

පාලි නිසංකාද්ධි

ඉ න්‍ය පි වො භා රං ග නා

අ හි ධා න පප දී පි කා

ආචාරික මොග්ගලානඤ්චරෙණ

පිරිපිකා.

පවර නෙරුනතිකාචාරික මහාචාර්ය සුභතිඤ්චරෙණ

සො ධි තා භි සං ඛ නා ච.

සත්‍යමාදෘතනික දෙසාධිපතිනා

ස ර ම ඡද ම හා චූ ලා ලංකා ර භූ ප ති නා

පටිග්ගහිතා.

සර්. පීලිසම් ශ්‍රීගෝඨි වහරෙණ ලංකාධිපතිනා

ආණ්ඤානන

ලුකර් නාම මහාසඟ්ගෙන රාජකීය මුද්‍රායන්තසාලාය

2426 මෙ

සො ග නෙ ච සො මු ද්දී තා.

1883.

P R E F A C E.

THE volume now presented to the world, entitled "Abhidhānappadīpikā," is a Dictionary of Pāli Synonyms, of the highest authority, which holds the same place in the Pāli Literature as the celebrated Amarakōsha does in the Sanskrit. It was compiled by a learned Buddhist Priest of this Island of the name of Moggallāna, who lived in the reign of Parākkrama Bāhu the Great (A.D. 1153, A.B. 1696), and resided in the monastery of Jétawané in the city of Polonnaruwa, under the patronage of that monarch.

To render the present edition generally acceptable to the public, the Editor has given the interpretation of each Pāli word in the English and Sinhalese languages, having carefully compared the text with the best Commentaries and Glossaries on the work extant in the country, and inserted numerous Notes which, he trusts, will be found useful.

To enable the student to separate each word of the text from contiguous terms which affect their initials and finals, he has introduced marks of punctuation, which are intended to serve a double purpose, viz., to distinguish one word from another, and to indicate their genders. A full stop or period is placed after nouns of the masculine gender, a comma after those of the neuter gender, and a small "f" to denote the feminine gender; and in instances in which a word may be used in two genders, both the marks are retained.

To obviate the difficulties which the student is likely to experience in separating the words which have coalesced into each other by the rules of Sandhi, or permutation, the Editor has inserted a small figure near every word which is affected by those rules, referring to an Appendix, in which the words are separated one from the other, with numerical references to the pages in which they occur.

The number of Synonyms for each particular object is indicated by a large figure near each marginal reading in Sinhalese, and the mere explanatory words are separated from the words of which the sense is exhibited, by a parenthesis.

The Appendix also contains two valuable little works which will prove extremely useful to the Páli student. The first, entitled "Ekakkharakósa," is a small vocabulary of words of various significations ending in certain final letters, compiled by a very learned Buddhist Priest of Burmah named Saddhamma Kitti, and the other, entitled "Wibhattyattha," affords examples of the Páli Cases.

The Editor cannot allow this opportunity to pass without recording his deepest sense of the great liberality and kindness of the late lamented Governor SIR CHARLES JUSTIN MACCARTHY, who kindly sanctioned the printing of this work, free of expense, at the Government Printing Office.

The Editor feels it his duty to tender his warmest acknowledgments to HIS ROYAL HIGHNESS THE PRINCE OF WALES, who, on his visit to this Island, presented books to the Editor and others with a view to encourage Oriental Scholars; to LORD KIMBERLEY, Secretary of State for the Colonies who has sent to the Editor Oriental publications with a view to encourage researches into Oriental literature; to SIR WILLIAM GREGORY, the late esteemed Governor of Ceylon, who kindly permitted the printing of the second edition of this work at the Government Press; and to DR. ROST of the India Office, who is a patron of Oriental learning. The Editor's thanks are also due to the memory of the late Professor R. C. CHILDERS, a highly esteemed Oriental Scholar, who has encouraged the Editor in prosecuting his literary pursuits. The Editor has also to express his obligations to Mr. GEO. SKEEN, the Government Printer, to Mr. F. LUKER, the Acting Government Printer, and to Mr. JOS. FONSEKA, the Assistant Printer, for their energetic zeal in conducting this work through the press, and to Mr. GUÑASÉKARA, of the Colonial Secretary's Office, for his able assistance in revising the Páli, Siphalese, and English of the present Edition of this work.

WASKADUWÉ SUBHÚTI,

Buddhist Priest.

Colombo, 15th March, 1883.

සිංහල පනත.

ශ්‍රී බ්‍රිටිෂ් යෝජනා 1696 දී ලන්දිව රජ පැමිණි පරාක්‍රමබාහු නම් නරඥෙෂ්‍යයන්ගේ කාලයෙහි, එම රජවිසින් කරවන ලද මහාජෙන වන නම් විහාරයෙහි වැඩසිටිය මොහොලක නිවර්තන වහන්සේ විසින් රචනා කරන ලද අභිධාන ප්‍රදීපිකා නම් වූ මෙම ප්‍රකරණය පාලි භාෂාව ඉගැන්වීමේ උත්සාහවන්ත සියල්ලන්ට අත්‍යවශ්‍ය කාර්‍ය වූ පොතකි. එහෙත් මදක් පුරව නුගත් අය වලුන්ට, (සනාය නැතිව) මෙම පොතෙන් ප්‍රයෝජන ගැනීම අපහසු බවද, අතින් අතට ලියන ලද පොත් බොහෝ වරද බවද, එසේත් මෙය අධ්‍යයනයට සහිත නිසා ලියවා ගැනීමත් දුෂ්කර බවද, යනාදිය කල්පනා කොට සනා විකාශයටත් සමකර බලා පදවෙමින් ලිංගභෙදය සහ සිංහල ඉංග්‍රීසි වචනන් ඇතුළු වචන මීට ප්‍රයෝජනවත් අමුතු කාරණන් එකතු කොට සියලු දෙනාටම ප්‍රයෝජන ගැනීමට පහසු වූ විධියකට යොදා, ශ්‍රී ලන් මෙයට අවුරුදු 96 කට පමණ ප්‍රථම බුරුම රටේ රන නාපුරානුවර විසූ ඉතා ප්‍රසිද්ධ සමාජිකයෙකු වූ ධර්මකීර්ති නම් නිවර්තන වහන්සේ විසින් සාදන ලද (එකාඤ්ඤා නාමයන්ගේ අනෙකාඤ්ඤා යක්ඛු) එකකඩකොස නම් ඉතා මානව ප්‍රකරණයද, මෙයට අවුරුදු 402 කට පමණ ප්‍රථම එම රටේ අර්මඤ්ඤානුවර රජකමකල රජකෙණතුගේ කුමාරකාවක් විසින් සාදන ලද (උද්භරණ සහිත විහසුනින්ගේ අභි ප්‍රකාශවූ) විහනාඤ්ඤා නම් සුළු ප්‍රකරණයද, යන පොත් දෙකත් පාලි භාෂාව ඉගැන්වීමට අයවලුන්ට ඉතා ප්‍රයෝජනවත් හෙයින් මෙහි අගට සම්බන්ධ කොට අවිච්ඡිද්ධව ප්‍රසිද්ධ කෙළෙමි.

1. මෙහි ගාථාවල නම් වෙන්කර ගැනීම පහසුවන පිණිස නාමයක් නාමයක් පාසා තිත් ගෙවත් සලකුණු දමා ඒ සලකුණු වලින්ම ඒ ඒ නාමයන්ගේ ලිංගභෙදය හඟවා දීම පිණිස පුලුලිඛික නාමලභව මෙලෙස . ලකුණක්ද, සත්‍ය ලිඛික නාමලභව මෙලෙස f ලකුණක්ද, නිසංසක ලිඛික නාමලභව මෙලෙස , ලකුණක්ද, විලිඛික නිලිඛික නාමයන් ලභව ඒ ඒ ලකුණු මිශ්‍රකිරීමෙන්ද යෙදුවෙමි.

2. සනධි විමෝචන බඩවූ නාමයන් වෙන්කර ගැනීම පහසුවන පිණිසද, සනධි ක්‍රමය දැන ගැනීම පිණිසද, ඒ ඒ සනධි ලභ ඉතා සිහින් ඉලක්කම් වලින් සලකුණු කොට ඒ සියල්ල පොතේ අවසාන යෙහිදී පද බිඳ දමා ඇත.

3. මෙහි ගාථාවල ඒ ඒ ද්‍රව්‍යදියට නම් දක්වාගන්නයන අතර දක්වා නිබන්ධන නිපාතාදිය වෙන්කරගැනීම පිණිස මෙලෙස () ලකුණක් දමාඇතුවත් ඇර ඒ ඒ ද්‍රව්‍යදියට දක්වානිබන්ධන නම් ගණන් පහසුවෙන් දැනගැනීම පිණිස සිංහල වචනලඟ ඉලක්කම් දමාත් ඇත.

නවද මෙය භාවිතා කරන්නාවූ ආශුනිකාදීන්ගේ අත්වලට නිවරදිවූ පොතක් දෙනු පිණිස තවත් පණ්ඩිතයින්ගේ ආධාරත් ඇතුව වචන ශුඛකිරීමට උනසාහගත් නුමුත් සනනා වීකා දෙකෙහි පවා සමහර වචන එකකට එකක් වෙනස්ව තිබීමෙන්ගා අවිච්ඡිදාසී මේදී අකුරු අඩුවැඩිවීමෙන්වූද, අප ප්‍රමාද හුමාදිය හජනයකලා වූද, යම් යම් දෙස් මේ දෙවෙනි වාරයෙහිද මෙහි ඇතිවෙන්ට පුළුවන, ඒවා පණ්ඩිතයින් කරන එලඹ පිලිවිසීමෙන් දැනගත් නමෙන් ඉල්ලමි.

WASKADUWE SUBHUTI,
Buddhist Priest.

ලබ වණි 2426 යේදිය.

ON READING PÁLI.

—◆—

There are forty-one letters, of which eight are Vowels and thirty-three Consonants.

VOWELS.

<i>Initial.</i>	<i>Medial and final.</i>
අ a as a in <i>what</i> .	—*
ආ á as á in <i>father</i> .	ආ as කා ká කා khá.
ඈ i as i in <i>inn</i> .	ඈ as කි ki කි khi
ඉ í as í in <i>antique</i> .	ඉ as කී kī කී khí.
ඊ u as u in <i>full</i> .	ඊ or උ as කු ku කු khu.
උ ඊ as උ in <i>tune</i> .	ඊ or උ as කු kú කු khú.
එ e as e in <i>prey</i> .	එ as කෙ ke කෙ khe
ඔ o as o in <i>tone</i> .	ඔ as කො ko කො kho.

CONSONANTS.

ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඛ භා ba
ච cha	ඡ ch'ha	ජ ja	ඣ jha	ඣ භා ba
ට ta	ඨ t'ha	ධ da	ඳ dha	ඳ භා ba
භ ta	ඵ t'ha	ඳ da	ඳ dha	ඳ භා ba
ප pa	ඵ p'ha	ඛ ba	භ bha	ම ma
ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa
හ ha	ල la	ආ au		

DOUBLE CONSONANTS.

ච=ඳ්වා dwa, ඛ—ඳ්වා dha, ඵ—ඳ්වා t̥t̥ha, ග—ඳ්වා g̥g̥a,
 ඛ—ඳ්වා bba, ඛ—ඳ්වා mba, ඛ—ඳ්වා chch, ඵ—ඳ්වා following another
 consonant as නිය්‍යා niyya ඵ ra, following another consonant
 as බ්‍රාහ්මණ bráhmaṇa.

* It will be seen from the list of consonants that the vowel අ is inherent in every consonant, unless it is dropped by adding a symbol of another vowel or joining another consonant to it; thus the letter ම ma loses its inherent vowel by adding the symbol එ as in මෙ me or by joining to it බ as in the word අඹ amba.

Of the vowels, the three අ, ඉ and උ are short, the other five are long, but එ and ඔ are pronounced, as if short before a double consonant as එත්ථි ettha, සෙය්‍යෙක seyyó, ඔථො oṭṭhó, සොත්ථි sotthi.

When a symbol is associated with a double consonant, the vowel represented by it belongs to the latter. Thus in අථො the vowel එ represented by ථ belongs not to ම, but to භ, and is pronounced amhá.

PRAXIS IN READING.

1.

තථාගතො යො කරුණකරො කරො
Tathágato yo karuṇákaro karo

පයාන මොසසජ්ජ සුඛපදං පදං
Payáta mossajja sukhappadaṇ padaṇ

අකා පරත්ථං කලිසමභවෙ භවෙ
Aká paratthaṇ kalisambhave bhave

නමාමි තං කෙවල දුකකරං කරං
Namámi taṇ kevala dukkaraṇ karaṇ

තස්ස කරුණකරො මහාකරුණය උප්පත්තිභානභූතො, යො තථාගතො භගවා, කරොපයානං අත්තනො භජ්ජගතං, සුඛපදං සුඛසස පතිභානභූතං සුඛකාරණංවා සුඛදයකංවා, පදං නිබ්බාණං, ඔසසජ්ජ චජ්ජවා, කලිසමභවෙ දුකකාරණභූතො, භවෙ සංසාරෙ, කෙවලදුකකරං සුකරෙනාසමිසං අච්චන්තදුකකරං පච්චිධපර්ච්චා ගාදිකං, කරං කරොතෙනා, පරත්ථං පරෙසං අත්ථංගෙව, අකා කතවා, තමෙදිසං තථාගතං අහං නමාමි.

කරුණකරො, කරුණාවට ආකරවු; යො තථාගතො, යම් සමාක් සමුඛයෙක් තෙම; කරොපයානං, භජ්ජාප්‍රාප්තවු; සුඛපදං, (ලොකොත්තර)සුඛදයකවු; පදං, නිව්වාණපදය; ඔසසජ්ජ, භාර; කලිසමභවෙ, කෙලයයන්ට උප්පත්තිභානවු; භවෙ, සංසාරයෙහි; කෙවල දුකකරං, සියලු දුකකරකියාව; කරං, කරන්තේ; පරත්ථං අකා, පර වැඩකෙළේද; තං, ඒ තථාගතයා; නමාමි, වදිමි.*

* 'I adore *Tathágata*, who is a mine of compassion, and who, having renounced the beatific *nibbána* within his reach, conferred happiness on others, performing all the difficult-to-be accomplished acts in metempsychosis, the fountain of sin.

2.

අපුජ්ජං යම් මුනි කුජර ජර
 Apújayuṇ yam muni kunjara jará
 රුජදි මුත්තා යති මුත්තරෙ තරෙ
 Rujádi muttá yahi muttaré taré
 සීතා නිවට්ඨ නිධිනාර නර
 Thitá tiwaṭṭambu nidhinnará nará
 තරංසු තං ධම්ම මසප්පහං පහං
 Tarinsutaṇ dhamma maghappahaṇ pahāṇ

යම් ධම්මං, ජරරුජදිමුත්තා ජරරොගාදිහි විමුත්තා, මුනිකුජර මුනිසෙසා භගවතො, අපුජ්ජං පුජ්නවතො, තථා උත්තර උත්තමෙ සත්තානංවා සංසාරමගොස පකඛන්තානං තතො උත්තර ණසමඤ්ච, යතිං තරෙ යසම්. ධම්මපුඤ්චෙ සීතා සමොපට්ඨපජ්නවසෙ නාරුහො, නරනර මනුස්සාව දෙවාව, නිවට්ඨනිධිං. ක්ලෙසකම විපාක වට්ඨසංඛාතෙහි නිවට්ඨෙහි ආකුලිතං සංසාරමගමුත්තරංසිං, අතරංසු භිණ්ණා, අසප්පහං ක්ලෙසප්පහානකරං සංසාර දුකඛප්පහාන කරංවා, තං ධම්ම මපි අහං නමාමි.

ජරරුජදිමුත්තා, ජරරොගාදි (උපද්ව) යෙත් මිදුනාවු; මුනි කුජර, සච්ඤවරයෝ; යං, යම් ධම්මයක්; අපුජ්ජං, (ගරුතැන්හි තිබිම් ආදියෙන්) පිදුද; යතිං, යම් ධම්මයෙක්හි; සීතා, පිහිටියාවු; උත්තර තරෙ, උත්තමානුත්තමාවු; නරනර, මනුෂ්‍යයන්හා දෙවතාදිහු; නිවට්ඨනිධිං, කම්චට කෙලෙස්චට විචට නැමති සාගරයෙන්; තරංසු, එතරවූද; *අසප්පහං, පව දුරුකරන්නාවු; තං ධම්මං අපි, ඒ ධම්මයද; අහං, මම; නමාමි, වදිමි. †

* අසප්පහං යනුද මෙහි නිවරදිසි.

† ‘I (adore) the sin-scaring *Dhamma*, to which holy sages, devoid of decrepitude and disease, have paid reverence; and by conformance to which the high and the mean, both (amongst) men and other beings,‡ have crossed the tri-annular‡ ocean (of metempsychosis).

‡ ‘Nara and anara’—human and non-human.

§ The ‘tiwaṭṭambu-nidhi.’—The ocean, encompassed with three circles, is here used for ‘metempsychosis; and the three barriers are ‘Kamma,’ action which begets merit and demerit; ‘Kleṣa’ evil, trouble, pain or sorrow; and ‘Vipāka’ the rewards of merit and demerit.

3.

ගතමුක්තිනොදු රස සුක්ඛං ඉතං
 Gatam munindo rasa sūnutan̄ nutan̄
 සුපුඤ්ඤ ඛෙවතං භුවතෙ සුතං සුතං
 Supuñña khettan̄ bhuvane sutan̄ sutan̄
 ගණමපි පාණී කත සංවරං වරං
 Gaṇampi pānī kata saṇvaraṇ varan̄
 සද්ද ගුණෙසෙන නිරන්තරං තරං.
 Sadá gunoghena nirantaran̄ taran̄.

මුක්තිනොදුරසසුක්ඛං හඟවතො උරෙසමභව දෙසනාය අරිය භාවප්පත්තනාය මුක්තිදායක මරසපුත්තභාවං, ගතං පත්තං, ඉතං කිලෙසකෙඛපනකං, සුපුඤ්ඤඛෙවතං පුඤ්ඤානීකාතං පුඤ්ඤබ්ඪ වී රුහණසානං සුඛෙවතාභුතං, භුවතෙ ලොකෙ, සුතං විසුක්ඛං සුතං සුතධරංවා, අසුතං කිලෙසසවනා භාවෙන අසුතං, අපාණො පි පාණො කර්මිණාති පාණීකතො පාතිමොකඛසංවරෙ තං පාණීකතසංවරං, වරං සීලාදීහි ගුණෙහි සදෙවකෙහි ලොකෙහි පත්තියං, “දෙවාපි තස්ස පිඨයන්ති තාදිතොති” චූතනං, සද්ද සංඛ්‍යමිං කාලෙ, ගුණෙ සෙන සීලාදිගුණසමුභෙන, නිරන්තරන්තරං අවිච්ඡින්නාමානසං පරි පුණ්ණචිත්තංවා, ගණමපි අභිනතං අරියපුඤ්ඤාලාතං සමුඛමපි, අභංත මාමිති එවමෙත්ති තිස්සණ්ණමපි සංඛෙපතො අත්ඨයොජනා දඨධ්වා.

මුක්තිනොදුරසසුක්ඛං, තථාගතයායෙ මැරස පුත්තඛවච; ගතං, පැමිණියාවූ; ඉතං, පසස්නාලද්දවූ; සුපුඤ්ඤඛෙවතං, මනාපිත්තෙත්වූ; භුවතෙසු, තුත්ලෙවිහි; සුතං, ප්‍රසිද්ධවූ; පාණීකතසංවරං, ජීවිතයසේ කරණලද (සීල) සංවරඇති; වරං, උතුම්වූ; ගුණෙසෙන ගුණසමුඛයෙන්; නිරන්තරං, අතරනැතිවූ; අන්තරං, සිත්ඇත්තාවූ; තං ගණමපි, ඒ (අනායසීපුදාල) සංඝයාද; සද්ද, ගැමකල්හි; නමාමි, වදිමි. (මෙසේ ත්‍රිභුවන විදිතවූ රත්තත්‍රයට අභිවාදනයතොට ඉක්කිති ශාසන ප්‍රකාශකරන්නාවූ “නාමලිගෙසු” යනාදී කීහු).*

* ‘And ever (do I adore) the supreme *priesthood*, (like unto a merit-(producing)-field, who have become the legitimate sons † of Buddha; and who receive reverence – are illustrious in the (three) worlds—preserve the *sanvara*,‡ like life itself—and ever practise an abundance of virtues.

† Sons—a term applied to disciples.
 ‡ That is, Preserve the *Sila* or precepts.
 § Lit.—‘Lamp of Nouns.’

නාම ලිඟෙසු කොසලල මන්තිලීය කාරණං.
 Nāma lingésu kósalla mattha nichchh'aya káranan
 යතො මහබ්බලං බුඛ වචනෙ පාවච්ඡිතං.
 Yató mhabbalan buddha vachané páṭawatthinan.

එව. පුඤ්ඤසම්පදමාවිනිචා කිමහිමතං සාධනියමිච්චාහ පහා
 සිය මහධානස්ස දිපිකමිති, බුඛාදීන මහධානානං සරූපවසෙන
 ලිඟවසෙනව පරිදිපනතො පකාසනතො අභිධානස්සදීපිකමිති ලඛ
 නාම. සන්ධි පකාසියං අනෙතාභාවෙන නිප්පනං. බහිභාවෙන
 පකාසියං, අනෙතාභාවසසති බහිභාවමපෙකඛ්චා භාවිත
 මුප්පනං.—නනු සනෙතව පුබ්බාවරියානං නාමලිඟපකාසනානං
 මරකොසතිකණ්ඨාස්සලිතකදෘභිධානසන්ධානි, පාණිති බකටි වර
 රූච්චදුගොමී රූඤ්චාමනාදී විහිතානි ලිඟසන්ධාව, තතො කිමිද
 මුච්චිතෙ ඉච්චාහ නාමලිඟානි බුඛකාසිතස්සාරභානි දස්සයනෙතානි,
 එතෙන සනෙතස්සපි පුබ්බාවරියානං සන්ධිස්ස යමො නතෙසු නාම
 ලිඟානි බුඛවචනානුරූපානි ගොනති තස්මා තදනුරූපානි නාම
 ලිඟානි දස්සයනො අභිධානසන්ධි. පකාසියංමිති එතමන්ධි. දිපෙ
 ති—නමසනෙ අභිධියතෙ අන්ධානෙතො නාමං, සද්දසන්ධි නමු
 ධාතුවසෙන, ලිඟතෙ (ඉත්ථියමතො ආප්ච්චියොති ආදීනා) විභජ්ජ
 තෙ ඉති ඉන්ධියොවා තෙන ලිඟියතො බංජියතො ඉති ලිඟං, ඉ
 න්ධිපුමනස්සං, කිමෙතස්ස අභිධානසන්ධියං කරණෙ පයොජනනානි
 පුච්චියංයමිසති තං සොතාගෙ සොතු මුස්සහනති තං දසෙසතුමාහ
 “නාමලිඟ” ස්චිච්චාදී-යතො බුඛවචනෙ පටුතො හවො පාවචං
 තදෙවන්ධි පයොජනං තං. ඉච්චිනතිති පාවච්ඡිතො, තෙසං පාව
 ච්ඡිතං, සොතුතං නාමලිඟෙසු කොසලලං කුසලතා ජෙකිභාවො
 බුඛවචනෙ මහබ්බලං අන්ධිය නිලීයෙ කාරණං ගොති.

අන්තිලීයකාරණං, අන්තිලියව ගෙතුටු; නාමලිඟෙසු කො
 සලලං, නම ලිඟව්‍යවහාරයෙහි දක්ෂබව; බුඛවචනෙ, ජිනභාසිත
 යෙහි; පාවච්ඡිතං, පටුබව කැමැත්තාවුත්ව; යතො, යමිගෙයකින්;
 මහබ්බලං, මහත්බලද.*

* ‘Since an intimate acquaintance with *nouns*, and (their) *genders*,
 is essential to the (ascertainment of) the correct significations
 (of words), and is a powerful help to those desirous of mastering
 the word of Buddha.

5.

නාමලිභානානො චුඛහාසිනසො රහානහං
Nāma lingānyatō buddhabhāstiasāś rahānahaṅ.

දසසයනො පකාසියො මහිධානප්පිකං.
Dassayantō pakāsissa mabhidhānappadīpikaṅ.

අනො නාමො චුඛහාසිනසොරහානි නාමලිභානි දසසයනො
අහිධානප්පිකං සඤ්චං පකාසියන්ති සඛිනො.

අනො, එහෙයින්; චුඛහාසිනසො, ජීනවචනයට; අරහානි, අනු
රූපවු; නාමලිභානි, නමිහා ලිභු; දසසයනො, දක්වන්නාවූ; අහං,
මම; අහිධානප්පිකං, එනම් වූ නිසංක්ලිශාසත්‍රය, පකාසියො,
කියමි.*

6.

භියො රූපනගර සාහ චර්යෙන ච කඤ්චි
bhiyō rūpantarā sāha chariyēnacha katthachī

කචාහච්චි විධානෙන ඤෙයං ටී පුනාපුංසකං.
Kvachāhachcha vidhānéna ñeyyaṅṅhi punnapuṅsakaṅ.

ඉදුනි සන්ලඝුභාවන්මාහ “භියො” චොදි, භියෙක බාහුලෙන
රූපනගර රූපනෙදෙන ඉක්කුපිභිය පුමහාවාදිකාර්යකතෙන ටී
පුනාපුංසකං ඤෙයං සොච නාමානං නාමවිසෙසණසහ නාමපර
මාස සබ්බනාමසද්දසසච ඤෙයෙක පකාරනනරහාලා තත්‍ර නාමානං
සරූපනෙදෙ යථා “සුරිකා සත්‍යසිපුතනි-අසි බග්ගො ච සායනො-පා
නියං සලිලං දක” මිති-නාමවිසෙසණසහ යථා-“නිසීථො මංගුමා
රනනි”-නාමපරමාස සබ්බනාමසද්දසස යථා-“ආතංබා රූචි වූතනා
සා කුඨිකා ලාලසා විසු”-සාහචර්යෙන ලිභෙනාවිසයොගතො
ටීපුනාපුංසකං ඤෙයං කඤ්චිති යන් රූපනෙදෙ නඤ්චි, තං යථා—
“මරීචි මිගතණ්ඨිකා-රාසිමා භාකරෙ භානු-ආපො පයො ජලං
චාරී” මරීචිකදයොහස හිනනරූපනො ලිභනනරෙ පි සංභාවියනෙන
හි නිගතලිභෙහි මිගතණ්ඨිකා සාකර ජලාදිපදෙහි සාහචර්යෙනවා
තංලිභානි නිච්ඡයනෙන, ආහච්චිවිධානෙන ඉක්කුමනපුංසකානං ටී
සෙසෙචා කථනෙන ටීපුනාපුංසකං ඤෙයං, කඤ්චිති යත්‍ර නරූප
නෙදෙ ලිභනිනායසො නිමිතොවා නච සාහචර්යං ලිභනෙදුහිම
තොනෙකමෙචා ලිභමිච්ඡෙන, තංයථා-“චලලරී මජ්ඣරී නාරී-චිච
පොච්චපිඤ්ඤා-භිතිඤ්ඤා භයමුතනාසො-චජ්රං පුනාපුංසකෙ” චොදි.

* ‘I shall publish the Abhidhānappadīpikā, illustrating nouns and (their) genders, according to their application in the language of (the discourses of) Buddha.

භියො භොභෝභේ; රූපනනර, රූපවිශෙෂයෙන්ද; කන්චි, කිසිතැනෙක්හි; සාභවරියෙනව, සභවාරභයෙන්ද; කුච්චි, කිසි තැනෙක්හි; ආභව්විධානෙන, විශෙෂ විධානයෙන්ද; ටීපුංතපුං සකං, ස්ත්‍රීලිඟු පුලිඟු නපුංසකලිඟු; ඤෙයං, දනසුතුයිඤෙයො භෝභේ “බුභො දසබලො, නාණංලෙණං, මනුදකිති ආකාසගනා” යනාදීවු රූපවිශෙෂයෙන් ලිඟ වෑවසීච වෙයි, “සුඡ්චනි සභසස කෙඛා” යනාදීවු ස්ථානයන්හි සභසසකෙඛා යනාදීය රූපතෙද යෙන්ම පුලිඟුයයි කැගෙයි, සුඡ්චනි යන රූපය ලිඟත්‍රයෙහි සමාන විනමුදු සභසසකඛ නාමයහා එක්කොට දැක්වුහෙයිත් ස භවාරභසෙන් පුලිඟුයයි දනසුතුය, “පකතිඤ්ඤං” යනාදීයෙහි ඉඤ්ඤං යි විශෙෂ විධානය කළ හෙයිත් පකතිනාමය ස්ත්‍රීලිඟුයයි දනසුතුය යනුභාවයි.*

7.

අභිනනලිගින. යෙව චනෙදුච ලිග වාචකා
 Abhinna linginaṇ yéwa dvandocha linga váchaká
 ගාථා පාදනන මජ්ඣඨා පුබ්බං යනන පරෙ පරං.
 Gáthá pádanta majjhatthá pubbaṇ yantya paré paraṇ.

ඉදුනි රූපතෙදෙ ලිගනිනනයස පටිපනතිහෙතුකො යො භිනනලිගාන. චනෙදු තකකරණ පටිසෙධෙනා භිනනලිගානමෙව චනෙදු කතොති පර්භාසිතු මුපකකමනෙ අභිලිගින මිඤ්ඤාදී-අභි නනලිගාන. යෙව නාමාන. චනෙදු කතො අභිනනලිගාන. යථා— “විමුතසංඛතාධාතු සුඛිතිබ්බුතියො ඡීසුං” තකෙවලං. චනෙදු යෙව අථ ඛො එකසෙසොපෑභිනනලිගාන. යෙව කතො යථා—“නගෙහා දිගඤ්ඤරචස්ථා” සප්පධරකතෙපන, “ඡ්චුතා මෙසපබ්බතා” ඉඤ්ඤභවං. නනුච භිනනලිගානමපි එකසෙසො කතො යථා—“මානා පි තා තෙ පිතරෙ, පුතතා තු පුතතා ධිතරෙ, සසුර සසුසසුර, භාතු භගිති භාතරෙ” එන්හි මානාච පිතාච පිතරෙ—පුතතාච ධිතාච පුතතා-සසුච සසුරෙච සසුර-භාතාච භගිතිච භාතරෙති භිනන ලිගාන වෛසකසෙසො දසසිතොති, ධානනාථර තෙසං භිනනලි ගානය දසසිතතතා නදෙසො—“තාතො තු ජතකො පිතා, අමමාඛා ජනති මාතා, අපච්චං පුතතානුජෙ සුතො—නාර්යං දුතිතා ධිතා, ජයාපනිතං ජනති, සසු චුතතාථ තප්පිතා සසුරෙති” ඉච්චාදීකංහි තෙසං ධානනනරමිති - තථා එන් කම. විතා භිනනලිගාන. ගණපා

* ‘The masculine, feminine, and neuter are to be distinguished, chiefly, from their different forms; sometimes from the association of words (context); and sometimes by specific rule.

මේ විය සංකරෙහි නකතො—අනුහි සුබ්බා දිසාදයො අනා යථාකත මං නං සඛ්ඛොව සකවිදිසාදයො අනා සක සක සඛ්ඛොව සහිතා යථා පධානසරූප පකතාසභාහිධෙයක, තථා තඤ්චරියාසඛ්ඛොනි ච යාති නාමානි තානි සබ්බානි තදභිධානාවසරෙ අභිධෙයකනි සුඛෙ නෙ කතුව සකලනාම පටිපතනි යථා සීයා නිලොච මනුකකමො නිසුපගමානෙ, තථාච සකකාවසරසඤාදී පරියායෙ දිවසිඛාදයො භර්තූවසරෙ කුමාරදයො අභිධෙයක, ඉති කමානුරෙධෙන ලිග සංකරෙ පරිහරිතු මසකකුණෙයෙක, යථා චූචනනතු කමං චිනා නෙහ සංකරෙ කතො ඉති පරියායෙන ඉක්ඛිතකරණදී කමෙන යථා සචච මහිධානතො, තංයථා—“ඊනිතචිනී අපඤ්ඤම උපසගො උපදදුමො” ති, අනුහි යෙ නිලිගා නෙ නිලිගාවසරෙච නිබ්බො, නගණ පාඨා විය උච්චාවචවසෙන, චං සබ්බතු යථා සචච මහිති යනෙ—චූචනංච—“හෙදුබ්බතාය නවනෙවා—පෙ—දුතෙ”—ඉදුති ලිගචාවකානං ඨානවසෙනෙසේ සුගමනං දෙසෙතුමාහ “ලිගචාව කා” චොදී—

ගාථාපාදනන මජ්ඣිමා නිකායෙ පාදනවනනමජ්ඣිමා, ලිගචා වකා නෙක ලිගචාවකානි ඤාණදෙසනාදීනි ලිගානි පුබ්බමානං වාචක වසෙන යනති ගච්ඡන්ති, අපරෙ ගාථාපාදනමාදිඨා ලිගචාව කා අපරමණං යනති ගච්ඡන්ති, තංයථා—“එලෙ විපසානා ද්වංච-පෙ- ඤාණදෙසනං”—“ණදෙ සඛාචීවරදී—පෙ—සුගතාලයෙ”—“බගෙහා කුරුරෙ නෙතනි.සො-පෙ—දෙසෙ ජනපදෙ ජනෙ-කුසලෙ සුකතං සුච්ඡිකතෙව සුකතො තිසු”—“සමයො සමවායෙච—පෙ—ද්විසු— “කතනාගෙ වනදුගගසු” තිච්ඡ ච—“ගෙහුය තාවකමෙයසු-පෙ- නං තිසු”—“සමාධිමේ. සුමෙ-පෙ-ලිහිකො-ජලෙ ධුලො මහතාප්ථ” ථා දීසු ගාථාමජ්ඣිමානං පාදනනමජ්ඣිමානව ලිගචාවකානං සුබ්බාප රතේසවිපි ගමනභාවතො සුබ්බංයනතිභි ඉදංගෙහුයවසෙන චූචනා නති දඨිබ්බං-අථවා ගාථා මජ්ඣිමානි සුබ්බංයනති ගාථා මජ්ඣිමා පා දනන මජ්ඣිමාච සුබ්බාපරම යනති යථාලාභයොජනාදඨිබ්බා.

වනෙදුච, වතුසමාසයද; අභිනනලිහිතං යෙච, සමාන ලිගු ඇති ශබ්දයන්ගේමය; ගාථාපාදනනමජ්ඣිමා, ගාථාපාදයන්ගේ අනන්තයෙහි මධ්‍යයෙහිසිටි; ලිගචාවකා, (ඉක්ඛිං සුමෙ යනාදිච්ච) ලිග චාවක පදයෝ; සුබ්බංයනති, ආදියටයෙති; අපරෙ, ගාථාපාදයන් ගේ ආදියෙහිසිටි ලිගචාවකපදයෝ; අපරං, පරපදයහා සමබ්බෙයට යෙත්—“අනිදෙසනාකතා පලොකිතං,” යනාදි තන්හි, හිනන ලිහිකයන්ගේ වතුස නොකරණහෙසින් අපලොකිතං යන නපුං සකලිගු ශබ්දය හා වතු සමාසකොට දැක්වූ අනිදෙසන අකත දෙ දෙනාද නපුංසක ලිගුයසී දතසුකතාහ, “වජ්රං සුනනසුංසකෙ,”

යනාදී නන්ති ගාථාපාදනකයෙහි සිටි “පුනහපුංසකෙ” යන ලිඟ වාචක ශබ්දයද, “අසනී වීසු කුලිසං” යනාදියෙහි ගාථාපාද මඬක යෙහි සිටි වීසු යන ලිඟවාචක ශබ්දයද ආදීව සිටි වජ්රං අසනී යනාදී පදහා සම්බන්ධකවයුතුය, “අසුමෙ තාරකොඵ ව” යනාදීනන්ති ගාථා පාද ආදියෙහි සිටි අසුමෙ යනාදී ලිඟවාචක ශබ්දය, “තාරකොඵ” යනාදී පරපදහා සම්බන්ධකවයුතුය යනුභාවයි.*

8.

පුමිත්තියං පදං වීසු සබ්බලිගෙව නිසවිති
Pumitthiyaṇ padaṇ dvīsu sabbalinggēcha tīsviti
අභිධානනගර රමෙහ ඤෙය්‍යං භවනමථාදීව
Abhidhānantarā rambhē ñeyyaṇ tvantamathādīcha.

ඉදනි විසෙසවිධිවති සඤ්ඤාභාවයං පරිනාසනෙ “පුමිත්තිය” මිච්චාදී-පුමිත්තියං වීසුනි පදං ඤෙය්‍යං, යථා, “අසනී වීසු” සබ්බලිගෙ ලිඟනකයෙ නිසුනි පදං ඤෙය්‍යං, යථා, “සනතනතං පුරණෙ සෙසෙ නි සනතන සනතමො නිසු,” එසවි නිසෙධ ලිඟනාමං පාරිසෙසනො ලිඟ මිති ඤෙය්‍යං, යථා, “වසෙසංවචජ්ර නිත්ති” නි, අනු වෙකලිඟ නිසෙධ බකඬකනෙ ලිඟවයවිධානමිති-ගනඬලාසවං විධායෙදුනි පටිපනති ලභුභාවං විධානුමාක “අභිධානනගරරමෙහ” ඉච්චාදී, අභිධානනගර සං අඤ්ඤාසං අභිධානසං ආරමෙහනි තු අනෙතා යසොනිධානසං, අඵ ආදීයසොනිධානසොනි ඉද මහිධානවයව ඤෙය්‍යං, භවනමථාදී කං නාමාදීපදං පුරෙබ්බන නසංඛප්පකෙනෙහි භාවො, තනු නාමපදං ය ථා, “ජිනො සනෙකානු සිඬනො-නෙසවො චකකපාණ්ණඵ-මහිසෙරෙ සිවො සුලි”-ලිඟපදං යථා, “පුමෙ තු පණනි පාසනිපුමෙ උතු රණෙ පුපඵං-සා නිගෙකරණී පඤ්ඤං-පුනහපුංසක මුලලොචං.”-අථා පරං යථා-“උදරෙ තු තථා පාචානලසමිං ගහණිත්තියං.”-“පණිනො නිසු මධුරෙ උනතමෙ විහිනෙපඤ්ඤං”-“අජ්ජෙ විසිඬායව පනනියං විචී නාරියං.”-අඵසදෙදන තනුනනගරයනෙහි සකපරිසායොප ලකඬණිනො අථොසදුදීසුච පුරෙබ්බන න සංඛප්පකෙනෙ-“පාණකො වාපථො උච්චා ලිගො ලොමසපාණකො” ඉති,

* [In this work] dvanda compounds will consist (of nouns) of the same gender. When words which denote the gender occur at the end or the middle of a line in a verse, (such words) refer to the (names at the) beginning (of that line); (but where they are placed at) the commencement, (they refer to) the remaining words (of the same line).

සුමිත්ථං, පුලලිගු සත්තිලිගු ශබ්දයෙහි; විසු ඉති පදං, විසු යන පදයද; සබ්බලිගෙ, සඵලිගශබ්දයෙහි; තිසුඉති, තිසුයන පදයද; ඤෙය්‍යං, දතසුතුය; අභිධානනතරරථෙහ, අන්‍ය වස්තුවක්කුගේ නමකියන්ව පවත්ගැම්මෙහි; ණනං, තු අන්‍යපදයද; අථාදිච, අථ ශබ්දය ආදිකොටඇති පදද; ඤෙය්‍යං, දතසුතුයි.

යම් තැනෙක්හි විසුයන පදයෙක් ඇත්නම් කී ලක්‍ෂණයෙන් ඒ හා සමබන්ධවූනාමය සත්තිලිගු පුලලිගුදෙකෙහි වැටෙයි දතසුතුය, යම්තැනෙක්හි තිසු යන පදයෙක් ඇත්නම් ඒ හා සමබන්ධවූ ශබ්දයන් ලිගතුයෙහි වැටෙයි දතසුතුය, “ඛිපං තු සීසං තුර්තං” යනාදී වූ තත්හි ඛිපං තු යනාදීවූ තුඅන්‍යපදද, “අථො භාසො පකාසොච” යනාදිතත්හි, අථොශබ්දය ආදිකොටඇති ඔහාසො යනාදී පදද, අන්‍ය අභිධානයකට පවත්ගැම්මෙහි වැටෙන හෙයින් ආදියට සමබන්ධ නොකොට මතුකියන වස්තුවට නමැයි දතසුතුය යනු භාවයි.*

9.

භියො පයොගමාගමිම සොගතෙ ආගමෙ ඤචි
Bhíyó payógamágamma sógatéágamé kvachí
නිසචු සුතාතිවාති ය නාමලිගං කථීයති.
Nighañdu yuttinçhání ya námalingañ kathíyatí.

ඉදහි බුඬවචනානුරූපනමපි පවුර පයොගානමෙච කෙසම් ගහණමත්තනො සත්තනර පසයානා වසෙනාහංකාර පුබ්බකානා වච දෙසසතුමාහ භියෙක පයොගමිච්චාදි, සොගතෙ සුගතාසථවන භූතෙ ආගමෙ පිටකත්තයෙ තංහි ආගච්ඡන්ති තිථධසඤ්ඤාභාසො ඵනෙනාති ආගමොති වුච්චිති, තසමිංහි භියො පයොගන්ති බහු ලලන, පසුඡ්ඡතෙති පයොගො, තං ආගමිම ගහෙයා, ණවාරඤ්ඤ වගොදීසු නිසචුසුතතිච නිසචුනාමකෙ සතො ආගතං බුඬවචනානු රූප සුතත්ච ආනිය ආනෙයා, නාමලිගං කථීයති අන්‍යනාහාරථන නිප්පනං බහිභාවෙන පකාසියතෙ, ආචිභාවිතත්තමෙච හි ජඤ්ඤාථ මිතිසත්තකායවාදිනො ආසිංසායංවා භාවිතෙ නාපිච්චනස්ස චත්තාමාන තනං චතතිච්ඡාය චත්තමානත්තං, තථාහි ලොකෙ අවයං භාවිතො

* ‘Know that the term *dvīsu* denotes both masculine and feminine; that *tīsu* signifies all the genders; and that words ending in *tu* or (preceded by) *atha*, &c., are given to express the commencement of a series of names.

සිඬිමභිසංඝාය භාවිතමපනතං. වතනමානතෙනනවා අතීතතෙනනන
වා වතනුමිල්නති, නංයථා, ඉදං මම පාපයෙනි කොචි කෙනවාහි
හිතො සතොතා අවස්සං. තං භවිස්සතිති මඤ්ඤමානො පාපියමානං.
පනතංවා වතනුමිල්නති තතො යෙව අසිංසායං. භූතමිව්වෙනි තදති
දෙස වචනං පච්චාධකයතො.

හිතෙක, බොහෝපේ; සොගතෙආගමෙ, බොධාගමයෙහි;
පයොගං ආගමම, ප්‍රයොගයට පැමිණිද; ඤචි, කිසිතැනෙකිහි; නි
සඬුසුතතිංව ආනිග, අහිධාන ශාසත්‍රයෙහි සුකතිය ගෙණිද; නාම
ලිගං, නම්ලිගු; කථීයති, කියනුලැබේ. බොහෝපේ බොධාගම
ප්‍රයොගයට පරිද්දෙන් නාම ලිගව්‍යවස්ථාව කරමිහසි, සමහර තැ
නෙකිහි නිසන්ඬු ශාසත්‍රයෙහි පැණෙන නයෙහුදු ව්‍යවස්ථාකරමි
හසි පේඨි*.

* 'Nouns and (their) genders are (here) illustrated, according to their application, chiefly in the Buddhist works, and sometimes after the usage adopted in Lexicons.'

ABHIDHĀNAPPADĪPIKĀ.

අභිධානපද්ධිපිකා.

නමෝ නසස භගවතෝ අරහතෝ

ස මමා ස මු ඛ සස.

1

නවාගතෝ යො කරුණකරෙ කිරෙ
පයාන මොසසස් සුඛපදං පදං,
අකා පරන්. කලිසමහවෙ හවෙ
නමාමි න. කෙවලදුකකර. කර.

2

අසුජයුං යමමුනි කුජ්ර ජර
රුජද්ධිමනා යහි මුතතරෙතරෙ,
සීතා නිවට්ඨනිවි නනර නර
තරිංසු න. ධමම මසපහ. පහ.

3

ගන මමුනිනෙදරස සුභුතං භුතං
සුසුඤ්ඤබෙතිතං භුවනෙ සුතං සුතං,
ගණවි පාණි කතසංවරං වරං
සද් ගුණෙසෙන නිරන්තරන්තර.

4. නාමලිභෙසු කොසලල
මසනිව්ඡයකාරණං,
යතො මහබ්බලං බුඞ්
චචනෙ පාචචඤ්ඤං.
5. නාමලිභානාතො බුඞ්
භාසිනස්සා රහානභං,
දස්සයනො පකාසිස්ස
මභිධාන සප්තී පිකං.
6. භිසො රූපනතර් සාහ
චරියෙන ච කසචි,
කුචාහචචිධානෙන
ඤ්ඤං ඵ්ඵනනපුංසකං.
7. අභිනනලිභිනං යෙච
චනො ච ලිභවාචකා,
ගාචාපාදනනමඤ්ඤා
පුබ්බං යනඤ්ඤං පරං.
8. පු මි ඤ්ඤං පදං ඵ්ඵ
සබ්බලිභෙ ච නිසචිති,
අභිධානනතර් රභෙහ
ඤ්ඤං චනනමචාදී ච.
9. භිසො පයොග මාගමම
සොගතෙ ආගමෙ කචි,
නිසච්චි යුනති මා නි ය
නාම ලිභං ක ඵ්ඵ ය නි.

<p>බුදුරජ * 32</p>	<p style="text-align: center;">1</p> <p>බුඬො. දසබලො. සන්ථා. සබ්බඤ්ඤා. දීපපුත්තමො. මුනිනෙදු. භගවා. නාථො. චක්ඛමා. 1 භීරසො. මුනි.</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p>ලොකනාථො. 2 නබ්වරො. මහෙසී. (ච) විනායකො. සමනතචක්ඛු. සුගතො. භූර්පඤ්ඤා. (ච) මාරජී.</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p>නරසීහො. නරවරො. ධම්මරජ. මහාමුනි. දෙවදෙවො. ලොකගරා. ධම්මසාථි. තථාගතො.</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p>සමීයමභු. සමමා සබුඬො. චරපඤ්ඤා. (ච) නායකො.</p>	<p>Buddha.</p>
--------------------	---	----------------

* සෙට්ඨ, ජෙට්ඨ, සකාපුංගව, මායාදෙවීසුත, සමනතභද්ද, නර භභ, ලොකජිත, ලොකජී, සමුඬ්ඬ, ලොකනායක, පුර්වසදම්මසාරජී, ධම්මසාර, අමොජ්ඣවචන, සත්වාගක, විසුඬ්ඬදෙව, දෙවානි දෙව, සමණීසාර, චක්ඛමනතු, ජලුභිඤ්ඤා, ජනෙසුත, යතිරජ, ලොකබන්ධු, අමනඤ්ඤ, චනතු, පවනතු, සබ්බමචකකචනති, යති සාර, ලොකදීප, සීර්ඝන, සමණීඤ, නිරුත්තම, ලොකත්තයවිදු, ලොකපජේතන, පුරිසුත්තම, සච්චදදස, සතපුඤ්ඤලකඛණ, සච්ච සච්චය, රවිබන්ධු, අසමසම, පවනෙත්ත, අගගසුගල, සබ්බාභිභු, සබ්බවිදු, සච්චනාම, පාරගු, පුරිසාතිසය, සබ්බදසාථි, නරසාරජී, සනතුත්තම, තාදී, විහජ්චාදී, මහාකාරුණීක, චක්ඛුභුත, ධම්ම භුත, ඤ්ඤාභුත, බුගමභුත, පුරිසාජඤ්ඤ, ලොකජෙට්ඨ, මාරභජන, අමොසවචන, ධම්මකාය, මාරභිභු, අච්චවාදී, අකනිට්ඨක, ධම්මච කක, රුගාසනි, තිසරණ, ඛණ්ඩම, ගුණකර, මහාසුඛ, චජීරමෙත්තා බල, අසම, මහාබොධිධම්ම, ධම්මධාතු, සෙතකෙතු, චජීරවිමුනති, දසභුමිසාර, පච්ඤ්ඤ, බසුකඛම, මහාබල, සමොධධම්ම, අරභ, වාදසකඛ, විතරග, කෙවලී, තිකාලවිදු, මහාසමණ, කුලීසාසනි යනාදියද බුදුන්ට නමිය. (නාමමාලා අකාරාදියේ 146 වෙනි පිට බලනු.) තවද-බුදුන්ට නම් අසංඛෙය්‍යබව විකාවෙහි, “අසංඛෙය්‍යනිනාමානී සගුණෙන මහෙසිනො” යනාදීන්කියනලදී.

ගෞතම බුදුරජ 7 }	5 ජිනො.]සකෙකා. (නු) සිඞ්ගේ. සුඛොදනි. (ච) ගොතමො. සක්කසිඛො. (නථා) සක්ක- -මුනි. (චා) 1 දිච්චඤ්ඤ. (ච)	Gotama Buddha.
නිවන 46.....	6 මොකෙකා. නිරොධො. නිබ්බානං, දීපො. නිශ්චක්ඛයො. පරං, තාණං, ලොණං, 2 මරුපං, (ච) සන්තං, සච්ච, 3 මනාලයං, 7 අසංඛනං, සිච්ච, 4 මමනං, සුදුදුසං, පරයඤ්ඤං, සරණං, 5 මනිනිකං, (නථා) අනාසවං, ධුච්ච, 6 මනිදසසනා, 7 කතා, පලොකිනං, නිසුණං, 8 මනනා, 9 මකකිරං. 8 පුකකිකයො. 10 වකපජකං, (ච) වි ච ධං, ඛෙ ම, කෙ ච ලං, අ ප ච ගෙයා. වි ර ගො. (ච) ප ඤ්ඤං, අ ච්චු තං, ප දං, 9 යොගකෙකමො. පාර, 11 (මපි) මු නති f ස නති f වි සු ඞි f යො වි මු න්ස f 12 සං ඛ නා ධා තු f සු ඞි f නිබ්බු නි f යො (සිසුං)	Nirvāna.
රහත්භූ 4 ... දෙවිලොව 5.	10 බිණ්ණසවො. (නු) 13 සෙකෙකා. (ච) විනරගො. (නථා) 14 රහා. * දෙවිලොකො. දිවො. නාකො. † නිදිවො. නි ද සා ල යො. ‡	Rahats, or Priests of Buddha who have destroyed all the evil passions. Heaven.

* බුදුන්ගේ නමින් සිඛසි—“අරහංනිච්ච පාඨො” යනුවකාසි.
 † සමහර පොත්වල “දෙවිලොකො දිවො සගෙයා” කියාද පාඨයි.
 “කෙච්චි පන දෙවිලොකාදිනිකං සගගසාම ඤ්ඤාසා නාම. නිදි
 වාදිවයං නාවනි. සසානානි වදනානි නං අමරකොසාදිසු සාමඤ්ඤාමි.
 යෙව විනනමි ගභණ්ණො නසාරතො පඤ්චනබ්බං” යනුද විකාසි.
 ‡ සුරලොක, නිසිඬ, අවරෙහ, බලාය, මනනාර, සෙරික, සග්ග
 ගවන, යනාදියද, දෙවිලොවට නමි.

<p>දෙවියෝ 14.....</p>	<p style="text-align: center;">11</p> <p>නිදසා. (ක) 1 මර. දෙවා. විබුධා. (ච) සුධාසි. නො සුර. මර. දිවොකා. (වා) 2 මනපා සගගවාසි. නො.</p> <p style="text-align: center;">12</p> <p>නිජ්ජර. 3 නිමිසා. දිබ්බා. (අසුමෙ) දෙවනානි, f (ච) *</p>	<p>Gods or deities.</p>
<p>දෙවයෝනි 8.....</p>	<p style="text-align: center;">13</p> <p>සිමො. භුතො. (ච) ගතධබ්බො. ගුණතො. සකඛ. රකඛසා. කුමහමො. (ච) පිසාවා. 4 (දී නිද්දිට්ඨා දෙවයෝනියො)</p>	<p>Different orders of gods.</p>

* සුපබ්බාණ, සුමන, නිදිවෙස, ආදිතෙස, දිව්සද, ලො, අදිති නාදන, ආදිච්ච, ඉහව, අසොප්ප, අමච්ච, අමනාසන, අග්ගිමුඛ, ගවිභොජන, ගිබ්බාණ, දනවාර, වින්දරක, පුජ්ඨ, චිරසුක, සග්ගි, නතොසද, යනාදියද දෙවියන්ට නමයි.

13 (අභිමාදිගුණයෙන් සුක්කවූ විශ්ව වසු යනාදිවූ) සිඛයෝද, (අධොමුඛ උභිවමුඛ පිසාවයන්ගේම ප්‍රහෙදයක්වූ බාලගුහාදි රුද්‍රානුවරධා) භුතයෝද, (දිව්‍යගායකයෝයසි කියනලද පවසිඛ තුංචුරුයනාදි) ගාකුච්චියෝද, (කුචෙරුනුවරවූ නිබ්බරසක මණි හද්‍රාදි ගුණකයෝද, (කුචෙරදි) යසජ්ජනියද, (විහිසනාදි) රාසසයෝද, (ඒනම්—“රසොසි මායාවිනො ලංකාදිවාසිනා:” යන්නෙන් අමරකොෂවිනාවෙහි කියනලදී.) (නොකාකුප්‍රමාණ පුරුෂවෘජ නඤාති) කුමිහාඛජනියද, (කුචෙරයාගේම අනුවරවූ යසවිශෙ ඡයකාසි කියනලද පිභිතමාංසානුභවක) පිසාවයෝද, (යනමේ) ආදිසු (දෙවියන්ට බදු උනපනති ඤාතිහෙසින්) දෙවයෝනිසුයසි දක්වන ලද්දකුය.

“ආදිසදෙන විජ්ජධර අපසර කිනනරෙ ව සංගණනාති, අපසර සදෙසු වාමනාදිමතෙන ඉභ්භියං බහුවචනෙ ව තදෙකෙසුසං මතෙන පුමිභ්භියං වචනවයෙ ව දට්ඨබ්බො” —යනුද.

අසුරයෝ 8	<p style="text-align: center;">14</p> <p>පුබ්බදෙවා සුර රී පු, අසුර. දුනවා.* (පුමෙ) (නබ්බිසෙසා) පහාරදො, සඹරෙ. බලි. (ආදයො) †</p>	<p>Titans.</p> <p>Different orders of Asuras or Titans.</p>
අසුරවිශෙෂ 3.....	<p style="text-align: center;">15</p> <p>පිනාමහො. පිනා. බුහවා. ලොකෙසො. කමලාසනො. (තථා) හිරඤ්ඤගබ්බො. (ව) සුරජෙවෙයා. ප ජ ප ති.‡</p>	<p>Brahma.</p>

“එතෙ දස දෙවයොනියො—ගණදෙවතා පන.
ආදිවා විසු වාසවා තුසිතා ආහසුර අනිලා,
මාහාරජිකා සඬක ව රුද්‍රා ව ගණදෙවතා ති
අමරකොසෙ කපිතා,” යනුද,
“නත්‍රාදිච්චා වාදස කා විසුදෙවා දසඬිතා,
වාසවා අඬඬි සංඛතා ජනනිංස තුසිතා මතා.
ආහසුර වතුසඬි වාතා පණණොසෙකුනකා,
මහාරජිකතාමායො විසතා විසතා ඬිකා.
සාඬක වාදස විඬකතා රුද්‍රා වෙකාදසඬිතා,
සමයනතරතො එතා විඤ්ඤයක ගණදෙවතා.”

යනුද විකාසි.

අමරකොෂ විකාවෙහිද

“ආදිතක වාදශප්‍රොක්තා විශෙව දෙවා දශ (1a) සමාතා:
වසවඥවාසව සංඛතා: ෂඩත්‍රිං ශත් තුමිතා මතා:
ආහාසවර ශවතු: ෂඡච්චී වාතා: පවාශදුතකා:
මහාරජික නාමානො වෙශතො විංශති ස්නථා
සාඬක වාදස විඬකතා රුද්‍රාශෙවකාදසසමාතා:” යනුයි.

* දෙච්ච, දෙනෙය, දනුජ, ඉනදුර, සුරදිස, සුකකසිසස, පුබ්බජ, යනාදියද, අසුරයන්ට නමිය.

† ආදිශබ්දයෙන් වච්ඡසකුණ කොච යනාදී අසුරවිශෙෂයි,

‡ අතතකු, පරමෙහි, සසමකු, චතුරතන, ධාතු, කමලෙයානි, පුහිණ, විරිච්චි, සජ්තු, වෙඬ, විධාතු, විධි, යනාදියද, බුහවයාට නමිය.

(1a) “විශෙවත්‍රයොදශ” යනු අමරවිවෙක විකාසි.

	16	
විෂණු 5.....	වාසුදෙවො. හරි. කණො. කෙසවො. වකකපානා. 1(ඵ)*	Vishnu.
ඊශවරයා 6.....	මහිසුරෙ. සිවො. සුලි. ඉසුරෙ. පසුපනා. 2 (පි) †	Íswara, or Siwa.
	17	
කදකුමරු 3.....	හරෙ.] (වුනො) කුමාරෙ. (තු) බණො. සනාධිතෙ. ‡(හවෙ)	Kanda kumára.
	18	
ශක්‍රයා 20.....	සකෙකා. පුරිඤ්ඤ. දෙව- -රුජ. වජ්රපානි. (ව) සුජලපනි. සහසුකෙකා. මහිනො. වජ්රවුටො.	Sakra, or Indra.
	19	
	වාසවො. (ව) දසසන- -නගනො. තිදිවාධිකු. සුරනාථො. (ව) වජ්ර- -හණො. (ව) භූතපනා. 3 (පි)	

* තාරායන, වෙකුණා, දුමොදර, මාධව, සමභු, දෙව්වාරි, පුණ්ඩරික කක, ගොවිඤ්ඤ, ගරුලබජ, පිතාඞ්ග, අච්චුත, සිහි, ජනඤ්ඤ, උපෙඤ්ඤ, ඉඤ්ඤවරජ, චතුරුජ, පදුමනාභ, මධුරිපු, තිවිකකම, දෙවකි නඤ්ඤ; සොරි, සිරිපති, පුරිසුතනම, වනමාලී, බලධංසී, කංසාරනි, අධොකකජ, සබ්බඞ්ග, කොටහජී, විධු, සිරිකර, පුරිණපුරිස, යනාදී යද විෂණුව නමිය—විෂණුගේ පියනෙම වසුදෙව, ආනකදුංචි, යන නමිඤ්ඤත්තෙය.

“ වසුදෙවොසා ජනකා: සඵවානකදුඤ්ඤ: ” යනුපුමරකොසයි.

† සමභු, ඊස, සබ්බ, ඊසාන, සංකර, වඤ්ඤධර, භූතෙස, බබළුරසු, හිරිස, මච්චුජය, පිතාකී, පමථාධිප, උගා, කපද්දි, සිරිකණා, කාලකණා, කපාලහර, වාමදෙව, විරුපකක, තිලොවන, සබ්බඤ්ඤා නිලලොහිත, මාරහර, භගා, නාඞ්ග, තිසුරනනක, ගගාධර අනාකරිපු, වෙකමකෙස, හව, හිම, රුඤ්ඤ, උමාපනි, මෙසවාහන යනාදීයද, ඊශවරයාව නමිය.

‡ “ අමරකොසෙපන.

කතනිකෙයෙක මහාසෙතො සරජනො ජලානනො, පබ්බතීනඤ්ඤනො බණො සෙනානී අග්ගිභූ ගුහො. බාහුලෙයෙක තාරකජී විසාවො සිබ්වාහනො, ජමානුකො සතනිධරෙ කුමාරෙ කොවදුරණේ. ති වුතනං.” යනු විකාසි.

<p>ඔහුගේභාග්‍යාව 1.</p>	<p>20 මසවා. කොසියො. ඉනෙදු. වනුහු. පා ක සා ස නො. විමොජේ.*] (ඵ) සුජන^f 1 (සස හ රී යා ඵ පු ර මහ වෙ)</p>	<p>His consort.</p>
<p>ඔහුගේනුවරවල් 3.</p>	<p>21 මසකකසාතෙ. † වසෙසාක- සාර^f (වෙවා) 2 මරුවන^f</p>	<p>His cities.</p>
<p>ඔහුගේප්‍රාසාදය 1. ඔහුගේ සභාව 1..</p>	<p>වෙජයනොතා. (තු පාසාදෙද[†]) සුධමමා^f (තු සභා මනා[‡])</p>	<p>His palace. His council.</p>
<p>ඔහුගේ රථය 1.... ඔහුගේරථාවාග්‍යාව 1 ඔහුගේ ඇතා 1... ඔහුගේශිලාසනය</p>	<p>22 වෙජයනොතා. (රථො නසස) (වුනොතා) මානලි. (සාරථී) ඵරවණේ. (ගජේ) [පඬු- කඹලො. (තු සිලාසනං)</p>	<p>His car. His charioteer. His elephant. His throne.</p>
<p>ඔහුගේපුත්‍රයෙකි 1 ඔහුගේපොකුණ 1. ඔහුගේඋයන් 4...</p>	<p>23 ¶ සුවීරෙ. (චොදයො පුත්තා) නානදු^f (පොකඛරණී හවෙ) නානදුනං, මිසසකං, විත්ත- ලො^f ඵාරුසකං, (වනා)</p>	<p>A son of his. His pond. His groves or gardens.</p>

* සුනාසිර, පුරුකර, දිවමපනි, සුරපනි, බලාරනි, සවිපනි, ජම්හ හෙදී, හරිහය, නමුච්ඡුදන, සංකානුන, මෙසවාහන, ආබඹල, නාග නාඵ, හරි, යනාදියද ශක්‍රයාට නමය.

† මසකකසාර, යනු මහෙශවරදී පිරිසගේද ශක්‍රයාගේද ක්‍රිඩානු භවනස්ථානයයි විනාමණිවිකාවෙහි කිසිනලදී—සංඛතථිකාවෙහි මසකක යනුද වසෙසාක යනුද අසුරපුරයට නමියයිද, මේනුවර වනා හි ඵයටවඩා උතුම්හෙයින් (සාරහෙයින්) මසකකසාරයයිද වසෙසා කසාර යයිද කිසිනලදබවද කියේය.

‡ (ශක්‍රයාගේ) ප්‍රාසාදය වෙජයනන නම.
§ (ශක්‍රයාගේ දෙව) සභානොමෝ සුධමමායයි දන්තලදී.
|| ඔහුගේ රථය වෙජයනනයයි කිසිනලදහ. රථාචාරිනෙම මා නලි නම—(ශක්‍රයාගේ) ඇත්තෙම ඵරවණ නම—මෙශලාසනය පණ්ඩුකමබල නම.

¶ සුවීරයනාදිහු(ශක්‍රයාගේ) පුත්‍රයෝය, (ඔහුගේ පොකුණ නානදු නම් වන්ජිය-නානදු, මිසසකය, විත්තලොය ඵාරුසකය යනමොහු (ශක්‍රයාගේ) උදකනගේයි.

<p>ඔසුගේආයුධය 3.. දෙවගනෝ 4.....</p>	<p>24 අසනි. f (වීසු) කු ලි සං, චජ්රං;* (සුනන පුංසකො) අචජ්රයො f (නීයං චුතතා) රමනා f (වා) 1 ලඝුසා f (දයො)</p>	<p>His weapon. A goddess.</p>
<p>ගාඤ්චියෙක් 1.... දෙව්විමන 2..... සුධාහොජනය 3...</p>	<p>25 දෙව්නීයො f (ඵ ගඤ්ඤො) පචසිමො. (නි ආදයො) විමානො; (නිනීයං)චෛමනං, පීයුස, 2 ම ම නං, සුධා f</p>	<p>A celestial musician. A palace of the gods. Celestial food, am- brosia.</p>
<p>මහමෙර 5..... සත්කුලපච්චි 7.....</p>	<p>26 සිතෙරු. මෙරු. නිදිවා- -බාගෙ. තෙරු. සුමෙරු. (ච) සුගඤ්ඤො. ජ ස ධ ගෙ. කරවිකො. සු දසස නො.</p>	<p>Mount Sumeru. The seven mountains that surround Sumeru.</p>
<p>අභස්ගන 3.....</p>	<p>27 තොමිඤ්ඤො. විනතකො. අසසකණණො. (කුලාවලා†) මන්දුකිනි f (තථා) 3 කාස- -ගහා f සුරනදී f † (පෑඵ)</p>	<p>The celestial river.</p>
<p>පරසතුරුක 3..... දෙව්රුක් 2.....</p>	<p>28 කොච්චාගෙ. (තථා) පාර්- -චජනාකො. පාර්ජනකො. ‡ කප්පරුකො. (භු)සනනානා. (4 දයො දෙවද්දුමා සිසුං)</p>	<p>A tree in heaven. The celestial tree which confers one's wishes.</p>

* නිදුර, පච්චි, සතකොච්චි, සුරු සමඤ, දමොහා ලි, යනාදියද වජ්ජායුධ යට නමිය.

† මේ පච්චිතයෝ අචලසංඛකත පච්චිතයන්ට කුලගෙයින් යොනි ගෙයින් (ප්‍රභවගෙයින්) කුලාවල නම් වෙත්.

‡ සුරදීපිකා දෙකුද අභස්ගනට නම්.

§ පාර්භඤ, නිසතරු, මන්දුර, දෙකුද පරසතුරුකට නමිය.

|| ආදිගඤ්ඤයෙන් මන්දුර, පාර්ජනක, හර්වජුන න නුණ සංගානි නයි—මේ පස දෙව්රුක් නම් වේ—මේ අමරකොෂ නයිත්—ආගම ක්‍රමයෙන් හතක්ක, —කි නලදමායි—

<p>පුළු, පඤ්චම, උ } තුරු දිශාවෝ 1 } දකුණු දිශාව 1..... අනුදිග 2.....</p>	<p>29 පාවි f පනිවුස f 1 දිවි (නවී) (පුබ්බ පච්ඡම උතතර.) (දිසාව දකුණ) 2 පාවි f විදිසා f 3 නුදිසා f (භවෙ)</p>	<p>The east. The west. The north. The south. An intermediate point.</p>
<p>දිගැත්තු 8.....</p>	<p>30 එරාවණො. පුබ්බිකො. වාමනො. කුමුදො. 4ඵතො. සුඵදතනො. සබ්බභුමො. සුභ්භනිකො. (දිසා ගජ*)</p>	<p>Elephants at the points.</p>
<p>ධෛර්‍යවර්ෂ 2 විරුභවර්ෂ 2 } විරුපාක්ෂ න } ම වර්ෂ 2 }.....</p>	<p>31 ධතරවෙසී. (ව) ගඤ්ඤි- -විපො.]කුමභඛසාමි. (තු) විරුභකො.] විරුපකො. (තු) නාගාධිපති. 9 (ර්තො)</p>	<p>Dhritarashtra* Virūha† Virūpāksha‡</p>

“පාවලි සිඤ්ඤි ජඞ්ඞු දෙවතා. පාර්ව්ඡ්ඡනකො,
කදමො කාසරුකො ච සිරිසෙන හවති සතාමං.

පාවලි අසුරලොකෙ තිසිති තවා සිඤ්ඤිතරු ගරුලෙසු ජඞ්ඞු ජඞ්ඞු දිපෙ පාර්ව්ඡ්ඡනකො තාවතිංසෙ කදමො අපරගොයානෙ කාසරුකො උතතරකුරුසු සිරිසො පුබ්බවිදෙහෙනි එතෙ සතා දෙවා නමෙව පතිසාන භූමිසු සමභවතො දෙවතරවො චෙව චූචිතරා.” යනුද විකාසි.

* “එරාවණාදයො අසිගජ පුබ්බාදිනං දිසානං රකකිණතො දිසා ගජ නාම” යනුද— “එරාවණාදිනං දිසාසමබ්බකඵනං. පාවිචාරණාදි නාමසුචනන්.” යනුද—

“එසං කරෙණුයො පන.

අඛනු කපිලාවෙව උගලානුපමා කමං,
තබ්බකණ්ණි සුභදනති අගනා අඡ්ඡනාවති.”
යනුද විකාසි.

* The regent of the east, and chief of the Gandhabbas, or celestial musicians.
† The regent of the south, and chief of the Kumbhāṇḍas.
‡ The regent of the west, and chief of the Nagas.

වෛශ්‍රවණ නම්වරුන් ⁴ } ... ඔහුගේ නුවර 2.... ඔහුගේ ආයුධය 1...	32 යකඩාධිපො. වෙසසවණේ. කුවේරෙ. නරවාහණේ.* අලකා f ¹ ලකමනුද f (සස පුරී) (පහරණ) ගද f	Vais'sravana. His city. His weapon.
ගිනි 18.....	33 (වතු දැව් සා නම් විපා පුබ්බාදිනං කමා ඉ මේ†) ජනවෙදෙ. සිඛි. ජෙනි. පාවතො. දහණ්ණ ² නලො.	Fire.
ගිනිසිඵ 3..... ගිනිපුපුර 2..... අඵ 3.....	34 කුතාවතො. ³ ජිම්මා. ධුම- -කෙස. ⁴ ගහි. ගිනි. හානුමා. තෙජේ. ධුමසිඛො. වාසු- සඛො. (ව) කණාවතනි. 35 වෙසසනරෙ. කුතාසො. †(ඵ) සිඛා f ජලා f ⁵ ජිවි f (වා පුමේ) විපද්ලිතං, පුලි ගං, (ව) හාමිං, (තු) සෙට්ඨි f ඡාරිකා f	Flame. A spark. Ashes, calcined powder.

* ත්‍යාගිකසබ්බ, යකඩරජ, ගුණානිසසර, මනුසසධමම, ධනද, රජරජ, ධනාධිප, නිත්තරෙස, යකඩ, එකපිගල, සිරිද, පුඤ්ඤජනි සසර, යනාදියද වෛශ්‍රවණයාට නම්ය.

† “ඉමෙ චතතාගෙ (ඥානිකධනරජාදයො) දෙවා කමතො පුබ්බාදිනං වතුදැව්සානං අධිපා අධිපතයො නාම—අමරකොසෙ පන, ඉතෙදු අහනි පිතුපනි තෙරුතො වරුණේ නිලො, කුවේරෙ ජ්‍යෙෂ්ඨ පතයො පුබ්බාදිනං ඉමෙ කමා. රචි සුතෙකා මහිසුකු තමො ච හානුජේ විදු, ඔබ්බො සුරගුරුවෙනි දිසාධිපා නවා කමනි.

අඤ්ඤ සෙව දිසාධිපතයො කථිතා—ඉඤ්ඤ අදිනව දිසාධිප චිච්ච කථනං පාවකදිනං දිසානං ඉඤ්ඤාචිදිසාදි නාමසුචනඵලං.” යනු වීජායි.

‡ ධනජය, ජලන, ආසාස, රෙහිතසස, සතතාච්චි, විත්තහානු, විභාවසු, සුචි, යනාදියද, වහනියට නම්ය.

	36	
උණුඅළු 1.....	කුකුළුලො. (තුණුහඟමය)	Hot ashes.
අහුරු 2.....	1 ම ගා ගේ.	Cinder, charcoal.
ගිනිපෙනෙලි 1....	2 ලාන, 3 මුලුකිං,	Firebrand.
දර 5.....	සමිධා f ඉඳුමිං, (වෙ) 4 බො. උපාදානං, (නල්) 5 නිනං,	Firewood
	37	
ආලෝකය 5.....	(අල්) 6 කාසො. පකාසො. (වා) 7 ලොකො. 8 ජොනා f 9 නපා. (සමා)	Light.
සුලභ 10.....	මාඵතො. පචතො. වායු. වාතො. 10 නිල. සමීරණ.	Air or wind.
	38	
පච්චායු 6.....	ගනච්චාතො. (නඵ) වායො. සමීරෙ. (ච) ස දා ග නි.* (වායුතෙදා ඉමෙ ජො†) 11 ඩි- -ගමො. වා 12 බොගමො. (නඵ)	The six kinds of wind that exist in particular parts of the body.
	39	
ප්‍රාඤ්චාසං 2.....	කුච්චිසො. කොච්චාසො. අසොස. 13 භානුසාරිතො.	
ආඤ්චාසං 2.....	(අල්) අපානං, පඤ්චාසො. අසොසො. ආන, 14 (මුච්චිතො)	Respiration. Air inhaled.

* සසන, ගනධවභ, ආසුග, මාරුත, ජගතිපාණ, පච්චානා, පහ ජන, යනාදියද සුලභව නමිස.

† අමරකොසෙ පනාසං වාතො ධාන බකපාරභෙදෙන පච්චා කථිතො විකාස වසං—

“හදෙස පාණේ ගුදෙ පානො සමානො නාහි සංඝීරනා,
උදුතො කණ්ඨිදෙසෙ තු වකතො සබ්බගසනස්සිසු”

තතු පාණේ අනනපච්චෙසාදිකරෙ, අපානො මුත්තකර්ස සුභාහාච සසීකරෙ, සමානො මජ්ඣේ අනනපච්චාදිකරෙ, උදුතො භාහිතා ගිතාදිකරෙ, වකතො සෙදරතන සච්චුමෙමස නිමෙස ගාහාදිකරෙ” යනු විකාසි—අමරකොස විකාවෙහි වනාහි,

“හෘදි ප්‍රාණේ ගුදෙ පානා: සමානො නාහි සංඝීරනා,
උදුතා: කණ්ඨිදෙසෙ සක වාතො සච්චෙර්ගා.
අනනපච්චෙග මුත්‍රාඤ්ඤ පාසයො නනාදි පච්චනං,
භාණ්චි නිමෙසො භවකපාරා: කුමා දමි,” නිසාස.

<p>*වේගය 3..... ශීඝ්‍රය 6.....</p>	<p>40 වේගය. ජවෝ. රයෝ. [ඛ්‍යෝ. (තු) සීඝං, තු ර් නං, ල හු, ආසු, තුණුණු, 1 මරං, (වා) 2 වි- -ල ඕ නං, තු ච ටං, (පි ච)</p>	<p>Speed. Carefulness.</p>
<p>† නිරන්තරය 7.... අතිශය 7.....</p>	<p>41 සනතං, නිච්චි, 2 මච්චතා, 3 නාරතා, සනතතා, 4 මනච්චතං, (ච) [ධ්වචං, 3 හුස, 5 මනිසයෝ. (ච) දුලාං, නිබ්බඛ, 6 කනතා, 7 නිමනතා, [බාලානානි, † 42 (ඛ්‍යාදී පඛතෙ දබ්බ දබ්බයා තෙ සු යෙති සු)</p>	<p>Continually, unin- terrupted. Excessive.</p>

*වේග, ශීඝ්‍ර, යනදෙකෙහි වෙනස මෙහිවිකා අමරකොෂ විකාදෙ ක්ති මෙසේ කියනලදී—“ජවසීඝානං තො පභෙදෙ, සච්චං වේග ගතිච්චනා ජවාදයො, සීඝාදයො තු ධමමච්චනා, තථංච සීඝං ගච්ඡ තීති පයොගො, න තු ජවං ගච්ඡතීති, ජචතීති පන පයොගො වෙ ගෙන ගච්ඡතීති ආදීසු කථං, තත්‍ර භෙදස්ස චතත්‍ර මිච්ඡතතතා න දෙසො” යනුයි.

† නිරන්තර, අතිශය, යනදෙකේ හෙදය ගැණද—“සනතතානිස යානං තො භෙදෙ සනතතං සනතතී, අච්චේදෙ, ක්‍රියානතරෙ භාබ්‍රවධානං, අනිසයො තු පොනොපුඤ්ඤං පකයො ච, තෙසු පො නො පුඤ්ඤං ක්‍රියාබ්‍රවුතතී, පකයො ක්‍රියාවයවානං උකංසතා” සී කියනලදී—† භර, අච්චෙල, අච්චිඤ්ච, නිබ්බර, නිතනත, ගාලා, යනාදියද අතිශයව නම්ය.

42 “අදමෙ” සනතතච්චපරිතෙ ධමමතෙන පචතතමානා දුලා පරිසනා ඛ්‍යාදයො අනිසයං. චිනා “පණ්ඩිතෙ” නපුංසකෙ ච තතනතී, ඛ්‍යං භවතී, අනිසයො පුලලිගෙ අස්ස ගුණස්සානිසයො අස්ස දඛස්සානිසයො ඉතී, ඛ්‍යං හුජ්චි සනතං ජුගොති සනතං. රමණීයො ඉච්චත්‍ර තු ක්‍රියාවිසෙස ණතතා යෙව පණ්ඩිකතතං.—තෙසු ඛ්‍යාදීසු “තෙ දඛයා” දඛාභිධාසිනො, තෙ “නිසු” ලිගෙසු, “දඛ ධමෙමා ලිග” මනි දස්සනානන්තර, යථා, ඛ්‍යා ජර, ඛ්‍යො මච්ච, ඛ්‍යං ගමනං, සනතතා තණ්හා, සනතතං දුකං, සනතතො අභ්‍ය

අනගයා 4.....	අවිගගහො. (තු) කාමො. (ච) මනොභු. මදනො.* (හවෙ) 43	Cupid.
වසවජ්ඣිමාරයා 8.	අනතකො. වසවතනි. (ච) පාපිමො. (ච) ප ඡ ප නි. පමතතඛඤ්ඤු. කතො. (ච) මා රෙ. න මු චි. (ත සස තු) 44	Mārayā, the mortal enemy of Buddha.
ඔහුගේ දුවරු... .. ඔහුගේ ඇතා 1... යමරජු 3..... ඔහුගේ ආයුධය 1..	තණ්ණා f රනි f රගා f (බිතු) (හඤ්ඤු) ගිරමෙඛලො. යමරජු. (ච) වෙ සා සී. †යමො.] (සස) නයනාච්චිධං, 45	His daughters. His elephant. God of the infernal regions. His weapon.
වෙපචිතනි } අසුරයා 2 } කිදුරු 2..... අභස 15.....	වෙපචිතනි. උලොමො. ‡ (ච) නිංචුර්සො. (තු) කිනතරො. § අනතලිකිං, ඛ, 1 මාදිච්චි-පථො. ඛ 2, ගගනා, 3 ඔරං,	The Asura Wepachitti. Kuvēra's attendants. The firmament, the sky.

සො, අනිමතතා ක්‍රියා, අනිමතතො නරධිපො, අනිමතතං පදං, ඉ චිංඤ්ඤි” යනු විකාසි.

* මිනකෙනන, කඤ්ඤු, දඤ්ඤු, අනග, පවසර, සචරාර්, මන සීජ, කුසුමෙසු, අනඤ්ඤුජ, උප්ඵධනො, රනිපනි, මකරධජ, යනා දියද අනගයාව නමිං—විකාවෙහි අවිගගග ගබ්ඳයෙහි පවත් නමුචි ගබ්ඳය දක්වා පැවති ගබ්ඳ දෙළසම අනගයාව නමිධව ජ යනලද්දේය—අනගයාගේ ශරපස අමරකොෂ විකාවෙහි,

“අරවිඤ්ඤ මගොකච චූතච නවමලලිකා,
නිලොතපලච පමෙතෙ පච්චාණසස සායකා?
උනමාදනසනාපනඛව ගොෂණ්ඤ සනඛනානාචා,
සමොගනඛව කාමසස පච්චාණ්ඤ ප්‍රකතීනිතාඤ්ඤ.

† ධමමරජ, කතනන, සමන, කාල, දඛධර, අනතක, යනාදී යද යමයාව නමිං—“අසස යමසස ආච්චිධං නයනමෙච, තෙන නිර කොධචිතෙන මලොකිත මතෙන සතතානං සර්ථනි ආතපෙ බිතතසතපිඛානි චිය විලියනනි” යනුවිකාසි.

‡ “අය මන සකකසස හරියා සුජනාය ජිතා” යනු විකාසි.
§ තුරගචදන, අසසමුඛ, යනාදියද කිදුරුන්ට නමිං.

	46	
	වෙහාසො. (ව) ¹ නිලපථො. ආසාසො. (නිඤ්ඤ) නහං, දෙවො. වෙහාසි ^{ඤ්ඤ} සො. නාර- -පථො. සුර ප ථො. අ සං*,	
	47	
මෙසය 11.....	මෙසො. වලාහකො. දෙවො. පඤ්ඤනො. ² ඩුධරො. සනො. ධාරධරො. (ව) ජි මු නො. වාර්වාහො. (නථ) ³ ඩුදෙ.	A cloud.
	48	
වැස්ස 3.....	අධනං; f (නිසිඨ) වසසං, (ව)	Rain.
වදුලිය 5.....	වසනං, වුච්චි f (නා ර යං) සතෙරනා f කඛණ f විජ්ජු f විජ්ජුනා f (වා) ⁴ චිරපහා f	Lightning.
	49	
මෙසධවනිය 3.....	(මෙසනාදෙ නු) ථනිනං, ගජ්ජිනං, රසිනා, ⁵ (දිව)	The rattling of thunder.
දේදුන්න 2.....	ඉන්දුසුධං, ඉ ඤ ධ නු.	A rain-bow.
වැසිපොද I.....	(වානකතිතනු) සීකරො.	Thin rain.
	50	
ධාරව 3.....	ආසාරො, ධාර f සඤාතො. †	A heavy shower.
පාණවැස්ස 2.....	කරකා f (නු) සනොපලං,	Hail.
වැලාලිදවස 1.....	දුඤ්ඤිනං, (මෙසවින්නාසො)	A cloudy day.
පියන 6.....	පිධානං, (න) ⁶ පධාරණං,	A lid, a covering.
	51	
චන්ද්‍රයා 14.....	නිරොධාන, ⁷ නතරධාන, ⁸ පිධාන, ⁹ චන්ද්‍රනානි, (ව) ඉඤ්ඤ. චන්ද්‍ර. (ව) නකඛිතන- රණ. සොමො. නිසාකරො.	The moon.

* අනන්ත, විණ්ණපද, යනුද අහසට නමි.

† “ආසාරො ධාරසඤාතො” යනනැති විකාවෙහි ආසාරය, ධාරය සඤාන, අසි පදනුයක් කොටද, සන්නයෙහිහා අමරකොපාදියෙහිද ආසාරය, ධාරසඤාන අසි පදවයක් කොටද දක්වා තිබේ.

	52	
	ම සධිසො. හි ම රං සි. සසංකො. ච ඤි මා ස සි. සීතරංසි නිසා නා ථො. උඵරජ. (ච) මා.* (සුමෙ)	
	53	
කලාව 1.....	කලා f (සොළසමො නාගො)	A digit, $\frac{1}{16}$ th part of the moon's diameter.
සදමඛල 2.....	බිඛා, (නු) මඛලං, (හවෙ)	The disk of the moon.
අඛිය 5.....	අඛියා. (භ)†මො. උපඛියා†(ච) (වා) බඛ; සකලං; (සුමෙ)	A part, $\frac{1}{2}$ a half.
	54	
ප්‍රසන්නතාව 2.....	අඛං, (වුත්තං සමෙ හාගෙ)	
සදරුස් 3.....	පසාදෙ. (නු) පසන්නතා f කොමුදි f චඤ්ඤා f ඤ්ඤා f	Purity, brightness. Moonlight.
සොහාව 4.....	කන්ති f සොහා ජුති f ව්ච්ච	Beauty, effulgence.
	55	
සලකුණ 7.....	කලංකො, ලඤ්ඤනං, ලකුණි, ³ මංකො. ⁴ හිඤ්ඤණ, ලකුණං, විඤ්ඤා, [වාපි තු සො හා නු ප ර මා) සු ස මා f (ඵ ඵ)	A mark or shot.
උතුම්සොහාව 1...		Exquisite beauty.
	56	
සීතල 3.....	(සීතං ගුණ ගුණී (භ)ගා)	
පිනි 3	‡ සීත, සීසිර, සී ත ලා, හිමං, තුනින, ³ මුසාසාමො. නිසාගො. මහිකා f (පඵඵ)	Cold. Dew, snow.

* හිමංසු, කුමුදබකුඩු, විලු, සුධංසු, නිසාපති, මිගංක. කලානාමා විජරජ, සසධර, නකබතොස, යනාදියද චන්ද්‍රයාච නමිස.

† මේ අඛි අඛි උපඛි යන ශබ්දත්‍රය අසමභාගයෙහි වැටෙන කල්හි පුලුච්ඡය සමභාගයෙහි වැටෙන කල්හි නසුංසක ලිඛුසි-ඵඵ කිස විකාවෙහි - “එතෙ ච අඛියාදයො තයො අසමභාගෙ සුරාම සමෙ තු නසුංසකෙ”

‡ The three words අඛි, අඛ, & උපඛි, when applied to unequal parts, are masculine, but when they denote equal parts, they are neuter, and assume another form, as අඛිං, අඛං, උපඛිං.

	57	
තාරකාවලි6	නකඛනතං, ජෙනි, හං, තාරා f (අපුමෙ) තාරකො f, ¹ ඵ f,(ව)	A star.
	58	
අස්විද, බෙරණ....	අසසසුජෙ. හරණි f (ඡ්චී)	Names of the 27 constellations.
කැනි, රෙහෙණ...	(ස) කතනිකා f රෙනිණි f(වෙව)	
මුඛසිරිස, අද, පුකාවස.	මගසිර, ² මද්දා f (ව) පුනබ්බසු.	
සුස, අස්ලිස.....	පුසසා. (වා) ³ සිලෙසා f (පි)	
	59	
මා, පුච්ඡ, උතුපල්...	මකා f (ව)* ඵගුණි f (වෙව)	
හන, සිත, සා.....	හඤො. චිතා f (ව) සානි f (පි)	
විසා, අනුර, දෙව...	විසාඛා f ⁴ නුරධා f ජෙසා f	
මුල, පුච්ඡ, උතුරුසල.	මුලා f ⁵ සාලා. † (දු වෙනවා)	
	60	
සුවණ, දෙනව.....	සවණො. (ව) ඛනිසා f (ව)	
සියාවස.....	සතනිසජෙ.	
පුච්ඡ, උතුරුසල...	‡ පුබ්බ ⁶ උතාරහද්දපද	
රෙවනිය.....	රෙවනා f (7 පිනි කමතො සතනාඛික විස නකඛනතං)	
	61	
රාහු 2	සොබ්හානු. (කඵතො) රාහු. §	The ascending node.
නවග්‍රහයෝ 9.....	සුර. (දිතු න ව ගහ හා)	The nine planets, sun, &c.
රාශිදෙසුළස 12.....	¶ රාශි. (මෙ සා දි කො)	A sign of the zodiac.
පුච්ඡ, පස 1.....	ඡ්චී හද්ද-	A constellation so called.
උතුරුසලපස 1....	-පද f පොඵ පද f (සමා)	A constellation so called.

* “පුබ්බඵගුණි උතාරඵගුණිවෙනි වෙ” යනුද.

† “පුබ්බාසාලා උතාරාසාලා වසෙන වෙ නකඛනතං” යනුද විකාසි.

‡ “පුබ්බ” යනු හද්දපද යන්නට” යෙදිය යුතුයි.

§ නම, විධුඤර, විධුනතුද, සිහකාය, යනාදියද රාහුව නමි.

|| “සුර වතු අහාර බුබ ජිව සුතක අසිත රාහු කෙනු ඉති ඵනෙ සුරුදසො නවග්‍රහහා” යනු විකාසි.

¶ “මෙසාදිකො වාදස කොඵාසො රාසි නාම ආදිසද්දෙන උසහ මෙඵුත කතකව සිහ කඤ්ඤු තුලා විච්ඡිකා ඛනු මකර නුච්ඡ මිනෙ සංග නොති” යනුද විකාසි.

<p>ඉර 19.....</p>	<p style="text-align: center;">62</p> <p>ආදිලො. සුරියො. සුරෙ. සතරංසි f දී වා ක රෙ. වෙරෙවනො. දිනකරෙ. උණාරංසි. ප හං ක රෙ.</p>	<p>The sun.</p>
	<p style="text-align: center;">63</p> <p>අං සු මා ලි. දී න ප නි, න ප නො. රවි. හා නු මා. රංසිමා. ¹ හාකරෙ. හානු. අකෙකා. සහසාරංසි. (ව)*</p>	
<p>රශ්මි 14.....</p>	<p style="text-align: center;">64</p> <p>රංසි f (වා) ² හා f පහා f දිනනි f රූචි f හා f ජුනි f දිවිනි. f මර්චි. f (ච්ඡු) හානං. f ³ සු. f මසුමො. කිරණ. කරෙ.</p>	<p>A ray.</p>
<p>ඉරමඬල 2..... මිරිතු 2..... අරුණ 1.....</p>	<p style="text-align: center;">65</p> <p>පර්ධි. පර්වෙසො. † (ඵ) ‡ මර්චි. f මි ග න ණනි කා f (සුරසො දයතො සුඛු- -විනරංසි සියා) ⁴ රුණ. §</p>	<p>The disk of the sun. The mirage. The dawn.</p>
<p>කාලය 4..... ඝණය 1..... ලය 1.....</p>	<p style="text-align: center;">66—</p> <p>කාලො. ⁵ ඩා. සමයො. වෙලා f (නඛිසො ඛ න් දයො) ඛණ. (දසච්ඡර කාලො) (ඛණ දස) ලයො. (හවෙ)</p>	<p>Time. Kshapa, 10 snap- pings of a finger. Laya, 10 Kshapas.</p>

* වාදසතන, පහාකර, විහාකර, විකතනන, මනාඛ, දිනමණි තරණි, විත්‍රහානු, විහාවසු, ගහපනි, හංස, සවිත්‍ර, වණඩංසු, යතා දියද සුයනීව නමිය.

† උපසුර්යක, මඬල, යනුදු ඉරමඬලට නමිය.

‡ වාලුකාදෙශාදියෙහි වැලිමත්තෙහි වැදුනාවූ සුයනීරශ්මිනු ජලා කාරයෙන් බබලත් ඒ ජලාහාසයට මිරිතුයයි කියනු ලැබේ.

ඵ මනිහ අමරකොෂ විකාවෙහි,

“මරුදෙශාදො සිකරාසු ප්‍රතිවස්ථරතා: සුයනීකිරණා: ජලාකාරණ හානනි තසස ජලාහාසසොත්තසනී:” යනුයි.

§ සුයනීයාගේ උදව්මට පුළුචයෙන් නැංගාවූ රශ්මිය අරුණ නමවේ. සුරසුත, අනුරු, කඤ්ජපයස, ගරුලයාජ, යනුදු අරුණට නමිය.

|| දීඛිය, අනෙහස, යනුදු කාලයට නමිය. (66) ඝණආදිය ඒකාල

	67	
කෂණලය 1.....	(ලයා දසක්) බණලයො.	Kshapalaya, 10
මොහොත 1.....	මුහුණො. (හෙ සියා දස)	Layas.
කෂණමොහොත 1.	(දසක්) බණමුහුණො. (හෙ)	Muhurta, 10
දවස 3.....	දිවසො. (නු) අහං, දිනං, *	Kshana Layas.
	68	Kshanamuhurta,
අඵයම 4.....	පහානං, (ව) විහානං, (ව)	10 Muhurtas.
රාත්‍රිමුඛය 2.....	පවුච්චසො. කලල, ¹ (මප්පඵ)†	A day.
සවස 2.....	අහිදෙසො. පදෙසො. (ඵ)	
	සායො. සඤ්ඤා† (දිනවිලය)	
	69	
රාත්‍රිය 5.....	නිසා f (ව) රජනි f රතනි f	Morning.
සඳුරසිත්සුන්ර 1.	නියාමා f සංවරී f § (භවෙ)	Nightfall.
අඤ්ඤා රච්චලරු.	ජ්ඣොයා f (නු වඤ්ඤා සුන්රා)	Evening.
	(නමුඤ්ඤා) නි මී සි කා f	
	70	
මධ්‍යමරාත්‍රිය 3.....	නිසීඵො. මධ්‍යමාරතනි f	Night.
අඤ්ඤාරය 4.....	අඤ්ඤාරතො. ම භා නි සා f	Moonlight night.
	අඤ්ඤාතො. නමො; (නිඤ්ඤි)	A very dark night.
	නිමිසං, නි ම රං, (ම නං)	

යාගේ විශේෂයෝය, දශඅසුර, සඤ්ඤා කාලය කෂණ නමිවේ—කෂණ දශයක් ලයනමි වේ.

(67) ලය දශයක් කෂණලයක්ය, ඒ (කෂණලය) දශයක් මුහුණි යක් වේ ඒ (මුහුණි) දශයක් කෂණමුහුණියක්ය.

* මෙතමි තුන දවලට පමණක්ද ව්‍යවහාරයි—සසර, වාසර යනුද දවසට නමිය.

† උප, (මස) අභොමුඛ, යනුද ප්‍රත්‍යයට නමිය.

‡ දිනනන, දිනවිලය, යනුද සවසට නමිය. “සුඛණොපරණා මඤ්ඤිණොවසෙන නිවිධා සඤ්ඤා සුඛවතං අභවෙති සුඛණො, අපරවතං මඤ්ඤිවතං අභවති අපරණො, මඤ්ඤිණො, තා සං නිඤ්ඤානං සඤ්ඤානං සමාහාරෙ නිසඤ්ඤාමිත්‍රා විවතෙ” යද විකාසි—“ප්‍රාණො පරණා මධ්‍යණා ත්‍රිසණා මඵ සඵරී” යනු අමරකොෂයි.

‡ නිසීඵිති, බණද, කපා, විහාවරී, නමසිති, යාමිති, තමි, ය නාදියද රාත්‍රියට නමිය.

චතුරගක } එවරනම් }	71 (* චතුරගං නම. එ වං කා ළ ප කඩ ච තු දද සී චනසමධා සතො මෙස- ප ට ලං ච ඩභී ර නනී ති)	The four-fold dark- ness, viz., the 14th day of the dark fort- night, a dense forest, overclouding of the sky, and midnight.
සනාඨකාරය 1... යාමය 1..... පැළවිය දියවක } නියවකාදී නිවී 1 }	72 අඛනනමං ; (සනනමෙ) † පභාගෙ. (යාමසඤ්ඤතො) (පාවිපදෙ, තු දුනියා f නනියා f දී) නිවී. f (විසු)	Thick darkness. A watch of the day. A lunar day.
පසලොස්වක † 2... මැදිපෝය 2... අවපසලොස්වක 2.	73 පණ්ණරසී f පම ද සී f පුණ්ණමාසී f (තු) පුණ්ණමා f අමාවසී f (ප) 1 මාවාසී f § (වියං පණ්ණරසී පරා)	The full moon day. The last day of the bright fortnight. Day of new moon.

* කෘෂ්ණ පක්ෂයෙහි තුදුස්වකය, සන චනලාහැඩය, මෙඝපටල
 ය, මධ්‍යචරත්‍රියය, යන මෙසේ (සිව් අග එකවට හමු වූ නැලා) වතු
 රග කඑවර නම්වේ.

† යාමයයි දන්තාලද්දේ පභාරනම්වේ ඒ නම දවසකින් අලවත්
 කොටසයි.

‡ මෙහි “පසලොස්වක” යනු ශුභල කෘෂ්ණ පක්ෂයෙහි පසලොස්
 වක දෙකටම සාමාන්‍ය නමකි “මැදිපෝය” යනු ශුභල පක්ෂයෙහි
 යෙහි වූ පසලොස්වකය “අවපසලොස්වක” යනු කෘෂ්ණ පක්ෂ
 යෙහි වූ පසලොස්වකය හෙවත් මාසේපෝයයි.

එකකලාවක් හිනවූ චන්ද්‍රයා ඇතිකල්හි ඒ පුණ්ණමාසිනොමෝ
 “අනුමති” නමය—සමුපුණ්ණචන්ද්‍රයා ඇතිකල්හි “රාකා” නමවය.

§ දසස, සුරසිඤ්ඤ සංගම යනු අවපසලොස්වකට නමය.

දන්තාලද චන්ද්‍රයා ඇති අමාවසීනොමෝ “සිනිවාලි” නමය.
 නස්තාලද චන්ද්‍රයා ඇතිකල්හි කුඹු නම්—එහි අදහස මෙසේය
 තුදුස්වකක්ෂුණේ අනුප්‍රභාරයෙන් අනතිම ප්‍රහරයද අමාවසියගේ
 ප්‍රහර අවද යන නවප්‍රහරයන් ආත්මකොට ඇත්තේ චන්ද්‍රයා
 කාලයයි—එහි ආදී ප්‍රහරවයෙහි චන්ද්‍රයාගේ සුක්ෂ්මබවය, අනතිම
 ප්‍රහරවයෙහි සියල්ලක්ෂයය, එහෙයින් අමාවසියගේ ආදියෙහි වූ
 ප්‍රහරය “සිනිවාලි” නමය, අනාගයෙහි වූ ප්‍රහරවය “කුඹු” නමය,
 මධ්‍යයෙහි වූ ප්‍රහරවයක ‘දැසී’ නම්වේ—යනු අමරකොෂ විකාසි.

	74	
අභොරුක්‍රිය 1.....	සවිකාසභිත) 1 භොරුභොතා.	A day and night.
පඤ්ඤ 1.....	පභෙකා. (නෙ දස පච්ච))	Half a lunar month.
සුකලපඤ්ඤ 1.....	(නෙ තු පුබ්බො පර) සුකකා	The light fortnight.
කාලපඤ්ඤ 1.....	කාලා.	The dark fortnight.
මාසය 1.....	මාසො ; (තුනෙ දුච්ච))	A month.
	75	
බක්මස 1.....	චිතොතා.	March-April
චෙසක්මස 1.....	චෙසාධ.	April-May
පොසොන්මස 1...	පොසො. (වා) 2	May-June
අෆ්සලමස 1.....	සාලො. f (චීසුච))	June-July
නිකිණිමස 1.....	සාවඤ්ණ.	July-August
බිතරමස 1.....	පොඨපාද.	August-September
චප්මස 1.....	3 සොසුථා. (ච))	September-October
ඉල්මස 1.....	මාසා වාදස) කතනිකො.	October-November
	76	
උදුවප්මස 1.....	මාගසිරො.	November-December
දුරුතුමස 1.....	(නථා) පුභෙසා.	December-January
නවම්මස 1.....	(කමෙන) මාස.	January-February
මැදිනමස 1.....	එගගුනා.	The two months, Il
	(කතනිකා සොසුථා මාසා)	and Wap, September-
ඉල්,චප් දෙමස 2...	පච්චිම පුබ්බ කතනිකා.*	November
	77	
නිකිණිමස 1.....	(සාවඤ්ණ) නිකිමණිඨො.	The month, Nikini,
බක්මස 1.....	(චිතනමාසොතු) රමමකො.	July-August.
		The month, Bak,
		March-April.

* මෙහි කතනිකා ශබ්දය, පච්චිම, පුබ්බ, යන ශබ්දවයහා සමාසව පච්චිම කතනික, පුබ්බකතනික, නියා ලෙසි, ඒ ඉල් චප් දෙමසව නමි.

“පෙනි සන්තකමෙන සුකපභෙකො නිර පුබ්බසඤ්ඤකො ක ඤ්ඤපභෙකො අපරසඤ්ඤකො තනො එච මාසච්චෙසෙ ලොකො පෘපරපභෙකොති රුළහි” යනු විකාසි.

<p>(ඉල්ලස කාලපක්ෂ යෙහි පටන් සාරම සෙත් සාරමසෙක පිළිවෙළින් හෙම නනය ගිමානා වසානායසී තුන් සෘතූනු වෙන්.)</p>	<p>78 (චතුරෙ චතුරෙ මාසා කතනික කාල පකඛතො කමා හෙමනන ගිමාන වසානා) උතු.f යො (ච්ඡු)*</p>	<p>The cold, hot and rainy seasons. §</p>
<p>හෙමනන සෘතුව 1. සීසිර සෘතුව 1..... වසනන සෘතුව 1... ග්‍රීෂ්ම සෘතුව 1.. .. වසාන සෘතුව 1... රෙද සෘතුව 1.....</p>	<p>79 හෙමනනා. † සීසිර, † (ඉතු ඡවා) වසනනා. (ව) ගිමන වසානා. සරද. (නිකමා මාසා වෙ වෙ චුතනානුසාරන †)</p>	<p>Winter, snow sea- son. The cold season. Spring. Hot season, rainy season. Sultry season. </p>
<p>ගිමානාය 2..... වසානාය 3..... (වසානාදීචු තුන් සෘතුවෙහි සූර්යා ගේ දක්ෂිණ ගමන වෙසි අනික් තුන් සෘතුවෙහි උතුර ගමන වෙසි ජ පිළි වෙළින් දක්ෂිණ</p>	<p>80 උණසා. නිදුණො. (ගිමනට) වසානා. වසානා. පාචුසා. (උතුහි තිහි වසානා දිකෙහි) දක්ෂිණයනා,</p>	<p>Hot season. Rainy season. The half year when the sun moves to the south of the equator.</p>

* අමරකෝෂයෙහි සෘතූ ශබ්දය පුලුච්ඡුසෙහි නියනලදී.

† යථොක්ත පක්ෂයෙහි පටන් දෙමසක් දෙමසක් බැගින් පිළි
වෙළින් හෙමනන, සීසිර, වසනන, ගිමන, වසාන, සරද, යයි
සෘතූ සයෙක්ද වෙන්.

‡ “චුතනානුසාරන, උතුරුතය පහෙදෙ චුතනවචනානුසාරන
ඉදං පන කතනික කාල පකඛතොති වචනං සංඛාය චුතනං” යනු
විකාසි.

§ Each of these three comprises four months, the first, viz., winter, commen-
cing from the beginning of the dark half of the month of Il.

|| During the sultry, rainy, and snow seasons, the motion of the sun is towards
the south; during the other three, it is towards the north.

<p>යන උත්තරයන නමි. අයනයෙකි නමි මාස හයකි.)</p>	<p style="text-align: center;">81</p> <p>උත්තරයන, (මඤ්ඤාහි තිහි වසෙසා යනවයං)</p>	<p>The half year when the sun goes to the north of the equator.</p>
<p>අවුරුදු 5.....</p>	<p>*වසස ; සංචච්ඡර ; (නිඤ්ඤි) සරඤ්ඤා. හායනො. සමා f</p>	<p>A year.</p>

* “කාලාධිකාරතතා පරසමයෙන කථිතං දෙවතං. වසසා මාණමපි ඉධාහර්ථා දිපෙතබ්බං.—නථාහි—මනුසොනං. මාසෙන පිතුතං. අභාරතෙනා, එවං මනුසොනං. වසසෙන දෙවතං. අභාරතෙනා, තත්පුත්තාරයනං දෙවතං. දිනං, රතනි පන දකඛිණයනං. දෙවතං. සඨකධිකා භාරතන සතතනයෙන වසසෙන වාදස වසස සහසොති දෙවතං. සුගං, තෙන වුතනං. —

“එසා වාදස සහසසී සුගසංඛත පතිතනිතා, එතං සහසස ගුණිතං අභොබ්බභු මුදුහවමි” ති.

තව නන්තං. චතුසුගං, දීබ්බසහසචයෙන ගුණිතං. බ්‍රහ්මුතො චෙ දිවෙනි—කථං—කත තෙනා වාපර කලි වසෙන චතුසුගං, තත්පුත්තාසුගං මනුසසසංඛතය පමාණ මඨවිසතිසහසොධිකාති සතත රස වසසලකබාති—තෙනාය ජනනවුති සහසොධිකාති වාදසවසස ලකබාති, වාපරසච චතුසව්ඨී සහසොධිකාති අඨවසසලකබාති, කලියස බතනිංස සහසොධිකාති චතතාර වසසලකබාති—වුතනංච— ‘සුඤ්ඤං සුඤ්ඤං ඛං නාගා, කර මුති සසිතො මාණමාදෙ සුගසා, තෙනාය ඛං ඛං සුඤ්ඤං, රස නව සුර්යො වසසසංඛත පසිඨා, සුඤ්ඤං සුඤ්ඤං ඛං වෙදු, රස ගුජ ගමිති වාපරෙ වසසසංඛත, සුඤ්ඤකාසං ඛං තෙනතං, ගුණ ජල නිධයො වසසසංඛත කලියස, පිඨොචෙස විසතිවසස සහසොධිකාති නිචතතාප්පිසවසස ලකබාති—වුතනංච—“ ඛා කාස සුඤ්ඤමබර දන්ත සාගර, චතුසුගානං. පරිමාණසංගහො” ති.

බ්‍රහ්මුතො අභාරතෙනාන නන්තං. චෙ කප්පා—තත්පුත්ත නාගා—චෙ කර—සතත මුත්තො—එකො සසි—ජ රසා—වාදස සුර්යා—චතතාරෙ වෙදු ජලනිධයො ච—චෙ තෙනතාති—තයො ගුණ—බතනිංස දන්තා—සංඛතය පසිඨෙහෙනෙහි සංඛත ගහොනබ්බා—බාකාසමබරසද්දා සුර්යපර්යායා—සුඤ්ඤච තහිං තහිං බිඤ්ඤා සංගහිතං. සබ්බචෙතං. පතිසුගං. පටිලොමෙන පත්තාරයෙ, තත්පුත්තාසුගං පත්තාරෙ යථා—1728000—තෙනාය යථා—1296000—

	82	
කප නැස්ම 4.....	කප්පකියො. (තු) සංචට්ටො සුගතන. පලයො. (අඵ)	The termination of a kalpa.
අනාගතතා ව 2.....	අලකඤ්ඤි f කාලකඤ්ඤි f (නී)	The goddess of ad- versity, misfortune.
ශ්‍රියාව 1.....	(අඵ) ලකඤ්ඤි f සිරි f (ඵයං)	Prosperity.

ව්‍යාපාරය යථා - 864000 - කලියය යථා - 432000 - චතුස්සගපිණ්ඩියෙ ව
 යථා - 4320000 (a) සුගාතං පති පඤ්ඤාපිණ්ඩියෙ ව යථාකකමං. අනාගත
 බිඤ්ඤ මාදය පටිලොමෙන ගණයෙ - නංයථා -

“එකං දස සතච්ච සහසං මසුතං නථා,
 ලකඤ්ඤි නිසුතච්ච කමා දසතුණ්ණතාර” මිති.

නතු දසසහසංතසසුතං, දසලකඤ්ඤි නිසුතං, නච කල්පව්‍යාපාරෙ
 සුතඤ්ඤි ලකඤ්ඤිපරිඤ්ඤාමෙව නතු ගණයෙ, තදෙව සුගාතං. නං
 පිණ්ඩියෙව සගතො*තෙන සුච්චිච්චිතා වසහසංඛකසුඤ්ඤානා හපනාති-
 නතු බ්‍රහ්මණො දීතං නරත වුදයකප්පො, රතති පත බය ආප්පො,
 එකස්මිම බ්‍රහ්මදීතෙ මනුසඤ්ඤිතා චතුදස බ්‍රහ්මසුඤ්ඤානා හපනාති
 තනුකසං මචනතාරස ඵකසතතති දිඤ්ඤිගාති පමාණං තච මා
 නුසං. චතුරස්ඵතාරං. සුගසතචයං - තදෙව චතුදසසහසං මචනතා
 රෙහි චතුතවුකුතාරති නච දිඤ්ඤිගසතාති හපනාති, මානුස
 නතු චතුච්චිතී සුගසහසං චතුකං. - එසම මචනතාරතං. අඵච්චස
 සහසංඛකසතාරස මනුසංචයෙ ලකඤ්ඤිඛක කතාසුගප්පොණ
 කා පචසතවියො හචනාති, තෙන වුභවාංසුරිය සිඛතෙන.

‘සුගාතං සතතති සෙකා මචනතාරමිඤ්ඤාච්චතො b
 කතසං සංඛක තසංතෙන සතවි වුඤ්ඤා අලලභොවා*,
 සසඤ්ඤියො තෙ මනචො කප්පො ඤෙයෙත චතුදස, c
 කතඤ්ඤිමාණො කප්පාදෙ සතවි පචදස ව්භිතා.,

ඉති කතසුගසං පාදෙන කලිණො පමාණං, පාදචයෙන ව්‍යාපාරසං
 පාදතරයෙන තෙනාය, චතුස්සගචෙන. චකකමිච හමිතිති පචදසසහ
 සතවිති නරතංසුගාති චතුච්චිතී හචනති දෙවොනනතු සුගප්පොණං.
 එතාති සසතවිචතුදස මචනතාරතෙනකතො පිඤ්ඤාති දෙවොනං.
 සුගසහසං හචති, නරතං. චතුස්සගසහසං නච බ්‍රහ්මණො දීතම
 කං.

a සුඤ්ඤිඛකසතාරසං, “සුඤ්ඤිඛකසංඛකයා චී ත්‍රි සාගරෙ රසුගතො.”
 2 3 4
 4 3 2 0 0 0

b “සුගාතං සපතති: සෙකා මචනතාරමිඤ්ඤාච්චතො.”
 c “සසඤ්ඤියො මනච: කප්පො ඤෙයො චතුදස.” යනුයි.

අසුරමව 1..... සුරමව 1.....	83 ද නු f (ද න ව මා නා ට) (දෙ මොනා පනා) 1 දීති f	The mother of the Asuras. The mother of the gods.
පව 12.....	84 පාපං, (ව) කිබ්බිසං, වෙරා, 2 සං, දුච්චිරිතා, දුක්කතං, අපුඤ්ඤා, 3 කුසලං, කණ්ණං, කල්ලසං, දුර්තා, 4 ගු, (ව)	Sin.
කුසල 6.....	85 කුසලං, සුකචං, සුක්කං, සුඤ්ඤං, ඛමම, 5 (මනිකියං) සුචරිතං, (ව මෙථා) දීඨි- ධමමිකං, (වෙ) 6 හලොකිකං,	Merit, virtue.
ඓහලොකිකය 3.	86	This world.
පාරලොකිකය 2...	සන්ධිකං, 7 (මෙථා) [පාර-	The world to come.
එකල නඤ්ඤා 2.	ලොකිකං, පඤ්ඤාපරාධිකං,	Then, that time.
අනාගතකාලය 2..	තකකාලං, (නු) තද්දතං. (වො)	The future.
සන්තොසය 13.....	87 8 න්තරකාලො. (නු) ආයති f	Delight, joy.
සෑපය 3.....	88 භාසො. 9 න්තමනතා f පීති f චිතති f තුච්ඡි f (ව නාරියං) ආනන්දො. පමුදො. 10 මොදො. සන්තොසො. නන්දි f සමමදො.	Delight, joy.
කලකණ්ණය 7.....	89 පාමොජ්ජං, (ව) පමොදො. (ට) සුඛං, සාතං, (ව) ඵාසං, 11 (ට)	Happiness.
දුක 6.....	හද්දං, සෙයෙත. සුභං, ඛමමං, කලකණ්ණං, මගලං, සිචං,	Goodness.
	90 දුකං, (ව) කසිරං, කිච්ඡං, නිකං. (ව) ව්‍යසනං, අසං, (*දබ්බි කු පාප පුඤ්ඤානි නියං කිච්ඡං සුඛාදී ව)	Grief, misery.

* පාප පුඤ්ඤා ශබ්දවලට ද්‍රව්‍යයෙහි වැටෙන කලා තුන් ලියුයි. සුඛ ශබ්දයෙහි පවත් කිච්ඡ ශබ්දය දක්වා ඇති ශබ්දයේ ද්‍රව්‍යවාචිකලා එසේම තුන් ලියුයි.

දෛව්‍ය 5.....	90 භාග්‍යං, නියති f භාගො. (ච) භාගධෙයං, විධි. 1 (ර්තො)	Good or bad luck, fate, or destiny.
උත්පතිය 5.....	(අථො) උත්පතති f නිබභතති f ජති f ජනන, 2 මුඛභවො.	Birth.
කාරණය 12.....	91 නිමිතං, කාරණං, ධානං, පදං, ධිජං, නිබ්බන්ධං, නිදානං, පභවො. ගෙතු. සමභවො. සෙතු. පච්චියො.	A cause.
ආසන්න කාරණය.	92 (කාරණං යං සමාසන්නං) පදධානං, (ති තා මුත්තං)	A primary cause.
පරපරිකලපි } න ආතමය 3 }	* ජීවො.(තු) පූර්වසා. 3 න්නා. (ථ)	Self, life, soul.
† සඤ්ජනමස් } යනමොවුත්තේ } සාමකමසංච 2 }	පධානං, පකති f (නීයං)	The equipoise of the three qualities of nature.
සඤ්ජන 13.....	93 පාණො. සරීරී. භූතං ; (වා) සතෙනා. දෙහී.(ච) පුග්ගලො. ජීවො. පාණී. පජ. ජනතු. ජනො. ලොකො. තථාගතො	Animals.
රූපාදි සය 6.....	94 රූපං, සද්දො. ගඤ්චි. රසා. ඵසෙසා.ධමෙමො.(ච)[ගොචරො.	Six objects of sense. An object of sense.
අරමුණ † 5.....	ආලමො. විසයො. (තෙණු) 4 රමුණ, 5 ලීඛනාති, (ච)	

* “ නිකං සරීරධිපති දෙවෙ ” යනු විකාසි.

“ ප්‍රාණං ක්‍ෂෙත්‍රඤ්ජරූපෙන ධාරයන් ජීව උච්ඡතෙ
සඤ්ජනමකසිඛා: සඤ්ජනමොරූප ගුණත්‍රයාතචිකා: ප්‍රකාශි
ප්‍රධානං.” යනු ශබ්දකොෂමමභානිධිසි.

† “ මොහ රග දෙසානං යථාසංඛං සත්ත රජේ නමානිති සඤ්ජන
යනු විකාසි—ශෝයසී ශෝවාදිගුණ සඤ්ජනම ක්‍රොධ වෙෂ කාමා
දීප රජස්නම, අඤ්ජන නාසනිකකදිය නමස් නමි,

‡ “ ඉඤ්ජන ” යනු අරමුණට නමකිය.

	95	
සුද 7.....	*සුනෙකා. ගොරො. සිතො. 1දුතා. බ ව ලො. සෙ ත. ප ඩ රු.	White.
රත 6.....	†සොණේ. තු ලොහිතො. රතො. 2 තඹ. මජේඨ. රෙහිතා.	Red.
	96	
කඵපැහැය 7.....	නිලො. ක. ශ්‍යා. *සිතො. කාලො මේවතො. සාම. සාමලො.	Black or dark blue.
පඬුපැහැය †1.....	(සිතපිතො තු) පඬු. (තොතා)	Yellowish white.
මදක් පඬුපැහැය 1	(‡ඊසං. 'පඬු තු) ධු ස රෙ.	Grey.
	97	
මදක් රත 1.....	අරුණේ (කිච් රතොතා)	Light red.
ශෙවතරතය 1....	පාවලො. (සෙතලොහිතො ¶)	Pale red or pink.
රත්වත් පැහැය 2..	(අලො) පිතො. හලිදකුණො	Yellow.
පලාවත් පැහැය 3.	පලොසො. හරිතො. හරි.	Green.

* මෙහි සුනෙකා නම යෙහි පවත් සාවනාමය දක්වා ඇති ශබ්දයෝ ගුණමාත්‍රයෙහි වැටෙන කලා දුලලිගුය විශෙෂණවන කලා වාච්‍ය ලිඟුයි—රවලදු හරණ, සුනෙකා හංසො, සුනකං හංසකුලං, හංසසු සුනෙකා, යනාදියයි—සුචි, විසද, අප්පුන යනුද සුදට නම්ය.

† සොණේ යනාදී නම් සය සාමාන්‍යයෙන් රතවබව මෙහි දක්වන ලද නමුදු—“ගොණේ කොකනදච්ඡවි” යනු අමරකොෂ හෙයින් “ගොණ” ශබ්දය, රතුසුලට බඳු වූ රතු පැහැයටයි.

‡ හරිණ, පාඬුර, යනුද පඬුපැහැයට නම්ය, එහෙත් සමහරු ඒ නම් දෙක සුදටයයිද කියති—“සිතපිතසමායොගො පණඬුවණේනා පතිතතිතො” යනු බැවින් සුදද රත්වත් පැහැයද මිශ්‍රවූ කලා පාඬු වණේනායි කියනු ලැබේ.

§ “ඊසං පඬු” අබ්‍යන්තර පඬුවණේනා “ධුසරෙ” නාම—යථා ධුලි වණේනා” යනු විකායි.

|| “කිච් රතො” අබ්‍යන්තරතාවණේනා “අරුණේ” නාම යථා මච්ඡසු වනඬු සුර්යාදෙ වාරුණේ වූතො” යනු විකායි—

“අරුණේ කාෂණලොහිතා” යනු අමරමාලායි.

¶ “සෙත ලොහිතො” සෙතරතනමිසො “පාවලො” නාම—යථා පාවලි කුසුමං” යනුද—“ශෙවතච්ඡො රතාඃ සපාවලො” යනුද විකා බැවින් සුදෙත් මිශ්‍ර වූ රත පාවල නම්වේ.

නිල් රන්වන් } පැහැය 2 } ... ගොරදවබ } දුපැහැය 2 }	98 කළාගෙර. කපිලො (නිල- පිතෙඵ) [රෙවනඥකෙ) ජිතො. පිසගො.) පෘථවො කළා ර ද තු පි ග ලෙ*)	Tawny. Brown.
† කඹුරුවන්පැය 3 කඵ රන්ව } න්පැහැය 1 }	99 කමොසො. සබලො. විතො. සාවො. (තු ක ආපිතකෙ) (වාවිලියා ගුණිතොතො ගුණ සුකකාද යො පුමෙ)	Variegated, spotted. Dark brown, bay.
නැවීම 5..... නාවසය 1.....	100— නවිං, නවිං, (ව) නවනා, නානනා, ලාසනා, (හව) (‡ නවිනතු වාදිතං ගිත මිති) නාවස, (විද නායං)	Dancing. Symphony.
නානසතුවිය 1 ශාසනගුණදී } අකාර දූක්ඛිම } 1. නානවිභෙදය..... නවන්තා 3	101 (නවිභානං සියා) රගො. 1 හිනගො (සුචිසුවනා) අගභාගෙර. 2 ගවිකෙපො. § නවිකො. නවකො. නවො.	A dancing room. Indication of pas- sion by taking a wea- pon, &c. Gesture. A male dancer.

* “කළාරදී තු පිගලෙ” යනු බැවින් කළාර, කපිල, පිංගා, ජසං ග යන නම් සතරම පිංගලවණ්ණයෙහිද වැටේ.

† කඹුරුවණ්ණයනම්—“ කමොසො කොතිලක ආසද්ධියො ” කොවුල්පඤ්ඤාගේ කඵපාවචනි වණ්ණයයි—නිල් ර, කබඳුර, යනුද එයට නම්ය.

‡ නැවීමය, වැසීමය, ගිනීමය, යන තුණ නාවස නම් වේ.

§ “සුචිසුවනං” භාෂාදීභි සුචිතබ්බස පකාසෙ තබ්බසෙ සභා ඥානාරදිතො සුවනං පකාසනං. “අනිනගො” නාම යනු විකාසි ඵලෙම අමරකොෂ විකාවෙහිද “භාෂාදීභිමිතො ගතානිදකාගන ස්” කියා බැවින් මේ “අනිනං” ශබ්දය සිත්හි පැවති අනිත භාෂා දීමෙන් ප්‍රකාශකිරීමට බව දතයුතුයි—වෘජ්කයනුදු එයටම නවක්ය.

“අංගස ස්ථානාස්ථානානරෙණ නං නං අගභාරං, අංගලොදී විනසස අංගවිභෙදපා” යනු අමරකොෂවිකාසි.

“නාවක සන්ධිවුතන අභිතාරසත කරණ නිසන්ත කරභාන පර්යතකාදී නාමකො බතනිංසසකාගෙර නවිච්චසෙසො අංග විකෙඛපො අංගභාගෙර නාම” යනු විකාසි.

නාවතරසය 9.....	<p style="text-align: center;">102</p> <p>*සිතාගේ. කරුණේ. චීර. *බහුතා. හසස. හයානකා. සෙනනා. බිහවිල්, රුද්දානි, (නව නාවතරසා. 9 මම)</p>	Dramatic sentiments.
----------------	---	----------------------

* “විද්වතුන්ගේ නිසි සිත. නාගරිකතාවසංඛාතය කිලෙසසිත
 සෙසනං නාම, තං කතෙති, සිතං වා පහුතනං, තං කතෙති රාහිසුති
 සිතාගේති, කිලෙසසිතං කරුණවිලාසොති, වූතනං හොති.

සොහොපවයසහාවො කරුණේ—

ඉච්චනාසගනාසාය වධබන්ධන තාලනා
 සොපකප්‍රසොපනාපෙති ජරතෙ කරුණේ රසො.

උසසංභවඛුන්දනො චීරො, විහාවො තසා විනාශ්‍යතාපබ්ලවිකක
 මො, සවායං දුනචීරෙ ධමමචීරෙ සුඛචීරෙති නිච්චො.

විච්චතො පවයවිච්චතො අබහුතො—

පසාද්‍රයතන සෙලාදී ගමනා දිබ්බදසසනා
 සහ විලොනමායෙතු ජලවිජ්ජාදී දසසනා
 හදයෙවිජ්ජා ලාසෙති විහාවෙතිව සවහාවො.

හාසසංපවයසහාවො හසෙසා—

සාවතිතනා ස විකතා නෙසගගා බන්ධදසසනා,
 අසමබන්ධා තථාලොපා හසෙසා සො කුතනාකාර්භි.

හයොපවය සහාවො ජයානතො—

උච්චතෙරවසංරච යකඛපෙතාදී දසසනා
 සුඤ්ඤාගාර සහාරඤ්ඤා වධබන්ධනදසසනා
 තාසසංකතොඛෙග සිවොලඤ්ඤකරුතාදීහි
 විහාවෙති ව ඉඤ්චිතං නිවාන ම හයානතො.

සමණෙපවය සහාවො සතනො—

දසසනා සතනවෙසානං සතනචිත්තාන තාදීනං
 සතනකාරණ ධමමානං සතනො නාම රසො හවෙ.

ඒගුලෙජොපවය සහාවො බිහවෙජො—

සුභිචංසාදිකානනතු දසසනං සුභිකිත්තනං
 විහාවොති විහාවෙති බිහවෙජො ජයතෙ රසො.

කොමොපවයසහාවො රුද්දං—තච සංගාමෙහෙනුකං උගගකමිම
 උපසාත මුසාවාද ඵරුසවච්චනාදීහි හවති—

සිතාගරුද්‍රො නව නාවතරසා අසසාදනිතනා, යථාහි නානා
 බන්ධනසංඛාත මනනං හුජ්ජනා රස අසසාදයනනි සුමනා පුර්සා
 සාසං වාධිගවිජ්ජානි තථා නානා භිනායබන්ධනෙ අගසරෙද්දා පෙ
 තෙ ථායීහාවෙ අසසාදයනනි සුමනා ඉති. “යනු විකායි”

<p>සාධාරණ 1.....</p>	<p>103 (*පොසසස නාර්යං පොසස ඉ නී යා ස ග ම මු නී යා පිභා එස) සි ගා ග්. (රනි කීලාදී කාරණ)</p>	<p>Sexual passion.</p>
<p>එහිමහෙද 2.....</p>	<p>104 (†උතතමස කනිසායො ඉ නී පු ර් ස ගෙ නු කො සො (සමොහොයො විශොගො)න සිගාගෙ දු විධො මිතො)</p>	<p>Two species of the above passion.</p>
<p>නෙපුල 12.....</p>	<p>105— භාසිනං, ලපිතං, භාසං f වොභාගෙ. වචනං, වචො. උතනි f වොවා f ගිරි f වානි f භාරනි f (ක ඵී තා) වච් f †</p>	<p>Voice, word, speech.</p>

* “නාර්යං.” සගමමුච්චි කාරණං කථා “පෙ සසස ” පුර් සසස “ යා පිභා ” යා ඉච්චා මනො විකාරවිසෙසො “පොසසප” පුර් සස සගම මුච්චි කාරණං කතා ඉනීයා යා පිභා ඉච්චා මනොව කාර විසෙසො එසො රනිකීලාදීනං කාරණ භූතො රනිකීලාදීකාර ණ සහිතො වා සිගාගෙ නාම-එනිව ඉනී පුර්සානං දසසනා සප ණ පුසනවසෙන වා විසයොග වසෙන වා යා පිභා සථානා සා රසො නාම යං පන නං කාරණං කතා පවචනං ගීතා තාමෙව ලොකානා මසොද ජනකතා රසො නාම. එලපවාරවසෙන පන පිභා රසො නි වුතනා—සබ්බත්තො.”—යනු විකාසි.

† “උතතමානං ඉනීපුර්සානං පකනි සංගොග විශොග සභාගො සො එනි පායො බහුලමිති “උතතමස කනිසායො” යෙ භූතො න උතතමානං සංගොග විශොගසවනං ගීතමෙව සිගාගෙ නා මානි අනො, ඉනීපුර්සානං පිභාගෙතු එතසසනි ඉනීපුර්සගෙතු කො සො සිගාගෙ සමොහො විශොගොනි ඉමිනා පගෙදන දු විධො මනො—නතු වාපි වනගෙ හුංකන මාලොවදුනාදයො සමොහො ගසස විභාවා—යෙ වසෙදු ලලිතකාර, විශොගසස නු පියාදසනා විභාවො රසජනකො ව විභාවො—වුතනම—

“ජයනෙන ච රසා යෙන සවිභාවො පනිතනිතො තෙසමෙවොනු භාවොයං බසතො කචිති බඤ්ජනානි” — යනු විකාසි.

‡ මුංමි, සගෙවනි යනුද නෙපුලව නමිය.

<p>වාක්‍යය 1.....</p> <p>ආමේඛිතය 1.....</p>	<p>106</p> <p>(*එකාධකතො පදවයො සියා) වාක්‍යං, (සකාරතො) ආමේඛිතං, (ත්‍ර විඤ්ඤායං චතතිකඛිතානු චු ඳී ර ණං†)</p>	<p>A sentence.</p> <p>Repetition.</p>
<p>ආමේඛිතප්‍රයොග..</p>	<p>107</p> <p>(‡භයෙ තොධෙ පසංසායං තුර්තො තොතුහලුච්ඡර භාසෙ සොතෙ පසාදෙ ච කරෙ ආමේඛිතං ඛුධො)</p>	<p>Repeated treacheries.</p>
<p>වෙදත්‍රයව එකඑක නම් } ...</p> <p>වෙදත්‍රය 4.....</p>	<p>108</p> <p>ඉරූ f (නාර්) යජ්‍ය, 1 ස්‍යාම, (මි නි වෙදා ත යො සිද්ධං එතෙ එව) තසී f (නාර්) වෙදො, මනො. සුති f (නීයං)</p>	<p>The three Vedas.</p> <p>The aggregate of them.</p> <p>Any one of the vedas.</p>

* “එකමෙව ආධකතපදං යනි එකාධකතො, සච්ඡෙසසභෙණන කාරක පදෙන සතිතතො සකාරතො පදවයො සමිධනිධන්භො පදසමුභො වාක්‍යං නාම සියා - යථා වෙසසනතෙ රජ සුඛවිපාකං කමිං කරෙති, පුර්වසා ගච්ඡති-අධකතගභණං වෙති ක්‍රියා සද්ද පලකමිණං තෙන දෙවදත්තො කටං කතවා ඉච්චාදීනිපි වාක්‍යං.” යනුවිකාසී.

† “හයාදිහි ය. එකඛිතානුචාතිකඛිතානුචා උදීරණං කථනං, සප්පො සප්පො, විජ්ඣා විජ්ඣාති ආදිකං නං ආමේඛිතං නි විඤ්ඤායං.”

‡ “ආමේඛිතස්ස විසයං දසෙසත්‍ර මාහ භයෙච්චාදීං-සප්පො සප්පො වොගෙ වොගෙති ආදිසු භයෙ-විජ්ඣා විජ්ඣා පහර පහරති ආදිසු තොධෙ-සාධු සාධුති පසංසායං-ගච්ඡ ගච්ඡ පුනාහිති ආදිසු තුර්තො-ආගච්ඡ ආගච්ඡාති ආදිසු තොතුහලු-ඛුධො ඛුධොති චිත්තයනොති ආදිසු අච්ඡරෙ-අභිකකමච ආයඤ්ඤානො අතිකකමච ආයඤ්ඤානොති ආදිසු භාසෙ-කභං එකසුතාක කභං එකසුතාකාති ආදිසු සොතෙ-අභොසුඛං අභො සුඛනති ආදිසු පසාදෙ-ච සද්දො අචුතතසමුච්චි යන්භො, තෙන ගරහා අසමිචානාදිතං සංගභො දඪබෙඛා තත් පාපො පාපොති ආදිසු ගරහායං-අභිරුපක අභිරුපකාති ආදිසු අසමිචානෙ-එවමෙනෙසු නවසු අඤ්ඤාසුච ආමේඛිතවචනං ඛුධො පභිතො කරෙ කරෙය්‍ය යොජෙය්‍ය-ආමේඛිතං පුනපුනුච්චාරණං ආමේඛිතං.” යනුද විකාසී.

<p>මනත්‍ර කළාවු } සෑමු දැනදෙන }</p>	<p>109 * අට්ඨකො, වාමකො, වාම- දෙවො. (වා)† හිරසො. හගු. යමදග්හි. (ව) වාසෙයො, භාරවාජේ. (ව) කසසපො. වෙසොච්චෙනො. (නිමනනානං කතනාගෙ ඉසයො ඉ මෙ)</p>	<p>The ten Rishis, au- thors of the Védas.</p>
<p>වෙද්‍ය සය.....</p>	<p>110 † කප්පො. වතකරණං, ජේති- සන්ධං, සිකිං f නිරුතති f (ව) ජන්යුච්චිති f (වෙනානි වෙ ද ගානි ව ද නති ජ)</p>	<p>The six sciences su- bordinate to, and in some sense a part of the Védas.</p>
<p>ඉතිහාසය 1..... නිසඤ්ඤාසත්‍රය 1....</p>	<p>111 ඉතිහාසො. (පු ර වු න්‍ය- ප්‍රබන්ධො භාරතාදිකො) (නාමප්‍රකාස කං ස නං) (රුකිංචිතං) නිසඤ්ඤ. (සො)</p>	<p>History. The science which teaches the names of things.</p>

* අට්ඨකො, යමතග්හි, වාසිසෙයො, කියාද පාඨයි. —

“වෙදසන්ධකාරකො දස ඉසයො දසෙසත්‍රමාග අභිකො ච්චොද්දි.....
ඉති ඉමෙ දස ඉසයො මනනානං වෙද්‍යනං, කතනාගෙ භාරතා.”

† “යඤ්ඤකමොන මුපදෙසකො කප්පො—සාධු සද්ධාන මනනංක
සකං වතකරණං—ජේතිසන්ධං ගගගණනසන්ධං සුභාසුභ කාමප්‍රචල
ජේතනතො—අකාරදිවණණානං ධානකරණ පයතනානං පට්පාදි
කා සිකිං—නිච්ඡයෙන නිසෙසසතො වා උතති නිරුතති—ජන්යුච්චො
අනුච්චිතාදිච්චෙනානං පටිපාදිතා ජන්යුච්චිති—එනානි ජ වෙද්‍යා ම
ගානිති වදනති”—යනු විකායි.

111 “වතසාදිත්චිසිත් කියනලද භාරත සුඛකථාදි පුරාණ
කථාප්‍රබන්ධ ඉතිහාසනම් වෙ—වෘක්ෂාදිත්ගේ නම් උකාගහාරණ
ශාසත්‍රය නිසඤ්ඤානම් වෙ”—නිසඤ්ඤ කියාද පාඨයි—

“පුරවුතතනත් බන්ධනුපායතනා පුරවුතනං තසෙ බන්ධො ච්චොගෙ
සනතානොවා භාරතාදිකො භාරතසුඛකථාදිකො වතසාදිපකතො
ගජ්ජො ඉතිහාසො නාම, රුකිංචිතං නාමප්‍රකාසකතනි ඉමිතා
ඵකෙකසෙ අත්ථසෙ අනෙකපර්යායන මප්‍රකාසකතනං වුතනං,
නිදසෙතමනං වෙනං අනෙකෙසං අන්තං එකසද්දච්චිතියතා
පකාසන වසෙනපි තසෙ ගජ්ජො පවරතනනා” යනු විකායි.

ලොකායත } ... ශාසත්‍රය 1 } කෙටුහය 1.....	112 (විතර්කි සමං විඤ්ඤායං යනං) ලොකායතං, (ඉතී) කෙටුහං, (තු ක්‍රියාකප්ප- විකප්පො කවිතං හිතො)	Frivolous discussion. Poetical fiction.
ආබන්ධකය 1..... ප්‍රබන්ධකථාව 1..... අභිශාසත්‍රය 1..... වාතීව 2*.....	113 ආබන්ධකො f ¹ (පලඛණී) (පබන්ධකප්පනා) කථා f දඛනිතං f (2න්ධසමං) චුත්තතො. (තු) පවනනී f (ව)	A tale. A connected narra- tive. Ethics. Tidings or intelli- gence.
නම 9..... ප්‍රතිචචනය 2.....	114 සඤ්ඤා f ³ බන්ධ f ⁴ වතා f සම ඤ්ඤා f (වා) 5 හිධානං, නාම, 6 මචහගො. නාමධෙය්‍ය, 7 ධි ව ච නං, පටිචාකං, (තු චො) 8 ත්තරං,	A name or applica- tion. An answer.

112 (ලොකයෙහි) විතර්කි වාදීන්ගේ යම් ශාසත්‍රයක් ඇදී ඒ ලොකායත ශාසත්‍රයයි දතයුතුය—(ඒ ශාසත්‍රය නිසා සභයෝ පුනරුත්තයා වෙහි සිතද නුපදවනබව විකාවෙහි කියනලදී.)

කවිත්ව හිතවූ ක්‍රියාකප්ප විකප්පයයි කියනලද ග්‍රන්ථවිශේෂය කෙටුහ නම්වේ—“යො කවිතං පඤ්ඤානං හිතො විත්තතොග ස මාතනාදී පයොජනකතෙ ක්‍රියාකප්ප විකප්පො කවිතං ක්‍රියාසංඛත ත කප්පබන්ධනවිධියා විධායකො සුඛොධාලංකාරාදිකො ගජොසො කෙටුහං නාම” යනු විකාසි.

113 (කිසිවක් නු විසින්) දන්තාලද අභිආති ප්‍රබන්ධවිශේෂය ආබන්ධ කාසි—(ඒ නම් වාසවදනනාදියබව “අනුකූතාභී ප්‍රතිපාදකසං වාස වදනනාදෙ:” යන්නෙන් අමරකොෂවිකාවෙහි කියනලදී.) ප්‍රබන්ධයෙන් කල්පිතවූ (කාදඤ්ථ ආදීවූ) කාව්‍ය විශේෂය කථානම්වේ.

“ප්‍රබන්ධප්‍රකාශනා කථා” යනු අමරකොෂයි—ප්‍රබන්ධසං වාකං විචාරසං යා කල්පනා රචනා සා කථා” යනු එයට විකාසි.)

(බාහසනි වරණදීන් විසින් ප්‍රශ්නවූ) අභිශාසත්‍රයෙහි දඛනිති ශබ්දය වැටේ “අභිසං භූමකදෙ: ශාසත්‍රං” යනු අමරකොෂවිකාසි.

*වාතනා, චුත්තනී, උදනන, යනුද වාතීවට හෙවත් ආරභියට නම.

	115	
ප්‍රශ්නය 3.....	පඤ්ඤා; f (නිසච්ච) ¹ නුගොගො. (ච)	A question.
උදාහරණය 4.....	සුච්චෝ f (පෂථ) නිදසුන, උපපාශ්‍යානො. (ච) දීඨිතො (තථො) ² දාහරණො, (හථෙ)	An example or opposite argument.
	116	
සංක්‍ෂේපය 5.....	සමා f සංඛෙප. සං හා ර. සමාසො. සගහො. (පෂථ)	An abridgment.
විචක්චවනය 4.....	(සතං ධාරයසී තතදූෂ*) 3 බහතොනො, (නුච්චහාසණො)	A groundless charge.
	117	
විවාදය 2.....	වොහාතෙ. (නු) විවාදො. (ථ)	A contest or lawsuit.
දිවිච්චම 2.....	සපනො, සපථො. (පි ච)	An oath.
නීතීතිය 3.....	යසො. සිලොකො. නිතීතී f (ජ්ඣි)	Fame and reputation.
උද්ඝෝසනය 1.....	ඝෝසනා f (නුච්චසද්දනො)	Making a loud noise.
	118	
ප්‍රතිරාවය 2.....	පවිඝෝසො. පවිරවො.	Echo.
කථාරම්භය 2.....	(ථො) පඤ්ඤොසො. වච්චුඛො,	Exordium.
වණ්ණාව 3.....	කතනා f (ච) සිලාසා f (ච)	Eulogium.
සතුතිය 4.....	වණ්ණනා f (ථ) නුතී f (ත්) ධුතී f	Praise.
	119	
මසුරනාදය 1.....	ථොමනො, (ච) පසංසා f (ච)	The cry of peacocks.
ආතුන්ගේනාදය 1	කෙකා f (නාදො සිඛණ්ණිනො)	The trumpeting of elephants.
අඤ්චයන්ගේනාද	(ගජනො) කුචනාදො. (ථ)	The neighing of horses.
	120	
වෙච්චනය † 2.....	පරියායො. වෙ ච ච නො,	Synonym.
සාකච්චාව 2.....	සාකච්චො f (නුච) සං නථා f	Conversation.
නුගුණකිම 7.....	උපවාදො. (චු) 4 පඤ්ඤාසා. 5 වණ්ණවාදො. 6 නුවාදො. (ච)	Censure or blame.

* “සං සත සුවණ්ණං ධාරයසී ඉච්චාදිකං නුච්චහාසනං අභූතා හාසනං අබහතොනො නාම” යනු විකාසී.

† “එකො අකො සුතප්පන චුච්චනියෙන” යනු විකාඛාවන් එක අභිච්ච යමක් කරණකොච ගෙණ නැවත නැවත කියනු ලැබෙද එ වෙච්චන නම්වේ.

	<p>ජනවාද, 1 ප වාද, (පි) පර්වාද, (ව කුලයෝ)</p> <p>121</p>	
<p>නිත්‍යව 5.....</p> <p>නිත්‍ය පෙරදැරී } දෙපාර්තමේන්තුව }</p>	<p>බෙපො, නිත්‍ය f (නවා) කුලියා f ජගුලියා f ගරහා f *(නව) (නිත්‍ය පුබ්බො උපාරම්භො) පරිභාසන, 2 (මු මු නො)</p> <p>122</p>	<p>Contempt</p> <p>Reproof preceded by insult.</p>
<p>අනිවාකෘතම් } අවවාදාරම් } 1 අනායාසිච්චන }</p>	<p>(අසා නර්ය වොහාර- වසෙන යා පවනතිතා) අනිවාකෘ, (සියා වාචා සා විනිකකාම දී ප නි)</p> <p>123</p>	<p>Filthy words.</p>
<p>නිතොපුල් } නාවනනිම } 1.....</p>	<p>(මුහුමහාසා) 3 නුලාපො, (ඵ)</p>	<p>Tautology.</p>
<p>අරුත්තානි } නොපුල } 1..</p>	<p>පලාපො, (නභිකා ගිර)</p>	<p>Unmeaning or unconnected speech.</p>
<p>ආදියෙහිබිණීම 1. වැලපීම 2.....</p>	<p>(ආදෙ හාසණමා) 4 ලාපො, විලාපො, (නු) පරදාපො.</p> <p>124</p>	<p>Address or speaking to. Lamentation.</p>
<p>විරුච්චනය 2... සන්ධිච්චනය 2.. සමගිනොපුල 1.. ..</p>	<p>විඤ්ඤාපො, විරොධොනානි f සන්ධිසොනානි f (නු) වාචිකං, (සමාසණනන) සලලාපො, (විරොධ ර හි ත මි ඵු)</p> <p>125</p>	<p>Quarrel, or mutual contradiction. Message. Friendly conversation.</p>
<p>සැඩබස 1..... සිත්කඵච්චනය 1. පෙරපසුවිරුද්ධස 2</p>	<p>ඵරාසං. f, (නිච්චරං වාකෘං) (මනුඤ්ඤං) හදයගමං. f, සංකුලං. f, (නු) කිලිඪං. f, (ව) (පු බ්බා ප ර වි රො ධී නි) †</p>	<p>Harsh discourse. A kind word. Contradictory.</p>

* උපවාද යනාදී නම් දෙලසම නුගුණ කීමට බව විකාදියෙන් හැඟෙනු නමුදු සන්තයෙහි බෙපාදී නම් පසු නිත්‍යවට බව කියන ලදී.
122 අනවධ අනායාසි ව්‍යවහාරවශයෙන් පැවති ව්‍යතික්‍රම ප්‍රකාශ කරන්නාවූ යම් වචනයක් ආදේශ ඒ අනිවාකෘ නම් වේ.
† පෙරපසු විරුද්ධ ස නම්
“යාවජ්ච මහ. මොනි, බුහවචාරී ච මෙ පිතා මාතා ච මම ඤානාසි මාරණො නුපමො හවං”
යනාදීවශයෙන් පැවති වචනයි.

අසවබැසිනෙසුල 1	<p>126 (ස මු දු ය නී ර හි ත) 1 ම බ ඩ. f, (මි ති කි ත ති තං)</p>	Incoherent speech.
නොසැබෑබස 1...	<p>විතථ. f, (තු) මුසා (වාථ) (ඵරුසාදී නි ලි හි කා)</p>	False.
සැබෑ නෙසුල 5...	<p>127 සමුඛ-(වෘයං වා) 2 විතථ.,* සමිච්ච, නවිච්ච, යථා තථං, තබ්බනුභානිසු[3 ලිකං, (සු)</p>	Truth.
බොරුබස 4.....	<p>4 සමිච්ච, මිච්චි-මුසා- (වෘයං)</p>	Falsehood.
භඩ 16.....	<p>128 රවො. නිනාදෙ. නිනදෙ. (ච) සදෙදු, නිගොසස. නාද. ඩින. (යොච) රවො. • ආරව. සංරව. විරව. ගොසා. රවා f සුති f (නී) සර. නිසා නො. (ච)</p>	Sound.
සර්වයෙහි අනආච	<p>129 (විසසඨ මඤ්ඤු විඤ්ඤායක ස ව නීයා විසාරී නො බිඤ්ඤා ගමිතීර නිනනාදී නෙව මඨිහිකො සරො)</p>	The eight component parts of sound.
නිර්සක්ෂන්ගේභඩ.	<p>130 (නිරවිච්චන ගනානං හි රුතං) වසික, 5 (මුච්චනෙ)</p>	The cry of irrational animals.
කොලාහලය 2.....	<p>කොලාහලො. කලකලො†.</p>	A confused or mingled sound.
ගීභඩ 3.....	<p>ගීතං, ගානං, (ච) ගීතිකා f</p>	A song.

* සත්‍යයෙන් විශිෂ්ටවූ අක්ෂීය කියන අවිතථාදී ශබ්ද සතර තුන් ලිඟුයෙහි වැටේ.

1:9 “විසසඨය මංජුය විඤ්ඤායක සවනීය අවිසාරීය බිඤ්ඤා ගමිතීරය නිනනාදීයසි මෙසෙ අභිගායෙත් සමන්විතවූ සර්වය දතසුතුසි” යනු සන්නයි—“ඉච්චිචං භගවතො අඨිහිකො සරො හොති” යනු විකාසි—

† “කොලාහලො කලකලො” සි විකාවෙහි භා සමහර පොත් වලද තිබේ.

<p>සවිරමඛලය 1.....</p>	<p>131 (සර සත්ත තයො ගාමා වෙක වීසති මුල් නා ධානානෙකුන ප ඤ්ඤ ස ඉච්චිතං.) සරම ඛ ලං,</p>	<p>The Indian gamut, consisting of seven musical notes, three scales, and twenty-one modulations.</p>
<p>සපතාසවිරයව එක එක නම } ...</p>	<p>132 උසතො. ටෙවතො. (චෙව) ජජජ. ගඤ්ඤ. මජ්ඤමො. පචමො. (ච) නිසාදො. (නි සතොතො ග ජි නා සර)</p>	<p>The names of the seven musical notes.</p>

131 සවිරයෝ සත්දෙනෙක, ග්‍රාමයෝ තුන්දෙනෙක, මුල්නා එක් විස්සෙක, ස්වන එකුන්පණ්සෙක මෙසේ මෙය සවිර මණ්ඩලයයි.

“තනනිකණ්ඩානීතා උසතාදයො සත්ත සර, ජජජාදයො තයො ගාමා, සමුභානි අන්තො - චුත්ත, ම, ගාමො නාම සරසමුභාස සත්තා නමිති - මනුසුලොකවාදනවිධිතා එකෙකසස සරසස වසෙන තයො තයො මුල්නා කතා එකවීසතිමුල්නා දෙවලො කවාදනවිධිතා පන සමපඤ්ඤස මුල්නානි වදන්ති, තත් එකෙ කසස සරසස වසෙන සත්තසත්ත මුල්නා අනත සරසසව එකානි සමපඤ්ඤසමුල්නා අගතා, තෙනෙව සකපඤ්ඤසුත්තවණ්ණ නායං සමපඤ්ඤසමුල්නා මුච්චිතානි පවසිබසස වීණවාදනං දසෙසනෙනා චුත්තං ධානානෙකුනපඤ්ඤසානි එකෙකසස සරසස සත්තසත්ත ධානානි, යතො සරසස මඤ්ඤාරවච්චන්තං. හොති තෙන එකුනපඤ්ඤස ධානානි, “ඉච්චිතං සරමඛලං සරසමුභො” යනු විකාසී.

* “සරදීනං නාමසරපඤ්ඤෙන දසෙසතුං ආභ උසතො ච්චාදී යසො පන සො සරෙ උසතො විය නදති තසො උසතොනි චුච්චිති. නාසාකණ්ඩාමුරෙ තාලු ජීවිතාදනෙන ච නිසිඤ්ඤා ජධා සංජයතෙ යසො තසො ජජජො ස චුච්චිතෙ”*

“ගඤ්ඤා නාම ජනපද තෙසායං ගීයතෙති ගඤ්ඤො - මජ්ඤ මලයවිසෙසෙ හවො මජ්ඤමො - පචන්තමපි ටෙවතාදීනං පුරණො පචමො” යනු විකාසී.

* “නාසාකණ්ඩාමුරෙතාලු ජීවිතා දනාගාලව සංසපාශන් ඡඤ්ඤා සඤ්ඤො යසො තතායොන් ඡර ඉති සමාතා තවදෙ වොඤ්ඤො වාසු රු රුකණ්ඩසමාහතා නාහි. ද්‍රාපො මඤ්ඤාදො මඤ්ඤා සොනන මඤ්ඤා වාසු සමුදගතො නාහෙ රුරෙහානකණ්ඩ මුච්චිසු විචරන් පචමසොන ද්‍රාපතක පචම උච්චතෙ”
යනු අමරකොෂ විකාසී.

සප්තස්වර } හඬන්තෝ }	<p style="text-align: center;">133</p> <p>(*නදනි උසහං ගාවො කුරගා ධෙවතං තථා ජජ්ජ ඡ්ඡියුර ගඤ්ච මජ්ජ කොචා ච මජ්ජමං.</p> <p style="text-align: center;">134</p> <p>පචමං ප ර පු ජා ජී නිසාද මපි ච වෘ ර ඤ ජජ්ජ ච මජ්ජමො ගාමා තයො සාධාරණො ති ච†</p>	<p>The creatures which utter seven notes of music.</p>
------------------------------	--	--

* “උසහාදයො යෙ නදනි තෙ දසෙසු මහ නදනාචාර්යෝ” යනු ඒකාධි.

නාරද මුනිහු විසින්ද

“ජජ්. නදනි මයුරෙ ගාවො නදනි උසහං
 අජචිකානු ගඤ්ච. කොචා නදනි මජ්ජමං.
 පුප්ඵසාධාරණකාලෙ කොතිලා රෙනනි පචමං,
 අසෙසා නු ධෙවතං රෙනි නිසාදං රෙනි භූජ්ජෙ
 මයුරදයොපි ඉමෙ සඤ්ච සතතා පචමං නදනා”
 යනු නියතයයි.

133 උසහනම් ස්වරය හෙරිද, ධෙවතනම්ස්වරය අච්චයාද, ජජ්ජනම් ස්වරය මොණරාද ගඤ්චනම්ස්වරය එච්චෝද, මජ්ජමනම් ස්වරය පොත් ජජ්ජනම්, (134) පචමනම් ස්වරය පරපුඤ්චුද, නිසාදනම් ස්වරය හඬනුද හඬන. ධෙව ජය, මධ්‍යමය සාධාරණයී ප්‍රාම තුනකි (135) ඒ එකෙහි ස්වරයෙහි පුප්ඵසා තුන තුනද, ස්වාස සත සතද, ආච්ඡු පිලිවෙලින් 3 ක්ද, 2 ක්ද, 4 ක්ද, 4 ක්ද, 3 ක්ද, 2 ක්ද, 4 ක්ද යි 22 ක්වත්.

Usabha being the note peculiar to oxen, dévata to horses, chhadja to peacocks, gandhára to goats, májhima to the curlew, pancham to the cuckoo and nisáda to elephants. The three grámas or scales are shadja, madhyama and sádghárana, there are three modulations of each note called muchhana.

† “ජජ්ජ ගාමො මජ්ජමො ගාමො සාධාරණො ගාමොති තා යො ගාමා, තනු විණ්දඩං චිනාගං කච්චා අඤ්චාගාසෙ ජජ්ජගා මොති සඤ්චු මජ්ජමාගාසෙ මජ්ජමගාමොති උපර්භාගාසෙ සාධාරණගාමොති සඤ්චු-තිංපන ගාමනෙදෙ කාරණං? යච්චා එකාසෙ ච සරසා ගාමනතරෙ නෙදෙ තංනෙදෙ ගාමනමපි නෙදෙ-මාසපි කායං පන සාධාරණගාමසාතන ගඤ්චරගාමො කච්චො ඵකොක

135

සරෙසු තෙසු පළෙවිකෙ
නිසෙසා නිසෙසාහි මුච්ඡනා
සිසුං තළෙච ධා නා නි
සත්තා සතෙතච ලබ්හරෙ

136

*නිසෙසා දුළච චතසෙසා ච
චතසෙසා කමතො සරෙ
නිසෙසා දුළච චතසෙසාහි
මාචී ස නි සුති සි සුං)

සමච ගාමෙ සත්තා සත්තා මුච්ඡනා ඉධ පන උසහාදිසු සත්තාසු සරෙසු පළෙවිකං නිසෙසා නිසෙසා මුච්ඡනා කථිතා, කිංකාරණං? ඉධ මනුසසලොකවාදනවිධිතා, තත්ච දෙවලොකවාදනවිධිතා කථිතාතා”

“තළෙච ධානානි සත්තාසතෙතච ලබ්හරෙති” යථා උසහාදිසු තෙසු යථාචුතෙතාසු සරෙසු පළෙවික මෙතෙකසමි. සරෙ නිසෙසා නිසෙසා මුච්ඡනා සිසුං තළෙච ධානානි සත්තාසතෙතච ලබ්හරෙති අත්ථො” යනු වීකාසි.

* “සරතං ගාමෙසු නිත්තසුතිත්තං දරෙසසතුං ආභ’නිසෙසා’ච්චාදී, උසහසස සරසස තාර කල මඤ්චසෙන නිසෙසා සුතියො ධෙචත සස සරසස තාරමඤ්චසෙන දුළච, ජජ්ජස තාරකලමඤ්ඤාකලච සෙන චතසෙසා, ගඤ්ඤාච තථා, මජ්ඣමසස තාරකලක.කලච සෙන නිසෙසා පමමසස කලකාකලචසෙන දුළච නිසාදසස තාර දිචසෙන චතසෙසා සුතියො ඉළෙච්චං. සත්තාසු සරෙසු කමතො සමජ්ජනිතා ඛාචිසති සුතියො සිසුං—මාසවීකායං පන අඤ්ඤාථා සු තිහෙදො චුතො—චුත්තංහි තත්ථ,

චතුසුති තු විඤ්ඤායත මජ්ඣමො මජ්ඣමජීතො
චී සුති මාපි ගඤ්ඤාතෙ නිසුති උසහො තථා
ජජ්ජ චතුසුති ඤ්ඤායත නිසාදො චීසුති තථා
චතුසුති ධෙචතො තු පමමො නිසුති මතො”ති

සබ්බමෙතං නාටකසත්තොච ගහෙතබ්බං.” යනුද වීකාසි.

	137	
ඉතා උස්හඬ 1.....	(* උච්චතර රවෙ) තාගේ. f,	A high tone.
මිසුරු අවියත්හඬ 1	(ඌවෘතතමධුරෙ)කලො. f,	An inarticulate but pleasing tone.
ගැඹුරුහඬ 1.....	(ගමන්රෙ තු රවෙ) මනෙයු. f,	A bass or low tone.
සිසුම්මිසුරු අවියත්හඬ } 1.....	(තාරදි නිසම්) ටො කලෙ) කාකලි f (සුධුමෙ [වුනො)	A minute tone.
ගීතාදීන්හානා විමෙහි සාමය } 1	(ක්‍රියා දී සමතා) ලයො.	Equal time in music and dance.
	138	
විණව 2.....	†විණ f (ව) වලෙකී f [සතන	Lute.
සත් තනක් ඇතිවිණව }	තනනි සා) පර්වාදිනි f	The lute with seven strings.
කරවිය † 1.....	පොකරෙ. (දෙණි විණය)	The belly of the lute.
විණදරණි 1.....	උපවිණ. (තු වෙයිකො)	The neck of the lute.

* “උච්චතරනි ආදිනා සුනිතෙදෙ සරුපතො දසෙසනි, උච්චතර රවෙ අත්‍ය චිධනිමනි තාගේ, අබෘතො අබෘතොනාමර මධුරෙ සුනිසුමෙ කලො, ගමන්රෙ ධනිමනි මනෙයු තාරදගො තයො වාච්චලිගතො නිසු, තාගේ ධනි, තාර වානි, තාරං රුතං, ඉට්වාදී අබෘතතමධුරසදො කලො තත්‍ර කලෙ සුධුමෙ කාකලි සදො ඊප්පඬයනොනා, ඊසං කලවානි කාකලි නාම, කාසදොය ම්සතො, ක්‍රියාදී සමතානි ගීතවාදිතපාදනසාදික්‍රියානං. කාලස ව සමතනං ලයො නාම, සබ්බාහිධාන නියානම් සාමං ලයො නි නොව්”

† විපච්චි යනුද විණවට නමක්ය, සත් තනක් ඇති ඒ විණතො මේ පර්වාදිනි නම්--විණදී නම් ගතරම සාමාන්‍යයෙන් විණවට නමියයිද සමහරු කියති—ඒ අමරකොෂයට විරුඬයි.

විණවගේ දෙණිතොමේ පොකර නම්වේ—ඒ නම් කරවියයි—කඬාදිහි දෙණිසණයානොන තනං වජ්ජඬං. විණය පොතාගේ නාම” යනු විකායි.

විණකෙළවර හිඳුවනවකු කාෂයියයි යනු අමරකොෂ සත්තයි.

“විණ දඩාදො දුරුමය හාඬං ශබ්දගාමිනියනීථිං යච්චිතා ඡා දෘතො සා” යනු අමරකොෂ විකාගෙයින් විණදඩකෙරෙන් යට දුරුමයවූ හාඬයයි (ඒනම්) ශබ්දයාගේ ගැඹුරුබව (විම) පිණිස යමක් සමත් වසනුලැබේද ඒ පොකර නම්—

‡ කකුහ, පසෙවක, යනුද එයට නමිය.

“සබ්බක්‍රියාතමපි සාමං.”—(සමහර පොතක)

<p>පවාහික තුය්ති ...</p>	<p>139 ආතනං, (වෙව) විතන, මාතන විතනං, සන්තං, සුසිරං, (වෙනි තුරියං පවාහික මු දී ර් තං. *)</p>	<p>The five sorts of musical instruments.</p>
<p>එක් මුහුණින් සුත් තුය්ති විශෙෂය }</p>	<p>140 ආතනං, (නාම ච ම මා ව- න වෙසු හෙර් යාදි සු තලෙතෙකසුතං කුමා- ඨ් න ද දු ර් කා දී කං. †)</p>	<p>A sort of drum covered with leather on one side.</p>
<p>දෙ මුහුණ ඇති තුය්ති විශෙෂය } සම්පාතයෙන් වෙළ නලද තුය්ති විශෙෂ }</p>	<p>141 † විතනං, (වොහයතලං තු ර් යං මු ර් ජා දී කං) ආතන විතනං, (සබ්බ- විතං. පණ්වා දී කං.</p>	<p>Another sort, covered on both sides. A sort of drum completely covered with leather.</p>
<p>හුණ කුලල් ආදිය 1. කුඵතාලම් ආදිය 1. ආතනාදි පස 4.....</p>	<p>142 ‡ සුසිරං, (වං ස සං බා දී) (සම ම තාලාදී කං) සණ්, ආතනායුං, (තුව) වාදිතනං, වාදිතනං, වජ්, 1 (මුච්චිනො)</p>	<p>A wind instrument. A cymbal, bell. Playing on musical instruments.</p>

“විණ් ප්‍රාංතාඤ්චක්‍රකාශධි විශෙෂ සෙතනානො” යනුද අමරකොෂ විකාසි.

“තත් වෙලන දණ්ඩ උපවිණ නම් වේ” යනු සත්ත නමුදු විකා වෙහි “පොකබර වෙයික ච ම ම නි” කියාය.

* ආතනය, විතනය, ආතන විතනය, සණය, සුසිරය, යන පස පවාහික තුය්තිය කියන ලදී.

† ආතන නම් සමත් වලද නාලද බෙර ආදීන් අතුරෙහි එක් මුහුණින් සුත් (තුය්ති විශෙෂය ඒ) සැල බෙර වජ් බෙර ආදියයි. “මහනි ආදි විණ් විසෙසොපී ආතන මෙවනි ච ම මා ව න වෙසු ති විසෙසණං චුතං.” යනු විකාසි,

‡ විතන නම් දෙ මුහුණ ඇති (තුය්ති විශෙෂය) ඒ මිහිබුබෙර ආදියයි, ආතන විතන නම් සම්පාතයෙන් වෙළ නලද තුය්ති විශෙෂය—ඒ ප නා බෙර ආදියයි—“සබ්බ විතං. සබ්බ පසෙසසු සුබ්බ පච්චාහා ගෙ සුච පර්යොතං. පණ්වාදීක වෙව ආදි නා ච තුර සුද ම ම ණ ගො මු බ් ආදයො ආතන විතනං නාම” යනු විකාසි.

§ සුසිර නම් හුණ කුලල් හා සක් ආදියයි—සණ නම් මනුසුපටක

	143	
බෙර 2.....	හෙර් f දුණුහි. (දුනෙතා ට)	A sort of drum.
මිහිඟුබෙර 2.....	මුනිගො. මුරඡේ. (සස නු)	Another sort of drum.
එහිමහෙද* 3.....	ආලිග. 1 කෙක. 2 ඩකා. (හෙද)	Three sorts of drums.
පනාබෙර 4.....	නිණුවො. (කුච) දෙඬිමො.†	A sort of drum.
	144	
කබිප්පුආදිය1.....	ආලඹරො. (ච) පණුවො.	A sort of drum.
බෙරවලෛෂ 3.....	කොණො. (විණදිවාදනං†)	Bow ; quill.
	දදුරී. පටගො. (හෙර්- පහෙද) මදුලො. (දයො)	A large kettle drum.

කුචතාලම් ආදියයි (ආදිශබ්දයෙන් සණවානුරු වලාදියයි) මෙපස වම ආනොප්පදිනම් සතර කියනු ලැබේ—“වංසසංඛාරිකං සුසිරං නාම, රකං සුසිරං තං යොගා සුසිරං, සමම නං තාලවෙහි සමමතා ලං, ආදිතා කංසතාල සිලාතාලාදිනං ගහණං, තත් සමමතාලං නාම කසිමයං තාලං, කංසතාලං නාම ලොහමයං, සිලායව අයොප තෙන නව වාදන තාලං සිලාතාලං” යනු විකාසි.

* ආලිග, අංකා, උඩක, (යනු) ඒ මුරජයාගේ හෙදයෝය. ගෙරන්ගේ වල්ගයට බදු ආකාර ඇත්තේ ආලිග නමුවේ, අරථ එල යට බදු ආකාර ඇත්තේ අංකා නමුවේ, යවයට බදු පටය ඇත්තේ උඩක නමුවේ—එම කීක,

“හර්තකක කෘතිසංඛං කෙක යවමඛ්ඤ ජාතො ඩථිකා ආලිග ගෙඹව ගොපුචො ආකාතක සපුකිච්චිතා” a

† ඩිණඬිමො, දෙණඬිමො, යන දෙයාකාරයම වැවහාරයි.

‡ විණදිවු වාදන වයන කාෂ්ඨ ආදිවු දෙය කොණ නමුවේ—යනු සන්නයි—“විණදිනං වාදන කසිකුචලාදිකං කොණො” යනු විකා සි—“විණදි වාදනො යෙන තඬිනුරුකෘති කාෂ්ඨං කොණ උචාරො” යනු අමරකොෂවිකාසි,

“කොණො වාදාපුතෙදෙ සකවිණදිනාව වාදනො” යනු මෙදිනි කොෂඛාවන්, කොණ ශබ්දය කබිප්පු ආදියෙහි හා වාදාපුතෙදෙ යෙක්කිද වැටේ—

දදුරී පටක යනාදි නම්කුන බෙරවලෛෂයෝය දදුරී නම් වජ්‍ර හෙර්ඝ්‍රය-පටහනම් ඩැක්කිසි ආදිශබ්දයෙන් ඩිමරු මඬු ආදියයි.

a මේ ශෙලාකයෙහි අන්තිමපදය අමරකොෂවිකාවෙහි “ මධ්‍යදුණු වාමගො” කියාය.

පෙම්කරු සුවඳ 1.. ඉතා විහිඳේ } න එමසුවඳ }	145 (*ජනපඵලය විමසුණේ ගනොඩ) පර්මලො. (හවෙ) (සොයා) 1 මොඳේ. (දුරගාමී විසෂනා නිසවිණො ප රං)	A pleasing scent extracted by rubbing fragrant substances. Diffusive fragrance.
සුගඳ 4.....	146 ඉඪගණො. f, (ව) සුරහි. f, සුගණො. f, (ව)සුගනම්. f,(ව)	Any perfume.
දුගඳ 2..... මිනිදුම්භාදිය 1.....	දුනිගනම්. f,(තු) දුගගණො. f, (ඵ) විසෂං. f, (භාමගනම් යං†	An ill smell. A smell like that of raw meat.
කොකුම් සොන් සුප් තුවරලා තු රුක් තෙලයන සිවිද් ගඳ..... }	147 කුංකුමං, (වෙව) යවන- සුප්ඵං, (ව) නගරං, (නඵං) තුරුකො. (නි ච තුජ්ජානි- ග ඤා ඵ තො ප කා සි තා)	Four sorts of perfume, as, saffron, yavana- puppha, taberna- montana, coronaria, and incense.

* ජනයන්ට පියවූ (විලෙපනයට සුදුසු වූ කුසුමාදීන්ගේද අනෙක සුගඳ ලවංගන්ගේද) විමසීමකින් උපන්නාවූ සුගඳයෙහි පර්මල ශබ්දය වන්නේය—දුරට යන්නාවූ ඒ පර්මල සුගඳය තෙම ආමොද නම්වේ—මෙයින් මතු විෂය නාමය අනුගතව ඇති (ඉඪගණොදී) ශබ්දයේ තුන්ලිඟයෙහිය.

† අමුගඳ ඇති යමක් ඇත්තේද ඒ විසෂ නම්වේ—“අපකුමං, සාදී ගඳසං” යනුහා “ආමො අපකුමල ඝාණොව ගණො යසං නත් ආමග නම්” යනුද අමරකොෂ විකා බැවින් නොපැසුණු මාස මලආදියෙහි ගඳ ආමගඳ නම්වේ.

“දුනිගනම්සතු දුනිගනො විසුං සකද්මගනම් යත්”
 යනු අමරකොෂයි.

147 “කුංකුමාදයො චතතාගර චතුජ්ජානිගණො නාම” යනුද “කුංකුමං ලොහිතවතුනං. යං කසම්පජනති වූඛිති” යනුද, යවනසු සුප්ඵං. යවනසුප්ඵං, දෙවකුසුමං, යවනදෙසෙ ජනං. සුප්ඵනිචා යවනසුප්ඵං. යං ලවගනනිපි වූඛිති යං සුප්ඵනුහිසුප්ඵසමානං.” යනුද “තරුණො ජනො තුරුකො සලලකීදවො හි තුරුකොනි වුණො” යනුද විකායි.

කසාවය නිත්තය } මධුරය ලවණය } අභිලය කටුකය } යන ඡවරසය...	148 කසාවො ; (නික්ඛි) නිත්තො. මධුරො. ලවණො. (ඉමම) අභිලො. කටුකො. (චෙති ඡ ර සා ත බ්බි නි නිසු*)	The six tastes, viz., astringent, bitter, sweet, salt, sour, and pungent.
ස්පඨිය 2..... ඉක්ඛියයෝ 3..... ආස 6.....	149 (සියා)එසෙසා. (ච) චොභිඛෙධො. විසසී, (භි) 1 ක්කි, 2 මික්ඛියං, † නයනං, (භි) 3 ක්කි, තෙනනං(ච) ලොචනං, (චා) 4 චිඡි, චකචු, (ච)	Touch. An organ of sense. The eye.
කණ 5..... නාසය 4..... දිව 2.....	150 සොනං, සඤ්ඤාගො. කණ්ණං. සවණං, සුනිඤ්ඤා නකුච්ඤ්ඤා (තු) නාසා f (ච) නාසිකා f සාණං, ජිවහා f (තු) රසනා f (භවෙච)	The ear. The nose. The tongue.
ශරීරය 13.....	151 සරීරං, චස්ස, ගතනං, (චා) 5 තතභාවො. ඛොඤ්ඤි. විගාගො. දෙහං; (චා පුරිසෙ) කායො. (ථියං) තනු f ක ලෙඤ්ඤා රං,	The body.

* කසාවය, නිත්තය, මධුරය, ලවණය, අභිලය, කටුකය; යන මේ ඡවරසයේය, ඡ ර සවන් දෙයෙහි වැටෙනකල්හි (මේ ගබ්ඳයේ) තුන්ලිඟුයෙහිය — “තුච්චදකඃ ඡබ්චිරසා උච්චනෙන, තනු භුභරා හරිතකතදො ප්‍රසිධිඃ, මධුරො ජලාදො ප්‍රසිධිඃ, ලවණං සොඤ්ඤාදො ප්‍රසිධිඃ, කටු මීරිවාදො ප්‍රසිධිඃ, එවා නිකෙතො නිංඛාදො අභ්‍රලයති තාතිඛතදො” යනු අමරකොෂවිකාසී.

† “නක්ඛි බං (සුඛවෙදනා) එකාති අකංඛං, නති සුඛවෙදනාදගො සමුභයොගචසෙන පචස්ස ඉක්ඛියෙස්ස උප්පජ්ජනති ජචනාද්දස්ස එච උප්පජ්ජනති, තථාච චුත්තං. මනික්ඛියෙස්ස පචාරා අකංඛං. (මනික්ඛියෙ පාකථා අකංඛං) ඉත්තදු අත්තා තසෙස ලිගමික්ඛියං, නානත්තරෙන පයොජක චකංඛාදගො බ්බසාරයනෙන තසමා අක්ඛි අත්තා එකංඛං දිතං. පයොජකොති චකංඛාදිකං ලිගමත්තනො භවතිති නිනාය නාරියා, සයං නිකංඛමත්තදිභාවෙ චකංඛවිඤ්ඤාදිතං. නිකංඛමත්තදිභාව සමභවතො, තෙස්ස ඉඤ්ඤාති පරමිසරියං කුරෙතිති ඉක්ඛියං” යනු විකාසී.

සිත 6.....	152 චිත්තං, චෙතනා. මනෝ; (නිත්ති) විඤ්ඤාණං, හදයං, (න ටා)	The mind or faculty of reason.
ප්‍රඥාව 14.....	මානසං,] ඛි f (තු) පඤ්ඤා f (ව) බුඛි f මෙධා f ම නි f මු නි f	Understanding.
ප්‍රඥවිගෙෂ 2.....	153 භුජි f මනනා f (ව) පඤ්ඤාණං, ඤාණං, විජ්ජා f (ව) යොනි f (ව) පටිභාන, 1 මමොභො. (ට)* (පඤ්ඤා හෙදා) විපස්සනා f	Clear discernment.
නිරණප්‍රඥාව 1.....	154 සමමාදිසී f (පහනිකා†) විමංසා f (තු විවා ර ණ)	Judgment.
අත්තානන්ධිය සලකණප්‍රඥාව 2. } වෙදනාව 2.....	† සමුප්පඤ්ඤං, (තු) නෙපකනං, වෙදසිතං, (තු) වෙදනා f	Prudence, discrimination. Sensation.

* විමංසා, විචය, සමුපෙකමා, උපලඛි, පටිපහති, ඤාති, චෙතනා, යනාදියද ප්‍රඥාවට නමිත.

† විපස්සනා, සමමාදිසී, යනාදිය ප්‍රඥාවගේ හෙදයෝය—“සමමාදිසී දුච්ඛා ලොකිය ලොකුත්තරචසෙන, තත්ථ සුරිමා ජබ්බසුඛි පච තතීකාලෙ ඉතර ඤාණදස්සන විසුඛිකාලෙ ලබාති, ආදීපරියායෙන පහනිසද්දෙන අනඤ්ඤානඤ්ඤාසාමිතික්ඛියාදයො ගතිතා” යනු වීකායි.

‡ “නං පනෙනං සමුප්පඤ්ඤං සාත්තසමුප්පඤ්ඤං සප්පායසමුප ඤ්ඤං ගොචරසමුප්පඤ්ඤං අසමමොහ සමුප්පඤ්ඤානි චගුඛිධං තත්ථ අභිකකමනවිතෙන උපපනෙන චිත්තවසෙතෙම අගතභාවා නිහගු මෙ එත් ගතෙන අත්තං අත්ති නත්ති අත්තානත්තං පරිගණෙ භවා අත්තපරිගණාණං සාත්තසමුප්පඤ්ඤං, තස්මිං පන ගමනෙ සප්පායසප්පායං පරිගණෙභවා සප්පායපරිගණාණං සප්පායසමුප්ප ඤ්ඤං, එවං පරිගණිත සාත්ත සප්පායස්ස පන අසීති. සාය කමමභා නෙසු අත්තනො චිත්තරුචිං කමමභාන සංඛාතං ගොචරං උග්ග හෙභවා භිකඛාචාරගොචරෙ තං ගහෙභාව ගමනං ගොචර සමුප්ප ඤ්ඤං නාම, අභිකකමාදිසු පන අසමමුඤාණං අසමමොහ සමුප්ප ඤ්ඤං නාමාති” යනු වීකායි.

	155	
විනකීය 5.....	තනෙකා, විනතෙකා, සංකලො.	Reasoning, a resolve or act of determination. Life. Mental tranquillity.
ඒවිතික්‍රිය 2.....	1 ආනො f 2 හා f 3 සු, (නු) ඒවිතිං,	
සමාධිය 4.....	එකගතතා f (නු) සමථො. අවිනෙධපො, සමාධි. (ව)	
	156	
වියතීය 18.....	උසොහා 4 තප්. පගොහා. වායාගමො. (ඉ) පරික්කමො. පධානං, විරියං, (ච) 5 හා f උයකමො. (ව) ධිති f (කීයං)	Perseverance or fortitude.
	157	
චතුර්විධ වියතීගත..	(ච තතා ර වි ර ය ගා නි තචස්ස ච නා හාර, තො අ ච සි ස්ස න ම ට්ඨි ස්ස මංසලොකිත සු ස්ස නං)	Fourfold fortitude.
	158	
අධිකවියතී 1.....	උසොහොති f (ච) ධිමතෙතො	Strenuous effort. Recollection. Shame. Fear of committing sin.
සමානිය 2.....	සති f (නු) 6 නුසසති f (කීයං)	
ලජ්ජාව 2	ලජ්ජා f හිරි f (ස මා නා ට)	
පාපයෙහිහය 2....	ඔතතප්පං, පාපහි රු තා f	

155 “තනක උභසද්ද චෙත් අප්කොහාර වාචනාපි භවන්තා අප්පාභා භාගෙ නාම උභනුරණත් මධිකප්පෙහද්දහරණං, ‘අප්පාභාගෙ තනකඋභා’ ති අමරකොෂෙ චූතතං” යනු විකානමුද්‍ර “අධිකාහාරා, තකී, උභා, නුයං තකීස” යනු අමරකොෂවිකායි,

සංකප්ප ඛෙදයද විනකීයට නම්බව මෙහි කියනලද්දේ නමුදු අමරකොෂයෙහි “සංකප්පා කම්මොනසං” යන්නෙන් කල්පනා වටනම්බව වෙන්වශයෙන් කියනලදී.

“අපුළොගෙත්‍රස්සණං තකී” යනු අමරකොෂ විකායි.

157 සතර වියතීගයෝනම්, සම් නහර ඇට යන මොවුන්ගේ අව ශිෂ්ටවීමය, මස් ලේ විශලීමය යනමෙයි. “පජේත චූතතා පරියා යස්ස විරියස්ස චතතාර අගානි දසෙසති, තවාදිතංතිණණං අවිසිසස නං අවසෙසනා මංසලොකිතෙහි අවධිභූතෙහි මංසලොකිතානං පන සුසසනං සුඛතා, එතානි චතතාර අධිසාන වසප්පචතතානි විරියස්ස අගානි කාරණානි” යනු විකායි.

	159	
උපෙක්‍ෂාව 3.....	මජ්ඣිමනිකායා f (නු) උපෙක්‍ෂා f (ව) අදුකා මසුඛා f (සීයා)	Indifference, Consciousness of pleasure or pain, sensibility.
මෙතෙහිකිරීම 2..	චිත්තානොගො. මනකොරො.	Certainty.
අධිමොක්‍ෂය 2.....	අධිමොක්‍ෂො. (නු) නිව්ඡයො.	
	160	
කරුණාව 5.....	දයා f ² නුකායා f කාරුණ්‍යං, කරුණා f (ව), අනුදයා f	Compassion, mercy.
චිරනිය 3.....	(වීයං) වෙරමණී f (වෙව) චිරතක f ³ රනි f (වා පෘථ)	Abstinence.
	161	
ක්‍ෂමාව 4.....	නිතික්‍ෂා f බනනි f බමණි,	Patience, forbearance.
මෛත්‍රිය 2.....	බමා f මෙත්තා f (නු) මෙත්තා f (ථ)	Friendship.
ලබ්ධිය 5.....	දස්සනං, දීප් f ලබ් f (නී) සිධිතො. සමයො. (හවෙ)	Religious persuasion, belief.
	162	
තෘෂ්ණාව 25.....	තෘෂ්ණා f (ව) තසිතා f ඵජ් f ජලිනි f (ව) විසතතිකා f ජනෙද, ජවා f නිකනතක f සා සිබ්බනි f භවතෙතනි f (ව)	Desire.
	163	
	අභිජ්ඣා f වනථො, වානං, ලොභො. රගො. (ව) ආලයො. පිභා f මනොරථො. ඉච්ඡා f ඝනිලාසො. කාම. දෙහලා. ආකංඛා f රුචී f [චුත්තං සා භව ධිකා) ලාලසා. f (චිචු)	
අධිකතෘෂ්ණාව 1...		Ardent desire.
	164	
වෛරය 3	වෛරං, විරොධො. විද්දෙසො.	Hatred.
ක්‍රොධය 6.....	දෙද්දො. (ව) පටිසං; (ව) වා	Anger.
	කොධා. 7 සාතා. කොප. රොසා.	
ලොභචිත්තනය 2	චකපාදො, 8 නභි රඨි f (ව)	Wish to injure.

‡ වෛරයනාදී නම් ඵකොලසම වෛරයට නම්බව සන්තයෙහි නියතලදහ—ඵකාවෙහිහා අමරකොෂයෙහි වෛරදී තුන වෛරයටබවහා, දෙද්දො යනාදී සය ක්‍රොධයට බවද, චකපාද, අනනිරඨි

	165	
බඩවෙරය 2.....	බඩවෙර 1 මුපනාහො.	Enmity.
සොකය 2	(සියා)සොහො. (නු)සොවනා,	Grief, sorrow.
ඇඹිම 5.....	රොදිතා, කන්දිතා, රුණ්ණා, පර්දෙවො. ප රි ද්ද වො.*	Lamentation, weep- ing.
	166	
හය 3.....	හිනි f (හී) හය, 2 මුතනාසො.	Fear.
මහත් හය 1..	හෙරවං, (නු ම හ බහ යං)	Terror.
	167	
හයානකය 9.....	හෙරවං, හිංසනං, හීමං, දුරුණං, (ච) හයානකං, සොරං, පටිහයං, හෙයමං, හයංකර, 3 (මිමෙ නිසු) †	Horror.
	168	
ර්ෂීභව 2.....	ඉසො f උසුයා f [මවෙරං,	Envy.
මසුරාබව 3.....	(නු) මවෙරය, ම වෙ රං,	Niggardliness.
මොහය 3.....	මොහො. 4 විජ්ජා f (නවා) 5 ඤාණං.	Ignorance.
මාන්තය 3.....	මානො. විධා f (ච) උච්චාති f	Haughtiness.
	169	
මාධනාය 2	උධවං, 5 මුධවං, (වා ඵ)	Arrogance.
කොකානාය 5.....	නාපො. කුකුඤ්චි, (7 මෙචචි) පච්ඡානාපො. 8 නුතාපො. (ච) විප්චිසාගො. (පකාසිතො)	Repentance.

යන නම්දෙක ද්‍රෝහචිත්තනයට බවද කියනලදී.

* මෙහි “රොදිතාදී නම් පසම ඇඹිමටබව කියනලද්දේ නමුදු විකාවෙහි “නිකං රුදිතො” යනුවෙන් රොදිතාදී නුත රු දිතයට බව හා “වයං පර්දෙවතො” යන්නෙන් පර්දෙවොදී නම් දෙක පර්දෙවයට බව කියනලදී.

† මෙහි හෙරවාදී ශබ්දයෝ. “ඉමෙ නිසු” යන්නෙන් සාමාන්‍ය යෙන් තුන්ලිඟබව දැක්වූ නුමුත් යම්කලෙක්හි හයාදියට ගොනුවූ ද්‍රව්‍යයෙක්හි විශේෂ ණකයෙන් වැටෙත්ද එකල්හි විශේෂයා බදු ලිඟුවෙහි. සාමාන්‍යයෙන් මූකලී නිසුංසක ලිඟුවෙහි—එම දක්වනු සදහා විකාවෙහි—“ඉමෙ හෙරවාදියො හය හෙරවාදී ගොනුවන් දබෙබ විශේෂ ණකාවෙහි වතතනො තදු නිසු ලිගෙසු සාමසෙසු න නු නසුංසකෙ” යි දක්වනලදී.

	170	
විචිකිල්ඡාව 9.....	මනෝවිලෝඛ. සන්ධිකා. සංසයෝ. (ච) කථං කථා f වෙදනකං, විචිකිල්ඡා f (ච) කංඛා f සංකා f විමනා f ¹ (ප)	Doubt.
	171	
අනිමාන්තය* 3....	ගබ්බො. 2නිමානො. 3භංකාග්ගො.	Pride.
විනතාව† 2.....	විනතා f (තු) ක්කාන, 4(මුච්චිතො)	Meditation.
නිකුචය ‡2.....	නිකුචයො. නිකුචයො. (චුතො)	Ascertainment.
ප්‍රතිඥාව 2.....	පටිඤ්ඤා f (තු) පටිඤ්ඤො. §	Promise.
	172	
පරිහවය 6.....	අවමානා, නිරොකකාග්ගො. පරිහවො. (පෂ) 5නාදග්ගො. පරිහවො. (පෂ) 6වඤ්ඤා f (ච)	Disrespect.
විසරාව 2.....	උමොදො. විතාවිඛාගමො.	Madness.

* ඒ නම් අභංකාරයයි-විකාවෙහි-“ නිකං නිවපකනි දෙස සමිභුත රුපිසසරියාදී නිමිත්තකෙ මදෙ “යස්මිං සති උත්තරදුතසාදග්ගො ලොකනාදී විමුඛො සුරසො ජයතෙ ” නියාය.

† විනතා, විනකී, දෙදෙනාගේ හෙදය ගැණ විකාවෙහි-“ විනකක විනතානං කො හෙදො? විනකකො තාව වාචාය සුඛිභාගඤ්ච තො-“ සුඛෙච ඛො ගහපති විනකකො පච්චා වාචං භිකුති” නි චුත්තං, ඉතර පන තසො අසුඛිභාගඤ්චත්තානි අයමෙනාසං වි සෙසො, අඵවා විනකකො පකිණ්ණකපරියාපනො ඵකො වෙන සිකධමොති, ඉතර පන සඛසාධාරණ පරියාපනො මනසි කාරනාමකො ඵකො වෙනසිකධමොති අයමෙනාසං විසෙසො ”

‡ අධිමොක්ඛ, නිකුචය, යන දෙදෙනාගේ හෙදය ගැණ විකාවෙහි “ අධිමොක්ඛ නිකුචයානං කො හෙදො? අධිමොක්ඛො ආරමණං. අපෙකාගහෙචා නිකුති, නිකුචයො විනිල්ඡයමත්තමොති අය මෙනෙසං විසෙසො අඵවා අධිමොක්ඛො පසාදෙපි සමචනි ඉත රො පන නි කථා අයමෙනෙසං හෙදො තත්‍ර නිල්ඡයසදො තත් ඉධාපි පවත්තනිති විසුපි චුත්තො ” සි නියනලදී.

§ සංවිද, ආගු, පටිඤ්ඤාණ, නියම, අසසව, සංසව, අංගිකාර, අහසුප ගම, සමාධි, යනුද ප්‍රතිඥාවට නමිය.

	173	
ප්‍රමය 3.....	පෙම, සිතෙහො. සොහො.(ඵ)	Affection.
මුර්ඡාව 2.....	*චිත්තපිලා f l ධි.(සඤ්ඤිතා)	Fainting.
සිහිමුලාව 2.....	පමාදෙ, සනිවොසෙහො.	Inattention.
කුහුල්බව 2.....	කොතුහල, කුතුහලං, †	Eagerness.
	174	
විලාසය 6.....	විලාසො. ලලිතං, ලීලාච්ඡා භාවො. හෙලා f (ව)විබන්ධො. (ඉච්චාදිකා සි යුං නා රී සි ගා ර භා ව ඡ ක්‍ර යා †	Dalliance. Amorous pastime.

* චිත්තපිඩානොමෝ ආධිප්‍යයි දන්තාලදී, යනු සන්තප්‍ය-විකාලෙහි “චිත්තපිලාවිසඤ්ඤිතා” කියාය—අමරකොෂයෙහි භා සන්තයෙහි “සු.සතධිමිනසි වෘථා—චිත්තයෙහි වූ පිඩාව ආධිනම් වන්තෙය “බන්ධකං වෘසනං. වෙන: පිඩා ධිෂ්ඨානමාධය:” උකසද වෘසනසද චිත්තපිඩාවද ආක්‍රමයද යන මොහු “ආධි” නම් වන්තාභයනු බැවින් සන්තප්‍ය ගතයුතුයි.

† අපුළුදේ දකිනු කැමතිබව කොතුහල නම්වේ—කොතුක කුතුක, යනුද එයව නම්ය.

‡ විලාස යනාදිය සක්‍රීන්ගේ ශාඛාරහිප්‍රායෙත් උපත් ක්‍රියාවෝ වන්තාහුය—“විලාසාදයො ක්‍රියා නාර්සිභාරභාවඡ ඉන්ද්‍රිතං. රහිභාවඡ යා භාවසදෙදුනොච්චනො” කොධම්භිතවමනාභාරමුඛචිකුලානං. සො විලාසො—කුසුමාරවිධානෙන හමුකනෙත්තාදී ක්‍රියා සවිධො^a කරවරණගචිතකසො ලලිතං—අලඛපියසමාගමෙන නුච්චතාවිනොදනඡං. පියසස යා වෙසගති හසිත හණිතොහානුකති ක්‍රියා සා ලීලා—සුරනොපවුඛෙඛිච්චා හෙලා—මදරගහසස ජනිතො විපර්යායො විබන්ධො—ආහරණවිලෙපනාදිනං කුතොච්ච පියාපරධනො ඉසසායානාදරෙන සඛිනං^b පයනනෙනවා වාරණං^c ච්ච්ච්චතී පී, පියෙ රතනං. පිනිතිබන්ධනං. සව්ච්චමච්ච්චසණං. ච්ච්ච්චතීතාසඤ්ඤකිලකිච්චාදයො නාටකසඡානුසාරෙන ඤෙයක” යනු විකාසී.

* අමරකොෂයෙහිද—

“සක්‍රීණං. විලාස විචෙච්චාක චිකුමා ලලිතං. නථා, හෙලා ලිලෙතාඡී භාවා: ක්‍රියා:ශාඛාරභාවඡ:.” යනුයි.

විකාවෙහි—“නත්‍රුරමා නයන වදනනුප්‍රකෘතිනාං ය: කඤච්චුතපදෘතෙ විශෙෂ: ස විලාස:—ගථාහිමාන සංභුතො විකාලෙ නාද

a සච්චො—b සංවරණං—c වරණං.

	175	
සිනාව 3.....	හසනං, හසිතං, හා සො.	A laugh.
මදසිනාව* 2.....	(මනෝසො) මිහිනං, සිතං,	A smile.
මහසිනාව 2.....	අඛිකාසො. මහාහාසො.	A horse-laugh.
රොමොදහමය 2..	රොමමො, ලොමහංසනං,	Horripilation.
	176	
සෙල්ලම 6.....	පර්හාසො. දවො. ඛිඩ්ධි f	Sport.
නිද්‍රාව 5.....	කෙළි f කිලා f (ච) කිලිතං, නිද්දා f (තු) සුපිතං, සොපං, මිඩං, (ච) ප ච ලා සි කා f	Sleep.
	177	
සටබව† 5.....	(විශං) f නිකති f කුටං, (ච) දවොහා, සය්‍යං, (ච) කෙනවං,	Fraud.
සවහාව 7.....	සහාවො. (තු) නිසගො. (ච) සරූපං, ප ක ති f (නිශං)	Nature.

රාතමකො විචේවාකා—වාග්වහ්‍යාහුෂණදිනාං ස්ථානවිපය්‍යාසො
 වික්‍රමා—සකලාගසමච්චිනවිනාසො ලලිතං—අවගණනාසුචිකම
 හිනායප්‍රදශිතං. හෙලා—ප්‍රියකූෂණවචනාදෘනුකාති ලිලා—
 ආදිශබ්දයෙන් විචිතනි කිලකිචිත යනාදියයි—එහෙයින් කි
 යනලදී නාවක රතන කොෂයෙහි,

“ලිලා විලාසො විචිතනි චිච්චමා කිලකිචිතං,
 මොට්ටාසිතං කුටමිතං විචේවාකො ලලිතං නථා,
 විහානං චෙති මනනවත දශ සත්‍රිණං සවිහාවභ්‍යං.”

“මඛනානාදරනාසො විචිතනි රූපදළිතා,
 හඪ්ඨාදිත ගිතාදී වතමිශ්‍රං කිලකිචිතං.
 මොට්ටාසිතං ප්‍රියං සමාචාරා සාගහගං විජාමහණං,
 දුරොපචාරං සොබොසි හඪ්ඨානකුටමිතං මනං,
 වනනවත හාෂණවතභ්‍ය විහානං දශිතෙහිතං.” යනුයි.

* “ඊෂචිකසිතො දීතොනා කවාසො සොභවානිතං,
 අවෙසෙතච්චාර මුනනමානාං සිතං හවෙත්.”
 යන්නෙන් කියනලද්දේ මදසිනායි.

“සිනාති හසිතාන මනාතරං විහසිතං.” යනු විකාරවින් මදසිනා
 මහසිනා දෙදෙනාගේ අතර හෙවත් මධ්‍යම සිනානොලේ විහසිත
 නම්වේ. එම කිහි—

“ආකුචිතකපොලාසං සසවනං නිසවනං තථා,
 ප්‍රකාමොභං සානුරග මානු චිච්චසිතං චුඩා?”

† කපට, බකජ, උපඪ, කුහති, යනුද සටබවට නම්ය.

උනසවය 3.....	<p style="text-align: center;">178</p> <p>සීලං, (ච) ලකඛණං, භාවො. උසසවො. (තු) ජණො. මහො.</p> <p style="text-align: center;">179</p> <p>ධාරෙනා ජනතු සසොභා ම හි ධා න පා දී පි කං. බුද්දකාදාස නි ජ නා නි සමසසති ය ථා සු ඛං.*</p>	A festival.
--------------	---	-------------

සගගකඩො පටිමො I.

* “යමිසේ ප්‍රකෘති නිලනෙලාදී සොභා සහිතවූ ප්‍රදීපයක් දරන් නාවූ සත්තෙම අන්‍යකාර ගෘහාදියෙහි සිටියේ නමුදු කුලාදී ද්‍රව්‍යසමූහයන් සැපයේ දකීද, එසේම බුධපරියායාදී අනෙක පරියාය නැමතිසොභා සහිතවූ මේ අභිධානප්‍රදීපිකාග්‍රන්ථනැමති පභාණ උද්ග්‍රහණ ධාරණදී වශයෙන් දරන්නාවූ සත්තෙම නානාභාසාන යන්හි ආවාටු ඉතාගමිතරවූ කුඩාමහත් අභීයන් සැපයේ දනිත් නේය”-යනු සන්නයි.

“යථා සසොභං පකතිනිලනෙලාදීසොභාසහිතං දීපකං පඤ්ඡ නං ධාරෙනා ජනතු නග්‍රෙ අන්‍යකාරගඛනාදියෙපි සීතානි බුද්දකාදාසනිජනානි අනිසුබුමානිපි නානාදබ්බසමූහානි සුඛංච සමසසති තථා සසොභං බුධපරියායාදීඅනෙකපරියායසොභාස හිතං ඉමං අභිධානප්‍රදීපිකං ගඛං උගගහණධාරණදීනා ධාරෙනා ජනතු සොනුජනො බුද්දකාදාසනිජනානි නානාසත්තො ගතානි අනිගමිතරනි අනිජනානි සුඛං සමසසතිනි යොජනා ” යනු විකාසි.

භූකෂේඛි - II. භූමිවග්ගො - I.

	180	
	වග්ගො භූමි පුරි ම ච්ච චතු බ්බණ්ණ වනාද්භි පාතාලෙන ච චූච්චනො සාගො පාගෙහි ධකකමා *	
	181	
භූමිය 19.....	වසුකො රුඡ්ඡා භූමිඡ්ඡ පඨවිඡ්ඡ මෙදිතිඡ්ඡ මිහිඡ්ඡ උබ්බිඡ්ඡ වසුමතිඡ්ඡ ගො. ඡ්ඡ කුඡ්ඡ වසුධාඡ්ඡ ධරණිඡ්ඡ ධරුඡ්ඡ	Earth.
	182	
කරමැවි 1..... කරමැවි බ්ම 2.....	පුඡුච්ඡිඡ ඡ ගතිඡ්ඡ භූරිඡ්ඡ භූඡ්ඡ (ච) භූත ධරුඡ්ඡ ¹ වතිඡ්ඡ (බාරුතු මනනිකා) උභසා. † උභසවාඡ්ඡ; (තු) ² සගෙඡ්ඡ; (නිසු)	Salt ground. A spot with saline soil.

* (“ප්‍රධානාවයචචු මෘතනිකාදි)අංගයන්හා(නදුපනිශ්‍රිතමාභීයාදි) උපාගයන් සහිතව, භූමිය, පුරිය, නරය, චතුබ්බණ්ණය, අරඤ්ඤදිය, යනමෙයින්ද, පාතාලයෙන්ද, (ලක්ෂිතවූ) වර්ගයේ මේ භූකෂේඛියෙහි පිළිවෙළින් නියතු ලැබෙත්” - යනු සන්නයි.

“ඉධ භූකෂේඛි සාගොපාගෙහි භූමිකදීභි දසභි පාතාලෙන මාති එකාදසභි කොඨාසෙහි කමනො වග්ගො භූමිවග්ගොදි නාමකා වග්ගො චූච්චනො, සබ්බධානොපකාරකාති ච ගාති බාරුදීති, අහා නමුපකාරකාති වොපගාති අඛාදීති.” යනු විකාසි.

† “මධුනො කෙටහසොපි මෙදසාව පරිඡුට්ඨා,
නෙතායං මෙදිති දෙවි චූච්චනෙ බ්‍රහ්මවාදීහිති.
වචනනො මෙදගොගා මෙදිති” යනු විකාසි.

‡ “බාරු ලවණමිසො මනනිකා උසොතඤ්චිතො” යනු විකාසි.

<p>ගොඩ 2..... රුක්ෂුකුම් ප්‍රදේශය පුළුච්චදේශය 1..... අපරගොයානය 1..... දඹදිව 1..... උතුරුකුරු දිවයින</p>	<p>183 එලං, එලි f (කී) [භූභාගෙ එඬ ලුබ්මහි*] ජ හ ලො. පුබ්බච්චදේහො. (එා) 1[පුර- -ගොයානං, ජඞ්ඞිපො. (ච) උනිතරකුරු. (වෙනි සිසුං. චනතාගෙ මෙ මහාදිපා)</p>	<p>Firm ground. A dense and rugged piece of ground. Púravidéha. Aparagóyána. Dambadiva. Uturukurudivayina.</p>
<p>ජනපද විශෙෂ 21</p>	<p>184 (පුබ්බභූතො) කුරු. සකකා. කොසලා. ම ග බා. සි වි. කාලිගා. චනති. පවාලා. චජ්. ගඤ්ඤාර. වෙනගො. 185 චගා. විදේහා. ක බ්බොජ. මද්දි. භග්ගා. 2 ග්. සිහලා. කාමර. කාසි. පච්චා 3 (දී සි සුං ජ න ප ද නන රා†)</p>	<p>Various countries.</p>

* “එඬ ලුබ්මහි භූභාගෙ, තදවු රඵවු භූමිප්‍රදේශයෙහි; ජංගලො, ජංගල ශබ්දය වැටේ” යනු සත්තයි.

තත් නිජ්ජලතතා කකඬලතතා එමො නිකඬසකඬරදිව්දරගවා දිබුරගණ්ඤ්ඤාදවච්චාදිසහිතතතා ලුබ්බො වෙදිතබ්බො” යනු වී කායි.

† කුරුආදි මේ එක්විස්ස ජනපද විශෙෂයෝ චන්තාභූය—ආදී ශබ්දයෙන් කතකුට, අසසක, යනාදියයි, මේ ජනපදවාචී ශබ්ද සියල්ලම “පුබ්බභූතො” යනු බැවින් පුලලිභු බහුවචනානායි— “කුරු ආදයො එකවිසති ජනපදනරා ජනපදවිසෙසා. ආදිනා සුරමස, පච්චිගගතා, කතකුටා, අසසකාදයොච, පුබ්බභූතොච සිසුං, කුරුනාම ජනපදිනො රජකුමාර නෙසං නිවාසො එකොපි ජන පදෙ රුලුතිසදෙත කුරුති බහුවචනෙන වුච්චති” යනුද “කුරු නි එකොපි ජනපදෙ නිසිතානං බහුතතා බහුවචනෙන වුච්චති” යනුද වීකායි.

<p>ලෝකය 2*..... දෙශය 2..... ප්‍රත්‍යන්තය 2†..... මධ්‍යදෙශය 2.....</p>	<p>186 ලෝකො.(ච)භුවනං, (වුත්තං) දෙශො. (නු) විසයො, (පඝථ) මිලකඛදෙශො. පච්චිනෙනා. මජ්ඣදෙශො.(නු) මජ්ඣමො.</p>	<p>The world. Any country. A country of bar- barians. The middle region.</p>
<p>ජලබහුලභූමිය 2... අලුත් තෘණය න් නිල්වුප්‍රදේශ }</p>	<p>187 අනුපො f; (සලිලඤ්ඤායො) කච්ඡං., (සුම නඤ්ඤාසකො) සඤ්ඤා f; (භර්තන දෙශෙ නිණෙනා හිනවෙන හි)</p>	<p>Watery ground. A country, a green with new grass.</p>
<p>නදීජලයෙන්හා } අනස්ථයෙන් නි } පත් ශාඛාවන් ප්‍ර } දේශවන්ට පිළි } වෙළුන් එකඑක }</p>	<p>188 (නදාඤ්ඤා ජීවනො දෙශො වුට්ඨි නිඤ්ඤා සඤ්ඤා යො) නදීමානිකො f; දෙව- -භානිකො f; (ච කමෙන යො)</p>	<p>Countries provided with rivers, and those which have crops to be ripened by rain, respectively.</p>

* ජගති, විසිප, (පිසිප) යනුද ලෝකයට නමයි—ජගති නාමය පෘථුවියටද මෙහි කියන ලදී, පෘථිවි ජගති දෙදෙනාගේ හෙදය අමර කොළටිකාවෙහි “එකමහාභූතං පෘථිවි පච්චිතභාභූතවිෂයෙඤ්ඤානච කං ජගදීති පෘථිවි ජගතො හේදා:” යන්නෙන් කියන ලදී.

† ප්‍රත්‍යන්තදෙශය නමි—

“වාතුවීණීඝ්ණව්‍යව්‍යං යසමිං දෙශෙ න විදානෙ
 මෙලව්ඡ්ඤෙඤ සුච්ඤෙඤ මායඝ්ණව්‍යව්‍යා: තතා:පරමි”

“නවයොජන සහපරිකෙධපො මජ්ඣමදෙශො” යනු විකාසි.

විඤාන හිමාල යන පච්චිතදෙදෙනාගේද පැලදීගවු විනාශනදෙශ යාගේද පැලදීගවු ප්‍රයාගයාගේද—අතර මධ්‍යදෙශ නමිවේ.

එමනිසා— හිමවත් විඤායොමිමධ්‍ය ය: ප්‍රාග්විනාශනාදපි,
 ප්‍රත්‍යගොච ප්‍රයාගාච මධ්‍යදෙශ: සලච්චානෙ.

අරියාවනන, සුඤ්ඤාභූමි, යනුද එයට නමයි—සමහරෙක් පුච්ඤාගර යාගේහා අපර සාගරයාගේද විඤාන හිමවත් දෙදෙනාගේද අතර මධ්‍යදෙශයයි කියත්.

එම නිසා—“ආසමුද්‍රාච්චි චෛපුච්චි ද්‍රාසමුද්‍රාච්චි පඤ්චමාත්,
 හිමවත් විඤායො මධ්‍ය මායඝ්ණව්‍යව්‍යා: වදුඤ්ඤායා:.”

	189	
සඛාවර වසතු 1.....	(*නිසඛ නුපාදාලො වතු සුරදො සසසනි. (රතො)	Eternal.
රට 2.....	රභිං, (තු) විජිතං, (වාච)	Realm.
නියරභදිය 1.....	(පුරිසෙ) සෙතු (භලියං)	A ridge, embankment.
	190	
සමිප භුමිය 1.....	(උපානන භු) පරිසරෙ.†	The adjoining ground.
ගාල‡ 3.....	ගොඨං, (තු) ගොකුලං, වජො	A fold for kine.
මාග්ගිය 12.....	මගොගා. පජො. පථො. (වා)¹ ධා අ ජ සං, වටුමං, (න ථා)	A road, path or way.
	191	
මාග්ගිවිශෙෂ 2.....	පජො. 2 යනං, (ව) පදවි f වනනි f පඛනි f (ඡ්ඡං) (නබ්භද) ජංස. සකච-මගො. (තෙච) [මතඛනි‡	The different kinds of road, such as a footpath, cart-road.
	192	
එකපදිකමග 1.....	එකපදො 3 (ක පදිකො)	A narrow foot-path.
කානාරමග 1.....	කනාරො. (තුච දුගගමෙ)	A difficult road.
පෙරමග 2.....	පටිමගො. ප වි ප ථො.	The road in front.
දික් මග 1.....	අධානං, (දිස ම ජ සං)	A long way.

* අනුප යනාදි ශබ්ද තුන්ලිඟුයෙහිය- වතුසුයනී(සිතොර, පච්චා) භදියෙහි සසසනි නාමය නියතලදී.

† නගර පච්චාදිත්තේ සමිප භුමිතොමෝ පරිසර නමිච්චි.
 ‡ “ගොඨානක, ගොඨාන, යනුද ගාලච නමිය.
 § “මගො” යනු ජංස. සකච. යන ශබ්දවයහා යෙදී “ජංසමගො. සකච මගන” නියා වේ—“මගො තෙ ව මභඛනි” නියාත් පාඨයි.
 “තෙ ජංසමගොසකචමගො මභඛනි මභාමගො වනනනාභි එනච තෙථානි අච්චසදො නවනනබ්බො තෙචානි පන වනනබ්බො මතඛනිනි පාඨෙ පන සනි තෙථානි වනනබ්බොයෙච නද, එකපදි කො අඛනි මගො එකපදි මතානි යොජනා කානබ්බො” යනුවිකායි,
 || දුගගමෙ(සොර, ත්විසින්ද කණ්ටකාදී දොෂයෙන්ද) නොයාගැනි වූ මාග්ගියෙහි; කනාරො, කනාර ශබ්දය වේ; එමභික විකාවෙහි, “වොරකණ්ටකාදී දොසදුගගමෙ පථෙ කනාරො”—යනුයි.

<p>යහපත්මග 2..... නොමග 2.....</p>	<p>193 සුඤ්ඤා. (නු) සුපඤ්ඤා. (ච) උප්පට්ඨං, (ධු) 1 පට්ඨං, (හවෙ)</p>	<p>A good road. The want of a road, the wrong road.</p>
<p>අඤ්ඤාමාණය 1.. } (එනම් පරමා } ඤ්ඤාසනිසෙකි)..... } තජ්ජාරිය 1..... රථරෙඤ්ඤාව 1.....</p>	<p>194 (ඡතනිංස ප ර මා ඤ්ඤ න මෙකො) 2 ඤ්ඤ. (ච්ඡතනිංසනෙ) තජ්ජාරී f [තාපි ඡතනිංස) රථරෙඤ්ඤා. [ච්ඡතනිංස නො) 195</p>	<p>An aṇu, or 36 Para- māṇus. A tājǰārī, or 36 aṇ- us. A rathareṇu or 36 tājǰārīs.</p>
<p>ලිකඛාව 1..... උෆාකාව 1..... ධක්ඤ්ඤාමාසය 1..... අහල 1..... වියත 1.....</p>	<p>ලිකඛා f (නා සතන) උෆාකා f [තා) ධක්ඤ්ඤාමාසො. (නිසතන) [නො සතනා) 3 හල, [මමු වි ච්ඡ) විදුඤ්ඤි f [තා දුටුවෙ සි යුට) 196</p>	<p>Likkhá or 36 rath- areṇus. 'Uká, or 7 Likkhas. A dhaññamāsa, or 7 úká's. An angala, or 7 daññamāsa's. A span, or 12 angu- las.</p>
<p>රියන 1..... යත්ඨය 1..... ඉස්ඛ 1..... ගව්ච්ච 1..... යොදුන 1.....</p>	<p>රතනං, [තානි සතෙතව) යට්ඨී. f (නා විසතු) 4 සහං, ගාච්චිත, 5 මු ස හා සීති) යොජනං, (චතුගාච්චිතං) 197</p>	<p>A ratana, or 2 spans A yaṭṭhi, or 7 rata- nas. An usabha, or 20 yaṭṭhis. A gávuta, or 80 usa- bhas. A yójana or 4 gávutas</p>
<p>කොසය 1..... කරිය 1..... අබ්භන්තර 1..... (හෙවත් 28 රියන)</p>	<p>(ධනු පවසනං) කොසො. කරියං, (ච තු ර ම ම ණං) අබ්භන්තරං, (තුහන්තරං- මට්ඨි විසස මා ණ නො)</p>	<p>A kósa, 500 bow- lengths. A karisa, 4 amunas. An abbhantara, 28 ratanas.</p>

හමිවගො II.—I.

194 පරමාඤ්ඤා සනිසෙකි එකි අඤ්ඤායෙකිවේ, ඒ අඤ්ඤා සනිසෙකි, තජ්ජාරියෙකි, ඒ තජ්ජාරී සනිසෙකි රථරෙඤ්ඤායෙකි, ඒ රථරෙඤ්ඤා සනිසෙකි
195 ලිකඛාවෙකි, ඒ ලිකඛා 7 ක් උෆාකාවෙකි, උෆාකා 7 ක් ධක්ඤ්ඤාමාසයෙකි ධක්ඤ්ඤාමාස 7 ක් අහලෙකි, ඒ අහල 12 ක් වියතෙකි, ඒ වියත 2 ක් රියනෙකි, (196) ඒ රියන සතකි යට්ඨියෙකි, ඒ යට්ඨි 20 ක් උසහයෙකි, අසුඋසහයෙකි ගාච්චිතයෙකි, ගාච්චිත 4 ක් යොජනයෙකි
197 දුඤ්ඤා පත්ඨියෙකි කොසයෙකි, සතර අමුණකි කරියෙකි. රියන අවච්ඤ්ඤාකි අබ්භන්තරයෙකි—“ යත්ඨ යත්ඨ හි යො යො සීතො, නිසිතො වා තත්ඨ තත්ඨ සමන්තො අභිවිසති හන්ඨසමා ණං. දංතං තස්ස අබ්භන්තරං, නාම” යනු වීකාසී.

	198	
නුවර 5.....	පුරං f, නගර f, 1 (මිනිව්වා) සානියං, පු වහෙ ද නං, (ඵසනතු) රජධානි f (ව)	A city or town.
කදවුර 1.....	බෙකාවාගෙ. (හවෙව්ව)	A camp.
	199	
අතුරු නුවර 1.....	සාධානගර, 2 (මඤ්ඤතු යනනං මු ල පු ර පු රං)	A suburb.
නගරවිගෙෂ 20...	බාගණසී f (ව) සාවනි f වෙසාලී f මිඵලා f 3 ලවී f	Various cities.
	200	
	කොසඬු ෦3 ජෙජනි f (ගො) නකක- සීලා f වජා f (ව) සාහ ලං, සුං සු මා ර ගිරං, රජ- ග හං, ක පී ල ව න්දී, (ව)	
	201	
	සානෙන, 4 මිඤ්ඤපතනං, (වො) නකසා f පාවලිපුතනකං, ජෙතුතතරං, (තු) සංකසං, කුසිනාරා f (ද යො* පු ර)	
	202	
විඵිය 4.....	රඵලා f (ව) විසිබා f (වුතනා) රඵකා f විඵි f (වා පෘ ඵ)	A street.
විනිවිදනො } ගියවිඵිය 2 }	බසුභහා. (රඵලා අනිබ්බිබා)	A street in which there is no thorough fare.
විනිවිදගිය } හැකි විඵිය }	(නිබ්බිබා තු) ප ඵ ධී f (ව)	A thoroughfare.

198 “පවකං නගරෙ බෙකාවාගෙති පන එකමෙව අච්චිතිවාස නාසානසස නාමං.—(199) මුලපුර අඤ්ඤතු මුලපුරං වජෙජනා යං පුර මනීයොජනවිතනිණ්ණපාකාරදීපරිකිත්තං තං මුලපුරස්ස හ රුසා නියස්ස සාධාසදීසතනා සාධානගරං නාම” යනු විකාසී.

* ආදිභවදයෙන් මාධුර, පාසාණපුර, සොණික, යනාදිය සංගා භිතයි—

† පනොලියනුද විඵියව නමක්ය—“අනිබ්බිබා රඵලනාගෙත මජෙඤ අනිබ්බිබා රඵලා බසුභහා නාම, නිබ්බිබාතු රඵලනාගෙත රඵලාපථො අධිති වුච්චිති” යනු විකාසී.

<p>සතරමංසනිය 2... පවර 2 * පවුරැපදනම 2....</p>	<p>203 චතුකකං, (චචිරෙමයා)- සනඛි) සිංඝාවකං, (හලෙ) පාකාගෙ. වරණේ. (චාච) උදුපො. උපකාර් කා f</p>	<p>A place where four roads meet. An encircling wall, a rampart. The foundation of a wall.</p>
<p>බිත්තිය 2..... දොරටුව 2..... එසිකාසඵලය 2.... අවලල 2.....</p>	<p>204 කුඛං, (කු) හිතනි f (නාර්ථ) ගොපුර, වාරකොඨිකො. එසිකා f ඉඤ්ඛිලො. (ච) අට්ටො. (භු)¹ ට්ටාලකො. (හලෙ)</p>	<p>Any wall. A door or gate. A pillar in front of a city-gate. A watch-tower,</p>
<p>තොරණ 2..... අගල 2..... ගෙය 24.....</p>	<p>205 තොරණං, (කු) බතිවාරං, පර්වා f (කුච) අනඛිකා f මඤ්චරං, සදනා, ² ගාරං, නිකායො. නිලයා. ³ ලෙයා</p>	<p>The ornamented arch of a gateway. A ditch. A house.</p>
<p>දේවලය 2.....</p>	<p>206 ආවාසො. භවනං, වෙය්ඨං, නිකොතන, නි වෙ ස නං, සරං, ගහං, (වා) ⁴ වසථො. සරණං, (ච) පභ්සංයො. 207 මකං, සාලා f බයො. වාසො. (ඵයං) කුට්ඨි f වසනා f ⁵ (පි) ගෙහං; (වානිඤ්චි) සදුමං; ‡වෙහියා, ⁶ යතනානි, (කු)</p>	<p>A temple.</p>

* සාල යනුද පවරට නමක්ය—උදුප, උපකාර්කා, යනු “රජ භවන සාමරෙඤ්ඤ” යන්නෙන්, රජභවන සාමාන්‍යයෙහි බව විකා වෙහි කියනලද්දේ පමණක් නොව, අමරකොෂසන්නයෙහිද, උප කායනී උපකාර්කා යන ශබ්ද දෙක රජදරුවන්ගේ ගෘහසාමාන්‍ය යෙහි වැටෙනබව කියනලදී.

‡ “උපර් මාලාදිසුතං. සොහණඵමන වං මුහයතො නිබනිසා යං බතිවාරං කපපියතො තං. තොරණං.” යනු විකාසී.

‡ “වයං මුඛරතිතො දෙවකුල සදිසෙ යඤ්ඤයතනො” යනු වි කාසී-අමරකොෂසන්නයෙහිද, “මුඛරතිනච්චු දෙවකුල සදුශච්චියාග ගෘහයෙහි වැටේ” කියාය—විකාවෙහි “ යඤ්ඤයතනොදෙසකාසී නි යනලදී—“වෛතනමායනො න ඛුච්චිමෙඤ්ඤදෙසපාදපෙ ” යනු රුද්‍රයන් විසින් කියනලදී.

	208	
ප්‍රාසාදය 2 *.....	පාසාදෙ, (වෙච්ච) යුපො, (ඵ)	A palace.
සද එසහිතගෙය...	මුඛවිජ්ඣෙදෙ, (ස)හ මිමියං.	A house with an upper room.
හසනි තබනමාගෙය.....	(යුපො තු ගජකුමාමහි) † හන්ඪිනඛො, (පනිට්ඪිතො)	Hastinakha, a kind of house.
	209	
ගරු ඛපණකා	(සුපණණ වංක ස ද න‡)	A house in the form of a suparna.
රසෙවෙනිආනි	1 මඩුසියොගො, (සි යා ඵ ච)	
ගෙය 1		
එක් මුඛලෙ	(එකකුටසුතො) මාලො.	A building with one peak.
න් යුත් ගෙය } ...		
සිවිලස්ගෙය 1.....	පාසාදෙ, (චතුරසසතො)	A house with four equal sides.

* ප්‍රාසාදනම්, දෙවියන්ගේද රජදරුවන්ගේද, ඉළිකාදිපයාද භවනයයිද, මුඛවිජ්ඣෙ, හමිමිය, යනු රජදරුවන් තොරෙන් අනාඤ්ච ධනවතුන්ගේ භවනයෙහි වැටෙනබවද, විකාලෙහි යා අමර කොෂයෙහි කියනලදී.

† “හසනිකුමාගෙහි පිහිටියාවූ ප්‍රාසාදය (ගෘහවිලෙෂය) හසනිනබ නම්වේ” යනු සන්තයි-“දුග්ගපුරවාරෙවංගො නන් ඵලා මහණකාදි මයෙ ගජකුමාමහි යො යුපො පාසාදෙ පනිට්ඪිතො සො හන්ඪිනඛො නාම” යනු විකායි. අමරකොෂෙහි -

“කුටංසුද්ඵාරී යඛසනිතබ සනඤ්ඤිනඵ කුසු” යනුවටත්, විකාලෙහි ‘සුද්ඵාරී නගරවාරෙසුඛෙනාවතා. රණණං කුමනිභතං යභණණකුටං ක්‍රියතෙ තත්‍ර හසනිතබ ඉති” යනුයි-සනනයෙහි-“සුද්ඵාරී, දුර්භාර වාරයෙහිලා, යහකුටම්, යම් මැවියෙන් කරණලද කුටයක් ඇද්ද, නඤ්ච, එහිලා, හසනිතබ, හසනිතබඛබ්දය වැටෙයි-දුර්භාර වාරයෙහි පිටතින් නැගිය නොහැකි නියායෙන් උස්කොට ඇතුලෙන් සොපාණ ඇතිකොට යම් මෘතනිකාකුටයෙක් කරණලැබේද, තාද එසේ කරණලද්දවූ යම් මෘතනිකාකුටයෙක්හි සිට ඔහු ගොඩයන් ව ලක්කන් නවුන්ව ශරආදී ආසුධ දෙනකල බෙදෙනු ලැබේද, භො තෙම හසනිතබනම් වන්තෙයයි සේයි.”

‡ “සුපණණසං ගරුලසං පතෙඛන සදීසජ්ඣනං ගෙහං සුපණණවංකසදනං එකපසෙස ගෙව ජදනතො අඛිසියොගො, එකෙ තෙව කුටෙත යුතො අතෙකකොණෙ පනිසෙස විසෙසො මාලො නාම වටිකාරෙන කතසෙනාසනනි කෙච්චි-චතුරසසපනිසෙස විසෙසො පාසාදෙ නාම, ආයතචතුරසසපාසාදෙ ති කෙච්චි” යනුවිකායි.

	210	
සහාව 2.....	සහායං, (ච) සහා f (වාච)	A hall, an assembly room.
මඩුව 1.....	මඩපං, (වා*) ජනාලයො.	A temporary hall.
ආසනසාලාව 1....	(අරො ආසන සා ලා යං)† පටිකකමන, 1 (මිරිතං)	A hall with seats of distinction.
	211	
ගඳනිලිය 1.....	(ජිනසු වාස හ ව න‡ මිනී ගඳකුටි f (පෑඵ)	The scented residence of Buddha.
මුළුතැන්ගෙය3...	(ඵයං) රසවනි f පා ක- ට්ඨානං, (වෙච) මිහානසං,	A kitchen.
	212	
සිලාසාලාව 2.....	‡ආවෙසනං, සිප්පසාලා f	A work-shop.
පාන ගාරය 1.....	සොධා f (තු පාන මඤ්ජරං)	A tavern.
වැසිනිලිය 1.....	(චච්චට්ඨානං) චච්චකුටි f	A privy.
පන්සල 1	(මුනිතංඨාන) 2 මසුගෙය.	A hermitage.
	213	
සාප්පුව 2.....	(පණ්ණවිකකය සා ලා නු)	A shop or market.
රථාදිසාධනි බෙතසාලාව } ...	ආපණං. පණ්ණවිචිකා f උදෙසුසිතො. (හඩසාලා)	A goods-store.
සක්මන්මඩුව 2....	චංකමනං, (නු) චංකගෙය.	A covered walk.

* “වාසගෙයන මඩපසදාසස පුලලිගනනං සමුච්චිතෙ”

† ආසන සාලාවෙහි පටිකකමන අබ්දය වැටේ.

‡ සඵඤ්ඤන්වහන්සේගේ වාසභවනයෙහි ගඳකුටි අබ්දයවේ.

“ජිනසු වාසභුතං භවනං ගඳකුටිනාම, දීඛබගඤ්ඤි පරිභාවිතා කුටි.

‡ “සුවණ්ණකාරදීසිප්පිතං කමමිසාලා ආවෙසනං,
සුරපානඝංකනං මඤ්ජරං සොණ්ඨා නාම
චච්චසා විසසජ්ජනඝාය කතා කුටි, චච්චකුටි,
මුනිතං ඉසිතං වසනඨානං අසුගෙය නාම”

යනු විකාසි,

|| බඩුවකුණන සාලාතොමේ, ආපණය, පණ්ණවිචිකාය, යනුවේ.

	214	
හිනිඟල්ගෙය 1....	ජනනාසරං, (හිගහිසාලා)	A house in which fire is kept.
පැන්සාලාව 1.....	පපා f (පානිය සා ලි කා)	A place where water is distributed.
ගබඩාව 2.....	ගබඩා. ඔවරකො,	An inner room.
ලිහිනගෙය 2.....	විසා-ගාරං, (තු) සයනිගහං,	A bed-room.
	215	
අන්ත:පුරය 4.....	ඉන්ද්‍රාගාරං, (තු) ඔරොගො. සුඛනොනා. 1නොපුරං,* (ප්‍රච)	The inner apartments of the royal household.
රජුගේ අසඵ විෂයස්ථානය } ...	†අසඛචි සය වසා නං රඤ්ඤං) කච්ඡනාරං, (මනං)	The private apartments of a king.
	216	
හිණ 2.....	සොපාණා; (වා) 2 රොහණං,(ච)	Stairs.
දඩුහිණ 2.....	නිසෙසණි f (සං) 3 ඩිටොහිණි f†	A ladder.
කවුළුපිටු 5.....	වාතපනං, ග ව කො. (ච) ජලං, (ච) සි භ ප ජ රං,	A window, or air-hole.
	217	
කණයම 2	ආලොකසනයි. (දුටොනාච) ලහි f (හී) පලිසො. (හමෙව)	The bolt or bar of a door.
අගුළුකණුව 2.....	කපිසිසො. 4 ගාලුකමමො.	The post to which the bolt is fastened.
ජදනකෙළවර 1..	නිඛං,(2) ජද්ද කො ච යං)	The edge of a roof.
	218	
ජදනය 3.....	ජදනං, ප ට ලං, ජද්දං,	The thatch of a roof.
මිදුල 3.....	අජ්රං. චචිට්ඨං, 5 ගණං,	A court or yard.
ආලිඤ්ඤ 5 §	පසාණං. පසණ 6 ලිඤ්ඤ. පමුඛ, වාර බ ඤ නං,	A terrace before a house.

* “චතුකකං රාජ්‍යාගාරෙ තදවිසිසෙං උපවාතෙත රාජ්‍යපුපුප අනොපුරං තපි පාසො” යනු විකාසි.

† “රඤ්ඤං රජුනං අසඛචිසයසානං සඛඛහසාධාරණයානං කච්ඡනාර මිති මනං කච්ඡනං, යං පමදවනනති චුචිති” යනු විකාසි.

‡ “සොපාණාදිවං. ඉච්චිකාදීරචිතො ආරොහණං, නිසෙස ණාදි වයං කච්චිකාදීරචිතො” යනු ද විකාසි.

§ ආලිඤ්ඤ නම් “බහිර්වාරප්‍රකොෂයිකො” යනු අමරකොෂබද වන් දොරකඛිත්ඵටතචු ප්‍රකොෂයසි හෙවත් නිසවත්තයි— “ගාහෙකදෙගෙ ආලිඤ්ඤ” යනු අමරමාලායි—

“ප්‍රසාණං ප්‍රසණලිඤ්ඤ” යනු රතනකොෂහෙයින් හුඟු අකාර

	219	
දොරබාව* 2.....	පිඨි සංඝා වක, වාර-	A door-post. The upper part of the frame of a circular roof.
කර්ණිකාව 2.....	-බාහා f [කුවං.(තු)කර්ණිකා f	A door or gate.
වරය 2.....	වාරං (ව) පටිඝා ගෙ. (ඵ)	The threshold.
ඵලිපත 4.....	ඵලමාගෙ. දෙහනි f † (නිසියං)	
	220	
වැඹි 2.....	ඵලකො. ඉදුබිලො, (ඵ) ඵලො. ධුගණ. f (පුලිනිසියං)	A pillar, post.
සදකඩපහණ 1....	පාවිකා f (බෙදුපාසාණේ) †	A stone step at the entrance of a house, serving as the scraper of feet.
ඵළි 2.....	ගිජකා f (තු ව) ඉඨිකා	A tile.
	221	
ගොනාසස 1.....	(වලුහි ව්‍යාදි දුරුමිති) වංකො ගොපානසී f (නිසියං)	The rafters of a roof.
කොබෝගෙ } බිවලල්ල 1 } ...	(කපොත පාලිකා යනතු) විටංකො; (නිසියං හවෙ)	A dovecot or aviary.

දිවු අලිගුඛඛිදයකදු ඇති බවහා ගෘහයාගේ සතරමුඛයන් අතුරෙන් ඒ ආලිඤ්ඤ ප්‍රධාන හෙයින් ජවම පමුඛයයි ව්‍යවහාර කරණ ලද බවද කියනලදී.

එම කීහ විකාවෙහි—“ගෙහස වතුසු මුබෙසු තදෙව පධානං යත් සාධු ජනාපි ආගනතුකාපි නිසීදනා”

* කවාට, කපාට, යනුදු දොරබාවට නමිය—

† දෙහලි කියාද පාඨයි—වාරපිණිකා යනුදු ඵලිපතට නමකිය. ඵබර කියාද ප්‍රසිඛබව අමරවිවෙකයෙහි කියනලදී.

‡ අබෙදුපාසාණේ, අභිවද්‍යාකාරපහණෙහි, පාවිකා, පාවිකා ඛඛිදය වැවේ.

§ “බලහිති චුළා, සිඛායං වලහිචුලෙතිරුදෙද, තව්භිදනෙදුරු මහි කෙඨි ගොපාණසී මතාවං කෙනි දුරුවිපෙසණං” යනු විකායි.

වලහි, ගොපානසී යනඛඛිදවයම ඡාදනය පිණිස යම්වකුදුරු වක් ඇද්ද එහිවැටෙන බව අමරකොෂවිකාවෙහි “ඡාදනාභිය චකුදුරු තතු” යන්නෙන් කියනලද නුවුත් සන්නයෙහි “ගොපානසී, ගෙ පානසී, ඛඛිදයතෙම, වලහිඡාදනෙ, මතුමාලයෙහි ඵබඅතුරන්නාදු; වකුදුරුණි, වකුකාසීයෙහි වැවේ” යි කියනලදී, කපොත පාලිකානම්චු කොබෝගෙබිවලල්ලෙහි විටංක ඛඛිදය

කෙසිසිදුර 2..... කෙසස 3.....	222 කු වී කා වි වරං, තාලු - - ඡගගලො.](පෑඵ) කුච්ඤා f	The key-hole, The key.
වෙදිකාව 2.....	තාලො ¹ වාපුරණං, (වාඵ) වෙදිකා f වෙදි f (කඵෑතො)	A covered terrace in the yard.
දූව වලල 1.....	223 සංඝාවො.	The principal up- right timber of a house.
පාලන් පෝරුව 1.	පකඛපාසො. (ච)	The planks of the ceiling.
තලාතය 1	(මඤ්චනා) තුලා f (අප්පි)*	A beam.
මුස්ත 3.....	(ඵයං) සමමුජ්ඣි f (වෙච)	A broom.
	සමමුජ්ඣි f (ච) සොධනි f	
කසලගොඩ 3.....	224 සංකරීරං, (ච) සංකාර-	A dunghill.
කසල† 4.....	-ධානං, සංකාරකුටකං, (අඵඵා, කචචගෙර. 2 නැලාපො.	Dust or sweepings.
	සංකාගෙර (ච) කසදු. (ඵ)	
	225	
ගෑහාදිත්තේභූමිය	(සරදී භූ මතං) ච න්ද්‍ර. †	The site of a house.
ගම 2.....	ගාමො. සංවසඵො. (සඵඵා.	A village.
නියමිගම 1.....	පාකඵඵො) නිගමො. (හොග-	A market town.
සීමාව 3.....	මමොදිහොනා) 3 ධි. (නුද්දිතො) §	A boundary.
	226	
ගොපඵගම 2.....	සීමා f (ච) මරියාදු (ඵ) සොසො. ගොපාලගාමකො.	A village of herd- men.

පුරවගො II.—2.

වැවේ, (කොඵෙත්තේචලලනම් සොධාදිගෑහගෙහි ජෙනාපඵත් වසනපිණිස පිටත්කොඵ තබන දූවකඩ කෙලවරයයි දැකැනු) “සොධාදොකාඤ්චි රචිත පඤ්ඤාසස” යනු අමරකොස ඵනාධි * සංඝාව, පකඛපාස, තුලා, යන මොවුන් ගෑහාවියවයි—ඵඵ කිහු විකාවෙහි “සංඝාවාදයො මඤ්චනා, ගෙහගච්චසො.” † අවකාර (අවකාර) යනුදු කසලව නමක්ය— ‡ ගෑහාදිත්තේ භූමිතොමේ වන්ද්‍රියයි දන්තලදී “සරදීභූමි නං වන්ද්‍රි කියාදු පාඨයි—ඵහෙසින් විකාවෙහි “සරදීභූ සරඵඵනාච්චා රදිතං යො භූමිසදෙසො වන්ද්‍රි නාම තං නපුංසකෙ” හොගමනුඤ්චිත් විසින් ප්‍රකවචුඡ් ග්‍රාමයතෙම නිගමනම්වේ. § “මමොදි හනධිනුදිතො” කියාදු සමභර පොතක තිබේ.

මනුෂ්‍යයා 10.....	<p>227</p> <p>මනුසෙසා. මානුසෙසා. මච්චිං. මාණවො. මනුභේ. න රෙ. පොසො. සුමා. (ච) සුර්සො. පොර්සො. (පෑඵ) පච්චො.</p>	<p>Man.</p> <p>A wise or learned man.</p>
පණ්ණිතයා 24.....	<p>228</p> <p>ඛුධො. විවා. විහාවී. (ච) සනොතා සප්පඤ්ඤා. කොච්ඡි. බිමා. සුධි. කචී. වත්ථනො. වි ව කා ඤ. වි සා ර ඳ.</p>	
	<p>229</p> <p>මෙධාවී. මනිමා. පඤ්ඤා. විඤ්ඤා. (ච) විදුරෙ. විදු. ධිරෙ. විපසි. දෙසඤ්ඤා. ඛුධො. (ච) ද බධ.වි දු සු.</p>	
සත්‍රී 15.....	<p>230</p> <p>ඉඤ්චී f සීමනානි f නාරී f චී f වචු f වනිතා f l ගනා f පමදා f සුඤ්චරී f කනතා f රමණී f දසිතා f 2 බලා f</p>	<p>A woman.</p>
විශිෂ්ට සත්‍රී 3.....	<p>231</p> <p>මානුශාමො. (ච) මහිලා f ලලනා f හිරු f කාමිනී f* කුමාරිකා f (තු) කඤ්ඤා f (ඵ) සුවනී f තරුණී f (භවෙ)</p>	<p>Various descriptions of women.</p> <p>A maiden.</p> <p>A young woman.</p>

* සුකුමාරවූ අංග ඇති සත්‍රීතොමෝ ලලනානම් වන්තිය, භය ප්‍රකෘති සත්‍රීතොමෝ හිරුනම් වන්තිය, ශාභාරරුපිනිවූ කාමයා ඇති හෙවත් අනංගයා ඇති සත්‍රීතොමෝ කාමිනී නම් වන්තිය—භාවිනී නිතමිනී රමා යනාදීහුද විශිෂ්ටසත්‍රීහුය—කොපපරවූ සත්‍රීතොමෝ භාවිනී නම් වන්තිය, මහත්වූ නිතමිප්‍රදේශ ඇති සත්‍රීතොමෝ නිතමිනිය, යමක්තොමෝ සිතකාලයෙහි වරණය කෙරේද කාලයෙන් උචෙගයට නොයේද ඒකාලයෙහි දක්ෂ සත්‍රීතොමෝ රමා නම් වන්තිය, ආදිශබ්දයෙන් අගනා, වාමලොචනා, සුඤ්චරී, රමණී, කොපනා යනාදීහුය—සත්‍රීලක්ෂණපෙතවූ හඤ්ඤාපාදාදී අංග ඇති සත්‍රීතොමෝ අංගනා නම් වන්තිය, මනොඤ්චු තෙනු ඇති සත්‍රීතො

අගවෙහෙසිය 1... සෙසු රාජසත්‍රීහු I.. අභිසාරිකාව 1.....	232 මහෙසී f (සාභිසෙකාඤ්ඤා) භොගිනී f (රාජනාරියො) (ධවන්තී තු සං කො තං යාතියා සා) † භිසාරිකා*	A queen. Other wives of a king. A woman who goes to an assignation.
වෙසගන 6.....	233 ගණිකා f වෙසියා f වණණ- -දුසී f න ග ර සො හි නී f රු පු ප ජී වි නී f වෙ සී f කුලො f (තුව) බ ඩ කී f	A harlot. A disloyal or unchaste woman.
ධුන්හි සත්‍රී 2.....	234	An excellent woman.
උතුම් සත්‍රී 4.....	වරරොහො f වරතමා f මරත- -කාසිනී f ව ර වණණී නී f †	A virtuous, faithful wife.
පතිව්‍රතා සත්‍රී 2.....	කුල සත්‍රී 2.....	A woman of rank.

මේ වාමලොචනා නම්වන්නිය, රූපලාවණ්‍යසමානා සත්‍රීතො මෝ සුඤ්ජරී නම් වන්නිය, ශරීරගුණයෙන්හා උපවාරයෙන් ඇ එම් වන්නාවූ සත්‍රීතොමෝ රමණී නම් වන්නිය, කොපපරවූ සත්‍රී තොමෝ කොපනා නම් වන්නිය—යනු අමරකොෂ සන්නයි.

සමහරකෙනෙක් දසභාවිර්දී නැතැහැනි කතකනම් වන්නිය දෙළොස් භාවිර්දී නැතැහැනි කුමාරී නම් වන්නිය කියත්-එහෙයින් කීහු—“ අනුවච්ඡාභවෙද් ගොරී දඹවච්ඡාතු කතකකා, සමුදාපෙන වාදගෙ වගේ කුමාරීතාහිධියතො.”

සමහරකෙනෙක් වයස ප්‍රධාන තොවෙයි පුරුෂයාහා සමමාන හුදුමොක් කතකනම් වන්නියයි කීහත්.

* “සාභිසෙකා ලබාභිසෙකා රාජනී මහෙසී නාම, අඤ්ඤා රාජනාරියො භොගිනියො නාම—යා නාරී පූර්වසසස සංකොතං යාති සාධව ජීනී අභිසාරිකානිව චුච්චතො” යනු විකාසී.

යම් සත්‍රීයක්තොමෝ මදයෙත්තෝ මදනො විසින් සමාකාශව කී සලකුණව යාද ඒ සත්‍රී තොමෝ අභිසාරිකානමු—එ හෙයින් කීහ— “භිචා ලජ්ජාං සමාකාශො මදෙන මදෙන න වා අභිධාවයතො කානාං සා භවෙ දභිසාරිකා.”

† “සිතො සුඛුණා සබ්බහි ගිමෙහව සුච්ඡිනලා භාතභුභතතාව යා නාරී සා භවෙ වරවණණීනී” තිරුමො

සැමිනැත්තී..... සෙවිලිවෙන් } වලලහයන් } සොයන්නී }	235 විධවා f (ප නි සු ඤ්ඤ ඵ*) පතී. වරා f ස යං වරා f	A widow. A woman who chooses her husband.
දරුවන් ලදසත්‍රී 4.	විජතා f (තු) පසුතා f (ව) ඡතාපචා f ප සු ති කා f	A woman who has born children.
දුතකම්කරණ්ණී 2 දැසී 3..... නිමිති කියන්න†2. රජසත්‍රී 2.....	236 දුති f සචාරිකා f [දැසී f (තු) වෙවී f කුට්ඨාරිකා f වාරුණී f † කඛණීකා f තුලක බන්ධනියානි f (තු) බන්ධනියා f	A bawd, a procuress. A maid-servant. A woman who predicts good or evil. A woman of the royal caste.
භායසීව 2.....	237 දුරෙ. ඡයා f කලතනං, (ව) ස ර ණී f හ රී යා f පියා f ප ඡ ප තී f (ව) දු ති යා f (සා) පා ද ප රී වා රී කා f †	A wife.
යහලුසත්‍රී 3..... සොර අඹු 2..... ඔසප් 3..... ඔසප්වූ සත්‍රී 3....	238 සබ් f යා) 2 ශ්‍රී f වයසසා f (ව) ඡරී f (වෙවා) 3 නිවාරණී f (සුමෙ) උතු. රජේ. සුචං, උතුනි f (තු) ර ඡ සලා f	A woman's female friend. An adulteress. The courses. A woman in her courses.
දර අත්ති 3.....	239 සුච්චිති f]ගරුගඛා f 4 පනාසතතා f (ව) ගබ්හිති f	A pregnant woman.
දලඹුව § 2..... කලරුපය 1.....	ගබ්හාසභයා. ජලාඹු. 5 (පී) කලලං, (සුනානසුංසභන)	The womb. The fetus.

* ස්වාමියා සුන්‍යවූ තැනැත්තී විධවා නම් වේ.

† නිමිතිකියන්න නම් “සුභාසුභ නිරූපිති” යනු චිකා බැවින් සුභ අසුභ ඵල (හෙවත් ජේත) කියන තැනැත්තිය.

‡ පතී, පානිගතී, සහධම්මිති, යනුද භායසීව නම්.

චිධම්මිති, අච්, අතෙතසී, මලිති, උතුමනී, උදනී, යනුද රජසත්‍රී වට නම්ය.

§ දලඹුවනම් ගභාසභයා “ගෙන වෙසිතො ගබ්හා කුච්ඡියං තිඨති තතු” යනු චිකාසෙධින් යමෙකිත් වෙලනලද ගභීය කුඤ්ඤයෙහි සිටීද ඒ ගභාසභ නම්වේ.

	240	
වලලුහයා 7.....	බවො. (නු) සාමිකො. හතතා. කතොතා. පනි. චරෙ. ටියො.	A husband.
සොර සැමියා 2.....	(අඵො) ¹ පපනි. ජරෙ. (ථා)	A paramour.
දරුවා 7.....	² පච්චි, සුතොතා. ³ නුතෙ. සුතො.	A son.
	241	
	තනුතෙ. තතයො. සුනු. * (සු තතා දි බි ත ර් නී යං)	
දුහිතාව 2.....	(නාර්යං) දුහිතා f බිතා f	A daughter.
තමාවද සුත්‍රයා 1....	(සථාතෙයො) ⁴ රසො. සුතො. †	A legitimate son.
	242	
අඤ්ඤාමිදෙදෙනා 4	ජ යා ප නි. ජ නි ප නි. ජ ය මි ප නි. නු ද මි ප නි. ‡	Husband and wife.
නපුංසකයා 3.....	(අඵ) වසචරෙ. (වුතොතා) ප ඛ කො. (ව)න පුං ස කං, §	A eunuch.

* “සුතතාදයො සුනුපර්යන්තා බිතර් වතතමානා ඉත්ථිං. වතන නති දුහිතා බිතාව සද නාර්ය මෙව” යනු වීජායි.

† “සථාතෙ සුතො, තමාව ද සුත්‍රයාකෙරෙහි ඔරසො, ඔරස ඛෙදය වැටේ”—යනු සත්තයි.

“සුතතාදයොච තො සාමතෙඤ්ඤන කුඛක ගොලකාදීතං වාවකා සථාතසදෙදෙන කුඛක ගොලක බතතාදි බවවමෙදෙ—ඒවති හතතර් ජරතෙ සුතො කුඛාබෙක මතො හතතර් ජරතෙ ගොල කාබෙක, අර්යා සුදුතෙ සුතො බතතා නාම, ආදිනා මාගධාදීතං ගහණං, වුතනං හි.

“අමතො ජරතෙ කුඛො මතො හතතර් ගොලතො මාගධො සුදු බතතාතෙ.....ති ව” යනු වීජායි.

‡ ජයනි, දවනි, යනුද අඤ්ඤාමි දෙදෙනාව නමිය—ඵ ගෙයින් නික වීජාවෙහි—“දුර පුමෙ බසුතෙතව දං කඤ්ඤො නපුංසකෙති-අමරමාලා—ජංසදෙද බවයො දුරවවතො තසමා දවනි ජයනි නිපි හවිතබ්බං. ඉධ පන කච්චියනමතොතොදහවා.....ජායා සදුසස පනිමි පරෙ ජනිතුදං ජයව යදදිනා” යනුයි.

§ “තනියා පකතී, සංචී, කලිව, යනුද නපුංසකයාව නමිය—

“තනියාපකති තනියපකාතෙ සමෙඡනිකෙ ඉත්ථිසුර්යාදිකෙ අ පෙකඛ්චා තනියතනං. පකාරසස, පඨමාහි පකති ඉත්ථි දුහියා පකති සුර්යො ඉතර පකති තනියපකති” යනු වීජායි.

	243	
නැයා* 6.....	බෙබවො. බෙබු. සප්තො. සගොතො. කුචි. කුචිතො.	A kinsman.
සහ ලේ නැයා 2...	සාලොකිතො. සපිසො. (ච)†	A blood or near kinsman.
පියා 3.....	තාතො. (නු) ජනතො. පිතා.	Father.
	244	
වැදු මවු 6.....	අමො f 1 කො f ජනනි f මාතා f ජනනනි f ජනිකා f (හවෙ)	Mother.
කිරි මවු 2.....	උපමාතා f (නු) බානි f (නී)	A wet nurse.
මස්සිනා	සාලො. (ජයාය හානිතො‡)	Wife's brother.
	245	
නැනා 2.....	නනනා f සාමිහනි f §	Husband's sister.
ගැනුමුත්තා 2.....	මාතාමහි f (නු) අයකා f	Grandmother.
මාමා 1.....	මාතුලො. (මාතුහාතායා)	Maternal uncle.
නැනා 1.....	මාතුලානි f (ප ජ ප නි)	Maternal uncle's wife.
	246	
අඹුසාමිදෙදෙනාගේ මවුවරු 1 }	(ජ යා ප නි නං ජ න නි) සසු f (වුත්තා [ඵ තප්පිතා)	Husband's or wife's mother.
මවුන්ගේ පියවරු 1 බැනා 1.....	සසුර. [හාගිනෙයෙක. (නු පුත්තො හගිනියා හවෙ)	Husband's or wife's father. Sister's son.

* “සසපද්‍රප්‍රප්‍ර” යනු විකාබැවින් ස යනුද නැයාට නමකි.
 † “සනාහය යනුද සහලේ නැයන්ටය—සහලේ නැයෝනම් පියන් මුත්තන් ඇතුළුව පරපුර සතක් දක්වා ආසන්නවූ නැයෝයි.
 ‡ “ජයාය හරියාය, හානිතො කනිසො ජෙසොච සාලො නාම” යනු විකාසී.
 § සාමිහනි, සාමියාගේ සහෝදරී, නනනා, එනම්—මාතුහාතා, මැනියන්ගේ සහෝදරයා, මාතුලො, එනම්, අසස, ඒ මාතුලොයාගේ—පජපනි, හායනිතොමේ, මාතුලානි, එනම්ය.
 246 ජය පනිනං, අඹු සාමි දෙදෙනාගේ, ජනනි, මවුනොමේ, සසු, එනම්, තප්පිතා, ඒ අඹුසාමිදෙදෙනාගේ පියනෙම, සසුර, එනම්, හගිනියා පුත්තො, සහෝදරීගේ පුත්තෙම, හාගිනෙයෙක, හවෙ, එනම් වේ.

	247	
මුතුපුත්ර 2.....	නතතා. (වූතො) පපුතො(ඵ)	Grandson.
සැමියාගේ සහෝදරයා } ...	(සාමි භාතා නු) දෙවරො.	Husband's brother.
දුවගේ සැමියා 1....	(ධිතු පති නු) ඡ මා තා.	Daughter's husband.
මුත්තා 2.....	අයෂතො. (නු) පිතාමහො.	Grandfather.
	248	
මවුගේ සහෝදරී 1	මාතූවෑ f (මාතූ හගිනී)	Mother's sister.
පියාගේ සහෝදරී 1	පිතූවෑ f (හ ගි නී පි නු)	Father's sister.
මුමුත්තා 2.....	පපිතාමහො. පයෂතො. (නු)	Great-grandfather.
යෙහෙළි 3.....	සුණා f (නු) සුණීසා f හුසා f	Daughter-in-law.
	249	
සහෝදරයා 4.....	සොදරියො. සගඛො. (ව)	Brother.
	සොදරො. සහජො. (පෘථ)	
මවුපියෝ 1.....	(මාතාපිතූ තො) පිතරො. *	Parents.
පුත්රත්තා දුත් 1.....	පුත්තා. (නු) පුත්තධිතරො. †	Sons and daughters

* “මාතාපිතා තො චෙ ජතා පිතරො වූචිතො, උභ්නාමි ජනකඛපදෙසනියතො අහෙදවචනිච්චායං. පිතූතා මතොච නකිහෙදො ඡති නයො චොහයනු සත්තාදෙතතාං නච ඡති යා ලිහසංඛක භවතාචි අදබ්බතො බහුවචනාං නසියාචි?--තො සදෙසො නති ඡතිපදනීකසො දබ්බං, දබ්බපදනීකසො නඡති රිති නිනතුහයෙසං. මපසුහයපදනො ඉහාචචිහෙසො, ඡතිප දනීකසො ඡතිපධානභූතා දබ්බං ගණභූතං. දබ්බපදනීකසො නු විපරියායො තනු ඡතිවචනිච්චායං. දබ්බෙ විය ලිහසංඛක චතා බ්බං තසොච බහුත්තා බහුවචනං. පුතෙබ් වියාහෙදවචනිච්චායං. † පුතොච ධිතාච පුත්තානුචිතො ජඤ්ඤත්තංහි පුත්තාඛප දෙස නියතං. ධිත ර්පෂඡී විපරියායොනා න භවතානඡධානතො, හෙදවචනිච්චායං. පුත්තධිතරො ඉති භවති—සසුච සසුරොච සසු රානුචිතො නදපමොච්චාභූනසුචබනමිති බෙඛනාහි බෂපදෙසො සසුය මපි සීතො හෙදවචනිච්චායනු පුතෙබ් විය පචිත්තා සදුකිචෙසො, භාතාච හගිනිච භාතරො වූචිතොච ඵකගඛො සිතතං. භාතූඛපදෙස නියතං. හගිනිය මපෂඡී තො ඵක ග ඛොසිතසො හෙදවචනිච්චායං. උහො භාතරො වූචිතො ඵච්ච සබ්බත්වාපි චිරූපෙකසෙසො දච්චිබ්බො, දුචිමොහි ඵකසෙසො

	250	
නැඳිමගිලෝ 1.....	සසුර. (ස සසු ස සු ර)	Husband's or wife's father and mother.
කුසෙහි හොතෙතර	(හාතුහාහිති) හා ත ර.	Brother and sister.
බාලබව 3.....	බාලතනං, බාලතා f බාලං,	Childhood.
යොවනබව 2.....	යොබබඤ්ඤං, (නුව) යොබබනං,	Youth.
	251	
පලිතය 1.....	(සුකකානු) පලිතං, (කෙසා	Grey hairs.
ජරව 2.....	දයොඵ*) ජරතා f ජර ff	Old age.
බාලයා 6.....	සුදුතො. පිලලකො. ජාපො.	A child.
	කුමාරෙ. බාල. පො න කා †.	
	252	
බාලතරයා 3.....	(අඵලා) 1 තනා නසයො. f, 2 තනා න- සෙයෑකො. f. ඵනපො. f, (පිච)	An infant.
	253	
තරුණයා 7.....	තරුණ. f, (ච) වයසො. f, (ච) දහරෙ. f, (ච) සුචා. f, සුසු. f, මාණවො. f, දුරකො. f, (වාඵ)	A young man.
සුවසේවැඩුනනු 2..	සුකුමාරෙ. 1, සුගබ්ධිතො. f, *	One delicately nur- tured.
	254	
මහලුඅය 5.....	මහලලකො f; (ච) වුමො f; (ච) ටෙරෙ: ජ්ණණ: (ච) ජ්ණණ	An old man.
	[කො:	
ඊඩිමහලු } සහෝදරයා } අග්ගභෝ; සුබ්බභෝ; ජෙඨො; f;	The eldest brother.
බාලසහෝදරයා 3.	කනිඨො; කනිඨො f; 3 නුභෝ; §	The youngest brother.

සරුපා සරුපවසෙන, තනු සරුපෙකසෙසෙ බහුවචනමෙව ඉතරණු පන චිචචනං, යථා සුරසොච සුරසොච සුරසා, නාමච රුපච රුපං, මානා ච පිතා ච පිතරෙති” යනු චිකාසි.

* සුකකා කෙසාදයො තු, සුදුච්චි හිසකේ ආදිය, පලිතං, එනම් වේ.
† විසසසා යනුදු ජරවච නමකය.

‡ සාව, සාවක, අබහක, යනුද බාලයාට නමිය—“ආණොඩකාද් බාලො” යනු බැවින් සොළොස්වෙති වර්ෂීය දක්වා බාලයාය.

“ආයොප්‍රසා හවෙ බාලො තරුණො තු නතො හවෙ වුමො තු සතතතකසුමො නිණි වයාති ලකඛයෙ”

යන්නෙන් බාල තරුණ වෘඪයන අවසානුය දනසුතුයි.

§ ජඝඤ්ඤජ, අපරජ, යනුදු මලයාට නමිය.

	255	
ආභරුලිවැටීම 2..	වලිනිතවො. f, (තු) වලිනො. f, (නිසු නතා න ස යා ද යො*)	Wrinkled.
	256	
හිස 5.....	සීසො, 1 න්‍රාමභානි, සීරො. මුඩා. (ව) මණිකො (හවෙ)	The head.
කෙසයෝ 6.....	කෙසො.(තු)කුනිතලො. වාලො 2 න්‍රා ම ග රුභ. මු ඩ ජ.	The hair.
	257	
කොඩය 1.....	ධමමිලො. (සංයතා කෙසා)†	Braided hair.
කුඩිනිය 2.....	කාක පකොඩා. සිඛඛකො.	A tuft of hair.
කෙසකලාපය 2....	පාසො. හණො, (කෙසවයෙ)‡	A mass of hair.
ජවාච 1.....	(නාපසානං නහිං) ජවා f	Matted hair worn by certain ascetics.
	258	
ගැවසුකෙසය 2... හිස මුදුනේ බැඳිකොඩය } 2.. ලියන්ගේකෙ සමමාපධනිය } 1..	(ථියං) වෙණි f පවෙණි f (ව) (අථො) චුලා f සිඛා f (සියා) සීමනො. (තු මනො නාරී කෙ ස ම ජකා මහි ප ඩ නි)	Hair twisted and undecorated. A knot of hair on the crown of the head. A separation of the hair on each side, so as to leave a distinct line on the top of the head.

* “උත්තානසයාදයො වලිනනතා වාචි ලිගහතා නිසු ලිගෙසු වනනනි, යථා උත්තානසයො බාලො, උත්තානසයා කුලාරී, උත්තානසයං නපුංසකං” යනු වීකාසි.

† සංයතා කෙසා (කුසුමගභිකොට මුත්තාලනිකාදීන්) බඳනා ලද හිසකේ (කොණ්ඩය) ධමමිලො, එනම් වෙ—එළුහිස වීකා වෙහි—“කුසුමගභිකා කෙසා කෙසචුලා මුත්තිකාදීනා බහිසංයතා සනතතා ධමමිලො නාම”

‡ කෙසපාස, කෙසහණි, පකඩ, යනුදු කෙසකලාපයටයි.
§ “නාපසානං” නාපසයන්ගේ, නහිං, ඒ (කෙසකලාපයෙ) හි, ජවා, ජවා ශබ්දය වැටේ.

|| “නාරීනං කෙසමජකාමහි, පධනි උජුගතමගො, සීමනො නි මනො කථිතො” යනු වීකාසි—“කෙසානතභිතවනීමාකාරෙ පදුණී” යනු ශබ්දසොමමහානිසිසි.

	259	
රොම 3.....	ලොම, තනුරුහං, රොම,	The hair on the
අක්ෂිගතරොම.....	පභං, පඬුම, ම කනි ගං,	body.
රුද්වල 1.....	මසුසු, (වුනතං පුම මුබෙ)	An eye-lash.
බැම 3.....	භූ f (කිසි) භමුකො. භමු.	The beard.
	260	
කඳුළු 3.....	බපො. නෙතනප්ලා. I සුසුනි,	Tears.
ඉහිරියාව 2.....	නෙතනතාර f කනිනිකා f*	Pupil of the eye.
මුඛය 6.....	වදනං, (තු මු බං, තු බං, වනං, ලපන, (මා) 2 නනං, †	The mouth.
	261	
දත් 6	චිභේ. ලපනභේ. දනො. දසනො. රදනො. රදෙ.	Teeth.
දළ 1.....	දුධා f (තු දනනභෙදසමි)	A large tooth.
අපසකළවර 1.....	අපාගො. (සුකනිකොට්ඨු‡)	The corner of the eye.
	262	
මුඛසිය 4.....	දනනාවරණ, (මො) 3 යො, (වා පෘ) 4 ධරෙ. § දසනවෙඡ්ඡෙ.	The lip.
කපොලය 2.....	ගමො. කපොලො.	The cheek.
හනුව 1.....	හනි f 5 (කි)	The jaw.
නිකට 1.....	චු චු කං, (සු ධ ර අ මො)	The chin.

* අකනිපුරුකලිකා, යනුදු ඉංගිරියාවට නමක්ය.

† “වදනාදිජකකං මුඛවිචරෙ—කවයො පන තදුපලකනිතෙපි භමුදුගෙපි පසුඡ්ඡනෙ” යනු විකාසි.

‡ “දනනභෙදසමි. දනනවිසෙසසමි. දුධා සදෙදු” යනුද—“අකනි කොට්ඨු, වාමදකනිණ නොතානං. අනොසු අපාගො වනනති” යනුද විකාසි.

§ “කෙච් පන අධරසදෙන හෙසීමොභිමෙවානු, නෙසං. වචනං. “නෙතනනතාධර පාණිපාද සුගලෙ” නිච්චාදිහි මහා කවිපයො ගෙහාසංසතුනතො න ගහෙනබ්බං” යනුද—“ඊසං කිචිකාලං ධර හිහකබ්බමෙණානි අධරෙ, ඊසනොහාසනිඅකාරෙ,

“අසුමෙ මාධවෙ ඤෙගෙස පටිසෙධෙ තදබ්බසං,
ඊසනෙච චිරුඛනෙ සද්ධිසනෙ ඉ යොගතො” නි—
එකකබ්බකොසෙවුනං.” යනුද—විකාසි.

|| “අධර අධොහාගො චුචුකං නාම, චුචුකමපෘතු” යනුද විකාසි.
“අධර අධො, අධරෙඡ්ඡියෙත්ඨට, චුචුකං, චුචුකනමිච්චි”

<p>ශ්‍රීවය 5.....</p> <p>කඹුශ්‍රීවය 1.....</p> <p>(එනම් රංචිතිතු බෙරයක සමාන ශ්‍රීවය නොහො ත් රෙඛා තුන කින් යුත් ශ්‍රීවය යි)</p>	<p style="text-align: center;">263</p> <p>ගලො.(ච)කණ්ඩා. ශිවොf(ච) ක ක්ක ර f (ච) සි රෙ ධ ර f කඹු ශි වා f ("තු යා ගී වා සු ව ණ්ණා ලි ග ස න්නි හා අං කි තා නී හි ලෙ ඛා හි කඹු ශි වා ට වා ම තා*)</p>	<p>The neck.</p> <p>A neck shaped like a golden drum or one marked with three lines.</p>
<p>දසරුව 3.....</p> <p>අංසසන්ධිය 1.....</p> <p>කිසිල්ල 2.....</p> <p>ආලය 1.....</p>	<p style="text-align: center;">264</p> <p>අංසො; (නිඤ්ඤ) භුජ සිරෙර. බසො.] (තසසන්ධි†) ජ තු, (තං.) බාභුමුලං, (තු) කච්ඡො. (ධො සසො‡) පසො; 1 (මනිකියං.)</p>	<p>The shoulder.</p> <p>The collar-bone.</p> <p>The arm-pit.</p> <p>The side.</p>
<p>බාභුව 3</p> <p>අත 3</p> <p>අත්කර අන්තය 1.</p> <p>වැලමිට 2.</p>	<p style="text-align: center;">265</p> <p>බාභු f භුජො.f (වීසු) බාසා f භණො.(තු) කර. 2 පාණ්ණො. § මණිබසො. (පකොසිනනො) කපුරො.(තු) කපොණ්ණ* (ඵ) §</p>	<p>The arm.</p> <p>The hand.</p> <p>The wrist.</p> <p>The elbow.</p>

* “සුවණ්ණමයො ආලිභො මුරජතෙදො, තොන සන්තාහා සද්දිසා යා ගීවා සා කඹුගීවා මතා, මහාසුරසලකඛ ණ්ණො, අඵවා යා ගීවා නීහි ලෙඛාහි අංකිතා ලකිතා සා කඹුගීවා මතා, මහාසුරසලකඛණ්ණමෙතච. කඹු චුළුනි සුවණ්ණං, කඹුමගෙත ආලිගතා සන්තාහා ගීවා කඹුගීවා” යනු වීකායි.

“යාගීවා, යම් ශ්‍රීවයක් නොමේ; සුවණ්ණා ලිගසන්තිහා, රං මහි භුබෙරයක්හා සමානද; පා, හෝ නොමේ; කඹුගීවාමතා, කඹු ශ්‍රීවයයි දන්තාලදී. අඵවා, නොහොත්; නීහිලෙඛාහි, තුන්තර කින්; අංකිතා, උපලක්ෂිතවූවා; (කඹුශ්‍රීවයයි දන්තාලදී.)” යනු සන්තයි.

† “තසසන්ධි තසස බසොසස සන්ධි මණ්ණං. ජතතුතාම, යං බසොනං. මණ්ණං නිසිති” යනු වීකායි.

‡ “අසස කච්ඡො අධොහාගසිතං. පසො. චුළුනි”. යනු වීකායි.

§ පචසාබ, ධය, යනුද අතව නමිඨ.

|| “පුකොසිනනොසාවාපාධො”-යනු අමරකොෂහෙයින්, වැලමිටෙ න්පාත පුකොෂධි නමිචේ, ඒ පුකොසධියාගේ අන්තය මණිබසොනම්
§ “වයං භුජමණ්ණං ගණ්ණමහි, කපුරො නිසි පාසො”

<p>මණිබඩකති පොහොසි දෙක අතර 1..... } ඇඟිල්ල 2..... } ඇඟිලිපසට වෙන වෙනම 5 }</p>	<p>266 (මණිබඩකති ආනං* පානියස) කරණො. (නතරං) කරසාධං f¹ ගුලි f [තා නු පවා) ² ගුලො. (ව) තජ්ජනි f මජ්ඣමා f³ නාමිකා f (වාටි) කති ආනං f (තිකමා සිසුං)</p>	<p>The metacarpus. A finger. The names of the five fingers.</p>
<p>මාපට ඇඟිල්ල ආ තජ්ජනි ආදී ය විදහා ගන්න ලිපිලිවෙලින් ඊ ටි නම..... } පසතය 1..... }</p>	<p>267 පදෙසො. තාල. ගොකණණ. විදන්ති f (න්තිකමා තතෙ තජ්ජනකදී යුතො ගුලො†) පසතො. (පාණිකුචිතො‡)</p>	<p>A short span of which there are three kinds. The palm bent.</p>

* “පානියස පානිතලසස සමන්තධිතං. මණිබඩකති ආනං. චිත්තං. අතතරං. බහිආනං. කරණො චුච්චිති යෙන කුමාරකා සත්ථං. කඤ්ඤා අඤ්ඤාමඤ්ඤාං පහරන්ති” යනුවිකායි.

† “තජ්ජනකදීහි යුතො අංගුලෙහි තතො පසාර්තො සති පදෙසාදී චතසොසො සඤ්ඤා කමණො සිසුං—යථා, තජ්ජනියුතො අංගුලෙහි තතො පදෙසො මජ්ඣමායුතො අංගුලෙහි තතො තාලො අනාමිකා සතිතො අංගුලෙහි තතො ගොකණණො කතිට්ඨායුතො අංගුලෙහි තතො විදන්ති—විදන්ති කමා කතො නිපි පාඨො” යනු විකායි.

‡ “කුචිතො සංකොචිතො පානි පසතාබෙක” යනු විකායි.

“කුචිතො, හකුච්චනලද්දවු, පානි, හන්තලය, පසතො, පසත නමි වෙ (පතව නම කුච්චුල්ලට නමැයිද කියත්)” යනු සත්තයි.

“පාණිඊතිකුච්චො: පුසාන හොතා යුතාවල්ලි: පුමාත්” යනු අමර කොෂබාවිත් නිශෙෂයෙන් කුච්ච කරණ ලද්දවු ගෙවත් එක් කොට දික්කරණ ලද්දවු ඇඟිලි ඇති අත්ල පුසාන නමිවෙ.

එසේ එක්කොට දික්කරණ ලද්දවු ඇඟිලි ඇත්තාවූ අතල් දෙක එක්කරණ ලද්දේ අප්ප්ලියයි නියනුලැබේ—මේ අප්ප්ලියද සත්ති වෙස විශෙෂයෙන් අනෙක පුකාරයි—අභිපුකරණදියෙන් විශෙෂ නිකේය කවුසුතෙතය, ඒ මෙසේය—“ප්ලාප්ලිකුදුති, අප්ප්ලිනා පඬති, දෙවොය කතල්ලි” මෙහි ප්ල දුතය දෙතින්ගෙයින් එතැන්හි අප්ප්ලි ශබ්දය දෙතින්ගෙයින් වැටෙයි. දෙවතාවන් පුණ්ණමය ඇදිලි බැඳගණ කරණ ගෙයින් එතැන්හි අප්ප්ලි ශබ්දය එක්කරණ ලද්දවු ඇඟිලි ඇති පානියෙහි වැටේ.

	268	
රියන 3.....	රනනං, කුකකු, හතෝ. (ඵ)	A cubit.
දෙගොන 2.....	(සුමෙ) කරසුටො. 1 ජලි.	The cavity formed by joining the hands together, and hollowing the palms, as if to hold liquid.
නියපොතු 2.....	කරෂේ. (තු) නබො; *(නිඤ්ඤි)	A nail.
මිට 2.....	බටකො. මුට්ඨි. f (ම වි සු)	The fist.
	269	
බඩය 2.....	වකමො. (සහකර බාහු † වෙ පසු වය විඤ්ඤා)	A fathom.
සුරුෂ්ප්‍රමාණය 1..	(උඩනතනභූජේ පොසල් පමාණ) පොර්සං f; (නිසු)	Teh measure of a man's reach.
	270	
ලය 2	උරේ. (ම) හදයං. (වාඵ)	The breast.
තනය 3.....	ඵනො. කුච. පයොධර.	The female bosom.
තනසුඛුච 1.....	චුචුකං, (තු ඵනගග්ගං†)	The nipple.
පිට 2.....	පිඨං, (තු) පිට්ඨි f (නාර්යං)	The back.
	271	
ඉහවිය 3.....	මජ්ඣං; (නිඤ්ඤි) විලගො. (ව)	The waist.
බඩ 3.....	මජ්ඣං, [කුච්ඨි. f (තු චුචු)	The belly.
ඇතුල් කුඤ්ඤය 2	ගභණ්ඨි f (උසු)² දරං,] ගබො. කොඨො. (නොකුච්ඨි යමාවෙ)	The interior of the belly.

* කරරුහ, නබර, සුනබාව, යනු නියපොතුවලට නමය.

† “හනා සනිනචු දෙපාඨිවයෙහි විදහාගන්නාලද බාහුවය වකමනමිවේ, උඩබලා විදහනලද බාහුවය ඇති සුරුෂ්ප්‍රමාණයෙහි පොර්ස නාමයවේ” යනු සන්නයි—“පසු වය විඤ්ඤා පසුවගෙ විඤ්ඤා පසාර්තා සහ කර සපානගො වෙ බාහු වකමො නාම, උඨං උපර් තනා විඤ්ඤා හුච්ච පොසොව නෙසං සමුද්ධානං. පමාණ සද්ධිසං පමාණං යසම්. තසම්. උඩනතනභූජේ පොස පමාණෙ, තසම්. පොර්ස සද්දෙ වනනි, හුච්ච සද්දෙන සහකර හුචා ගග්ගොනා ඵ කසස පමාණ සද්දස ලොපො, හුච්ච සද්දෙ වෙච්ච සහ කර හුච්ච පුර්සං. වදනි, යථා, පොර්සං ජලං, පොර්සො හනි, පොර්සි යඨි,” යනු වි කායි.

‡ ඵනගග්ගං, සානාග්‍රගෙහි, චුචුකං, චුචුකශබ්දය වේ.

<p>උකුල 4.....</p>	<p>272 ජසනං, (නු) නිතඤ්ඤා. *(ව) සොඤ්ඤි f(ව) කට්ඨි f(නාර්යං)</p>	<p>The hip and buttocks.</p>
<p>සත්වපුරුෂ නිමිති 8. පුරුෂ නිමිතා 3.. සත්ව නිමිතා 2.....</p>	<p>273 අගඡතං, ර හ සස හං, චන්ද්‍රයං, (ව) මෙහනං, නිමිතං, (ව) වරහං, (ව) බීජං, (ව) ඵල, 1 †(මෙචච) ලිහ, †මඛං, (නු) කොසො. (ව) යොති. f (ඤ්ඤිපුම) හගං,</p>	<p>Organs of generation of either sex. Male organs of generation. Female organs of generation.</p>

* “එතච ජසන සද්දෙන ඉක්ඛට්ඨියා අග්‍රාහාගො නිතඹඛ සද්දෙන ඉක්ඛට්ඨියා පච්චාහාගො සෙසවයෙන කට්ඨිමඤ්ඤං චුත්තනානි දට්ඨිබ්බං, චුත්තං—“පච්චානිතමෙඛා ඵිකට්ඨ ජසනනතු පුරො හ වෙ” යනුවිකාසි.

† “එතෙසු බීජ ඵලසද්ද අනෙඤ්ඤි චන්තනානි” යනු විකා බැවින් අගඡතාදී මේ ශබ්දයන් අනුරන් බීජ ඵල යන ශබ්දවල අන්ධ යෙහිද වැටේ.

‡ “ලිහනං ලිහසාමඤ්ඤ” යන්නෙන් විකාවෙහි අගඡත ශබ්දයෙහි පවත් ලිහශබ්දය දක්වා ඇති ශබ්ද නවයම සාමාන්‍ය ලිහයට නම් බව කියන ලද්දේය, සමහර පෙළපොත්වල හා සත් නයෙහිද “ලිහමඛනතු කොසොච” යන ගාථාපදය වෙනුවට “අංඛො නිමිතනකොසො ච” සි තිබේ—

එවිට “ලිහ” ශබ්දය ඇරෙණ නමුදු සන්න කිරීමේදී (ලිහසාමාන්‍යයට නම් වශයෙන්, ලිහශබ්දයද දක්වා තිබේ—තවද සන්නයෙහි කියනලද ප්‍රකාරයෙන් අඛ, කොස, යන ශබ්දවල පුරුෂ නිමිතාව නම් වශයෙන් මෙහි දක්වන ලද්දේ නමුදු විකාවෙහි “චයං පුර්වලිහපසිබ්බකො” යනු හා “අඛසද්දෙ වෙතී බීජෙපි, අඛකොසොති සමුද්ධිතච්චි කොසසය නාමං, ‘කුකුලච්චාපකසෙච අඛකොසචහා’ නි චුත්තං, අමරකොසෙපි අඛකොසොති සමුද්ධිතෙතච නාමං චුත්තං, එතච අඤ්ඤිස බීජසය කොසො අඤ්ඤි කොසොති විග්‍රහො කාතබ්බො” සි කියන ලදී.

§ මාරමඤ්ඤර, කුපකා, යනුද සත්වනිමිතාව නම්ය.
 අමරකොසෙයහි “ශිඤ්ඤොච්චොමෙහනසෙඵ්ඨි” යනු මෙඡ්ඡි යට නම්ය.

	274	
භූකෂේත්‍රී 3.....	අසුචි. සච්ච වො. සු කකං,	The semen.
ගුදය 2.....	පාසු. (තු සුර්ථෙ) ගුදං,	The anus.
ගුර්ථ *8.....	(වා පුමෙ) ගුර්ථ; කර්ථස; වච්චානි; (ව) මුලං, ජකං,	Excrement.
	275	
මුත්‍ර 2.....	උච්චාගෙ. මිත්‍රා, 1 මුක්කාගෙ.	Urine.
ගොමුත්‍ර 1.....	පසාචො. මුත්‍රා, 2 (මුච්චිනො.	The urine of cattle.
අස්මෙච්චාදිය 1.....	පුනිමුත්‍රා, (ව ගොමුත්‍රෙන)	The dung of animals.
	(අසාසාදිතං) ජකතං, (මුලො	
	276	
වසර්ග 1.....	(වි ඤ්ඨො නානියා †, වඤ්ඨි. f	The abdomen.
ආකය 2.....	උච්චිග. 8 ංකා. (තුභොසුමෙ)	Flank; the hip loins.
කලව 2.....	උරා. සඤ්ඨි. (සුමෙ) [උරා-	The thigh.
දන 2.....	-පඤ්ඨං තු ජාත්‍ය. ජාත්‍ය, (ව)	The knee.
	277	
ගොප්ආවය 2.....	ගොපථකො. පාදගණ්ඨි f (පි)	The ankle.
විඵල 2.....	(සුමෙතු) පණ්ඨි. පාසනි. §	The heel.
පාදග්‍රහ 2.....	පාදග්‍රහං, පපඤ්ඨ. පාඤ්ඨ.	Point of the foot.
පාදය 3.....	(තු) පඤ්ඨ. වරණං; (වචා)	A foot.
	278	
ඤ්ඨරච්ච 2.....	අභං, (ක) † වයචො. (වුත්තො)	A limb or member.
පලආවය 2.....	ඵාසුලිකා f (තු) ඵා සු කා f	A rib.
ආවය 2.....	(පඤ්ඨක) අච්ඨි. ධානි f † (ඤ්ඨ)	A bone.
ගලගආවය 1.....	(ගලනානි තු) † අකඤ්ඨකො.	The bone at the end of the neck, or the collar-bone.

* සමල, යනුදුගුර්ථයට නමක්ය.

† අඤ්චාදීන්ගේ මලයෙහි ජකන ශබ්දය වැටේ.

‡ “නානියා අධොහාගො වඤ්ඨි නාම සො චීසු, වඤ්ඨි මුත්‍රාසුචං මුත්‍රාසසුචො වඤ්ඨි ර්තානි රතනමාලා” යනු විකාසි—

§ ජලී යනුදු විඵලට නමක්ය.

|| පනීක, පඤ්ඨ, යනුදු ඤ්ඨරච්චයටයි—“ඵාසුකා” යනු පාසුකා කියාද පාසියි. පසාපඨී යනුදු ඵයට නමක්ය.

කීකස. කුලස, යනුදු ආවච්චලට නමිය..

§ “ගලසස කණ්ඨසස ගෙට්ඨිමනො ජනමට්ඨි, ගලනාච්ඨි” යනු විකාසි.

279		
කබල 2.....	කැපුණ. (නු) කපාලං; (වා)	The skull.
මහ නහර 2.....	කඩර f (නු) ම හා සිර f	A large tendon or nerve.
නහර * 3	(සුම) නහර. (ව) සිර f	A sinew or nerve.
රසනහර 2	ධමන f 1 (ඵ) රසගහසං f	The nerves of sensation.
280		
මාංසාඛ 3.....	රසහරණ f 2 (ඵ) මංසං, ආ ම සං, පි සි තං, (හවෙ)†	Flesh.
වියලිමස් 2.....	(නිලිනිකනතං) වලුරං f;	Dry flesh.
ලේ 4.....	උතතන,] 3 (මඵ) ලොහිතං,	Blood.
281		
කෙළු 3.....	රුධිරං, සොණිතං, රතනං, †	Saliva or spittle.
පිත 2.....	ලාලා f බෙලො. ඵලා f (හවෙ)	Bile.
සෙම 2.....	(සුරස) මායු. පිතනං, (ව) § සෙමෙහා; (නිඤ්ඤ) සිලෙසුමො.	Phlegm.
282		
වූරුණුකෙල 2.....	වසා f විලිනසෙතො. (ඵ)	The serum of flesh.
මෙදකෙල 2.....	මෙදො. (වෙව) වපා f (හවෙ)	A serous secretion that spreads about the muscular fibres.
වෙසය 3	ආකැපො. වෙසො. නෙපඵලං,	Dress, embellishment.
ආහරණය 6.....	මඩනං, (නු) ප සා ධ නං,	Ornaments or trinkets.

* “නිකං සුසිරවතං වාසුවහනතං සිරයං—නිවිධානි කායසිර ඵකා වාසුවහා, අපරා සුතනම්වාට්ඨිඛනධිනි, අඤ්ඤ ආහාරවානිණී අපාතඛන, තත්ත නතිසෙන පඨමා, පඨමදුතියෙහි දුතියාව දීපිතා තනියා පන පරතො වකඛනි” යනු විකාසි.

† පලල, කවච, යනුද මාංසයව නමිඨ.

‡ බතඡ, යනුද ලේවලව නමක්ය.

§ “මායු පිතනව” නියාද පාඨසි, කඵ යනුද සෙමව නමක්ය,

|| “වපා විවරණමෙදෙසුති නානන්සංගභො, අමරකොසෙ පන මෙදදින මෙකන්තා දීපිතා, වූතතංකි තත්—මෙදසනු වපාවසා” යනු විකාසි.

§ ඵ නම් සපුත් සංකීර්ණාහරණදියෙන් අලංකාරකරණලද සො භාවසි—“වෙසො වෙසෙත ගෘහෙ ගෘහෙ නෙපඵෙස ව” යනු මෙදිතිකොඡසි.

	283	
මධුන්ත 2.....	විභූසණ, (වා) 1 හරණ, අලංකාර. පිලකිනා,*	A crest or diadem.
සිඵමිණ 2.....	කිරි ව; මකු ව; 2 (නිකි) වූප්‍රාමණි. සිරිමණි.	The chief gem on the crest.
	284	
නලල්පව 2.....	සිරිවෙච්චන, 3 මුණහිස, කුඹලා, කණුවෙච්චන,	An ornament for the forehead.
කුඹලාහරණය 2...	කණණකා f කණණපුර. (ව) (සිය) කණණවිභූසණ, †	An ear-ring.
කණණහරණය 3.		An ear ornament.
	285	
ග්‍රීවාහරණය 2.....	කණණකුසා f (තු) ගිවෙයන, භාග. මුත්තාවලි f (නිකි)	A collar.
මුත්තාභාරය † 2...	නිසුර. වලයො; (නිකි) කටක, පරිභාරක,	A pearl necklace.
වලල්ල 4.....		A bracelet.
	286	
එහිම හෙද 2.....	කංකණ, කරකුසා f (ඵ) කිංකිණි f බුද්දසණ්ඨිකා f	Ornament of the wrist.
රහුගෙවිය 2.....	අඟුලියක, 4 මඟුලක-හරණ,] (සකරනතු නා) ¶	Tinkling bells.
මුද්ද 2.....		A finger-ring.
පේරුසමුද්ද 2.....		A signet ring.

* පරිකර යනුද ආහරණයට නමක්ය.

† තාලපත්තියනුද කණණහරණයට ගෙවත් තෝඩුවට නමක්ය.

‡ මුත්තාභාගෙ යනුද මුත්තාභාරයට නමක්ය.

“වච්ඡද, ගුච්ඡ, ගුච්ඡභි, ගොඤ්ඤ, අබ්භාර, මාණවන, එකා වලි, නකඛතමාලා, යනු මුත්තාභාර විශේෂයෝය—අමරකොෂය බැලිය යුතුයි.

§ ආවාපක යනුද වලල්ලට නමක්ය.

නිසුර. යනුද මෙහි නිවරදි බව දනුනුයි.

|| සිත් රහුච්චලයයිද කියත් “බුද්දසණ්ඨිකා” කියාද පාඨයි.

§ උමිකා, අඟුලිමුද්ද යනුද මුද්දට නමිය.

¶ සකර, අකුර, සහිතවූ; තංතු, ඒ අඟුලකහරණයම; මුද්දිකා, මුද්දිකා (ගෙවත්) පේරුසමුද්ද නම්වේ.

ව්‍යුත්පන්න 11.....	<p style="text-align: center;">290</p> වෙල ¹ මව්පාදන, වන්, වාසො, වසන, මං සු කං, අඛරං, (ව) පටො; (නිඤ්) දුසො, වොලො. (ව) සාටකො.	Cloth.
ව්‍යුත්පන්න 8.....	<p style="text-align: center;">291</p> බොමං; දුකුලං, කොසෙයං, පතනුණං, කඛලො; (ව)වා සාණං, කොටුඛරං, හගං, (තනඤ්චි වන්නනර ලොකං*)	Various sorts of cloth.
සටහන 4.....	<p style="text-align: center;">292</p> නිවාසනා, ² නනරියා, (නන-) ³ නනර, ⁴ මනනරවාසකො.	Lower garment.
උතුරු සඵල 5.....	පාචාණ. (නු) ⁵ තනරසභො. උ ප ස ඝන න, ⁶ මු තන රං, †	Upper garment.

* බොමය, දුකුලය—පෙ—හගය, යනාදිය ව්‍යුත්පන්නයකි දන් නා ලද්දේය—යනුසත්තියි—“තනු ආදීවයං දුකුලාබොස වන්, බුමාය චිකාණ බොමං, බුමානාම අතභී, තඛකකලසමනවං. වන්, කෙච්චි පන දුකුලමච්චි එකං. වන්නනරං. න බොමනා වදනාති—තං

“බොමම නෙත දුකුලෙච අතභීවසනෙ පිච

බොමපටෙ දුකුලෙච” ඉති නානසංගහනිකණ්ඩසෙසසු චූතනතනා න ගහෙනබ්බං, කොසො නාම නිමගඛෙතා නතො ජතනතා කොසෙයං, කොසෙයමෙච බොතං පතනුණං. නාම, චූතනච, “පතනුණං. බොතකොසෙයං.” ති—පතනුණං. රභ්ච ජතනතා පතනුණං. නිච්චි වදනාති, රං. නුනාමකසො හර්ණච්චෙසසස ලොමෙන සඵතවන්. කඛලො, රලලකොපි කඛලපර්යායො, සණ නාම ඵීරතවො එකො රුකඛයොති යසො තවෙන කෙටට්ටා දයො ජලාදීනි කණෙනි, සණස චිකාණ සාණං, මගලොමානි කොටට්ටා සුචුමානි කඛා කතමඛරං. කොටුඛරං, කොටුඛරභ්ච ජතනතා වා කොටුඛරං, හගං. නාම බොමාදීනි සඛ්ඛානී වොමියෙයො කතවන්. අඵවා, හගං. නාම සාණඵලං. තඛකකරතනා වන්. හගං. චූතනච නානසංගහෙන, හගා සාණඛක සසෙපිති—සසෙපෙදන වෙච්චි ඵලං චූතනං, රුකඛාදීනං. ඵලං සසෙනි වචනතො හංගමි වාකමයමෙචානි කෙච්චි, වන්නනරං. වන්චිසෙසො, ආදීනා කසා ස. දයොපි ගනිතා” යනු චිකාසි.

† සංඛකන යනුදු උතුරු සඵලව නමකි.

	293	
අලුත් වසන්තය 1.....	උතාරිය,] ¹ (මෙවා වන්ච.) අහනං, (නි ම තං න වං*)	New and unbleached cloth.
කඩරෙද්ද්ද්2.....	නනනකං, කප්පවො. [ඒණණ-	Dirty or tattered cloth.
මහලු පිළි 2.....	-වසනං, (නු) ප ල මි රං,	Old cloth.
	294	
සැව්වය 2.....	කපුකො. වාරබාණං ; (වා)	A jacket. armour.
දුවල 1.....	(3වන්චා වයවේ) ද සා f	Ends of a cloth.
තොප්පිය 1.....	නාලිපට්ටො. (නි කච්චො උතාරමහනි ක පු කොද්)	A covering for the head, a cap.
	295	
දිග 3.....	ආයාමො. දිසනා f 4 රෙභො.	Length.
සුඵල 2.....	ප ර්ණ භො. වි සා ල තා f	Width.

* “අළුත් වසන්තය අහනනමැසි දත්තාලදී” යනු සන්නයි.

“නවං වන්චං අහනමිති මතං කථනං - නනනතො අචිරමාහරිතං වන්චං - අනාහනං නිප්පවාණි නනනක මපහනු වුතාවං -
“අනාහනං නිප්පවාණි නනනකව නවමබරෙති” යනු වික සි.

† “නනනක, කප්ප, යන ශබ්දයෝ දෙදෙන ලිඛනාදිදුඞ්ඞු පිළියෙහි වැටේ” යනු අමරකොෂ සන්නහෙයින්, කඩරෙද්ද්ද් යනුද එමය-විකාවෙහි-“වයං චිරකාලතතා නිදුසෙ ජ්ණණ වන්ච” කියාය නුමුත් අමරකොෂ විකාවෙහි “පටචිරං ජ්ණණ වසනුං වෙ ජ්ණණ වසනුස නනනකා කථිචං වෙ ජ්ණණ වසනුබං ඩස” කියාය - නනනක යනු නනනක කියාද පාදයි.

‡ වසන්තයාගේ අවයවයෙකින් (ඒනම් දුවල්ලෙහි) දසා ශබ්දය වැටේ. යනු සන්නයි-“සන්තං බහුභව වසනුස දශා සුර වසනුසො ර්චයො” යනුද-“වසනුස වයො ව්භායො ද්‍රානායො දශා සුර්චනං සත්‍රිලිගං බහුවචනානව නිතං, ව්භායොර්චයො ර්චි පාඤ්චනු, දශා ව්භායො වෙ වසනුද්‍රානායො තනු සත්‍රි යං බහුභව දශා සත්‍රිපුංසයො ඩ්ඞුභව ව්භායො” යනු අමරකොෂ හා විකායි-මෙදීනිකොෂයෙහි,

“දශා වසා දිපවනික ව්භාගනා භූමිනි යොජිති වසනිද්විතො නිරුභන නාභ්‍ය ධො භූමිනි දශාසුච”

§ හිසෙහි සැව්වය (ඒනම් තොප්පිය) නාලිපට්ටයයි කියනලදී- සීසක, සිරිය, සිරෙහ, යනුද එව නමිය-“උතාරමහනි සීසෙ යො කපුකො සුවණණාදිමයො සොනාලිපට්ටොනි කච්චො” යනු වික. සි.

	296	
සිවුර 3.....	ආර්භඛණේ. (ව) කාසාය, කාසාලානි,* (ව චි ව රේ මඛලං, (තු න ද ගා නි)	The yellow robes of a Buddhist priest.
මඛලි 1.....	මඛලං, (තු න ද ගා නි)	One of the articles of dress of a Buddhist priest.
වස්ආභතා 1.....	චිවලං,	Part of the dress of a priest.
දිග්භුවා 1.....	කු සී, (ආ ද යෝ†)	One of the four cross seams of the robe of a Buddhist priest.
	297	
වසනුයෝනි 4).....	(ඵල න්තව නි මි රෙ රා මා තොතා වජ්ජස යෝනි ⁴ යා)	Materials of cloth.
කපුපිලි 1.....	(ඵලං) කප්පාසිකං †; (නිභු)	Made of cotton.
කොමු පිලි 1.....	බොමා, † (දිතු නච්චරිතවා)	Made of bark
	298	
නිහිරිපිලි 2.....	කොසෙය්‍යං, නිමිජං, [රොම-	Silken.
රොමයෙන් } 2..	-මයං, (තු) කඛලං, (හවෙ)	Woollen.
උපදනාපලස් }		
කඛතුරව 2.....	(සමානන්තා) ජ ව නි කා † (සා) නිරෙකරණි † ‡ (පෑඵ)	A screen or wall cloth.

* මෙහි කාසායව කාසාලව කාසාය කාසාලානි යි වදා සමාසභූ හෙයින් කාසාලානි යනු ප්‍රථමාබහුවචනයි- එකඵචනය භාසාව. නියාය.

† මඛල, චිවල, කුසී, යනාදිය ඒ විවරයාගේ අවයවයෝය. ආ දිශවදයෙන් අභිමඛල අනුවචල අභිකුසී ආදීහු ගැණෙත් - අභි මඛලනම් කුසීමඛලිය අනුවචලනම් මඛලවාදෙකහා කෙලතු දෙකය අභිකුසීනම් සරස්භුවායි, නොහොත් අනුවචලනම් මහ නුවාදෙකය කෙලතු දෙක බාහනනනම් වේ.

“ මඛලාදයො තදගානි සමුහකුතස්ස විවරස්සාවය්‍යවානි විවර පරියතො මඛලං මහාපඨවියා චකතවාලපබ්බතො චය විවරස්ස සමනතො නිඨ්ථ, චිවලො නාම විවරමස්සෙගත්මයො, කුසී නාම මග්ගානං මජ්ඣගතචන්ඩං.” යනු විකාසී.

297 ගෙඹි, පොතු, පණුරෝ, රොමයෝ, යන මොහු වසනුයව උත්පතනි කාරණයෝය, (ඵලින්) කපුපිලි ගෙඹියෙන් උපදනේය, කොමුපිලි ආදීහු පොතුවලින් උපදනාහ, කොසෙය්‍ය පණුවන් ගෙන් උපදනේය, පලස් රොමයෙන් වන්නේය—යනු සන්නයි.

‡ පතිහිර යනුද නිරයව හෙවත් කඛතුරවව නමකය.

වියන 2.....	299 (පුනහසුංසකමු) ¹ ලොලොං; විතානං; (ව ය මී රී තං	An awning.
සනාතය 1.....	නගාණං, ව සිනානෙ ටො)	Bathing.
ආග ඉලිම 2.....	² ඛෙ ටිහු, ³ මිලෙජුනං, (සමං)	Cleaning the person.
නිලකය 3.....	300 විසෙසකො; (තු) නිලකො; (නාසුභා නිජීව) වි තන කං,	A circle on the fore-head.
සදුන් 3.....	චතුතො; (නිජීයං) ග කු- සාගෙ. මලයගෙ. *(පෂථ)	Sandal wood.
රත්වත් සදුන් 3...	301 ගොසිසං, තෙලපණ්ණිකං, (සුමෙ වා) ස රී ච ඤ නං; †	Sandal wood of gold colour.
රත් සදුන් 4.....	නිලපණ්ණි. (තු) පතාගං, රජ නං, ර තන ච ඤ නං,	Red sandal wood.

* සඳුසිරි යනු සදුනව නමකය.

† පිතසාර, සුසිත යනු රත්වත් සදුන්ය.

“අමරකොසෙ පන ගොසිසාදිනි රතනචඤනනානි විසෙසෙ වතනනිනි වුතනානි, තතු ගොසිසයෙ යථාචුභතා ගෙවනො, ධව ලං සිතලං චඤනං. තෙලපණ්ණිකං මලයපබ්බත-දෙසගෙව හරි මණ්ඩලකා තදකාරපබ්බතෙ ජනං චඤනං. හරිචඤනං, පතනමබ ඵලගනධි පිතවණ්ණං, නිලපණ්ණි පතනනානි රතනචඤනසද්ධියෙ රතාසාරයෙ එකයෙ චඤනසෙ නාමොනි, වයං රතනචඤනෙ, අථවා නි ලපණ්ණාදිනි වතනාර් ලොහිතචඤනසද්ධියෙ රත සාරයෙ එකයෙ චඤනවිසෙසයෙ නාමොනි කුචඤන මපනු” යනු විකාසි—

“ධවලවු ශීතලවු මලයපච්ඡාදදෙශයෙහිම ආති වන සදුන් තෙලපණ්ණික නම, ගොසිසාකාරවු මලයෙකදෙශයෙකහිම වත්නාවු කාලවණ්ණයෙන්යා තාමුවණ්ණයෙන් මිශ්‍රවු පැහැආති උපලයට බදුවු සුවඳ ආති සදුන් ගොසිසික නමිවේ අභිකවු සොරහයෙන් යුක්තහෙයින් හැමවේලෙහිම සපීයත් විසින් වෙ ජවිතවේ ඉහුසි මෙහිම වැටෙත්තාවු සපීවෙණු ශබ්දයකුදු ආතාසි දතසුතු—මඩුකාකාරවු ඵලආති හරිනමි පච්ඡාදයෙහි වත්නාවු පිලි කුන්ආඛයට බදුවු සුවඳආති රත්වත්වු පැහැආති සදුන් හරිචඤන නමි වත්තෙය. කුචඤන ශබ්දය බඩුරුසදුනෙහි වැටේ” යනු අමරකොස සත්තසි.

302		
කලුචාල් 2.....	කාලානුසාරී. කා ළී යං,	A gallochum.
අභිල් * 3.....	ලොහං, (ඔ)ගරා, (වා)ගඵ,	Aloe wood.
කලු අභිල් 1.....	කාලාගරා, (තු කාලෙසමං)	A black sort of it.
තුරුක්තෙල් 2.....	තුරුකො. (තුච) පිඬකො. †	Incense.
303		
කස්තුරී 2.....	කස්තුරිකා f මි ග ම දෙ.	Muck.
උපුල්කොළ 2.....	කුසිං, (තු) අ ජ පා ල කං, ‡	Costus speciosus.
කරුඬු 2.....	ලවහං, දෙ ව කු සු මං, §	Cloves.
කොකුම් 2.....	කාමීරජං, (තු) කුං කු මං,	Saffron.
304		
දුම්මල 2.....	යතංගුපො. සජ්ජලසො. §	Resin.
තකුල් 3.....	තකෙකාලං, (තුච) කොලකං,	Bdellium.
	කොසඵල, 3	
ජනිඵල 2.....	(මඵ) ජනි- -කොස, ජනිඵලං. (හවෙ)	Mace. Nutmeg.
305		
කපුරු 1 3.....	ඝනසාගර. සිතබො. (ච)	Camphor.
	කපුරං, (පුනනපුංසකෙ)	
ලාකඩා 4.....	අලන්තකො. යාවකො. (ච)	Lac.
	ලාබා f ජතු, (නපුංසකෙ)	

* වංසික, රජරහ, නිමිජ, භේගක යනුදු අභිලව නමයි.

“ මංගලක මලලිගනධි යත” යනු අමරකොෂ හෙයින් සමන් මල් සේ සුවඳැති අභිල් වර්ගය මංගලක නම්.

“ අසමිං අගරාභධි කාලෙසනි කාලාගරාතනු චිතො, මලලිකාපුප්ඵ ගනධි අගරාපන මගලොතනු චිතො ” යනු විකාසි.

† සීහල, යාවනි. යනුදු තුරුක්තෙලව නමයි—“ සලලනිදවෙ තුරුකො චුතො ” යනු විකාසි.

‡ පාරිභාෂ්, පාකල, උපුල, වකුභ, වකධි, යනුදු උපුල්කොළය.

§ සිරිසඤ්ඤ යනුදු ලවංගයව නමකිය.

|| අග්නිසිඬ, වර, වලලික, පිතන, රතන, සංකොච, පිසුන, ධීර, ලොහිතචතුන යනුදු කොකුමව නමයි.

§ රල, සබ්බරස. බහුරූප, යනුදු දුම්මලව නමයි.

¶ වඤ්ඤා, හිමවාලුකා, හිමාවහය, යනුදු කපුරව නමයි.

෧ දුමාමය යනුදු ලාකඩය.

	306	
සරලද්‍රව* 2.....	සිරිවාසො. (නු) සරල-	Turpentine.
අදුන් 2.....	-දූවො.] ¹ ඡනං, (නු)කැණලං,	A sort of collyrium.
වත්සුණු 2.....	වාසචුණ්ණං, වාසයොගො.	Toilet powder.
විලෙපනයි 2,.....	විණ්ණංකං, (නු) විලෙපනං,	Perfume for the person.
	307	
සුවදකැවීම 1.....	(ගන්ධම ලක්ඛි සං ඛා ග්‍රෙ	Perfuming.
	යො නං) වාසනා, ² (මුච්චිතො	
මල්දම 2	මාලා f මාලං, (සුභ්‍රාදුමේ)	A garland.
සුවද කවනලද්ද 2	භාවිතං. f, වාසිතං. f, (නිසු)	Perfumed.
	308	
මුදුන්මල්කඩ 4....	උත්තංසො. සෙධරං. ³ වෙව්‍රා.	A chaplet.
	(මුඛමාලො) වටංසකො. †	
සයනග් 3.....	සෙයන f (ව) සයනං, සෙනං,	A bed.
ඇදු 2.....	පලංකො. (නුව) මචකො.	A bedstead.
	309	
පාඅඵව 2.....	මමබාග්‍රො. ප වි පා දො.	That which supports the bedstead.
ඇදවන 1.....	(මචගෙඤ්ච) ³ වනි f. (නීයං)	Name of a part of the bedstead.

* පායස, වකඳුපා, සිරිවෙඨි යනුද සරල ද්‍රවයට නමි.

307 ගදමල් ආදියෙන් කරණලද යම් සංඝාරයෙක් ඇද්ද ඒ වාසනයයි කියනු ලැබේ—මාලා මාලස ශබ්දවය මල්දමෙහි වැටේ යනු සන්නයි.

“ගන්ධමාලකඛුමාදිනි වන්තමුඛලාදිතං යො සංඛාග්‍රෙ නං වාසන මිත්‍ර චිතො” යනුද—“අමරකොස පන මාලා මාලසසද්ද මුඛනි පවත්තාය මාලාය නාමානිනි වදනි මාලාමාලසසද්ද සුභ්‍රාදුමි, මාලා මාලස පසුතෙතිනි නානන්සංගහො” යනුද විකාසි—“මාලං මාලා සුභ්‍රාදුමි මුඛිනි”—“මාලං මාලා සුක් ත්‍රයං මුඛිනි ඛිතායා: කුසුමාවලො, උපචාර දන්තාත්‍රාපි දුගොගා:” යනු අමරකොෂහා විකාසි.

† “උත්තංසං-පෙ-වටංසක යන සතර මුදුන් මල්කඩෙහි වැටේ” යනු සන්නයි—අවතංසකො කියාද පාඨයි—වතංස අවතංස වටංස යන ශබ්ද සමානානීයි

“ශිඛාසවාපිඛ්‍රශෙධරො” —“දාපිඛි: ශෙධර: වෙ ශිඛාසු නන්ත මාලසමාත්‍රස” යනු අමරකොෂ හා විකාසි.

“සුංසුත්තංසං-වතංසො වො කර්දුරෙපි ශෙධරෙ” යනු අමරකොෂ න නානී වන්සි.

‡ සයනිය යනුද සයනව නමෙයි. § බාවා යනුද ඇදව නමයි.

මවච්ඡෙෂයෝ 4...	<p style="text-align: center;">310</p> කුලීරපාදෙ. ආභලී- -පාදෙ. (චෙච) මසාරකො. (චතතාරෙ) ඛුඤ්ඤාබඛො. (නි මෙ මචනනර සිසුං*)	Different kinds of beds.
කොච්චය 2..... පුටුව 3..... භද්‍රපීඨය 1..... පුටුච්ඡෙෂයක් 1...	<p style="text-align: center;">311</p> බිඤ්ඤාණං, (චො) ¹ පඛානං, පීඨිකා f පීඨි, ² මා ස නං, කොච්ඡං, (තු භඤ්ඤපීඨෙථා) ³ සඤ්ඤි f (පීඨිනනරෙ මතා)	A pillow. A chair or stool. A kind of chair. Another sort of chair.
කොදු පලස 1..... විමෙත් විසි තුරුඵඵලොමි }... ආචාරිය 1	<p style="text-align: center;">312</p> †(මහනොතා කොජ්චො දීඝ- ලොමකො)ගොනකො.(මනො) (උණණාමයං තුඤ්ඤං) විතතාකා f, (චානවිතතකං)	A goat's hair cover- let of fine workman- ship. A woven woollen counterpane of many colours.

* කුලීරපාද- පෙ-ඛුඤ්ඤාබඛ, යනමේ සතර මවච්ඡෙෂයෝ ය.
 “කුලීරපාදදයො ඉමෙ චතතාරෙ මච්ඡෙදෙ සිසුං, තත් කුලීරපාද
 කකකටකසස සණ්ඨානපාදනතා කුලීරපාදෙ, අටනියං ආභලීයා
 ආභලීවා පාදෙ තිඨති යසාති ආභලීපාදෙ පුඛපභවාරී වඛාති
 යොගච්ඡාගෙන රීචිපච්චියනො ආභලීපඤ්ඤ පරපභොතු
 නාපච්චියනො යසාටනිච්ඡෙදෙ පාදෙ පච්ඡිඤා තිඨති සො ආ
 භලීපාදෙ යසා පාදච්ඡෙදෙ අටනි පච්ඡිඤා තිඨති, සො මසාරකො
 ඛුඤ්ඤන පාදෙන සභ ඵකාබඛා අටනි යසා සො ඛුඤ්ඤාබඛො
 ඵඵච මඤ්ඤ විනතං. මඛානං ලකඛණං විපර්යායෙනාපි පදනං.”

† භද්‍රපීඨයෙහි (හෙවත් උතතමසිත්ව පුදුසු පුටුවෙහි) කොච්ඡ
 නාමය වැටේ—ආසඤ්ඤ නාමය පීඨච්ඡෙෂයෙකෙහි වැටේ (දීඝභග
 ලා පුටුවට නම.) “භඤ්ඤං කලකණං පීඨි. භඤ්ඤපීඨි. ගජදනාංඤ්ඤ
 කෙසපාමජ්ඣනියමච්ච වයමිද මාහු, තද පසාධනි, කංකනිනා පඤ්ඤ,
 පීඨිනනරෙ දීඝපීඨෙ ආසඤ්ඤ මතා” යනු විකාසි.

‡ “දීඝලොමකො, දික් ලොමිආති; මහනොතා කොජ්චො, ම
 හත්චු කොදුපලස; ගොනකො මනො, ගොනකයයි දන්තාදුද්
 දේය—චානවිතතං, විමෙත් විසිතුරුචු; උණණාමයං ආචාරියං,
 ඵඵලොමිත් කළ ආචාරිය; විතතාකා, විතතාකා නම්වේ.” යනු සත්ත
 නචුද්‍ර වීකාවෙහි “ආයාමච්ඡාරච්ඡෙන මහනොතා ආසනාඤ්ඤ
 දෙ කොජ්චොති මනො දීඝෙන ලොමෙන දුතොතා ආසනාඤ්ඤ
 දෙ ගොනකොති මනො” යනු බැවින් සත්ත වීකාදෙක අනෙකනස
 උනවිරුඛව පෙණේ.

	313	
සනපුප් ඇතිරිය 1, මෘදුලොම් සුදු } ඇතිරිය 1 } ...	(සනපුප්) පටලිකා f (සෙනනතු) පටිකා f (පැට)	A woollen coverlet thickly woven with flowers. White woollen coverlet.
දෙදය ඇතිරිය 1..	(විදසෙක දසානු) 7 දෑ-	A woollen coverlet with a fringe at each end.
එකදය ඇතිරිය 1..	-ලොම්.] එකනාලොම්. නො	A woollen coverlet with a fringe at each side.
	314	
කුර්තකනම් } ඇතිරිය 1 } ...	(තදෙව සොළසි නීනං	A woollen carpet on which 16 women can dance.
විකනිකානම් } ඇතිරිය 1 }	නලියොගොංහි) කුර්තකං, (සීහ ව්‍යාසාදී රූපෙහි විතං) විකනිකා f (භවෙ)	A woollen carpet embroidered with figures of lions, tigers, &c.

313 සනපුප්, සනපුප් ඇතිරිය; පටලිකා, පටලිකානම් වෙයි; සෙනනතු, හෙළඇතිරිය වනාහි; පටිකා, පටිකානම් වෙයි; විදසෙක දසානු, දෙදයඇති ඇතිරියද එකදයඇති ඇතිරියද; උදුලොම් එකනාලොම්නො, උදුලොම්ය එකනාලොම්ය නියා වෙයි.

314 සොළසිනීනං. නලියොගොං, සුත් සොළසක් සිට නවන්තට යොග්‍යවූ; තදෙව, එම එමලොමින් කළ මහආවං ඇතිරිය; කුර්තකං, කුර්තකනම් වේ—සීහව්‍යාසාදී රූපෙහි, සීහ ව්‍යාසාදී රූපවලින්; විතං, විසිතුරුවූ ඇතිරිය; විකනිකා භවෙ, විකනිකා නම්වේ. ටීකාවෙහි—“තදෙව යථාච්ඡර්තාවයමෙව සොළසනං. ඉනීනං. නලියොගොං. නලියොගොංහි නභුතං. කුර්තකම්තූලිනො,හි පද පුරණො, නලියොගොංහිනිපි පායො, තද සාදසනම්, සීහාදීරූපෙහි විතරූපවණං. ආසනං. වා විකනිකා නාම භවෙ, එකසෙව හි කනතුනො පකතිවිකතිසංඛාතාවණාවසෙන විතං. වනාවණාවසෙන ලිහසංඛතවිතනිතෙදෙව හොති, යථා, මනුසො යකඛනතා මහෙසුං, සතනපකරණනි අහිධමෙමා නාම භවනති, දෙවද තො රජ්. පාපුණනිති, යනුහි පකතියා වා විකතියා වා විතං මපි චුර්තතා සියා තනු වාවකො පකතියා එව සංඛං. ගණනා නෙතරසුං, තනනිසිතහාවෙනාපධානතො යද, පන පකතියා සංඛකාදිභාවං. වතනුම්ච්ඡති තද අතනා වතනබ්බසු අසුසුසු සොහාවා විකති පූච්චෙන වාවකෙන, යථා දෙවදතනසු රජ්. පාපුණනි ඉධ, පන ලිහහෙදෙනව චුර්තං. විතං. විකනිකා භවෙති” යනුයි.

කඩිසස හා කොසෙයස නම් ඇතිරි }	315 (කට්ඨිසස, කොසෙයස, රතනපතිසිඛිතමඤ්ඤානමා කොසිය කට්ඨිසසමය. කොසිය සුතෙතන පකතම*)	A silken coverlet em- broidered with gems.
ප්‍රදීපය 3..... කැඩපත† 2..... පන්දුව 2..... විජිනිපත 2.....	316 දීපො. පදීපො. පජේජනො. (පුමෙ ජා) 1දස. දප්පණ. ගෙඹුකො. කඤ්ඤො. [තාල- -වණවං, † (නු) විජනි f(ඤ්ඤිය)	A lamp. A mirror. A ball to play with. A fan.

* රතනපති සිඛිතං, රත්මෙහෙකරණලද; කොසියකට්ඨිසස මයං, තිහිරි කසට්ඨි කරණලද; කොසියසුතෙතන පකතම, තිහිරි භුසින් කරණලද්දිද්දිද; අඤ්ඤා, ඇතිරි; කමා, පිලිවෙලිත්; කට්ඨිසස. කොසෙයසං, කට්ඨිසසය කොසෙයසය යන නම් ඇතිවේ— (හෙවත් රණින් ගෙතම් කරණලද තිහිරිභුසින් ඵ්ඤාතිරිය කට්ඨිසසනම්වෙයි, රංමසු තිහිරි භුසින්කළ ඇතිරිය කොසෙයස නම්වේ”) යනු සන්තයි.

“කට්ඨිසසකොසෙයසං.බාහානං. විනාමඤ්ඤානං. කරණපා කාරං. දසෙසතුං. අරියාසාමඤ්ඤාමාහ කට්ඨිසසම්චොදිං, කොසිය කට්ඨිසසමය. කොසියසුතනකට්ඨිසසවාකෙහි පකතමඤ්ඤානං. කට්ඨිසසං. නාම, විරූපෙකසෙසවසෙන කොසියව කට්ඨිසසව කට්ඨිසසා නි, තෙහි පකතං. කට්ඨිසසං, කොසියසුතෙතන පකතනතු අඤ්ඤානං. කොසෙයසං නාම රතනපතිසිඛිතනති ඉදං. විනාමඤ්ඤානං. විසෙසණං. අඤ්ඤානං ඉති කමා කමතො හවෙති අජ්ඣාසර්කාබ්බං, අඤ්ඤා රණසද්දසානුණ්ණාමයෙසුපි පවතනනතො එඤ්ඤා අඤ්ඤානං භවි වුතනං; යථා සුතනං කමමනති, එඤ්ඤා චකාගෙ පාදනානාග රූසු ගණනිතබ්බො, තෙතෙවහි සතනපඤ්ඤාසමතනා පරිපුණ්ණො හොනති අරියාය හි පඨමපාදෙ වාදසමතනා තථා තත්තෙ, දුති යෙ අඤ්ඤා වතුනෙ පණ්ණරස මතනානි සමච්ඡිතා සතන පඤ්ඤාස මතනා හොනති” යනු විකාසි.

† මුකුරයනුදු කැඩපතට නමක්ය.

‡ තාලවණවංහි ක තනනා තාලවණවං.නාම, විජනාදිනි කරණ භං. විසුං. භාජිතො තාලපතනාචයවො තාලවණවංසද්දසස යථාචුතන

	317	
කරඬුව 4.....	චගොටකො. කරඬො. (ච) සමුගොයා. පමුඬුවො. (භවෙ)	A casket.
මෙමුඬුව 5.....	ගාමධමො. අසඬමො. ව්‍යවායො. මෙමුඬුව, රහි f	Copulation.
	318	
විවාහය *4.....	විවාහො. 2පෑමො. පාණි- -හගඤ්ඤා. පරිණයො. (පෑඵ)	Marriage.
ත්‍රිවර්ගිසමාන.....	ත්‍රිවර්ගො. (ධම්ම කාම ඤා)	Three human pur- suits, viz., duty, love, and wealth.
චතුර්වර්ගිසමාන.....	චතුර්වර්ගො. (සමොකඛකා†)	Four objects of pur- suit, viz., love, duty, wealth, and final bu- atitide.
	319	
කුදු 2.....	ඛුඤ්ඤා. (ච) ගඬුලො.	Hump-backed.
කුරු 3.....	ඛු රඤ්ඤා වාමනො. (තු) ලකුණචකො.	A dwarf.
පිලා 5.....	පඤ්ඤො. පිටිසප්පි. (ච) පඤ්ඤා. ජිනිනි රියාපඤ්ඤො.	A cripple.

වචනන්තොගෙපි සති සඤ්ඤාසඤ්ඤානා විජනියාමඤ්ඤා පවනති
වෙදිතඤ්ඤා යදු පන තාලවණොති කතවිජනිමෙව චතතුච්චිජනි
තදු එකෙන තාලසඤ්ඤාන විසෙසෙඤ්ඤා තාලතාලවණවනති ච
තනාඤ්ඤා, යඵා නිලසා තෙලො, සුගතඤ්ඤා සුගතවිවරනති” යනු
විකාසි.

* ලබ්ධාහ, පාණිපිලන යනුදු විවාහයට නමි.

† ධම්මය, කාමය, අඤ්ඤා, යනමොහු නිවර්ගිනමි වෙනි, මොඤ්ඤා
සහිතවූ නිවර්ගිගෙයඤ්ඤා චතුර්වර්ගිනමි වෙන්—“ධම්මකාමන්තා නි
වර්ගො වුච්චන්තො—ආගම නිද්දිඤ්ඤා සමාමාගෙ ධම්මො, විසයවිසසි
සනතිපානපං සුඛං කාමො, සඤ්ඤාපකරණමන්තො, සමොකඛකා
මොකඛසහිතා ධම්මකාමන්තා චතුර්වර්ගො වුච්චන්තො නිවර්ගිගන
විසංසුතො මොකඛා නිඤ්ඤානං තුලසඤ්ඤො පන ධම්මාදිහි චතු
හි පසානෙහි චතුතදුමුච්චිතො” යනු විකාසි.

	320	
කොර 2.....	පකෙබා.*]බපො.(න)බොබො.ඵ	Lame.
ගොඵවා 1.....	මුගො. (සුඤ්ඤවගො භවෙ†)	Dumb.
වක්ඛු අත් පා ඇඟිලි ඇත්තා 1 } වපරයා 2	කුණි. (භණ්ඩි වංකො ව‡) වලිගෙර. (තුව) කෙකරෙර.	One having crooked limbs. Squint-eyed.
	321	
කෙස්නැති හිස්ඇත්තා } 2	නිකෙකසසීසො. බලලොටො.	Bald.
මුඩා 3.....	මුබො. (නු) හඩු. මුඛිතො.	Close shaved.
කණ 1.....	කාණො. (අකඛිනමෙකෙන	Blind of one eye.
අකියා 1.....	සුඤ්ඤ)අසො.(වගෙනට්‍ය)	Blind of both eyes.
	322	
බිහිර 2.....	බබිගෙර. සුනිහිතො. (ඵ)	Deaf.
ලෙඩා 1.....	හිලානො. වකධිතා. †නුර.	Sick, ill.
උමතුවා 1.....	(උමොදවනි‡) උමමතො. (බුජ්ඤ්ඤ වාචා ලි හි කාa)	Insane.

* “විගතා අකඛසද්ධිසා ජංඝා ඤසානි පකෙබා, යඵාහි රඵයස අකෙබ භිනෙන ගමන. නසිජ්ඣති තපෙව තසසාපි අකඛ්ජංසාය භිනතා යාති ඔපමෙසංසදුතං.”

† වචන සුතංචු තැනැත්තේ මුග නමිවේ—†භණ්ඩාදීන්වක්ඛු ගේ (ගෙවත් වක්ඛු අත් පා ඇඟිලි ඇත්තේ) කුණි නම වේ. සන්තධි.

‡ “අකඛින. මරෙඤ්ඤ ඵකෙන අකඛිතා සුඤ්ඤෙ කාණො නා ම අසිකඵාදිසු පන කාණොති ඵකකඛිකාණො උභයකංකාණොවා ති චුතං, වගෙන අකඛිවගෙන සුඤ්ඤෙ අසො නා.” යනු විකාසි.

|| ඵල යනුදු බිහිරව නමක්ද—|| අභයාවි, විකත, අපට, අබගමිත, අබනතන යනුදු ලෙඩාව නමිය—“ගලානා: ගලාසනු: වෙ ගොගා දිවගත් හජීරතිතසස,, යනු අමරකොෂ විකාසි.

‡ උමොද ඇතිතසුකෙරෙහි. උමමතාශබ්දය වැවේ, -a බුජ්ඤ්ඤ ශබ්දයේ (ඵ නමි උමමතාශබ්දය දකා) අභිධෙයස ලිගගොසි.

“බුජ්ඤ්ඤො උමමතනනා වාචාලිගෙහි සුතතාය වාචාලිහි කා යඵා බුජ්ඤ්ඤ පුරසො බුජ්ඤ්ඤ ඉඤ්ඤි බුජ්ඤ්ඤ. නපුං. කං. උමමතො පුරසො උමමතො ඉඤ්ඤි උමමතං. නපුං. සකං.” යනු විකාසි.

	323	
රෝගය *9.....	ආතංකො. ආමයො. චකවි. ගදො. රෙගො. රුජ් f (පිච්) ගෙලෙඤ්ඤ, 1 කලෙ, 2 මාධාධො	A disease.
ඤ්ඤරෝගය† 2...	සොසො. (නුච) ධරො. (සියා)	Pulmonary consumption.
	324	
ප්‍රතිශක්ච 2	පිනාසො. නාසිකාරෙගො.	Catarrh.
නාසිකාද්‍රවය 1.....	(ඝාණෙ)සිංඝානිකා f(සොචො)	The mucus of the nose.
වුණය 2.....	(ඤ්ඤාංක) 3 රු, වණො; (නිච්)	Sore or wound.
පොළ 2.....	චොචො. (නු) පිළිකා f (භචෙ)	A boil, tumor.
	325	
පුයා 2.....	පු ඛො. පු ගො.	Pus, matter.
රත්නානිසාරය 2...	(ච) රත්නානි- -ස. රෙ. පකඛිච්චිකා f (පාච)	Bilious dysentery.
අපඤ්චරය 2.....	අ ප මා රෙ. අපඤ්චරෙ.	Epilepsy.
පයපොළ 2.....	පාදචොචො. විපානිකා f	Kibe.
	326	
වෘඪිරෝගය 2.....	වු ඩි රෙ ගො. (නු) වා න ඩො,	Elephantiasis of the scrotum.
බරවා රෝගය 2...	සී ප දො, භා ර පා ද නා f	Elephantiasis of the leg.
කඬුනිච්ච 5.....	කඬු f කඬුනි f කඬු යා f බච්චු f කඬුච්චනො, (පාච)	Itch.
	327	
චිතච්චිකාකුෂ්ඨය 3	පාමො, චිතච්චිකා f කච්චු f	The scab.
ඉදිමුම 2.....	සොචො. (නු) සයච්ච. 4 (දිතො)	Intumescence.
අර්ශස් 2.....	දුනනාමකො, (ච) අ ර් සො,	Hemorrhoids.
ඡර්දිය 2.....	ඡර්දිකා f වමච්ච. 5 (දිතො)	Vomiting.

* උපතාප යනුද රෝගයට නමක්ය.

“සත්‍රුග්‍රාජ් චොපතාප රෙගචකවි ගදමයා:
පුමාන් යඤ්ඤා ඤ්ඤය: ශොභ: ප්‍රතිශක්චසනුපිනස:”

රුක්, රුජ්, උපතාප:- පෙ-සපා රෙගමානුසස, ඤ්ඤය:, ශොභ: යඤ්ඤා නුච්ච ඤ්ඤරෙගසස, ප්‍රතිශක්චය: පිනස: චෙ පිනස රෙ රෙගසස, අයො මුහුනාසාජලසාවි” යනු අමරකොෂ හා විකාසි.

† යකඛ, රජයකඛ, යනුද ඤ්ඤරෝගයට නමය.

‡ පතිසසය යනුද ප්‍රතිශක්චට නමක්ය-“වෙජ්චගචෙඛ ඉචෙසො පි නාසපතිසස, නො ගෙදො අභිභිතො ඉහචාගෙදෙතොනතො” යනු විකාසි.

	328	
දුහය 2.....	දවච්චි. ප රී තා පො. (ඵ)	Heat, burning.
නලකාලල 2.....	නිලකො. නිලකාලකො.	A mole or spot.
අනිසාරය 2.....	චිසුචිකා f (ඉ නි)ම හා-	Cholera.
රොගච්ඡෙශ 8.....	-චිරෙකො. (ඵ)] හගඤ්ඤා f	Various diseases.
	329	
	මෙකො. ජරෙ. කාස. සාසො	
	කුඨං, සුලා f (මයනතර*)	
වෙද †4.....	(වූතො)වෙජෙඡ. ඡිසතොකාච	A physician.
	රොගහාරී. ති නිච්ඡකො.	
	330	
සල්ලවෙද්දයා 2..	සල්ලවෙද්දා. සල්ලකතො.	A surgeon.
පිළියම 2	තිකිච්ඡා f (ත)ප නි ක්‍රි යා f	Physicking.
බෙහෙත 4.....	හෙසජ්. 1 මගඤ්ඤ. (වෙච)	Medicament.
	හෙසජං, (වො) 2 සධං, ‡(පෘථ)	
	331	
ආරෝග්‍යය 3.....	කුසලා, 3 නාමයා, 4 රොග්‍යං	Health.
නිරොගිහු 2.....	(අථ) කලො. § නිරමයො.	A person in health.

නරවග්ගො II.—3.

* “හගඤ්ඤාදයො සතන ආමයනතර රොගහෙද් හවතති තනු හදසම්පජෙ ච න චිසෙසො හගඤ්ඤා, හගඤ්ඤෙපෘත්‍ර, මෙහො මු තතමෙහො සොච බහුමුතතොය මධුමෙහො රතතමෙහො සුතකා මෙහො ඉතාතෙකච්චො ජරෙ පසිචො අසුරමුතන නිච්ඡාදයො පෘතෙකා රොගහෙද්” යනු විකාසි.

† අගද කර යනුද වෙදව නමක්ය.

‡ “මසඛිනාම අසංයොගදබ්බං, තෙහි සංයොජ්තං. ඉසධං, ඡුසු පෘත්‍ර”

§ “කලං ආරොගතා, තසං නිසුතො කලොති අංගුතතරනි කාය විකායං, රොගතො නිගාතජතො පන උලොසො” යනු විකාසි.

<p>වංශය 7.....</p>	<p>332 කුල, වංශය. (ව) සන්නාතා. 1 හිජනා. ගොතන, 2 මචුයො.</p>	<p>Race or lineage.</p>
<p>වතුඵ්ණීයෝ 1.....</p>	<p>(පීයං) සන්නාතා 3(මො]වණණා (වන්නාගෙ බන්තියා දයො*)</p>	<p>Tribe or class.</p>
<p>ආචාරකුලපයෝ 6...</p>	<p>333 කුලිනො. සජ්ජනො. සාධු. සහෙක. (වා)4 යෙක. මහාකුලෙ</p>	<p>Of honorable parentage.</p>
<p>රජදරුවෝ 13.....</p>	<p>රජ. හුප්භි. හු පා ලො. පඤ්චො. (ව) නර ධි පො.</p>	<p>A king.</p>
<p>සෞත්‍රිකයෝ 5.....</p>	<p>334 හුනාමො. ජගතිපාලො. දී සමන්ති. ජ නා ධි පො. රභාධිපො. න ර දෙවො. හුමිපො. හුහුභේ. (පථ)</p>	<p></p>
<p>සක්විති රජ 2.....</p>	<p>335 රජඤ්ඤා, බන්තියො. බන්තො. මු ධා හි සි ත්තා. බා හු ජ.</p>	<p>A man of the Kshatriya tribe.</p>
<p>ප්‍රදේශ රජ 1.....</p>	<p>සබ්බහුමෙමො. චක්කවතති. (හුපොඤ්ඤා) මඛලිසුරෙ.</p>	<p>A universal monarch A ruler, a sovereign.</p>

* “ බන්තියාදයො බන්තියමුචාණ වෙසුසුද්ද වන්නාගෙ වණණා කුලානි භවන්ති ” යනු විකාසි.

335 “ රජප්‍රභවපතසමයෙ දකඛිණාවතසංඛොදකෙන ගහානිතෙන මුඛති බන්තියකඤ්ඤාදිහි අභිසිත්තතො මුඛාභිසිතො පඨම බන්තියො, තාභවතාය පන අනභිසිත්තාව මුඛාභිසිත්තාබ්බ, යථා මුඛබාහුපසු වංසෙ ජතසුපි බාහුභේ මුඛබාහුතො ජතතො බාහුභේතිහි නිකායන්තරිකානං ලඛි, යස්මිං පන රජ්ඣි අසෙස සාමන්තා පණමන්ති සො අධිසුරබ්බෙ ඵ්ඤ්ච සබ්බහුමෙමො චක්කවතති චිහි නාමෙහි චතුදිපිසුරෙ රජ දිපිතො ඉධානාගතෙපි ස ගහෙතො කථිතෙන අධිසුරපදෙන ඵකදිපිසුරෙ රජ මඛලිසුර පදෙන පදෙසිසුරෙ රජ දිපිතො, අථවා මඛලිසුරපදෙන ඵකදි පිසුරෙ රජ සෙසෙහි රජඤ්ඤාදිහි බාහුප්‍රපර්යන්තෙහි පදෙසිසුරෙ දිපිතො ” යනු විකාසි—

ලිච්චවරජ 2..... ශාකෘරජ 2..... යසෝධරදෙවී 4...	<p style="text-align: center;">336</p> (පුමෙ) ලිච්චි. චජ්. (ච) සකෙකා. (තු) සාකියො. (ඵච) හදුකච්චානා f රුහුල- -මානා f බිඞා f යසෝධර f	Lichchhavi princes. Princes of the Sákya. Queen Yasódhará.
ඤේත්‍රිය මහා } සාරයෝනම් } ...	<p style="text-align: center;">337</p> (කොට්ඨං. හෙට්ඨිමනොන ස නං. යෙ සං. නි ඛා න ගං. ක භා ප ඤා නං ඳි ච ස- ච ලචො චි ස න මම ඤං.	Opulent persons of the Kshatriya tribe.
බමුණු මහා } සාරයෝනම් }	<p style="text-align: center;">338</p> හෙ) බතනිඨ මහාසාලා. (සීනි කොට්ඨි ඛා නි තු නි ඛා න ගා නි ඳි ච ස- -චලචො ච) ද ස මම ඤං.	Opulent Brahmans.
ගෘහපතිමහා } සාරයෝනම් 1 } ...	<p style="text-align: center;">339</p> යෙසං) චිජ ම භා සා ලා. (තදුපචොඪි නි ඛා න ගෙ චලචො ච) ග භ ප නි- -මහාසාලා. (ධ නෙ සි යුං)	Opulent persons of the Grahapati tribe.

337 අධමානනයෙන් (හෙවත් යටත්පිරිසසින්) සියක් කොටියක් (ධනය) යම්කෙණකුත්ගේ නිධානගත වේද දවස වැලදුම කභ වණු විසිඅමුණක්වේද (338) ඒ ඤේත්‍රිය මහාසාරයෝනම් වෙන්— යම් කෙණකුත්ගේ අසුකෙළක් ධනය නිධානගත වේද දවසකට වැලදුම කභවණු දඤඅමුණක් වේද (339) ඔහු බ්‍රාහ්මණ මහා සාරයෝනම් වෙන්—එසින් සමභාගයක් ධනය නිධානගත වේද (දවස) වැලදුමද (යටති දඤඅමුණත් භාගයක්වේද) ඔහු ගෘහ පති මහාසාරයෝනම් වෙන්.

“යෙසං. බතනිඨානං. ඛානං. නිධානගං. පඵචාදිසු නිධානවසෙන ග නං. පචතනං. කභාපඤානං. කොට්ඨං. සනං. හෙට්ඨිමනොන හෙට්ඨිම කොඨාසෙන හෙට්ඨිමපර්චේදෙන වා හොති ඳිචසචලචො ඳිචසෙ ඳිචසෙ චලංචිතරෙධා පන කභාපඤා චිසනමම ඤං මතනං. හොති (348) නෙ බතනිඨමහාසාලාච්චුචිනොන, අමම ඤමත්‍රඵකාදසදෙඤ ඤ මතනං.—යෙසං. චිජනං. බ්‍රාහ්මණං. නිධානගාති නිධානවසෙන

	340	
මහා අමතියා 2...	මහාමනෙතා. පධානං, (ව)	The king's companion, prime minister.
මනනියා 1	මනිසව්වො. (ව) මනන් නි.*	A minister or counsellor.
විශවාස අමතියා 3	සජ්චො. සච්චො. † මච්චො.	A privy counsellor.
සෙනාපතියා 2.....	සෙනානි. (නු) ච මු ප ති.	A general.
	341	
අධිකරණ නායකයා 1 }	(නක්සාදිනං විවාදනං †) ‡ මක්කදසො. (පදඵර්)	A judge.
චාරපාලයා 4.....	දොවාර්ථකා. පටිහාරො. චාරසො. චාරපාලකො.	A warder or potter.
	342	
අගරක්ෂකයා 1	අණිකසො. (ති රුජ්ඣ- මගරකඛගණ මතො ‡)	A body-guard.
සැට්ටලන අමතියා § / සෙව්වායා 2.....	කපුනි. සොව්දලො, (ව) අනුජ්චි. (නු) සෙවකො.	Attendants on women. A servant.

පවත්නාති අසීතිකොට්ඨනාති හොනති දිවසවලථො පන කභා පණෙ දසමමණමනතං. හොනි (339) තෙ චිජ චිජමහාසාලානු උච තෙනා-නිධානංග චලථෙ ච ධතෙ නදුපගෙඤ්ඤ තෙසං චිජමහාසාලා නං ධනසං උපබ්භිහාගෙ සති ගහපතිමහාසාලා නාම සිද්ධං” ටීකායි.

* “මනනිනි, මනත්‍රියාකෙරෙහි; මනිසව්වො, මනිසව්ව ශබ්දය වැටේ” යන් තෙත් “මනන් නි” යනු සපනමෙසකවචනයයි සන් තෙහි දක්වනලද්දේ නමුදු ටීකාවෙහි “පවකං මනන් ණිමහි” යන් තෙත් මනන් ණි ශබ්දයයි දක්වන ලද්දේ පමණක් නොව මනි සව්වාදිනම් පසම මනත්‍රියාව බවද කියනලදී.

† “නක්සාදිනං ඉණදුනදුයජ්ඣවිභාගාදිනං විවාදනං වොහාර නං උපදඵර් උපදසසිතො අක්කදසො” යනු ටීකායි—“ව්‍යවහාරණං සෘණදිව්භයෙ වාදිපුත්වාදිනිර්මනවිවාදනං දුඤ්ඤි තිර්ණෙතර් දාභිව්වාකෘ; අක්ෂදභිකා;” යනු අමරකොෂ ටීකායි.

‡ රජදරුවන්ගේ අගරක්ෂකරණ (සුරුෂ) සමූහය අණිකසියයි දන් නාලදී—“රක්ඛවගොනා නු යො රක්ඛං සොණිකසොහිධිගතො” යනු අමරමාලායි. “රක්ඛවභී සත්තිකසො” —“රක්ඛවභී; අති කසා; වෙ රුජරක්ෂකගණසා” යනු අමරකොෂ හා එහි ටීකායි.

§ උපති, සොව්ද, යනුද සැට්ටලන අමතියාව නමිය—සැට්ටලන අමතියායයි සන්නයෙහි පේණ නමුත්, “කිලිගුත්ථ නම” යනු

	343	
අධිකාරම *2.....	අර්ථකතො.1 ධිකතො. (වෙව)	A superintendent.
රත්ඛලන්තා†2.....	හෙරඤ්ඤකො. (තු) නිකඛිකො.	The treasurer.
ශත්තු රජ†1.....	(සදෙස) නතතරො) සතතු.	A neighbouring prince.
මිත්තුරජ 1.....	මිත්තො. (රජ තතො පරං)	An ally.

අමරකොෂ සන්නයෙහි පෙණේ. අමරකොෂ විකාවෙහි “රජසන්නි ධො වෙත්තධරා: කචුතිනා: පුරුෂා සනිෂ්ඨනනි තෙසාං” යනුයි.

* ඒ නම “සනිස්චද්දරුමි කම්මයෙහි නිසුකතයා” යයි සන්න යෙහි පෙණේ—අමරකොෂ විකාවෙහි “අධිකාරී ඉති බතතසා” කියාය—අමරකොෂ සන්නයෙහි “අධිකාරියාය” යනුයි—චාපු, ගොප, යනුදු ඔවුන්ට නමිය—විකාවෙහි “ඉදං වයං චාපුගොපා නා චිතනාමි නාමං තතු එකගාමෙ අධිකතො චාපු බහුසු ගාමෙසු අධිකතො ගොපො” යනුයි.

අමරකොෂයෙහිහා විකාවෙහිද—

“සායුකො. (ධිකාතොග්‍රාමෙ)
ගොපො (ග්‍රාමෙෂු හුරීෂු)”

“එකමිත් ග්‍රාමෙ අධිකාරා: සායුකා: සතත්, හුරීෂු බහුසු ග්‍රා මෙෂු අධි කාරා:ගොපා:”

“ගොපො ගොපාලකෙ ගොපාධාකෂෙ පාච්චිපතාවපි
ග්‍රාමසකධිකාරෙ පුංචි ශාර්ඛාධොෂධෙඤ්ඤො, මිති මෙදිති”

† රත් ඛලන්තායයි සන්නයෙහි පේණ නුමුත් විකාවෙහි “සුව ණණරජතරකාකධානං චිතනාමි නාමං, හිරඤ්ඤං චුලිති අකත සුවණණාදි තතු නිසුතො හෙරඤ්ඤකො, නිතො සුවණණාදි විකාරො තතු නිසුතො නිකඛිකො, චිසෙසතො පන සුවණණාදි කෙහි හොරකො හුරිසදෙදු සුවණණ නංගොගා හොරකො රු පාරකකෙහි නිකඛිකො තඤ්ඤා මුහයත්‍රාපි, හෙරඤ්ඤකොතු සාම ඤ්ඤාසමියෙව” යනුයි—අමරකොෂ සන්නයෙහි “සංණණාධාකෂ තෙම භොරකතම සංණණරජතයත් කරණලද ජනාරයයි බතතචු රුපයෙහි අධාකෂතෙම තෙනෙහික නාමාධි කියත්.”

එහෙයින් කීහ—“තෙනෙහිකො රජතාධාකෂ:” යනුයි.

විකාවෙහි “භොරකා, කතකාධාකෂ: චෙ සංණණාධාකෂසා — රුපාධාකෂ: තෙනෙහිකා චෙ රුපකධිකාරසා” කියාය.

‡ “සදෙසා නතතරො” සදෙසෙව ඉක්කිති රට චලදතා රජ

සතුරු 19.....	344 අභිතො. රජු. වෙරී. (ව) සපතො. 1 රුහි. සතු. 2 රී. පච්චන්තො. පරිපතී. පටිපකඛො. 3 හිතො. පරො.	An enemy.
අනුකූලභාවය 2.....	345 පච්චාමිතො. විපකෙඛො. (ව) පච්චනික. විරොසී. (නො) විදෙදසී. (ව) දිසො. දිසො*. (ඌ) 4 නුරොධො. 5 නුවච්චතො.	Complaisance.
මිත්‍රයා 5.....	346 මිතො; (නිසී) වයසො. (ව) සභායො. සුභදො. සධා. †	A friend.
දෘඪ මිත්‍රයා 2.....	සමානතො. දුග්‍රහමිතො. (ව)	A firm friend.
දෘඪ මිත්‍රයා 1.....	සන්ධිතො. (දිඨමතොකො ‡)	A friend at first sight.

තෙම; සතකු, සතකුනම්වේ; තතො පරං රුජ, ඒ අනන්තරභූමියෙන් පිටත රට වලදනාරජතෙම; මිතො, මිතානම්වේ.

“යසස අතතො විජීගි.සභුතසස දෙසසස අනන්තරෙ සමනානො ඉඛලිභුතො රුජ සතකු රුචිතො එකන්තාහිනිවෙසිතතො, තතො පරං විජීගි.සභුමොකනාර්තො මිතො, එකන්තා කාර්තො නොපකාර්තො” යනු විකාසි.

“විජීගිඡුභුගේ භාත්පසින් සමඛලයට අනන්තරවූ රජතෙම එකාන්තාහිනිවෙසිතිය ගෙනුකොටගෙන ශක්‍රුනම්වන්තේය, එක් භූමියකින් අනන්තරවූයේ එකකායකීකාර්තියෙන් උපකාර්ගෙසින් චිත්‍රනම් වන්තේය” යනු අමරකොෂ සන්තසි.

* දෙසන, දුභද, දසසු, සතතව, අහිසානී, යනුද සතුරට නමිය.

† සිනිඛ, සවය, යනුද මිත්‍රයාට නමිය—මිත්‍රයාට දක්වනලද නම් දෙකොටසක්කොට එසින් මිතො, සුභද, සධ, යන නම්තන මිත්‍රයාට බවහා, සෙසුනම් දෙක යහඵවාටබවද අමරකොෂයෙහි දක්වන ලද්දේය—“වයසස: සනිග්‍යස: සවයස: ත්‍රයං තුලාවයස: ප්‍රියසස” යනු අමරකොෂ විකාගෙසින් යහඵවානම් සමානවයසෙහිවූ මිත්‍රයායි.

‡ දිඨමතොකො, දෘඪමානුචු මිත්‍රතෙම, සන්ධිතො, එනම්වේ.

	347	
චරපුරුෂයා *2	චරෙ. (ච) ගුණාපුරුෂො.	A spy.
පරිකයා3.....	පරාවී. පරිකො. 1 ඔගු.	A traveller.
දුතයා 2.....	දුතො. (තු) සන්ධෙසහරෙ.	A messenger.
නැකැත්තා†2.....	ගණකො. (තු) මුහුතතිකො.	An astrologer.
	348	
ලියන්තා‡2.....	ලෙඛකො. උපිකාරෙ. (ච)	A scribe.
අකුර2.....	වණණො. (තු)අකධරෙ. (පඵ)	A letter of the alpha- bet
(චතුරෙපායනම්)..	හෙදෙ. දමො. සාම, දුතා,- (නසුපායා චතුරෙ ඉමෙඡ)	The four means of success

* ගුණාපුරුෂ, යථාරභවණණ, පණ්ඨි, අපසප්ප, එසස, යනුදු චර පුරුෂයාට නමිය—“එහි යථාරභවණණ පණ්ඨි, යන ශබ්දයෙන් දෙ දෙන වණික්ය, කෘෂිවලය, භික්ෂුය, අධ්‍යාපකය යනාදීදු පුලයෙන් ස්ථාපිදු පුලයන්ට නම්වන්තාහ, “අපසප්පාදීහු තාපසාදීරුපඤ්චර මාත්‍රයෙහි වැටෙති දතපුතු” හි—යනු අමරකොෂ සන්තයි—විකා වෙහිද. “තනුදිවයං වාණිජකසිබලෙහිගනිඤ්ඤා අපසප්පාපකාදිඤ්ච ලෙන චාසිති චරෙ ඉතරෙ ඉධාගත සද්දසෙ” හි දක්වනලදී,

† සාංවච්ඡර, ජෙතික, දෙවඤ්ඤා, සුභ්, කාතභ්‍යාක, යනුදු නැකැත්තාට නමිය.

‡ අකධරවණ, අකධරවඤ්ච, යනුදු ලියන්තාට නමිය.

§ හෙදෙ, දමය, සාමය, දුතය, යනමොහු චතුරෙපායනම්වෙන් “පරමො විසිලෙසනං හෙදෙ” යනු විකා බැවින් අනිකක්හු කෙ රෙන් විශෙලෙස හෙද නම්වේ—හෙද, සොහරගාපනයන, සං හමොත්පාදන, සනතච්ඡනයයි ත්‍රිවිධවේ—එහෙයින් නිහ—

“සොහරගාපනයනං සංහමොත්පාදනං තථා,
සනතච්ඡනයෙව හෙදෙඤ්ච හෙදසතු ත්‍රිවිධං යමාතං.

එහි සංකාවක් උපන්කල්හි තෙමේ තාගේ අනුග්‍රහයෙන් ප්‍රවාඩි වූයේ තාම නසන්තේයයි සොහයාගේද හකතිහුගේද අපනය නය සාධාඉපදවීමද සොහරගාපනයන නම්වන්තේය—අප කෙරෙන් සතුරන්කෙරෙහි අනුග්‍රහ ඇත්තාදු තව අනතයේ මර ණම වන්තේ වේදුසි මෙබදුදු අභිහාත්සනය සනතච්ඡන නම් වන්තේය—වධය, අභ්‍යාපහරණය, පරිශෙලෙසයි ත්‍රිවිධදු දමය දඩනම්වේ—එම නිහ—

	349	
හෙදය 2.....	උපඡපො. (නු) හෙදෙ. (ව)	Disunion.
දඩය 3.....	දග්ගො. (නු) සාහසං, දග්ගො.	Punishment.

“වධොක්ඛරණංචෙව පරිලොභ ං චාචෙච්ච ව
 ඉති දඩච්චධානෙඤ්ජ තද්දග්ගො කුච්චධා සමානං.”

පරස්පරෙපකාරයන්ගේ දැරීමය ගුණකීර්තිය සමෘද්ධි සමාධිකතය ආයති සමුද්‍රකාශනය මනොඤ්ච වචනයෙන් සාධු කොට මම තා අධිනිලීම් මෙසේ තමා අනුත් කෙරෙහි අභීතියයි, මෙසේ පවච්චිට්ඨ සාමය සාමනම් වන්නේය” යනු අමරකොෂ සන්නය— එහෙයින් කීහු—

“පරස්පරෙපකාරණං දැරීමං ගුණකීර්තනං
 සමෘද්ධිසං සමාධිකත මාපරතඃ සංඋකාශනං
 වාචාපෙලොඤා සාධු තවාහ මිති වාචීණං
 ඉති සාමච්චධානෙඤ්ජ සාමපච්චධං සමානං.”

“සමධනස පරෙහඃ ප්‍රතිපාදනං දුතං” සමධනය අන්‍යයන්ට ප්‍රතිපාදනං කිරීම දුත නම්වේ—හෙද, සාරසාර ද්‍රව්‍යයන්ගේද ගෘහිතයන්ගේද සමපීණදිවශයෙන් පවඋකාරවේ—එම කීහු—

“යසමුද්‍රාපතධනොතසනීග උතතමාධමමධ්‍යමාඃ
 ප්‍රතිදුතං තථා තසං ගෘහිතසකනුමොදනං
 ද්‍රව්‍යදුත මුච්චිච සංයං ග්‍රාහප්‍රචර්තනං
 දෙයස ප්‍රතිමොක්ඛෙව දුතං පච්චධං සමානං.”

සමහරකෙණක් මායා උපෙක්ඛා ඉඤ්ජල යන තුනහා උපාය සතරෙකැයි කියත්—කියේමැනු—

“සාමදුතච හෙදඤ්ච දඩඤ්චිති චතුණ්ඩං
 මායොපෙකෙඤ්ජලංච සපෙතාපායාඃ උකීර්තීතාඃ”

එසේ නමුදු විකාවෙහි “එතෙ වතතාතෙ උපායා මායාදිඤ්ච වනොගධා, තථාහි මායොපෙකා දඬුතොගධා ඉඤ්ජලච හෙදෙ අතොගධං” යනුහා “එතෙ වතතාතෙ උපායා සතච්චර්චකාරණාහි සතච්චර්ච මුපගච්චනති එතෙහිති උපායා”—සී කියනලදී

“ පරිලොභනම් වධ ඛකත තාඩනාදියයි.

	350	
(සප්තරජ්‍යගනම්)	සාමය. 1 මචෝ. සධා. කොසො දුග්ගා, (ච) විජිතං, බලං, (රජ්ජගානි ච සතො තො සි සුං ප ක ති යො පි ච*)	The seven requisites of regal administra- tion.
	351	
ත්‍රිවිධශක්තිත්‍රුතම්.	පභාවු. 2 සසාහ. මනනාතං (චසා තිසෙසා හි සතනියො †	The three-fold power.
ප්‍රභාව 1.....	පභාවො. (දඛ්ඤේ තෙජෝ‡)	Majesty arising from the power of punishing
දුතාපය 1.....	පභාවො. (තු ච කොසජෝ §)	Dignity arising from the possession of wealth.

* සාම, අමච්ච, සධ, කොස, දුග්ගා, විජිත, බල, යනමේ සත (පරසපරෙපකාරිගෙසිත්) රජ්‍යගනම්වු වෙති(ප්‍රකාශයෙන් රජ්‍ය යට උපකාරිගෙසිත්) ප්‍රකාශි නම්වු වෙත්—“සාමි රජ, අමාතොක මනත්‍රී, සුභා දේහිතො, කොසො ධනාගාරො, රාජ්‍යං ජනපදවතීතිහුමි, දුග්ගං දුග්ගමසානං, බලං සෙනා” යනු අමරකොෂ විකාශයින් සාමිනම් රජය, අමච්චනම් මනත්‍රීත්‍රුත, සධනම් (සභජය, ප්‍රාකාරාය කෘතිය, සි ත්‍රිවිධවු) මිත්‍රය, කොසනම් සංකීර්ණදීමයවු භාඩාගාරය, දුග්ගානම් පච්චොදකවෘක්ෂාදියෙන් දුග්ගිමයවු සුරය, විජිතනම් ජන පදවතීතිවු භූමිය, බලනම් ක්‍රමාගතවු මොලබලය ග්‍රෙණිබලය සුභාද්බලය භාතාබලය යනාදී ෂබ්ධිබලයි—කාමදැනීතිජාසාර යෙහිද—“සාමයමාතාසච රාජ්‍යවු දුගී. කොෂොබලං සුභාත්

පරසපරෙපකාරිදං සපතාගං රජ්‍ය මුව්‍යතො” යි නියතලදී.

“එසව සාමයම වරසීදුග්ගාකොසබලසබ්නං. සුබධනරසස ගරු ත්‍යං වා ඤෙය්‍යං ඉහතු නාමලිභානුසාසනෙ අභිධානසඤ්ඤ අනු පායොගතො යථාකාමං ගරුතං. චතත්‍රුමිච්චතීති බන්ධනාමෙ තොපඤ්ඤො කතො” යනු විකාසි.

† පභාවය, උසසාහය, මනනය, යන මොවුන්ගේ වශයෙන් ත්‍රි විධ ශක්තිත්‍රුසි—“තත්‍ර කොසදඛ්ඤං තෙජෝ ප්‍රභාවශක්තීඃ වික්‍රමාදී තොනනති රුතසාහ ශක්තීඃ සන්ධිවිග්‍රහාදීනාං මනෙත්‍රුණ යථා චතාසාපනං මනත්‍රුශක්තීඃ, පමාගමනෙත්‍රු මනත්‍රුශක්ති ර්තාතො” යනු අමරකොෂ විකාසි.

‡ පභාවනම් දඛ්ඤෙන් ජනවු තෙජසය, §කොෂයෙන් ජනවුතෙජස පතාප නම්වේ.

	352	
මනත්‍රණය 2... ..	මනෙතා.(ව)මනනණං,(සොත්‍ර)	Secret counsel.
චතුකකණණය 1 .	චතුකකණණො. (විගොවරො)	Counsel heard only by two people.
ඡකකණණය 1.....	(නිගොවරොත්‍ර) ඡකකණණො.	Counsel heard only by three people.
රහස 2.....	රහසං f; ගුහා f; (මුච්චතො)	A secret.
	353	
විජනඤ්ඤානම*5...	(නිසු) විචිතා f; විජන f; (චි) ඡනා f; රහො.රහො(වෘයං)	A solitary place.
විශවාසය 1.....	විසසාසො. (තුච) විසසමො.	Trust or confidence.
සුකතිසංගතක්‍රියාව	සුතතො f; (චො) 1 පාසිකං f; නිසු†	Right, fit, proper.
	354	
අවවාදය 3‡.....	මවාදො. (වා) 2 නුසිඨි f (නි) (සුමචචේජ්) 3 නුසාසනං f,	Admonition.
ආශ්‍රව 2.....	ආණ f (ව) සාසනං, (ඤ්ඤං)	An order or command.
බන්ධනය 2.....	උද්දනං, (තුච) බන්ධනං,	Binding.

352 මනත්‍රණය කිරීම මනනනම් වේ, ඒ මනත්‍රණයතොම දෙදෙනෙක් හට විෂයවූයේ චතුකකණණනම් වේ තුන්දෙනෙක් හට විෂය වූයේ ඡකණණනම් වේ—යනු සත්තයි.

“සොමනො විගොවරො විනා.ඡනානං විසයතුතො චතුකකණණනාම, නිගොවරො නිණණංඡනානං විසයතුතො ඡකකණණනාම, මනො නාම චතුකකණණ ඡකණණො වා මනනබො නතො පරං. ඉදිමෙවෙති ගහණං, අමරකොසෙ පන ඡකණණොපි පටිකිතො” යනු විකාසි.

* නිසසලාකා, උපාංසු, යනුද විජනඤ්ඤානමට නමිස.

† මපසික, ලබ්බ, හජමාන, අහිනිත, නකය, ඤ්ඤ, යනුද සුකති සංගතක්‍රියාවට නමිස—සුකතිසංගතක්‍රියාවෙයි සත්තයෙහි ජේණ නමුත් විකාවෙහි “නකයෙ” කියාය—අමරකොස සත්තයෙහි, “නකයදෙයෙහි වැටෙයි” කියාය—විකාවෙහි “නකයාදනපෙතස උච්චදො” යනුයි.

‡ නිදෙස යනුද අවවාදයට නමකිය.

§ “සුමචචේජ්නි ඉඤ්ඤං නසුංසකෙච, ඒඤ්ච ඒකසෙසවඤ්ඤා හිනනලිගෙහි නිති නාමෙති කථනං නකෙචල වාචිලිගෙ යෙව සද්දො අථබො වාචකලිගොපෘඤ්ඤි දීපනත්ථං” යනු විකාසි.

|| සිඨි යනුද ආශ්‍රවට නමකිය.

	355	
අපරධය 2*	ආගු, (වුනන) 1 මපරධය.	Offence.
කරවුවර 2†	කරෙ. (නු) බලි. (වුනිනෙ)	Royal revenue.
සතුටුපඩුර 2.....	සුණුණ පතෙතා. තුටුදුග යා.	A present.
සුන්තෑතව යවන පඩුර 6‡ } ...	උපද f (නුව) පා හ තං,	A present sent.
	356	
සුංකම 1.....	(නතො) 1 පායන, 2 මුනෙකරවො පණුණාකාරෙ. පහෙණකං,	Toll.
ධනප්‍රාපතිය 2 	සුංකං, (විනිනී ගු ඹා දීඪ දෙයොවා) 3 යො. ධනාගමො.	Receipt of revenue.
	357	
ඡත්‍රය 2.....	ආනපතං, (තවා) ඡතං.	A parasol.
සිංහාසනය 1.....	(රඤ්ඤානතු ගොමමාසනං)¶	A throne of gold.
වාමරය § 2.....	සිංහාසන.] 4 (මටො) වාම- -වී ජ නි f (නීව, වා ම රං,	The tail of the Bos- gruniens used as a tan.
	358	
(පවරජක කුඩකාඛනම්) } ...	වගෙයා (ව) ඡතං, 5 මුණුනිසං, පා දු කා f වා ල වී ජ නි f (ඉ මෙ ක කු ධ හ ඩා නි හ ව නනි ප ව ර ජ් නං)¶	The five emblems of royalty.

* මනතු යනුද අපරධයට නමිකය.

† භාගධෙය යනුද කරවුවරට නමිකය.

‡ පදෙසන, උපගණ, උපහාර, යනුද සුන්තෑතව යවන පඩුරට නමිකය,

§ ගුණාදදෙයො, ගුණාදීපර්වඡතනාඤාතයෙති දීයසුන්තා, සුංකං, සුංක නම්වෙ යනු සන්නයි—විකාවෙති “ගුණාදදෙයො, ගුණ ස්වාදිකො දෙයො, සුංකමනිනී, ගුණොනාම ජලපලලගොදීසු ලඛ්ඛිකාගො, තවා සවොපි, සමානොගෙතො ආදිතා පාහතමප සංගණානි” යනුයි.

|| “ගාමජතපදදිනො ලඛ්ඛිකාගො” යනු විකායි.

¶ රජදරුවන්ගේ රත්රන් ආසනය, සිංහාසන නම්වෙ—“ගොම. සුවණුණඛවිතං, රඤ්ඤං රජ්ජනං ආසනං සිංහාසනාඛණං” යනුවිකායි.

§ පනිණුණක, යනුද වාමරයට නමිකය.

a කඛුවය, ඡත්‍රය, නළල්පටය, මිරිවැනිසහලය, වාමරය, යන මේ පස රජදරුවන්ගේ කකුඩ කාඛයෝ නම්වෙත් යනු සන්නයි.

	359	
පුත්කලස 2.....	හඳුකුමො. පුණ්ණකුමො.	An auspicious jar.
රත්කෙණ්ඩිය 2. ...	හිංකාරෙ. ජ ල ද ය කො.	A golden vase.
පීචිරගසෙනග 1...	(හත් 1 සස රථ පනති* තු සෙ නා හී) ච තු ර හිනිච්ච	The four-fold army.
	360	
ඇතා †10.....	කුප්තෙ. වාරණෙ. හතී. මාතගො. චිරදෙ. ගජෙ. නාගො. චිපො. ඉගො. දනති.	An elephant.
නායකඇතා 2.....	සුඵපෙසො. (තු) සුඵපො.	The leader of a wild herd.
	361	
දසඇත්කුලයෝ...	කා ලා ච ක. ග ගෙ යක. පඛර.තඹා.(ච)පිගලො. ගකො. මගල. ගෙමො. 2 පොසඵ. ජඳුනා.(ගජකුලානි එතානි‡)	The ten tribes of elephants.
	362	
ඇත්පැව්වා‡2.....	කලගො. (චෙච) හිංකො.(ඵ)	A young elephant.
මතාතා 3.	පහිනො. මනන. ගජ්ජනා.	A furious elephant.
ඇත්සමුහය 2.....	හතීසවා f (තු) ගජනා f	A herd of elephants.
ඇතින්ත 2.....	හතීනි f (තු) කණෙරුකා	A female elephant.

* “හතීච අසොච රථොච පනතිව තෙසං සමුතො හත්ථසස රථපනති, චතුරහිනිසෙනාතඤ්චිතො සෙනාගනතං සමාහාරච තො” යනු වීකායි.

† සච්ඡිභායන, දනතබල, අනෙකප, මාතගජ, කර්, ඵමොරම, මහාමිග, දීඝමාරුත, වාජන, ජලකකඛ, නිලුර, කරචි, වාරග, සුප්පකණ්ණ යනුද ඇතාව නමය.

‡ කාලාවක, ගගෙයක, පඛර, තඹ, පිගල, ගක, මගල, ගෙම, උපොසඵ, ජඳුනා, යනමේ (දසය) හසනිකුලයෝයි

“කාලාවකාදීනි, එතානි හතීකුලානි, එතෙසච කාලාවකො දස නාං පුර්සානං බලං ධාරෙති ගගෙයෙක දසනාං කාලාවකානං එචං යාච ජඳුනා තෙ තබ්බො සමමාසමුඛො පන දසනාං ජඳු නානං බලං ධාරෙති තෙතෙච භගවා කලාවකහතී ගණනාය තොට්ඨසසබලං ධාරෙති පුර්සගණනාය දසනාං පුර්සකොට්ඨ සසොනං බලං” යනු වීකායි.

§ කර්සාවක යනුද ඇත්පැව්වාට නමක්ය.

|| කරෙණු නියාද පාඩයි.

363		
කුමාය 1.....	කුමායා. (හනී සිරෙහ ජිමො)	The frontal globes of an elephant.
කම්මුල 1.....	(කණණ මුලනතු) මුලිකා f	Root of his ear.
ඇතුන්ගේ කඳ 1...	ආසනං, (බඩ දෙ ස මති)	His withers.
වාලධියමුල 1... ..	(සුවල්මුලනතු) මෙවකො.	Root of his tail.
364		
ඇතුන්බඳිනවැඩ.	ආලාන, 1 මාලානකො.*ඵමො	The post to which he is secured.
ඇතුන්බඳිනදම...	(නිනීතු) නිගලො; 2 තුකො.	The chain for his feet
ඇතුන්ගේ කපොලය }	සංඛලංf; (නිසිටො) ගමො.	His temples.
ඇතුන්ගේ මද 1...	කටො.] දුතං, (තු සොමදෙ)	The juice flowing from his temples.
365		
සොඛ 2.....	සොමො.f (තු) (චීසු) හතො. (ඵ)	His trunk.
සොඛඅග 2	කරගං, පොකරං, (හවෙ)	The tip of his trunk
පොරෙඳු † 1	(මජ්ඣමි බඩනං) කල්චාf	Leathern girth.
ඇතුන්පිට අතු } රණපලස්ආදිය 1 }	කප්පනො. (තු කුලාදදො)	An elephant's trappings.
366		
රජවාහණඇතා...	මපවග්ගො. රජවග්ගො.	An elephant for the king to ride on.
සෑදුඇතා 2.....	සජ්ජනො. (තුච) කප්පනො.	An elephant caparisoned.
ඇතුන්ගේපා } විදිනාකටුව 1 }	තොමරො; (නිනීයං පාදෙ සියා විජ්ඣන කණ්ටකො)	A sharp instrument for piercing his feet.

363 හනීන්ගේ මුදුනෙහි මාංසපිණ්ඩය කුමානම්මේ(ඇතුන්ගේ) කම්මුල මුලිකා නම්මේ - ඇතුන්ගේ කඳෙහි ආසන බෙදියමේ, වාලධිය මුල මෙවක නම්මේ-“හනීසිරෙහ හනීනො සිරසි මෙ පිඬා කුමාබක විනනං පන කුමානං. මජ්ඣං විදුනාම” යනුවිකායි.

* “ආලකො” නියාද පාඨයි.

† වරහා යනුද පොරෙද්දට නමක්ය-“හනීසං කායමජ්ඣමි බඩනං. රජ්ජ කල්චා නාම” යනු විකායි.

‡ කුලො නාම හනීපිඨකර්තවිත්තකම්බලං. සො ආදී යෙසනො කුලාදයො තෙ ඵව කප්පනො නාම හවනති, කප්පනාපි කුලො තිසු පවෙණී අකරණ වණ්ණං පරිතොමො උතො කුඵපරියායා” යනු විකායි.

§ “හනීනො පාදෙ විජ්ඣනකණ්ටකො තොමරොනුචි තෙ වෙණුක මපාහු, වෙඵකම්තිපි පාඨො.” යනු විකායි.

කණ්ණුලවි දින කටුව } ... අකුස්ස 1..... ඇත්ගොව්වා 4.....	367 තුනතං, (තු කණ්ණුලවි) (මනිකවැනි තු) අංකුසො. හත්තරෙහො. හත්තමෙහො. හත්තපො. හත්තගොපහො.	A pike to guide an elephant. Hook to quiet him. An elephant driver or keeper.
හත්තදිත් } හික්මවන } ආවායතියා 1 } අගවියා 6†.....	368 ගාමණියො. (තු මානන හ යා දුච්චි යො හ වෙ*) හයො. තුරගො. තුරගො. වාගො. අසො. (ව, සිංහවො.	One who trains elephants, &c. A horse.
අගවතරයා 1..... ජනිමත් අසුන් 2... සුවගොන්උසු } ලන අසුන් 2 } අස්ථාව්වා 2.....	369 (හෙදො) අසුතරෙ. (තසො 1 ජනියො. (තු) කුලිනහො. සුඛාවාහි. විනි හො. (ඵ) නිසොගෙ. හයපොතහො.	A mule. Horses of a good breed. A well trained horse. A colt.
අස්කුඛයෝ 2..... ජවසංචන අසුන් මුවවලල්ල 2..... කසය 1.....	370 සොටකො. (තු) බඵංහො. (ඵ) ජවහො. (ව) ජවාහිහො. මුවාධානං, බලිහො; † (වා) කසා f (සසොදි තාලිනි)	A sort of horse. A fleet horse. The bit of a bridle. A whip.
නාස්ලනුව 1..... වෙලඹ 2..... කුරය 2..... වාලවිය 4.....	371 කුසා f (තු නාසා රජ්ජුමි) වලවො f 2 සො f කුරය 2..... බුගෙ. සඵං, සුච්ච; 3 (මනිහි) තභුභි, වාලහහො. (ව) වා ලවි.	A nose rope. A mare. The hoof. The tail.

(367) හත්තො කණ්ණුලවි විරුකනකණ්ණුලවි තුනතමිතනාචි
 හො හත්තො මනිකවැනි විරුකන කණ්ණුලවි අංකුසොතනුචිහො. ටී:
 * “මානනහයාදිනං ගමනාදිත්තියාසිකඛාපහො ආවර්ගො ගාම
 භියොතනුචිහො අසුතරෙතියාසිකඛාපහො තුපවාග” යනු විකාසි.
 † සොටක, පීනි, තුරගම, වාච්ච, අබබ, ගනධබබ, සතති, අසුටනම්,
 ‡ කවිකා, කවී, යනුදු මුවවලල්ලට නමිග.
 § “අසොදිනං තාලිනි වෙතනවිකතාදිකා කසානාම” යනු ටී:
 || “අසොසො නාසාගතරජ්ජුමි කුසා” යනු විකාසි.
 ¶ වාච්ච, අසො, යනුදු වෙලඹට නමිග.

	372	
රථය 2.....	සඤ්ජනො. (ච) රථො.*	A war chariot.
ඡුස්සරථය †.....	 ඡුස්ස- -රථො. (තු න ර ණ ය සො	Any other car.
චක්කසමිත්චල දනාලද රථය 1 } දිව්සමිත්චලද නාලද රථය 1 }	(චමොවුතොච) වෙය්‍යසො.	A car covered with a panther's skin.
	දිපො. (චන්ද්‍රො දිපිනො‡)	A car covered with the skin of a tiger.
	373	
සිවිගෙය §2	සිවිකා f යාප්‍යයානං, (ච)	A litter.
ගාල 2.....	(නික්ඛ) සකථො; (ප්‍ය) 4 නං.	A cart.
රථසක 2.....	චක්කං, රථග (මොක්කනං)	A wheel.
නිම්බලල 1.....	(භස්සනො)නොමි f (නාර්ගං)	Its periphery.

“ඉධානුගතාපි අස්සස්ස ධාරධික පච්චෙතිසො කථෙහංඛා”
 යනු විකාභෙසින්—ආසනාදින, ධොර්තක, රොචිත, වලභිත, පුඤ්ඤ
 යනු අභිධිත්තේ පච්චෙකාර ගතිත්‍වය—ඒ ධාර නාතිභෙච.

* සඤ්ජන, රථ, යනුදු සුඛයපිණිසවු රථයට නම්ය--සතග යනුදු
 එයටම නමක්ය.

† ඡුස්සරථයනු ක්‍රිඩාදි ගමන්පිණිසවු රථයයි ඒ බව “න රණය
 සො” (යම් රථයක් සුඛයපිණිස නොවෙද ඒ ඡුස්සරථනම්) යන්
 නෙන් කියනලදී—අමරකොෂයෙහිද—

“ (යානෙ චක්‍රණි සුඛාභේ) ගතාභා සඤ්ජනොරථා
 (අසො) ඡුස්සරථ (ආචක්‍රයානං න සමරය යත්) ” යනුයි,

‡ චක්කයාගේද දිව්සාගේද සමිචලිත් පොරචනලද රථය (පිලි
 වෙලිත්) වෙය්‍යසොය, දිපය, යන නම්වේ—යනු සත්තයි.

“චන්ද්‍රො චමොවුතොපරිකඛිතො රථො වෙය්‍යසො, දිපි
 නො චමොවුතො රථො දිපො නාම” යනු විකායි.

§ සිවිගෙයනම්—පුරුෂවාසාස්ස යානව්ගෙෂස” යනු අමර
 කොෂ විකාභෙසින්හා “චයං පුර්වසුත්තායානෙ” යනු විකා බැ
 වින්ද පුරුෂසින් විසින් ඉසිලියසුතු යානව්ගෙෂයන්—දොලා, ප්‍රෙ
 ඛිකා, යනු දොලාවට නම්ය.

|| ඒ චක්‍රයාගේ කෙලවර නොමි නම්වේ-පඛියනුදු එයට නමිති.

<p>රථනැව්* 1..... රථසැනි සංඝ්‍රිප්පුව † අකුරඅගග සනකාණුව } අග්‍රයාමයර චාවරණය2 } ...</p>	<p>374 (නමුලපෙක පිඹිකා) නාහි f කුබ්බෙර. (නු) යුගකෙර. (අකඩගානිලෙ) † ආණි f (ණි) වරුලො. රථ ගුනා § f 1(ථ)</p>	<p>Its nave. The pole to which the yoke is fixed. A linch-pin. The fender of a carriage.</p>
<p>ධුරය 1..... රථයෙහි අවයව 2. වාහණය 3.....</p>	<p>375 ධුර. (මුලෙ රථ සෑ ගාආ ජා) 2 කෙඩා 3 පකඩර. (අදයො යානං, (ව) වාහණං, ගොගහං, (සබ්බ භන්ඩාදි වාහණේෂු)</p>	<p>The fore-part of a carriage. Parts of a carriage. Any vehicle.</p>

* ඒනම් රථවක්‍රයාගේ මධ්‍යයෙහි අවයවයකි—රථ මේ කාල
 යෙහි බොස්ගෙහිය යයි ව්‍යවහාරයි.

† ඒනම් “රථසැනි යුගකඩ. යනුධාරයනෙ සයුගකෙර” යනු
 විකාශයින්ද, “යනු රථසැනවි බධ්‍යනන නසස කාෂ්ඨස” යනු
 බැවින්ද ඒරය කදයයිහැගේ.

‡ “අකඩසෑ අගගනෙ කිලෙ, ආණි” යනු විකාශි—“අකඩසෑ
 නාහිකෙපකසස කාෂ්ඨසනග්‍රෙ වක්‍රධාරණඪි. යත්කිලකමාගෙ
 පනෙ තනු ආණි” යනු අමරකොෂ විකාශි.

§ “කණ්ඩාදිසනෙහි පර්‍රකඩණඪි. කතො වරුලො රථාවර
 නො ගො රථගුනාති බකතො” යනු විකාශි.

“සහ්‍යාදිහස: පර්‍රකඩණඪි. රථසෑ ලොහාදිමයං අදවරණං.
 ක්‍රියනෙ ස:” යනු අමරකොෂ විකාශි.

|| “රථාදිනං උග්‍රෙහාගසංඛානෙ මුලෙ ධුරෙ—යානමුලමපනු
 යනු විකාශි—රථාදෙරග්‍රහාගසස” යනු අමරකොෂ විකාශි.

ආ “අකඩපකඩරදයො රථසෑ අගානාම, අකඩා චිතනං. රථ
 වකකානං අනතරගතො කඩවිසෙසො—උපකිගෙ අකඩසෙසපර්
 කඩවිසෙසො, අපකිගෙහිපි පායො” යනු විකාශි.

“වක්‍රහිනනරථාවරහනෙ අවයවහෙදෙ අපසකර:” යනු වාව
 සපනයි.

§ යාන, වාහණ, ගොගහ, යනු භසතිවාහණදිවු සියලු වාහණ
 යෙහි වැටේ.

“සබ්බමේ. භන්ඩාදික වාහණො යානාදිතතයං” යනු විකාශි.

	376	
රථාචාරියා 4.....	රථාචාරී. (තු) සුතො. (ච) පාජිතා. (චෙච) සා ර ටී. *	A charioteer.
රථයෙහිසිට සුඛකරන්නා } ...	රථාගෙහො. (ච) රථිකො.	A warrior in a chariot.
යොධො 2.....	රථී.]යොධො.(තු යො)හවො.	A warrior.
	377	
පාබල සෙනන 4...	පදුනි. පනනි. (තු පු මෙ) පදගො. පදිකො. (මතො)	A foot-soldier.
සන්නාහය 6.....	සන්නාහො. කංකවො.වමමං, කවවො; (වා) උරච්ඡදො.†	Armour, mail.
	378	
සන්නාහ සන්නාධො‡3 } ...	ඡලිකා f](ඵච) සන්නාධො f; සපෙජ් f;(ච)චමිතො f;(හවෙ	One who is armed.
සුඛයෙහිසාද ගත් වසනාදිය } ...	‡ආමුතො f; පචිමුතො f;(ඵ	Clothed or accoutred.
තොත්තියෙහි යනගොධො4 } ...	සුරෙචාරී; f සුරෙච ගෙ; f	A leader.
	379	
සෙමිත් යන්නා.....	පුඛ්ඛගමො f; සු රෙ ගාමී f; මඤ්ජාමී f; (තු) ම ඡා රෙ f;	One marching slowly.
ශිඝ්‍රචලඤ්ජාත්තා 2...	චවතො; f තුරිතො; f වෙහි; f	A runner or express.
දිනියසුතො 1.....	ජෙතබ්බං; f ජෙය් ; 1 (මුච්චිතො)	To be conquered.
	380	
සාහසිකගොධො 3.	සුර; f චීර; f(තු)චිකකනො f;	A hero.
අනුචරයා¶ 2,	සහාගො; f ² නුවරෙ; f (සමා)	A companion.

* නියන්ත, යන්ත, බන්ත, සබ්බසී, දකඛ්ණි, යනුදුරියාදුරුවය.

† දංසන, නනුතන, ඡගර, යනුදු සන්නාහයට නමිය.

‡ දංසික, උරච්ඡදික, ඡගරික, සනු සන්නාහසන්නාධොටය.

§ “ආමුතො, පුනිමුතො, පිනබ්බො, අපිනබ්බො, චතාරි පරිභතා කචුකාදො” යනු අමරකොෂ විකාසි.

|| සුරෙග, අගොසර, පසී, අගොතොසර, සුරසුර, සුරෙගාම, යනුදු තොත්තියෙහි හෙවත් පෙරටුව යන ගොධොට නමිය.

¶ අනුචලවා, අභිසර, යනුදු අනුචරයාට නමිය.

ම ගේහාප } කරණ 2... }	(ස නත ඛ පප හු නි නි සු*) පා ථේ යෂං, † (තු ව) ස ඹ ලං, 381	Provisions for a journey.
සෙනාව †7.....	වාහිණී f ධජනි f සෙනා f වමු f චකකං, බලං, (භවා)	An army, or forces.
සෙනාවගේ } පදමබ්ඝුභාකා } රසෙත්සිවිම 1 }	අණිකො ; (වාච) [විනතසො] වසුභො ‡ (සෙනායකාවෘතො)	Array of troops.

* සනතඛඛබ්දයා ආදිකොට අනුවර ඛබ්දයා කෙලවර කොට අතිඛබ්දයෝ තුන්ලිඟුගෙහි වැටෙත්.

† “පාථේයෂං නාම රුජදිතං යෙව යාත්‍රාසෙවිව බහු ලං පවත්න නිති ඉධ තං වුත්තං” යනු විකාසි.

‡ අණිකිනි, පුතනා, වරැඵිනි, යනුද සෙනාවට නමිය—“පුතනා අණිකිනි, වාහිණී, වමු, සෙනාභෙදෙපි පුතනා අණිකිනි සෙනානතරෙ පිවෙති රැඹො—චකකාදී නිකං සාමඤ්ඤන සෙනාය සෙනගෙව වානකෙහතු සෙනාවිසෙසෙ අණිකො වුත්තො තිණිනිකානාණි නිකමිනි, අසෙසව කාමුඤ්ඤිගෙව ව්වරණං යථා —

“අසසස පනතියොධාතො හවෙයුං පුරිසා තයො
ඉති කප්පාතු පචසා විධෙයක කුච්චසස තු
පාදගො පාවිනාවතො පුරිසා දස පචව
විධානමිති භාගසස වතුකකං සඤ්ඤාස ව
අණිකමිති විඤ්ඤාය මිති කප්පාන ? වඩිතං—ඉති” වි :

§ බලසස සෙහනාසස විනතසො සුඛාතේ රචනාවිඤ්ඤෙණ ස්ථාප නං වුසහ :” යනු අමරකොෂ විකාසි—චතුරභබලාය සුසනනාඛාය සෙනාය සුඛන්. දෙසවිසෙසෙ විනතසො, විහජ්ඤා ප්‍රාහණං ධීපනං බසුභො කථාතො තබ්බෙද දංඛනොගමබලඅසංභතා චත්තාගෙ ප කතිබ්ඝුභා, තත්‍රාණිකානං නිර්ගතො වුත්තා දඹො, සමත්තානම ඣණිකානමාචුත්තා අඤ්ඤාඤ්ඤාගතාවුත්තා හොගො, මබලරචනාය සරත්තාන මණිකානං සබ්බතො වුත්තා සප්පරිමිව මබලො, සීතානමිතරෙතරසංභතානං විසිලිසිතරන මණිකානං පුපුචුත්තා අසංභතො, තදුත්තං කාමඤ්ඤකන —

“නියතීන්වෘත්තිසු දඛි සක දෙහාගොචාචුත්තා රෙවච
මබලො සඵතො වෘත්ති පාඨගවෘත්ති රසංභතා :”
“නිර්ගතො වුත්තා දඛාඛක හොගොචාචුත්තාගෙවච
මබලො සබ්බතො වුත්තා පුපුචුත්තා අසංභතො” යනු විකාසි.

<p>අකොහිණියනමි</p>	<p>384 (*සසීලංසකලාපෙසු පචොකංසසීදසීසු ධුලිකතෙසුසෙනාය යන්යා) 1 කොහිණි f (නීයං)</p>	<p>A complete army.</p>
<p>සමනතිය 4..... චපතාය 2..... ආයුධය 4.....</p>	<p>385 සමනති f සමද f ලකිති f සිරි f චපතති f (වා) 2 පද f (අරා) 3 යුධං, (ච) හෙති f (නී) සනං, පහරණං, (හවෙ)</p>	<p>Prosperity. Adversity. A weapon.</p>
<p>මුත්තාමුත්තාදිච ශයෙන් සියලුම ආයුධ වතුර්චධයි }</p>	<p>386 (මුත්තාමුත්ත මුත්ත ච පාණිතො මුත්ත.මෙච ච යනා මුත්තානි සකල- මායුධං නං ච තු ඛඛධං)</p>	<p>Four sorts of wea- pons.</p>
<p>මුදනාදි ආයුධ 1... නිර්චිචිආදිය 1... අධයවිආදිය 1..... ඔරආදිය 1.....</p>	<p>387 මුත්තාමුත්තං, (ච යඵකදි†) අමුත්තං, (ජුරි කාදි කං) පාණිමුත්තං, (තු සතකදි) යනාමුත්තං, (සරාදි කං)</p>	<p>A bludgeon. A knife or dagger, &c. A javelin, &c. A weapon propelled by mechanical means, as an arrow.</p>
<p>දුන්න 5..... දුනුදිය † 3..... ඔරය 9.....</p>	<p>388 ඉසාසා. ධනු, කොදඬු, චාපො; (නිනී) සරසනං, (අචො) ගුණං. ජියා f රඛ f (ච) සරො. පතා. (ච) සායකො.</p>	<p>A bow. A bow-string. An arrow.</p>

* එහි එහි කලාපයෙහි හුණදඩු සැට සැට ඇති සැට කලා පයක්, යන්නාවූ සෙනාවච්චිත්, සුණුකරණලද කල්හි එපමණ වූ සෙනාව අකොහිණි නමිවේ—යනු සන්නයි.

386 මුත්තාමුත්තය අමුත්තය පාණිමුත්තය යනාමුත්තය නියා ඒ සියලු ආයුධ සතර වැදුරුමිවේ.

387 මුගුරුආදි ආයුධ මුත්තාමුත්ත නමිවේ, සිරි (හෙවත් නිර්චිචි) ආදි ආයුධ අමුත්තනමිවේ, අධයවි ආදි ආයුධ පාණිමුත්ත නමිවේ, ඔරආදි ආයුධ යනාමුත්තනමිවේ.

† “යඵනාම සනච්චසසො න කතරදකො” යනු විකායි.

‡ මුඛි, සිංජිනී, යනුද දුනුදියට නමිය.

	389	
හීයචුර 5.....	බාණ. කඩ, 1 මුසු f (ඒයු) බුරළො තෙජනා, 2 සනා,* තුණ්චි f (ඒයං) කලාපො. (ච) තුණ. තුණ්චි බාණ ඩි.	A quiver.
	390	
හී පතුය 2.....	ප කො. (තු) වාණ.	Feather of an arrow
විසපෙච හීය 1..	 දිවො. † (ච) විස පි තො ස ගෙ හච)	A poisoned arrow.
ඉලක්කය 3.....	ලකං, වෙලකං, සරච්ඡං, (ච)	A butt or mark.
දුකුසිලා ඉගැන්ම	සරහකසො. (තු) 3 පාසනා,	Archery.
	391	
කඩුව 5.....	මඩලගො. (තු) තෙහරි. සො. අසි. බගො. (ච) සායකො. †	A sword.
කඩුකොපුව 1.....	කොසි f (ඒ) තප්චිමාතෙපො	Its sheath.
කඩුමච 1.....	චරා (බගො) දිමු ච්චි යං, ‡	The hilt of a sword.
	392	
පලිහ 3.....	බෙටකං, ඵලකං, වමමං,	A shield.
කසිසරචුව 2.....	ඉලචි f කර පා ලි කා f	A cudgel.
සිරිග 3.....	ජුර්කා f සතා f 4 සිසුතනි f	A knife.
මුගුරු 2.....	ලගුලො. (තු) මුගුරො.	A mallet.

* විසිබ, අච්චාග, බග, ආසුග, කලච්ච, මගන යනු යෙර යට නමිස.

† ලාතක යනු විස පෙච හීයට නමකි.

‡ වකුගාස, කවකෙයක, කපාල යනු කඩුවට නමිස.

§ “බගහස පිමාතෙ කොසි—බගහජුර්කාදිනං මුච්චි යං තරා සචෙද්ද” යනු විකාසි.

|| “රසබගොකරි හච්චුකාදි” යනු විකාසි—“හුසබගො කා තො රෙකාචරසා සෙහුසා” යනු අමරකොෂවිකාසි—“ගසනාය” යනු ශබ්දකොෂමගුණිකිසි.

¶ අසිබෙකුකා යනු සිරිගට නමිස.

§ දුසණ, සණ යනු මුගුරට නමිස—“වච්චිකිනං මුගුරෙහි සමා නාකානුබගෙද්ද” යනු විකාසි.

	393	
සුල 2.....	සලලා; (නිඡ්) සංකු. (සුමෙ)	A stake.
චෑය 2.....	චාසි f (තු) තච්ඡනි f (ඡ්ඨං)	An adze.
කෙවෙර්ග 2.....	කුඨාරි f (ඡ්) ඵරසු. (සො)	An axe.
ගල්පලතපෙකුම.	වංකො. (පාසාණ දුරණ)	A hatchet, a stone-cutter's instrument.
	394	
ආයුධවිශෙෂ 6.....	කණයො. හිඤ්චාලො. (ච) චකකං, කුනතො. ගද්ද f (තථා සතක 1 f (දී ස ඡ් හෙ ද්* ඵ)	Different kinds of weapons.
කොණ 3.....	කොණො. ² සෙසා. කොට්ඨි (තො ර්ගං)	An end.
	395	
ගමන 6	නිසකතං, ගමනං, යාත්‍රා f පඨානං, (ච) ගමො. ගති f	March of an assailant.
දුච්ඡි 5.....	චූෂණො. පංසු. රණේ. (වෙචච) ධුලි f (ඡ්) රණ්ණ. f † ච ච්ඡු	Dust.
	396	
වංශදානසුනි } කරන්නා 2	මාගධො. මධුකො. (චූෂණො)	A bard.
විශාදානි සුනි } කරන්නා 2	චඤ්. (තු) ධු ති පා ඨි කො.	A panegyrist.
වඤ්චාලයෝ 2.....	වෙතාලිකො. බොධකරො.	An awakener.
වංශදානසුනි } කරන්නා 2	චකතිකො. (තුච) සණ්චිකො.	A ballad singer.

* කණය, හිඤ්චාල, චකක, කුනතා, ගද්ද, සතති, යනාදිය ආයුධ විශෙෂයෝඨ.

† හිඤ්චාලය, සංගම, යන නාමවය ගැණ අමරකොෂටිකාවෙති “අගච්ඡුෂණපසාධනසර්ඡ්ඡුචයසස යනුච්ඡුෂණස” ඡිකයනලද්.

“පසුහෙදෙ මනො රණ්ණ චූෂණ්ණ ධුලිඡ්ඡියං හචෙ” ත්‍යමරමාලා” යනු විකාසි.

396 “වංසමනාමවෙදී වංසසුනි යො කුඨබතිසො මාගධො තසමි. මධුකො චූෂණො, සොච බාතිගො වෙසසස ධාලො වා හචති—චිර් යාද්ඡුනිඡිලොන යො පඨති සො චඤ්—යො නිසාචසානං විහාචෙ තොරා බොධයති සො වෙතාලිකො, චකකන චරනොරා බහුනි ච්ඡුඡා යො පඨති සො චකතිකො” යනු විකාසි.

“වෙතාලිකා: බොධකරා: වෙඨෙ තාපාන් සුනිපාඨෙන උත

	397	
පතාකය 5.....	* කෙනු. 1 ඔරේ; පතාකා f(ච)	A flag or banner.
මවුනොවුන්ට කරණ අභං කාරය 1	කදලී f කෙනතං, (පෘථ) (යොහංකාචරාඤ්ඤමඤ්ඤපස සා) 2 හමහමිකා f(හවේච)	Conceit of superi- ority.
	398	
ශක්තිය †4.....	බලං, ථාමො. සහං, සතාති f	Strength.
චක්‍රමය §2.....	චික්කමො. චිතිසුරතා f	Great power.
ජයපානය 1.....	(රණ ජයසංයං පානං) ජයපානං, (ති ත මමනං)	Draught of victory.

මේධයන්හි තෙසු චක්‍රිකා: සාණ්ටිකා: මෙ වන්දිවිමගෙසෙසු, සාණ්ටිකාතොත යෙ ශංසති තෙ සාණ්ටිකා: මාගධා මගධං(මධුකා ඉති මකුචො) මෙ රාජග්‍රහණා වංශකුමිසස ජාතවිකාතාං, යදිභු: “මගධා සුතවංශජ” ඉති, වදින: සතුන්පාඨිකා: මෙ රාජදිසතුන්පාඨිකෙසු” යනු අමරකොෂටිකායි.

* “කෙනතං ධජ මඤ්ඤියමි” යනු අමරකොෂයි.

† “අඤ්ඤමඤ්ඤසෙසති ඒක මපෙතඤ්ඤා අපරපසා පරමපෙතඤ්ඤා අඤ්ඤසා යො අහංකාචරා අභිමානො සො අහමහමිකා, අහමගො හවාමිති අඤ්ඤමඤ්ඤමිතිකාමිම යොධාතං සමචරා ධා වනං, තත්‍ර ඉහං පුබ්බිකො අහං සදෙදු චිතතාතිපතිරුපකො නිපාතො සකතො කඤ්ඤමෙ කතො විච්චාය ගමඤ්ඤාතාතාං ජධාතො” යනු ටිකායි.

‡ ද්‍රවිණ, තර, පරකකම, පාණ යනුද ශක්තියටයි—ශක්තියනම් පරක්‍රම හෝ සුරභාවයයි

§ අතිසුරභාවය චක්‍රමනම්මෙව් යනු සන්තයි—ඒනම් අති පරක්‍රම හෝ අතිශක්තියයි.

|| ටිකාවෙහි—“ජයෙ ජිතසංයං පානං” කියාය—“ජයෙ ජිතෙ සති කාරණකුතෙ පානං ජයපානං—අමරකොෂෙ පන විරපා නතති, වුතතච— විරපානං තු යතපානං වුතත හාවිති වාරණ” “රණෙ වාතෙත සති තච්ඡ්‍රමනානතඤ්ඤා අථවා හාවිති හවිජනති රණෙ තදුතඤ්ඤාවාධාඤ්ඤා යතවිරාණං මදංපානං තච්ඡ්‍රපානං සකත” යනු අමරකොෂටිකායි.

	399	
සුඛය* 9... ..	සහාගමා. සහාගාගරා. (වා නික්ඛය) ස ම රං; ර ණං, ආජි f (ඤ්ඤ) ආරගමා. සුඛ, 1 මාගොධනං, (ව) සංසුමං,	War, battle.
	400	
කලහය 5	භවනං, (ව) ව්චාගෙදා. (ව) ව්චගගෙහා. කලහ. මෙධගා.	Strife, contention.
මුද්ලාව 2.....	මුද්ලා f මොගෙහා.	Fainting.
බලාත්කාරය† 3...	 (ඵ) පසගෙහා. බලාත්කාරෙ. හයො. (හවෙ)	Violence.
	401	
භූතච්ඡාය 1.....	උප්පාතො (භූ ත ව් ක නි යා සුභා සුභා සුචි කා†)	A portent.
උපද්‍රවය 4.....	ඊනි f (රච්ඤ්ඤ) අජ්ඤාදාං, (ව) උපසගෙහා. උපද්දවො.‡	A danger.

* සහාමාදිනම් තුදුසම සුඛයට නම්බව විකාවෙහිහා අමර කොමසෙහිද කියන ලද්දේ නමුත් සත්තපයහි-ඒ තුදුස දෙකොට සකිතෙ ව සහාමාදි නවය සුඛයට බවහා භවනාදීපස කලහයට බව කියනලදී-ජඤ්ඤ, පච්දරණ, අකඤ්ඤ න, සංඛත, සමික, ස භරාසික, අනික, අභිසංඝාත, කලි, සංචොට, අහකමදෙ යනුදු සුඛ යට නම්ය, තවද විකාවෙහි-“කෙවින භවන දීපවකං කලහෙන න සුඛෙති වදන්ති තං. “භවනං කවමෙ සුඛෙ බලිකාරෙපි වත්තා තෙ” ති නාතත්සංගහෙ වුත්තත්තං නගෙතබ්බං.” සී කියනලදී- මෙසේනමුදු-“සෙතෙ හිකඛු භවනකාරකා කලහකාරකා” ය නාදී තත්හි භවනා දී ශබ්ද කලහයෙහි පෙණේ.

† පසහ යනුද බලාත්කාරයට නමක්ය -

‡ ප්‍රාණීත්ව ඉන්ධානිච්චුකාශකරණ (පෘථිවකදී) භූතයන්ගේ යම් විකාරයක්ඇද්ද ඒ උප්පාත නම්වේ, යනු සත්තයි-උප්පාද නියාද පාඨයි-සුභාසුභාතා ඵලානං සුචිකා පකාසිකා යා භූතසා වන්චුනො විකති අකඤ්ඤා උප්පාතා සා උප්පාතො” යනු විකායි.

“අකඤ්ඤා දුගතො ප්‍රාණීනං ශුභ ශුභ සුවතෙ දෙව නිමිතො භූතඤාදො උතප:තං” යනු ශබ්දයො.ම මහානිබ්බි.

§ ඊනි යනාදී නම් සන්තරද උපපාතයටබව විකාවෙහිහා අමර කොමසෙහිද කියනලදී.

මලලවසුඛය 1..... දිනි 2..... පරදම 1..... බිද්පඌයාම 2.....	402 නිබ්බුධං, මලල සුඛව්හි* ජයො. (තු) විජයො. (භවෙ) පරජයො. (රණේ භගො†) පලායන, 1 ම පකකමො.‡	Close fight. Victory. Defeat. Flight.
මර්ම හෙ } 11 වත් වධය	403 මාරණං, භනනං, ඝාතො. නාසනං, (ච) නි සු ද නං, හිංසනං, සරණං, හිංසා f වධො. ස ස න, ඝා ත නං,	Slaughter.
මරණය 10.....	404 මරණං, කා ල හි ර යා f පලයො. මච්චි. (වා) 2 ව් යො නිධනො; (නිඤ්ඤං) නාසො. කාලො. 3 නො. වචනං, (භවෙ)	Death.
මලාසු 3..... දරසැය 2..... සොහොන 2..... මිනිස 2.....	405 (නිසු) පෙතො f; පරෙතො f; (ච) ඡතො f; (ඵ) විතකො. විතා f ආලාහනං, සුසානං, ෦ (වා නිඤ්ඤං) කුණපො., ඡවො.,	The dead. A funeral pile. Cemetery. A corpse.
හිස නැති ක්‍රියා } සහිත ශර් ය 1 } අමුසොහොන 1...	406 කවචො., (නිඤ්ඤං දෙහො සිරො සුඤ්ඤො සහක්‍රියො) § (අඵ) සිච්චිකා f (චුත්තා සුසානස්මිං හි ආමකො)	A headless trunk. A place where dead bodies are cast upon.

* “ මලලසුඛව්හි බාසුසුඛව්හි නිබ්බුධං ” යනු චිකාසි
 † “ රණේ සුඛෙ යො භංගො සො පරජයො ” යනු චිකාසි.
 ‡ පදව, දව, සංදව, දව, අපයාන, යනු පලායාමවය.
 § පරසු, පහතවහන. යනු මල අයව නමය.
 || විතා, විනි, යනු දර සැයව නමය.
 ෦ පිතුවන යනු සොහොනව නමකය.
 § “ හිස නැතිතාවූ ක්‍රියාසහිතවූ දෙහයතෙම කවචනමිචේ ”
 “ අසීසකතො සිරොසුඤ්ඤො නච්චිනාදික්‍රියාසහිතතො සහක්‍රියො
 දෙහො කායො කවචො, සුඛෙ සහසසුරණේ කවචො
 නච්චිති චුත්තං. නච්චිනක්‍රියාරහිතෙතුවොරා—ආමකොති කුච්චි

<p>බලාත්කාර යෙත් ගෙන ලෙනුපනදිකුදී } ... පාණය 2..... හිරගෙය 2..... කවිකවුල 2.....</p>	<p style="text-align: center;">407</p> <p>වන්දි f (කීයං) කරමගේ. * පාණය(කු) ¹සු. (පකාසිතො, කාර f කු) බන්ධනාගාරං, කාරණ f (කුච) යාතනා f</p>	<p>A captive. Life. A prison. Pain, agony.</p>
<p>බ්‍රාහ්මණයෝ †8 ... වේදිනිකවරුන්ගේ ශිෂ්‍යයෝ 2.....</p>	<p style="text-align: center;">408</p> <p>බ්‍රාහ්ම බන්ධු. ජීවේ. විජ්‍යො. බ්‍රාහ්මා. හොවාදී. බ්‍රාහ්මණ. සොත්තියා. ජන්දසො. (සොඵ) සිසුං. † නොවාසී. නො පුමම</p>	<p>A Brahman. A pupil.</p>
<p>වතු ශ්‍රමයෝ නම්.</p>	<p style="text-align: center;">409</p> <p>බ්‍රාහ්මචාරී. ගහපඨා. ව) වානපථො. (ව) හිකු. නි හං නි වතුරෙ එතෙ) අසුඝා., (පුනාපුං සතෙ †)</p>	<p>The religious student, house holder, hermit, mendicant.</p>

තෙහි අපුතිභූතෙහි මෙසරීරෙහි සමුදුණෙන් ආමිතෙ සුසාන යමි. සිවපිකා වුනතා අතිප්‍රධානනිදෙදසෙන වෙණි සදෙදු නිද්දි සො, යථා සතො සංචරනොති පුගලපධානනිදෙදසෙන ධර්මො නි ” යනු විකාසි.

* “ වයමාකසිතිතමනුසුභාවෙ ” යනු විකාසි. “ වොරදෙරකම් ණසා ” යනු අමරකොෂවිකාසි—පගහභ, උපගහභ යනුදු ජවනමිය.

† බ්‍රාහ්මබන්ධු යනාදිනම් අවම සාමාන්‍යයෙන් බ්‍රාහ්මණයින්ව නම්බව සන්තයෙහි නිසන්ද්‍රද්දේ නමුදු සොඝීයාද්දෙක වෙද හදුරන්නාවබව විකාවෙහි හා අමරකොෂයෙහිද නිසන්ද්‍රදී.

‡ බ්‍රාහ්මචාරීය, ගහපඨය, වානප්‍රස්ථය, හික්ෂුය, යනමොහු සතර දෙන අසුමනම් වෙති අසුමනාමය පුංඤාසුංඝක ලිඟුයි.

“ බ්‍රහ්මණිකාපෙසු සීතො පච්චිභ්‍යා යඤ්ඤකාරී ගහපඨා. වනපථො වනෙකදෙසෙ දුරවනොවා හවො වානපථො ” යනු විකාසි.

සමුච්ඡරා 1	<p style="text-align: center;">410</p> <p>(චරන්තා සහ සීලාදී) සමුච්චාරි තො (මිථු) උප ඤායො. උප්ප්ඤා. (ථා) 1 චරියො. නිසසය දදිතො</p>	<p>One who practises religious duties in association with others</p> <p>A spiritual preceptor.</p> <p>A teacher.</p>
උපාධ්‍යයා 2.....	<p style="text-align: center;">411</p> <p>(උපනියා ඵලා පුබ්බං. වෙද මජ්ඣාපයෙ ජිජෙඤ යො සානං සරහස්සං චා 2 චරියො ඩ්‍රාහුණෙසු සො)</p>	
පරණවෙත්පා } චතථිතඋපදෙස් } යාගය 3..... යාගවෙදිකාව 1...	<p style="text-align: center;">412</p> <p>පාරම්පරිය, 3 මෙ නිහස, 4 මුපදෙසො. (තරො) 5 නිහා යාගො. (තු) කතු. යඤ්ඤො. (ථ) වෙදී f (ඤ්ඤ පරිකම්තා)</p>	<p>Traditional instruction.</p> <p>A sacrifice.</p> <p>The altar.</p>

410 “සීලාදියො තයො සිකා ධර්මෙ සහ එකතො චරන්තා මිථු අඤ්ඤමඤ්ඤං සමුච්චාරිතො තාම මිථුනි ඉමනා බ්‍රහ්මචාරීසද්දස්ස තග්ග ඤ්ඤාභිඤ්ඤාණන්තං දිපිතං තෙන බ්‍රහ්මචාරීතං සමුච්චාරිතං මුජ්ජන්තං, උපසංසද්දයතො උප්ප්ඤායො - පරසමයෙ පන වෙදදීපාධිතිනා උප ඤායො - නිසසයද්දයතො උදෙද්දසද්දය තොච ආචරියො” යනු වීජායි.

411 “සාසනෙ ආචරියං දඤ්ඤො පරසමයෙ දඤ්ඤාමාහ උපනි යෙචොදී - අථවා යො ජිජෙඤ බ්‍රහ්මණ්ණ යංනිමි බ්‍රහ්මණං උපනිය අතන්තො සන්තික මානෙයො කඤ්ඤාදීපිතිකන්තො සානං සග්ගො චාතා සරහස්සං වෙදං කමිහුතං පුබ්බං පඨමමෙච නොතච් අසි ක්කාපිතෙ යෙච, අඤ්ඤාපයෙ සිකාපෙයස, සො බ්‍රහ්මණෙසු ආචරී යොති වුච්චිති” යනු වීජායි.

412 “පරෙච පරෙච පරණව, පුබ්බචරියා, තනො ආහතං පාරම්පරියං ඉතිහසෙදද නිපාතසමුදයො ඉතිහ පුබ්බචාරියෙහි වුතො මිදන්ති කථෙතංඛවචනා ඵනිහසං. ඤ්ඤ ඵනිහං” යනු වීජායි.

“යාගණං මනනාදිතා පරිකම්තා පරිසංඛාතා භූ භූම වෙදී තාම” යනු වීජායි.

පරිකම්තා, භූ (යාගකරණපිණිස මනනාදිත්) සංහාරාව (මධ්‍යයෙහි සිහිත්තොච දෙකෙළවර පලල්තොච කරණලද) පිලිකඩ, වෙදී, වෙදිතමිවෙ” යනු සන්නයි - “වෙදී: පරිකාරාහා භූමි:” පරිකාරාහා යඤ්ඤං සාධිතා ඛම්රුකාකාරා භූමිවෙදී රුච්චතො” යනු අමරකොෂවීජායි,

පවමහායාගනමි..	<p style="text-align: center;">413</p> <p>අසුමෙධො. (ච) පූර් ස- මෙධො. (චෙච) නිර්ගහලො. සමමාපාසො. වාජපෙය්‍ය, (මිති යා ගා ම හා ඉ මෙ*)</p>	<p>The five great sacri- fices.</p>
---------------	---	---

* “අසුමෙධාදයො පවමහායාගනමිනො, පොරුණකරු ජකාලෙ නිර් සසුමෙධං. පූර් සමෙධං. සමමාපාසං. වාචාපෙය්‍යනති චතාරී සංගහචත්ථිනි අහෙසුං. යෙහි රාජතො ලොකං සංගණිංසු, තස් නිප්පනසසුතො දසමහාගගණං. සසුමෙධං. නාම සසුසමාදතො මෙධාවිතා සසුමෙධං. නාමාතො, මහායොධානං. ජමාසිකං. හතවෙදනානුප්පදනං. පූර් සමෙධං. නාම, පූර් ස සංගහණ මෙධාවිතා පූර් සමෙධං. නාමාතො, දළිඤ්චුසුසානං. හත්තො ලොබං. ගහෙයා තිණි වසුනි විතා වධිතියා සහ සසවිසහසමතං. ධනානුප්පදනං. සමමාපාසං. නාම, තංහි සමමා මනුසෙස පාලෙති හදයෙ ධනධිතා පිය ධිපෙති තස්මා සමමාපාස නති චුචිති, තාත මානුලානි ආදිතා සංගහණවාවාය හණතං. වාචාපෙය්‍යං. නාම, පෙය්‍යවජ්ජං. පියවචනතාතො, එවං. චතුහි චත්ථිනි සංගහිතං. රභිං. ඉධං. චෙච ජීතම, පහුතනපානං. මෙමං. නිර්ධමුදං. මනුසුං. මුද පමොදමානා උරෙ පුතෙත නච්චිනතා අපාරුතකරු විහරනති ඉදං. සරවාරෙසු අග්‍යාලාන මහාවතො නිර්ගහලොනි චුචිති—අයං. පොරුණිකපවෙණි අපරුහාගෙ පන ඔකකාකරුජකාලෙ බ්‍රාහ්මණ ඉමානි චතාරී සංගහචත්ථිනි ඉමම රභිසමානති. පර්වතනතා උමමුලං. කයා අසුමෙධනති ආදිකෙ පවයඤ්ඤ නාම අකංසු චුතොහෙතං. හගවතා බ්‍රාහ්මණ ධමිතිය සුතෙත—“තෙසං. ආසිවිපලොසො දිස්වාන අණුතා අණුං.”

නෙ තස් මනෙතා ධනධිතො ඔකකාකං. සමුපාගමුනති”

ඉදුනි තෙහි පර්වතෙතො ධිපිතමතං. දසෙසතො අසුමෙධො. වොදි මාහ, තස් අසුමෙණිමෙධනති වධනතිතාසසුමෙධො. පූර් සමෙණ මෙධනති වධනති පූර් සමෙධො, සමමාසුගවජ්ජෙදු පකඤ්චිතබ්බදබ්බකං. පාසෙතාති ඛිපෙතාති එත් සමමාපාසො මනා පදුහිසංඛාතානං. සපපිමධුනං. වාජමිති සමඤ්ඤ, තමෙත් පිවය නති වාජපෙය්‍යං. සබ්බස අතතො සාපතොය්‍යස අනිගුහිතා නිර්වසෙසතො දිනාතො නත් එත් අග්‍යාලානි නිර්ගහලො, අයං. පාලියා ආගතකමතො අත්චණ්ණතා, ඉධාගතකමෙන පන අසුමෙධං—පෙ—වාජපෙය්‍යන මත්චණ්ණතා ලිඛිතධො” ටී:

යංගකරන්තෝ 2. සහානිසුකතයා 2... සහාව් 5.....	414 ඉර්තව්චේ.* යාජකො. (ඵ) සහොක. ස්මාජ්චො. (පඤඵ) පර්සා f සහා f සමජ්ජ f (ව) (තථා) සමිති f සංසදො.	The officiating priest Members of an assembly. An assembly or meeting.
සිව් පිර්සනම්.....	415 (චතසොසො පර්සා) භික්ඛු. භික්ඛුනි f (ව) උපාසකා. උපාසිකා f යො (නි ඉමා ඵ වා ජී ප ර් සා සි සුං)	The four classes of Buddha's disciples.
අට් පිර්සනම්	416 නාවතීංස චීජ් කඛනත මාර ගහ ප නි සස (ව) සමණනං. (වසා) වාතු- මමහාරජික බ්‍රහ්මනං.	The eight classes of Buddha's disciples.

* “ඉර්තව්චේ යාජකොඵ” යි සන්තයෙහි හා සිංහල අකුරෙන් ලියනලද පොත්වලද නිබන්ධ හෙයින් මෙහි දක්වන ලද්දේ නමුදු “උතුරේ යාජකො (වාඵ)” යනු වඩා යොග්‍ය බව හා නේ—විනායෙහිද මේ ගාථාපදය කීපාකාරයකටම කියා තිබේ—එනම් “ඉදිච්චේ යාජකොඵ-ඉච්චුරේ යාජකොඵ-නාර්ථුරේ යාජකො, ඵ-උතුරේ යාජකො වංඵ” කියාය—“සංචිච්චේ යාජකො ගව තො”—සා තො යජන්ති තො සංචිජ්ජ” යනු අමරකොෂයා එහි විකාශි.

† “භික්ඛුආදිකා ඉමා චතසොසො පර්සා නාම, එඡච්ච පඤජ්ජසා මඤ්ඤතො ලිගසාමඤ්ඤතොව සාමණේරු භික්ඛුසු, සාමණේරු අදයොපි භික්ඛුනිසු සංගහිතා තතො අවසෙසා පන සබ්බෙපි දෙ වමනුස්සාදයො ඉච්චුර්සවසෙන චෙ කොඨාසෙ කථා ලිගසනා ගවසෙන චීජ් සංගහිතා බ්‍රහ්මානො පන ලිගහාවෙපි පුර්සසණො නතතා පුර්සෙසු සංගහිතා, තථා පඛකාපි, උභතොධර්ජනෙසු පන පුර්සඋභතොධර්ජනං පුර්සෙසු, ඉච්චුරභතොධර්ජනං ඉච්චු සංගහිතනති චෙදිතබ්බං, එවං චතුභි කොඨාසෙහි පර්සං දසොසො අභිනිපි දසොසතුමාහ අඵචෙච්චාදිං තස්සෙත්වා පර්සානාම අභිසි සුං (416) නාවතීංසානං චීජ්ජනං බ්‍රහ්මණනං බන්ධනානං (බන්ධනානා) මාරසස ගහපනිසස සමණනං වාතුමමහාරජිකානං බ්‍රහ්මනංච වසෙනාති ඉමාචාච්චපර්සා පාකට්ටසෙන සෙඨවසෙන ච චුතතාති” යනු විකාශි.

<p>ඡදස 1.....</p> <p>එනම් ඡදස 1.....</p>	<p>417</p> <p>(ගායතනි පමුඛං) ඡදො, (චතුච්ඡික කඛරනතු යං වෙදනා මා දී හු තං ඥා සාවිතී f (ඡපදං සියා*)</p>	<p>Metro.</p> <p>The Vedic verse sāvitrī.</p>
<p>යාග ද්‍රව්‍ය පිච්චා 1.. යාග සාදු 1.....</p> <p>පායාසය.....</p> <p>යාගද්‍රව්‍යය 2.....</p>	<p>418</p> <p>(භව්‍යපාතො) වරු. මතො) සුජ් f (තු භොම දබ්ධිය.†) (පරමන්තංතු) පායාසො, භව්‍යං, (තු) භවි, කථ්වතො)</p>	<p>A prepared oblation for the gods. A sacrificial ladle. Rice boiled in milk. The articles to be offered in sacrifice.</p>
<p>යාගසම්භාය 1.....</p> <p>ගිනිගාන දබ් 1.....</p> <p>ත්‍රිවිධාගනිය 3.....</p>	<p>419</p> <p>සුපො. (ද්විතාය) නිම්මන්තූ‡ දුරුච්ඡි 1 රණී f ; (විසු) ගාභපච්චො. 2 භවණී යො. දකඛිණගනි. (තයොගගතයො)</p>	<p>The sacrificial post. Wood for kindling fire by attrition. The three sacred fires.</p>

* “ගායතනිනාම යසං චතුසු පාදෙසු පටිපාදං ඡුකඛරනි ස නති සා පමුඛමාදී යසං උතතාදිතං පායොනානුපයොගිතතා ගා යතනිපමුඛං ඡදො නාම, වුතනංගි පජ්චවෙවකො වුධිගුතෙන න හිකානුතා -

“උතතමච්චුතනකං මජ්ජං පතිඨා සුපනිඨිකා පායො පයොගබාහතතා අනුබ්ධතතාව නෙරතා” ති—

ය.පන චතුච්ඡිකඛරවනාං වෙදනාං ආදිහුතම ගායතනි විය ඡ නදනං නාපි චතුපාදං අඵමො තිපාදමෙව සියා සා සාවිතී නාම ඥා විතීසදෙද ගායතනි පරියායොපසනී, “සාවිතී ඡදසො ලුඛං.” “ගා යතනි තු ච සාවිතී” තිව වුතනා, ඉධ පනභෙදෙන වුතනං.” යනු වි: “සාවිතී තිපදං සියා” තියාද පාඨයි.

† “භව්‍යං දෙවතාන්ථං අතනං, තසං පාතො නද්‍යධාතෙර ථ.ලුකදිමහි වරු, තන්ථිතතනා උපචාතෙත භව්‍යමච්ච වරු”—“භොමදබ්ධියං භොමකමෙති භබ්‍යතනාදිත වුධරණන්ථං කතායං කචච්ඡියං සුජ්” යනු විකායි.

‡ “ද්විතාය යඤ්ඤඵමෙහ සුපො” යනු විකායි.

“යං කඨං කඨිතනෙරනාගනිනිථාදනන්ථං සංභතො, තයමිං නිමෙ ජංඤ්ඤරුච්ඡි අරණී” “ගාභපච්චොදයො තයො අග්ගතයො එන්ච ගාභපච්චොදිතං තිණණං විජ්ජවිපජ්ජ තතාතං විනාසභෙතුභාවතො අග්ගිතා දඨබ්බා” යනු වික.යි.

<p>තෘතීය 9.....</p>	<p style="text-align: center;">420</p> <p>වංශො. විසෂ්ට්තං, දුතං, වොසෂ්ටො. (ච) පදෙසනං, විසෂාණනං, විතරණං විකාසිනා, 1 පච්ඡනං,</p>	<p>Gift or donation.</p>
<p>පච්චමහා පරි තෘතීයනම් } ...</p>	<p style="text-align: center;">421</p> <p>පච්චමහා පරි චො ගො. (චූතො) සෙඨධනස්ස (ච) (චසෙන) සුතනා දුරතං. රජ්ජස්ස ගාන (මෙචච)</p>	<p>The five great dona- tions.</p>
<p>දසදුත වස්තූනම්..</p>	<p style="text-align: center;">422</p> <p>අනතං, පානං, ඝරං, චන්දං, යානං, මාලා f විලෙපනං, ගණො. සෙයක f පදිපෙයං. (දුතචන්ද්‍ර) සි සුං ද ස)</p>	<p>The ten objects suit- able for gitta.</p>

421 ශ්‍රේෂ්ඨධනස්සාගේ වශයෙන්ද, සුත්‍රයන්ගේදා දුරවත්ගේ වශයෙන්ද, රජ්ජස්සාගේ වශයෙන්ද, (නෙත්‍රාදී) අංගයන්ගේ වශයෙන්ද පච්චමහා පරිතෘතය (සි) කියනලදී” යනු සත්තයි.

“සෙඨධනස්ස සුතනානං දුරතං. රජ්ජස්ස අගානච චසෙන පච්චමහාපරිචොගො චූතො, තත්ථ සෙඨධනං සෙනහත්ථාදීරතනං, සුතනා මරසා, අච්චා සුතනධිතගේ, දුරෙ පනිබ්බතා පියහරියා, රජ්ජං පකතිරජ්ජං නදුච්චිතොවා අයො, අහං චන්දාදී” යනු විකාසී.

422 “දුතපාරමිභදිකානං චස්සනතං. පාරමිතං චසෙන අසාධාරණදුතචන්ද්‍රං. දසෙසචා සාධාරණදුතචන්ද්‍රං දසෙසනුමාහ අනතං. පාන මිච්චාදී, තනු අනතං. පානචජ්ජනං. යංකිච්චාදනියාදිකං, පානං පානබ්බං. උදකාදිපානං, යානං හත්ථාදී අනතමසො උපාහණං. උපාදුයගමනසාධනං, මාලා මලං, විලෙපනං. ජචිරගකරණං. විභූතො සුගණොවා, ගණො තදෙසකු ගණො, මමාදී සෙයකගහණනචෙත්ථ ආසනමපි ගහිතං, පදිපෙයං. පදිපස්ස හිතං. යංකමි තොලාදී ඉමෙ දසදුතචන්ද්‍රනාම සි සුං.” යනු විකාසී.

මලවුන් පිණිස ස ඵදවස් දෙන න දනය 1 } ...	423 (මුණිං න ද හෙ ද නං	Funeral obsequies.
මලපියන් පිණිස දෙන දනය }	තිසෙවනමු) , ඔදෙහිකං f ; පිතුදනං තු නිවාපො.	Gifts in honor of the deceased
මහක බත 1.....	සඬං, (තු නංව සන්තො)	Funeral repast.
අමුත්තා 4.....	424 (සුමෙ අනිථි. ආගනතු f ;	A guest.
ගමිකයා 1.....	පාහුන් f ; ² වෙසිකා f ; (පෘථ (අඤ්ඤාභගනතුමිව්ඡන්තො* ,	A traveller.
ආගන්තුග සන්කාරය 2 } †.....	ගමිකො f ; (ථා) 3 ශ්‍ය f ; 4 මග්ගිං f ;	Hospitality.

423 “ නදහෙ මතදිවසෙ a මතනං යං පිණ්ඩපාතාදි ජලාජලකදීදු නං ඵතං දනං දෙහා උසෙ හවමුඔදෙහිකං නාම, පිතරං උද්දිසා ජලාජලිසුවණ්ණාදීදුනං නිවාපො, කාලපතනාදිනිඤ්ජෙත රාජම තතඛ භවිසොතතරාදිසන්තො විහිතං, තංව තමෙව පිතුදනං සම ණධ්‍රාවාම ණහොජනාදි සඬං නාම සන්තොති හෙතුවහි අවධිතො ව පතිව්ජාය පමමි ” යනු වීකායි.

මලවුන්පිණිස ඵදවස්හි දෙන දනය උඔදෙහික නමිවේ (තුන් ලිඟුගෙහි වේ) මලපියන්පිණිස (ජලාජලිසුවණ්ණාදි) දනය නිවාප නමිවේ ශාසත්‍රගෙහි උකතකුමයෙන් ඩ්‍රාවාම ණහොජනාදිවූ ඒ පි තාදනයම සඬනමිවේ යනු සත්තයි.

* අන්තැනකට යනු කැමැත්තේ ගමික නමිවේ යනු සත්තයි.

† ආගන්තුගසන්කාරයයි සත්තයෙහි ජේණ නුමුත් වීකාවෙහි “සුච්චපුච්චදබ්බකකතාදිමහි” කියාද-අමරකොෂවීකාවෙහි “අභි: සුභෙපචාර ඝාදථේ ජලාදො අභිං.” කියාද පෙණේ—

a “මරණදිවසමාරභ්‍ය දශාහපයඝීතතපිඬාදි දනං මාධිදෙහි කං සතත්” යනු අමරකොෂ වීකායි.

පාඤ්ඤා පැත්තඤ්ඤා 1 }	425 පජ්ජං f; (පාඤ්ඤාදකාදො ඵ සත්තාගතනාං දග්ගො ඤ්ඤා*) අපච්ඡන්තං f ¹ චිත්තා f පුජ්ජං f ² පභාගො. බලි f; මානනා f	Water for washing the feet.
සුඡව 6.	426 නමස්සා f (නු) නමස්සාගො. වඤ්ඤා f (වා) 3 භවඤ්ඤා, පච්ඡන්තං f පණ්ඩිතානං, (ව) (සුර්භො) පණ්ඩි. (රතො)	Offering.
චෑදිම 4.....	427 අපේක්ඛසන්තා f (තු සත්කාර-සුඛබගම නි යො ජ නං†)	Worship.
ප්‍රාණීනාව 3.....	428 පර්යේෂණා f ⁴ නේෂණා f පර්යේෂි f ගවෙසනා f උපාසනං, (නු) සුසංඝසා f (සා) පාර්වරියා f (භවෙ)	Asking or begging.
ආරාධනාව 1.....	429 මො ෨, 5 මහාසනං, තුණ්හි-භාවො.] (ඵ) පටිපාටි f (සා) අනුකතමො. පර්යේෂණො. අනුසුඛං f, (පුමෙ) කමො	Request or solicitation.
සෙවීම 4.....	430 නපො, †(ව) සායමො, සීලං, නියමො. (නු) චතං; (චවා) විනිකතමො. 7 ජ්ඣාචාගො. (ඵ) විවෙකො. පුට්ඨගතනනා f	Research or inquiry.
පරිවර්තනාව 3.....	431 සීලය 3..... චුතය 2	Service.
වෘත්තිකූලය 2	432 විවෙකය.....	Silence.
විවෙකය.....	433 විවෙකය.....	Order, method.
විවෙකය.....	434 විවෙකය.....	Religious austerity
විවෙකය.....	435 විවෙකය.....	Meritorious act.
විවෙකය.....	436 විවෙකය.....	Transgression.
විවෙකය.....	437 විවෙකය.....	Discrimination.

* “පාඤ්ඤා පැත්තඤ්ඤා පජ්ජනාමය චෑවේ—ආගන්තු නාමය ආදිවූ භත තුන්ලිඟුගෙහිය” යනු සත්තයි.

† “සත්කාරසුඛබගමං කතං ගුරුආදිතං ආරාධනියානං ඤාති අපේ නියොජනං පච්ඡන්තවිසෙසො අපේක්ඛසන්තානාම යථා දෙසෙ තු භගවා ධම්මං දෙසෙතු සුගතො ධම්මනි” යනු ටීකායි.

‡ “ඵච්ච නපාදගො මුඛවසෙන කුසලසීලෙ චතතනි රුඤ්ඤි වසෙනා කුසලසීලෙති අයං සීලබ්බතානං විසෙසො” යනු ටීකායි.

සුද්ධානුසුද්ධි චාරිත්‍ර සීලය 1 } ... ජයින් අනාවු චාරිත්‍ර සීලය 1 } ...	431 (බුදුදු බුදුදු කං) අභි- සමාචාරික, 1 (මුච්චනෙ) ආදි බුහු වර්ග, (ගු තදඤ්ඤං සීල මීරිතං)	The minor duties of a devotee. The higher duties of morality.
උපවාසය 1.....	432 (ඥා පාපෙහි උපාවතෙතා වාසො සධිං ගුණෙහි සො) උපවාසො. (නි විඤ්ඤායෙක සබ්බහොග විචජ්ඣනො)	A fast.
ප්‍රච්ඡිතයෝ 5.....	433 තපස්සි. හිකඛු. සමඤ්ඤ. පබ්බජ්ඣනො. තපොධනො. වාචංගමො. (නු මුනි. (ච)	A mendicant, an ascetic.
ධනසීඝ්‍ර 2.....	වාචංගමො. (නු මුනි. (ච)	A sage.
තාපසයෝ 2	ත.පසො. (නු ඉසී. 2 (ර්තො)	A saint.
යනිත්‍ර 2.....	434 (ඥ සං ය නි ඡ්‍යේ ය ග ඤ්ඤ* යතයො. වසී. නො වනො)	A Buddhist monk.
සාරිපුත්තමහතෙර 3	සාරිපුත්තො. 3 පතිසො. (නු) ධම්මසෙනාපති 4 (ර්තො)	The priest Sāriputta

431 “බුදුදුබුදුදු කං චුළුවතං. මහාවතනම් වතනපටිපතනිවා අභිසමාචාරිකමිත්‍ර චුචනෙ, අභිසමාචාරෙ උතනමසමාචාරෙ භවං ආභිසමාචාරිකමීති කචා තදඤ්ඤං බුදුදුබුදුදුකතො අඤ්ඤං පාති මොකකසංවරසීලාදිකං සීලං බුහුවර්ගසං අරියමගගසං ආදිමහි තදඤ්ඤං වර්තබ්බතනා ආදිබුහුවර්ග මිත්‍ර චුචනෙ” යනු පිකාසි.

432 පාපෙහි අකුසලධර්මෙහි උපාවුතො අනාවුතො විගතො සබ්බනතපානහොගාදිහි විචජ්ඣනොව භුච්චා ගුණෙහි සීලාදිහි සධිං යො වාසො වසනං ඵමහන මත්ථි සො උපවාසොති විජ්ජනිත බොධො” යනු පිකාසි,

* පාපයන් කෙරෙත් තොරවු, ගුණහ සමග යම් වාසයෙක් ඇද්ද සියලුඅකුහවයෙත්තොරවු ඒවාසය උපවාසයයි” යනු සත්තසි.
 † යම්කෙණෙක් යොනනවු (වඤ්ඤාදි) ඉඡ්ඤි ය වර්ග ඇත්තාහුද මහු යනි නමුදු වසී නමුදු වෙත් යනු සත්තසි.

	435	
මුගලන්මහතෙර 2 ආයතීයෝ 1 සෛක්ෂීයෝ 1.....	කොලිතො. මොග්ගලානො. ඵ) අරියො. 1 ධිගතො. (සියා) * (සොතාපනනාදිකා†) සෙඛා	The priest Moggalana. A holy man. Those who have still some passion to eradicate.
පෘථග්ජනතෝ 2...	2 නර්යො. (නු) පු පු ජ් තො. 436	An unsanctified man.
රහත්ඵලය 2..... සෑය 2..... අනදමහතෙර 2...	අඤ්ඤා f (නු) අරහතො, † (ච) පුපො. (නු) චෙනියං, (හවෙ) ධම්මහඛා ගාරිතො. (ච) ආනට්ඨො. (චෙ සමා ඵච)	Final sanctification. A relic-shrine. The priest Ananda.
	437	
විසාඛාව 2..... අනේපිච්චමහසිටු 2..	විසාඛා f මි ගා ර මා නා f සුදුතො. 3 උරුපිඛිතො.	Visákhá, a female-devotee. A wealthy lay disciple so called.

* “අරියා ධිගතා සිට්ඨං” නියාද සමහර පොත්වලදා සත්ත යෙහිද තිබේ—ලොකොතරරධම්මාධිගමය කලාහු ආයතීයෝ නම් වෙති” යනු සත්තයි.

† “අසෙක්ඛියෙ ගහිතතො සොතාපනනාදිකාති එන ආදිනා ජලෙව පුග්ගලා සංගහිතා තෙන සොතාපනති මග්ගභාදරියො සතනසෙඛා, එකොච අරහා අසෙක්ඛාති සිඛං.” යනු විකාසි.

‡ අරහතො භාවො අරහනාං, භාවෙ තො භාවොතානු අභිධා නාමුධිතං පවතතියා නිමිතං, තච දුච්ඛං, බුදුසුතනි පවතනිනිමි තතවසෙන, තනු විසෙසෙහි ක්‍රියාපකතිසුච්චියාදිහි උපපජ්ජනිති බුදුසුතනි, ගොආසාදී සද්දරුපං, තසානිමිතං බුදුසුතනිනිමි තං, ක්‍රියාපකතිපච්චියාදරියො විච්චාවා ගො ආදිසද්දරුපං උපා දෙනිති බුදුසුතනි සා ඵච නිමිතං, යථාච්චතො ක්‍රියාදරියො යෙව පවතනියති තත් තත්තෙව පයොජයනිති පවතනි, ගොආදිතො ස දෙද, තසෙ නිමිතං පවතනිනිමිතං, ජනික්‍රියාගු ණදබ්බතාමානි තනු වුදුසුතනි නිමිතං සද්දසරුපුපුතනියා කාරණං පවතනිනිමි තං පන සද්දසුච්චියොජනසෙ කාරණනි අයමෙතෙසං සංඛෙපල කඛණ්ණවසෙසො” යනු විකාසි.

<p>පස්සහසුමයෝනම්</p>	<p>438 හික්ඛු. 1 (පි) සාමගණරු. (ච) සිකාමානා f (ච) හික්ඛුනි f සාමගණරී f (නි කථිතා) පච්චෙනෙ සහ ධම්මිකා)</p>	<p>The five classes practising the same religious duties.</p>
<p>අටපිරිකරනම්.....</p>	<p>439 පතොතා. නිච්චරං, කා ය-ධක්ඛනං, වාසි f සුචි f (ච) පරිසුචන, 2 (මිච්චිතො) (පරිකාර ඝාසිතා)</p>	<p>The eight requisites of a priest.</p>
<p>හෙරණ 2.....</p>	<p>440 සාමගණරෙ. (ච) සමණු-දෙදසො. (වාචා) දිගඛිතෙ.</p>	<p>A novice.</p>
<p>නිවටනු 3.....</p>	<p>අච්චෙලකා. නිගණ්ඨො. (ච) ජට්ඨෙලො. (නු) ජට්ඨෙරො.</p>	<p>A naked ascetic.</p>
<p>ජට්ඨෙරයෝ 2.....</p>	<p>441</p>	<p>An ascetic wearing clotted hair.</p>
<p>පාසඛයෝ 1.....</p>	<p>(කුට්ඨිකා දිකච්චුනි. සමාසස්ඨිස්ඨියො ඉති ච්ඡන්තා චුනි ඵතො) පාසඛො. (සමාසස්ඨිතා)</p>	<p>Non-Buddhist religionists.</p>

438 “හික්ඛුය, සාමගණරය, සිකාමානාය, හික්ඛුනිය, සාමගණරීය යන මොහු පච්චෙතසධම්මිකයෝ යයි නිරුත ලදහුයි” යනු සත්තයි.

“හික්ඛුආදයො ඒතො පච්චෙතසධම්මිකා, සහ ඵකතො ධම්මෙචරනනිති සහ ධම්මිකා” යනු විකායි.

439 “පාත්‍රය, තුන්සිවුරුය, පටියය, වාසිය, හිඳිකටුවය, පෙරහන් කඩය යන මොහු අටපිරිකරයයි කියන ලදහුය” යනු සත්තයි.

“පතොතාදයො අභිපරිකාරො උකකඝ්චසෙනා චුතො, මජ්ඣමවසෙනා පන කතාරදෙඛොපි තෙලොප්පිති දසපරිකාරො චතොඛො ඛිමකචසෙන ජතොපි උපාහණපිති වාදස පරිකාරො චතොඛො” වි:

441 “කුට්ඨික(ධනුකාරභංග පරමභංග)නාදිසිච්චුනිසහා දෙසාට දුක්ඛද යන මොහු සසානු පාසඛයෝ යයි උකාශකරණලදී” සත්:

“කුට්ඨිකාදිකා චුතොනි. සමාසස්ඨියො පරසමයානමාගමතො ගහෙනො—තථා වාසස්ඨිස්ඨියො බ්‍රහ්මච්ඡසුභතනානො, ඉති පරිසමාපනෙණො, ඵතෙති නිදසුනෙණො ඒතො ජනාචුනි ලඛියො තොපාසං. දිට්ඨිපාසච ඛෙති පච්චෙතනනිති පාසඛානි සමාසස්ඨිතා කථිතා, ඉති ජනාචුනි ඵතොනිති පාසඛො” යනු විකායි.

	442	
පච්ඡුය 3.....	පච්චෙනා f; පයනො f; දුනො f;	Pure.
චම්භය 2.....	චම්භ, (තු) අජ්ඣං, (පෘථ)	The hide of an animal.
දුහැට්ටි 2.....	දන්තපොණො. දන්තකඨං,	A tooth-cleaner.
රිටි සුච්චුල 2.....	චකකලො ; (වා) තිරිටකං,*	The bark of a tree.
	443	
පාත්‍රය 2.....	පනො. පානි f, ඡීයං නිච්චි)	Alms-bowl.
කෙඨිප්ප 2.....	කමඛලු; (තු) කු ඩි කා f (අ ටා ලච්චින ද ඩ සම්ච†)	Water-pot used by an ascetic.
සැරයටිය 1.....	කතාරයඨි f (නා රි යං)	His walking-stick.
	444	
යමය 1.....	(යඤ්ඤ සාධනා පෙකඛං නිච්චං කමම මයං) යමො.	Restraint ; a perpetual duty.
නියමය 1.....	(ආගන්තු සාධනං කමම මනිච්චං) නියමො. (හවෙ)	A self-imposed religious observance.

* “චකකලාදිවයං රුකකතතවෙ” යනු වීකායි.

† “චල්ලෙන දණෙඬහි (සැරයටියෙහි) කතාරයටිය නාමය වේ” යනු සන්නයි.

444 “සතතයෙත් ඉරීරසාධනාය අපෙක්ඛාකරත්තාදු (අභිංසා සතා මනෙතොදිච්ච) යම් කමීයෙක් අද්ද මේ යමනම් වේ. නිත්‍ය නොවන්නාදු (හෙවත් උපවාසාදිච්ච නිය ච කාලයෙහි සමාවචත්තාදු) දෙවොත්සවාදිච්ච ආගන්තුක නිමිත්තආති මොනවුවාච යභාදිච්ච කමීය නියමනම් වන්නෙය” යනු සන්නයි.

“යං පාණනිපාතා වෙරමණී ති අදි බුහුවරියකමමං නිච්චං යා වජ්ච මසස තං දෙහසාධනාපෙකඛං පරිචරෙනව සාධන මපෙකඛං තෙ නබාතිරෙන අයං යමො නාම—යච්චන සුකප පකඛාදිවසනා නිච්චං නියමිතකාලෙච්චවාසාදිකං කමමං අයං නියමො” යනු වීකායි.

“ඉරීරසාධනාපෙක්ඛං නිත්‍යං යච්චකමී තදයමං
නියම සතු සයනකමී නිත්‍ය මාගන්තුසාධනං”

යනු අමරකොෂයි.

“ඉරීරසාධනාපෙක්ඛං ඉරීරම ත්‍රෙණ සාධනං නිත්‍යං යච්චකමී තද්ද යමං, ආභව—“අභිංසා සතා මනෙතො. බුහුවචයභිපරිග්‍රහො යමො” ඉති—යතකමීම ආගන්තුසාධනං ආගන්තුබාහං සාධනං යනු තත්, මාච්චලාදිනා සාධනමිත්‍යඵලං, නිත්‍යං කෙත්‍රිමං යතකමීම සනියමං, යදුහ—“භොවසනෙතාෂතාපා සාධකයෙ ඉරිට්ඨණිධානානියමො ඉති” යනු අමරකොෂ වීකායි.

	445	
වෛශ්‍යයෝ* 2.....	වෛශ්‍යා. (ව) වෛසියානෝ. (ඵ)	A man of the Vaisya tribe.
ජීවිකාව 5.....	ජීවනං, චූතනි f ජී වි කා f ආජීවො. වතනනං, (වාඵ)	Livelihood.
සිසූම 2.....	කසිකමුමං, කසි f (කීයං)	Agriculture, ploughing.
	446	
වෙළඳුම 2.....	වාණිජ්ජං, (ව) වණිජ්ජ f (ඵ)	Trade.
ගෙර රුකීම 2.....	ගොරකුතා f පසුපාලනං, (වෛසෂ්ඨ චූතනියො නිසෂා†	Cattle-farming.
ගෘහස්ථියා 3.....	ගහඨා. † ගාරකා ගිහී.	A householder.
	447	
ගොවියා 3.....	බෙතනාජීවො. කෂෂකො. (ඵ)	A cultivator.
කෙන 2.....	බෙතනං, කෙදර, ‡ (මුච්චනෙ)	A field.
මැටිකැට 1.....	ලෙඛ්‍යු. (තොමනනිකා බඬො†	A clod of earth.
බිම කණින හුල 2	බණ්නනි f (ඝ්ඝ) ‡ වදුරණං,	A hoe or spade.
	448	
දූකැත්ත 3.....	දුතනං, ලවිතන, (ම) † සිතං,	A sickle.
කැව්ව 3.....	පතොදො. තුතන, පාවනං,	A goad.
රඹාණ 3.,	යොතනං, (තු) රජ්ජ f රජ්ජ f (කී)	A rope.
සිවැල 2.....	ඵාලො. (තු) කසකො. (හවෙ)	A plough share.
	449	
නඟල 3.,.....	නඟලං (ව) හලං, සීග්ර.	A plough.
නඟලස්දණි 1...	ඊසා f (න ග ල ද ඛ කෙ)	The pole of a plough.
වියදබෙහි ග } සනපෙත්ත 1෦ }	සමමා f (සු ග කී ල සමිං)	The pin of a yoke.
හිව්ව ‡ 2.....	සීතා f (තු) හලපඬනි f	A furrow.

* උරුජ, ජ්‍යුරව්‍ය, අය්‍ය, යනුදු වෛශ්‍යයින්ට නමි.

† (කෘෂි, වණිජක, ගොරකෂා, යනමොහු) වෛශ්‍යයාගේ ජීවි කාතුනග්‍ය යනු සන්නයි.

‡ මැටිකැටිය ලෙඛ්‍යුයයි කියන ලද්දේය—යනු සන්නයි.

§ සිවැලනම්, නඟලෙහියට සිටි ලියෙහි ගසන යකඩයයි.

|| නඟලදඩකෙ, නඟලස්දබෙහි ඊසා ඊසානාමය වැටේ යනු සන්නයි—නඟලදඩය යනු අමරකොෂයි.

¶ “විය නවතන ඇණය” යි අමරකොෂ සන්නයි.

§ හි විටනම්—“හලරචිතා රොබා” යනු අමරකොෂ විකාබැවින් නඟලෙත් සෑමෙහිදී භූමියෙහිදී රොබාවයි.

	450	
මුං උදු ආදිය 1.....	(මුග්ගාදිකෙ) ¹ පරනනු, (ච)	Kidney beans, &c,
හැල් ආදිය 1.....	පුබ්බනුනු, (සාලිආදිකෙ*)	Rice, &c.
සපතවිධධාන්‍ය 6 ..	සාලි. විහි. (ච) කුදුරුසො.	The seven sorts of grain.
	451	
ධාන්‍යවිශේෂයකි 1	කඟු. (නි සතකධෙසුනි)	Wild grains.
කඩල, † 2.....	නිවාර. † (දිතු නබ්බි දු†)	Chick pea.
අබදු 2.....	චණකො. (ච) කලායො. (ථ)	Mustard.
	452	
නණ 2.....	(අථ)කඟු f පියඟු f (නී)	Panic seed.
ධාන්‍යවිශේෂ 2.....	උමුමා f (තු) අනසි f (භවේ)	Lin ; linseed.
ගොයම් 2.....	නිසිං, (ච) සසං, (විඤ්ඤුං)	Growing corn.
වී 2.....	විහි. ටමකාරී. (රතො)	Rice or corn.
	453	
ගොම්දඹ 2	කමො. (තු) නාල, † (මථසො.	Stalk or culm.
පිදුරු 1.....	පලාලං, (නිනී නිඤ්ඤා)	Straw.
බොල් 2.....	හුසං, කමුගුරු. (චාථ)	Chaff.
විපොතු 1.....	පුසො. (ධෙසුනිනිවේථථදු)	Husk of rice.

* “මුග්ගාදිකෙ ධෙසුනිවේසෙ අපරණ්ණසද්දෙ පුබ්බණ්ණතො අපරභාගෙ පචතතමණ්ණං අපරණ්ණං සාලිආදිකෙ පුබ්බසද්දෙ අපරණ්ණසං පුබ්බෙ පචතතං අණ්ණං පුබ්බණ්ණං පුබ්බාපරතාච නෙසං ආදිකප්පෙ සමභවා සමභවචසෙන දභ්බං” යනු ටිකායි.

† හැල්ය, විය, හමුය, නිරිනුය, වරය, යවය, (451) තණය, යනමොහු සපතධාන්‍යයෝය—(මොවුන්හා) නිවාරදිඤ්ඤ ඒ ධාන්‍ය විශේෂයෝය—(නිවාරතම හුරුහැල්ය, තණධාන්‍යයනු අමර කොෂයි.)

‡ “චණක, කලාය, යනු කල තණ්ච නම, සනිලක, හරණක බණ්ඨික යනුද මෙහි වැටේ” යනු සන්නයි—අමරකොෂයෙහි, කලායාදි සතර කලත්මයධාන්‍යයයිද, චණක, හර්මනික යනු සණ යයිද කියනලදී.

§ තනතුන, කදංබක, යනුද අබය—සිඛාඤ්ඤාමය ගෙලඅබවලට බව “සිඛාඤ්ඤාමයවලො” යන්නෙන් අමරකොෂයෙහි කියන ලදී—“පුමෙ සුඛොදනි සුතෙ සිඛණො සෙනසාසපෙ” නි රභවො.

|| කඟු, පියඟු, යනු වරසාල්යයි අමරකොෂ සන්නයි.
¶ එලිරිනිනවු ඒ ගොයම් දණ්ඩිනි පලාල නාමයවේ.
§ ධාන්‍යනිවයෙහි පුස නාමයවේ යනු සන්නයි.

<p>ශසෂරෙගය 1 ... කුඩු 2..... කලව්ව 2..... පදුර 1</p>	<p style="text-align: center;">454</p> <p>සෙන්නිකා f (සසෂරෙගො*) කණි. (තු) කුඩිකො. (භවෙ) බලො. (ච) ධසුකරණං, ඵලමො. (ඉඹො නිණදිනං.†)</p>	<p>Blight, mildew. The powder which adheres to the grain. Threshing-floor. A clump of grass, &c.</p>
<p>මෝල 2..... කුල්ල † 2 උදුන්ද 2..... කලාල 2</p>	<p style="text-align: center;">455</p> <p>අයොගො; මුසලො; (නිච්චි) කුලලො; සුසු, † (මනිච්චි) (අඵල) 2 ධනං, (ච) චුලලි f (ච්චි) කිලලො. (තු) කඵලො. (භවෙ)</p>	<p>A pestle for pounding rice. A winnowing basket. A fire-place. A mat.</p>
<p>සැලිය 8... .. මහාසැලිය 3.....</p>	<p style="text-align: center;">456</p> <p>කුමිනි f (ච්චි) පිඨරෙ. කුඛං, බලොපසු[‡] කිලි f ඵලසු[‡] 4 බා[‡] කොලලො.] (ඵල) මණිකං, හාණකො. (ච) අරඵරෙ.</p>	<p>A pot. A jar.</p>
<p>කලය 5..... බත්කන තලිය 1... වලද 3.....</p>	<p style="text-align: center;">457</p> <p>සවො. f (ච්චි) කුඵලො; (නිච්චි) කුඵලො. කලස f; ඵාරකා f; කංසො. (අඵරනපනො ඵා) 5 මනං, පනො. (ච) හාඵරං.</p>	<p>A water-pot. A bowl to eat from. A vessel.</p>
<p>දරණුව 2..... මලාව 2 සැන්ද 2..... කොටුව 2.....</p>	<p style="text-align: center;">458</p> <p>අ චු ප කං, චු ඔ ට කං, සරවො. (තුඵ) මල කො. (පුමෙ) කටචු. දබබ් f (ච්චි) කුසුලො. කොඪි, 6 (මුච්චි.තෙ)</p>	<p>A circular roll of cloth used as a stand. A lid. A ladle or spoon. A granary.</p>
<p>පලා 2. ඉගුරු 2..... වියලි ඉගුරු ¶ 1.... මිරිස් § 2</p>	<p style="text-align: center;">459</p> <p>සාකො. (අනිච්චි) ඩාකො. සිභිවෙරං, (තු) අද්දකං, මහොසධං, (තු) තං සුකධං) මිරිචං, (තුඵ) කොලකං,</p>	<p>A potherb. Green ginger. Dried ginger. Pepper.</p>

* ශසෂරෙගය සෙන්නිකා නම.
† තාණදිත්තේ පදුර ඵලනමිවේ.
‡ පඵලොචන යනුදු කුල්ලට නමක්ය,
§ අනනිකා යනුදු උදුනට ගෙවත් ලිපට නමක්ය.
|| සිගු, හරිතක, යනුදු පලාවට නමිය.
¶ සුණ්ඪි, නාගර, විසුගොසඪ්, යනුදු වියලි ඉගුරටය.
§ කණක, උසක, බමමපනන යනුදු මිරිසට නමිය.

ඉඤ්චිකාර 5	<p style="text-align: center;">462</p> ගුලෞ. (ච) ඵාණිතං, බඬො. මච්ඡි f සකඛර f (ඉනි) (ඉමෙ උච්ඡු විකාර ඵ)	The products of the sugar cane.
උක්සකුරු 1.....	<p style="text-align: center;">463</p> (ගුලුසීමං) විසකණධිකං,	A sort of sugar.
විලද 2	ලාභේ. (සීයා) ¹ කඛතං, (චාඵ)	Fried grain.
බැඳියව 1.....	ධානා f (හඬියවෙ හවෙ)	Fried barley.
අත්සුණු 2.....	(අථො)සතතු. (ච)මඤ්චො.(ච)	Flour.
පුප 3.....	පුපා. ² පුපා. (තු) පිඨිකො.	A cake.
අරක්කාමියා 6,....	<p style="text-align: center;">464</p> හතතකාගෙ. සුපකාගෙ. සුඤ්ඤ. ආලාර්කො. (තඵා) ඔදනිකො. (ච) රසකො.	A cook.
මාඵච 2.....	සුපො. (තු) වෘජ්නං, (හවෙ)	Sauce, condiment.
බත් 5.....	<p style="text-align: center;">465</p> ඔදනො; (චා) කුරං, හතතං, හිකඛා f (චා) ³ නත, ⁴ (මඵා	Boiled rice.
ආහාර 4.....,.....	<p style="text-align: center;">466</p> ආහාගෙ. හොජ්නං, සොසො. නරලං, යාගු f (නා ඊ යං)	Food.
කෘද 2.....	ඛජ්ජං, (තු) හොජ්ජ, ලෙයකනි	The four-fold food.
චතුර්විධආහරනම්	පෙය්‍යං,* (නි චතුර්ධා සනං)	Scum of boiling rice.
බනින් පෙරු කෘද	නිසාසාවො. (චතඵා) ⁶ වාමො.	A lump or ball of
ආලොපය 2.....	ආලොපො. කබලො. (හවෙ)	food.

462 “ගුලාදයො පච උච්ඡුනො විකාර, ගුලො පකකරසො, ඵාණිතං ගුලුනො කිචි ඵංඛං, බඬණ්ඩො ඵාණිතනොපි ඵංඛො, උච්ඡුච්චිසෙසසස ර සපාතො බඛයොගො යා රසභුතා සකඛර ගුලිකාකාර ජයනො සා මච්ඡි බඛමුතාං, ඵාණිතමිච්චි ඤෙඤ්ඤ, සකඛර සිතානිපි මුච්චනි සකඛරපමාණ සණ්ඨානනිතාලා සකඛර, ඉමෙ ගුලාදයො යඵා කකම. ඵංඛතර, එසච මච්ඡි ඵාණිතං බඛවිකාරපි” යනු විකාසි.

* “බජ්ජං මංසාදී, හොජ්ජං අනුතාදී, ලෙයං මධ්වාදී, පෙය්‍යං සුපාදී” යනු විකාසි,

	467	
අග්‍රසය *1.....	මධො. (නිඤ්ඤි රසගාමි.†)	Scum.
කා ඉතිර්දෙය 1...	විසාසො. (භුතභේදනකො‡)	Orts, leavings.
ඉදුල් කන්තා 2...	විසාසාදෙ. (ච) දමතො.	One who eats the remains of food.
පිපාසය 2.....	පිපාසා f (තුච) තසුනං,	Thirst.
	468	
කුඤ්ච 2.....	බුද්ද f ජිසව්ඨා f [මංසස]	Hunger.
මංසරසය 1.....	පට්ච්ඡා ද නියං, (රසස)	The flour of meat.
තාලිතාලිම 2.....	උදෙතො. (වෙච) උග්ගාථර.	Spitting out, vomiting.
තෘප්ඵය 3.....	සොහි ච්චිං, නිනති f තප්පනං,	Satisfaction.
	469	
සිත්සේයනආරාත	කාමං, (නි) 1 සං, නිකාමං, (ච)	Voluntarily.
වෙළෙත්ද 4.....	පර්යනතං, ය පි ච්ඡි තං, ක ය වි කක සි කො. සනි- වාහා. 2 පණික. වාණිජ.	A trader.
	470	
විකුණත්තා 2.....	විකකසිතො. (තු) විතෙසානා.	A vendor.
විනිණිගත්තා 2 ..	කසිතො. (තුච) කාසිතො.	A buyer.
නායදුත්ආය 2.....	උතතමභේණං. (ච) ධනිතො.	A creditor.
නායනත්ආය 2.....	3 ධමභේණං. (තු) ඉණ්ඨිතො.	A debtor.
	471	
නාය 1.....	උඨාථර. (තු) ඉණං, (චුතතං)	A debt.
මුල¶ 1	මුලං, (තු) පානං, (හවෙ)	Money, price.
ආත්තිකාරම 2.....	සච්චාපණං, සච්චිකාථර.	Ratification of a bargain.
විකණිය සුභවසුභ්2..	විතෙකායං f; පණියං f; (නිසු)	Vendible.

* විකා අමරකොෂාදීමෙහි “හත්තමඛය” යි ප්‍රසිධිසි—මාසා යනුද ඊට නමකිය.

† “සබ්බරසානං අනාගති රසෙ මඛසදෙද” යනු විකාසි.

‡ කා ඉතිර්දෙයෙහි විසාස ශබ්දය වැටේ.

§ මංසයාගේ රසයෙහි පට්ච්ඡාදනිය ශබ්දය වැටේ.

|| වෙදෙහික, නොගම, පණකජීව, යනුද වෙළෙත්දට නමිය.

¶ “යත්තකෙන ධනෙන ලාභො ලබ්භතො තත්‍ර මුලධනෙ මු ලාදිවයං” යනු විකාච්චිත් මෙහි මිලනම් මුල් මුදලයයි හැඟෙන නුමුත් අමරකොෂ විකාචෙහි—“මුලං වෘතා: අවක්‍රයා: ක්‍රයං වික්‍රය වසතුතාං මුලසස, නිච්චි පරිපණ මුලධනං ක්‍රයවක්‍රයාදිවෘචනාථර ය නමුලධනං තසං” යනුයි.

<p>ප්‍රතිදානය*2.....</p>	<p>472 පතිදාන, පරිච්ඡේදය.</p>	<p>Return of a deposit.</p>
<p>උකස 2.....</p>	<p>නිකසො. (තු) පනිඨි. 2(රතො) (අසාරසනාං සංඛෙය්‍ය සංඛත ඵ කා ද යො ති සු †</p>	<p>A deposit.</p>
	<p>473 සංඛතණ්‍යො තුච්ච සංඛෙය්‍ය ඵකතො වී සතා ද යො වග්ග භෙදෙ ඛඤ්ඤො පි තා ආන චු ති නා ර යං)</p>	

* මෙහි ප්‍රතිදානයම උකස නැවත සොමියාවදීමයි, සත්තයෙහි “තමාකෙරෙහි තුබූ වස්තු පාවාදීමය” යි නියතලදී, අමරකොෂ විකාවෙහිද—“තසා නිකෙසසා නිකෙසුපුත්‍රා දඨිණං ප්‍රතිදාන මිත්තං චිතො” යනුයි. a

† “එකාදයො අසාරසපරියනතා සංඛතසද්දු සංඛෙය්‍ය දඨෙඛ වතතනති, තිසු ලිගෙසු, සංඛෙය්‍යතොච “එකො බ්‍රාහ්මණො-පෙ-අසාරස බ්‍රාහ්මණ” ඉති සමානාධිකරණං භවති, නතු භිනනාධිකරණං බ්‍රහ්මණනං එකාදසවෙති, තිසුතාතො න තොවලං එක සද්දෙව සලිගො, අඵඛො අසාරසපරියනතාපීති දඨෙසුති, තොත කන්චි තෙසං අලිගතා වචනං ලිගවිසෙසාහාචං සඛොය චුතතං, න පන සාමඤ්ඤලිගාහාවතති දඨෙඛං, ඉමිතා “තයෙන අතතිලිගං චිච්චනං තදඛතතනති චුච්චති” තකදිසුපි දඨෙඛං, තොත පුරිසො ගච්ඡති ඉතී ගච්ඡති චිතතං ගච්ඡතිතකදිසු ගච්ඡති සද්දසසතං.ලිගවිසෙසචචනතා ගච්ඡතිතකදිසු සාමඤ්ඤලිගචචනතා ච දඨෙඛං.”

473 “විසතතදයො සංඛතසද්දු සංඛතණ්‍යො සංඛෙය්‍යච වතතනති විසතිගාවො, ගචං විසතීති, ඵකතොති යදුපෙතා සංඛෙය්‍ය ඵකතා විසීඨිමෙව වග්ගතං සභාවතො පටිපාදයනති තො භිනනාසංඛෙය්‍යතාපි සමානාධිකරණ ඵකචචතොයෙව සබ්බකාලං වතතරෙ, විසති ගාවොති, යදුකතො කථං චෙචි සතියො තිසෙසා විසතියො පචසතාතිචාදයො පයොගා ඉච්චොභ “වග්ගභෙදෙ ඛඤ්ඤො පි” ති, විසතතදිනං වග්ගානං භෙදෙ වතතු මිච්ඡිතො සති ඛඤ්ඤො පචතතරෙ ඛඤ්චචතොපි භවතී, අමර

සංඛකවිග්ගෙ 24....	<p style="text-align: center;">474</p> <p>(ස නං, ස හ සසං, නි යු නං, ලකං, කොට්ඨි පකොට්ඨි යො කොට්ඨිපකොට්ඨි න සු නං, (භවා) නිනනසුනං, (පිච)</p> <p style="text-align: center;">475</p> <p>අකොඛාහිණී f (ඤ්ඨං) ඛ්ඤු, අඛ්ඤුදං, (ච) නිර ඛ්ඤු දං, අහහං, අඛඛං, (චෙචා) 1ටටං, සොගනඛ්ඤු 2, පලං,</p> <p style="text-align: center;">476</p> <p>කු මු දං, පු ඛ රී කං, (ච) ප දු මං, ක ථා නං, (පිච) මහාකථානා, 3සංඛෙය්ඤා, නි චෙච තා සු ස තා දී ච</p> <p style="text-align: center;">477</p> <p>කොටකදීකං, ද ස ගු ණං සහ ලකඛ ගුණං කමා*)</p>	Numerals.
<p>කුනකමාර 1.....</p> <p>දෙකකමාර 2</p>	<p>(චතුරෙණො චෙචන) අඛ්ඤුඤා</p> <p>(තනියො) 4ඛ්ඤුනියො; (භවා)</p>	<p>Three and a-half.</p> <p>Two and a-half.</p>

කොසෙපන සංඛකනතරස්සෙත්ථ අනිධෙය්‍යෙ චීසතකදෙ සතං සමා නාඛිකරණතො ඛ්ඤුවචනානිපී හවනනිති චුතතං, සංඛකනතාර මහ වග්ගෙහෙදෙ, තොන චීනනමි ප්‍රොහාරමචාතනානාථාං න අනුනාතතනනි දඨිධං, ආනචුති නචුතිසද්දමභිචකපෙඨා තා චීසතකදෙයො භිනනලිගෙන සමානාඛිකරණෙ නාරයං ඉභ්ඨං, යථා චීසතිකුණ්ඨාති, චීසතකදෙයොපී කතසමාහාරමනෙ, ලිගසස ලොකාසයතතා චිදෙද ඵකතමිති නපුංසකතතනි චීසතකදෙයො අඛ්ඤුපනතා පරමතෙන, කච්චොයනමතෙන පන ඛ්ඤුපනතා.

474 ‘සතාදීති අසංඛෙය්‍යපර්යන්තොච චතුර්විසතිඨානානි ගණන හෙදති, තත්ථ දස දසසඤ්ඤති නිප්ථාදීතො සතසඤ්ඤ, තථා සතදස සඤ්ඤති සහසසඤ්ඤ, සංඛකනුමසකකුණෙය්‍යතාය අසංඛෙය්‍යං, නනු සංඛකනුමසකකුණෙය්‍යතො සති ඵකෙන හවිතඛං. අථ කථ මෙ කො අසංඛෙය්‍ය චෙ අසංඛෙය්‍යනිප්ථාදීති හෙදති චුතතානිති, තා යං දෙදසො, තොසං කාලදෙසොදීවසෙන හිනනනමි සමභවතො.’

* ඵතාසු සංඛකසු කමා කමෙන සතාදීලකඛපර්යන්තං. දස ගුණං දසති දසති ගුණිතං හවති, කොටකදීකං අසංඛෙය්‍යපරි

එක හමාර 2.....	<p style="text-align: center;">478</p> <p style="text-align: center;">අඛිච්චෙතෙයකf;] දීයච්චිචා f;(තු) දීවච්චිචාf (දුතියො හවෙ) (තුලා පථ භුලි වසා නිධා මාණ මථො සියා.)</p>	One and a-half.
----------------	--	-----------------

යනාං සතලකඛගුණං සතලකෙඛති ගුණිතං භවති, තඤ්චා එකා ලෙඛා වෙසුඤ්ඤසතිතා සතං භවති, තථා නිසුඤ්ඤසතිතා සහසුං චතුසුඤ්ඤසතිතා නිසුතං පචසුඤ්ඤසතිතා ඒකා ලෙඛා ලකඛං භවති එකාපතා ලෙඛා සතකසුඤ්ඤසතිතා කොටී, තථා චූඤ්ඤසුඤ්ඤසතිතා පකොටී, ඉමිනා නයෙන යාවාසංඛෙයං නෙතඛබ්බං, අය මෙකච්චාන ආචරියානං මති—අථවා සතාදයො අසංඛෙයපරිය නතා සඛෙඛපි දසගුණිතා කාතඛබ්බා අයං කච්චායනසු මති, තෙ නති “යාවතදුතර් දසගුණිතඤ්ච”ති සුතතමාහ—අථවා සතාද යො ලකඛ නතා දසදස ගුණිතා, තෙන එකා ලෙඛා චි ඛ්ඤු සතිතා සතං භවති, තථා චතුපචඛ්ඤුසතිතා සහසුංදීකං භවති, එකාලෙ ඛා පත වාදස ඛ්ඤුසතිතා කොටී, තථා එකුනච්චිති ඛ්ඤුසතිතා පකොටීති යාවඅසංඛෙයක එකෙකඤ්චං සතතා ඛ්ඤුති කච්චා ගණ නා කාතඛබ්බා, තඤ්චා අසංඛෙයගණනච්චෙසෙස පචචතතාලීසාවි කාති සතඛ්ඤුති භවතාති, අයමමහාකං මති—අමරකොසෙ පත “පංතොතා ශතසහසුදී කුමාදශගුණෙතර්” මිත්තතං, තසසෙයො දසසංඛක පනතිත්තච්චෙන, තතො ආරඛන දසගුණෙතර් සතස හසුංදීකං කච්චා ච්චෙඤ්ඤයං තංයථා දසසංඛකය දසගුණෙතර් සතං සතා දසගුණෙතර් සහසුං සහසුං දසගුණෙතර් අසුතං අසුතා දසගුණෙතර් ලකඛං ලකඛා දසගුණෙතර් පසුතං පසුතා දසගුණෙතර් කොටී එවං කොටියා අඛ්ඤුදං අ ඛ්ඤුද පදුමං පදුමා ඛඛෙඛා ඛඛබ්බා මහාඛඛෙඛා නතොපි මහාපදු මං තතොපි සංකු සංකුතො සමුදෙදු තතො අනතං අනතක මඤ්ඤං මඤ්ඤා පරඛං පරඛා අමතං අමතා දසගුණෙතර් සංඛතං සංඛතච්චි සුතීමං ධානං, අසංඛෙයමිතොපරමිති, සඛබ්බ පාරිසදතතාති ඛකකරණසු සඛෙඛසමප්පත්තු වාදු දසසිතා” යනු ටිකාසී.

477 අභීයකිත් සතර පිරෙන්තේ අඛ්ඤුඛිච්චතම, අභීයකිත් තුන පි රෙන්තේ අඛ්ඤුඛිච්චය. අඛ්ඤුඛිච්චය නම, (478) අභීයකිත් දෙකපිරෙන් තේ දීයඛිච්ච, දීවඛිච්ච නමිච්චි. තුලාය පථය, අභුලිය, යන මොවුන් ගේවශයෙන් පරිමාණය තුන්වැදුරු මිච්චි. (හෙවත් තුලාමාණය, පථමාණය, අභුලිමාණයයි කියා මාණත්‍රයක් ච්චි)

	479	
සතරවියවෙක් 1...	(චන්තාගෙ විහයො) ගුජා f	A Gunja.
එක්මදවෙක් 1...	(වෙගුජා) මාසකො. (හවෙ)	A Māsaka.
අකෙක් 1.....	(වෙ) *අකඛා. (මාසකා පවා	An Akkha.
එක්කලදෙක් 1...	1කඛානං) ධරණ, 2(මඵකං)	A Dharana.
	480	
පස්කලදෙක් 1...	සුවණ්ණො. (පව ධරණං)	A Suvanna.
සවණ්ණපසක් 1.....	නිකඛං, (කනිනී පව ගො)	A Nikkha.
සතරන්කොටස..	පාදො. (කාගෙ චතුණ්ඵ)	One fourth.
පලම 1.....	(ධරණනි) ප ලං, (ද ස)	A pala.
	481	
සියක්පලම 1.....	තුලා f (පල සතං වා ඵ)	Tulā or 100 palas.
තුලාවිස්සෙක් 1...	භාගෙ. (විසති නා තුලා)	Bjāra or 20 Tulas.
කහචණුව 2.....	(අථො) කහාපණ්ණො., (නිනී	Kahavannu.
	කථානො) කර්සා පණ්ණො. †	
	482	
උලක්කුව 2.....	කුඛුබො. පසනො. (ඵකො)	A Kuduba.
උලක්කුසතරෙක්.	පණ්ණො. (තෙ චතුරෙ සියං)	A Pattha.
නැලිසතරෙක් 1...	ආභකො., (චතුරෙ පණ්ණො)	An Āhaka.
ද්‍රොණය 1.....	දොණො., (වා චතුරභකං)	A Dōna.

479 සතරවියවෙක් හුනිදයෙක්වෙයි, හුනිදදෙකක් මදවෙක් වෙයි පස්මදවෙක් දෙඅකෙක්වෙයි, අක් අටක් කලදෙක්වෙයි.

* මෙහි “අකඛා” යනු ප්‍රථමාබහුවචනයි, ප්‍රථමා එකවචනයෙහි “අකඛා” කියයි.

480 පස්කලදෙක් සවණ්ණයෙක්වේ, ඒ සවණ්ණපසක් නිකක්වේ-පාද ශබ්දය සතරවනභාගයෙහි වැටෙයි—කලන් දශයෙක් පලමෙක් වෙයි.

481 පලන්සියයක් තුලායෙක්වෙයි, තුලාවිස්සක් භාරයෙක්වේ.

† “රූපස කර්සෙන කතො සංචොඨාරපදණො කහාපණ්ණො නාම, කර්සසමාණෙන රූපෙන කතො පණ්ණො පණ්ණො දඛබ්බො දො කර්සාපණ්ණො” යනු වීජායි—“කථීපණ්ණො කාථීකා වෙ රජතකථී පරිමතරූපකසා” යනු අමරකොෂවීජායි.

482 එක් ප්‍රසාදයෙක් කුඛුබයෙක්වේ, ඒ නම් උලකකුවයි) ප්‍රසාදයෙක් ඒ කුඛුබ සතරෙක් වෙත්, ප්‍රසාදසතරෙක් ලාසෙක්වේ, සතර ලාසෙක් ද්‍රොණයෙකි.

	483	
සතරද්‍රෝණයක් 1	මාණිකා f (චතුරේ දෙණ)	A Māṅika.
බාරියෙක් 1.....	බාර් f (ඤ්චනුමාණිකා)	A Khāri.
බාර්වස්සෙක් 1..	(බාරියෝ වීස) වාහො. (ඵ)	A Wāha.
දශඅමුණෙක් 1....	(සියා) කුම්බො. (දසමුණා)	A Kumbha.
	484	
ලාස්ස 2.....	ආලාහො ; (නිඤ්ඤ) තුම්බො.	An Ālaha or Lāha.
නැලිය 2.....	පණො. (තු) නාලි f (නාරිය)	A Nēli.
යාල 2.....	වාහො. (තු) සකවො. (වේකා-	A cart-load or Wāha.
අමුණ 1.	දස දෙදුණ තු අ මුණ,*	An Amuna.
	485	
කොටස 4.....	පට්ඨිංසො. (ච) කොඨාසො.	A portion.
බන්ධ 8.....	අංසො. භාගො.] ධනං. (තු) සො.	Wealth.
	486	
කළ නොක ල රන් රිදි 2 } ...	කොසො. හිරඤ්ඤං, (ච) කතා-	Wrought and un-
	ක තං ක ම න රු පි යං)	wrought gold and
තඹලෝ ආදිය 1....	කුප්පං, (තදඤ්ඤං ත ඤා දි)	silver.
රුපිය 1.....	රු පි යං, (චය මා භ තං)	Any metal except gold and silver.
		Bullion.

483 සතරද්‍රෝණයෙක් මාණිකාවක් මාණිකාසතරක් බාරියක් ය, බාර්වස්සක් වාහයක් ය, දශඅමුණෙක් කුම්බයෙක් වේ — “දසාධික සතං දෙණමතං කුම්බො” යනු විකාශයින් කුම්බයෙක් නම් ද්‍රෝණ ගණනින් එකපිය දශයෙකි.

* ද්‍රෝණ එකොළොස්ක් අමුණක් ය.

486 කරණලද්දුදුදු නොකරණලද්දුදුදු රන්රිදි (දෙක) කොසන මුදු හිරඤ්ඤන මුදු වේ, එයින් අන්‍යවූ තඹලෝආදිය කුප්පනම් වේ, (අභව්වර්තාදිරූපයෙන්) තළාවඩිනාලද රන්රිදි දෙක රුපිය නම් වේ. මෙහි “චය” යන්නෙන් රන්රිදි දෙක කියන ලද නමුදු අමරකොෂවිකාවෙහි “තචයං කුප්පං උප්පං ආහතං මුද්‍රිතං චේත් රූපං,” යන්නෙන් කුප්ප අකුප්ප දෙක කියන ලදී,

“(සකත්) කොස (භව) (හිරණ්‍යව) ගෙමරූපෙ කාතාකාතො (තාහං යදන්තත් තත්) කුප්පං රූපං (තචය මාහතං)”
 යනු අමරකොෂයි.

රත්රත් 13.....	<p style="text-align: center;">487</p> සුවණණං, කතකං, ජන- රූපං, සොණණං, (ව) කාමනං, සප්පුවණණං. භර්. කඞ්ඞි. චාරු, ගෙමං, (ව) භාවකං, <p style="text-align: center;">488</p> තපනියං, භිරඤ්ඤං, (ත- බොදු*) වාමිකරං, (පිච) සාතකුමහං, (තථා) ජඞ්ඞි- නදං, සිහි f(ව නාර්යං)	Gold.
රත්රත් විගෙෂ්ඨ4	<p style="text-align: center;">489</p> රූපියං, රජතං, සප්පු, රූපි, සප්පු,] 2 (මථො) වසු, රතනං, (වා) මණි. f (විසු) රුවන්ගෙදු..... පුසු රා ගා. † (දී තබන්දු)	Different sorts of gold.
රිදි† 5.....	රූපියං, රජතං, සප්පු,	Silver.
රුවන් 3.....	රූපි, සප්පු,] 2 (මථො) වසු, රතනං, (වා) මණි. f (විසු)	A Gem.
රුවන්ගෙදු.....	පුසු රා ගා. † (දී තබන්දු)	Different kinds of gems.
සත්රුවන්නම්.....	<p style="text-align: center;">490</p> (සුවණණං, රජතං, මුත්තං මණි f'වෙච්චියානි, (ව) වජ්රං, (ව) පවාලං, (නි සත්තාභු රතනා නිමෙඤ්)	The seven precious minerals.
පියුම්රම්ණිගෝ } රතුමැණික් 3.. } වෙච්චිණි 2..... පබළු 2	<p style="text-align: center;">491</p> ලොහිතංකො. (ව) පද්ම- රගො. රතනමණි f; (පථච) වංසවණණං. වෙච්චියං, පවාලං; (වාච) විද්දුමො.	A ruby. Lapis lazuli. Coral.

* වාමිකරදී සත්‍ර ඒ සවණයාගේ විගෙෂ්ඨයෝ—විකාමෙඤ්,
 “වාමිනාම එකා සුඤ්ඤානි තංරතනං ච මිකරං අඵච්චා වාමිනාම
 අග්ගි තකකරතනා වාමිකරං, සතකුමහං මඤ්ඤකෙසරවණණං තාබා
 ණණසද්ධිසත්තා සාතකුමහං දෙවරුකබ්භුතාය මහාජඞ්ඞියා පථච්චි
 තාසානෙ තදී ජඞ්ඞිතදී තඤ්ඤං පනිතෙහි මහාගජ්ජයමාණනං කුමභා
 සාමාණනංවා ඵලානං බිජෙහි ජනං සුවණණං ජමුනදං ඉදංගන
 සුවණණං අනලසහං, සිහිනාම එකා මච්ච්චි තබ්බණණනායතං
 සණ්ඨානාසිලාබ්බණ්ඨිහි ජතනායවා සිහි අමරකොසෙ පන වාමික
 රදීනිපි සුවණණසාමඤ්ඤ සිහි පන විසෙසෙ පඨනි.”
 † දුබ්බණණ, බජ්ජර, සෙනයනුද රිදියට නම්. ‡ පුසුසරග(වං
 සරග පද්මරග) ආදිය ඒ රතනගෙදුයෝ. § රත්රත් රිදි මුතු මැ
 ණික් වෙච්චිය වජ්ර පවාල යනමොඝු සත්රුවනාසි කියත්.
 || සොණරතන ලොහිතංක යනුදු රතුමැණික්වලට නම්.

	492	
මැසිරිගල් 2.....	මසාරගලල, කබරමණි ;	Cat's-eye.
මුතු 2.....	(අඵ) මුතනා f (ව) මුතනිකං,*	Pearl.
පිතතල 2.....	රීර් f (ඤී) ආරකුටො; (වා)†	Brass.
මණිරත් 2.....	අමලං, (භු) 1කොකං, (හවෙ)	Talc.
	493	
යකඩ‡3.....	ලොහො; (නිඤී)අයො. කාලො	Iron.
රසදීය 2.....	යසං, (ව) පාරදෙ. රසො.‡	Quicksilver.
කඵතුඹ 2.....	කාල නිපු, (න) සී සං, (ව)	Lead.
සිරියල් 2... ..	හර් තා ලං, (නු) පි ත නං,¶	Yellow orpiment.
	494	
සිඤුරත් 2.....	විනපිඨං, (ව) සි ඤු ර, 2 §	Red lead.
පුඵත් 2.....	(මඵ) තු ලො. (තඵ) පි චු.	Cotton.
මිපැනි.....	(බුදු පනතු මධු a) බු දුං,	Honey.
මි ඉටි 2.....	මධුවිඡ්ඨං, (නු) සි ත් කං,	Bees's wax.
	495	
ගොපල්ලා b3....	ගොපාලො.ගොප.ගොසංඛත.	A herdsman.
ගෙරඤාත්තා 2... ..	ගොමා.(නු)ගොමිකො. (පඵඵ)	A cattle-owner.
ගොණ c 6.....	උ ස හො. බ ලි ව දෙ, (ඵ)	An ox.
	ගොණ.ගො.වසහො.චුසො.	

* “එක්ව රතනපරියායානං උප්පට්ඨපට්ඨා කඵනං සතනනිනං රතනානං උප්පතතිකකමපණි තකකමාදිනො අභාවදිපනත්ථං” වී :

† රීති යනුද පිතතලව නමකිය.

‡ සත්‍රක, නිකා, පිණ්ඩ, අයස, අඤ්ඤාර යනුද යකඩව නමිය.

§ වපල, සුත, යනුද රසදියව නමිය.

|| නාග, ගොභිඨ, වස යනුද කඵතුඹව නමිය.

¶ පිඵර, තාල, ආල, (අල) වණ්ණක, නවකුසණ් යනුද හිරියල්ය.

§ නාගසමභාව, රතනචුණ්ණ, රතනවාඵකා, යනුද සිඤුරත්ය.

a බුදුපං මධුතු, කුඩාමැසුන්විසින් කරණලද මි වනාහි බුදුං බුදුනමිවේ—යහ සත්තනචුදු, වීකාවෙහි—“මධුසදෙන බුදුප් නතු බුදුං වොචිතො, බුදුප්නතවො හමිරදයො, තතු හමරක තං බුදුං භාමරං, මකඛිකාකතං මකඛිකං සාරසමොචිතො, වරවා කතං වාරවං පුතතිකා කතං පුතතිකං” යනුසි—මාකඛික, මධු ය නුද මි පැනිය.

b ගොදුහ, ආහිර, වලලවි, යනුද ගොපල්ලාවය.

c උකා, හදු, අනවාහ, සොරහෙස යනුද ගොණවය.

	496	
මහඳුගොණ 1.....	(වුඩො) ජරඟාවො. (සොඵ)*	An old ox.
නාචුචස්සා 2.....	දමො. චච්ඡතරො. (සමා)†	A steer.
ධුරවෘෂභයා 2... ..	ධුරවාහී. (තු) ධොරයො.	A beast of burden.
ගොවිධාන } කරන්තා 1 }	ගොවිනො. (ධිකතො ගවං.‡)	A head herdsman.
	497	
ගෙරිත්ගේකද 1..	චහො. (ච ඛඤ්ඳෙසො ඵ)	The shoulder of an ox.
මොල්ලිය 2.....	කකුධො. f කකු. (චුචිතො)	The hump.
අග 2.. ..	(අථො) විසාණං, සිගං, (ච)	The horn.
රතුදෙන 2.....	රතඟාවී f (තු) රොහිණී f	A red cow.
	498	
දෙන 3.....	ගාවී f (ච) සිහිනි f ගො f (ච)	A cow.
වදදෙන 2.....	(f වඤ්ඤා තු කථ්ඡතො) වසා f	A barren cow.
අලුත වැදදෙන 1..	(නව පසුතිකා) ධෙ නු f	A milch cow.
වස්සාකෙරෙහි } ගිඤ්චු දෙන 1.. }	(චච්ඡකාමා තු) ච ච්ඡ ලා f	A cow fond of her calf.
	499	
මෝරුඅලලන } හාජනය 2..... }	ගගගී f මජ්ඣනි f (ඵචෙ)	A churn.
දම 2.....	සන්දනං, දුම 1 (චුචිතො)	A cord.
ගොම 1.....	ගොමිලො; ගොමයො; (නිඤ්චි)	Cow-dung.
ගිනෙල් 2 	(අථො) සප්ඨි; සනං, (භවෙ)	Clarified butter.

* “සො වුඩො ජරඟාවො නාම” යනු වීකාසී.

† “වයං බාලසයුතොතිච්චි පුඨිතාර, ඤෙඤ අසභනබලිචඤ්ඤා වෙ චචෙඡ, “වුඩො චචෙඡා චච්ඡතරො” ති නාමමාලා, සමාන ඵනෙ වෙ තුලසා” යනු වීකාසී.

‡ ගවං අධිකතො, ගෙරිත්ගේ විධානයෙහි නියුක්තවුයේ. සත්:

§ ගො ඔබ්දයෙන් දෙනුන්ද කියන්නාක්මෙන් ගාවී ඔබ්දයෙන් පිරිමගවයන්ද කියනබව “ගාවිච්චි දිඤ්ඤා පලායනති හිකඤ්චි මඤ්ඤා මානා”—“දකො ගොඤ්ඤාතොවා ගොඤ්ඤාතොවාසීවා ගාඵං වධිඤ්ඤා වානුමුභාපථෙ බ්ලසො පටිච්චිභජ්ඣා නිසිනොනා අසො”—ය නාදී උද්භරණවලින් දනසුතුයි—ඵහෙසින් වීකාවෙහිද—“පුමෙඡ ගාවී තදු යොසො ඡ” යනු කියනලදී.

|| චච්ඡකාමා යනුද නමක්වශයෙන්ගෙණ චච්ඡකාමා, චච්ඡ ලා, යනු චත්සාසනිනවු දෙනයයිද සමහරු කියත්.

¶ හව් යනුද ගිනෙලව නමයි.

	500	
වෙබරු 1.....	(නවුඩවනතු) නොනිනං,*	Fresh butter.
දිපෙරලි දිග 2.....	දවිමඩං, (තු) ම න්දු (ච)	Whey of curds.
කිරි 4.....	බිරං, දුඩං, පඨො, ඵඤ්ඤං,	Milk.
මෝරු 2.....	තකකං, (තු) මචිතං, † (පෑඵ)	Butter milk.
	501	
පස්ගොරසනම්.....	බිරං, ද ඩි, ස නං, ත කකං,	The five-fold produce of the cow.
පොරහසන එළවළු	නොනිනං, (පවගොරසා) †	
	උරඹො. මෙඛ. මෙසා. (ච)	A ram. ‡
	උරණේ. අචි. § එ ළ කො.	
	502	
නිරේඵවෝ 3 	වඤ්ඤා. (කු) 1 ඡෙ. ජගලකො.	A he-goat.
ඔවුචෝ 2.....	ඔඨො. (තු) කරභො. (භවෙ)	A camel.
කොටඵවෝ ¶ 2.....	ගදුභො. (තු) ඛරෙ. (වුනො)	An ass.
එළදෙන 3.....	උරණී f (තු) අජී f අජ් f §	A she-goat.

* නවුඩවනතු, අඵතනාගුතොල, නොනිනං, එනම්වේ.

† තිණි කානි ජලභාගානි එස සනතිනි තකකං, අඤ්ඤත්‍රපන

“අඹොදකසමායුතං උදස්සිත මුදිරිතං

තකකං නිභාගසංයුතං මචිතනතු ගතොදකං.”

ඉති තකක මචිතාහෙදෙන වුතො, ගතොදකමිති නිජ්ජලං,

“නිජ්ජලං මචිතං සීඛං තකකනනි ජලපාදිකං

ඔදස්සිතං ජලඛච සෙනබ්නනතු සමොදකං,

ඉති රතනමාලා” යනු විකාසි.

‡ “බිරුදඨො පච ගොතො සජාතරසා, බිරං නවං, දඬි බිරතො ජනා, දඬිතො සතං නොනිනච, සබ්බසෙසො තකකං බිරතො යෙ ව වා” යනු විකාසි.

§ “අජීනිපි පාඨො” යනු විකාසි—උණේ යු යනුද එමය.

|| නිරේඵවෝයයි සන්තයෙහි ජේණ නුමුත් විකාවෙහි ගා අම රසිංභසන්තයෙහිද එඵවෝයයි කියනලදී--ඡාග යනුද ඔවුන්වයි.

¶ වකකවනතු, බාලෙය, රාසන යනුද කොටඵවෝය.

§ “වයමජීයං උරණස්සායං උරණී, අචිතො එසා අචි අජ්සදෙදු එකො ජනිතං අඤ්ඤතු—“උරණීතු අජීඅජ්” නි පාඨං වහො නිණ්ණ මපි උරණීපරියායතං වදනති, නොසං මනො අජීඅජ් සද්දපි උරණ පරියායා අජීනි දඨබ්බං—අඵවා නිකමජීයං, උරණසද්දස්සාපි අජ්පරියායසස සමභවතො උරණීතු අජීඅජ්නි වුතං, වකකනිහි අනෙකත්ඵගො, “උමාරෙ එළකො අජෙ” නි උරණපරියායො ගෙත්ඵ එළකො” යනු විකාසි.

	503	
ශුද්‍රයෝ 3 * චිත්‍රවණ්ණයෝ 1... ශුද්‍රයාවදු ඝා ඝ්‍රියයෝ ඝුතා } ... ඝාත්‍රියයාවදු ශුද්‍ර ඝ්‍රියයෝ ඝුතා 1 } .. ඝාත්‍රියයාව දු බ්‍රාහ්ම ඝ්‍රියයෝ ඝුතා 1 } ශිල්පීහු 2 ඝමාන ජනිතී ශිල්පී ඝ්‍රියයෝ ඝුතා 1 }	සුද්දෙ, 1 නත වග්ගණ්ණා, චසලො සංකිණ්ණො. (මාගධාදයො) † මාගධො. (සුද්දබතතාභේ) උග්ගො. සුද්දය බතතාභේ) 504 (චිජ් බතතියභේ) සුතො. කාරු. (තු) සිප්පිකා. (පුභම) (සංඝාතො තු ස ජ නි නං. තෙසං) සෙණී f; චිසුචිතො)	A Suddra. One of mixed caste. The son of a kshatriya woman by a Suddra father. The son of a Suddra woman by a kshatriya father. The son of a Brahman woman by a kshatriya father. An artisan. A guild of artisans.

* අමරවණ්ණ ජසඤ්ඤප් යනුද ශුද්‍රයින්වග්ග - “බ්‍රාහ්මණො ජස ජසඤ්ඤ පාඨෙ ජතො ජසඤ්ඤභේ” යනු විකාසී.

† “මාගධාදයො සුතපර්යන්තා චිජ්නියමානාපිනිකතානා උභ යවණ්ණප්පතනියා සංකිණ්ණ ජනියො ඉච්චිණො භිතානභ්‍රි සං සග්ගො එවහි සංකගේ (3) සුද්දෙන සභවනිබතාය ජතො පු තො මාගධො, උචිකිරියාවුතනි” යනු විකාසී.

“මාගධි: ඝාත්‍රියවග්ගො” යන්නෙන් අමරකොෂයෙහි ඝාත්‍රිය කුමාරකාව කෙරෙහි වෛශ්‍යයා විසින් උපදවනලද පුත්‍රතො මා ගධනමාසි කියනලදී. අමරකොෂවිකාවෙහිද - “ශුද්‍රා ශුද්‍රජනිරං ගතා, විච්ච වෛශ්‍යා, තයො: සුතා ඉති වඤ්ඤමාණෙනා භායා: කරණ ඉතොකං, සතු ලෙඛනවෘතනී, වෛශ්‍යයාං බ්‍රාහ්මණජනා: සු තො අමබ්‍රහ්මී, සතු චිකිතසාවෘතනී, ශුද්‍රායාං ඝාත්‍රියජනා: උග්‍රා: ස තු ශාසත්‍රවෘතනී, ඝාත්‍රියයාං වෛශ්‍යජනො මාගධි, සතු රජදී සතු ජනාඨවෘතනී, අධ්‍යාතවෛශ්‍ය, වෛශ්‍යයාං ඝාත්‍රියජනො මා ගධි, අස ජනිතං ශාකුතං ශාසත්‍රච ඛරශාසත්‍රච ජිවිකා, අධ්‍යා ඝා ත්‍රියා තසං ශුද්‍රාජනා: ඝාත්‍රියා, තසං වෘතනී පාපර්ධිකාදී, බ්‍රාහ්ම ණ්ණං ඝාත්‍රියාජනා: සුතඉතපු චිවිතො, තසං ගජබ්‍රහ්මණිකාං වාසනං කමිසාරචේරිතාදී ජිවිකා, තසං බ්‍රාහ්මණ්ණං වෛශ්‍යජනො තො වෛදෙහකා, චතු: ෂ්‍රවකලා කමිතෙඤ්ඤං තදුපච්චිකා කරණං ශුද්‍රවග්ගො: සුතායං මාහිසක වෛශ්‍යඝාත්‍රියයො: ජන ජනා රචකාර: සකත්, තසං චනීනංතු රචකමිධනාදී, බ්‍රා හ්මණ්ණං වෘතලෙන ශුද්‍රෙණ උතපාදීතා: සවිමාල: සකත්, මාතවෛවෙලේරි නිඤ්ඤමංගෙස: මසානො තසං ජිවිතං” කියාය.

පස්වේගෙක රුවෝ නම් } ...	<p style="text-align: center;">505</p> තව්ලකො. තනනවායො. (ව) රජකො. (ව) නභාපිතො. (පවමො) චම්මකාගෙ. (ති කා ර වො ප චි මෙ සි සුං*)	The five kinds of workmen.
වඩුචා 5.....	<p style="text-align: center;">506</p> තව්ලකො. වඩුකි. (මනො) පලගමො. එපතා. †(පි)	A carpenter.
සවණිකාරයා 2..	රඵකාගෙ. †] (ඵ; සුවණ්ණකාගෙ. නාලිසමො. (භවෙ)	A goldsmith.
විසන්තා †2	<p style="text-align: center;">507</p> තනනවායො. පෙසකාගෙ.	A weaver.
මාලාකාරයා 2.....	මාලාකාගෙ. (තු) මාලිකො.	A maker of garlands.
කුචාකාරයා 2	කුචාකාගෙ. කුලාලො. (ඵ)	A potter.
සන්නාලියා 2.....	තු. චායො. (ව) සොචිකො. §	A tailor.

* “තව්ලකාදයො ඉමෙ පච කාරවො සිප්පිතො නාම, චුතතච. “තක්ෂඤච තනතුචායඤච නාපිතො රජක ඤාථා පචම ඤචමි කාරඤච කාරච: ශිලපිතො මතා”

යනු විකාසි.

† “පචකං තව්ලකෙ, තව්ලතනුකරණෙ, තව්ලති තනුකාගෙ නිති තව්ලකො, ණචු, වඩයති ජිඤතිති වඩකි, වඩචෙදනෙ, ජෙ දනෙ වාපි වඩන හාති රතනමාලා, වඩකිතිපි, පලාදුමොණ්ඤකා රෙන ගඬති ජිඤතිති පලගමො, ගඬ චෙදනො පලෙපන සන්ති වය වදනෙකදෙසෙසු, ඨා ගතිතිවතතියං ති, පකාරචණ්ණාගමො ඨාතිසා පො, එපති. රථං කඤතිති කමෙති ණො, රථකාගෙ, රථකා රසදෙදු චම්මකාගෙපි” යනු විකාසි.

පලගඬ, ලෙපක, යනු සුධාජීවිත්ථද නම් බව — “ගෙහාදො ලෙපකස” යන්නෙන් අමරකොෂ විකාවෙහි කියනලදී.

‡ කුචිඤ යනුදු විසන්තාට නමක්ය.

§ “තුනනවාය: සොචික: වෙ කචුකකදෙර් නිමාතර්” අ: වි: වයං සුචිකමොපජීවිති, සුචිතා කමො. දුචිධං, සිඬබනං තුනන මාති තනු තුනනවායකමෙමන පචතතිතිචෙනෙන තුනනවායො සුචිවානසිප්පියොගා සොචිකො” යනු විකාසි.

	508	
සොම්මරු 2*	චම්මකාරෙ. ර ට් කා රෙ.	A worker in leather.
කරනැවැම්යා 2†...	කප්පකො. (තු) නභාපිතො.	A barber.
සිතනර 2.....	රභාජ්චො. විතනකාරෙ.	A painter.
බඹුර 2.....	සුකකුසො. සුපථජ්ඣිකො.	One whose occupation is to throw away dead flowers.
	509	
කුඵපොත්තා 3....	චෙණේ. විලිචකාරෙ. (ච) නලකාරෙ. (සමා නයො) චුඤ්ඤාතො. හම කාරෙ.	A basket-maker.
ලියන වඹුවා 2.	කමමාතො. ලොහකාරකො.	A turner.
කඹුර 2.....		A blacksmith.
	510	
රදවා 2.....	නිනොජකො. (ච) රජකො. †	A washerman.
දියාඵවා 2.	නොනිකො. උද්භාරකො.	A maker of conduits.
විණ ගාන්තා 2....	විණවාදී. චෙණිකො. (ඵ)	A lutanist.
භීවඹුවා 2.....	උසුකාරෙ. †සු ව ඩඤ්ඤි. ‡	A maker of arrows.
	511	
කුලල් පිඹින්නා 2	චෙණ්ඤ්ඤො. චෙණ්චිකො.	A flute-player.
අත්තලගසන්නා 2	පාණිවාදෙ. (තු) පාණියො. ‖	One who uses an instrument played with the hand.
සු චෙලෙන්ද 2....	සුපියො. සුප ප ඣ්ඣො.	A cake-seller.
ර චෙලෙන්ද 2....	සොභිකො. මජ්ඣිකාසු. ¶	A seller of spirituous liquors.
	512	
ඉඤ්ඤ 2.....	මායා f (තු) සඤ්ඤ f [මායා-	Juggling.
ඉඤ්ඤ දන්නා 2.	-කාරෙ. (තු) ඉඤ්ඤිකො. §	A juggler.

* පාදකාර යනුද සොම්මරුන්ට නම්ය.

† බුරි, මුඛි, දිවානිතනි යනුද කරනැවැම්යාට නම්ය.

‡ “රජකසා, චෙ කමොනි, චෙලධොවනං, රජනව, තනු චෙල ධොවනො නිනොජකො, වතරජනා රජකො” යනු විකාසි.

§ උසුඉභිචඤ්ඤිකි උසුචඤ්ඤිකි, එතෙන වඤ්ඤිකිසද්දස සඤ්ඤ සමපි සිපපිකානං වාචකතා දිපිතා තෙන සුවණ්ණවඤ්ඤිකි තනන වඤ්ඤිකි තඤ්ඤොපියොජ්ජා” යනු විකාසි.

|| “පාණිකො” කියත් පාඨයි.

¶ මඤ්ඤාර යනුද ර චෙලෙන්දට නම්ය.

§ පාවිහාරකො යනුද ඉඤ්ඤිකායාට නම්ය.

<p>එළුවන් උරන් මුවන් පැනින් ම රා ජීවත්වන වැ ද්දත්ව පිළිවෙ ලින් එක එක නම්</p>	<p>513 මරබහික. සු ක රී කා. මාගවිකා. (තෙව) සාකුණිකා. (හනාවා ජීවනෝත්ස ලක සුකරමිග පකඛිනො කමනො)</p>	<p>One who lives by slaying rams, boars, deer and fowls, res- pectively.</p>
<p>වරදුල්වැද්ද 2 බරඅඳින්නා 2..... බැලවෙහෙ } කරන්නා 3 }</p>	<p>514 වාගුරිකො. *ජලිකො. (ඵ) භාරවාහො. (තු) භාරිකො. වෙනනිකො. (තු) හතකො. (තථා) කමිකගෙ. (හළෙ)</p>	<p>A sportsman using nets. One who carries bur- dens. A hireling.</p>
<p>දුසයා † 5.....</p>	<p>දුසො. (ව) වෙටකො. පෙසො. කිං කාගෙ. පරි වාරිකො. ‡</p>	<p>A servant.</p>
<p>සිව්වැද්දුම් } ... දුසයෝනම් }</p>	<p>515 අනොජනො. ධනකනිනො දුසවෙකප ගනො. (සය. දුසා) කරමරනිනො. (චි වෙව නො චතුධා සිසුං. §)</p>	<p>The four kinds of servants.</p>

* වාකරික යනු වරදුල්වැද්දුවය—වාගුරික ශබ්දය වරදුල්ව නම්වූ වාකර ශබ්දයෙන් (ගකාරදෙශව) සිඛබව විකාවෙහි කිය නලදී—අමරකොෂයෙහි—වරදුල්ව, වාගුර කියාම නම්හෙසින් ආදෙශයක් නැතිවද සිඛවිය හැකියි.

† දුසෙර, දුසෙය්, ගොසක, නියොජ්ජ, අහුජ්ජෙ යනු දුසයාව නම්—අමරකොෂයෙහි. හුජ්ජෙ නාමයද මෙහි කියනලදී.

‡ මේ ගාථාව—බ්‍රමපොත්වලහා විකාවෙහි මෙසේය.

“වෙනනිකො (තු) හතකො කමිකාගෙ (ඵ) කිංකගෙ
දුසො (ව) වෙටකො පෙසො හවො (ව) පරිවාරිකො”
යනුයි.

§ “තෙව දුසා අනොජනාදිවසෙන චතුධා සිසුං අනොගො
හෙ දුසියා කුච්ඡිති ජනො අනොජනො ධනෙන නිනො ධනං
දුසා දුසභාවං කතො ධනකනිනො සයමෙව දුසවෙකපගතො හය
නිවාරණදුසා. දුසභාවමුපගතොව කරමරහාවෙන ආනිනො
කරමරනිනොව ඉච්චිවං තෙ දුසා චතුධා සිසුනාහි සගහං.” යනු
විකායි

	516	
දුසකච්ඡන් චිද්‍රණේ 2 භීතියා 3*.....	අදුසො. (නු) භුජ්ඤ්ඤා. (ඵ) නිච්චො. ජමමො. නිභීතකො.	A freed slave. A man of low caste.
තොමැලි අයදී.....	නිකොකා සප්ඨො. අභිලාසු.	A diligent man.
මැලිඅය 2†.....	මනෙදු. (නු) අලසො. (පෂඵ)	An idle man.
	517	
ච්ඛාලයා 4‡.....	සපාකො. (චෙච) ච්ඛාලො. මාතගො. සපචො. (භචෙ)	One of a degraded tribe.
ච්ඛාල විශෙෂ 2...	(නබ්බිසෙසාය) කිරිතා. †(දී) මිලකඛ ජනියො (පෂ ඵ)	Different kinds of low caste men.
	518	
චැද්ද 3.....	නොසාදෙ. ලුදුදකො. චකඛො.	An archer.
ච්චදඛයම 2.....	මිගචො. (නු) මිගචාඛො.	Deer-hunting.
බල්ලා 11¶.....	සාරමෙයෙක. (ච) සුතඛො. සුතො. සොතො. (ච) කුකකුරො	A dog.

* පාඉර, විචණ්ණ, පාතිත, සුඵජ්ජන, අපසද, බුලලක, ඉතර යනුද නිවයාට හෙවත් භීතියාට නමිය.

† තුඤ, පරමාජ, ආලස, ඝීතක, අනුඤ්ඤා යනුද අලසයට නම් බව අමරකොෂයි.

‡ ච්ඛාලයාට නම් අමරකොෂයෙහි -
 “ච්ඛාල පලච මාතග දීචාකීරීති ජනගමා:
 නිෂාද ඤපචා චනොචාසී ච්ඛාල සුකාභා:”

§ කිරිත යනාදී මෙලච්ඡ ජනිතූ ඒ ච්ඛාලවිශෙෂයෝ යනු සත්තයි.

මෙලච්ඡයන්ගේ ජනියෙහිවූ කිරිත, සබර, සුලිඤු යන මොහු ච්ඛාලයන්ගේම හෙදයෝය-මොණරපිල් ආදීද පිළිකොට හදනා හු කිරිතනම්වත්තාහ. පත්හදනෝ සබර නම් වත්තාහ යහා ෂාව්‍යවභාරයෙන් පිටත් ආචාරදෙශ ව්‍යවභාරයක් නොදන්නෝ සුලිඤුනම් වත්තාහ-යම් කෙණෙක් ගොමංස හඤ්ඤාය කෙ රේද ලොකබාහාකොට බෙණෙද්ද සච්චාර වීර්තිතයෝද ඔහු මෙලච්ඡනම්වත්තාහ-ඒ හෙයින් කිහු.

“ගොමංශ හඤ්ඤො යසු ලොකබාහාවි හාභගෙ
 සච්චාරවීර්තිනොනො, මෙලච්ඡඉතාහිධියගෙ”

|| මේ නම්දෙක ච්චචැද්දට බව ටීකාවෙහි කියනලදී.
 ¶ කොලෙය, මිගදංසක, හසක යනුද බල්ලාට නමිය.

	519	
පිස්සු බල්ලා 2.....	සොනො. සුවානො. සාඨරො. සුනො. සානො. (ව,සා. (පුමෙ) (උමමනො දීන මාපනො*) අලකෙසා. †නිසුනො. (මනො)	A mad dog.
	520	
බලුදම 2.....	සාබකිනං, (තු) ගද්දුලො.	A dog-chain.
ලුප්පාසේවුද්දු 2	දීපකො. (තුච) වේතකො.	A dog trained for the chain.
පයමල 3.....	බකිනං, ගණ්ඨපාසො. (ථ)	A chain for the feet.
වරුල 2.....	වාකරා f මි ග බි නධි නි f	A net or snare.
	521	
කෙමින 2.....	(ඵයං) කුවෙණි f කුමිනං,	A funnel-shaped wicker basket for catching fish.
දූල 2.....	භානායො. ජල, 1 (මුච්චි.නෙ)	A net.
වධි භුමිය 2.....	භාසානනං, වධි භා නං,	Place of execution, slaughter-house.
මස්ලොච්ච 2.....	සුනා f (තු) අධිකොට්ඨං,	A chopping block.
	522	
සොර 5 †.....	තකකරො. මොසකො. වොරො. වේනො. 2 කාගාරිකා. (සමා)	A thief.
සොරකම 3	වේයං, (ව) වොරිකා f මොසො.	Theft.
වෙමය † 2.....	වෙමො. වා ය නි දඬකො.	A loom.
	523	
සුභ 3.....	සුභිනං, නිනා. (පුමෙ) නනිනං,	A thread.
ලිපිභාදි ක්‍රියා 1... ..	පොභි. (ලෙපකදී f කමමනි)	Plastering.
පෙනාල්ල 2.....	පවාලිකා f පොභි ලි කා f (වනි දනනා දී නි මි නා)	A doll, puppet.

* උමමනොදීභාවයට පැමිණි සුනබනෙම අලකකය අතිසුණයයි දන්නාලදී. † දසසුයනුද සොරට නමෙකි. ‡ වෙම නම් වියන දණ්ඩයි.

‡ භාදිභවදයෙන් කාභිසුභිලිකාදීවූ බණන කමීගන්නාලදී—
“ලෙපං මාදසුභිලිකාදීකරණං, භාදිනා කාභිසුභිලිකාකමී ගෘහ්‍යතෙ—යදුනං,

“මාද්‍යවා දුරුණ වාච්චි වසෙත්‍රණ පඵච්චිණ්
ලොකරතෙනා: කෘතං වාපි පුසා මිනාභධියනෙ” යනු අමරකොෂ විකාසි.

|| වසත්‍රයෙන්හා දළභාදියෙන් කරණලදරුප පවාලිකා පොභි ලිකා නමි, යනු සන්නයි.

ලිදෙන් පැන් න } ගන සවි ය නුග්ග }	524 උග්ගාවතං, සවි ය නතං, (කුපාඡ්චිඛාගණං හවෙ*)	The rope and bucket of a well.
පෙවිටිය 2.....	මංජුසා f පෙලා f	A basket, box.
පැස 3.....	 පිටකො. † (තච්ඡිඨං) පච්ඡි f පෙටකො.	A basket.
525		
කද 2 †.....	චතහනි f (තච්ඡිඨං) කාඡේ.	A pingo.
සාලල 1.....	සිකකා f (ඤ්ඤාචලඛිනං.)	The strings of a pingo.
චහන් 2.....	උපාහනො., (චා) පාදු f (ඡී)	Slippers.
මරවැඩි 1.....	(තබ්බහදා) පාදුකා f (පෘථ)	A shoe.

* යං කුපතො ආවාටතො අඡ්චිතො ජලසා උඛ්ඛාගණං උචාරණං හවෙ තං උග්ගාවතං සවි ය නත මිති වොචිතෙ ” යනු විකායි.

† පිටක, පෙටක, පෙවා, මංජුසා, යන නම් හතරම පෙවිටියට බව අමරකොෂ විකාවෙහි—“චසත්‍ර ලංකාරදී ස්ථාපනාඪං කාචා යා මංජුඡායා: ” යන්නෙන් කියන ලද නමුදු සන්නයෙහි මූලදෙක කතොලව නොහොත් කටගමට බවකා ඉතරවය පෙව්චයට බව කියන ලදී.

“පෙටකා: පිටකා: පෙවා මංජුසා (ථ) විහනිකා
කාරයඡ්ඡි (තදුලමි) ශිකාං කාවො (ථ) පාදුකා”

යනු අමරකොෂ හෙයින් පෙටකාදිනු න පෙවිටියට—විහනිකාදී දෙක කන්චියට—ශිකාදී දෙක (ආලමබමානසරජ්ජපඡරස) යනු බැවින් සාලලයි. පාදුකා යනු චහන්ය.

‡ මෙහි කද නම් “ශිකාධාරලග්ගස” අමරකොෂ විකාවෙහි කන්චියයි—“ඉයං භාගෙචහනාඪො චතුච්ඡිකෙති සහසා—ශිකාධාරසනං ඛග්‍රාහයොලීග්ග ඉති දුච්චා: ” යනුද අමරකොෂ විකායි.

§ “අනු කාඡේ අචලමිතං වෙතනාදිචිකති පිකකානාම ” යනු විකායි—ශිකා, කාච යන නාමවය මැච්චලවයයි අමරකොෂ සන්න නමුදු විකාවෙහි “ආලමබමානසරජ්ජපඡරස” කියාය.

|| තසුපාහනාඡ්ඡ හෙද විසෙසා පාදුකා නාම බහුපචලා ච මිමයා, කඡමයාඡොකෙ ” යනු විකායි. “අනුපදිනා පදියනා ” යනු අමරකොෂ හෙයින් පාදුපමාණ්චු (පයට අධික නොවූ) චහන්, අනුපදිනා නම් වන්නිය.

	526	
වරපට 3.....	වරතනා f වඩිකා f නි ^{ක්} f*	A thong.
සම් පඩිය 2.....	හසනා f වමමපසිබකං, †	A leathern bag.
කෝවය 1.....	(සොණණාද්‍යාවතනානි‡) මුසා f	Crucible.
යකුළු 2.....	(ඵ) කුටං., (චා) අයොසතො.	A sledge-hammer.
	527	
අඬුව 1.....	(කමුරා හඩා) සමාසො.	A smith's tongs.
මිටිය 1 කිණිරය 1	මුසිහ f ජවිකරණී f (ඤ්ඨං)	A hammer, an anvil.
කඹුරු සම 1.....	(තබ්හසනා §) ගගගරී f (නාරී)	A blacksmith's bel- lows.
කරකතුරු 1.....	(සත්තනු) පිප්පලං, (හවෙ)	Scissors.
	528	
උරගල 2.....	සාණේ.(තු)නිකසේ.(චු)තො)	A touch-stone.
හිඳිවිඳිනකටුව 2...	ආරා f (තු) සුචි වි ප්පකා නා, §	An awl.
කියත 2.....	බරෙ. (ච) කකවො., (නිඤ්ඨ)	A saw.
ශීලාය 1.....	සිප්පං, (කමුමං කලාදිකං a)	An art.

* සත්ත පොත්වල “නනම්” නියාය.

† හසනා, අග්නිදිපත, යනුද මිටම නමිය-ඒ නමි, “අග්නිපටලනා ඤ්ඨසා වමිප්පසවකසා” යනු අමරකොෂ විකාහෙයිත්-මෙයනගමෙයි.

‡ සධිණිණාදිත්ගේ ආවනිතය කරණ තුන්ත මුසා නමිවෙයි. සත්: “සධිණිණපාකාඤ්ඨ: පාත්‍රවිශෙෂ: මුසා සත්ත” යනු අමරකොෂවි:

§ “තබ්හසනා තෙසං කමුරනං හසනා අග්නිදිපති ගගගරී නාම යා උකකානිපි චුච්චි මජ්ඣනිමපි” යනු විකායි.

|| “වයං බුද්දකසසෙ” යනු විකායි.

¶ “ශාණ, නිකෂ, කෂ යනු පටටිකාවට නම, නාස්නා පාණට නමැයි කියත්”—යනු අමරකොෂ සත්තයි—“සධිණිණාදි යනු සමි තෙත පරිඤ්ඤතො තසකා: ශීලායා:” යනු විකායි.

§ “සුචියා නාසාවිප්පකානං ආරා, වමම වෙධනෙපර්ත, නිකං සුචි යනති තෙච්චි” යනු විකායි—අමරකොෂයෙහි ආරා, වමිමප්පකෙදිකා, යන නමිදෙක සමි විදිත කටුවටයි.

a “කලාදිපු ක්‍රියා ශීලානමිවෙයි—මෙහි කලානමි වාත්සායන ශාසනුයෙහි උකතවු ගීතවාද්‍යාදිවු බාහ්‍ය චතුශ්‍යෙවි ක්‍රියාහා ආලිග නා චුච්චිනාදිවු අභ්‍යන්තර චතුශ්‍යෙවි ක්‍රියායි, ආදිශබ්දයෙන් මෙ යින් පිටත් ශීලාගතයුතුයි” යනු සත්තයි.

“කලා ගීතනාතකදිකං යත්කමිමතව්ච්චිලං ආදිතා රථකාරදි කමිමං” යනු අමරකොෂ විකායි.

	529	
ප්‍රතිමාරූපය 4.	පටිමා f පටි බි ඔං, *(ච) බිඔං. පටිනිබ්. (රතො)	An image, statue.
සදූශාභීය †10.....	(නිසු) සමො f; පටිභාගො f; සනනිකායො f; සර්කඛකො f;	Like, similar.
	530	
උපමාව 3	සමානො f; සදීසො f; තුලො f; සංකාසො f; සනනිභො f; නිභො f;	Similitude.
වැටුප් 4.....	ඔපමම, 1මු පමානං, (චො) 2 පමා f] හනි f (තු නාර්යං)	Wages or hire.
	531	
දුකෙළිය 2.....	නිබ්බෙසො. චෙතනං, මුලො, § ජුතං, (ඔනිඤ්ඤි) කෙතවං,	Gaming.
දුකෙළිත්තා 5....	ධුතො. 3කඩධුතො. නිතචො. ජුතකාර. 4 කඩ දෙවි. (නො)	Gamester.
	532	
ආපයා 2.....	පාවිභොගො. (තු) පටිභු.	A surety.
පසආව 2.....	ආකො. (තු) පාසකො. (හච)	Dice.
දුපෙරුව 2.....	(පුමෙ වා) 5ආපදං; සාර්-	A chess-board.
පරදු තැබීම 2.....	ඵලකො.](ච)පණො. 6බ්භුතො.	A bet, wager.

* පටියානනා, පටිච්ඡායා, පටිකනි, අච්ඡායනුදු ප්‍රතිමාරූපයවය.
 † තතු සමාදයො කෙවලාආපි නිසු සදීසෙත්ච චතනානා, සනනි
 කාසො පන අනො තයොච උතාරපදීභුතා-තං යථා, චොනා සමො
 යං, තංසමමිදං, තංසනනිකායො ඉච්චාදී... භුත රූප කප්පාදයොපත
 තු යථා පිතුභුතො, මාතුරූපො, පිතුකප්පො” යනු විකාසි.

‡ “උපමානොපමෙයනනං සධම්මිතො පසයං—චුතතච.

“උපමානොපමෙයනනං සධම්මිතො සිගොපපො” ති—ගෙ
 නොපමියතෙ යාචොපමියතෙ තෙසට්ඨි ඔපමොදිතතය මිතාමර
 සීගො” යනු විකාසි—“ගෙතොපමියතෙ යාචොපමියති ජාගො
 රෙන නාමනි ඉතාසීඃ - කෙචිතතු පුච්චාඤ්ඤෙ ඉතාහසු” යනු අ: වී:

§ කමඤ්ඤ, විධා, හරණ හරණ, පණ යනුදු වැටුප්හි ගෙවත්
 බැලමෙහෙකප්පුත්ච දෙන බැලයෙහි වැටේ.

|| “චයමබ්භුතො, ගෙන සතාදිලාහජනිවසෙන ජුතකාරදිතං
 ජයපරාජයා හොනනි u” යනු විකාසි.

“දුතතජයෙ යත්භාශාබෙකෙන ග්‍රාහං තසං” අමරකොෂවිකාසි.

u “පණ්ඨෙ, ඉදං දෙයමිතං තං ජිතමෙ” යනු බෙදුපභාෂි:

	533	
සුර බිජු 1.....	කිණ්ණං, (තු මදිරබ්ජෙ)	Ferment, yeast.
මියෙන්කළ සුර 1.	මධු, (මධ්වා සචෙ මනං)*	Spirit distilled from bassia.
සුර 4.....	මදිර f † වරුණී f මජං,	Spirituous liquor.
සුර විශෙෂ 2.....	සුර f † 1 සචො. (තු මෙරයං, †	Rum.

* සුරබ්ජයෙහි කිණ්ණනාමය (වැටේ) මධුවෙන් කරණලද සුරයෙහි මධුශබ්දය දන්තාලදී-යනු සන්නයි-අමරකොෂවිකාවෙහි “මිමල්වලින්කළ සුරය”යි කියනලදී-“නානාදබ්බකතො මදිරබ්ජෙ කිණ්ණං මධ්වාසචෙ මධුකපුඨාකතො මජෙජ මධුමනං, මධුකතො මජෙජපි මධු මධ්වාසචා චූතං මාධ්විකො මාධ්විකප්පි” යනු විකාසී.

† මදිරදී නම් සතර පුපාදියෙන්කළ සුරයෙහි වැටෙන බව සන්නයෙහි කියනලදනමුදු අමරකොෂවිකාවෙහිදී (සාමාන්‍යයෙන්) මද්‍යයෙහි බව කියනලදී-විකාවෙහි-“සුරනං මජෙජ වරුණො නාම එකො ජනො තොනොව පඨමං දීඨිතං වරුණො ජයති වරුණී වරුණො නාම දුස්සීලොපසෙන කතා පන ජනී වරුණී, කුම්බාජනකඨකඨායං පන ආදිකාල මුපාද්‍යං සුරෙ නව වරුණො නව දීඨිතං තස්ස පනස්ස සුරනිව වරුණී නිව නාම. ජනනී චූතං සුරෙ න වනවරකොත කතා පනජනී සුර, තඨ යා සුර සා එව වරුණී යා වරුණී සා එව සුර, සුරවරුණෙහි එකතො භුඨා කතතං. එතරහි පන සා පනජනී අඤ්ඤාහි කතාපි සුරණපණ්ණතං. පටිච්ච සුරනිව වරුණී නිව චොහ රීයති, හලිප්පියා, හලා, ගණොතතමා, පසනතා ඉර, කාදමබ් රී පෘත්‍ර, හලිතො බලහද්දස්ස පියා හලිප්පියා, පඨමමයං ගොමනත පඨතො කදමබ්කොදරෙහවා කාදමබ් රී, චූතනව,

“කාදමබ්කොදරෙ ජනා තොත කදමබ් රී මනා.” යනුසී.

“කදමබ් ජතොරසා කාදමබ් ජනං රනී කාදමබ් රී,-නත්‍ර ගොඨී ජපෙෂ්චිව මාධ්විව විශෙඤා ත්‍රිවිධා සුරෙහි වචනාත් සුරදී වයං ගොඨාදී ත්‍රිවිධමද්‍යස්ස ශෙෂං මද්‍යමං ත්‍රසොතොකො” යනු අමරකොෂ විකාසී.

‡ ආසවාදී නම්දෙක මල්ආදියෙන්කළ සුරයයි සන්නයෙහි කියනලදී-විකාවෙහි--“වයං තාලාදිරසජෙ...සිධුපෘත්‍ර, මජ්චිසෙ සෙපි තයමිදං වදනනී චූතනව—

“රීඨුර් ඤ්ඤරසොසා පකො රපකො රසචො හචෙත්ත මෙමරෙයං බාතකීපුෂප ශුඛධානාමු ඝංහනං.” යනුසී.

<p>ඔබ්ම* 2..... පාන භූමිය 2.....</p>	<p>534 සරකො; වසකො; ; (නිඤ්ඤ) ආපානං, පා න ම ඔ ච්ඤ, 533 සෙත්භු භූර් ප්‍රසොගතතා යොගිකො කාම මීර්තා ලිගනතා රෙපි තො තොයක තඬමම තතාඤ්ඤ චුතතීයං†</p>	<p>A drinking vessel. Place where people drink together.</p>
--	---	--

චතුබ්බණ්ණවග්ගො II-4.

* සරක, වජක, පානපාත්‍ර, අනුත්ථිණ යන නම් භාතර ම රුබො න ඔබ්මෙහි වැටෙන බව අමරකොෂ සන්නයෙහි කියනලද්දේ නමුදු එම වීකාවෙහි - වසක, පානපාත්‍ර. යන දෙක දෙපාත්‍රයට (හෙවත් රුබොනඔබ්මට) බවහා, සරක, අනුත්ථිණ යනදෙක ම දෙපාත්‍රයටබව කියනලදී-වීකාවෙහිද, “වයං පානවතො...සිධු මහිව සරකො” යනුයි.

† “මේ(චතුබ්බණ්ණ)වග්ගයෙහි(සත්‍රුකදී අනුත්ථිණයෙහි) සෙදෙත් නාවු තාවජක සවණ්ණකාරද්වු) යොගික යම් ශබ්දකොණෙක්, ප්‍ර චුර් ප්‍රසොග ඇතිබවින් එක (පුං) ලිඟු යෙහි කියනලද්දුද ඒ ශබ්දයේ (ප්‍රසොගවශයෙන් හෝ ක්‍රියාවශයෙන් හෝ) ඒ (භාවජක සවණ්ණකාරද්වු) සටහාවය නිමිතතකොටගෙණ (සත්‍රුකදී) අනුත්ථිණයෙහි ප්‍රවිභවයක් ඇතිකල්හි අන්‍යමු සත්‍රු ලිඟු කපුංසක ලිඟුයෙහිදු පාමිණිය යුතුවෙන්(ප්‍රසොගකටයුතුවෙන් සෙයි)” යනු සන්නයි.

“සමත්තලිඟාසංගහතො අසමුත්තතං පරිහරති යෙත්‍රාදී- අත්‍ර අසමි. වග්ගො යෙ යොගිකා සද්ද වෙනික මාලාකාර වොර අකක දෙවප්පහුතයො පුමෙ භූර්ප්‍රසොගතතා පචුර්ප්‍රසොගදසස නතො එකස්මි. ලිගෙ පුමෙ ර්ථතා කථිතා තො තඬමමතතා තං යොගවසා එකක්‍රියාකාර්තතා අඤ්ඤචුපතීයං තතො අඤ්ඤත්‍ර ඉත්ථා දීපු චුතතීයං සති ලිගනතා රෙපි ඉත්ථිලිඟාදෙපි තොයක උපතීයක තං යථා මාලාකාරී ඉත්ථි මාලාකාර්ථදං කුලමිච්චාදී” යනු වීකායි-

	536	
වනය 7.....	අරඤ්ඤං, කාන්තං, දුග්ගං. ගහනං, විජිතං, වනං, අවච්චි f (නී) මහාරඤ්ඤං, (ච) රඤ්ඤානි f නීයං හථෙව	A forest or grove.
මහ වනය 2.....	(ච) රඤ්ඤානි f නීයං හථෙව	A large forest.
	537	
ආරාමය 2.....	(නගර නාතිදුරස්මි. සනෙහි යොහිරෙ පිතො තරුසමො ස) ආරාමො, (තථො) 2 පචන, 3 (මුච්චනො)*	A garden.

මේ අන්වයම දක්නු සඳහා අමරකොෂයෙහිද
 “උත්තා හුර්ථයොගචා දෙකස්මි. සෙත්ත යොහිකා:
 තාඛචා දන්තනො වින්තා වහත ලිභාන්තරෙපි තෙ”

යනු කියන ලදී.

විකාවෙහි—අනු කෙසාංචිලලිභනෙදවධානාභාවාත් ප්‍රාපනමපුණ්ණි
 චං පර්භරනි උත්තා ඉති-අනු ශුද්‍රවගේභ යොහිකා: කුමහකාරමා
 ලාකාරප්‍රභාතය: ශබ්දා: කාව්‍යපුරුණදීප්පු පුංශොච හුර්ථයොගචා
 න පුච්චර්ථයොගදභිතා දෙකස්මිතෙනාව ලිභෙ උත්තා නිඤ්ඤො
 භෙනාන්තොන්තනු සත්‍රිකාදිවිශිෂ්ටෙව විශිෂ්ඨවෙත්. 1 සත්තං තා
 ඛචිකත් විශිෂ්ටානාං විශෙෂාධමිචාලලිභාන්තරෙ සත්‍රිලිභාද්‍යවප්පු
 හනියා: අපිශබ්දත් රුචා අපි කරණකුලාල දගො ජනිවචනාත්
 පුංසි සත්‍රියාංච වනිතන ඉති ඥෙයං යසකචයවශකාඵවාචො ඛුධා
 තෙ සගොහිකා: යසකචයවශකනිමනපෙඤ්ඤා සමුද්‍යගකනිමාත්‍රෙ
 ඤාචො ඛුධාතෙ සරුචා: තනු යොහිකො ලිභාන්තරෙ යථා, කු
 මහකාරී සත්‍රී, කුමහකාරං කුලං, ඵච. මාලාකාරී මාලාකාරං. අණං
 තන්තාත් සත්‍රියාං ඛඵ—අගොහිකො යථා, කරණී කුලාලී අනු ජතෙ
 රත්‍රිවිෂයාදිති ඛඵ” යනුයි.

* “නගරතො නාතිදුරස්මි. ධාතෙ සනෙහි අහිරෙපිතො
 තරුසමො පුගපණ්සාදී තරුසමුගො අහී සො උපචනමිති වො
 චිතො, කිතතිමචනමෙතං.” යනු විකායි.

“සනෙහි යොහිරෙපිතො” කියාද පාදයි.

	538	
උයන 1.....	(සබ්බ) සාධාරණ රඤ්ඤං* රඤ්ඤා 1(උයනන, 2(මුඛිනෙ)	A royal garden.
පමද වනය 1.....	(ඤ්ඤායං තදෙව) 3පමද- වන, 4 (මනන පුරෙච්චං†)	A royal pleasure-ground.
	539	
තුරුපෙළ 5.....	පනිච්චිඵක 5fවලි(ස්)සෙණි f	A row or range.
වන රෙඛාව 2.....	පාලි f] රෙඛා f (තු) රාජි f (ව)	A tract of forest.
වෘක්ෂය 10.....	පාදපො. විටපි. රුකකො. අගො. සාලො. මහිරුහො.	A tree.
	540	
කුඩාවෘක්ෂය 1.....	දුමො. තරු. කුණ සාඛි. ගෙව්ණ. (තු බුඤ්ඤා පාදපො)	A small tree.
වනස්පති වෘක්ෂය 1	(ඵලනති යෙ චිනා පුප්ඵං නෙ වුච්චනති) වනස්පති. ‡	One producing fruit without blossoms.
	541	
ඔසධි වෘක්ෂය 1....	(ඵලපාකා වසානෙ යාදු මරනෙක) 6 සධි f (සාහවෙ)	An annual plant.
ඵලනොගන් නා වෘක්ෂය } 2..	(නිසු) වුඤ්ඤා. f, 7ඵලා. f, (වාඵ)	A barren tree.
ඵලාතිවෘක්ෂය 3...	ඵලනෙ . f, ඵලවා. f, ඵලි. f,	A tree bearing fruit.
	542	
මල්ගෙණසි වි වෘක්ෂය } 4..	සමුපුලලිනො. f, (තු විකවො. f, පුලල . f, විකසිනො. f, (නිසු)	A tree in full blossom.
ගස් මුදුන 3.....	සිරෙ. 8 ගගං, සිඛරෙ; (නිසී)	The top of a tree.
සාඛාව 2... ..	සාඛා f (තු කඵනා) ලතා f	A branch.

* රජදරුවන්ගේ සඵ සාධාරණවූ වනය “උයනනය” යි කියනු ලැබේ. (ආනිඛි යනුද එයවනමිය.) † අනාඤ්ඤාපුරවාසීන්හාසමග රජ දරුවන් කෙලනා ඵ උයනම පමදවනයයි දතයුතු” — යනු සන්නයි.

“(පුමානා) කුඛිඋදකනං (රඤ්ඤා සාධාරණං වනමි)
(සකදෙනදෙව) පුමදවන (මනනාපුරෙච්චමි)”

‡ යම් වෘක්ෂකෙණෙක් මල් නැතිව ඵලගණිද්ද (උදුඛරදි) ඵ වෘක්ෂයෝ වනස්පති (වනස්පති) යයි කියනු ලැබෙත්.

§ යම් (කදලි බානකදි) වෘක්ෂයක් ඵල පාකයාගේ අනාගයෙහි මසේද හෝතොමෝ ඔසධිනමිවේ - යනු සන්නයි.

|| පුව යනුද මල්ගෙණ සිවි වෘක්ෂයට නමක්ය.

	543	
පත්‍රය 6.....	දලං, පලාසං, ජදනං, පණ්ණං, පනාං, ජදෙ, (පෂථ)	A leaf.
ලා පත්‍රය 2.....	පලලවො; (වා) තිසලයං,	A sprout or shoot.
අංකුරය 1.....	(නව්වනිතොනතු)* අංකුරො.	A germ.
	544	
මුකල කාකුල 2. .	මකුලං; (වා) කුඹුමලො.	An opening bud.
අලුත් කාකුල 2....	බාරකො. (තුච) ජලකං,	A bud or germ.
මදක් මුකල } 2.....	කලිකා f කොරකො; (නිඤ්ඤි)	An unblown flower.
කාකුල		
නාවිට 1.....	වණං, (පුප්ඵඤ්ඤනං†)	The stalk.
	545	
මල 3.....	පසවො. කුසුමං, පුප්ඵං,	A flower.
මල් රෙණු 1.....	පරගො. (පුප්ඵඤ්ඤ රජේ‡)	Its dust or farina.
මල් රසය 2.....	මකරනෙදු. මධු, (මනං)	Its nectar or honey.
මල් කාණ 2.....	ඵබකො. (තුච) ගොච්ඡකො.	A cluster of blossoms.
	546	
නොපාසුනු ගෙඩි 1	(ඵලෙඤ්ඤාමෙ‡) සලාට්ඨි. (තොනා)	Moist (fruit)
පාසුනු ගෙඩි 2...	ඵලං, (තු) පකක, (මුච්චිතො)	Ripe fruit.
	(ච ජා ක ඤා ජි කු සු ම- ඵලනාමං න පුං ස කො)	
	547	
දඹ ඵල 3.....	(මලලිකාජි (තු) කුසුමෙ සලිගා විභයො ඵලෙ¶)	
වෙලෙප් 2.....	ජමුට්ඨ f (ඤ්ඤි) ජඤ්ඤි, ජමුට්ඨ,	Fruit of the eugenia.
	විටපො. විටහි f ‡ (ඤ්ඤිං)	The branch and its shoot.

* අලුත පහලවූ දලුවෙහි අංකුර ශබ්දය වේ

† පුප්ඵ ඵලාදීන්ගේ බකනාය (නාවිට) වණං නම්වේ.

‡ “පුප්ඵඤ්ඤ රජේ පුප්ඵඤ්ඤ පරගො නාම” යනු චිකාසි-මල් රෙණු පරග නම-යනු සත්තයි.

§ අමුගෙඩියෙහි සලාට්ඨිනාමය කියනලදී, සත්තයි-“ශුඤ්ඤ වානමුභෙ තුඤ්ඤ” යන්නෙන් වියලිඵල වාන නමැයි අමරකොෂයි.

|| පාසුනු ගෙඩියෙහි ඵල වෘත්තාරය රුචිවශයෙනි.

¶ පුප්ඵඤ්ඤ ඵලයටද ඵලයටද නම්වූ වෘත්ත අලං යනාදී ශබ්ද නපුංසක ලිඟුයෙහිය. (වෘක්ෂවාචිකල පුලලිඟුයි.)

‡ මලලිකාජි ශබ්දයෝ (අභෙදෙපචාරයෙන්) පුප්ඵඤ්ඤ වෑවේ

	548	
කඳ 1.....	(මූල මාරධන සාධනෙතො*) බනෙයො. (භාගො තරුසුඵ) කොටතෙ; (නිජීයං රුකධ- විජ්ඤෝ) කඨං, (තු) දුරු, (ව)	The trunk.
රුක්සිඳුර 1.....		The hollow of a tree.
කාෂ්ඨය 2.....		The wood.
	549	
මූල 3.....	ඔුනෙයු. මූලං, (ව) පාදෙයු. (ඵ)	The root.
කණ්ණ 2†.....	සංකු. (තෙතො)බාණු; (නිජීයං)	The trunk of a lop- ped tree.
අල 2.....	කරහාවං, (තු) කනෙයු. (ඵ)	A bulbous root.
කිලිල් 2.....	කලිලෙ, මඤ්ඤො. (හවෙ)	The top sprout of a plant.
	550	
කැණ 2.....	වලෙරී f මජරී f‡ (නාරී)	A compound pedi- cel.
වැල 2.....	වලෙචි f (තුකථිතා) ලතා f	A creeper.
පඳුර 2.....	ඵවෙහො. (තු) ගුහො. (අකධනෙ)	A shrub.
බොහෝපතු ඇති වැල 1 }.....	(ලතා) විරු f (පතානිති)‖	A spreading creeper.

නකල්හි සිටිනියවූ (සත්‍රී) ලිගයෙන්ම සිටිනාහුය, උරීතිවාච්චු ගබ්ඳ
දයෝ (අභෙදෙපවාරයෙන්) ඵලයෙහි වැටෙන කල්හි සිටිනියවූ
(සුං) ලිගයෙන්ම සිටිනාහුයි—යනු සත්තයි.

“වම පාකඛොදී” යන්නෙහි ආදිබ්බදයෙන් කරථර, කදමුක, අ
සොක, කණිකාර, දුඛිම නාරහ, ආමලක, කුචල, බදර යනාදියයි.
මලෙචිකාදී යන්නෙහි ආදිබ්බදයෙන් ජනි, වන මලෙචිකා යනාදියයි.

* වෘක්ෂයාගේ මූලපටත් සාධා අනත කොට ඇති ප්‍රදේශය බනි
නම් වේ—යනු සත්තයි.

† ගස්සිඳුරෙහි කොටර බබ්බදයවේ -- නිකුක යනුදු ඵයට නමකි.

‡ “වයං ජිනනසු රුකධසු භුමිභිහාගෙ, බවොප” යනු විකායි.

§ “අභිනවතිග්ගානා ආයනා සකුසුමා කුසුමසුඤ්ඤාව මජරී ව
ලෙරීතු තදඤ්ඤාපි යථා තාලවලෙරී” යනු විකායි.

‖ “අකධනෙ, කදනාත්තාවූ බොහෝ පත් ඇති පඳුරෙහි ඵමහ,
ගුඛබ, බබ්බදයෝ වෙන්—හීන් දඹු ඇති වංසනාලාදී විටපයෙහිද
වැටේ—පතානිති පතුසමුහඇති, ලතාතාඞ්චලාදීච්චලතා, විරු විරු
නම්වේ—යනු සත්තයි.

“පතානො සාධාපත්තවයො, තෙන සුත්තා තාඞ්චලි තිසුසා ජ්ඞුත
ගලොචකදීකා ලතා විරුතාම” යනු විකායි.

	551	
අභසුරු 2*.....	අසසනො. බොධි f(වච්ඡු)	Holy fig-tree.
නුග 2.....	නිගුණො.(නු)වටො (කවෙ)	The banyan tree.
හිවුඵ 2†.....	කව්ඨො. (ව) කපිනො (ව)	Elephant or wood apple.
දිඹුල් 2‡.....	යඤ්ඤගො. (නු) උදුඛිගො.	Glomerous fig-tree.
	552	
කොබෝලිල 3.....	කොවිලාගො. සුගපනො.	Mountain ebony.
අභසු 5.....	කුඤ්ඤො.‡] වානසානකො. රජරතකො. කතමාලි. ‡ ඤ්චගො. වකවිසානකො.	Cassia fistula.
	553	
දෙසි 2¶.....	දනනසඨො. (ව) ජම්භිගො.	Lemon or citron.
ලුණුවරණ 2.....	වරණ. (නු) කරෙරි. (ව) ‡	Tapia.
එරබදු 2.....	නිසුකො. පාලිනදෙදු. (ඵ)	Coral tree
හොමුවහ 2 a.....	වංජුලො. (නුව) වෙනසො.	The ratan.

* වලදල, පිපල, ගජසන යනුද එයට නමිය.

“වයං බොධිරතකොති සඤ්ඤිතො බුඛසස හගවනො සබ්බඤ්ඤා නඤ්ඤාණපච්චාහසානකුතො දුමරපෙ අඤ්ඤානුතුවාර” යනුවි:

† දබ්භ, අඹිලඵල, දබ්ඵල, ගාහි, මමෙඵ, දනනසඨ යනුද හිවුලට නමිය.

‡ ජනනුඵල හෙමුදුඛක යනුද දිඹුලට නමිය.

§ විකාවෙහි—උදුලො, කියාය—ඵද අභසුට නම්වගයෙහි—අමරකොෂයෙහි—ලොලු ගසට උදුල නාමයක් කියනලදි—වමරක, යනුද කොබෝලිලටය—අමරකොෂයෙහි “කොවිදුගො වමරකා කුඤ්ඤො සුගපනකා” යනුයි.

|| ආරෙවන, චතුරභුල, සුවණණක යනුද අභසුටය.

¶ ජමබිර, ජමහ, ජමහල යනුද දෙසි හෝ දෙබ්මිය—දනනසඨ නිශාද පාසියි.

§ වරණ. තිත්තසාක, කුමරක යනුද ලුණුවරණටය.

a අමරකොෂ සන්තයෙහි “හොමු” යනුයි—විකාවෙහි “වයං විදුලෙ යො අබ්බසමයෙ පුප්ඵති” යනුයි—අබ්බසුඵ, සීහ, විදුල, වානර යනුද එයට නමිය.

	554	
අඹාච්චල 2.....	අඹාචකො. ජිතනකො.	Spondias.
මීගස් 2 *.....	මඩුකො. (තු) මඩුඤ්ජමො.	Bassia.
මොර 2 †.....	(අඵ) ගුළුඵලො. පිලු.	Pilu.
මුරුගා 2.....	මොහජ්කො. (ච) සිඤ්ඤ. (ච)	Marunga.
	555	
රුක්ආත්තන 2...	සනකපණ්ණි. ජනකපණ්ණො.	Echites scholaris.
කොඹු 2‡.....	තිනිසො. (ඤ) 1 තිමුක්කකො.	Tinis.
කැල 2	කිංසුකො. (තු) පලාමො. (ඵ)	Butea frondosa.
පෙතෙල 2	අර්ඝො. ඵේනිලො. (හඵෙ)	Soap berry.
	556	
බෙලි 3.....	මාලුර. බෙලුවා. බිලෙලො.	Marmelos.
දොඹ 2.....*	පුත්තාගො. (තුච) කෙසරො.	Punnag.
ලොත් 2.....	ගාලඵො. § (තුච) ලොඤ්ජ. (ඵ	Loth (The pal
පියල් 2.....	පියාලො. සනනකඤ්ජ. (ච)	sort) The tree Buchan-
	557	
රුකගුණ 2.....	ලිකොචකො. (තඵ) 2 කොලො.	Alangium.
ගුගුල් 1 2	(අඵ) ගුගුල්ලු. කොසිකො.	Bdelium.
අඹ 2.....	අමො. චුතො. [සමො. (ඵෙ) මො]	Mango.
මිආඹ 2.....	සහකාරො. (සුගඤ්චා §)	A very fragrant sort of mango.

* ගුලපුළු, වානපඤ්ච, මඩුඤ්ජ යනු මීගස්ව නමය.

† සිමොසධාදියෙහි මොර යයිද, සත්තයෙහි මොරොත්තියකට නම් යයිද, අමරකොෂ සත්තයෙහි පියල්ගස්ව යයිද, විකාවෙහි “අයං ගුජ්ජර දෙශෙ ප්‍රසිද්ධිං” යිද කියනලදී.

‡ විකාවෙහි “වයං රඵද්දමෙ” යනුයි—අමරකොෂයෙහි “තින්තෙ සහජුතොතෙමී රඵද්දාරති මුක්කකා, වංජුලඤ්චිත්තකාත්” යනුයි.

§ “සාලඵො” කියා බොහෝ පොත්වල හා විකාවෙහිද තිබේ.

|| රුජදන, ධනුපව යනු පියල් ගස්වය—අමරකොෂ සත්තයෙහි “කිරිපඵගස්, පියාලට නම්චන්තෙය” කියාය.

¶ කුමා, උලුඛලක, පුර යනු ගුගුල්ව නමය.

§ “ඵමො අමො සුගඤ්චා අනිසයගඤ්චුතො සහකාරොත්ත චිතො” යනු විකායි.

	558	
ඇවඹි 2.....	පුඹර්කො. (ච) සෙතභො.	A small sort of mango.
ලොලු 2 *	සෙලු. (නු) බහුචාරකො.	The tree Cordia mixa.
ඇත්තෙමව † 2....	සෙපණේ f ¹ කායුර්. f (චාඵ)	Gmelina arborea.
බෙබර ‡ 2.....	කොලි f (ච) බදර් f (නීයං)	Jajube.
	559	
බෙබර එල 2.....	කොලං; (චානිනී) බදරෙ.	Its fruit.
පුලිල § 2.....	පිලකො. පියලි f (නීයං)	The wave-leaved fig-tr. e.
පළොල් 2.....	පාටලි f කණ්ඩාචණ්ඩා f (ච)	Trumpet. flower.
කටුකිහිරි 2.....	සාදුකභණ්ඩා. විකංකභො.	Flacourtia sapida.
	560	
නිඹිරි 4.	නිඹුකො. කාලකඹකො. (ච)	Diospyros Embryopteris.
	නි ඹ රූ ස ක. නි ඹ රූ.	
නාරන් 2	එරච්භො. (නු) නාරභො.	Orange.
කවුඹු නිඹිරි 2.....	කුලකො. කාකනිඹුකො.	Diospyros tomentosa.
	561	
කොලොම් 3.....	කදඹො. පියකො. නිපො.	Nauclea orientalis.
බිදුඵ 2	හලලි. f, හලලානකො. f, (නිඹු)	Marking nut plant.
පිචුල ¶ 2.....	කොචුකො. පිචුලො. (චාඵ)	Tamarix.
මදව § 2.....	නිලකො. බුරකො. (හවෙ)	Tila.

* කළු, උදුල යනු ලොලුගසවය.

† මධුපණ්ණි, කදුපණ්ණි යනුදු ඇද්දෙමවය.

‡ “උගුරුසය” යනු අමරකොෂ සත්තයි—අමරකොෂ විකාවෙහි “අයං යජ්ඣියවෘක්ෂභෙදා: කරනාවකනාෂයා හලුමාණිකා ඉති බකතා:” යනුයි විකාවෙහි “වයං සකණ්ඩකෙ අඹිල එල රුකෙකි” යනුයි—කුචල, ඵෙනිල, සොවීරයනුදු බෙබරය.

§ විකාවෙහි “වයං අභිනවිකුලසමභුතෙ රුකං පාසාණදිසුඤ්ඤා න රුකෙකි” යනුයි—අමරකොෂ විකාවෙහි “පිංපර් ඉති බකතාසස ගොමානකනාෂයා කොඩා ඉති බකතා:”—ශබ්දභොගාමයෙහි “අශ්ව භි තුලප පනුසුතො වෘක්ෂභෙදෙ” යනුයි.

|| “වයං විදරුකෙකි යසස නියස.සෙන පෙලාදයො ලිමනනි; අරුකරො, අග්නිමුඛො, චිරරුකොභි” යනු විකායි.

¶ “නාවාගසයයිසෙයි” යනු සත්තයි—අමරකොෂ විකාවෙහි “නිලකභෙදෙයං.” යනුයි, § “මදව” යයි සත්තයෙහි පේණ්ණුමුත් විකාවෙහි “යසස එලානි මර්වභුමාණනි අඹිලානිව යනුයි— අමර කොෂ සත්තයෙහි “දිර්ඝපනුආති වෘක්ෂයෙකනිය” යනුයි.

	562	
සියඹලා 2.....	විවා f (ව) නිනිනිණි f (වාඵ)	Tamarind.
තෙලෑසටු * 2.....	ගඳුභණ්ඩා. කපිතනෝ.	Purispipal.
සල් 3.....	සාලෝ. 1 සසකණ්ණෝ. සඳපුර. [ඵ)	Shorea robusta.
කුඹුක් 2.....	අපුරුණෝ. කකුගො. † (භවේ)	Terminalia Arjuna.
	563	
විදෙල්ල 3.....	නිවුලෝ. මුවලිතෝ. (ව)	Barringtonia acutangula.
පියා ගස් † 3.....	නිපො. (ඵ) පියතො. (නවා)	Asan.
වල් පලෝල් § 2..	අසතො. පීතසාලේ. (ඵ)	
	ගොලිසො. කොටලෝ (භවේ)	Bignonea suaveolens.
	564	
නිරි පඵ 2.....	බී රි කා f ර ජ ය න නො,	Buchanania latifolia.
කසට ¶ 2.....	කුමි f කුමුදිකා. f (භවේ)	Cayaphal.
බුහුදුරු § 2.....	පුගො. (තු) කමුතො. (වාඵ)	Morus Indien.
රත්ලොත් 2.....	පට්ටි f ලොබා පසාදතො.	Red Lodh.

* කැරුල, සුපසසක යනුදු තෙලෑසටුය.

† සංයෝගයෙහි, කකුභයනුයි—නදිසපුර, වීරතරු, ඉතුපුම යනුදු කුඹුක්ය.

‡ බණ්ඩුකපුපඵ, ජීවක යනුදු පියාගසටය.

§ “මගධාදිසෙහිවු සණ්ඨාපාවලිය” යි අමරකොෂ සත්තයි.

“පාවලිපුපඵකාගේ දීසඵලෝ රුකො” යනු විකායි—ගොලිඵ, පාවලි, මොකඩ යනුදු ඵයට නම්ය.

|| රජදන, ඵලාඤ්ඤකඩ, යනුදු නිරිපඵගසටය.

¶ කාඵල නම් වෘක්ෂයට බව අමරකොෂයෙහිය—කරබෙහියයිද කියත්.

§ මෙහි “පුඵක්” යයිද—“පුගො (තු) කමුතොවාඵ” යිද සත් න විකාවලපවා නිබෙනනියා පලමුවෙනිවර අවුගැසිමේදී දැක්වු නුමුත්—මෙම වර්ගයෙහිම, තෘණවෘක්ෂයන්ට නම් දකුන කාඩ යෙහි 602 වෙනි ගාඵාවේ “පුගො (තු) කමුතො (භවේ)” යි පුඵක් ගසට නම් දකුන හෙයින්ද අමරකොෂයෙහි—

“රත්ලොත්.. කුමුකෘ: පට්ටිකාඛෘ:සසත් පට්ටිලාක්ෂො පුසාදනෘ: බුහුදුරු ...නුදසනු පුෂෘ: කුමුතො බුහුණෙක බුහුදුරුඵ”
නීබැව්තු

මේ පසුව දකුනුලාබු කුමය නිවරදිබව කල්පනාකටුකුයි.

“අයඵකණ්ඩකබාහුලෙලන මුඤ්ඤදෙසෙ ජයතො” යනු වි:

	565	
වැලගුණ 2 *.....	ඉඟුදි f තා ප ස න රු.	Ingua.
රුක්ඛුරුද 2 †.....	භූප්පතො. (තු) ආභූච්චි f	Bhojpatr.
ඉඹුල් 2 ‡.....	පිල්ලා. f සිඳිලි. f චීඝු)	Silk-cotton.
කොළ ඉඹුල් § 2..	ගෙවතො. කුට්ඨිඳිලි f	A sort of cotton.
	566	
කටුකරද 2.....	පතිරියො පුතිකො. (ඵ)	Gray bonduc.
වල් එරබදු ¶ 2 ...	ගෙහි. ගෙහිතකො. (හවෙ)	Rohi.
එරඹු § 2..	එරබො (තුඵ) ආමිබො.	Palma Christi.
සෑම ගස් 2	(අඵ) සනතුඵලා f සමී f	Sami.
	567	
කරද a 2.....	නනනමාලො. කරඡො. (ඵ)	Caranj.
කිහිරි b 2	බදිගෙ. දනනබාවතො.	Khayar.
හෙළ කිහිරි 2.....	සොමවකෙකා. (තු) කදගෙ.	A white sort.
කුකුරුමුවන් c 2..	සලලො. (තු) මදතො. (හවෙ)	Vangueria Spinosa.

* අගුණයයි, අමරකොෂ සන්නයි.

† යනාදිය ලිවීම පිණිස පත්‍ර හෙවත් පතුරු ගන්නා හැඳි නම් වෘක්ෂයයි—විකාවෙහිද “ වයං භූප්පතො ඉතාකං තෙ සුඤ්ඤ රතවෙ රුකංකං යසං තවෙ මනනංකංගති ලිබන්ති” යනුයි—භූප්, ඵමී, මුදුතව යනුද ඵයව නමය.

‡ පුරණී, මොවා, වීරුඝු යනුද ඉඹුල්ගසවය.

§ කටුඉඹුල්යයි නියත්—කාසිඳිලබකතවු වෘක්ෂය යනු අම: සන්: “ පිල්ලාකාරෙ කණ්ටකසහිත රුකෙක” යනු විකායි.

|| පුතිකරජ, කලිමාරක යනුද කටුකරදය—ඵනම් සිරිලයි.

¶ වැල්එරබදුයයිද—සොමුගසව නමැයිද අමරකොෂ සන්නයි.

“ දුඛිමපුඵකාරෙ සීහනාසකරුකෙක” යනු විකායි, පලිහනාස ක, දුඛිමපුඵ, යනුද ඵයව නමය.

§ වෘක්ෂපුඵච්, ගකබබගසක, රුවක, විහනක, වචු, පවාගුල, වඩ, වඩහිමාන, වෘඩවක යනුද එරඹු ගසවය.

a විරබිලල, කරජ යනුද කරදගසවය.

b ගායනභී, බාලතනය යනුද කිහිරිගසවය, කඵභරආති කිහිරි ගසවයයි අමරකොෂයි

c පිඞ්භක, මරුවක, සසන, කරභාටක යනුද කුකුරුමුවන් ගස වය.

	568	
ඉදුසල් 3.....	(අඵාපි) ඉදුසාලො. * (ච) සලලකි f බාරකො. (සියා)	Boswellia thurifera.
දේවදුර † 2.	දේව දු රු. හඤ්ඤ දු රු.	The Deodar pine.
සසු 2.	චචොයෙක. (තුච) චචකො	The Champac.
	569	
කොස් 2.	පනසො. කණ්චකි එලො.	Bread-fruit tree.
අරඵ ‡ 2.....	අහයා f (තු) හර්නකි f	Yellow myrobalan.
බුඵ § 2.....	අකොඛා f; විභිචකො f; (නිසු)	Beleric myrobalan.
නෙල්ලි 2.....	අම්නා f; 1 මලකි f; (නිසු)	Emblie myrobalan.
	570	
දෙල් 2	ලබුචෙ f; ලිකුචො. (චාඵ)	Artocarpus lacucha.
කිණිහිරිය 2	කණිකාචො. දුමුචලො.	Caniyar.
කොහොඹ ¶ 3. ...	නිකො. 2 රියො. දුචිමනොදු.	The Nimb, margosa.
දෙඵම් 2.....	කරකො. (තුච) දුලිමො.	The pomegranate.
	571	
සරල 2.....	සරලො. පුනිකඵං, (ච)	Saral.
ඇච්චේරිය 2.....	කපිලා f (තුච) සිංසපා f	Siso.
පුචතු § 3	සාමො f පියගු f කගු f (පි)	Priyangu.
මඤ්ඤ 2.....	සිරිසො. (තුච) හඛිලො.	Sirisha.
	572	
තොටිල a 2	සොනකො. දීඝචචො; (ච)	Bignonia Indica.
චුචුණ්මල් 2.....	චකුලො. (තුච) කෙසරො.	Mimusops elengi.
කොටදිචුලා 2.....	කාකො දුචිර්කා f චේගු f	The opposite leaved fig-tree.
නාගස් 2.....	නාගො. (තු) නාගමාලිකා f	The iron-wood tree.

* “සාලානං රුක්කානං ඉනෙදුරන් ඉදුසාලො. දුසාභිසු සිරිඵඛිඛි කාදි සදෙදු විය අබ්වචන මතනම්දං” යනු වීකායි.
 † සකකපාදප, පාර්හඤ්ඤ, පීතදුරු, දුරු යනුද දේවදුරුය.
 ‡ වෘඵා, පඵක, වයඵා, පුතනා, අමනා, කෙමචනි, චෙතනි, සිඵා යනුද අරඵය.
 § කර්සඵල, භූතචාස, කලිඤ්ඤ ම යනුද බුඵගසඵය.
 || නිසුඵලා, වයඵා, යනුද නෙල්ලිගසඵය.
 ¶ සඤ්ඤතොහඤ්ඤ, හිගුනිකස, මාලක යනුද කොහොඹගසඵය.
 § මහිලා, ලතා, ගොචඤ්ඤ, ගුනාදු, ඵලිනි, ඵලි ගනඵඵලි, යනුද පුචතුය.
 a මඤ්ඤපඵඵඵ, තඵ, කඵඵග, චු ඤ්ඤක යනුද තොටිලය.

<p>හොපඵ 2 නිව්ග * 2..... තමඵ 2 කෙලිද † 2.....</p>	<p>573 අසොකො. චංජුලො. (චාඵ) තකකාරී f වෙජයනිකා f තාපිලො. †(ව) තාපොලො. (ඵ) කුටභේ. ගිරි ම ලලිකා f</p>	<p>Jonesia Asoca. Jayanti. Tamál. Coraiya.</p>
<p>කෙලිදසාල් 1..... සිහිනඵදි 2..... නිකා ¶ 2..... බොලිදද § 3.....</p>	<p>574 ඉඤ්ජවො. (ඵලෙ තසො §) 2 ගඤ්ජො. කණිකා f (භවෙ) නිගහුභි f (භී) සිඤ්ජවොරො. තිණසුලං. (තු) මලලිකා f</p>	<p>Its seed. Premna spinosa. Vitex Nigundo. Arabian jasmine.</p>
<p>කඵමල් සෙඵලිකා 2 චලිදද 2..... බදුචද 4.....</p>	<p>575 සෙඵලිකා f නිලිකා f (ඵ) අසෙඵලා f වන මලලිකා f බඤ්ජනො. ජය සුමනං, භභිකො. බඤ්ජඵචකො.</p>	<p>Nebári. A wild variety of Arabian jasmine. Pentapetes phui- cea.</p>
<p>දූසමන් 5..... සිනිදද 2..... සත්ගෙති දූසමන්</p>	<p>576 සුමනා f ජනි සුමනා f මාලනි f ජනි f වසුසිනි f සුඵකා f මාගධි f (චාඵ) සතතලා f නවමොලිකා f</p>	<p>Great flowered Jasmine. Jasmin auriculatum. Double Jasmine.</p>

* ජයා, ජයනි, තාදෙපි යනුද නිව්ගයට නමිස.

† අමරකොෂයෙහි “තාපිලො” නියාය.

‡ සකක, වච්ඡක යනුද කෙලිදගසවය—“සකකපර්යායාපනු” යනු විකාහෙසිත් ශත්‍රුයාව නිසනලද නමි මීව ගෙදේ.

§ “තසො කුටජස ඵලෙ ඉඤ්ජවො” යනු විකාසි.

|| මිදිගසවයෙහි අමරකොෂසි—ගණිකාරිකා, ජය යනුද ඵයවය—විකාවෙහි “ඵයං කණිකාරිකායං, අගනිඅතෙන මජ්ඣමෙකනි අගනි ලෙඤ්ජො, තංකභෙහි සංසියමානො අගනි උභිතනි” යනුසි.

¶ සිඤ්ජක, ඉඤ්ජුරස, ඉතදුනි යනුද නිකගසව නමිස.

§ “ඉද්ද...තං භුඤ්ජනං (තු) මලලිකා” යනු අමරකොෂසි.

“සුමනා, නිගහුභිපි, “සිඤ්ජවොරොපි නිගහුභි නිලසෙඵලිකා යවෙ” නි රුචො” යනු විකාසි.

a ගණිකා, අමෙඵා යනුද සිනිදදගසවය.

	577	
යොහොඹු 2*.....	වාසනා f (කී) අනිමුණො.	Grtnera racemosa.
කණේරු † 2.....	කරවිණ. 1 සුමාරකො.	Nerium Odorum.
ලේනාරත් 2.....	මාතුලුණො. බීජ පුණ. †	Citron.
අත්තන § 2	උමුණො. (තුළු) මාතුලො.	Thorn apple.
	578	
කරඹ 2	කරමදො. සුසෙණො. (ච)	Carissa Carondas.
කොද 2	කුඤ්ඤ, (තු) මාසෂ, 2 (මුලිණ)	The many flowered
දේවදාලිය ¶ 2.....	දේවතාඩො. (තු) ජිමුණො.	jasmine.
කෝමාරිකා § 2....	(චා) 3 මිලාණො. මහාසභා f	Dectar.
	579	
කටුකරඹු 4.....	(අභ්‍රා) සෙරෙය්කො. දුසි f	
	කිංකිරණො. කුරඹකො. a	Jinti.
හෙළඅදු b 1.....	අජ්ජකො. (සිතපණ්ණාසෙ)	The white parna.
මුරුවා c 2	සමිරණො. එණි රක්කො.	Marua.

* මාධවිලතා යනුද යොහොඹුගසවය—යොමුයයිද නොව.

† පතිහාස, සතප්පාස යනුද අභවපයනීය ශබ්දයන් උපපදකොට ඇති මාරකශබ්දයද, කණේරුගසව නමි—මීට අලෝභයයිද වැඩි භාරයි.

‡ එළපුර, රුවක යනුද ලේනාරමව නමි.

§ කිතච, ධුතත, ධුතතුර යනුහා සමානීකරණය ශබ්ද අභ්‍රාත වලට නමි.

|| කණපාකඵල, අග්නි යනුද කරඹ ගසවය.

¶ වෙණි, බර, ගර්, යනුද දේවදාලිය ගසවය.

§ කෝමාරිකායයි සත්තයෙහි පේණ නුමුත් විකාලෙහි “මය. සනාමපසිවෙ පුළුවිවපෙ” යනුයි-අමරකොෂ යෙහිද “අලොන (සතු) මහාසභා” යන්නෙන් අමුලාන මහාසභා යන ශබ්දවය හදුනා කරඹගසවයයි කියනලද්දේ පමණක් නොව “සභාකුමාරී තරණි” යන්නෙන් කොමාරිකා ගසව වෙනම නමි කියනලදී.

a සත්තයෙහි මේ නමි භතර කටුකරඹුයයි කියනලද්දේ නමුදු විකාලෙහි ‘කුණ්ඩලිකාමණෙකු’ යන්නෙන් ගිරිනිලයෙහි කියනලදී.

b හෙළඅදුයයි සත්තයෙහි පේණනුමුත්, සමිරණ එණි රක්කො යන නාමවයෙන් කියන ද්‍රව්‍යයාගේ හෙළවර්ගය බව විකා අමර කොෂාදියෙන් හැගේ.

c මුරුවායයි සත්තයෙහි පේණ නුමුත් සිල්පවු පත්‍රඇති පණ්ණාසවර්ගයම බව විකා අමරකොෂාදියෙන් හැගේ-විකාලෙහි “අජ්ජකො” කියයි.

	580	
වද 2.....	ජපා f (නු) ජීව සුමනං,	The China-rose.
කිලිල * 2.....	කර්තේ. කකළො. (හවෙ)	Capparis Aphylla.
පිලිල † 2.....	රුකකාදනි f(ව) වනදුකා f	A parasite plant.
රත්තිටුල් ‡ 2.....	චිත්තකො. (භ) 1 ගනිසඤ්ඤිතො	Lead wort.
	581	
වර 2.....	අතෙකා චිතිරණේ. (තසමිං)	Swallow wort.
හෙළවර 1... ..	(භ) 2 ළකෙකා (සෙතපුඤ්ඤිතො)	The white sort.
නිදි § 2.....	පුනි ලතා f ගලොච්චි f (ව)	Guricha.
මොර 2.....	මුඛො f මධු රසා f (පෑඵ)	Aletris.
	582	
කසඹිලියා 2.	කපිකවුජු. දුඵසො. ¶ (ඵ)	Jawāsa.
වැල්මදව 2.....	මංජීඨා f වකසා f (හවෙ) §	Bengal madder.
දිගම්භත a 2.....	අඹිඨා f (ව නථා) පාඨා f	Acnidhi.
කුඵරුණ b 2.....	කටුකා f කටුකරෙහිණි f	Cauki.

* කලිලයයි සන්නයෙහි පෙණේ—විකාවෙහි “මරුදෙසපේ කණවතිනි කරකපියෙ තරුවිසෙසෙ” යනුයි—සමහර අමරකොෂ අධොලිපිවල දලකයයිද, අමරකොෂ සන්නයෙහි කටුකිරියයිද පෙණේ—ගණිලිය යනුද එයට නමයි.

† රුකකරුහා, ජීවත්තාකා යනුද පිලිලව නමයි.
‡ චිහනියව කියනලද නම් රත්තෙටුලව යෙදේ,
§ අමතා, ජිනතරුහා, කනතිකා, සොමවලලි, මධුපණ්ණී යනුද නිදිය.
|| මොර ගසවයයි සන්නයෙහි පේණනුමුත් විකාවෙහි “වයං ඛනුසෙනියං, යා පතෙතනි වවාසදීසා තත්තාවො තනතු ඛනුගුණ පසුත්තා” යනුයි—වවාසදාශඩු පත්තූනි දුනුදියට ගන්නා මුඛානම් වෘක්ෂජනිත” යනු අමරකොෂ සන්නයි. ‘දෙවි. මොරටා, තෙජනි, මධුලිකා, ඛනුගුණි (මධුගුණි) ගොකණ්ණී, පිලුපණ්ණී යනුද එයට නමයි.

¶ කසඹිලියායයි සන්නයෙහි පේණ නුමුත් විකාවෙහි වදුරුමැ බවහා, අත්තාගුත්තා, ජඩා, අවෘණ්ඩා, කඹුරු, පාවුසායනි, සුකසි මනි, මකකට් යනුද එයට නම්බව කියනලදී—අමරකොෂාදී යෙහිද එසේ නමුදු මෙහි දක්වනලද දුඵසා නාමයට සදාශඩු නාමයක් වදුරුමැවලට එහි නොදක්වනලදී. § සමහර, ජීනි, කාලමෙසිකා, මධුකපණ්ණී, හඹි, යොජනවලලි යනුද වැල්මදවය.

a එපනි, සෙයසී, රසා, එකසීලා, පාපවෙලි, පාවිතා, වනතිතනි කා යනුද දිගම්භතට නමයි.

b අසොකරෙහිණි, කටුරෙහිණි, චිච්චිත්තා, කණ්ණිකොදී, වකකානි, සකුලාදනි යනුද කුඵරුණට නමයි.

	583	
සැබෝ 2.....	අපාමග්ගො. සෙබර්කො. *	Achyranthes aspera
වගපුල් † 2	පියළි f මාගබ් f (මනා)	Long pepper.
ගොකඩු ‡ 2.....	ගොකණ්ටකො. (ච) සිංකාටො	Gochura.
අෆ්වැනන 2.....	කොලවලි f † හපිඤ්ඤි f §	A sort of long pepper
	584	
වදකසා ¶ 2.....	ගොලොමී f (තු) ව්වා f (චාච)	Orris root.
කවරෙඵ 2.....	ගිරිකණ්ණ 2 f ප ර ජ් නා f	Clitoria.
පුස්වැනන 2.....	සිහපුල්ප් f පඤ්ඤි පණ්ඨි f §	Hemionitis Cordifolia.
අස්වැනන a 2.....	සාලපණ්ඨි f (තු) 3 හිරි f	Hedysarum Gange-ticum.
	585	
කටුවැල් ඊ වු * 2..	නිදිඬිකා f (තු) බන්ගි f (ච)	A sort of prickly night shade.
බේරා b 2	(අච) නිලි f (ච) නිලිනි f	Indigo.
හුනිද c 2... ..	ජ්ඤප්පකො. (වෙච) ගුරා f (ච)	Abrus precatorius.
සානාචාර්ය 2.....	ස ත මු ලි f ස නා ව රී f d	Asparagus racemosus.

* බාමග්ගව, මසුක, කොසපණ්ඨි, කිණිහි, බරමජරී යනු සැබෝගසවය.

“අපාමාභී: සෙබර්කො බාමාභීවමසුරකො ප්‍රත්‍යක්ෂණි කොපණ්ඨි කිණිහි බරමජරී”
අමරකොප්පි.

† වෙදෙහි, කණ, වපලා, උසණ යනුද වගපුලවය.

‡ පලංකසා, සාදුකණ්ට, ගොබුරක යනාදියද ගොකටුවලවය.

§ කපිවලලි, සෙයසී, වසිර යනුද අෆ්වැනනවය.

¶ උගගජා, ජ්ගගජා, සතපඬිකා යනුද වදකසාය—“ව්වා සුකක ලොතිත මුලකෙදෙන දුච්ඛා තත්‍ර සුකකා ගෙමවතිරාණ්ඨි තො” යනු වීකාපි.

|| අපොවා, විණ්ඝුකනනා යනුද කවරෙඵවලවය.

§ පුස්වැනනි, විතපණ්ඨි, හලසී, බාවනි, ගුහා යනුද පුස්වැනනය.

a විදුරගඬා, අංසුමනි යනුද අස්වැනනවය.

* පුසී, බහනි, කණ්ටකාරී, බුදුකුලි යනුද කටුවැල්බවය.

b කාලා, තුණා, රජනි, සිරිඵලී, දෙණි, දොලා යනුද බේරාය.

c දුමෙසා, රත්තිකා, රත්තදලා, මුලා, කාකච්චි, වුලාබ්ච, කාකාලා, සිබෙති' යනුද හුනිදව නමය.

d බුහුසුතාචාර්ය, ඉඤ්චරී, වරී යනුද සානාචාර්යවය.

	586	
ඉවද * 2	මහොසධං, (ස) 1 නිවිසා f	Atis.
බෝදිගස් 2	බාකුච් f සොමවලෙකා f †	Somraj.
වනුවාල් 2	දුබ්බි f දුරුභලිඤ්ඤ f (ඵ) ‡	Yellow Sanders.
වලහසාල් 2.....	විලහං, විත්තනඛුලා f §	Bábrenç.
	587	
උක් 1 2.....	නුහි f (වෙව) මහානමො.	Euqhorbia
මදිවැල් 2.....	මුද්දිකා f (තු මධුරසා f	A grape vine.
වැල්මි 3.....	(අ ඵ පි) මධුකං, යක්- -මධුකා f මධුලක්කා f §	Liquorice.
	588	
වම්බු 2	වානිගණො. (ව) හඬානි f	The egg plant.
හෙළබු 2	වතනානි f බුහනි f (පෘථ)	The white sort.
කැලිය a 2.....	නාගබලා f (වෙව) ක්කසා f	Gorakha.
ලියනගලා 2.....	ලාගලී f (තු ව) සාරදී f	Gloriosa superba.
	589	
කෙසෙල් 3	රමනා f (ව) කදලී f මොවො.	Banána.
කපු b 2.....	කපුසි f බදර් f (භවෙ)	Cotton.
බුලත් 2.....	නාගලතා f (තු) නාච්චුලී f	Betel.
මලසිතා 2.	අග්නිඡලා f (තු) බානනි f	Lythrum (ruticosum)
	590	
සුදුකුණුවාඵ 2. ...	නිවුතා f නිසුවා f (වාඵ) c	Teori, the white sort.
කඵකුණුවාඵ 2...	සාඵො f කාලා f (ව කඵසතො) d	Teori, the black sort.
මසබිය 2.....	(අ ඵා) සිනි f (ව) උසහො.	Rishabha.
හරේණු e 2.....	රේණුකො. කපිලා f (භවෙ)	Rénucá.

* විසා, අරුණ, පට්චිසා, සිනි'පි.
 † සොමරප්, සුවලි, කාලිමෙසි, කණාඵලා, පුනිඵලි'පි.
 ‡ පිතඤ්ඤ. කාලෙයක, පවඤ්ඤ, පඡ්ඡනි'පි.
 § වෙලල, අමොසා, තඛුල, කිමසතතු'පි.
 ¶ සිකුකයසිද කියන්—සිකුඛ, වඡ්ඡම. ගුලා, සමනාදුඛා'පි.
 || ගොඵනි, දකඛා, භාරභුර'පි. § මධුයක්කා කියාද පාඨසි.
 a ගජකැලියසිදු කියන්—ගාගෙරැනි රසසගවෙඛුකා'පි.
 b තුඡ්ඡකර්, සමුද්දනනා'පි—වනකපු භාරවාඡ් නම්වේ.
 c සබ්බානුභුනි, සරලා'පි.
 d සුසෙණිකා. මසුරවිදලා, අඛවනද, කාලමෙසිකා'පි.
 e ඒනම් සුගකු දුවාසක් බවහා ඊට රුහාණියසි ව්‍යවහාර බවද කියනලදී—හරේණු, විජ, හසවගනිනි යනුද ඵයට නම්ය.

	591	
හිර්වේරිය 2.....	හිර්වෙරො, (ච) වාලො, * (ච)	Bála.
කෙම් † 2.....	රතතඵලා f (තු) බිඹිකා f	Momordica mona- delpha.
ගල්මල ‡ 2.....	සෙලෙය්, † සමසුළුං (ච)	Benzoin.
එන්සාල් 2....	ඵලා f (තු) බහුලා f § (හචෙ)	Large cardamoms.
	592	
උසුල් කොල 2 ...	කුසිං, (ච) වතඛි. ¶ (කඵතො)	Costus speciosus.
දසසුර 2.....	වාතොය්, (තු) කුටනාටං,	Cyperus rotundus.
ඔසඛි	ඔසඛි f (ජනිමනනමොකා §)	A deciduous plant.
එයිත් පිටත් බෙහෙන්ද්‍රව්‍ය } ...	- 2 සධං (සබ්බ ම ජ ති යං)	A drug.

* උදිව්‍ය, බහිඵා, කොසාච්චුනාම යනු හිර්වේරියටය.

† කෙම්වාලයයි සත්තයෙහිද, කෙම්ගසයයි අමරකොෂ සත්ත යෙහිද පෙණේ, තුඛිකෙරී, පිලුපණ්ණී යනුද එයට නමි.

‡ ගල්මලයයි සත්තයෙහි පේණනමුදු අමරකොෂ සත්තයෙහි “සුගන්ධි රසද්‍රව්‍යයයි කියන ගල්සෙවෙලට නම්” යි කියනලදී. ටී කාවෙහි “නවපාසාණ හවං සුගකිරස දබ්බං, සෙලපඵති බක තං” යනුයි කාළානුසාරිය, යනුද එයට නමි.

§ බහුලා, වඤ්චාලා යනුද එන්සාලට නමිය^{උර}කුච්චා, කොරහි, නිජුලා යනු හින් එන්සාලය. අමරකොෂයෙහි හින්එන්සාලට “සුඤ්චාපකුච්චා තුනා කොරහි ත්‍රිජුලා ත්‍රාචී” යනුයි.

¶ පාරිභාව්‍ය, වාප්‍ය, පාලක, උඤ්චල යනුද කොට්ටංය.

|| ඒනම් ගල්සෙවෙල් අතුරෙහි වනනාච්චු කොට්ටියාචුරියයි බක තච්චු කෙවනීති මුඤ්චකය යනු අමරකොෂ සනනයි—ටීකාවෙහිද “ජයතෙ මුත්තකාකාරං සෙවාලදලසමයෙ” යනුයි—“මහාවමුත්‍ර තු යයිද කියත්” යනුද සනනයි—පර්පෙලව, ගොසුර, කෙවතනිමුත්ත ක යනුද එයට නමි.

§ “ඵලපාකානාලනාදී ජනිමනනමෙව ඔසඛි නාම, න ජනිඵල නතෙකාලාදී, බහුවචනනතු අත්බහුලනා ඵව, එකවචනනොපි දීඤ්චනි, ඔසඛි ඉක්ඛියමෙව, ඔසධං සබ්බමජනියං, ඵලපාකානාජනි තො අඤ්ඤං යනිච්චි රොගාපනායනකරං තං. ඔසධමුච්චිතො ඔසඛි ජනිසඛිනධිදබ්බමපි ජනිවතනිච්චියං. රොගාපනායන ක්‍රියාගෙතු තනා උසධසද්දුවච්චිමිති පටිපාදනං සබ්බගාහණං” යනු ටී:

	593	
මූලාදී දශය 1.....	(මූලං පහතං කළීර ගංගං කංඛං මිණි ඵලං තථා තචො සුළුච ජනනනි) සාකං, (දහවිධමමනං)	The ten sorts of esculent roots, leaves, &c.
	594	
තුවර * 2.....	පසුනිතාවො. එළගලො.	Cassia Tora.
සුළු කුර 2.....	නඬුලෙයෙක. † පෞමාර්සො.	Amaranthus polygamus.
දිව්පසුරු 2.....	ජිවනි † ජිවනි † (වාච) †	Jivani.
ජිවක ‡ 2.....	මධුරකො. (ච) ජිවකො.	Jivaca.
	595	
ගෙළ ලුහුණු 2	මහාකනෙයු. (ච) ලසුණං, §	Garlic.
රතු ලුහුණු 3.....	පලඬු. (තු) සු කතුකො.	Onion.
දුම්මාලල 2	පවොලො. තිතනකො. (වාච)	Trichosantes.
කිකිරිදිය 2.....	හිගරගේ. (ච) මාකකවො.	Bhringariva.

593 “මුල්, පත්‍ර, කිළිල, දඵ, දඬු, මිදුළු, ගෙඩි, සුළුළු, මල්, සතු යයි සාකය දශප්‍රකාරයයි දනනාලදී—මූලාදීදශය සාකයයි සේසි” යනු සනනයි—“මූලාදීකං දහවිධං සාකමිති මනං තත්‍ර මූලං මූලකාදිතං පහතං බාකුචාදිතං, කළීරං. වංසාදිතං, අගංගං වෛනනාදිතං, කතුං නිලසුලාදිතං, මිණිං නාලාදිතං, ඵලං කුමහඬාදිතං, තචො මාතූලුගාදිතං, සුළුච වහසුසෙනාදිතං, ජනනං මහිජනනාදිතං” යනු විකායි—“මූලපත්‍රකර්තූ ඵලකාණංවාච රුචිකං.

නිකපුෂ්පං කවචං වෛව ශාකං දහවිධං සොනං.” අ: විකායි.

* දැඬුස, වකකමඤ්ඤ, උරණකඩ යනුද තුවරවය—“එඩගජ,” අමරකොසයි.

† ජිවා, ජිවනියා, මධු යනුද දිව්පසුරුය. “අයං රහතගමාර්සාකනි” යනුවිකායි.

‡ සිහික, සෙක, දිසාසු, කුල්පිසක, රසසග, මධුර, සාධු යනුද ජිවකය. “අයං අභිවග්ගාපච්චො අනෙතෙව නාමෙන වාණිජනං පසිමො, මධුරසනනා මධුරකො—

“ජිවකො සිහිකො සෙකො දිසාසු කුල්පිසකො
රසසගො මධුරො සාධු පාණකො චිරජිවි පි” නි
නනනනකං” යනුවි:

§ මහොසධ, අරචි, රසොනක යනුද ගෙළලුහුණුය.

	596	
සුඵචුරුද 2.....	සුනනනවා f සොඵකානී f	Hogweed.
නිච්චුල්වානන 2....	විතුනනං, සුනිසනනකං,	Marsilea dentata.
කර්විල 2... ..	කාරවෙලො. (තු) සුසචි f	Momordica charan- tia.
ලෙඩු 3	තුඹක f l ලාචු f (ච) ලාචු f *(සා)	Δ long gourd.
	597	
කිකිරි 2	ඵලාලකං. (ච) නකකාරි f	A sort of cucumber.
කොමඩු 2	කුචකොම. (තුච) චලිකො.	The water-melon.
නියමිර 2.....	ඉකුචාරුණි f වි සා ලා f	Colequintida.
මහකුර 2.....	චන්දුලං, චන්දුලෙයකො.	Chenopodium album
	598	
මුලපලා 2.....	මුලකො; (නිච්චියං) චුච්චු f	Radish.
නම්පලා 1.....	නඹකො. (ච)	Globe amaranthus.
විලපලා 1.....	කලඹකො.	A kind of potherb.
රුවර 1.....	(සාක හෙදු†) කාස මඳු.	Cassia esculenta.
ලිභිල කොල 1...	කිච්චුරි f	Name of a plant.
හභුඵ 1.....	ඵගගවා. 2 (දයො)	A sort of potherb.
	599	
හීනණ † 2.....	සඳුලො. (වෙච) දුඛො f (ච)	Bent grass.
සුදු හීනණ 1.....	ගොලොමී f (සා සීතා හවෙඤ්ච)	Bent grass with white blossoms.
වම්මුතු 2.....	ගුන්දු f (ච) හඳුමුතනං, ¶ (ච)	Cyperus pertenuis.
උක් 2.....	රසාලො. (තු) ³ චුච්චු. [වෙඵ. (තු)]	Sugar cane.

* “නපුඤ්ඤා ලංඛණවසංසතො, උ, මලොපො නසසනං අලාචු, පාණිනියානං ආපුඤ්ඤා ලංඛණවසංසතො ආලාචු, කාච නිකානං චන්දුනවෙචං, අච්චාකනතු රසනනං කචා අලාචු. අලොපෙ ලාචු අහෙදෙපචාරෙන නිණිපි ඵලෙපිච්චිලිනානි සාසදෙදු ඉච්චිලිග ජෙනකො” යනු විකාසී.

† “කාසමඳුදයො සාකහෙදු සාකච්චෙසසා” යනු විකාසී.
‡ සතපබ්බිකා, සහසුචිරියා, හගගච්චි, අනනනා, රුභා යනුදු හී නණය.

§ “සා දුඛො සීතා සුකකා වෙ, ගොලොමීනාම, සතචිරියා, ගඛාලී සකුලකඛකොපි” විකාසී.

¶ ගුන්දු යනාදීදෙක මහවම්මුතුබවහා, කුරුවිකු, මෙස, මුසා, මුසාක යනු වම්මුතුබවද, චුඛාලා, චකුලා, උච්චා යනු හීන්වම්මු තුබවද අමරකොෂයි.

	600	
භූණ * 4	තවසාගර. වෙණු. වංසො.	A bambu.
පුරු ක 3	පබ්බං, (තු) එලු, ගණ්ඨි. (සො)	A knot or joint.
පවතින්හඹනභූණ	කිවකා. (තෙ සිසුං වෙණු යෙ නදන්තා නිලොඩුතා†)	Bambu rattling because of wind.
	601	
කුලල් බව † 2.....	තලො. (ව) බමනො. [පොව-	A reed.
වැළක් 2.....	ගලො. (තු) කාස; 1 (මකින)	Saccharum sponta-
බිහි බව 2.	තෙජනො. (තු) සගෙ. (මුලං	neum. Saccharum sara.
බඩුස් තණුල් 1...	තු) 2 සිරං, (බිරණස හි §)	Andropogon murica-
	602	antum.
කුසතණ 3	කුසො. බර්හිසං, දබො.	Sacrificial grass.
ගැබ්බෙව	} 2 ...	Andropogon schoe-
නම් තණ		
තණවර්ගයක් 2..	සාසො. (තු) යවසො. (වාච)	Meadow grass.
පුළුක් § 2.....	පුලො. (තු) කවුකො. (හවෙ)	Areca faufel.

* සහපබ්බං, යවළ, මකකර, තෙජන යනුද භූණගණ්ඨි.

† “අනිලොඩුතා අනිලෙන පකච්චිතා යෙ වෙණු කිවාදිහි කතරක්ඛතාය නදන්ති තෙකිවකා නාමසිසුං” යනුවිකායි. “අනිවංචගෙයිත් පැලීගියාඩු නොහොත් බාලාව ධාවෙහි කිවාදිත් විසින් කරණලද්ද වූ රක්ෂපාඨිආනි යම් වෙණුකෙතෙක් අනිලයෙන් කම්පිතවූ වාහු නාදකෙරෙදද ඔව්හු කිවකානම් වන්තාහ” යනු අමරකොෂ සන්තයි.

‡ පොවගල නාමය මෙහිද වැටේ.

§ “බිරණස සහතකුසුමසං තිණ්විසෙසසං මුලං උසිරං. නාම, අහයං නලදං සෙවනං මනාලං ලාමස්කමි” විකායි—වීරණ, වීරතර, යනදෙක බඩුස් තණව හෙවත් සැවැඤුරට බවහා අහය නලද යනාදිය සැවැඤුර විශෙෂයේ බව අමරකොෂයි.

¶ “හුණිණිකං ගැබ්බෙව ව සුතනං ගොමයං පියං”—රාම කපුරුරතො කො අසං ගෙදෙ රාමකපුරං බහුපතං කඛං කපුරු ගැබ්බං, ගැබ්බෙව නනු ඉකකව සමාන පතං කෘත සභාවං හුම්ලගං අතොයෙව හුණිණිකන් වුචිතො” යනු විකායි.

|| ගවාදිත් විසින් අදනියවූ තණ්ඨව නම්බව හා, තණ් අරජුන යන දෙක සාමාන්‍යයෙන් තණ්ඨව නම් බව අමරකොෂයි.

§ සොණ්ඨා, ගුවාක, බසුර යනුද පුවකව නමිය.

	603	
තල් 2.....	තාලො. විහෙදිකා f (වාථ)	Palmyra.
හිදි 2.....	බජ්ජරි f සිඤ්ඤි f (බුඹිනි)	Date tree.
	604	
කිතුල් 1	හිනාල. (තාල බජ්ජරි)	The marshy dato tree.
පොල් 1.....	නාලිකෙර. (තරව ව)	Cocoanut.
තල 1.....	තාලි f (ව)	Corypha.
වැටකෙසියා 1.....	කෙතකි f (නාරි) (පුගො ව තිණ පාදපා)	Pandanus.
	605	
පඵතය * 9.	පඵතො. හිරි. සෙලො. 1 දි. නගා. 2 වල. සිලුඹියා.	A mountain.
පාසාණය 5.....	සිබරි. හුබරෙ.] (ථ) 3 බන. පාසාණ. 4 කො. 5 පලො. සිලා f	A stone or rock.
	606	
පඵත විශෙෂ 7....	ගිඤ්ඤිකුටො. (ව) වෙහාගර. වෙපුලො. 6 සිහිලි. (නගා †) විඤ්ඤා. පඞව. වංකා. (දි)	Diverse mountains.
උදය පඵතය 2....	පුබ්බසෙලො. (තුචො) 7 දයො.	The eastern mountain.
අඤ්ඤාපඵතය 3.....	මනුගර. 8 පරසොලො. 9 කො	The western mountain.
හිමාල පඵතය 1...	හිමවා. (තු) හිමාවලො.	The Himalaya mountain.
	607	
හිමාලකූටයෝ 5. .	ගකමාදන. කෙලාස. විතන කූට. සුදසනා.	The peaks of the Himalaya range.
පඵතයෙහි සමප්‍රදේශය } ...	කාලකූටො. († ති කූටාසා) පනො. (තු) සානු f, (වෙනිඨො)	Table land.

604 කිතුල් තල් හිදි පොල් (එසේම) තල වැටකෙසියා පුවක් (යනමේ ගස්) තෘණ වෘක්ෂයෝයි.

* අභාරය, ගොතන, යනු පඵතයට නමි.

† “ගිඤ්ඤා කූටාදයො තිකූටනනා (වංකාදිනි එන ආදිනා මලයදඤ්ඤාදයො ව) නගා නගවිසෙසා” යනු විකාසි.

‡ මෙහි “තිකූට” යනු පඵතයකට ගෙණ විකාවෙහි “ජලෙන පි පඞතවිසෙසා, අසස යථාච්ඡිතපඞතාසා පනො සමො හුමිහා ගො සානු තාම” යනු කියනලදී. ඒ සන්තයට විරූඞයි.

	608	
කුල 3.....	කුලො ; (වා) සිඛරං, සිගං,	A peak or summit.
ප්‍රපාතය 2.....	පපාතො. (තු) තවො. (හළව)	A precipice.
පච්චා පාශවීය 2...	තිතභෛ. කවකො; (තිඤ්ඤි)	The side of a rock.
ආලේල 1.....	තිප්ඤ්ඤො. (පසවොඝ්‍රිතො*)	A cascade.
	609	
කදුරුලි† 2.....	දරී f (ඤ්ඤි) කදුරො. f (චිඤ්ඤි)	An artificial cave.
ගල්ලෙණ 3.....	ලෙණං, (තු) ගඛරං, ගුහා f	A natural cave.
ගල්පොකුණ 2.....	සිලාපොකඛරංඤ්ඤි f සොඤ්ඤි f	A rocky pool.
ලතාදීන් වැසු } නු ලෙණ 2 † }	කුඨං; තිකුඨ; † (මිඤ්ඤි න)	A bower.
	610	
පච්චින මුදුන 1.....	(උඛම) ¹ ධිච්චිකා f (සෙල-	Land on a mountain
පච්චිනසමීප ඛිම	සො සනනා කුමිඤ්ඤි) ² පච්චිකා f	Land near a mountain.
පුනතනන පච්චිනය 3	පාදො. (තු) ³ පනනාසෙලො. (ඵ)	A hill near a mountain.
ගෛරිකාදිය 1....	ධාතු. (තොතා ගෛරිකාදිකො)	A fossil or mineral.
	— 611 —	
සිංහයා 3.....	මිහිතොදු. කෙසරී. සිහො. §	A lion.
කරබානා චලසා 2	තරවේඡා. (තු) මිහාදතො.	A hyena.
චක්‍රයා 2.....	චෘගොසා. ¶ (තු) පුඛරීකො. (ඵ)	A tiger.
දිවියා 4....	සඤ්ඤො. (දිපිති රිතො) §	A leopard.

* “පඛනපාසාණදිසු අච්චුතො ජලසො පසවො පසවනං නිජ්ඤි රෙ නාම” යනු වීකායි.

† ඒනම් භූමි පච්චිනාදීන්ගේ විවරය යනු සන්තයි—“කිතතිමෙ අති තාතමෙ සජ්ලෙ නිජ්ඤිලෙවො කදුරෙ” යනු වීකායි.

‡ “චයං පඛනාදිතං ගඛරදෙසෙ ලතාපලලවතිණදිති පිති තොදරෙ ගඛරෙ” යනු වීකායි.

610 “සෙලසො පඛනසො උඛං භූමි අධිච්චිකා අධොහාගාසනනකුමි උපච්චිකා නාම, මුලපඛනසෙසනන පරිවාරෙඤ්ඤා සීතඤ්ඤිපඛනා පාදා නාම, ගෛරික මනොසිලා හරිතාලකධීනතදිකො සලෙඛාඵච සිලා විකාගෙ ධාතුනුඤ්ඤිතො—සෙලවගාව ඤ්ඤිතො” —යනු වීකායි.

§ පචසො, හරී යනුද සිංහයාවය—“මුඛමිච වරණපසො කරිකුමා සො දුරණසමනාති, තෙති සහ පචසොති යසොති පචසො” වී:

|| “මහාකුකාකුරපමාණෙ කුකුරකති කණකලෙඛා විතතසරීරෙ ගොමනුසොදිතිං සකමිමො රසොමුඛො තරවේඡා නාම” යනු වීකායි.

¶ “චෘගොසා දිපිතිපි” යනු වීකාධිවින් චෘගොස නාමය දිවියාවදවේ.

§ “දිපිති විසගෙ සඤ්ඤො ඊරිතො” යනු වීකායි,

	612	
වලයා 2.....	අව්වො, ඉකෙකා, (ච)ඉසෙසා, (ඵ)	A bear.
කාල සිංහයා 3....	කාලසීහො, ඉසො, (පෘථ)*	A sort of lion.
රෙහින මෘගයා 2	රෙහිසො, †රෙහිනො, (වාථ)	A sort of deer.
ගෝනා‡3.....	ගොකණේ, ගණි, කණ්ටකො.	An elk.
	613	
කගචේනා 4.7.	බගග, බගගචිසාණ, (නු) පලාසාදෙ, (ච) ගඛකො.	A rhinoceros or uni- corn.
වනභූදිභු 2.....	(වෘක්ෂාදිකෙ) වාලුමිගො.	A beast of prey.
චදුර 7.....	සාපදෙ,] (ඵ) පුවගමො.	A monkey or ape.
	614	
කථ භුඛ අ1 } නි චදුර 1 }	මකකටො, වානරෙ, සාඛා- මිගො, කපි, වලිමුමො, පලවගො,] (කණ්භතුමො) ගොනභුලො, (නියොමතො)	The black faced monkey.
	615	
කැනහිලා5.....	සිගාලො, ජඝුකො, කොඤ්චි, හෙරමො, (ච) සිවා f (පෘථ)¶	A jackal. A cat.
බලලා 3	බිලාරෙ, බබ්බු, මජ්ජරෙ, §	
කොක්කාචා 2 a....	කොකො, (නුව)වකො, (භවෙ)	A wolf.
	616	
මිමා 2	මහිසො, (ච) ලුලාගො, (ඵ)	A buffalo.
ගවර 2.....	ගවණේ, ගවගො, (ස මා)	The gaval or Bos gavous.

* අව්වොදී නම් පසම වලසුන්ට බව විකාසි—භලෙක යනුද වලසුන්ටය.

† සන්නයෙහි “රෙහිචේවා” නියාය.

‡ ගණිකණ්ටකොසී තනි නාමයයිද සමහරුන්ගේ මතයයි.

§ “ වෘක්ෂාදිකො සබ්බොපි මිගහෙදෙ වාලුමිගො සාපදෙත්ථ ච තෙ වෘක්ෂසානිසගෙන මනුස්සාදිතං හිංසනතො දුට්ඨතා පානා වානි තමුඛතා චුතතා ” යනු වී:

|| “ සොමකකටො චෙ කණ්භතුමො කාලුමුමොසියා තද ගොනභුලොති මතො ” යනු විකාසි.

¶ මිගධුතන, වචක, හුර්මාය, ගොමාසු යනුද කැනහිලාවය.

§ මතු, ආබුහුජ, යනුද බලලාවය

a ජහාමිග යනුද කොක්කාචාව හෙවත් වෘකයාවය—“ අසංකුකකුරපමාණේ කපිලො හර්තකො ” යනු විකාසි.

<p>ඉත්තෑවා 2 ඉත්තෑකුඳ 2</p>	<p>සලලො. (තු) සලලෙකො. (ථාසස ලොමමිති*) සලලො, සලො, 617</p>	<p>A porcupine. His quills.</p>
<p>මුවා 5.....</p>	<p>හර්ණේ. මිග. සාරණා. මගො. අජිතයොති. (ච)</p>	<p>A deer or antelope.</p>
<p>උරු 2..... සාවා 2.....</p>	<p>සුකරෙ. (තු) වරණො. (ථ) පෙලකො. (ච) සසො. (හවෙ) 618</p>	<p>A hog. A hare.</p>
<p>ඒණිමුවා 2..... කුනසුසුලා 2... .. වාතමුවා 2..... මියා 3.....</p>	<p>එණියෙක. එණිමිගො. පච්චකො. (තු) පච්චකො. වාතමිගො. (තු) චලනි. මුසිකො. (සා) ¹ බු. උඤ්ඤෙ. 619</p>	<p>A kind of deer. A loris. A swift antelope. A rat.</p>
<p>මෘගවිශේෂ 8.....</p>	<p>වමරෙ. පසදෙ. (වෙච) කුරණො. මිග මාතුකා f රුරු. රංකු. (ච) නිංකො. (ච) සරහා. ² (දී මිගනනරු†) 620</p>	<p>Various sorts of deer</p>
<p>රත්තකුනවමිම } ප්‍රභව මෘගයා 3 }</p>	<p>පියකො. වමුරු. කදලි- මිගා. ³ (දී වමමයොනගො)</p>	<p>Sorts of deer of which the hides are used.</p>
<p>සියලු සිව්පාවෝ 2</p>	<p>මිගා. (තු) පසවො. (සිහා- දගො සබ්බ චතුසද)</p>	<p>Beasts in general.</p>

* “අසස ලොමමිති සලලො, සලො” යනු විකාසි

† “වමරදගො සරහාදගොව මිගනනර මිගවිසෙසා, වමරෙ උතතපරපථේ ඛකණො යසස සුච්ඡං. වාමරං.—සරණො අසිපදෙ උඛනගණො සිහසසාපි හනනා තසසව පාද චතුකකං උඛා හවති” යනු විකාසි.

620 “පියකාදගො තගො ආදිනා කදලිමිගවමුර ආදගො රත්තකුන වමමසසුප්පති කාරණතනා එතෙව විත්තනුරුභාදගො කලොකප්පදි මහි උතතරපථව ජගනති තත්‍රෙව සනාමඛකතා, යථාච මිගස දෙදවනාපසසාමසෙඤ්ඤ විසෙසෙව කුරුභාමෙඛ වතතති, යථාච ලොහ සදෙදු සුවණණාදිකෙ තෙජසාමසෙඤ්ඤ විසෙසෙව තථා වමම ගොති අජිතයොති සද්දපි මිගසාමසෙඤ්ඤ විසෙසෙවෙති කදලිනථි වුතනා—සිහාදගො යථාචුතනා අචුතනාව සබ්බ චතුසද සතනා මිගා පසවොති ච උච්චෙනා” යනු විකාසි.

	621	
මකුළුවා 4.....	ලුණා f ලුණිකා f උණුණ- නාහි. මකකටකො. (සියා)	A spider.
ගෝනුස්සා 2.....	විච්ඡිකො.(භා) ¹ ශ්‍රී. (කච්ඡො)	A scorpion.
හුණා 2.....	සරඹු f සර ගො ලී කා f	A lizard.
	622	
ගොයා 2.....	ගොයා f ^{කො} (පෘභා) [කණ්ණ-	An iguana.
කන්ඩායා 2.....	ප්ලකා f ස න ප ද් ² f (ඵ)	A centipede.
ලේනා 2.....	කලඤකො. කාලකා f (ඵ)	A squirrel.
මුගට්ඨා 2.....	නකුලො. මුගුසො. (හවෙ)	A mungoose.
	623	
කටුස්සා 2.....	කකණ්ටකො. (ච) සරවො.	A chameleon.
පණුවා 4.....	කිවො. (තු) පුලවො. කිචි.	A worm or insect.
බු පණුවා*2	පාණකො.] වාපෘභො) උච්චා- ලිගො. ලොමසපාණකො.	A caterpillar.
	624	
පක්‍ෂියා 15.....	විහගො. විහගො. පකඛි. විහගම. ඛගා. ³ ජජ. සකුණේ. (ච) සකුණො. (පි) පනගො. සකුණි. විජේ.	A bird in general
	625	
පක්‍ෂිවිශේෂ 11.....	චකකගො. පනතායානො. (ච) පනනො. නිලජේ. (හවෙ) (නභොද) † වටකා f ජ්ච- ඤ්චො. චකොර. තිනතිර.	Various birds.
	626	
	සාලිකා f කරච්ඡො. (ච) රවිහංසො. කුකුළුකො. කාරඛවො. (ච) පිලවො. පොකඛරසාතකා. ⁴ (දයො)	

* ජනම් දලබුවෝසි. “වයං කණ්ටලොමකිරෙ” යනුවකායි.
 † මෙහි “වටකා, වටුවෝය, ජ්චඤ්ච, දක්‍ෂිණපථාදියෙහි මජ්ඣරපුමාණදු ජ්චඤ්චකනම් පක්‍ෂිභූය, චකොර, ඇවිකුකුලෝය, තිනතිර, තිත්වටුවෝය, සාලිකා, සාලිලිනිණිය, කරච්ඡො, කුරච්ඡො, චලෝය, රවිහංසො, ඇලෝය, කුකුළුකො, සිනිඞ්ලෝය, කාරඛවො, කාරඵය, පිලවො, මහවෙල්ලෝය, පොකඛරසාතක, තල්ලෙරහොරාය, ආදයො, (යන) මේ ආදිභූ තබෙහද, ජ් පක්‍ෂිවිශේෂයෝය.” යනුසන්:

<p>පක්ෂිපත්‍රය 7..</p>	<p>627 පතනිතං, පෙබ්බුණා, පතනං, පකෙඛා. පිඤ්ජං, ජ්‍යෙදො. ගරු.</p>	<p>A wing.</p>
<p>පක්ෂිබිජ්ජවචය 1...</p>	<p>අඛං, (තු පකඛි බිජ්ජ ඵ*)</p>	<p>An egg.</p>
<p>කදලල 2.....</p>	<p>නිලො. (නිජ්ඣ) කුලාවකං,</p>	<p>A nest.</p>
<p>ගරුඵමම 1.....</p>	<p>628 (සුපණ්ණමාතා) විනතා f මිජ්ජනං, (ඵ පුම වයං†)</p>	<p>The mother of garu- das. Copulation.</p>
<p>සනිපුරුෂසංගමය 1 සුගල 6.....</p>	<p>සුභං (තු) සුගලං, වඤ්ඤං, යමකං, යමලං, යමං,</p>	<p>A pair.</p>
<p>සමුහය 29.....</p>	<p>629 සමුහො. ගණ්. සංඝාතා, සමුදයො. (ව) සමයො. සන්තුහො. නිවහො. ඔහො. විසරො. නිකරො. වයො.</p>	<p>A multitude.</p>
<p>සමානකර්ම ගේ සමුහය 1 } ...</p>	<p>630 කායො. බහො. සමුදයො. කපා f සමිති f සංභති f රසි. පුරො. සමවායො. පුගො. ජනං, කදරිකං,</p>	<p>A multitude of simi- lar things.</p>
<p>ප්‍රාණීන්ගේ සමුහය</p>	<p>631 බ්‍රහ්මහො විනාන. ගුණා. † (ව) කලාපො. ජල, මඛලං, (සමානානං ගණේ) වහො. සංඝො. සන්තො. (තු ජනතුනං)</p>	<p>A multitude of ani- mals.</p>

* “පකඛිතං බිජ්ජ අඛං කල්පපාදිතං බිජ්ජපි” —

“අඛං බගාදිකොසෙ වාහි නානකඝංගහෙත” යනු විකාසි.

† “ඵපුමමයං ඉඤ්ඤිපුරිසානං. වයං මිජ්ජනං. නාම, සංඛකණ්ණසංගමෙ
යං නිසසිතතාය වෙ ඉඤ්ඤිපුරිසා සෙව මිජ්ජනං” යනු විකාසි.

‡ “විතානො ව ගුමො ව විතානගුමො” යි සමාස වේ, ප්‍රකෘතිය
“ගුමො” යනුයි.

§ “සාධපජේත ගණ්හෙදො චුච්චිනො, තනු ජනකදීහි සමානා
නං. පාණීනමපාණීනව ගණේ වහො නාම, යථා බහුච්චහො
කවහො වචහො චොදයො” ජනතුනං. සමානජනියානව
විජනියානව ගණේ සංඝො සන්තොති වොච්චනො, යථා භික්ඛුසංඝො
වාණිජසන්තො තිච්චොදයො” යනු විකාසි.

	632	
කුලය 1.....	(සජ්ජිකාන නත්තු) කුලං,	Of homogeneous ani-
නිකාය 1.....	නිකායො. (තු සධම්මිතං)	Of persons practising
සුඵය 1.....	සුඵො., (නිඤ්ඤි සජ්ජිකා- නිරච්ඡානාන මුච්චිතො)	like duties. Of birds and beasts.
	633	
ගරුලා 5	සුපරෙණ්ණ. වෙනතොයෙක.(ච) ගරුලො. විහගාධිපො.*	A garuda.
කොවුල් පඤ්ඤා 5	පරසුච්චා. පර හතො. කුණලො. කොකිලො. පිකො.	The Indian cuckoo.
	634	
මොණර 8.....	මොණ. මසුණ. ධර්භි. නිලගිච. සිඛඛි තො.†	A peacock.
මොණරකුසුභිය 2	කලාපි. (ච) සිඛි. කෙකි. වූලා f (තුච) සිඛා f (භවෙ)	Its crest.
	635	
මොණරපිල 4.....	සිඛකො. ධර්භං, (වෙච) කලාපො. පිඤ්ඤ, † (මපභථ)	Its tail.
සදුස්පිල 2.....	චතුකො. මෙචකො. (චාථ)	The eye in his tail.
බඹර 7.	ජ්ජුඤ. (ච) මධුබ්බතො.	A bee.

632 “සජ්ජිකානං සමානජ්ජිකානං ජනතුනමෙව ගමණ්ණ භූලං නාම යථා බතනියකුලං ගොකුලම් චිවාදයො සධම්මිතං සමානධම්මා නමෙව ජනතුනං ගණේ නිකායො නාම යථා භික්ඛුනිභායො (3-4) සජ්ජිකානිරච්ඡානානං යෙව ගණේ සුඵොතසුච්චිතො, යථා භනිසුඵො මගසුඵොනිච්චාදයො”—සමානජ්ජි අරුත්තන්ගේ සමුහය කුලනම්වේ. සමානාචාර අරුත්තන්ගේ සමුහය නිකායනම්වේ. සමානජ්ජි අරුති තිරිසනුන්ගේ සමුහය සුඵයයි කියනු ලැබේ යනු සත්තයි.

“ගණේ පසුතං සමජේ සමාජේඤ්ඤසමුච්චිතො”ති

ඉධානාගත චචනමපි ඤ්ඤාබ්බං” යනු විකාසි.

* පකඛිසිහ, උඵසිහ, වජ්ජරුඛ, සුධාකාර, සුවණ්ණපකඛ, භූභ්ගා සන යනුදු ගරුලාවය.

† නිලගිමොච සිඛඛිච නිලගිචසිඛඛිතොසි චතුච සමාසදුගෙයින් “සිඛඛිතො” යනු ප්‍රථමා බහු චචනයි—ප්‍රකාෂිතය “සිඛඛි” නියාය.

	636	
පරෙසියා 4.....	මඩුලිහො, මඩුකරෙ, මඩුපො. හමරෙ. අලි. පාරපතො. කපොතො (ච) කකුටො. (ච) පාරවටො.*	A dove or pigeon.
	637	
ගිජුලිහිණියා 2 ...	ගිජෙහි. ගමො. † (ඵ) කුලලො.	A vulture.
උකුස්සා 3.....	සෙණ. වෘග්ගිනසො. (පෂඵ)	A hawk
උකුස්සුවිශෙෂයක් 1	(භබෙහදු) සකුණග්ගි f (ඤී)	A kind of hawk.
පඤ්චවිශෙෂයක් 2	ආටො. ද බබි මු බ වි ජෙ. §	Name of a bird.
	638	
බකමුනා 4.....	උභුංකාරෙ. උලුකො. (ච) කොසිසො. වායසාරි. (ච)	An owl.
කවුඩා 5.....	කාකො. (ඤ) † රටෙඩා. බංකො. බලිසුටෙඩා. (ච) වායසො. ¶	A crow
	639	
චනකවුඩා 2.....	කාකොලො. චනකාකො. (ඵ)	A raven.
කැටකිරිල්ල 2.....	ලාපො. ලටුකිකා f § (පෂඵ)	Perdix chinensis.
ආතුන්වබදුපො } බආති පඤ්ඤා 2 }	වාරණේ. හඤීලිගො. (ච) (හඤී සොඩ විහගමෙ a)	The hatthilingo bird

* පරවටො, නියාද පාඨයි.

“පාරපතොච ජපෙජච කපොතො රතතලොචනො
පරවතො කලරවො පනතිසෙතො සසාදනො” නි රභසො.

† ගණො නියාද පාඨයි “ ගිබ්ඤා අ, නිගගගිතාගමො ඉසසතනං
ගණො ” යනු විකායි.

+ “සකුණග්ගාදසො භබෙහදු නසස සෙනසස විසෙසා ” විකායි,

§ ආට යනාදී දෙකද උකුස්සුවිශෙෂයිද නියන්.

|| සකකචහය, දිවාඩ, චනනාසික, හරතෙතන, දිවාහින,
කාකභිර, රතනිවාරි, යනුද බකමුනාවය.

¶ “සනිපජෙ අතතසොසො පරහරෙ බලිහුජ භුලිමෙටුනො
ප්” යනු විකායි.

§ ලටුවා නියාද කැටකිරිල්ලන්ව නමක්ය.

a “නිකං හඤීලිහසකුණේ වාරණසදිසතනා වාරණේ හඤීනො
ලිගඤුපකං සොණඩං යසේ. විජ්ජනිති හඤීලිගො හඤී සොඩං
යසේ. විජ්ජනි සො හඤීසොමො හඤීසොමො ච සො විහගමො
වෙනි හඤීසොඩවිහගමො ” යනු විකායි.

	640	
කබරුස්සා 3..	උකකුසො. කුරගේ. (කොල- -සීපනිච්චි ව) කුකකුසො.*	An osprey.
ගිරවා 3.....	සුවො (තු) කිරගේ. (ව) සුවතො.	A parrot.
කුකුළා 2	තඹඹුළො. (ව) කුකකුටො.	A gallinaceous fowl
	641	
වලිකුකුළා 2.	වනකුකකුටො.(ව) නිජ්ථවො.	A wild cock.
කොස්වා ලිහිණියා	(අඵ) කොවා. f (ව) කුනනනි f	A curlew.
සක්වා ලිහිණියා 2	චකකවාකො. (තු) චකකවො.	The ruddy goose
කැදැත්තා 2	සාරගො. (තුච) චාතකො.	Cuculus melano le- ucus.
	642	
පියාබලලා 2,.....	තුලියො. පකඛ බිලාලො.	A flying fox.
විල්ලිහිණියා 2 ...	සහපතො. (තු) සාරගො.	The Siberian crane.
කොකා 2.....	බකො. (තු) සුකකකාකො. (ඵ)	A crane.
කණකොකා 2 ...	බලාකා f බිසකණ්ඨිකා f †	A small crane.
	643	
ලෝතුඹුවා 2	ලොහපිටෙඨා. (නඵ) කංකො.	A heron.
පඤ්චකෙශයක 2	බජ්ථවො. (තු) බජ්ථනො.	A wag-tail.
ගේකුරුල්ලා 2 ...	කලවංකො. (තු) චටකො. ‡	A sparrow.
කිරලා 2	දිදිගො. (තු) කිකි. (හවෙ)	A blue jay.
	644	
විලිකුකුළා 2.....	කාදගො. කාලහංසො. (ඵ) §	A drake.
සොභ කුක් } කුට පඤ්චයා 1 } ...	සකුනනා. (හාසපනිනි)	The Indian vulture.
නිලකොබෙයි 2	ඹුමකවො. (තු) කලිගො. (ඵ)	The fork-tailed shrike.
දුතුඹුවා 2.....	දුතඹුගො. කාමුකණ්ඨිකා. ¶	A gallinule.

* උකකුසාදී දෙන කිරලාවයයි අමරකොෂ සන්තයෙහිපෙණේ. විකාවෙහි කුකකුභ නාමය පමණක් කොලසීප පඤ්චයට බව කියන ලදී.

† බකාදී නම් හතර කොකුන්ට බව සන්තයි—විකාවෙහි “බකා දිවය. කාකෙහි සධිං නිලං කුඨා වසනකො සුකකසකුගේබලා කාදිවය. බිසකණ්ඨිකායං ඵඤ්ඤා සුමොනාම නන්ථි වුතනවාපදුතෙ “යඵා බලාකයොනිච්චි නවිජ්ථනි සුමො සදු

මෙසෙසු ගජ්ඨතොසු ගබ්භං ගණනනි තා සදු” යනුයි.

‡ කුලිහි කියාද ගේකුරුල්ලාව නමක්ය.

§ අමරකොෂයෙහි “කදම්බෙ කලහංසෙ සකත්” කියාය.

¶ “වයං ජලකුකුටෙ” යනු විකායි.

	645	
දඹුචල්බැමැස්සා 2 ...	බුදුද් f (දීමකකිකා ගෙද්ද)	A small bee.
ඇටලේ මැස්සා 2	ඩංසො. පිහල මකකිකා f	A gadfly.
මැස්සන්ගෙබිඳුවට	ආසාවිකා f (මකකිකාඩං)	A fly's egg.
පලගැවියා 2.....	පටගො. සලගො. (හවෙ)	A grasshopper.
	646	
මදුරුවා 2.....	සුවිමුබො. (ව) මකසො.	A gnat.
සිරු *	විර f (තු) කලෙකිකා f (ඵව)	A cricket.
වවුලා 2	ජතුකා 2 ජනපතනා f (ඵ)	A bat.
හංසයා 2.....	හංසො. සෙනවිල්දෙ. †(හවෙ)	A swan.
	647	
රජහංසයා 1 ...	(තෙ) රජහංසා. (රතෙතනි පාද තුබෙහි හා සි තා)	A white swan with red legs & bill.
නිඵවු පාතුඹු } ඇති හංසයා } ...	මලෙකිකා. 2 (බක) [ධතරඵා.	One with brown legs and bill.
කඵපාතුඹු ඇ } නි හංසයා 1 } ...	(මලිතෙ හ සි තෙ හි ව †)	One with black legs and bill.
	648	
නිර්සනා 2.....	නිරවේඡා. (තු) නිරවේඡානො. (නිරවේඡාන හ තෙ සි යා §)	An irrational animal.

අරඤ්ඤාදී වග්ගො. II.—5.

කුලිභ, හිභ කියාද නිලකොබෙසියාව නමිස.

* එනම් රුහැසියාය—සීගාරී, ක්කිරුකා යනුදු ඔවුන්ට නමිස.

† සෙනො ඡදෙ යසස සො සෙනවිල්දෙ, “ යඵා නඵම් බුදුපපතනිනි වුතතනනා අසෙනවිල්දෙපි ” යනු ටී:—වනකභ, මානුසොන යනුදු හංසයාවය.

‡ “යෙ රතෙතනි ලොහිතෙහි පාදතුබෙහි වරණවවුහි විසිටඵා තෙ රජහංසා නාම, මලිතෙහි පාදතුබෙහි විසිටඵා යෙ තෙ මලෙකිකා-අසිතෙහි පාදතුබෙහි විසිටඵා යෙ තෙ ධතරටඵා” යනු ටීකාසි.

§ නිරවේඡ නිරවේඡාන යන දෙක නිර්සනාකෙරහි වැටේ ” යනු සන්තසි—නිරවේඡානනන ශබ්දයද නිර්සනාව නමක් වශයෙන්ම

* ටීකාවෙහි කියන ලදී.

	649	
නාලොච 4.....	අධොභූචන, පාතාලං, නාගලොකො. රසාතලං,	The Nāga world.
සිදුර 9.....	රක්ඛං, (නු) විවරං, ජිද්දං, කුහරං, සුසිරං, බිලං,	A hole or vacuity.
	650	
වළ 2.....	සුසිර f (නී) ජිග්ගලං, සොබ්භං, (සව්ඡ්ඤ උසුසිරං නිසු *)	A hole in the ground.
වාසුකීනාරජ 2.....	(ඵයනනු) කාසු f ආවාටො. සපුරජ. (නු) වා සු කී.	Vāsukī, King of the Nāgas.
	651	
අනන්තනාරජ 2...	අනන්තො. නාගරජ. † (ඵ)	The nāga king Ananta.
පිඤ්ච 2.....	වාහසො. † ජගරෙ. (හවෙ)	A boa.
පොලහා 2.....	ගොනසො. ‡ (නු) නිලිවේණ. (ඵ)	A viper.
දියබරියා 2.....	දෙබ්ඛුගො. රත්තලො. (හවෙ) §	A water snake. Amphibæna.
	652	
මේරුපාදයේ } හි නාගයෝ 2 }	කඹලො. ‡ සසනරෙ. (මේරු- පාදෙ නාගා ඵ)] වෙක්ඛි.	Nāgas at the foot of Méru.
ගරභියා 3.....	සිලුගනො. සරසපො. ¶ (ඵ) නිලසපො. සිලාභු. § (ව)	A rat-snake.
පනාවුල්ලා 2.....		A whip-snake.
	653	
සපීයා 19.....	ආසිවිසො. භුජගා. † හි. භුජගො. (ව) භුජගමො. සිරිංසපො. ඵණී. සපො. ‡ ලගද්ද. හොගි. පනාගා.	A snake or serpent.

* “සුසිරමිති ජිද්දසාමඤ්ඤ යං නසුංසකචචනං, නං සව්ඡ්ඤ ජිද්දවනි දබ්බෙ නිසු, යථා, සුසිරෙ රුකකො, සුසිර ව්වා, සුසිර කව්ඛං.” යනු විකාසි.

† සෙසො කියාද අනන්ත නාරජව නමකිය.

‡ ගොනුස්සන්වයසිද සමහරු කියත්.

§ “(සමෝ) රජ්ඣ චුණ්චුගො” යනු අමරකොෂයි.

|| “කඹලොච අසසනරෙචාති ඉමෙ වෙ නාගකුලා මේරුපාදෙ වසනති” යනුද

¶ “වයං වෙසමිති වුව්ඛිසපො” යනු හා—

§ “වයං රුකකයොදිසුභ්ච්චි ව්ඛිසපො” යනුද විකාසි.

සළු සිරුර 1.....	654 විජ්වේසා. උරගො. වාලො. දිසො. (ව) දිස පි සි කො. පාදදරෙ. වි ස ධ රෙ. * හොගො. (තු එණිනො තනු†)	A snake's body.
සළු දළය 2.....	655 ආසි f (සී) සප්පදා f (ඵ)	His fang.
සළුසැවය 2.....	නිමොකො. කචුකො. (සමා)	The slough of a snake.
විෂය 2.....	විසං; (කුනිකී) ග ර ලං;	His venom.
විෂ හෙද 2.....	(තබොදවා †) හලාහලො;	Various sorts of fixed poison.

* වකනී, කුඛලී, ගුලුපාද, වකුසුභව, කාකොදර, දබ්බිකර බිලෙසය, ජිවහග, පවනාසන, යනුද සථියාවය—“සාමඤ්ඤනිදෙද සෙපි කණ්ඩාසපාදියෙව දබ්බිකරෙ” යනු වීකාසි.

† “එණිනො සප්පදා තනු කායො හොගො නාම” යනු වීකාසි.

‡ හලාහල කාලකුට යනාදිහු විෂහෙදයෝය. ආදිශබ්දයෙන් කාකොල සොරුජවික ගොකලිකෙය බ්‍රහ්මපුත්‍ර ප්‍රදීපන දුරද වනසනාහ යන මේ විෂයෝය.

“නාලපතනසණ්ඨාතො නිලපතො ගොථනාකනි එලො ගවේඨා හලාහලො, අසසව සමිපෙ රුකිධාදයො ඩසාතො, හිම වනි කිකනිකායං තොකණ්දෙසෙව දකනිණ සමුදෙදව ජයතො— නිරියලොය විතං විජපදෙහි සුතං තවා ගණ්ඨිහිබකපිතං බිඤ්ඤිතෙව සනං ධාරෙති නං කාලකුටං, ඉදව පුච්චාලිතා මසා සුරසා සොණිතමා දෙවාසුරසමරෙ සමුප්පතොස අසන්රුකි සද්ධිසස රුකිසස නිගතසො අභිව්ජනා මලය තොකණ සිගවෙර පබ්බතාදිසු වොපප්පතො” යනු වීකාසි.

“සුරජවදෙශයෙහිද ශුකලිකාදෙශයෙහිද වන්නාචු විෂයෝ සොරුජවික, ගොකලිකෙය නම් වන්නාහ. කපිලවණ්චු මලය පච්ඡතයෙහි වන්නාචු සාරගුණ ඇත්තාචු විෂය බ්‍රහ්මපුත්‍රනම් වන්තේය—දවන්නාචු රකතවණ්චු අප්පතපච්ඡතයෙහි වන්නාචු විෂය ප්‍රදීපනම් වන්තේය—දරදදෙශයෙහිද සුප්පතනම්ද ඒ දෙශයෙහි ප්‍රසිඛදු විෂය දුරදනම්වේ—නිකපත් වැනි පත් ඇතිව වසනාහ සමාකෘතිදු සමයෙහි විකෘත නොව හටගන්නාදු නමාකෙරෙහි ගැසි ආපවනින් ජීව උපදවන්නාදු විකෘතයෙහිද කිෂිකියායෙහිද වන්නාචු විෂය වනසනාහනම් වන්තේය” යනු අමරකොෂ සන්තසි.

<p>අභිගුණ්ණිකයා 2... නරකය 2.....</p>	<p>656 කාලකූවා; 1(දයො චාථ) වාලගාහත. 2 හිතුණ්ඩිකො. * නිරයො, දුගගනි f (ඤ්චි) (නරකො සො මහ සිධා †)</p>	<p>A snake catcher. Hell.</p>
<p>(අවමහ නර කයෝ නම්) } ...</p>	<p>657 සඤ්ජිවො. කාලසුභතො. (ච) මහාගෙරුච. ගෙරුචා. පතාපතො. අච්චි f (ඤ්චි) සංඝාතො. තපතො. (ඉති)</p>	<p>The eight great hells.</p>
<p>එහි ජලාධාරයෝ 2 නිරය පාලයා 2... නිරයෙහි දුක් } ... විදිනනා 2</p>	<p>658 (වීයං) වෙනරණි f ලොහ- කුම්භි f (තඤ්ච ජලාලයා †) කාරණිකො. නිරයපො. නෙරසිකො. (තු) තාරකො.</p>	<p>Its rivers. A guardian of hell. One suffering in hell.</p>
<p>සාගරය 7..... නිර්මුහුදුදිග්ග ය.....</p>	<p>659 අණ්ණවො. සාගගෙ. සිංචු. සමුද්දෙ. රතනාකගෙ. ජලනිධු. 3 දධි. (තසස § හෙද) බිරණ්ණවා. 4 (දයො)</p>	<p>The ocean. The milky and other seas.</p>
<p>වෙරළ 1..... දිග්ග සලාව 2..... දිග්ගබිඤ්ච 3..... ජලනිග්ගමය 1....</p>	<p>660 වෙලා f (සස කුලදෙසොථ) ආවට්ටො. සලිලබහමො. ඵඵවො. (තු) බිඤ්ච, පුසිනං, හමො. (තු ජලනිග්ගමො ¶)</p>	<p>A shore or bank. A whirlpool. A water drop. A drain or a water- course.</p>

* අභිගුණ්ණිකො නියාද පාඨයි.

† “මහත්වු ඒ නරකය අනුප්‍රකාර වේ” යනු සන්තයි.

‡ “තඤ්ච නිරයෙහි වෙනරණි ලොහකුම්භි වානි ඉමෙ වෙ ජලාසසා ජලාධාර” යනු විකායි.

§ “තසස සමුද්දෙසස බිරණ්ණවො ආදිනා ලවණෙදෙ දධුදෙ සතොදෙ උච්ඡුරසො මදිගෙදෙ සාද්දකොවානි ඉමෙ සතනාමහ ඤ්ණවා විසෙසා හවනති” යනු විකායි.

|| “අසස සමුද්දෙසස කුලදෙසො නිරදෙසො වෙලානාම, වකකම්ඵ සලිලානා ජලානං හමො හමන මාවට්ටො නාම.” වි:

¶ දිග්ග යන පිණිස ප්‍රාකාරයෙහි හා ගෘහභිකෘතියෙහි තබන වාර් මාභීය හමනම් වේ.

	661	
ජලය *15.....	ආපො. පයො. ජලං, චාර්, පානියං, සලිලං, ද කං, අනෙණා. නිරං, චනං, චාලං, තොය, ¹ මණ්ඩු ² දකං, (ච) කං,	Water.
	662	
රල 4.....	තරණො. (ච තථා) භණො. උූ මි. f විචි. f (සු මි නී යං)	A wave.
මහ රල 2.....	උලොලො. (නුච) කලොලො (මහා විචිසු ක ථා තෙ) †	A surge or a billow.
	663	
මඩ 5.....	ජඛාලො. කලලං, පංකො. චිකාලො, කදුමො. (පෘථ)	Mud or clay.
චැලි 6.....	සුමිතං, වාලුකා f වණණ f මරු f ³ රු f සිකතා f (භවෙ)	Sand.
	664	
දූව 2.....	අනතර්පං, (ච) දීපො; (වා ජල මජ්ඣගතං ඵලං †)	An island.
ඉවුර 5	නිරං, (නු) කුලං, රොධං, (ච) පතීරං, (ච) තථං. f, (තිසු)	A bank.
	665	
ඵතර 1.....	පාරං, (පරමති නිරමති §)	The further bank.
මෙතර 2.....	ඔරං, (නු) ⁴ පාර, ⁵ (මුචිතෙ)	The near bank.
පහුර 5	උඵමො. (නු) පලො. කුලො තණ. (ච) පචිරී f (නීයං)	A raft or float.

* කමල, බීර, යනු ජලයට නමිය.

† “උලොලො කලොලො වානි ඉදං වයං මහාවිචිසු කථා තෙ” යනු විකාසි.

‡ “ජලමජ්ඣගතං ඵලං කමුභුතං අනතර්පං දීපොති වොචිතෙ අනතර්යනති වා පාඨො තදු විධාගතාන මාපාන මනනරෙ භවං අනතර්යපාති විගහණො” යනු විකාසි.

§ “පරමති නිරමති පාරසදෙදු සොච නසුංසතෙ, ඔරනතු නිරං අපාරමතසුචිතෙ” විකාසි.

	666	
නැව 3..	තරණී f තර් f නාවා f (ච)	A ship.
කුඹය 2.....	කුපතො. (නුව) කුමහකං,	The mast.
ගල්ල වන 2.	පච්ඡාබසො. ගොටවිසො.	A large oar.
නැවියා 2.....	කණණධාතෙ. (නු) නාවිකො.	The pilot or helmsman.
	667	
රට 2.....	අර්තතං, තෙති පාතො. (ඵ)	A rudder.
නැවිපදිත්තා 2...	පොතවාගො. නියාමකො.	A captain of a ship.
නැවි වෙලෙන්නද 1	සංයනතිකා. (නු නාවාය	A voyaging merchant.
	668	
නැවි අවයව 3.....	(නාවායගා †) ලකාතෙ. (ච)	The parts of a ship.
වෙඩි 2.....	වටාකාතෙ. චීයා. ¹ (දයො)	
මරුව 2	පොතො. පවහණං, (වුතතං)	A ship's boat.
	දෙණි f (නිඡී තවා) ² මුණං,	An oval basin shaped like a boat.
	669	
ගැඹුර 3.....	ගහිර. f, නිත්ත. f, ගමහිර. f,	Deep.
ගැඹුරට විපරිතය 1	(ථො) ³ තතානං. f, (තබ්බිප	Shallow.
පතුල නොදැක්	[කබ්බිප	
කහැති ගැඹුර 2 }	අගාධං, (කු) ⁴ තලමසසං. f,	Bottomless, very
මලින ජලය 3.....	අතවේඡා. f, කලුසා. f, ⁵ විලො. f,	deep.
	670	
නිමිමල ජලය 3..	අවේඡා f; පසනොනා f; විමලො f;	Pure, clean.
කෙවුලා 5.....	(ගහිරසහති නිසු §)	
	බිවතෙ. මව්ඡකො. මඡු- බසා. කෙවට්ට. ජලිකා.	A fisherman.

* “යෙ වාණිජ නාවාය වාණිජ්. ආවරනති නො සංයනතිකා නාම” යනු විකාසි.

† “රුවල්ද (රෙමාදි) බාත්ද පලපත් ආදිහුද නැවෙහි උපකරණ සංයය යනු” සන්නයි.

‡ “තබ්බිපකබකො ගමහිර විපරිතො උත්තානං නාම” විකාසි.

§ “ගහිරසහති ගහිරදයො විමලනනා නිසු ලිගෙසු”
|| දස යනුද කෙවුලත්ව නමක්ය — “දසො කෙවට්ට ගවේසු නි රුදෙසු” යනු විකාසි.

	676	
බෙල්ලා 2.....	(අඵ) සිප්පි f (ව) සුතනි f (නී)	A pearl-oyster.
සක 2	සංඛො. කඹු; (මනිකීයං)	A conch.
සක්බෙල්ලා 2.....	බුද්දසංඛො. සංඛනඛො.	A small shell.
රත්වත් බෙල්ලා 2	ජලසුතනි f (ව) සඹුකො.	A bivalve shell.
	677	
දියසිවිතනාන 2...	ජලාසයො. ජලාධාතො.	A lake or pond.
ගැඹුරුවූ ජලාසය 1	(ගඹිතො) රතදෙ. (සච) *	A deep lake.
ලිද 2.	උදපාතො. පාන කුභො.	A well.
පොකුණ 2.....	බානං, පොකඛරණී f (නීයං)	A large pond
	678	
විල 6.....	තලාකො. (ව) සතො; (නිකී)	A tank or lake.
	වාපි f (ව) සරසි f (නීයං)	
	දහො. ¹ ඹුජකතො. (වාඵ)	
කුඩා විල 1.....	පලලො. (බුද්දකො සතො) †	A small tank.
	679	
(මහ විල් සත නම්)	අනොතතො. (තථා) නණ්ණ- මුඛො. (ව) රඵකාරකො.	The seven great lakes.
	ඡද්දනො. (ව) කුණලො. (ව)	
	(චුතො) මනුකිණී f (නීයං)	
	580	
	(තථා) සීභ්භ පා තො. (නි	
	ඵතො සතා මහා සර †)	
ලිද සම්පයෙහි } ගොත් පැත් }... බොන වල 2 } වැස්සෙත් හැ } රුණු වල 2 }...	ආභාවො. (තු) නිපානං. ‡(වා)	A trough near a well.
	2 බානං, (තු) දෙවබානං,	A natural pond.

* ජලාසය, ජලාධාර, යන ශබ්දවය තවකාදිවූ ජලස්ථාන මාත්‍රයෙහිද රතද ශබ්දය ඒ ජලාසයත් අතුරත් නොබැස්ස හැක්කාවූ දියඇති ජලස්ථානයෙහි හෙවත් ගැඹුරු විලෙහිද වැටේ.

† බුද්දකො සතො පලලමිත්‍ර චිතො යත්‍ර වසාසු අධිකං ජලං හිමොසු ඡණුමතං, සුකඛතො වා” යනු විකාසි.

‡ “අනොතතොදයො ඵතො සතාමහාසරනාම” යනු විකාසි.

§ “වයං ජලපායෙ දෙසෙ කුපනිකථෙ පසුපානං. පඤ්ඤාදි රචිතො ජලාසයෙ” යනු විකාසි.

“කුපොඛාතාබ්බුඤ්ඤාපනියසීලාදීරචිතොගතී: යත්‍රතං ජලං සුඛෙන ගාව: පිබතති තත්‍ර ආභාව:” යනු අමරකොෂ විකාසි.

<p>ගංගාව 6.....</p>	<p>681 සවනනි f නිනනගා f සිඤ්ඤ f සර්තා f ආපගා f නදි f</p>	<p>A river.</p>
<p>ගංගා නදිය 2..... මෝය 2.....</p>	<p>භාගිරථී f (නු) ගගා f *(ඵ) සමෛහදෙ, සිඤ්ඤ සගමො.</p>	<p>The Ganges. The mouth of a river.</p>
<p>පවමහා ගංගානම්</p>	<p>682 ගගා f චිරවනි f (වෙව) යමුනා f සරභු f මහී f (ඉමා මහා නද් පච†)</p>	<p>The five great rivers.</p>
<p>ගංගා විශේෂයෝ..</p>	<p>683 භෙරජර f (ච) කාවෙරී f නමෙදා f (දි†ව නිනනගා) වාරිමග්ගො. පණ්ණි f (නී) (සුමෙ) චතුනිකා. f (නුව)</p>	<p>Various rivers.</p>
<p>පිල්ල හෙවත් } සොගෙව්ව් 2 } ... ගම්දෙර ගවරවලු 3</p>	<p>684 භෙරජර f ඔලිගලො. (ච ගාමවාරුහි කා සු යං) සරෙරුහං, සතපරිභං, අරවිඤං, (ච) වාරි ජං,</p>	<p>An issue from a pond. A dirty pool at the entrance of a village.</p>
<p>පදමය 12.....</p>	<p>685 (අනිඤ්ඤ) පදමං; පංක- රුහං, නලින, පොකකිරං, මුළාල පුප්ඵං, ක ම ලං, භිස පුප්ඵං, කුසෙසයං,†</p>	<p>A lotus.</p>

* ආකාස ගංගාවයයි සන්නයෙහි තිබේ, නිපටගා, නිසොනා
සනුද ගංගානදියටය.

† “ගංගාදිකා ඉමා පවනදියො මහානදිනාම චතුභාගාදිකා
නිනනගා පවමහානදිතො අඤ්ඤසං නදිනං හෙද” යනු විකායි.

‡ “ආදිනා සරවනි වෙතවනි කණ්ඨිනි කොසිනි අනෙකා නදි
හෙද සංගහිතා” යනු විකායි

§ හමිකදියෙහි දිය යත්ව තුඩු පිහිල්ලෙයි අමරකොෂ සභානයි
“ජලසා නිගිගමනමාගේ මකරමුවාදි රූපා පුණ්ණි” අම: විකායි.

“හමිගෙදෙවලොදිසු ජලමගග” යනු විකායි.

|| “නිකං ගාමවාරුහි අසුවිපුනිපංකසම්පුණ්ණායං කාසුයං” වී:

¶ තාමරස යනුද පදමයට නමක්ය.

	686	
හෙළ පිසුම් 1.....	පුඬරිකං, (සිතං) [රතං*]	A white lotus.
රත් පිසුම් 2.	කොකනදං, කොකාසකො.	A red lotus.
පිසුම් කෙසුරු 1...	තිර්කෙඛා, කෙසරෙ; (නිඤ්ඤ)	A filament.
පිසුම් දණ්ඩ 2.....	දණ්ඩා. (තු) නාල, (මුච්චිතෙ)	The stalk.
	687	
නෙඵඤ්ඤ දූලි 2.....	භිසං; මුලාලො; †(නිඤ්ඤ)	Its edible root.
පිසුම් කෙමිය 2.....	බීරකොසො. (තු) කණ්ණිකා †	Its pericarp.
පද්මාදිත්තේ } සමුහය 1..... }	(පද්මාදිසමුහෙ තු † හතෙව) සඬ; 1(මනිඤ්ඤයං)	An assemblage of lotus and other flowers.
	688	
උසුල් 2.....	උසුලං, කුචලයං, † (ච)	Any water-fly.
නිලසුල් 1.....	(නිලං තච්ච) 2ඤ්චරං, (සියා)	The blue lotus.
හෙළ උසුල් 1.....	(සෙතෙ තු) කුමුදං, (චස්ස	The esculent white sort.
එම අල 1.....	කතෙඤ්ඤ) සාලුකං, 3(මුච්චිතෙ)	Its root.

* සිතං සෙතකමලං පුඬරිකමිත්තඤ්ඤානෙ රතනනතු කමලං කොකනදං කොකාසකොති චොච්චිතෙ (රතතුසුලෙව) ” යනු විකාසි.

† විකාවෙහි “චයං මුලාලෙ” යනු නමුදු සත්තයෙහි “භිසං, නෙඵඤ්ඤය, මුලාලං, නෙඵඤ්ඤදූලිය” යි කියනලදී—අමරකොෂයෙහි නෙඵඤ්ඤදූලිවලට මංණල, විස යන නාමවය කියනලදී.

‡ “පද්මාදිතං සමුහෙ ගහණෙ වනෙති අත්ථො—“සඬං පද්මාදි සංකාචෙ ගොපනිච්චි පුමෙ හවෙති” නානන්ධසංගහො,” යනු වී:

§ “චයං පද්මකුමුදදිසාමසෙඤ්ඤ තථාහි පද්මං මහොසලං සිතොසලමුච්චිතෙ.

“කුචලයං උසුලව නිලමිඤ්චරං මත” මිති බකවී

“උසුලව කුචලයං නිලමිඤ්චරං මත” මිති භාගුරව

“රමොසිතිච නිලො කුචලය මිඤ්චරව නිලඤ්ඤ” මිති වරරුචි

“කුචලයදලසාමොපහදධිති පර්ඬසර” මිති මාලුතිමාධුමොච. තතු පුබ්බමත මිහනිසිසියනෙ, යද්දෙචං කථ මුසුල සඤ්ඤ නිලසුලාදිසෙච චුඬි න පන මහොසලාදිමහිති, චුච්චිතෙ, සාමසෙඤ්ඤපි ධඤ්ඤත්ථ යථා ධඤ්ඤ සඤ්ඤ න ල මාදිසෙච චුඬි න පන මුග්ගාදිසු එව මහාපි” යනු විකාසි.

|| “කර්භාවං ශිථාකඤ්ඤ” යනු අමරකොෂ හෙයින්, කර්භාවය ශිථාකඤ්ඤ යනු නෙඵමි අලට නමි.

හෙල්මැලි 3.....	689 සොගනධිකං, කලලභාරං, දක සී ත ලි කං, * (පෘථ)	A white water-lily.
සෙවෙල 2	සෙවොලො. නිලිකා f (චාථ)	Vallisneria.
පියුම් විලු†2.....	හිසිනා f ¹ ඔෂ්ඨි නි f (හවෙ)	A lotus-pond.
සෙවෙල් විශෙෂ 3.	690 (සෙවොලො) නිලබ්ජං, (ච) † සංඛො. (ච) පණකා. 2(දයෝ)	Various sorts of Vallisneria.

පාඨාල වග්ගො. II.—6.

භූකණ්ඩො දුතියො 2.

* “නිකං රත්තාරත්තසාමඤ්ඤා කමලනො අඤ්ඤන්රසීම් ජලජ කුසුමෙ න තු රත්තෙයෙව” යනු විකාසි—අමරකොෂවිකාවෙහි “සොගනධිකං කලාරං සංධිකවිකාසිනා භූකලසරෙජසා, හලල කං රත්තසංධිකං වෙ රත්තකලාරසා” කියා නමුදු සන්නයෙහි “සොගනධිකය, කලාරය යන ශබ්දයෝ දෙදෙන රත්වූද සුදු වූද හෙල්මැල්ලෙහි වැටෙති. හලලකය, රත්තසංධිකය යන ශබ්ද වය රත්හෙල්මැල්ලෙහි වැටෙති” කියාය.

† “වයං පදුමසුතෙත දෙසෙ පදුමසමුගෙච—නලිනි පංකජ්නි සරෙජ්නි පදුම්නිනි පර්යායා” යනු විකාසි “කුමුවනි කුමුදිනකං” යනු අමරකොෂගෙසින්, කුමුවනි කුමුදිනි යනුද උසුල්විලවය.

‡ “නිලබ්ජදයො සෙවොලානාම නත්ත නිලබ්ජසමාණං ජල සණ්ඨිතං නිලාදිවණ්ණසුත්තං නිලබ්ජං නාම, සංඛො නාම සප තෙතො අප්පකඛො උභාසිධානාදිසමාණො සමුලො ඵකො සෙවො ලවිසෙසො, පණකො නාම වාමරසණ්ඨාතො නිලවණ්ණො ඵකො සෙවොල විසෙසො” යනු විකාසි.

691

(විසෙසසාධිතසංකිණ්ණො
තෙකතෙහි භව්‍යගෙහි ච
සාගො පාගෙහි කණ්ණතො
කතෙච වග්ගො ඉහ කකමා*

692

ගුණ දබ්බ ක්‍රියා සද්ද
සිද්ධං සතෙබ්බ විසෙසණ
විසෙසසාධිත භාවෙන
විසෙසස සමං ලිභිතො†

* “ඉහ වකඛමානෙ සාමඤ්ඤකතෙච සාගොපාගෙහි අහඋපාහ වයසහිතෙහි විසෙසසාධිතෙහි විසෙසසායතෙහි විසෙසණසදෙද්දහි සොහණදීහි සංකිණ්ණෙහි ඤ්ඤාමඤ්ඤච්ඡන්දියතෙහි දබ්බක්‍රියා ගුණදීහි අනෙකතෙහි සමයවණ්ණාදීහි, අබ්‍යගෙහි චිරසුමාදීහිව කමා කමතො වග්ගො කථ්‍යතො, තෙව පුබ්බවග්ගසංකිසසයා, තථා හි සොහණදගො දෙවමනුසාදීසු විසෙසණභාවෙන සච්චිතො, ක්‍රියාදගො තු තදබාරතාය, සමයාදගො වාචකතාය චිරසුමාදගො තංක්‍රියාවිසෙසණභාවෙන තතො ගෙව සාධාරණතා සාමඤ්ඤ කඛමිදං.

† ඉහ සතෙහි හිසෙක රූපනතර ලිභවිතිච්ඡයො සො අත්‍යාපි වග්ගො හිසෙක රූපනතර ගෙවති විසුච්ඡතී නිරියතං බ්‍යප කතකයමාහ ගුණෙච්චාදීතා - තසසතො විසෙසණතූතා සතෙබ්බ ගුණසද්ද දබ්බසද්ද ක්‍රියාසද්ද ච විසෙසසාධිතභාවෙන හෙතුතා ගුණ ගෙව නහිසෙක රූපනතරපි විසෙසණසදෙද්දන සමලිභිතො සිද්ධතී, යථා, සොහණ ඉතී, සොහණ පුර්සො, සොහණං චිතතං” යනු චිකාසි.

691. “මේ (මතු කියන) සාමාන්‍ය කාමයෙහි වර්ගයේ උධානාව යව වාචක නාමයන්හා තදුපකාරකාණී වාචක නාමයන් සහිතවූ විශේෂයා අසිතිවූ විශේෂණ ශබ්දයෙන්ද ඔවුනොවුන් හා සමබල ඇති මිශ්‍ර ශබ්දයෙන්ද නානාණී වාචක ශබ්දයෙන්ද අසංඛ්‍ය ශබ්ද යෙන්ද පිළිවෙළින් කියනු ලැබෙත්.

692. ගුණශබ්ද උච්ඡයෙහි ක්‍රියාශබ්ද වූ සිසද්ද විශේෂණයේ විශේෂයා අසිතිවූ විශේෂයාහා සමාන ලිභුඇත්තාහු වත්තා හුසි” යනු සන්තසි.

මේ ඡා: ලකුණ මේ විසෙසසාධිත වර්ගයෙහි විශේෂයාට සමවූ ලිභුදැක්වුවමනා කන්හිස.

<p>සිත්කළු (දෙය) 18</p>	<p>693 සොහොන්දරු වීරො : සාධු : මනුඤ්ඤා : චාරු : සුඤ්ඤා : වගගු : මනොරමො : කන්තො : භාර් : ම ඤ්ජු : (ව) පෙසලො : 694 හඤ්ඤා : වාමො : (ව) කලුකණ්ඨො : මනාපො : ලඛකො : සුභො :</p>	<p>Beautiful or pleasing.</p>
<p>උතුම් (දෙය)*26...</p>	<p>695 උභතමො : පචරො : ජෙඨො : පමුඛා : ඤ්ඤාතරො : වරො : 696 මුඛෙක : පධානො : පාමොකෙකා : පර : 2ම ගගඤ්ඤා : 3 මුභතරො : පණ්ණිනො : පරමො : සෙසෙක : ගාමණි : සෙසි : සත්තමා : † 696 විභි : 4රිය : නාගො : 5කො : 6සිහ : 7ගගා : මොකඛ : පුභවා : (සි හ. කු ජ ර. ස ඤ් ලා. දි තු ස මා ස ගා පු මෙ †)</p>	<p>Chief, principal.</p>

* පුකකල යනු උතුම් දෙය බවට පත්වන පුභවනං උභතමෙ යනු ද වී :
† සෙසි සෙසා සත්තම පුකකල අනිශොභන යනු අත්තන
ශොභන දෙයට බව අමරකොෂ විකාසි.

‡ “එතෙ වුභතමාදයෝ සමාසගාපි අසමාසගාපි උභතමත්ථවා
චකා, අමරකොෂෙ පන නාග උසභ පුභවානං සමාසගතෙතොසෙච
උභතමත්ථාවකතා වුභතා වුභතච.

“(සසුරුභතරපදේ) වකඤ්ඤා පුභවච්ඡිහ කුචරා :
සිංහ සඤ්ඤානාගා (දතා : පු.සි ශ්‍රෙෂ්ඨාඤ්ඤාගොචරා :)”

තසසත්ථො වෘක්කාදයො කමමධාරයසමාසෙ සති උභතරපදභුතා
සෙසිත්ථවසයා පුඛිපදසස සෙසිත්ථවචකා පුලලිගාව හවන්ති, යථා
පුර්වසගෙසා, මුනිපුභවො ඉච්චාදි, සිභාදයො (ආදිනා වරහ
පුඛරික බොරයා සොච්චරදයොච) සමාසගා කමමධාරයසමාසෙ
උභතරපදභුතා සෙසිත්ථවචකා පුමෙ හවන්ති, යථා, සකසිභො,
කචකුචරො, පුර්ව සඤ්ඤො, පුර්වචරහො ඉච්චාදි” යනු විකාසි.

සිත් නෙත් පි } 2.. ණ්වන (දෙය)	697 (විතතකඛි පිති ජනන*) 1මවකසෙක : 2ම සෙවනං :	Charming.
ප්‍රිය (දෙය) 6.....	ඉසිං : (නු) සුභගං : හජ්ජං : දසිතං : වලලභං : පි යං : †	Beloved, desired.
සිස් (දෙය) †3..... අසාර (දෙය) 2..... පවිත්‍ර (දෙය) §3.... අවිරුධි (දෙය) 2...	698 නුච්ඡං : (ච) ර්නනකං : සුඤ්ඤං : (අථා) 3සාරං (ච) චේග්‍රා : (ච) මෙජකං : පුතං : පවිතේතා : (ච) අවිරුධො : අපඤ්ඤානො :	Void, empty. Barren. Pure. Unobstructed.
උතකාඤ්ච (දෙය) 2 ලාමක (දෙය) 11..	699 උතකභො : (ච) පකභො : (ච) නිහිනො : හිත : ලාමකා : පතිකිසිං : නිකිසිං : (ච) ඉතතරා : 4වජ්ජ : කුච්ඡිතා :	High, excellent. Low, inferior.
කථවුද්ධ (දෙය) 2.. මහන් (දෙය) 9.....	700 අධමො : 5මක : ගාරයා : ¶ මලනො : (නු) මලිමසො : බ්‍රහ්මා : මහන්තං : විපුලං : විසාලං : සු ච්ඡි ලං : සු ච්ඡි :	Foul, dirty. Great.

* “විතතසා අකඛිනොව පිතිජනනකං වච්ඡි අබ්‍යාසෙකං අසෙව නව” යනු වීකායි.

“(නද) සෙවනකං (තාපෙන නීඤ්ඤානෙතො යසා දඤ්ඤාතා)” අම :

“යසා දඤ්ඤාතාදුඛමනසො ජනාපෙන රතනො නාසති යද්ධිභු ඤො දුඤ්ඤාපසාධිකමෙව ප්‍රිතිං ජනායතිති යාවත් තදසෙවනකං සන්ත්, ආසෙවනක මිතාපි” යනු අමරකොෂ වීකායි.

† “අහිනෙව හිප්පිතං හාද්‍යං දසිතං වලලභං ප්‍රියං” යනු අම :

‡ වසික යනුද සිස්දෙයවය

§ “පුතං පවිත්‍රං මෙධං (ච) විදුං (නු) විමලාඤ්චකං, නිඤ්ඤිකානං ඤොධිතං මාඤ්චං නිඤ්ඤාධිකමනවසාකරම්.” යනු අමරකොෂ හෙයිත් පුත යනාදී නම් සතර සංභාවයෙන් නිමිල දෙයවය, නිඤ්ඤිකායනාදී පස පහකරණලද මලඇති දෙයවයි.

|| “වයං ජතතචාරදිනා අනිඤ්ඤො” යනුසා

¶ “ගාරයාන්තං ජතතචාරදිනා නිඤ්ඤො” යනුද වීකායි.

§ කච්චර, මල, දුසිත යනුදු කථවු දෙයවය.

සමුපුණ්ණී (දෙය) 5...	701 ගරු: 1රු: විඤ්ඤාණ: 2(මථො) පිත: (න) චූලං: (ච) පිචරං:	Fat, bulky.
රුස්කරණ ලද (දෙය) } 2.....	චූලං: (ච) වසිරං: (වාච) ආචිතං: නිචිතං: (භවෙ)	Collected.
සියලු (දෙය) 10....	702 සබ්බං: සමන්ත: 3මබ්ලං: නිබ්බලං: සකලං: (නවා) නිසෙසසං: කසිණං: 4සෙසං: සමග්ගං: (ච) අනුනකං:	All, entire.
බොහෝ (දෙය) 8.	703 භූර්: පහුතං: පච්චරං: භියො: සඞ්භුලං: බහු: යෙහුයතං: බහුලං: (වාච)	Much, many.
පිටත් (දෙය) 2	බාහිරං: පර් බාහිරං:	External.
සියයකින්වැඩි(දේ)	704 පරෙසතා: (දිනො යෙසං පර මමන්තං සතාදිනො*)	Exceeding a hundred.
සුළු (දෙය) 13...	පර්න්තං: සුඛුමං: ධුද්දං: ථොක: 5මසං: කිසං: තනු:	Little, small.
සමීපය†13.....	705 චූලං: මනො f(කීයං)ලෙස. ලවා. 6ඤ්ඤා(භි)කණ්ණ. (සුමෙ) සමීපං: නිකවා: 7සනොතා: 8පකඨා: 9භතස: සනතිකං:	Near, proximate.
දුර 3.....	706 අච්චරං: (ච) සාමන්තං: සනතිකඨ: 10මුපනතිකං: සකාසං:(වා)11නර්කං: ඤුන්තං: දුරං: (ඉ) වි පස ක ඨිකං:	Distant.

* “යෙසං පදනාතං මන්තං පමාණං සතාදිනො පර මබ්කං භවති නෙ පරෙසතං, ආදිනා පරෙසතංසාදි” යනු වීකාසි.

“පරං ශතාදත ජෙන යෙෂාං පරාසංඛතශතාදිකාත්” යනු අමර කොෂලෙසින්, “යෙෂාං සංඛෙය්සානාං සංඛත ශතාත් සහසුච්චි පර නෙ කුමෙණ පරංශතාං පරංසහසුච්චි සසුර්න්තංචො” යනු වී:

† සන්ධි, සදෙස, සච්ච, සමරියාද, සවෙස, යනුදු සමීපයටය.

	707	
අතරනැති(දෙය)3*	නිරන්තරං : සතං : සඤං :	Coarse, gross.
තුනි (දෙය) 3.....	විරලං : පෙලවං : තනු :	Delicate, fine.
දිග 2.....	(අථා) 1යතං : දිස : 2(මථො)	Long.
වට (දෙය) 4.....	නිත්තලං : වට්ඨ : වට්ඨලං :	Round.
	708	
උස් (දෙය) 5.....	උච්චො : (තු)උත්තාතො : තුගො :	High, tall.
ලුහුඩු (දෙය) ‡ 3....	උදගො : (වෙව) උච්ඡතො : †	Short.
ඇදනැති (දෙය) 3	නිචො : රසො : වාමනො : (ථ)	Straight.
	709	
වක්වු (දෙය) 6	අලාරං : වෙලලිතං : වංකං :	Crooked.
නොනස්නා (දේ)	කුට්ඨං : ජිමන : කුචිතං : §	Eternal.
	710	
එකරූප සද්ධ } ...	කුටසො : (තෙක රූපෙන	Unchanged, uniform.
කාලික (දේ) 1 }	කාලවතපි ප කා සි තො)	Light
සාකාලප්ප (දෙය) 2.	ලහු : සලලහුකං : (වාථ)	Numbered, counted.
පරමිත (දෙය) 3 ...	සංඛතං : ගණිතං : මිතං :	
	711	
නිසුණු (දෙය) 3 ...	නිශ්චං : (තු) නිඛිණං : නිබ්බං :	Sharp.
දෘඪි (දෙය) 3..	චඛං : 7මුග්ගං : බරං : (හවෙ)	Hard, solid.
ආවිදිනා (දෙය) 4	ජගමං : (ව) වරං : (වෙව)	Moveable.
	තසං : (කෙසං) වරාවරං : ¶	

* ඒනම් සතවු දෙයයි—“ තිකං සතො ” යනු විකාසි.
 † “ උච්චප්‍රාංශුනතනොදග්‍රො ” අමරකොෂහෙයින් පංසු යනුද උස්දෙයවය ‡ ඒනම් මිටිදෙයයි—බබ්බයනුද එයට නමකය.
 § වතකං, හොග්ගාං, යනුද වක්වු දෙයවය—“අ වුග්‍රොවනතානතං” යනු අමරකොෂ හෙයින් අවගග, අවනත, ආනත යන තුණ් අග නැමුනු දෙයවය.
 || “(කාලවතපි ස) කුටසී : (එකරූපතයා තු ය:)” යනු අම : “යඑකරූපතයා එකෙනෙව සභිභාවෙන කාලවතපි කාලසා වතපක ආකාශාදී ස කුටසී : ” යනු අමරකොෂ විකාසි.
 “එකෙනෙව තාවාදිරූපෙන කාලසා වතපකො නිබ්බාණකාසාදි කුටසොති පකාසිතො ” යනු විකාසි.
 ¶ ඉංග යනුද ආවිදිනා (හෙවත් ජංගම) දෙයවය

	712	
සැලීම 2.....	කම්පන: වලන: *(වාථ)	Shaking, moving.
වැඩි (දෙය) 2.....	අතිරිතො: (නවා) ¹ විකො:	Exceeding.
සථාවර (වසතු) 1...	ථාවරො: (ජංගමා අඤ්ඤා†)	Immoveable.
වචල (දෙය) 4.....	ලොලො: (තු) වචලො: වලො:	Unsteady.
	713	
පරණ (දෙය) 4.....	තරලො: †] (ච) පුරණො: (තු) පුරතන: සනතනතා:	Old, ancient.
අලුත් (දෙය) 4.....	විරතනො: (ථ) [පච්චගෙසො: නුතනො: ² තිනවො: නවො: §	New.
	714	
කකීශ (දෙය) 5.....	කුරුරො: කකීනො: දලො: නිවුරුරො: කකකිලො: (හවෙ)	Harsh.
පසුච්ච (දෙය) ¶7.....	(අනිත්ත) ³ නොතා; පරිශනොතා: පනොතා: (ච) පච්චිමා: ⁴ නනිමා:	Last, ultimate.
	715	
පළමු (දෙය) 4.....	ඒකඤ්ඤො: චරිමො: [පුබ්බො: (තු) ⁵ ඥායො: පඨිමා: ⁶ චාදී: (සො)	Prior, initial.
සුදුසු (දේ) 2.....	පතිරුපො: ⁷ නුච්චි විකා: ⁸	Proper, fit.
නිෂ්චල (දේ) 2.....	(මථ) මොසො: නිරතකො:	Vain, useless.

* අමරකොෂයෙහි වර්ෂණු, ජංගම, වර, කුස, ඉංග, වරවර, යන නම් හතර වංචල දෙයවද—වලන, කම්පන, කම්ප, යනතුණ සෙලවෙන සුථද්වද, වල, ලොල, වලාවල, වංචල, තරල, පාරිපලව, පරිපලව, යන සත සෙලවීමවද.

“වර්ෂණු ජංගම වර කුස මිංග වරවර.
වලනං කම්පනං කම්පං වලං ලොලං වලාවලං
වංචලං තරලං (වෙව) පාරිපලව පරිපලවෙ” — යන්නෙන් කිය තලදී.

† “ජංගමා පාණිතො අඤ්ඤා ථාවරො නාම” යනු විකාසි.

‡ ථාවරෙ ජංගමෙතරො” යනු අමරකොෂයි.

“එතෙ වලනමතෙතපි” යනු විකාබැවින් මේ නම් හතර සැලීම් මාත්‍රයෙහිද වෙන්.

§ “ප්‍රත්‍යග්‍රොහිනවො නවෙත නවිතො නුතනො නවො” අම:

|| “වණණවිපරියායෙ කතෙ කථිත ජාපි” යනු විකාසි.

¶ අනාගයෙහිදී දෙය සීද කියගැනිසි—අමරකොෂයෙහි

“අනොතාජසනාං වරම මනාපාසාසානාපඤ්චිමා” යනුයි.

	716	
පනල (දෙය) 2....	ව්‍යතනං : පුටං.* (ච) [මුදු : (නු)	Spread, diffuse.
මොලොක්(දෙය)2	සුකුමාරං : (ච) කොමලං :	Soft.
ප්‍රත්‍යක්‍ෂ (දෙය) 1..	පච්චිකම් : 1(මිඤ්ඤයග්ග යනා†	Perceptible.
ප්‍රත්‍යක්‍ෂනුදු(දෙය)	ම) 2පච්චිකම් : 3(මනිඤ්ඤයං)	Imperceptible.
	717	
අනිකෙක් 4.....	ඉතරා : 4ඤ්ඤතරො : එකො :	Other, different.
නානාප්‍රකාර 3.....	අඤ්ඤා :] ඛණ්ඩවිධො : (නුච)	Variou.
	නානාරූපො : (ච) විවිධො :	
නිරවුල්(දෙය) 2...	අධාධං : (නු) නිරග්ගලං : ‡	Unobstructed.
	718	
අසභාය (දෙය) 4..	(අඵ) 5කාකී : (ච) එකඤ්ඤා :	Alone, solitary.
	එකො : (ච) එකකො : §(සමා)	
අප්‍රතිනියත (දේ)2	සාධාරණං : (ච) සාමසූඤ්ඤං :	Common.
අලොචකාශය 2....	සඹාධො : (නුච) සං ක ටං :	Narrow.
	719	
වාම ශරීරය 1.....	(වාමං කලෙඛරං¶) සව්‍යං :	Left.
දකුණු ශරීරය 1...	අපසව්‍යං : (නු දකඛිණං§)	Right.
විපරිතය 2.....	පටිඤ්ඤාලං : (නු) 6පසව්‍යං : a	Contrary.
අවිවේක වසනු 2...	ගහනං : කලිලං : a (සමා)	Impervious.

* "...සපභව, සපුටං ප්‍රව්‍යක්‍ෂා මුලබණ්ඨි" අම : "සපභවස" වි :
 † "ඉඤ්ඤං චක්ඛාදීකං තෙන ගග්ගං ඉඤ්ඤගග්ගං" යනු විකාසි-
 සන්නයෙහි "අනිඤ්ඤං" කියාය—අමරකොෂයෙහිද,
 "අප්‍රත්‍යක්‍ෂ මනිඤ්ඤං" කියාය.

‡ "අධාධං (නු) නිරග්ගලං" අමරකොෂයි. (නිඛිධස අම : වි :)
 § "අඤ්ඤානෙපි එකකො ධුතො" යනු විකාසි.
 || ඒනම් සාධාරණදෙයයි "එකමප්‍රතොකසමබ්‍රිතධි සාධාරණං" යනු අමරකොෂ විකාසි.

¶ "වාමං කලෙඛරං වාමකාශො සව්‍යං නාම" යනුද,
 § "දකඛිණං කලෙඛරං අපසව්‍යං" යනුද විකාසි.

a පසව්‍ය කියාද විපරිතයට නමක්ය—
 "ප්‍රසව්‍යං ප්‍රතිකුලං(සකද්)අපසව්‍ය මපඤ්ඤව" යනු අමරකොෂයි.
 a "කලිලං, ගහණං. චෙ දුරධිගමස" යථාගහණං ශාසනං දුර ඤනම්තාඤ්ඤා" අමරකොෂ විකාසි.

a විකාවෙහි "සථාගහණ මෙතං සන්ථං දුබ්බිවෙකභවවතො" කියාය—සන්නයෙහි "විවේක හොදකතැකිවසනු" යනුයි.

<p>මිශ්‍රය* 2..... ගැවසිගත්(දෙය)3 දක්‍ෂයා 11.....</p>	<p>720 උච්චාවචං : බහු ගෙ දං : සංකිණණ : 1කිණණ : සංකුලා : කතහණො : (ච) කුසලො : පවිණ : 2භිඤ්ඤ : සිකඛිතා :</p>	<p>Mixed, irregular. Crowded. Skilful, conversant</p>
<p>බාලඅය‡ 7.....</p>	<p>721 නිපුණො:(ච)පට්‍ටි:(ච)ඡේතො : චතුරො : දකඛ : පෙසලා : † බාලො : දතතු : ජලො : මුලො : මනෙදු : 3විඤ්ඤ : (ච)බාලිසො :</p>	<p>Idiot, stupid.</p>
<p>කෘත පුණ්‍යයා 3.... විශිෂ්ඨ සමානතා 2 මහිල්ලයා § 2..... ප්‍රශංසාසිත්ඤාත්තා</p>	<p>722 පුඤ්ඤවා : සුකති : ධඤ්ඤා : මහුසාහො : ම හා බි ති : මහාතණො : මනිල්ලො : (ච) හ ද ශී : හ ද යා ලු : (ච)</p>	<p>Fortunate. Diligent. Lustful. Good-hearted.</p>
<p>සතුටුසිත්ඤාත්තා 2 දුෂ්ට සිත්ඤාත්තා 2 බෙහෝද්ද දෙත්තා</p>	<p>723 සුමනො : හඬවිනො : ¶(ඵ) දුෂ්මනො : විමනො : (පඤ්ච) වදනියො : වදඤ්ඤා : (ච) දනසොමො : බහුපදො : §</p>	<p>Cheerful. Sad, perplexed. Munificent.</p>
<p>ප්‍රසිඛි (දෙය) 10....</p>	<p>724 ධක්‍ෂනො : පතීනො : පඤ්ඤාතා : 4භිඤ්ඤාතා : පථීනො : සුතො : විසුතො : විදීනො : (චෙච) පසිඛො : පාකවො : (හචෙ)</p>	<p>Celebrated, famous.</p>

* “වයං බහුපකාරෙ” යනු විකානමුදු සත්තයෙහි උච්චාවචාදි නම් පසම මිශ්‍රයට කියනලදී.

† “ප්‍රවිණේ නිපුණ භිඤ විඤ නිෂණන ශික්‍ෂිතා :
වෛඤ්ඤිකා : කෘතමුඛ : කෘතී කුශල ඉතපී” යනු අම :

‡ අඤ්ඤා, යථාඡත යනුද බාලයාට ගෙවත් මුසයාවය.

§ මහාසය යනුදු මහිල්ලයා ගෙවත් තෘෂණධිකයාය.

|| සුතදා යනුද හෘදයාලු තැනැත්තාය.

¶ සතුටුසිත් ඤාත්තාට අමරකොෂයෙහි

“හමිමාණේ විකුචානා : ප්‍රමනා හෘෂ්ටමානසා :” යනුසි.

§ පුළුල්කඛ යනුද බොහෝදැ දෙන තැනැත්තාටය.

	725	
ඉසුරුඇත්තා 11...	ඉසසතෙර : නායකො : සාමි : පති : ¹ සා : ² ධිපති : පභු : අයස : ³ ධිපා : ⁴ ධිභු : නොනා :	An owner or master.
ධනවන්තයා 3.....	ඉබෙහා : (ච) ⁵ චෙචා : (තථ) ධනි :	Opulent, wealthy.
	726	
දක්ෂණභීයා 1.....	දුනාරතො : දක්ඛණෙයස : *	Meriting a reward.
සෙනාභූතතා 2.....	සිනිචො : (තුච) චච්ඡලො : †	Affectionate.
කරුණු පරීක්ෂා } කරත්තා 2..... } තනපරයා 2..... }	පරිකඛකො : කාරණිකො : ආසතො : (තුච) තපුතෙර :	Acutely investigating. Attentive.
	727	
කරුණසම් } පනතයා 3 }.....	කාරුණිකො : දයාලු : (පි)	Compassionate.
උදෙසාගඇත්තා 1	සුරතො :] උසසුකො : (තුච	Zealously active.
පුරබධ ක්‍රියා } වෙහි කාලාසෙෂ } ප කරත්තා 2... }	ඉඪතෙ උය්‍යතො චාථ †) දීසසුතො : ‡ චිරක්‍රියො :	Dilatory, slow.
	728	
අනුන්අසිනි (දෙය)	පරධිතො : පරයතො :	Dependent on others.
අසිනි දෙය 4.....	ආයතො : (තුච) සනතකො : පරිගහතො : අධිතො : (ච)	Belonging to.
සෙවච්ඡාච } පචත්චන්තා } 1..	සච්ඡන්දො : (තුච) සෙරනි †)	Self-willed.

725 “ඉහස ආසෙස ධනි] සචාමි (තච්චී) ශචර : පතිරීඪිතා
අධිභු නායකො නොනා ප්‍රභු : පරිචාසො ධිප : ” යනු අම :

* “දක්ෂණිඪො දක්ෂණභී (සානු) දුක්ෂණස (ඉහසඪ) ” යනු අම :
† “සනිගධ (සනු) ච තසල : ” යනු අමරකොෂධි.

සමාධිඇත්තාච මෙහි නම් නොපෙණේ අමරකොෂයෙහි
“අධිකඪී : සමාධි : (සසත්) ” යනුධි.

‡ “ඉඪතෙ අතිමනසයොඪතෙ උය්‍යතො පුගහලො උසසුකො
නාම ” යනු විකාධි. “ඉඪතොඪොදුක්ඛන උසසුකා : ” යනු අමරකොෂධි.

§ “මාසාදිඅනුඪෙය. යො ආලසස චසාදිහි අනුතිඪිහි යො දීස
සුතො,” යනු විකාධි.

|| “චයං ආයතනනාමතො ” යනු විකාධිචිත් අධිතිකමයධිද
තිගහතිධි.

¶ සෙන අතනනා ජරිතං ඪිලමසානි සෙරී, තසම්. සෙරනි සච්ඡ
න්දො චතනති ” යනු විකාධි.

	729	
අපරික්ෂාකාරීභූ 1. අධික තෘෂ්ණ } ... ඇත්තා 1 ලුබ්ධයා 3.....	(අනිසමම කාරී*) ජලමො : (අනිතභෞතානු) ලොලූපො: † භිමො: (නු) ලුමො: ලොලො: (ඵ) කුණොයා : (මනෙදු ක්‍රියාසු හි ‡)	Acting inconsiderately. Very covetous. Greedy.
ක්‍රියාවෙහි අසමඵයා		Lazy, slow.
	730	
කාමිභූ 5	කාමසිතා: (නු) කමිතා : කාමනො: කාමි : කාමුකා : §	Lascivious.
මත්තෑනෑත්තා 1..	සොමො: (මනෙක) [විධෙයො : (නු)	Drunk.
කිකරුවා ¶ 3.....	අසුමො: සුබ්ධමො : (සමා)	Compliant.
	731	
බුහුච්චයා 2.....	පගබොහා : § පවිහා සුභෙතා :	Bold
හිරුකයා 2.....	(හිසිලෙ) හිරු : හිරුතො :	Timid.
බැගෑපත් අය 2....	අධිගෙ : a කාතගෙ : (වාඵ)	Confused.
වධකයා b 2.....	හිංසාසිලො : (ච) කාතුකො :	Mischievous.

* “ගුණදෙසෙ අනිසමම අනුපපරිකතියා යො කරෙති සො ජලමො” යනු විකාසි.

“ජලමො සමික්ෂ කාරිසකන්” යනු අමර කොෂයි.

† අධික තෘෂ්ණා ඇත්තා ලොලූප නමිවේ” යනු සන්තසි—මහා තණන අනිතභෞතා ලුබ්ධ යන තුන්දෙනාගේ වෙනසගැණ විකා වෙහි “මහාතභෞතා නානාරමමණං ඉච්ඡති, අනිතභෞතා එකසමිං ආරමමණේ අනෙකචාරං. අධිකච තසති භිමො උභයන්ථාපි අයමෙ තෙසං විසෙසො” යනුයි.

‡ “ක්‍රියාසු මනෙදු අසමනො කුණොයා” යනු විකාසි.

“කුණොයා මඤ්ඤ ක්‍රියාසු යං” යනු අමර කොෂයි.

§ කාමිච කාමුකොච “කාමිකාමුකා” යි වඤ්ච හෙයින් කාමුකා යනු ප්‍රඵමා බහුවචනයි—අනුක, අහික යනුද කාමියාවය.

|| උකකච, බිව යනුද මත්තෑනෑත්තාවය.

“මනො සොමොතකචක්ඛිව: කාමුකෙ කමිතානුකා: කමු: කාමසිතා ගිකා: කාමනා: කාමනො නිකා:” යනු අම:

¶ විනයගතාහි යනු කිකරුවාවය.

§ “තංබණ්ණප්පතනි සුණං පවිහා, තාය සුභෙතා පගබොහා” යනු විකාසි—“ප්‍රත්‍යතංගනමතිච්ච, ප්‍රතිහා” යනු අමරකොෂ විකාසි.

a “වයමසුරෙ, නවිගෙ^{අවගෙ} අවගෙ” යනු විකාසි—අධිර: කාතර: වෙ හයඤ්ඡන් පිපාසාදි වකකුලසං” යනු අමරකොෂ විකාසි.

b “වයං හිංසා සිලෙ” යනු විකාසි.

ක්‍රොධ ශීලී අය 3... සන්තොසිදෙන } ක්‍රොධ ඇත්තා 2 } ඉවසනනැතැනතා	732 කොධතො: රෙසතො: කොපී: * චමො: (ස) 1 චි නතකොධතො: † සසනො: බමතො: බනතා: } නිතිකබ්වා: (ච) බනනිමා:	Passionate. Very passionate. Patient.
ශ්‍රඩා බහුලයා 2 ... ධර්මබහුල රථාදිය නිද්‍රාබහුලයා 2..... බබලන සුළුදේ 2..	733 සඩා සුතො: (භී) සඩාදු: † ධර්මා: (තු) ධ ජ දු: § (ච) නිද්‍රාදු: නිද්‍රාසීලො: (ඵ) භසසරෙ: භාසුරෙ: (භවෙ)	Faithful. Adorned with flags. Sleepy, sluggish. Shining.
නගනයා 3..... භක්ෂණ ශීලී අය 2.. කෙලතොල්ලා 1...	734 නගෙයා: දිගඛර: 2 වනො: සසමරෙ: (තුච) භකබකො: } ඵලමුගො: (තු ච තතු ච සොතුචා කුසලො භවෙ	Naked. Voracious. Deaf and dumb.
අප්‍රියවාදියා 3..... වාචාලයා 1..... යසපත්ඵච } න ඇත්තා 2 }	735 මුඛරෙ: දුමුමුඛා: 3 බඩ- මුඛො: (වාචීය වාදිනී §) වාචාලො: a (බහුගාරයා- චවො)] වනතා: (තුසො) ඵදො:	Scurrilous. Talkative. One who speaks sensibly.

* අමර්සන යනුදු ක්‍රොධ ශීලියාවය— “ක්‍රොධතො මජ්ඣණි කොපී ච ඛ (සච) ත්‍යනතකොපන:” යනු අම:

† අචි නතකොපතො නියාද පාඨයි.

‡ “සඩා රතනතනියාදීසු පසාදො ත නො ආදරෙච, තාය සුතෙත සඩාදු” යනු විකායි— “ශ්‍රඩාදු: ශ්‍රඩියා සුතො” යනු අම:

“ශ්‍රඩාආභිකික චුඛි ජායා සුතෙත ශ්‍රඩාදු:” යනු අම : වී:

§ “චයං ධර්මසුතෙත, “විමානෙ ච පතාකායං ධර්ම සොභෙ ච සොඛිකෙ” යනු විකායි.

|| “චයං පහාසුතෙත, අඵවා බහුකථාසුතෙත” යනු විකායි.

¶ “චතතුච සො තුචාකුසලො චචනෙච සචනෙච අකුසලො ඵලමුගො නාම” යනු විකායි.

§ “මුඛරදයො තයො අපචියවාදිනී” යනු විකායි.

“දුමුමුඛෙ මුඛරබඩමුඛො ශකල: ප්‍රියංචදෙ” අම:

a “අපරම්තචු කුත්භිත චචන ඇත්තේ වාචාල නම්චේ” සන්: (“සකප්පලාක (සතු) වාචාලො වාචාවොබහුගහභීවාක්” අම:

<p>තමාඅයිති (දෙය) 3 විසමය 2..... වනකුලය 2..... වධගෙහිනියුක්තයා</p>	<p style="text-align: center;">736</p> <p>නිජේ : සකො : අනන්තිශයා : (විමහයෙ*) 1චර්යා : 2බහුතා : විහනො : වනකුලො : †(වංච) ආනතාසී : ‡ ව ඩු දෑ නො :</p>	<p>One's own. Wonderful. Confounded. Murderous.</p>
<p>හිසකැපීමට සුදු } සු වරදඇත්තා } කපවයා 3... } කේලාමි කියත්තා වමාකාරයා 2.....</p>	<p style="text-align: center;">737</p> <p>(සීසවෙජ්ජරමහි) වරෙකො : (ච) නිකතො : (ච) සයා : 3නුජු : සුවකො : පිසුණො : කණණ- ජපො :] ඩුනො : (නු) වචකො :</p>	<p>Meriting beheading. Crafty. Backbiting. A villain.</p>
<p>වපලයා 1.....</p>	<p style="text-align: center;">738</p> <p>(අනිසමම හි යො කිව්ව. පුර්සො වධ බඩනාදි මාවරනි අ වි නි ව්ජ් ත කාර්තනා සො බදු වපලො : (නි විඤ්ඤයොක)</p>	<p>Inconsiderately guilty.</p>
<p>තද මසුර 4..... දිළිත්ද 5.....</p>	<p style="text-align: center;">739</p> <p>ඉඤ්ඤ : කදර්යො : ඵඛ- මචජර් : කපණො : (පෘථ) අනිවතො : දළිඤ්ඤ : (ච) දිනො : නිඛන : දුගගතා : ¶</p>	<p>Miserly, avaricious. Poor, indigent.</p>

* “අචර්ය අබහුත ශබ්දයෝ විසමගෙහි වැටේ.

† “විහන වනකුලො (සමො)” යනු අමරකොෂයි—“විහනා: වනකුලො: වෙ සොකාදිකනීවතනා මුසිසස” යනු අම: වී:—“සොකාදිහිඉතිකතනබධනා සඤ්ඤවිහනෙ බනාකුලෙව” යනුවිකායි.

‡ “අගනිදෙයුර දගෙව ව ශසත්‍රපාණිභීතාපහා: ක්‍ෂත්‍රදුරපහාරීව සධෙතෙ ආනතාසිතා:”

§ “සීසවෙජ්ජරමහි සීසවෙජ්දුරගෙ වරෙකො” යනු විකායි.

738 අර්යාසාමඤ්ඤන වපලපුර්සසා ලකඛණමාහ,හි පදපුරණෙ යො පුර්සො යො ජනො (ජනපර්යායො වෙත් පුර්ස සඤ්ඤ, “වෙ මහාපුර්සා අහිනිකඩනනා”නි ආදිසු විය), අනිසමම අනුපපර්කඛිඨා වධබඩනාදිකිඨං කරෙති සො බදු ඵකනතනො වපලොනි විඤ්ඤයොක කණො අවිනිව්ජ්තකාර්තනා සමොඅවිනිව්ජ්තසා කාර්යසා කරණසීලනතා” යනු විකායි.

|| “නිවචාන, මිතච්ච යනුද තද මසුරවය—“කදයනී:...පච්ච, යො බච්චාත් සපුත්‍රදුරදිකං පිඨයත් ලොහා දඤ්ඤවයං කරෙති තසස” යනු අමරකොෂ විකායි.

¶ “නි:සව (යතු)දුච්චිවධො දිනො දර්ලො දුගීතො (පිසා:)” අම:

සමභාවනානො කොට හැකිව පැමිණියේ 1 යාවකයා† 4.....	740 (අසමභාවිත ස මපනතං*) කාකතාලිය : 1(මුච්චිතො) (අඵ) යාවනකො : අඤ්චී : යාවකො : (ව) වනිඛිතකො :	Accidental. A beggar.
අණධිජ සභයෝ 1 ජලාබුජ සභයෝ 1 සෙඛදජ සභයෝ 1 ඔපපාතිකසභයෝ	741 අණධිජ : (පකඛි සප්පාදී) (න:රුදී තු) ජලාබුජ : සෙඛදජ : (කිම් ඩංසාදී) (දෙවාදීච්චො) 2පපාතිකා :	Oviparous. Viviparous. Engendered by moisture. Apparitional.
-742-		
දන පමණ 1..... මදක් අඩු (දේ) 1.. ඇතුළත් (දෙය) 3.	ජණ්ණනග්ගො:(ජණ්ණමතො) කප්පො : (තු කිම් දුනකො)‡ (අනතග්ගතො තු) පරියා- පනතා:3මනොගාගධො: 4ගධා:	Knee-deep. Nearly equal to. Included.
සැදු (දෙය) 2..... කකියවන ලද (දෙය) 2 } ඇවතවපැමිණියේ අවසග්ගො‡2.....	743 රුඛිතො : සාඛිතො : (වාඵ) නිප්පකකං : කඨිතං : (භවෙ) ආපනොනා : (භාපද භුතොනා)¶ විවසො : (ච) 5වසො : (භවෙ)	Accomplished. Boiled. Unfortunate. Unsubdued.

* “යංකමමං ඉදමහං උප්පාදෙසසාමිති අසමභාවතං අවිනිතිත මෙව හුචා ස මපනතං තං කාකතාලිය මිත්ත චිතො—කාකසස තාල ඵලසස උඛිඛනපතනසදීසං කමමනිතිඅනො” යනු විකාසි.

† “වනියකො යාවනකො මාගීණො යාවකාභීරිතො” යනු අම: 741 පකඛිසප්පමච්ඡාදගො අඛිතො ජනතතා අඛිජ, නිරුදගො පන ගඛකාසයසංඛාත ජලාබුජො තතු වා ජනතතා ජලාබුජ, කිම්ඩංසා ව ආදීතා මකසමංකුරුදගොව සෙඛදජ සෙඛකාරණතතා උය්වා සෙඛදු තනො ජනතතා සෙඛදජ, දෙවාච ආදීතා ඛුභවතොරසිකාදගොව ඔපපාතිකා” යනු විකාසි.

“දිවෙකපපාදුකා දෙවා: නාගවාද්දා ජරුසුජ: සෙඛදජ කාමිඩංසාදක පඤ්චී සපීදගොඛජ:” යනු අ:

‡ “ජණ්ණප්පමාණසුතො උදකාදීමහි ජණ්ණනග්ගො, තයමං කිම් දුනකෙ අප්පමතනික උනාසුතො කප්පො” යනු විකාසි.

§ “පරියාපනතාදී .නම් වුණ අනතගීතාඤ්චියෙහිය” යනු සත්තසි.
 || කුචිතං තියාද පාඨසි—“නිප්පකෙ කුචිතං පාකෙ” යනු අම:

¶ “ආපදං ඛසනං පනො ආපනොනා, “ආ තු කොධමුදච්චී සු”ති එකකඛරකොසො,” යනු විකාසි.

§ “වයං පරෙස මවසංගතො” යනු විකාසි.

	744	
දමනලද (දෙය) 6	භූනො: භූනො; ¹ ක: බිනො: (වෙ)	Sent, thrown.
සැලෙනලද (දේ) 4	² ර්තා: ³ විධා: (ඵ) [කව්පිතො:	Shaken.
නිසුණුකළ (දේ) 2.	ධුතො: ආධුන: ච ලී තා:* නිසිතො: (තුච) තෙජ්තො: †	Sharpened.
	745	
පැමිණියයුතු (දේ)	පතනබ්බො: ගමම: 4මාසජ්ජං:	Attainable.
මුහුකළ (දෙය) 2...	පකකං: පරිණතං: (සමා)	Mature.
වෙළුනලද (දේ) 5.	වෙ සීතං: (තු) වලසිතං: රුධං: සංචීත: 5මාචුතං: ‡	Entwined.
	746	
වටකළ (දෙය) 2...	පරිකඤ්චනං: (ච) නිචුතං:	Surrounded.
විසිරි (දෙය) 3,...	විසටං: විච්චනං: ත තං:	Diffused.
ගැල්වූ (දෙය) 2...	ලිතො: (තු) දිමො:	Smeared.
සභවනලද (දේ) 2	 ගුලො: (තු)	Hidden.
පොසිත (දෙය) 2...	ගුතො: † උභො: (තු) පොසිතො:	Nourished.
	747	
ලජ්ජාපතයා 2...	ලජ්ජො: හිලිතො: (වාඵ)	Ashamed.
ධවනිසුකත වසනුව	සනිතං: ධනිතං: (පෘඵ) §	Sonorous.
බදනාලද (දෙය) 5	සන්දනිතො: සිතො: බමො: කිලිතො: සං යතො: (හවෙ)	Tied, joined.
	748	
නිපත් (දෙය) 2...	(සිමෙ) නිප්පතා: නිබ්බතා:	Completed.
පළනලද (දෙය) 2	(දුර්තෙ) භිනා: තෙදිතා:	Divided, separated.
වසනලද (දෙය) 1	ජනො: (තු ජාදිතෙ වාඵ)	Covered.
විදිනලද (දෙය) 2	(විමෙ) ජිද්දිත: වෙ ධී තා:	Pierced.

* “වතුකක. කමපිතෙ” සී විකා නමුදු “ඊසකකමපිතසස” යනු අමරකොෂ විකාසි—වෙලලිත, පෙඛනිත. යනුදු කම්පාවන ලද්දවය.

“වෙලලිතං ප්‍රෙඛනිතාඛුත වලිතා කමපිතාඛුතෙ” යනු අම:

† ඒනම් සණ ගා මුවහත් තබන ලද්දයි.

‡ “වෙච්චිතං (සකද) වලසිතං සංචීතං රුධි මාවෘතං” යනු අම:

§ “සනිතං ධවනිතං (සමෙ)” යනු අමරකොෂයි.

|| මුත, උදිත, සඤ්ච යනුදු බදනාලද්දවය.

“බමෙ සන්දනිතං මුත මුදිතං සඤ්චං සිතං” යනු අම:

	749	
එලවනලද (දේ) 2 දමිතයා 2. සමිතයා 2..... පිරණලද (දේ) 2	ආහවො : ආහතා : 1 නිතා : දතතා : (නු) දමිතො : (සියා) සතතා : (නු) සමිතො : * (වෙව) සුරණණා : (නු) සුර්ණො : (හවෙ)	Brought. Tamed. Pacified. Filled.
	750	
සුදනලදේ 7..... සස්තාලද (දෙය) 1	අපවාසිතො : (ව) මනිතො : සුජිතා : 2 රහිතා : 3 දිවිතා : මානිතො : (වා) 4 පවිතො : † (ව) තච්ඡිතො : (නු) තනුකතො ‡	Worshipped, offered. Chipped, made thin.
	751	
තවනලද (දෙය) 2 එලෙඹිනලදේ 2.. ගිලිඝුණු (දෙය) 5	සතනතො : ධුපිතො . [වො] 5 ප- චර්තො : (නු) උපාසිතො : හසිං : (නු) ගලිතො : පනාං : චුතං : (ව) ධංසිතං : (හවෙ) §	Made hot. Approached. Fallen.
	752	
තුෂ්ටිප්පාපතයා 5 කපනලද (දෙය) 4 පසස්තාලද (දෙය)	පිතො : පමුදිතො : හමො : මතො : තුමො : (ඵ) [කතො : තො : සංජිතො : ලුත : දුතා : (ඵ) පසතො : ව ණො : තො : ථුතො :	Pleased. Cut. Praised.
	753 [6නතා :	
තෙත් (දෙය) 5.... සොයනලද (දේ) 4 ලද (දෙය) ¶ 2.....	තිතො : 7 ලො : 8 දු : කිලිතො : මග්ගිතං : පරියෙසිතං : අනෙසිතං : ගවෙසිතං : ලඛං : (නු) පතන : 9 (මුච්චිතො)	Wet. Sought. Obtained.

* “දුතනා දමිතා වෙ දමං ප්‍රාපිතසස, යථා දමිතමන්ද්‍රියං—ශාන්තා ශමිතා වෙ සමතා ප්‍රාපිතසස, යථා ශාන්තො රොගො, නිවනිනිත ඉතසසී” යනු අමරකොෂ විකාසි.

“දුතන (සනු) දමිතෙ ශාන්තා ශමිතෙ” යනු අමරකොෂයි.

† “(සකද්) අර්හිතෙ නමසසිත නමසිත මපවාසිතාර්චිතාපචි තම්” යනු අමරකොෂයි.

‡ “තනු චලනො තනුකතො” යනු අමරකොෂයි.

§ “සුඝනං ධවඝනං ක්‍රචං සතනනං පනාං චුතං ගලිතම්” අම :

|| ඡාත, කුතන, දුත, දිත, ජිත, යනුදු කපන ලද්දවය.

“ජිතනං ඡාතං ලුතං කාතනං දුතං දිතං ජිතං චක්ඛම්” අම :

¶ භාවිත, ආසාදිත, භුත යනුදු ලදදෙයවය.

	754	
රකිණිලද (දේ) 7...	රකිණිතො : ගොපිතො : ගුණතො : තාතො : ගොපාසිතා : ¹ විතා :	Protected.
භරණිලද (දෙය) 4	පාලිතො : ² (මම) වොසසගගො : චිතො : භීතො : සමුප්සකතො : *	Left, abandoned.
	755	
කියනලද්දේ 11...	භාසිතො : ලපිතො : චූතතා : 3භිහිතා : 4ඛකතා : ජපපිතා : උදිරිතො : (ව) කපිතො : ගදිතො : හණිතො : 5දිතා : †	Spoken.
	756	
අවමන් ප්‍රාප්තයා...	අවඤ්ඤිතා : 6වගණිතා : පරිභූතා : 7ව මානිතා :	Dishonored.
බඩගිනිවනලද්දේ	ඒසව්ජිතො : (තු) බුද්ධිතො : ජාතො : (වෙව) බුහුකිතො :	Hungry.
	757	
දත්තලද්දේ 6....	බුධිතො : ඤාතො : පටිපතතො :	Known, understood.
අනුභවකර ණිලද්දේ 6 }	චිදිතා : 8වගතො : මතො : ගිලිතො : බාදිතො : භූතතො : හකිතා : 9 ජෙකාභවා : 10සිතා :	Eaten.

විසෙසාධිතවගො. III.—1.

* බුහු, වොසසභි, සනුදු භරණිලද දෙයවය.

“තාතො භීතො විබුතො සමුප්සකතො බුහුමුතසාචම්” යනු අම :

† “උකතො භාෂිත මුදිතො ජලපිත මාඛකත මහිහිතො ලපිතම්” අම :

‡ “හසනිත වච්චිත ලපත ප්‍රතාවසිත ගලිතබාදිත පසාතම්
අභාවභාතානන ජගබ්‍රාහි ගලප්තා සිතො භූතො.” අම :

ක්‍රියාව 3.....	(ඤ්ඤායං ලිභ මිහ කො පි පච්චයන්ච ව සෙ න ච*	Action.
සංසිද්ධිම 3.....	ක්‍රියා f (තු) නිරියං, කමමං, සන්ති f (තු) සමථො. සමො.	Tranquillity.
ඉක්ඛ්‍යාදීන් ගේ දමනය 3 } ...	758	Self-control.
පිරිසිදු ක්‍රියාව 1....	දමො. (ච) දමථො. දන්ති f †	A holy action.
අභිරතිය 1.....	චන්තං, (තු සුඛ කමමනි ‡) (අථො ආසග ච ච නං § නිසු චුන්තං) පරයණං.f,	Attachment.
	759	
පැලීම 3.....	හෙදො, විදගො. පුටනං,	Tearing, rending.
පිණ්චිම 2.....	තඤ්ඤං, (තුච) පිණ්චං,	Satisfaction.
ආක්‍රොශය 2.....	අක්කොසන, මහිසංගො.¶	Curse.
ඉල්ලීම § 3.....	භික්ඛා f (තු) යාවනා f ‡චනා	Request, begging.

* “සුඛබ්බේ. කඛවගේ බුඩාදිති නාමානි සමානන්තානි පකරණෙන නිබ්බානි අයම්චපි කඛෙ, සොහණදිති විසෙසග්ග නාමානි සමයාදිත්ත නෙකන්තානි චිරස්සමාදිති වාබ්බයානි පකරණෙනෙව නිබ්බානි ඉදුති පත සුඛබ්බවගෙහසු විචාරහයාගෙ න නිබ්බාතංසගහන්තං. තංසමයානුපාලනන්ච සංකිණ්ණමාරඛගතො “ඤ්ඤායං” මච්චොදිතා—තඤ්ඤො ඉහාපි සංකිණ්ණවගෙහ කොපි කන්චි ක්‍රියාදිසු පච්චයන්චවසෙන ආපඤ්ඤාදිතං ඉක්ඛිලිභාදිභාවග්ගතකසස සභාවසස වසෙන ලිභ මිඤ්ඤිලිභාදිකං ඤ්ඤායන්ති, චකාගරන නිගෙක රූපනනරදි පරිග්ගහොපි ඉහානි වොපලකකිණං වග්ගනාගරසච පි පඛයන්චවසෙන ලිභනිච්චය සමභවතො.” යනු විකාසි.

† “ගමථ (සතු) ගමෙ ශාන්තිර් දුන්ති (සතු) දමථො දමං” අම:

‡ “චන්තනාමය සුඛක්‍රියාවෙහි වැටේ” යනු සත්තයි.

§ “ආසගචචනං ආසගචචනං සද්දරූපං පරයණං නාම චුන්තං තච නිසු” යනු විකාසි —“අත්තනාසකෙනා උචන්තමාග්‍රමෙච, අත්තනාසකෙනා යථා, ධම්මපරයණං, ධම්ම අත්තනාසකාං—භත්පරෙ, අභිනෙච ක්‍රිං” යනු ශබ්දසොතාමමභානිධි.

|| අචනං යනුද පිණ්චිමච නමක්ඤ—“තපිණං පිණ්චනාවනම්” යනු අමරකොෂයි.

¶ “ආක්‍රොශන මහිසංගො” යනු අම:—ඒ නම් සාපයච නමිස.

§ “යාවඤ්ඤ භික්ඛාචනා ද්දිතා” යනු අමරකොෂයි.

	760	
ඉල්ලාප්‍රවෘතතිය 6..	(නිනනිමිතනං) යදිල්ලා f *(ථා)	Wilfulness.
බන්ධනාදිත්තේ ගම නාගමන විවෘතම 3 }	1පුල්ලනා, 2නතුනානි; (ච)	Enquiry into one's health, &c.
සුභතිය 1.....	සභාජන, †] 3(මමො) සුභයො.	Justice.
විෂය 1.....	නගෙ] ථානි f (තු චු ධි යං)	Increase, prosperity.
	761	
කලානතිය 2.....	කිලමමො. කි ල ම නං,	Fatigue, weariness.
ප්‍රසූතවීම 1.	ප ස මො. (තු පසුතියං)	Birth.
අතිශය †2....	උකකංසො. (භ) 4තිසයො. (ථ)	Excess.
දිනිම 2.....	ජයො. (ච) ජයනං, ජනි f	Victory.
	762	
කැමතිවීම 2.....	චසො. කනනි f	Wish, will.
විදිම 1.....	චෂධො. (මෙධෙ)	The act of piercing.
ග්‍රහණය 1.....	ගහො. (ගාහෙ)	Seizure.
ආවරණය 1.....	චරෙ. චුනි f §	Shelter.
පිසීම 1.....	පචා f (පාහෙ)	The act of cooking.
ආභවානය 1.....	භමො. හුනි f	The act of calling.
විදිම 2.....	චෙදෙ. චෙදන. f 5(මනි වං)	Enjoyment, suffer- ing.

* “නිමිතන රහිතං යදිල්ලානාම, සෙරිතාපි” යනු විකාසි—
සියකැමැත්තෙන් හැසිරීමයි—“සචල්ලකුතායා” යනු අම: වී:

† ආපුල්ලන යනාදී නම්තුණ බඳුනු සුභාදාදිත්තේ ගමනා ගමනාදී
සමයෙහි ආලිහනය මුඛචුමිනිය සංගනය ප්‍රියච්චනය ආරෙග්‍ය
පුල්ලය ගමනානුඥය යනාදී ආනතුසි කියනලද සංවර්තියෙහි
වැටේ” යනු සන්තයි—“ආනතුනසභාජනෙ ආපුල්ලනම්” යනු
අම:—“සචාගනසංප්‍රශ්නාදිනා විහිතසකනතුසස” යනු අම: වී:

‡ “අතිසයො චුතතො, හුසාදයො පමාණනිසය චසෙන චුතතො,
උකකංසො ගුණනිසයචසෙන චුතතො, අතිසයොපන උහයචසෙ
නානි උහයත්‍ර නිද්දිතානං හෙදෙ” යනු විකාසි.

762 “ග්‍රහෙ ග්‍රාහො චශා කාතනො රක්‍ෂණසත්‍රාණෙ රණා කුණෙ
චෂධො චෂධෙ පචා පාහෙ හමොහුණො චරෙවෘණො” අම:

“ග්‍රහා ග්‍රාහා චෙ ග්‍රහණසස-චශා කා පානි: චෙ ඉල්ලායා:-රක්‍ෂණ
රක්‍ෂා චෙ රක්‍ෂණසස-චෂධ: චෙධ: චෙ චෙධනසස-පචා පාකා:
චෙ පචනසස-හච: හුනි: චෙ ආචනානසස-චර: වෘනි: චෙ චෙචනෙ
සමහනෙනො ච-“නපොහිරිෂ්‍යතෙ යසනුදෙචෙහා: සචරෙමන” යනු
අමරකොෂ විකාසි.

දිරිම හෝ භානිය 1 }..... රුකීම 1..... ප්‍රමාණය 2..... එක්වීම ගෙවත් } සංඛානය 2 } විනාශය 2..... ශබ්ද කිරීම 1.....	763 (ජීරණ) ජනි f (භාණේ නු) රකඩණ.,] පමිති f 1භූමා f සිලෙසො. සනධි f (ව) ඉඤ්ඤා වග්ගො. (භ) 2පවග්ගො.] (රවෙ) රණණ.	Decay, loss. Protection. Measure, standard. Junction. Destruction. Sound.
නාදය 1..... මදය 1..... බන්ධනය 1..... ඉහිකිරීම 3..... වසනු විනාශය } හෝ විශදම 1... }	764 නිගාදො. (නිගදො)* මාදො. (මදො] පසිති f (බන්ධනො) ආකාරො. (භවි) 3නිභො, ඉග්ගො. (අචා'ඤ්ඤාපගමො) ව්‍යග්ගො. †	Noise. Intoxication. Bond. The act of beckoning. Loss of wealth.
වික්‍රමය 2..... විකාරය 2..... විපදපනනයා 2.... හිදීම 2.....	765 අනාගතග්ගො. (ව) පවිඤ්ඤා. විකාරො. (ව) විකාර්‍ය f 4(පි) පවිසිලෙසො. වි ධු රං, ¶ උපවෙසන, 5භා ස නං, §	Obstacle. Change. One in distress. The act of sitting.

* “ නිගාදො නිගදො වෙ කථනසං ” යනු අමරකොෂ විකාසි.

† “ වයං දප්පෙ ” යනු විකාසි—“මාදො මදො වෙ භවිසං ” අම: වී:

‡ “ අච්ඤ්ඤා ධනසං අපගමො විනාශො ව්‍යග්ගො නාම ” යනු වී: “(අච්ඤ්ඤාපගමො) ව්‍යග්ගො: ” යනු අම:—“ අච්ඤ්ඤා ධනාදරපගමො ව්‍යග්ගො: ” යනු අමරකොෂ විකාසි.

§ “ බන්ධනං ප්‍රසිති බන්ධනං ” යනු අමරකොෂයි.

¶ “ ආකාරසත්ථිග ඉහිකා: ” අම:—“ආකාරො ඉගො ඉහිකං හ්‍රයං අහිප්‍රා යානුරුප වෙඤ්ඤාසං ” යනු අමරකොෂ විකාසි.

|| අමරකොෂයෙහි භා විකාවෙහි,

“පරිණමො විකාරො (වෙ සමෙ) විකාහි විනිග්ගො”

පරිණමො විකාරො වෙ ප්‍රකාරො රත්තථාභාවෙ, යථාභාවිකාරො සවො—විකාහි විනිග්ගො වෙ විරුඬිකියායා, පරිණමසෙසව පයඝායා විමාවපි, යථා කුඬලං කතකසෙසව විකාහි: පරිණම ඉභාචො:” යනුයි.

¶ “ විපදපනනයායසි සන්තසෙහි පෙණේ—අමරකොෂවිකාවෙහි “ විධුරං ප්‍රවිශෙලභො වෙ අභ්‍යන්තවිග්ගොසං ” යනුයි.

විකාවෙහි “ වයං සභාවවිගමො ” යනුයි

§ “ ආසක (භා) සනාඤ්ඤි: ” යනු අමරකොෂයි.

	766	
අහි ප්‍රාය 7.....	අඡ්ඡාසයො, අධිප්පායො, ආසයො. (වා) 1හිසනධි. (ව) භාවො. 2බිමුනතිච් ඡනොදු. (ච) දොසො. ආදීනවො. (භවෙ)	Meaning, intention. Evil consequence, portent.
උපද්‍රවය හෙව ත් ආදීනවය 2 }		
	767	
අනුසස් 2.....	ආනිසංසො. ගුණො. (වාච)	Good result.
අතර 2.....	මඡ්ඡංකං, වෙමඡ්ඡකි, 3(මුච්චිනෙ)	The middle.
මධ්‍යහනය 2.....	මඡ්ඡකිනානිකො. (තු) මඡ්ඡකිනෙ නොකා	Midday.
වෙනස 2.....	වෙමනනං, (තුච) නානතා f	Difference.
	768	
නිදිමැරීම 2.....	(වා) ඡගරෙ. ඡගරියං. f	Waking.
ප්‍රබන්ධය 2.....	පවාහො. (තු) පවනති f*(ව)	Stream, continuous flow.
ප්‍රපචය 3.....	චකසො. පපචො. විඤාතෙ. †	Diffusion, prolixity.
සංයමය †3.....	යාමො. (තු) සංයමො. යමො.	Restraint.
	769	
මැබීම 2.....	සඤ්ඤාණං, මදදනං, (ව)	Rubbing of the person.
පැතිරීම 2.....	පසරෙ. (තු) විසප්පනං, §	Spreading.
පුරුද්ද 2.....	සන්චො. (තු) පර්චයො.	Acquaintance.
සංගතිය 2.....	(මෙලකෙ) සහ. සගමා.	Meeting.
	770	
ලභ 1.....	සනනිධි. (සනනිකභිමහි)	Proximity.
විනාශය 2.....	විනාසො. (තු) අදසසනං,	Disappearance.
ධානකදියකැපීම 3	ලචො. 4හිලාචො. ලචනං,	Cutting.
ප්‍රඤාච 2.....	පඤාචො. 5වසරෙ. (සම) ¶	Occasion.

* “වයං ඡලාදිනමච්චිච්ඡිනනායං සනනනියං” යනු විකාසි.

† “විඤාතෙ චග්‍රහොචකසඃ (සමශබ්දසක) විඤාරඃ” යනු අම:

‡ “සංයමනයට අමරකොෂයෙහි “වියාමො වියමො යාමොයමඃ සංයාම සංයමො” යනුයි.

§ “වයං නානාරමිමණදීසු විසප්පනෙ” යනු විකානමුදු—“ප්‍රසරඃ විසප්පිණං වෙ මුණදී ප්‍රසරණසක” යනු අමරකොෂ විකාසි.

|| “සංඤාවඃ (සකත්) පර්චයඃ” යනු අමරකොෂයි.

¶ “අමරකොෂයෙහි භා විකාවෙහි, “ප්‍රඤාචඃ(සකත්)අචසරඃ”

“ප්‍රඤාචඃ අචසරඃ වෙ ප්‍රසගසක” යනුයි—“වයං ධනිඤ්ඤානියං” වි:

“උද්ඤාන උඤ්ඤා ප්‍රඤාචො චාරකචචසරඃ කඤ්ඤා”හලාසුධි කොෂයි

	771	
අවසානය 2.	ඔසානං පර්යොසානං,	Conclusion.
ප්‍රකෘතීය* 2.....	උකංකංසො, 1නිසයො. (භවෙ)	Excess.
සංස්ථිතිය† 2.....	සන්තිවෙසො. (ච) සණ්ඨානං,	Construction, mark.
අෑතුල 2.....	(අථා) 2ඛනනතර, 3මනතරං,	Intermediate space.
	772 ,	
ප්‍රාතිහායකීය 3.....	පාවිහිරං, පාවිහෙරං,	A miracle.
	පාවිහාරිය, 4(මුච්චිතෙ)	
කාර්යය 2.....	කිච්චං, (තු) කරණීයං, (ච)	A duty.
සුවදකැවීම‡ 2.....	සංඛාතෙ. වාසනා f (භවෙ)†	Perfuming.
	773	
ධාන්‍යදිය පවිත්‍රකරීම‡	පාවනං, පච. නිප්පාවා.	Winnowing corn.
පිළිවිඳනහරස්දඬ.	තසගෙ. සුත්තවෙසිනං. §	Shuttle.
දුර්ගභාවය 1.....	සංකමො. (දුග්ගභවාතර)∥	Inaccessible place.
ආරම්භය 2.....	පකකමො. (තු) උපකකමො.	Beginning.

* මෙහි “උකංකංස අනිසය යනු අනිසයයෙහි” යයි සන්තයෙහි කියනලද්දේ නමුදු, අනිසයවනම් 41 වෙනි ගාථාවෙහි හා 761 වෙනි ගාථාවෙහිදී කියනලදී—විකාවෙහි “උකංකංසානිසයා පකභෙ පහතු” යනුයි.

† මෙහි සංස්ථිතියනම් මනාකොට සිටීමයි—“සෙනාසන්තිවෙසං. කාතෙරවා යනාදියෙහිය—“සන්තිවෙසෙච සංස්ථානං.” යනු අළු :

‡ “වයං පුප්ඵාදිනා උදකාදිනං පරිභාවතෙ නිලෙසාදිනං සතති විසෙසෙපි, සාහි කුසලාපි අහි අකුසලාපි අධකතාපි, තථා පභා තබ්බාපි අහි අපභාතබ්බාපි, තත්ථ යා කුසලා ඛතකතා න සා පභා තබ්බා යාපන අකුසලා සා සුඛුමතරතාය භගවතො යෙව අරිය මග්ගෙන න අථෙසුසං. ඒවං සනෙතා අරියානමපි අපාසුප්පතති සියාති, න සියා සනෙඛසමෙව අරියානං අපාසුප්පතති හෙතුකාය වාසනාය පනිනතතා දුට්ඨානි අකුසලාවාසනා කායච්චපයොගහෙ තුභුතාව අපාසුප්පතති හෙතුභුතාව තස්ස පුර්මා භගවතො යෙවාරියමග්ගෙන පභාතබ්බා ඉතර් සනෙඛසමපි අරියමග්ගෙනාති, තස්මායං චුත්තං. “චුච්චාච සවාසනෙ කිලෙසෙ පප්භිතුං. සකෙකාති නාඤ්ඤ”ති-තං කායච්චපයොග හෙතුභුතං වාසනං සංඛාය චුත්තං. තෙතරන්ති නිඪමෙණාවගනතබ්බං.” යනු විකායි.

§ “තුසරු සුත්‍රවෙසිනං චෙ තනතුචාය කාරසුත්‍ර වෙණනහෙ දසක” යනු අමරකොෂ විකායි,

∥ සංක්‍රම: දුර්ගභාවරු චෙ දුර්ගභාවිසං” යනු අමරකොෂ විකායි.

	774	
භැද්දරීම 2.....	(පාඨ) නිපාඨො. නිපඨො.	Reading.
සෙවීම 2	විවයො. මඤ්ඤානා f, l (පුඤ්ඤා)*	Search.
වැලඳගැමීම 4.....	ආ ලි භ නං, ප රි සස ගො. සිලෙසො. උ ප ගු භ ණං, †	Embrace.
	775	
බැලීම 4.....	ආලොකිනං, (ව) නිජ්ඣානං, ඉ කඛි නං, ද ස්ස නං, (පඤ්ඤා) †	Seeing, looking.
දුරුකිරීම 4.....	පච්චාදෙසො. නිරසනං, පච්චකඛානං, නිරසනි f	Rejection,
	776	
විපරිතය 5.....	විපලොසො. 2 සංකල්පානාචො. ව්‍යතනයො. (ව) විපර්යයො.	Contrariety, opposition.
අතික්‍රමය 3.....	විපර්යාසො.] 3 නිකක්‍රමො. (භ) 4 නිපාඨො. උපච්චයො. ¶	Transgression.

සංකීර්ණ වග්ගො III.—2.

- * “සංවිකෂණං විවයනං මාගීණං මාගණ මාගයං” යනු අම :
- † “පරිච්ඡේදනං පරිච්ඡේදනං සංලොභ උපගුහනම්” යනු අම :
- ‡ “නිවිඤ්ඤානං (භ) නිධානං දැනිතාලොකනෙකුණම්” යනු අම :
- § “ප්‍රතික්‍රමානං නිරසනං ප්‍රතික්‍රමෙදෙසො නිරසනි” යනු අම :
- || “(සකත්) ව්‍යතනයො විපර්යාසො ව්‍යතනයො විපර්යාසො
- ¶ පර්යාසො නික්‍රම (සංකීර්ණ) නිපාඨ උපාතයං” යනු අම :

අනෙකතව්වගගා.

777

(අනෙකතෙ ජවකබාමි
ගාඨඨි පාදතො කමා
ඵ ත්ථ ලි ග වි සෙ ස ත්ථ
මෙකස්ස සුතරුතතා)

778

සමස ශබ්දය.....

සමයො. (සමවාගෙ ව
සමුහෙ කාරතෙ ඛතෙ
පටිවෙධෙ සියා කාලෙ
පහාතෙ ලා හ දී ඡී සු)

Agreement, or con-
cord; a multitude; a
cause; a division of
time equal to about a
second; comprehen-
sion; time; subduing;
profit; religious per-
suasion.

779

වණණ නාමය.....

වණණා. (සණ්ඨාන රූපෙසු
ජනි ව්ඡ වි සු කා ර තො
පමාතෙ ව ප සං සා යං
අකබ්බෙ ව යසෙ ගුතෙ)

Mark; figure; caste;
skin; cause; a quanti-
ty; praise; a letter;
fame; virtue or good
disposition.

780

උපොසඨ නාමය...

(උදෙද්දෙ පානි මොකබ්බස්ස
පණණනතිය මු) 1පොසවො.
(උ ප වා සෙ ව අ ඨ ගෙ
උ පො ස ඨ දී නෙ සී යා)

Preaching the book
called Pratimoksha,
containing the first
discourse addressed by
Buddha to the priests,
for their instruction
and guidance. This
book is read at the

Temples of Buddha regularly twice a month, viz., at the full and at the new moon; also an ordinance or precept; a fast; keeping the eight precepts of Buddha; the Buddhist Sabbath.

“ඉදුනි සංකිණ්ණවගගතො අනන්තරං ගාථාතො ගාථාය අඛතො පාදතො වානි ඉමෙහි නිහි පකාරෙහි අනෙකතෙ නා නතෙ සමයාදිකෙ කමා කමතො පවකබාමි ඵ්ඤානෙකජවගග ඵකස්ස සුතසද්දදිකස්ස යා සුතරුතතා සා ඵ්ඤානාසුසකසංඛා තං ලිගවිසෙසන්තං කතා. (778) සමවාගතොදිවාචකෙ ඛගවො සම යසදෙ ජනියා සංගය්සා සමයොති ඵකවචනනිදෙද්දෙසො කතො.”වි:

සමස ශබ්දය—සාමාග්‍රි, රාශි, සොභා, ඤාණ, අවබෝධ, කාල, ප්‍ර හාණ, ලාභ, ලබ්ධි යන මෙතෙක් අර්ථයෙහි වැටෙන්නේවේ. සුං.

වණණ නාමය—සංඝාත, රූප, ජනි, ජව්, ගෙතු, ප්‍රමාණ, ප්‍රශංසා, අඤ්ඤ, කීර්තී, ගුණ යන මෙහි. සුං.

උපොසඨ නාමය—පාමොක්ඛදෙසීම, පණන, උපවාස, අභිවාංග සීල, උපොසඨදින යන මෙහි. සුං.

<p>වකක නාමය.....</p>	<p>781 (රථගෙ ලකඩගේ ධමෙමා 1 රථකෙක ස්වීරියාපථේ) වකකං, (සමපනතියං වකක- ර න නෙ ම ඛ ලෙ ඛ ලෙ 782 කු ලා ල හ වෙ ආණ්ඨ ය 3 මා සු වෙ දන ර සී සු)</p>	<p>Wheel of a carriage, mark of a circle; a code of religion; a discus worn as a punishment in that division of the infernal region called උරවකුමාලා නරක. It appears to the victim like a splendid necklace, but as soon as he has put it on, it cuts him to pieces</p>
<p>බ්‍රහ්මවජ්ජි නාමය...</p>	<p>(දනස්මිං) බ්‍රහ්ම ව ර ය, (4 මපපඤ්ඤාසු සා ස න 783 මෙට්ඨනා 5 රතියං වෙයක- වච්චි ස දු ර තු සී ය පච්චිලා 6 ර ය ම ග්‍යො 7 පො ස ඵ හ ධි ති සු ච්)</p>	<p>Charitable gift or donation; four qualities incumbent on an ascetic, or on those who live as Brahmans or the inhabitants of Brahmalo, viz., love, compassion, rejoicing with others in their happiness; also treating equally those from whom good and those</p>
<p>by its own circular motion; four acts, viz., that of walking, sitting, standing and reposing; prosperity: the moveable palace of Chakrawarti Rája made of precious stones; region or tract of country; army, forces, a potter's wheel; an order or edict; a weapon in the form of a discus having the outer edges extremely sharp; donation, gift; a heap, or multitude.</p>	<p>from whom evil is received; religion; abstinence from intercourse with women; service or duty performed towards seniors or superiors in religion; conjugal fidelity or attachment: abstaining from the five actions prohibited by Buddha, viz., destroying life, taking away the property of another, having criminal intercourse with the wife of another, uttering falsehood, drinking intoxicating liquor; the path in which those who have subdued their passions walk; the duties prescribed for the days of new and full moon and first and last quarter; fortitude or endurance of pain.</p>	<p>whom good and those</p>
<p>ධම්ම නාමය.....</p>	<p>784 ධම්මො. (සනාචෙ පරියනතිපඤ්ඤා ඤ්ඤෙය්‍ය සච්චිප්පකතිසු පුඤ්ඤාද ඤ්ඤෙය්‍ය ගුණවාර සමාධිසුපි නිසසනතනාථපනතිසු කාරණදෙ quality or virtue; civility; peace of mind or inward tranquillity; impersonality; commission of a crime; a cause, &c.</p>	<p>Nature; the sacred text; wisdom; justice; truth; state or condition; moral and religious merit; that which should be ascertained, or known;</p>

වකක නාමය—රථාවයව, සක්ලකුණ, දම්සක, උරසක, ඉරියව්, සමපන, සක්ඛාවන, මැඩිල්ල, සෙනහ, කුඹුල්ලන්ගේ බඩුවෙසසක, ආඤ, සක්ඛව්, දන, සමුහ යන මෙහි. නපුං.

බ්‍රහ්මවජ්ජි නාමය—දන, බඩු ව්හරණ, සස්න, මෙට්ඨනව්චරිනි, වනාවන්තිරිම, ස්වදුරසනොධාස, පච්චිල, ආය්ඪිමාඪී, උපොසථාහ, වෙධෙඪී යන මෙහි. නපුං.

ධම්ම නාමය—සමභාව, පාලී, ඤාණ, යුක්ති, සන්ත, ප්‍රකානි, පුණ්ණ, ඤෙය්‍ය ව්‍යහු, ගුණ, ආචාර, සමාධි, නිසසනභාව, ආපනාති, හෙතු යන මේ ආදියෙහි. පුං.

අත් නාමය.....	<p>785</p> <p>අත්තො. (පයොජනෙ සද්ද- 1හිධෙය්‍ය ච්ඡිධං ධ නෙ චක්ඛුමහි කාරණෙ නා සෙ හිතෙ ප ච්ඡ ම ප බබ තෙ)</p>	<p>Advantage; signifi- cation; increase of wealth, &c.; wealth ; thing; cause; destruc- tion; wholesome; the western mountain be- hind which the sun is supposed to set.</p>
කෙවල ශබ්දය....	<p>786</p> <p>(ගෙහුය්‍යතා 2චතත්තෙසසු විසංයොගෙ ච) කෙවලං : (දද්දුගණේ 3නතිරෙකෙ චා 4නචසෙසමහි න නති සු)</p>	<p>Abundance; solitari- ness; separation; hard- ness, insufficiency, the whole.</p>
ගුණ ශබ්දය.....	<p>787</p> <p>ගුණ. (ප ච ල ර සී සු ආනිසංසෙ ච, බ ච්ඡ තෙ අසධාතෙ ච සී ලා දෙ සුකකාදිමහි ජ් යා ය ච)</p>	<p>A film over the eye; a collection; efficacy ; bond ; subordinate ; observance of the ordinances of Buddha, &c.; colours such as whiteness ; a bow- string.</p>
භූත නාමය.....	<p>788</p> <p>(රුකඛාදෙ විජ්ජමානෙචා 5රහනෙත බසෙ පචකෙ) භූතො: (සත්ත මහාභූතා 6ම නු සෙස සු න නා ර් යං)</p> <p>789</p> <p>(වාචි ලිභො අ නි න ස්ඨි. ඡතෙ පතෙතා සමෙ මතො)</p>	<p>Trees, &c.; reality ; Rahat or one who has entirely subdued his passions; the five component parts of a human being, viz., form, sensation, per- ception; discrimina- tion; consciousness; a living being; the four elements; demon; m. n., past time; m. f. n., produced; m. n., ob- tained; comparison m. f. n.</p>

අත් නාමය—ප්‍රයොජන, ශබ්දවාච්‍ය, අභිවෘද්ධි, ධන, ද්‍රව්‍ය
ගුණකමාදි පද්‍යානු, කරුණු, විනාශ, පච්ඡ, අසනපච්ඡන යනමෙහි.

කෙවල ශබ්දය—භූයොවෘත්ති, අචකම්බු, විවෙක, දුභානු,
අනධිකානු, සාකලය යන මෙහි. **භූග් ලිභයි.**

ගුණ ශබ්දය—පචල, රාශි, අනුසඤ්ඤ, බැඳුම, අප්‍රධාන, ශීලා
දිය, සුකකාදිමහි, පුනුදිය යන මෙහි. **පුං.**

භූත නාමය—වෘක්ඛලතාදිය ; විද්‍යමානා : රහත් ; පචසකඛා;
සභා; සතරමහාභූතා; අච්ඡන්දනා;(පුං නපුං)අනිත: උපාසනා: ප්‍රාජා:
සද්‍යොච්චි: යනමෙහි. **ඡු-**“විජ්ජමානානච්ඡ්ජනෙ රුකඛාදෙ න නාර්යං.
භවති විජ්ජමානානෙ පන අනිතාදිසුච වාචි ලිභො.” යනු විකාශි.

භූග් ලිභවම මේ “:” ලකුණයි.

සාධු ශබ්දය.....	<p>790</p> <p>(සුඤ්ජර දළිහි කමෙම වා 1 යාවනෙ සමුවිච්ඡනෙ සජ්ජනෙ සමාභං සායං) සාධව : 2 (භිඛෙය්‍ය ලිහිකං)</p>	<p>Handsome ; strength- ening ; invitation ; ac- ceptance , virtuous ; consent.</p>
අභන ශබ්දය.....	<p>791</p> <p>අනොතා ; 3 (නිඤ්ඤි සමිපෙ වා 4 වසානෙ ප ද පු ර ණේ දෙහා වග්ගෙ කො ඨා ස නා ස සී මා සු ලා ම නෙ)</p>	<p>Near ; final ; exple- tive ; a limb , or mem- ber of the body ; share or portion ; destruction ; boundary ; vile.</p>
ජාති ශබ්දය.....	<p>792</p> <p>(නිකාය සන්ධි සා මඤ්ඤ- ස සුතිසු කුලෙ නවෙ විසෙසෙ සුමනාය ච) ජාති f (සංඛත ලකඛණේ)</p>	<p>A multitude of per- sons practising like duties ; conception ; general property ; birth ; family , or tribe ; distinction ; jasmín grandiflorum ; origin of ideas.</p>
ගති ශබ්දය.....	<p>793</p> <p>(භවතෙදෙ ප නි ඨා යං නිඤ්ඤාසයං චු ඩි සු වාසඨානෙ ච ග ම නෙ විසදනො) ගති f 6 (ර්තා)</p>	<p>Different modes of birth ; establishment ; termination ; inten- tion ; reason ; habita- tion ; journey ; purity.</p>
ඤාණදස්සන නාමය	<p>794</p> <p>(ඵලෙ විපස්සනා දිබ්බ- චක්ඛු සබ්බ ඤාණානාසු ච ප ජිවෙකඛණ ඤාණමහි මග්ගෙ ච) ඤාණදස්සනං,</p>	<p>The fruit or reward of the actions of a priest of Buddha ; dis- crimination ; divine vision ; omniscience ; reflection ; the path of Buddha and other purified persons of the religion of Buddha.</p>

සාධු ශබ්දය—සුඤ්ජරී, තාත්පර්‍යී, ආරාධනා, ඥාතාර, සත් පුරුෂ, සතුටුවීම යන මෙහි. **අභිඛෙය්‍ය ලිහිසි.**

අනන ශබ්දය—සමීපානී. අවසාන. පදපුරණ. ශරීරවග්ගව. කොටස්. විනාශ. මය්‍යාද. හිත යන මෙහි. **පුං නපුං.**

ජාති ශබ්දය—නිකාය, ප්‍රතිසන්ධි, සමානබව, ප්‍රතිශ්‍රව, වංශ විශෙෂාදී, දෘෂ්මත්, ප්‍රත්‍යයානපනාධර්මයන්ගේ උත්පාද ලක්ෂණ යන මෙහි. **සත්‍රි.**

ගති ශබ්දය—භවවිශෙෂ, ප්‍රතිෂ්ඨා, නිෂ්ඨා, ආධිකාරය, නුවණ, වාසස්ථාන, ගමන්, විසඳවනාව යන මෙහි. **සත්‍රි.**

ඤාණදස්සන නාමය—ශ්‍රාමණිකඵල, විදුශිතා, දිව්‍යචක්ඛුස්, සඵල නාශන, පස්විකුන් නුවණ, ආර්‍යමාර්ගී යන මෙහි. **නපුං.**

<p>උකකා නාමය.....</p>	<p>795 (ක මො රු ඩ න අ භා ර- -ක ප ලල දී පි කා සු ව සු ව ණ්ණ කා ර මු සා ය) 1 මුකකා (වෙගෙ ව වායුතො)</p>	<p>A smith's forge ; a portable furnace ; a torch or lamp ; a goldsmith's crucible ; a velocity of the wind.</p>
<p>චුතන නාමය.....</p>	<p>796 කෙසො භාරණ ජීවිත- චුතනිසුචපතෙචවාපසමකරණේ කථනෙ පමුකක භාව- පෙකිසනාදෙ) චුතන : 2 (මපිනිසු</p>	<p>Act of cutting off the hair of the head ; livelihood or profession ; act of sowing the ground ; levelling the ground after sowing, in order to cover the seed ; narration ; liberation from a bond ; request or solicitation.</p>
<p>සුනි ශබ්දය.....</p>	<p>797 (ග ම නෙ විසසුතෙ වාව ධාර තො 3 පචිතෙසු ව අනුයොගෙ කිලිතෙන ව) සුතො : 4 (භිධෙය්සලිහිතො)</p>	<p>Journey ; celebrated ; ascertained ; assembled, collected ; inquiry ; moist, wet ; that which is perceived by the ear ; science ; a son, m.</p>
<p>කාස නාමය... ..</p>	<p>798 (සොන විඤ්ඤාය්ස සන්චුසු) සුතං, (සුතෙන) සුතො. (සියා) කප්පො : (කාලෙ යුගෙ ලෙසෙ ප ඤ්ඤ නති ප ර මා යු සු)</p>	<p>Time ; any one of the four ages of the world කාන, ත්‍රොකා, වාපර, කලී, an atom ; a precept or ordinance ; appointed age or duration ; [in composition] like m. f. n., the usages or duties of priests of the religion of Buddha ; a small black spot which the priests of</p>
	<p>799 ස ද් සෙ නිසු ස ම ණ- වොහාර ක ප්ප බි හු සු සමනනතො 5 නාරකප්පො දිතෙ තතෙක විබිමති ව)</p>	

Buddha are bound to imprint on their garments, when new, in order to suppress any delight they might be tempted to indulge in in contemplating their dress ; state of circumvallation or of being surrounded by any thing ; Antah kalpa, Asaṅkha kalpa, &c. ; deliberation ; command.

උකකා නාමය—කමුරු, උදුන, ගිනිකබල, ගිනිසුල, නරඳුන් ගේ තුන, වානවෙග යන මෙහි. **ඝනි.**
චුතන නාමය—කෙසව්‍යරොපණ, ජීවිකාවෘතනි, බිජරොපණ වප්පමකිරීම, කීම, බැබනනමුකනි, අධ්‍යයනාදිය යන මෙහි. **භි.**
සුනි ශබ්දය—ගමන් : ප්‍රසිච්ච : නිශ්චිතාභී : උපචිතාභී : අනුයොග : තෙත්දෙය : ශ්‍රොත්‍ර විඤ්ඤාය්සු ශබ්ද, ශාසත්‍ර, සුත්‍ර. යන මෙහි.
කාස නාමය—කාල, කෘතයුගාදී යුග, බතප, පණත්, පරමා යුස, සද්දාශාභී, ශ්‍රමණව්‍යවහාරකප් බිත්දු, සමනනභාව, අනාඃ, කල්‍ය අසංඛ්‍ය කල්‍යාදිය, විනකී, විධාන යන මෙහි. **භි.**

සව්ව නාමය.....	<p style="text-align: center;">800</p> <p>(නිබ්බාන මග්ග විරති සප්ථේ සච්ච භාසිතො නචේඡ චා 1^{රිය}සච්චමුහි දීඨියං) සච්ච, 2(මිරිතං)</p> <p>absence from attachment to the things of this world; an oath; truth; infallible; sublime truth; heretical doctrines.</p>	<p>Extinction of the soul or supreme felicity according to the Buddhists; the road to supreme felicity according to the opinions of the Buddhists; ab-</p>
ආශනන ශබ්දය...	<p style="text-align: center;">801</p> <p>(සථානිදෙසෙ ගෙනුමහි වාසඨානා 3කරෙසු ච සමො සරණඨානො චා 4යතනං, (පදපුරණේ)</p>	<p>Native country; a cause; residence, a mine; place of assembly; expletive.</p>
අනන්තර නාමය.....	<p style="text-align: center;">802</p> <p>අනන්තරං, (මජ්ඣිම නිකායෙ ඛණේ 5කාසො 6බි ගෙනුසු ව්‍යවධානො විනානේ ච ගෙනෙද ජ්ඣෙදු මතසස පි)</p>	<p>Midst; clothing; different; an instant or second of time; interval; boundary; cause; covering; without; difference; a hole; the mind or heart.</p>
කුසල නාමය.....	<p style="text-align: center;">803</p> <p>(ආරොග්ගො කුසලො, (ඉඨි-විපාකො) කුසලො. (තථා අනවජ්ජමහි ඡෙකො ච කථිතො චාච්ච ලිහිතො)</p>	<p>Health; happy consequence; innocent; skilful, m. f. n..</p>
රස ශබ්දය.....	<p style="text-align: center;">804</p> <p>(ඌවා 7වාරෙසු වි රී ගෙ ම ධු රා දී සු පා ර දෙ සිහාරාදෙ ධාතුහෙතෙද කිච්චි සමුපතනියං) රසො.</p>	<p>Juice or a liquid; civility; courage; taste, as sweet, &c.; quicksilver; poetical taste, juices of the body, as marrow of bone, semen &c.; duties, prosperity.</p>

සව්ව නාමය—නිව්වාණ, ආයතීමාහිවිරති, දිවිරීම, සතෘච්චනා, අවිපරිතාසී, ආයතීසතෘ, දූෂ්චි සතෘ යන මෙහි. නසුං.

ආශනන ශබ්දය—උභ්‍යවනිදෙශ, කාරණ, වාසඨාන, ආකර, රුස්වනතැන්, පදපුරණ, යන මෙහි. නසුං.

අනන්තර නාමය—මධ්‍ය, වසු, අතෘ, ක්‍ෂණ, අවකාස, සීමා, ගෙනු, ව්‍යවධාන, විනාසී, විශෙෂ, ජ්ඣ, සිත යන මෙහි. නසුං.

කුසල නාමය—ආරොග්ග, (නසුං) මධුරවිපාක. (සුං)අනවද්‍යාසී: දක්‍ෂණී: යන මෙහි. චාච්ච ලිහිති.

රස ශබ්දය—ඌවා, ආචාර, වීර්‍ය, මධුරභිලාචිත, රසච්ච, ශාභාරාදි නවනාව්‍යරස, ධාතු විශෙෂ, කෘතෘ, සමුපත් යන මෙහි. සුං.

බොධි ශබ්දය.....

805

බොධි f (සබ්බසංසාරානුසංකප්පානි) 1 රියමලයො ච නා රියං පඤ්ඤාතරියං පුමෙ සසන්ධි -රුකකම්බු පු රි සි නී යං)

Omniscience; the path in which purified persons, the followers of Buddha, are bound to walk, f.; a sacred precept or ordinance, m.; a superior species of the holy fig tree or ficus religiosa, termed in Sinhalese ඇසටු බෝගෙ, m. f.

විසස නාමය.....

806

(සෙවිතො යෙන යො නිවුට්තනාපි) වි ස යො. (සි යා රූපාදිකෙ ජ න ප දෙ තථා දෙසෙ ච ගොවරෙ)

That which is frequented by any one; form, &c.; an inhabited country; a province; an object of sense.

භාව නාමය.....

807

භාවො. (පදනේ සත්තාය 2 ම ධි ප්‍රා ය ක්‍රියා සු ච සභාවයම් ච ලී ලා යං පු රි සි නී ක්‍රියෙ සු ච

Literal meaning; being; intention; action; nature; gesture; semen, whether male or female.

ස ශබ්දය.....

808

සො. (බන්ධවෙ 3 තන නි ච) සං, (සො ධනස්මි මනිනීයං) සා (පුමෙ සුතබ්බෙ වුතො- 4 තන නියෙ සො නිලිහිතො)

Kinsman, own, wealth, by one's self, &c., one's own property.

සුචණ්ණ නාමය.

809

සුචණ්ණං, (කතකෙ වුතනං) සුචණ්ණො. (ගරුලෙ තථා පච ධ ර න ම තො ච ජ වි ස භ තනි ය මි ච

Gold; a garuda; five dharanas; good colour.

බොධි ශබ්දය—සච්ඡතායුනා f ආයතී මාගී f පණත්. ඇසටුරුක. f යන මෙහි—“බොධිසද්දෙ ක්‍රණවයෙ නාරියං බොධිරජකුමාරදී පඤ්ඤාතරියං පුමෙ අසසන්ධිරුකකම්බු පුමිනීයං.” යනු විකාශි.

විසස නාමය—සමකම්බුවසිත් යමෙක් සතතයෙන් සෙවුනා ලදද එහිද, රූපාදිය, ජනපද, දෙශ, විචරණස්ථාන යන මෙහිද.

භාව නාමය—පදනී, විද්‍යාන, අභිප්‍රාය, ක්‍රියා, සභාව, ලීලා, පුරුෂෙක්‍රිය, සත්‍රික්‍රිය යන මෙහි—“වෙච්චාතච්ඡතමසු” යනු අම:

ස ශබ්දය—නැයත්. තමා. (පුං) ධන; බල්ලන්. (නපුං) තමා අයින්දේ: යන මෙහි. (ත්‍රී.)—සුචණ්ණ නාමය—කාචන, (නපුං) ගරුඛ. පස් කලදෙක්. චණ්ණ සමන. යන මෙහි. (පුං)

පමාණ නාමය...

815

පමාණං. (හෙතු සන්ධිසු මාණෙ ව සච්චවාදීනි පමානර් ව නිච්චයමි. ම ර් යා ද ය මු ච්චි තො)

A cause; science; measure; speaking the truth; one whose word is an authority, constant; limit.

සත්තා නාමය.

816

සත්තං, (දබ්බාන්තරාභාවෙසු පාණෙසු ව බලෙ සියා සත්තායව ජනො) සත්තාං. (ආසත්තා සො නිලිහිතො)

Substance, body, or form in which any animated being exists, life, strength, n.; existence, f., animal, m.; attached to, m. f. n.

ධාතු ශබ්දය.....

817

(භසමාගදො රසරත්තාදො මහාකුණො පභාද්දො) ධාතු. f (ච්චිසි චකඛාදී භවා දී ගෙ ර් කා දී සු)

Principle of the body, viz., phlegm, wind, and bile; taste; constituent parts, as blood, flesh, marrow, &c., the five primary elements, viz., earth, bones, eyes, and other

water, fire, air and ether; form, taste, smell, touch and sound; the members of the body; the roots of verbs, such as හු to be; a fossil.

පකාති නාමය.....

818

(ඉමච්චොදො සභාවෙ ව යොනියං) පකාති f (ර්තා) ස ච්චා දී සා මෂ ව ච්චා යං. ප ච්චි යා ප ධි මෙ පි ව)

Ministers, &c.; the seven requisites of regal administration; nature; the female organ of generation; time when the passions are moderate; the word which precedes an affix, or the crude word.

පද නාමය.....

819

පදං, (ධානො පර්ත්තාණෙ නිබ්බානමයි ව කාරණෙ සදෙදු වච්ච්චි කොඨාසෙ පාදෙ තලෙංජනො මනං)

Place; protection; Nirwána, the supreme bliss of the Buddhist; cause, word; thing, part, foot, footstep.

පමාණ නාමය - කාරණ, ශාසත්‍ර, ප්‍රමාණ, සත්‍යවාදී, ප්‍රමාණිකයා, (හෙවත් පමණ දත්තා) නිත්‍යය, සීමා, යන මෙහි.

සත්තා නාමය - ද්‍රව්‍ය, අත්බාව, ජීවිත, ශක්ති, (නසුං) විද්‍යමාන ච. සච්. (පුං) ආලුනාහු: යන මෙහි. (හි.)

ධාතු ශබ්දය - ගෙලෙණාදිය, රස, රුචිත්ඵය, පවමහාකුණ, වච්චාදී ය, ආච, ආස්ආදීය, භූආදීධාතු, ගෙගර්කාදීය, යන මෙහි. (සුංසහි.)

පකාති නාමය - අමානකදීහු, සචාරඡංග, සච්චාව, ගොතිමානී, සක රජස් තමස් යන මොවුන්ගේ උභාතීරෙකර්තෘවච්චා, ප්‍රත්‍යයාකෙරෙන් පලමුව සිටිනා ධාතුාදීඋකානී, යන මෙහි.

පද නාමය - සාව, රක්‍ෂා, නිවණ, හෙතු, ශබ්ද, වස්තු, කොටස්, පාද, පාද ලාංජන, යන මෙහි.

සහ ශබ්දය.....	<p style="text-align: center;">820</p> <p>(ලොහමුඟර මෙසෙසු) සතො. (තාලාදීක) සතො, (නිරන්තර ව කසිතෙ වාචි ලිහික මුචිතො)</p>	<p>An iron club; a cloud, m.; cymbal, n.; thick, solid, m. f. n.</p>
බුද්ද නාමය.....	<p style="text-align: center;">821</p> <p>බුද්ද f (ව මකකිකා හෙදෙ මඩුච්චි) බුද්ද, ¹(මප්පකෙ අධ මෙ කපණ වා පි බහු මහි වතු සු නිසු)</p>	<p>A kind of fly, f.; honey, small, low, poor, much, m. f. n.</p>
අපිඨ නාමය.....	<p style="text-align: center;">822</p> <p>(නකෙක මරණලිගෙ ව අරිඨී, ²(මසු හෙ සුහෙ) අරිඨො. (ආසවෙ කාතෙ නිමෙ ව ඵෙ නිල දු මෙ)</p>	<p>Whey, signs of death, good or ill fortune, m.; spirituous liquor, a crow, the margosa, the soap berry plant.</p>
තුලා ශබ්දය.....	<p style="text-align: center;">823</p> <p>මාණහමෙ පලසනො සද්ධිතො) තුලා f (තවා ගෙහානං දුරබන්ධිතො. පිඨිකා ය ම දිසසති)</p>	<p>Pair of scales, 100 palams, likeness, the main beam which sup- ports the wooden frame of the roof of a house.</p>
සහර ශබ්දය.....	<p style="text-align: center;">824</p> <p>(මිත්තාකාරෙ ලවදුතෙ බල රඨි විපතනිසු සුමෙ වෙව පටිඤ්ඤායං) සගරො. (සප්පකාසිතො)</p>	<p>Friendliness, bribery, strength or power, multitude, calamity, war, promise.</p>

සහ ශබ්දය—ලොහොමුගුරු. මෙස. (සුං) තුය්ඛිබ්බු, (නසුං) වෘච්ච
ධාන රහිත වසතු: ස්ඛිබ්බ වසතු: යන මෙහි. (නු)
බුද්ද නාමය—මැසි විශෙෂ f මඩු, අල්පාභී: නිව: දින: බහු
ලාභී: යන මෙහි. (නු.)
අපිඨ නාමය—මෝරු, මැරණ ලකුණ, අනිච්ච, ඉච්ච, (නසුං) සුර.
කපුටු. කොසඹ. පෙතෙල රුක්. යන මෙහි. (සුං.)
තුලා ශබ්දය—කිරණ භාම, සියක්පලම, සාදුශූ, ගාහදුව වලල්
ල තබනපිණිස කළ තුලා, යන මෙහි. (සු.)
සහර ශබ්දය—මිත්තාකාරයන්, අල්ලස්දීම, බල, රඨි, විපත්, සුඛ,
හිවිසීම, යන මෙහි. (සුං.)

<p>රූප ශබ්දය.....</p>	<p>825 (බලනි හවෙ නිමිතතමුනි) රූපං, (විලක්ෂණව පච්චිදෙස සභාව සද්ද සංඝාත රූ ප ජායා න ව පු සු ව)</p>	<p>Figure, material form, a mark, colour, cause, natural state, a word, construction, a species of meditation by means of which the person who practises it secures to himself birth in a visible form in a future state of existence; the body.</p>
<p>කාම ශබ්දය.....</p>	<p>826 (වන්චු නිලෙස කාමෙසු ඉච්ඡායං මදතෙ රතො) කාමො. කාමං, (*නිකාමෙවො 1නුඤ්ඤායං කාම 2 මච්ඡායං)</p>	<p>Love of wealth or of sensual pleasure, desire, cupid, cohabitation, following one's own inclination, sanction.</p>
<p>පොකඛර නාමය</p>	<p>827 පොකඛරං, (පඋගම දෙගො ව ජ්ජ හ ඛ මු බෙ පි ව සුඤ්ජරතො ව ස ලී ලෙ මානග කර කො ටී යං)</p>	<p>A lotus, the body, the upper surface of a sort of drum, comeliness, water, the tip of an elephant's trunk.</p>
<p>කුම ශබ්දය</p>	<p>828 (රා සී නි චි ල මා යා සු දවනා 3සච්චි සා 4කොසගන යී රී සී ග මුනි සීරගො යතො) කුම; (මනිජ්ඣයං)</p>	<p>Assemblage, firm, illusion by feats of jugglers, deceit, lie, a hammer, summit of a mountain, body of a plough; a trap.</p>
<p>භව ශබ්දය.</p>	<p>829 (වඩ්ඪියං ජනතො කාම- ධාතො දීභි ව පතනියං සත්තායං චෙව සංසාරෙ) භවො. (සසසන දීඪියං)</p>	<p>Increase, birth, transmigration, existence, renewal of corporeal existence, the belief that the present state of existence is eternal.</p>

රූප ශබ්දය—සකඛ, රූපභව, චිහන, රූපායතන, ගෙනු, සභාව, ශබ්ද, සංඝාත, රූපධකන, ශරීර, යන මෙකි. (නපුං.)
 කාම ශබ්දය—වසනු කාම, කෙලකොම, අභිලාස, අනංග, ගෛ ප්‍රන, (පුං)කාමාවාර, යන මෙකි. අනුමතියෙහිවැටෙන කල නිපාතයි.
 * “නිකාමෙ ඉච්ඡාරහිතො කාමං නපුංසකො” යනු වීකායි.
 පොකඛර නාමය—පදම, ශරීර, වාද්‍ය භාණ්ඩමුව, ගොනනාම, ජල, ඇතුන්ගේ සොඩ්දග, යන මෙකි.
 කුම ශබ්දය—රාශි, නිශ්චල, ඉක්‍රාල, වවා, අසත්‍ය, යකුල්, පච්චි න සිඛර, නතුලිස, යනතු, යන මෙකි. (පුං නපුං)
 භව ශබ්දය—වැඩි, උතපතනි, කාමධාතාදිභව, පැමිණීමි, විද්‍ය මානාම, සංසාර, ශාසනික දූෂි, යන මෙකි. (පුං)

<p>උනාර ශබ්දය....</p>	<p>830 (පට්ඨානෙක 1නාරසගෙ- සු) 2නාර, උනාරෙ: (නිසු සෙසේ දිසාදි ගෙදෙ ව ප ර ස්මි 3මු ප රී රි තො)</p>	<p>An answer, an upper garment thrown loosely over the shoulder, n.; excellent, northern, subsequent, posterior, over or above, m. f. n.</p>
<p>නෙකමම නාමය</p>	<p>831 නෙකමම, (පට්ඨකානෙ පබ්බජ්ජායං විමුච්ඡායං විපසන්ධායං නිසෙස- කු ස ල ස්මි ම දි සස නි</p>	<p>The primary meditation; renunciation of worldly pursuits for the purpose of devoting one's self to religious acts and meditation; extinction of the spirit or release from transmigration; that species of wisdom which consists in the knowledge of the impermanency of material being; every species of virtue.</p>
<p>සංඛාර නාමය.....</p>	<p>832 සංඛාරෙ. (සංඛාරෙ සුඤ්ඤ- 4හි සං ඛා ර දි කෙ පි ව පයොගෙ කායසංඛාර 5දා හි සං ඛර ණෙ සු ව</p>	<p>The effect of a cause, good thoughts, exertion, actions of the body, preparing or clearing a piece of ground</p>
<p>සහගන නාමය ...</p>	<p>833 (ආරම්භණෙ ව සංසතේ වොකිණෙණ නිසසයෙ තථා තඛ්ඛාවෙ වාපෘතිධෙයා- ලිගො සහගතො: (භවෙ)</p>	<p>Object of thought, joined, annexed, attendance, homogeneous,</p>
<p>ජහන නාමය.....</p>	<p>834 (නිසු) ජහනා: (පනිරුපෙ ජාදිතෙ ව නි ගු හි තෙ නි වා ස න පා රු ප තෙ රගො පඤ්ඤාතීයං පුමෙ)</p>	<p>Proper, covered, concealed, clothed, accoutred, secret, m.; an ordinance.</p>

උනාර ශබ්දය—ප්‍රතිවාකය, උතුරුසඵ, (නසු) ග්‍රහණී; දිග්දෙශ කාලාදිවිභාග, පශ්චිම, මතුභාග, යන මෙහි. (නි)
 නෙකමම නාමය—ප්‍රථමධිකන, අභිනිකුමණ, නිවන, විදැරිතා, සියලු කුසලධම්ම, යන මෙහි. (නසු)
 සංඛාර නාමය—ප්‍රත්‍යයොතපහනධම්ම, සුණකහිසංසකාරදිය, සවකපාරසු, කායසංසකාරදිය, භූමිකදි සංසකාර, යන මෙහි. (සු)
 සහගන නාමය—අරමුණු, සමුද්දුකන, වෘතීමිගු, ආග්‍රය, තදනාව යන මෙහි. (නි)
 ජහන නාමය—අනුරූප, සෙවෙනි සහිත, සගවනලද්ද, ගැදීමි, පෙරවිම්, රකස්, (නි) පණත්, යන මෙහි. (සු)

<p>වකඛු නාමය.....</p>	<p>835 (ඉඩ සමනන වකඛු සු) වකඛු. (පඤ්ඤාය මීර්තං ධමිච්චකඛුංති ච මංස-දිබ්බ වකඛු චයෙසු ච</p>	<p>The omniscience of Buddha, the faculty of thoroughly knowing three things, viz., 1, impermanency of matter ; 2, the existence of sorrow or pain or misery, to the exclusion of happiness ; 3, the non-existence of such a thing as what is called " myself " ; mental faculty of seeing everything clearly ; that species of perception of the truth of the religion of Buddha which leads to one of the roads to Nirwána, such as <i>srótápatí márgga</i>, &c. ; the eye of the body, the divine eye.</p>
<p>අභිකකානන නාමය</p>	<p>836 (වාචිලිභො)අභිකකතතා: (සුඤ්ජයමි ම භි කක මෙ අභිරුපෙ ඛයෙ චුතතො තථො ඛානුමොදතො)</p>	<p>Beautiful, advancing, handsome form, perishing, rejoicing exceedingly.</p>
<p>පටිසාස නාමය.....</p>	<p>837 (කාරණ දෙසනායච වාචෙ වෙච්චනෙ පි ච පකාරයීං අචසරෙ) පරියායො. (කථීයති)</p>	<p>Cause, a religious discourse, turn or time for performing any work, synonym, manner, occasion.</p>
<p>චිත්ත ශබ්දය.....</p>	<p>838 (විඤ්ඤාණේ චිත්තකමම ච චිචිතතො) චිත්ත, 1(මුච්චිතො පඤ්ඤාතන් චිත්ත මාසෙසු) චිතතො. (නාරතතරෙ ථීය.)</p>	<p>The mind, painting, variety, enactment, the month <i>chaitra</i>, name of a constellation.</p>

වකඛු නාමය—ඉඩඤන, අනාවරණ ඤන, විදැරිණ ඤන, ශ්‍රොතාපතනී ඤන, මංස දිව්‍ය වස්තුස්, යන මෙහි.

“ඉඩවකඛු ඉඩානංචකඛු සබ්බඤ්ඤාතකුණං, ධමිච්චකඛු ගෙඨා මග්ගතතයෙ ඤුණං.” යනු විකාසි

අභිකකානන නාමය—සුඤ්ජනී, අභිමුඛගමන, විශිෂ්ටරූප, විනාශ, අනුමොදනවිම්, යන මෙහි. (නි)

පටිසාස නාමය—ගෙතු, දෙශනා, වාර, වෙච්චන, (ගෙවත් අභිනනානීශබ්ද) ප්‍රකාරය, (ගෙවත් ක්‍රමය) ප්‍රජනාව, (සුං) යන මෙහි—“අචසරෙ අචකාසෙ” යනු විකාසි.

චිත්ත ශබ්දය—සිත, සිතියම්, නානාප්‍රකාර (නසුං) පණත් වෛත්‍රමාස. (සුං) තක්‍ෂත්‍ර විශෙෂ, යන මෙහි. (සනි)

	839	
සාම ශබ්දය.....	සාමං, (වෙදනනරෙ සානන්දි ත මට්ඨනෙ සාමලෙ නිසු සයමෙත්ථ ව්‍යයං) සාමං සාමා f (ව සාර්ඛාය පි)	One of the three Védas (the third in order), conciliation, m; yellow, blue, m. f. n.; of one's self, n.; a creep- ing plant, call-d in Sinhalese දුරමසු, sarsaparilla, f.
	840	
ගරු ශබ්දය	(සු මෙ ආ ච රී යා දී මිති ගරු. (මාතු පිතු සිපි ගරු: (නිසු මහනෙත ච දුජ්ඣ රු ලඝු කෙසු ච	A teacher or a reli- gious preceptor or a parent, m.; great, im- perishable, heavy, m. f. n.
	841	
සනාති නාමය.....	(අච්චිතෙ විජ්ජමානෙ ච පසණේ සච්ච සාධුසු බිනෙන ච සමිතෙ චෙච) සන්තාතා: (භිබෙය්‍ය ලිතිකො)	Offered or worship- ped, existing, praised, true, virtuous, or wearied, quiet.
	842	
දෙව ශබ්දය.....	දෙවො. (විසුඛිදෙවොදෙ, මෙස මච්චු නනෙසු ච)	Visuddhidéva, &c.; a cloud, death, the sky.
මාණව ශබ්දය	(අභිපි තරුණේ පනෙන වොරෙපි) මාණවො. (හවෙ)	A youth, a man, a thief.
	843	
අග්ග නාමය.....	(ආදී කොඤ්ඤ කොටීසු සුරතො) ² ගගං, (වරෙ නිසු)	First portion, extre- mity, front, n.; emi- nent, m. f. n.
සර ශබ්දය	(පච්චි නිකො ³ ත්තමෙසව ⁴ දෙසු පච්චාහාවෙ) පරො: (නිසු)	Enemy, superior, other, subsequent.

සාම ශබ්දය—වෙද විශෙෂ, නැලවිලි, රත්වත්වසානු: නිල්වසානු: තමාවිසිත්තනාණී, (නිපතසී.) හිරමසු f යන මෙහි.

ගරු ශබ්දය—ආවාසී උපධිකදිහු. මවිපිය (සුං) මහත්දෙය: නොදිරණදෙය: නොසාහැල්ලු දෙය: යන මෙහි. (භ්)

සනාති නාමය—පුජ්‍ය, විද්‍යමාන, පසස්නාලද්ද, සත්‍ය, සත් පුරුෂ, ශ්‍රාන්තයන්, ශාන්තයන් යන මෙහි. (භ්)

දෙව ශබ්දය—විසුඛිදෙවොදීන්, මෙස, මරණ, ආකාශ, යනමෙහි.

මාණව ශබ්දය—බාල, සනු, සොරු යන මෙහි.

අග්ග නාමය—ආද්‍යණී, භාග, කොටී, අනිමුඛ, උත්තමාසී: මෙහි.

සර ශබ්දය—පසමිතුරු, උත්තම, අත්‍ය, පශ්චාද්‍යාව යන මෙහි.

	844	
හඟ ශබ්දය.....	(යොනි කාම සිරිසෙසර ධම්මුයකම යසෙ) හඟං,	Vulva, love, prosper- ity, lordship, virtue, perseverance, fame.
උලාර ශබ්දය.....	උලාරො: (නිසු විසුලෙ සෙසෙ ව මධුරෙ සියා)	Great, famous, sweet.
	845	
සමපහන නාමය...	සමපහනා: (නිසු සමුපුණේණ ම ධු රෙ ව ස ම හි නි)	Full, sweet, endued with.
සංඛා නාමය.....	සංඛා f (තු ඤුණේ කොඨාසෙ පඤ්ඤාත් ගණනෙසු ව)	Wisdom, a portion, an enactment, number.
	846	
ධාන නාමය.....	ධාන, (1මසෙරයො 2කාස- හෙතු සු ජී ති ය මි පි ව)	Glory, leisure, cause, situation.
විධ ශබ්දය.....	(අථො මානෙ පකාරෙ ව කොඨාසෙ ව) විධො.f (විසු)	Pride, manner, por- tion.
	847	
දම ශබ්දය	(පඤ්ඤා 3පවාස ඛන්දිසු) දමො. (ඉන්ද්‍රිය සං ව රෙ)	Wisdom, fasting, for- giveness, self-command
වෙද ශබ්දය.....	(ඤුණේ ව සොමනසෙස ව) වෙදො. (ඡන්දසි වො චිතො)	Knowledge, pleasure, the Vedas or any one of them.
	848	
සොනි ශබ්දය.....	(ඛනි කොඨාස පසොච- මගහ හෙතුසු) යොනි f (සා)	Body, portion, ure- thra or urinary pas- sage, cause.
වෙලා ශබ්දය.....	(කාලෙ තු කුලෙ සීමායං) වෙලා f (රාසිමහි භාසිතා)	Time, sea shore, or sloping bank of a riv- er, limit, multitude.

හඟ ශබ්දය—යොනිමාගීය, කාම, සමංඛි, ප්‍රාධානත, ධම්, වීර්‍යී, නීතීනී, යන මෙහි. (හ්)

උලාර ශබ්දය—විසුලාභී, ප්‍රශංකාභී, ප්‍රණීත යන මෙහි. (හ්)

සමපහන නාමය—සමුපුණී, ප්‍රණීත, සමතිත යන මෙහි. (හ්)

සංඛා නාමය—ප්‍රඤ, භාස, පණන්, ගණන් යන මෙහි. (සහ්)

ධාන නාමය—ඵෙභියනී, අවකාශ, හෙතු, ස්වීති, යන මෙහි.

විධ ශබ්දය—උනනනී, ප්‍රකාර, කොටස්, යන මෙහි. (සංසහ්)

දම ශබ්දය—ප්‍රඤ, උපවාස, ඤුමා, ඉන්ද්‍රියසංවර, යන මෙහි. (සං)

වෙද ශබ්දය—ඤුණ, සොමනස්, වෙද, යන මෙහි. (සං)

සොනි ශබ්දය—සනඤ්ඤා භාගා මුහුමාගීන් කාරණා යන මෙහි.

වෙලා ශබ්දය—කල්, තව, මයනාද, සමුහ, යන මෙහි. (සහ්)

	849	
වොහාර නාමය.....	වොහාරො. (සද්ද පණණනති වණිජ්ජා වෙ ත නා සු ව)	Word, usage, traffic, thought.
නාග ශබ්දය.....	නාගො. (තු ¹ රග හන්චීසු නාගරුභෙකි තථො තතමෙ)	A snake, an elephant, iron-wood tree, excellent.
	850	
එක ශබ්දය.....	(සෙසා ² සභාය සංඛාසූඤ්ඤ තුලෙසමෙ)3කො:(තිලිභිකො)	Chief, incomparable, one, other, equal.
මානස ශබ්දය.....	(රුගෙ තු) මානසො. (චිත්තා-4රහතෙතසු ව) මා න සං,	Sexual desire, the mind, the state of a Rahat.
	851	
මූල ශබ්දය.....	මූලො, (හෙ සන්තිකෙ මූල-මූලෙ හෙතුමහි පාහතෙ)	An asterism, vicinity, avarice, origin, cause, money.
ඛනි නාමය.....	(රුපාදකංස ප ඛනෙසු) ඛනො. (රුසි ගුණෙසු ව)	The five constituent parts of the human frame; shoulder, the trunk of a tree, multitude, virtue.
	852	
ආරම්භ ශබ්දය.....	ආරම්භො. (චිරිසෙ කමම ආදිකමම විකොපනෙ)	Perseverance, action, beginning, destroying of trees.
හදස නාමය.....	(අථො හ ද ය ව ඤ්චි මහි චිතෙන ව) හදයං, (උරෙ)	The heart, the mind, the breast.
	853	
අනුසස නාමය.....	(පච්ඡිනාපා ⁵ නුඛනෙසු රුගාදෙ)6 නුසයො. (හවෙ)	Repentance, pursuing a desired object, desire, &c.
කුමභ නාමය.....	(මා න ග මු ඛ පිචෙ තු සවෙ) කුමභො. (දසමමණේ)	The frontal globes of an elephant, a water pot, a measure of ten amunas.

වොහාරනාමය—ශබ්ද. ව්‍යවහාර. වෙළඳුම්. වෙනතා. යනමෙහි.
 නාගශබ්දය—සරී, හසති, නාගස්, ග්‍රෙහී, යනමෙහි. (සුං)
 එක ශබ්දය—ග්‍රෙහයාචී: අසභායාචී: සංඛක: අනකචී: තුලක:
 මානසශබ්දය—රුග. චිත්ත, අභිච්ච, යන මෙහි. [යනමෙහි.
 මූල ශබ්දය—නකත්, සමීප, ලොභාදිය, හෙතු, මිල, යන මෙහි.
 ඛනි නාමය—රුපවෙදනාදිය. දසරු. රුක්කද. සමුභ. ගුණ.
 ආරමභ ශබ්දය—චීයා. ක්‍රියා. පාරමභ. වෘක්කාදී හිංසන. යනමෙහි.
 හදස නාමය—හෘදයවසත්‍ර, සිත්, ලය, යන මෙහි. (හසුං)
 අනුසස නාමය—පසුතාවිලි, ප්‍රසතුතයාගේ අනිවෘත්ති, රුගාදිය යනමෙහි. (සුං)
 කුමභ නාමය—ඇතුන්ගේ මුදුන්හි මස්පිඩු, සට, දසාමුණ. (සුං)

	854	
පරිවාර ශබ්දය...	පරිවාරේ. (පරිජනන බහගතකොසෙ පටිච්ඡදේ)	An attendant, a scab-bard, a screening.
ආලඹර ශබ්දය.....	ආලඹරේ. (තු සංරච්චන හෙරිහෙදෙ ව දිසුනි)	Arming for battle, a species of drum.
	855	
වණ ශබ්දය	වණේ. (කාලවිසෙසෙ ව නිබ්බපාරඝිනිමි ව)	A division of time or an instant, state of being unemployed.
අභිජන ශබ්දය ...	(කුලෙය) භිජනෝ. (වුනේනා) උප්පාති හුමියමි ව)	Race, native spot.
	856	
ආහාර ශබ්දය.....	ආහාරේ. (කබලිංකාර-හාරදිසු ව කාරණේ)	Material food, &c., cause.
පණස නාමය	(විසුසාසෙ යාචනාය ව) පෙමෙ ව) පණයෝ. (මනෝ	Confidence, solicitation, affection.
	857	
පව්වස නාමය.....	(ණදෙ සඛා වි ව ර දි හෙය් 2ධාරෙසු) පව්වයෝ.	ණ and other gram-matical affixes, faith, yellow robes, &c., cause, support.
විහාර ශබ්දය.....	(කීලා දිබ්බ විහාරදෙ) විහාරේ. (සුභතාලයේ)	Sport; passing the time as gods and Brahmas; a temple of Buddha.
	858	
සමාධි ශබ්දය.....	(සමන්තෙ මනෝ විනේන-3කගතනායං) සමාධි f (ව)	A reconciling of differ-ences, tranquillity of mind.
සොග ශබ්දය	සොගො. (සගෙ ව කාමාදෙ කුමනෝ 4පායෙසු යුනිතියං)	Union, attachment to sensual pleasures, desire for the renewal of existence after death, meditation, means, justice.

පරිවාර ශබ්දය—පරිජනන. කඛුකොපු. ජනුදි උපකරණ. යනමෙහි.
 ආලඹර ශබ්දය—සාරසුම, බෙරවිගෙහ, යන මෙහි. (සුං)
 වණ ශබ්දය—කාලවිගෙහ, අවකපාරඝිනි, යන මෙහි. (සුං)
 අභිජන ශබ්දය—වංශ, ජනිහුමි, යන මෙහි. (සුං)
 ආහාර ශබ්දය—කබලිංකාරහාරදිය, ප්‍රත්‍යය, යනමෙහි. (සුං)
 පණස නාමය—විශ්වාස, යාචක, සෙසාහ, යන මෙහි (සුං)
 පව්වස නාමය—ණ ප්‍රත්‍යයාදිය, ලුඛා, සිච්චරාභාදිය, හෙතු, ආධාර, යන මෙහි. (සුං)
 විහාර ශබ්දය—ක්‍රීඩා. දිව්‍යවිහාරදිය. නථාගතාවාස. යනමෙහි.
 සමාධි ශබ්දය—සමාධාන, සිත එකඟකිරීම, යනමෙහි. (සුං)
 සොග ශබ්දය—සංයෝග, කාමයෝග හවයෝග ආදිය, ධනන, උපාය, යුක්ති, යනමෙහි. (සුං)

	859	
හොග ශබ්දය.....	හොගො. (සප්පඵණ්ගෙ සු කොට්ඨෙල භුජ්නෙ ධනෙ	Expanded hood of a serpent, body of a serpent, crookedness, eating, wealth. A court-yard, lust, filth.
අගණ් ශබ්දය.....	භුමිභාගෙ කිලෙසෙ ච මලෙවා) 1)ගණ, 2(මුච්චිනෙ)	
	860	
අභිමාන ශබ්දය	(ධනාදීදප්පෙ පඤ්ඤාය-ම) 3භිමානො. (මතොඵ ච)	Eride of wealth, &c., knowledge.
අපදෙස ශබ්දය	අපදෙසො. (නිමිතො ච ජලෙ ච කඵනෙ මතො)	Cause, fraud or pretence, narration.
	861	
අනන නාමය.....	(චිතෙන කායෙ සභාවෙ ච සො) අනනා. (පරමනනි)	Mind, body, nature, soul recognised by others than Buddhists.
ගුඛ නාමය.....	(අඵ) ගුඛො. (ච ඵචහස්මි. සමුභෙ ඛල ස ජ් නෙ)	A thicket, a collection, a multitude, array of troops.
	862	
කොඨ නාමය.....	(අනනා සරෙ කුසුලෙ ච) නොඨො.4(නනා කුච්ඡය ණඵ)	An inner apartment of a house, granary, the stomach.
උණ්ඨිස නාමය...	(සොපාණ්ගමි) උණ්ඨිසො. (ම කු වෙ සී ස වෙ ධී නෙ)	Parts of a stair, crown, a turban.
	863	
නිසුභ නාමය.....	(නිග්ගසෙ සෙධරෙ වාරෙ) නිසුභො. (නාග දනනකෙ*)	Gum or resinous juice exuding from trees; a chaplet; a door; also a piece of wood jutting out of a wall for hanging fans, &c.
කලාප නාමය.....	(අඵො සිධිඛෙ තු ණී රෙ) කලාපො. (නිකරෙ මතො)	A peacock's tail, a quiver, multitude.

හොග ශබ්දය-සප්පඵන. සපී ශරීර. කුට්ඨෙච. අනුභව. වසනු.
 අගණ ශබ්දය - අනාවචභුමි, කෙලස, කඵභ, යනමෙහි. [මෙහි.
 අභිමාන ශබ්දය-ධනාදීයනිසා උපත් අභංකාර. ඤාණ. මෙහි.
 අපදෙස නාමය-කාරණ, සාධ්‍ය, නිම, යන මෙහි. (පුං)
 අනන නාමය-විඤ්ඤාණ. ශරීර. ස්වභාව. පරපරිකල්පනා ආත්ම.
 ගුඛ නාමය-ලාභාප්. රාශි. සෙනඟ. සාරසීම්. යනමෙහි. [මෙහි.
 කොඨ නාමය-ආතුල්ලාභ. කොටු. ආතුල් කුණ්ඪ. යන මෙහි.
 උණ්ඨිස නාමය-සොපාණ්වයව. ඔටුකු. හිසවෙඵම. යන මෙහි.
 නිසුභ නාමය-ලාටු, මුදුන්මල්කඩ, වාර, තල්වැට අදිය ඵල්ලන කෙහි, යන මෙහි. (පුං)
 කලාප නාමය-මොණරපිල්, හිසවුරු, සමුභ, යන මෙහි. (පුං)

* “නාගදනනකෙති භිකුණිආදීසු පවෙසිතො නාගදනනාකාරෙ දඛෙ” යනු වී:

<p>මුලා මොලී } නාමය</p>	<p>864 මුලා.f (සංයත කෙසෙසු මකුටට) මොලී. f (වච්ඡු) සංඛා ; (භූතීන්ද්‍රියං කඹු ලලාටස්ස ගොඤ්ඤකො)</p>	<p>Knotted hair on the crown of the head, a diadem මොලී, m. f.; knotted hair, a diadem. A couch; the bone of the forehead; the ankle bone.</p>
<p>සංඛ නාමය.....</p>	<p>865 පභෙඛා. (කාලෙ ඛලෙ සාමෙඛ ස නි වා ජෙ සු ප හු ලෙ)</p>	<p>Half of a lunar month, army, thesis, doctrine to be maintained, partisan or friend, wing of a bird, a cripple. Name of a country, the sea or ocean, f.; name of a river.</p>
<p>සිහඹු ශබ්දය.....</p>	<p>(දෙසෙ ¹ණණුවෙ පුමෙ)සිඤ්ඤ. (ස ර් තා යං ස නා ර් යං)</p>	<p>Name of a country, the sea or ocean, f.; name of a river.</p>
<p>කරණරු ශබ්දය</p>	<p>866 (ගජේ) කණරු.* (පුර්වෙ සො භක්ඛිතිය මිත්ථි යං)</p>	<p>A male elephant, a female elephant.</p>
<p>චජීර නාමය.....</p>	<p>(රතනෙ) චජීරෙ; (නිඤ්ඤ) මණිවෙධි ²ඤ්ඤ හෙ ති සු)</p>	<p>A diamond; an instrument for boring gems; Indra's thunderbolt.</p>
<p>විසාණ නාමය.....</p>	<p>867 විසාණං: (තිසු මාතභ-දනනසු පසු සිගකො)</p>	<p>An elephant's tooth; a horn of beasts.</p>
<p>කොණ නාමය....</p>	<p>(නොට්ඨනානු මනො)කොණ. (තථා වාදිතත වාදනෙ)</p>	<p>Point, tip, or end; also the quill or bow or any thing with which a musical instrument is struck.</p>

මුලා, මොලී යන නාමය—බඩකෙස, මඩුනු, මෙහි. (පුං සත්‍රී)
 සංඛනාමය—සක්, තලලඤ්ඤාට, ගොජ්ඤාට, යන මෙහි. (පුං නපුං)
 පභෙඛ නාමය—කාල, සෙනා, සිඛකටසුතුදෙය, විඤ්ඤ, පඤ්ඤ පියා, පිලුන්, යන මෙහි. (පුං)
 සිහඹු ශබ්දය—සිඤ්ඤදෙස. සාගර. (පුං) ගගා ශ්‍රී යන මෙහි. (සත්‍රී)
 කරණරු ශබ්දය—ඤ්ඤා. (පුං) ඤ්ඤානිත්තී යන මෙහි. (සත්‍රී)
 චජීර නාමය—රත්තවිශෙෂ, මාණික් වදිනාකටු, ඉඤ්ඤාටු, යන මෙහි. (පුං නපුං)
 විසාණ නාමය—ඤ්ඤාදල, සිවුපා ඤ්ඤ, යන මෙහි. (ත්‍රී)
 කොණ නාමය—අග්‍ර, විඤ්ඤාදිත්තියන දඹුඤ්ඤ, යන මෙහි. (පුං)

* “කරණ” කියාත් පවසයි.

	868	
නිගම ශබ්දය.....	(වණිඤ්ඤාච නගර වෙදෙ ව) නිගමො. (ඵව)	Market village, a town, the Hindu sacred writings.
අභිකරණ ශබ්දය	(විවාදදෙ) ¹ ධි කර ණො, (සියා ධාතෙ ව කරණේ)	Judging of law cases, &c., the seventh case in Grammar, cause.
	869	
ගො ශබ්දය.....	(ප සු මහි ව සු ධා ය ව වාචාදෙ) ගො.f (සුමිඤ්ඤො)	Bullock, the earth, speech, &c.
හරි ශබ්දය.....	(හරිතො නු සුවණ්ණ ව වාසුදෙවෙ) හරි.f ² (රතො)	Green, gold, Vishnu,
	870	
සම්ගහන නාමය...	(ආයතන පරිවාර ව හරියායො) පරිගහනො.	Ownership, attendant, a wife.
උනනංස, අවනංස } නාමය.	උනනංසො.(නු) ³ වනංසො.(ච කණ්ණපුරෙ ව සෙබ්තෙ)	An earring, a diadem.
	871	
අසනි නාමය.....	(විජ්ජයං වජ්ජෙ වෙචා) 4සනි. f (ඤ්ඤි පුරිසෙ පඤ්ච)	Lightning, thunderbolt.
කොමි ශබ්දය.....	(කොණේ සංඛත විසෙසසඤ්චි 5මුකතං සෙ) කොට්ඨි (නාරියො)	Extremity, ten millions, exaltation.
	872	
සිඛා නාමය.....	(චූළා ජලා පධාන ග්‍රා මොරචූළාසු සා) සිඛා f	Knotted hair on the head, flame of fire, chief, the end, peacock's crest.
ආසි නාමය.....	(සප්පදාඨයමා) 7සි f (ඤ්ඤි ඉඨිසා සිං ස නා ය පි)	The fang of a snake; benediction.

නිගම ශබ්දය - සල්සදන ගම්, පුර, වෙද, යන මෙහි. (පුං)
 අභිකරණ ශබ්දය - විවාද, අනුවාදදීය, ආධාර, ගෙනු යන මෙහි.
 ගො ශබ්දය - ගෙර, හුම්, වචනාදීය, යන මෙහි. (පුං සත්‍රී)
 හරි ශබ්දය - නිල් වසතු, සවණේ, විෂණු, යන මෙහි (පුං සත්‍රී)
 සම්ගහන නාමය - අසිනි, පිරිවර, භායසී, යන මෙහි. (පුං)
 උනනංස, අවනංස යන නාමවය - කණ්ණහරණ. මුදුන් මල්කඩ.
 අසනි නාමය - විදුලි, වජ්‍රාසුධ, යන මෙහි. (පුං සත්‍රී)
 කොමි ශබ්දය - කොළවර, සංඛත විශෙෂ, උත්තමී, මෙහි. (සත්‍රී)
 සිඛා නාමය - කොඩා, ගිනිදෑල්, ප්‍රධාන, කොටි, මොණරුන්ගේ කුඩිම්, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 ආසි නාමය - සපීදල, ඉෂ්චසතුකුගේ පැනීම. යන මෙහි. (සත්‍රී)

වසා නාමය.....	<p>873</p> <p>වසා f (විලින තෙලසීම. වසගා වඤ්ඤා ගාවිසු) අභිලාෂෙ තු නිරණ අභිසගෙ) රුවි f (නිඨයං)</p>	<p>Marrow of the flesh, a woman of yielding disposition, a barren cow. A desire, lustre, in- clination.</p>
සඤ්ඤා නාමය.....	<p>874</p> <p>සඤ්ඤා f (සථානතෙ නාමෙ වෙ න නා ය ම දීඤ්ඤානි) අංගෙ සිලො) කලා f (කාලෙ භාගෙ වතුසා සො ලසෙ)</p>	<p>Knowledge, name, thought. A part, a mechanical art, a division of time, a digit of the moon, or the sixteenth part of her disc.</p>
කණ්ණිකා නාමය.....	<p>875</p> <p>(ධීජකොසෙ සරකුටෙ කණ්ණිකාසාය) කණ්ණිකා f ආලාමිකාලෙ දීඤ්ඤා පභාවෙ ව මනා) 2යති f</p>	<p>The pericarp of the lotus, the upper part of the frame of a par- ticular roof, earring. Futurity, length, majesty or dignity.</p>
උණණා නාමය.....	<p>876</p> <p>උණණා f (මෙසාදී ලොමෙව භුමෙසෙක රොමධාතුයං) වාරුණී f (නව්නීයං වුතතා න තත කි ම දිර සු ව)</p>	<p>Wool, hair between the eye-brows esteem- ed a token of great- ness. A fortune-telling woman; spirituous liquor.</p>
ක්‍රියා ශබ්දය.....	<p>877</p> <p>(ක්‍රියා විතෙත ව කරණේ) කිරියං, (ක මම නි) ක්‍රියා f (සුණි සායං තු කඤ්ඤාය ජයාය ව) ව ධු f (ම නා)</p>	<p>Operations of the human mind, action, a deed. Daughter-in-law, a virgin, a wife.</p>

වසා නාමය—වුරුණුතෙල් වසගවූ සත්‍යපදනී වදදෙනාමෙහි.
 රුවි ශබ්දය—ඉච්චා, කාච්චා, ආල්ම, යන මෙහි. (සත්‍ය)
 සඤ්ඤා නාමය—ප්‍රඥා, නම්, විතත, යන මෙහි. (සත්‍ය)
 කලා ශබ්දය—භාග, සිල, කාල, වතුසාගේ සොලොස්වන
 භාග, යන මෙහි. (සත්‍ය)
 කණ්ණිකා නාමය—පිසුමිකෙමි, කරුණිකාමඛල, කණ්ණිකා
 රණ, යන මෙහි. (සත්‍ය)
 ආයති ශබ්දය—අනාගතකාල, දීඤ්ඤා, මහිම, යන මෙහි. (සත්‍ය)
 උණණා නාමය—එලකාදීලොමිභු මධ්‍යයෙහි වූ රොමධාතුමෙහි.
 වාරුණී ශබ්දය—නිමිති කියත්ති, සුරා, යන මෙහි. (සත්‍ය)
 ක්‍රියා ශබ්දය—ක්‍රියාසිත්, කිරීමි, (නසුං) කම් යන මෙහි. (සත්‍ය)
 වධු ශබ්දය—සෙහෙලි, තරුණි, භායනී, යන මෙහි. (සත්‍ය)

	878	
මනනා නාමය.....	(පමාණි සාරය) මනනා ^f (අකිට්‍රවයවෙ 1පකෙ)	Measure, prosperity, quantity of a syllable, a little.
සුභන නාමය	සුභනං, (පාවිච්චනෙ සිඛෙ තනෙන නං සුභිනෙන නිසු)	An eminent disc-urse, applied to the dis- courses of Buddha, a rule, aphorism, thread, m. f. n.; sleeping.
	879	
කකුබ නාමය.....	(රජලිගො 2සහගෙ සු රුකෙඛච) කකුබො. (පෘථ)	Royal insignia; hump of a bull; the tree call- ed in Siphalese "ku- buk."
වෘෂන නාමය...	(නිමිතො 3කකිර සුපෙසු) වෘෂනං, (විභගණ පදෙ)	Private part of male or female, consonant, sauce, a mark, a word.
	880	
දෙවන ශබ්දය....	(වොහාරෙ ජෙනු මිච්චායං කිලාදෙ චා පි) දෙවනං,	Custom, emulation, play, praise, &c.
බෙනන නාමය..	(හරියායං තු කෙ ද රෙ සරීරෙ) බෙනන, 4(මිරිතං)	A wife, a field, the body.
	881	
උපාසන නාමය.	(සුසසුසාය ව විඤ්ඤායං ඉයාහතපෙපසු) 5පාසනං,	Attendance, practi- sing any science of choice.
සුල නාමය	සුලං; (විනිකියං හෙති- ගෙදෙ සංකු රුජ සු ච)	A weapon, a trident or a pike, pain.
	882	
නනනි නාමය.....	නනනි ^f (විණගුණ) නනනං, (මුඛ සිඛනන නනතුසු)	The cord of a lute, n.; principal, demon- stration or right and clear conclusion, a thread.
සුග ශබ්දය	(රථාදුගෙ තු ච) සුගො. (කපමහි සුගලෙ) සුගං,	Yoke of a carriage, one of the four ages of the world, n.; a pair.

මනනා නාමය—ප්‍රමාණිච්චෙඛවයනී අසරවයව් අරුච්ච යනමෙහි.
 සුභන නාමය—ජනවචන, සිඛානන, නුල්, නිලොපගත: මෙහි.
 කකුබ නාමය—කකුබහාඩ, ගොනුගේ මොල්ලිය, අරජුන
 රුක් යනමෙහි. (සුං)
 වෘෂන නාමය—නිමිතන, අසර, සුප, ලකුණු. පද, යනමෙහි.
 දෙවන ශබ්දය—වෘචහාර, විජීගි.සා, ක්‍රියාසතුතිආදිය, යනමෙහි
 බෙනන නාමය—භායනී, කෙණු, දෙභ, යනමෙහි (නපුං)
 උපාසන නාමය පරවයනී, අභිමතචු සිලොදිත්ගේ අභි
 ගොග, යනමෙහි. (නපුං)
 සුල නාමය—ආසුධවිඤ්ඤ, හුල්, රුජ, යනමෙහි. (සුං නපුං)
 නනනිනාමය—විණ තත්, ප්‍රධානානී, සිඛානන, තනතු. මෙහි.
 සුග ශබ්දය—රථාදිත්ගේ අවයව. කලා, සුගම, යනමෙහි. (නපුං)

<p>රජ ශබ්දය..... නිසංඝනන නාමය...</p>	<p>883 (ඉඤ්චුප්පයේ ච රෙණු මහි රජේ. (පකුණ්ණෙ ගුණේ) (නකසප්පණේ තු දුනමහි නිසංඝනන, 1(මුදිරිතං)</p>	<p>The menstrual flow; farinae of a flower or pollen; one of the qualities of nature. Return of a deposit, gift.</p>
<p>නිසු නාමය..... ජොති නාමය.....</p>	<p>884 (ගුරු 2පායා 3වනාරෙසු) නිසු, (පුතමුදු දී ඩී සු) (පඛකෙ) ජෙති, (නකඛි තිත) රංසිසවගහි මහි) ජෙති. (සො)</p>	<p>Instructor, contri- vance, a ferry, clear water; religious per- suasion. A star, heat ; m. fire.</p>
<p>කඛ නාමය..... පොච්ඡ නාමය....</p>	<p>885 කඛො. 4(නිසී සරෙ දුමෙ වගෙහ වා 5වසරෙ පඵ) (උඩබාසු වසුමොණ සුරතෙහ පිව) පොර්සං,</p>	<p>An arrow, stalk, multitude, space. The measure or the height of a man; cour- age.</p>
<p>උඨාන නාමය..... ඉපිණ ශබ්දය.....</p>	<p>886 උඨානං, (පොර්සෙහාසු නිසිතනාදසුගහමෙ පඵ) (අනිසසය මහි හාගෙ තව) 6ඊණ, 7(මුසරෙ සියා)</p>	<p>Manhood, bravery; the rising from a sit- ting or sleeping pos- ture. A desert; barren soil impregnated with salt.</p>
<p>ආශ්ඨන ශබ්දය... සීග නාමය.....</p>	<p>887 ආශ්ඨනං, (සාධනෙ ව පනතියං පරිතොසනෙ) (පධානෙ තුව සානුමහි විසාණේ) සීග, 6(මුච්චනෙ)</p>	<p>Accomplishment, at- tainment, content- ment. Principal; a peak or summit of a moun- tain ; horn.</p>

රජ ශබ්දය. - සත්‍රිත්ගේ මසප්. පරග. ප්‍රකෘතිප්ගුණ. යනමෙහි.
නිසංඝනන නාමය.—නමාකෙරෙහි තඛනලද වසනුව ඇතින
වුන්ට පාවාදීම, දන, යන මෙහි. (නසුං)

නිසු නාමය.—ගුරුත්, උපාය, තොව, පවිත්‍රප්ල, ලබ්ධි, මෙහි.
ජොති නාමය—නැකැත්, රඹ, (නසුං) වහනි. යනමෙහි. (සුං)
කඛ නාමය—හිදඹු, සමුහ, අවකාශ, යන මෙහි. (සුං 3සුං)
පොච්ඡ නාමය—මිනිස් ප්‍රමාණ, ගුරුහාව, යන මෙහි. (නසුං)
උඨාන නාමය—පුරිසකාර, විසි, නැතිවීම, යන මෙහි. (නසුං)
ඉපිණ ශබ්දය—නිරිඟුයවු හුම්ප්‍රදෙශ, කරමැවි බිම්, යනමෙහි.
ආශ්ඨන ශබ්දය—සීඩි, ප්‍රාපන, සතුටු, යන මෙහි. (නසුං)
සීග නාමය—ප්‍රධානානී, පඵත සීබර, අං, යන මෙහි. (නසුං)

දසසන නාමය.....	<p>888</p> <p>(දීඨිකදීමග්ගෙ ඤාණකම්- කම්භ ලේඛ්ඪ) දසසනං,</p>	<p>Sight or seeing; the first of the roads to Nirvāna; wisdom; the eye; a division of time or an instant; religious persuasion.</p> <p>Gold; a weight of twenty-five kalandas, an ornament of dress.</p>
හික්ඛ නාමය.....	<p>(ගෙමෙ පච්ච සුවචණ්ණ ච) නිකෙඛා; ¹(නිකී පසාධනෙ)</p>	<p>Certain days of the lunar month; viz., the full and change of the moon, and the 6th, 8th and 10th of each half-month; knots or joints of branches, creepers, &c.</p>
පබ්බ නාමය.....	<p>889</p> <p>(නිථි තෙ දෙ ච සා බා දි- ඵලුමිති) පබ්බ, ²(මුච්චිනෙ)</p>	<p>Infernal region; sub-marine fire.</p>
පානාල නාමය....	<p>(නාගලොකෙ තු) පානාලං, (භා සි නං ච ලු බා මු බෙ)</p> <p>890</p>	<p>Irregularity arising from desire or anger; calamity.</p> <p>Materials; accomplishment; the six case relations.</p>
ච්ඡසන නාමය.....	<p>(කාමරෙ කොපරෙ දෙසෙ ච්ඡසනං, (ච විපතනිඨං)</p>	<p>Charitable; one whose speech is sweet.</p>
සාධන නාමය.....	<p>(අ ලො ප කර ණේ සි ඩී කාරකොසු ච) සා ධ නං,</p> <p>891</p>	<p>Anointed or consecrated to some office, pouring water or some other liquid on the head of the person destined to fill the office; one worshipped; one brought forward.</p>
වදඤ්ඤා නාමය...	<p>(නිච්චිතො දුන සීලෙ ච) වදඤ්ඤා: (වග්ගවාදිනි)</p>	<p>Charitable; one whose speech is sweet.</p>
සුරකම්භ නාමය.	<p>සුරකම්භතො: ³(භිසිච්චන ච සුච්චිනෙ සුරතො කතෙ)</p>	<p>Anointed or consecrated to some office, pouring water or some other liquid on the head of the person destined to fill the office; one worshipped; one brought forward.</p>

දසසන නාමය—දූජවි, පුඵමමාභී, ඤාණ, අඤ්චි, ඤාණ, ලබ්බි යන
හික්ඛ නාමය—රත්; පච්චිසී කලදෙක්; පලදනා; මෙහි. [මෙහි.
පබ්බ නාමය—නිථිවිචෙඤ්ඤ, ශාඛා ලතාදීන්ගේ සුරුක්, යන මෙහි.
පානාල නාමය—නාගභවන, වඩබාමුඛ, යන මෙහි. (නසුං)
ච්ඡසන නාමය—කාම ක්‍රොධවසින් උපත් විකාර, විපත්, මෙහි.
සාධන නාමය—සමභාර, සිඬි, කතී, කරණදී කාරක, යන මෙහි.
වදඤ්ඤා නාමය—දුනසීලිභු: මනොභර වචන ඇත්තභු: මෙහි.
සුරකම්භ නාමය—අභිසෙකලඤ්ඤ, සුදනලද්දභු, අභිමුඛ කරණ
ලඤ්ඤ, යන මෙහි. (භු)

	892	
මහද ශබ්දය.....	මනෙදු: (භාග්‍ය විහිණේවා 1 සැක මුලා 2 පටු යව පි)	Unlucky; insignificant; foolish; slow (in business, &c.)
උසසින නාමය.....	(වුඩියුනෙත ස මුනනවෙ උසනෙන වො) ³ සසිනං:(භවෙ)	Prosperous or fortunate; flags, &c., hoisted or fastened; produced.
	893	
අකඛ නාමය.....	(රඵනෙ) ⁴ කෙබා.(සුව ණණ සමී පාසකෙ) අකඛ, ⁵ (මිඡුයෙ)	A wheel of a carriage; weight equal to twenty grains of paddy; a die; an organ of sense.
ධුව ශබ්දය.....	(සසනෙ ව) ධුවො: (නිසු) ධුවං, (තකෙක ව නිවර්නෙ)	Eternal; reasoning; determined or concluded.
	894	
සිව ශබ්දය.....	(හරෙ) සිවො, සිවං, (හදු මොකෙකසු ජසුකෙ) සිවං	The Indian god Siva; happy; Nirvāna; a jackal.
බල ශබ්දය.....	(සෙනායං සනතියං වෙව දුලනෙන ව) බලං, (භවෙ)	An army or force; strength or power; bulkiness.
	895	
පදුම නාමය.....	(සංඛත නරක ගෙදෙ ව) පදුමං, (වාර්ජෙ පඤඵ)	A numeral; name of one of the hells; a lotus.
වසු නාමය.....	(දෙවගෙදෙ) වසු. (සුමෙ පඛකං රතනෙ ධනෙ)	A class of deities; a gem; wealth.
	896	
නිබ්බාන නාමය..	නිබ්බානං, (අනිගමනෙ අපවගෙග සි යා ඵව)	Destruction; exemption from further transmigration.
සුඛරීක නාමය ...	(සෙනසුජෙ) පු ඛ රී කං, (වඤ්ඤ රුකඛනනරෙ පුමෙ)	A white lotus; a leopard; a species of tree.

මහද ශබ්දය—පින් නැත්තාහු: අලොභී: මුඛ: අවිසාරද: යන මෙහි.
 උසසින නාමය—අභිවෘද්ධියෙන් සමන්විතයා, නගා බදනාලද
 ධජ්දිය, උතපනනාභී, යන මෙහි. (නු)
 අකඛ නාමය—රඵඵයව. විසිවියවෙක්. පසඤ්ච. ඉඡුය, යන මෙහි.
 ධුව ශබ්දය—ශාසන: (නු) තකී, නිකේතාභී, යන මෙහි. (නසුං)
 සිව ශබ්දය—ජ්ඣවර. ඉඤ, නිචාණ, කැනහිල්ඤ යන මෙහි,
 බල ශබ්දය—සෙනා, ශකති, සුදුලභාව, යන මෙහි. (නසුං)
 පදුම නාමය—සංඛත විශෙෂ, නරක විශෙෂ, පදුම, යන මෙහි.
 වසු නාමය—දෙවතා විශෙෂයෙක්. රතන, වඤ්ඤ, යන මෙහි.
 නිබ්බාන නාමය—විනාශ, මොක්ෂ, යන මෙහි. (නසුං)
 සුඛරීක නාමය—ගෙලපියුම්, වන්විසෙස්. රුක්විසෙස්. යන මෙහි.

බලී ශබ්දය.....	897 (උපහාර) බලී. සුමෙම (කර්මමා 1 සුරනතර)	An oblation or offering; revenue; name of an asura or giant.
සුකක නාමය.....	සුකකං, (තු සමභවෙ)සුකකා: (ධවලෙ කුසලෙ තිසු)	Semen; f. n. white, virtuous.
දුස නාමය.....	898 දුසො. (දුගත විහනනබබ- ධනෙ ච පිතුනං චනෙ)	Almsgiving, portion or inheritance divisible from parents; a wilderness or forest.
වස ශබ්දය... ..	(පතුර්තා 2 යනිතා 3 යනිතා 9 හිලාසෙසු) වසො. (හවෙ)	Lordship or supremacy; ownership; property; desire.
පරිහාසන නාමය	899 පරිහාසන, 4. මනෙකාසෙස (නියමෙ හාසනෙ ඵ ච)	Reproof; ordinance; lustre.
සෙලන නාමය...	(ධනිමිති) සෙලනං, (යොධ- සී හ නා ද මහි දී සස නි)	Sound; shout of warriors.
පහව නාමය.....	900 පහවො. (ජනිතෙතුවහි ධානෙවා 5 දසුපලධියං)	Production, cause, place of birth or production, things first produced.
උතු නාමය.....	(අභවා) තු. f (නාරි සුප්ඵමි. හෙමනනා දිමහි ච ඵ්සු)	Women's courses; a season, either of two or four months.
කරණ නාමය.....	901 කරණං, (සාධකතමෙ ක්‍රියාගතෙතසු වෙක්ඛියෙ)	The instrumental case-relation; action; body; organ of sense.
නාල ශබ්දය.....	නාලො. (තු කුච්චාය ච තු රි ය ගෙ දු ම නන රෙ)	A key; a species of musical instrument struck with the hand or a stick; palmyra.

බලී ශබ්දය—සුජ, කරවුවර, අසුර විශෙෂ, යන මෙහි. (සුං)
සුකක නාමය—ශක්‍ර, (හසුං) සුදු: සුණ්‍ය: යන මෙහි. (ත්‍රි)
දුසනාමය—දුන. මවුපියන්ගේ බෙදියසුකුවසතු. වන. යන මෙහි.
වස ශබ්දය—ප්‍රහුච. අසිතිබැව්. අසිතිවසතු. අහිලාස. යන මෙහි.
පරිහාසන නාමය—ආක්‍රොශ, ව්‍යවචාර, බැබලිමි, යන මෙහි.
සෙලන නාමය—නාද, යොධයන්ගේ සිංහනාද, යන මෙහි.
පහව නාමය—උත්පතනි. කාරණ. ස්ථාන. ප්‍රථමොපලබ්ධි.
උතු නාමය—සත්‍රීන්ගේ ඔසප්. f හෙමනනාදී. සෘතුව යන මෙහි.
කරණ නාමය—කරණකාරක, ක්‍රියා, ශරීර. ඉක්‍රිය, යන මෙහි.
නාල ශබ්දය—කෙසි, තුය්ඛාවයව, රුක්ඛිසෙස් යන මෙහි. (සුං)

සසව නාමය.....	<p>902</p> <p>(සුළුපුළු එලෙ ව) පසවො. (උප්පාදෙ ගබ්බා මොවනො)</p>	<p>Blossom; fruit; birth, bringing forth.</p>
ගැබ්බි නාමය.	<p>(ගායනෙ ගායකෙ අසෙසා) ගැබ්බො. (දෙවනනාගර)</p>	<p>Playing on a musical instrument; a player on a musical instrument; a horse; one of the various classes of demi-gods.</p>
වනසනි නාමය ..	<p>903</p> <p>(විනාසුපුළු. එලගොහි රුකෙකි රුකෙකි) වනසනි.</p>	<p>A tree bearing fruit without apparent blossoms, as the udumbara tree, &c.; also any tree.</p>
රුපිය නාමය.....	<p>(ආහනෙ ගෙම රජනෙ) රු පි යං, (ර ජ නෙ පි ව)</p>	<p>Silver or gold coins, gold or silver having an impression or stamp on it; silver.</p>
සාස නාමය.....	<p>904</p> <p>(බගාදිබ්බනො) පාසො. (කෙසපුබ්බො වගෙ පෑඵ)</p>	<p>A snare for birds, &c., a term used in composition with කෙස hair, as කෙස පාස a bunch of hair.</p>
නාග් ශබ්දය.....	<p>නාග් (කම්මජෙකිනකිනො) නාගො. (උච්චි තරසුරො)</p>	<p>The pupil of the eye; a star; a high stone.</p>
කංස නාමය.....	<p>905</p> <p>(පනෙති ව සබ්බ ලොහසමිං) කංසො. (චතු කහාපනෙ)</p>	<p>A goblet; any kind of metal; a value equal to four kahapaṇas.</p>
මජ්ඣිම නාමය.....	<p>මජ්ඣිමො: (දෙහමජ්ඣිමිං. මජ්ඣි හාවෙ ව සො තිසු)</p>	<p>The waist; middle.</p>
ආවෙසන නාමය	<p>906</p> <p>ආවෙසනං, (සී යා වෙ සෙ සී ප්ප සා ලා ස රෙ සු ව),</p>	<p>Disguise; a workshop; a house.</p>
සීර්, ලක්ඛි } නාමය ...	<p>(සොහා සමපතතිසු) සීර් ලකඛි (නී දෙවනාග ව)</p>	<p>Brilliancy; prosperity; Lakshmi or the wife of Vishnu.</p>

සසව නාමය—කුසුම, ගෙඩි, උපපතනි, ප්‍රසුති, යන මෙහි. (සුං)
 ගැබ්බි නාමය—ගායනාකිරීම. ගායක. අඹව. දෙවනා විශෙෂ.
 වනසනි නාමය—මල්නැතිව පලගන්නාරුක්, රුක්. යන මෙහි.
 රුපිය නාමය—රුනගාකල රන් රිදී, රිදී, යන මෙහි. (නසුං)
 සාස නාමය—පසී ආදීන් බඳනා මල යන මෙහි—කෙසනාමය
 පුච්චුයේ කෙසනාලාප. යන මෙහි. (සුං)
 නාග් ශබ්දය—විහිනිඳි තාරකා අතසුච්චනාද, යන මෙහි. (සුං)
 කංස නාමය—පාත්‍ර. සීයලු ලොහ. කහවණු සතර. යන මෙහි.
 මජ්ඣිම නාමය—ශරීරමධ්‍ය, මධ්‍යයෙහිවූ වස්තු, යන මෙහි. නි.
 ආවෙසන නාමය—වේස, සීලසාලා, ගෘහ, යන මෙහි. (නසුං.)
 සීර්, ලක්ඛි, යන නාමය—සොහා සමපතති ශ්‍රීදේවි යන මෙහි.

කුමාර ශබ්දය	<p style="text-align: center;">907</p> කුමාරො. (සුවරපෙ ව බඤ්ඤ වුනො සුසුඛි ව) (අභිනිඤ්ඤ) පවාලො. (ව මණිහෙදෙ තථාං කුරෙ)	A young prince; the god called Skanda; a boy. Coral; germ.
පවාල නාමය.....	<p style="text-align: center;">908</p> පණො. (වෙනන මුලෙසු වොහාරෙ ව ධනෙ මනො)	Wages or hire; money; trade; wealth.
පණ ශබ්දය... ..	පට්ඨගහො. (තු ගහණ කථිතො භාජන නතරො)	Receiving; a kind of vessel.
පට්ඨගහනාමය....	<p style="text-align: center;">909</p> (අසුහෙ ව සුහෙ කලෙම) භාග්ගං, (වුත්තං චයෙ පඤ්ච)	Action, morally good or evil; good or bad fate.
භාග්ග නාමය.....	පිප්ඵලං, (තරු හෙදෙ ව චස්චෙඡ්ඤන ස ඤ්ඤ)	Holy fig tree (<i>ficus religiosa</i>); scissors.
පිප්ඵල නාමය.....	<p style="text-align: center;">910</p> අපවග්ගො. (පරිව්වාගා- වසානෙසු විමුත්තං)	Donation, termina- tion, Nirwána.
අපවග්ග නාමය...	ලිගං, (තු අග ජන සමිං සුමත්තාදිඛි ලකඛණො)	Pudendum, gender, masculine or feminine; a sign or token.
ලිග නාමය.....	<p style="text-align: center;">911</p> (වාගෙ සභාවෙ නිමිතො) සග්ගො. ³ (ජක්ඛායෙ දිවෙපඤ්ච)	Donation; nature; creation; chapter or section; heaven.
සග්ග නාමය.....	ගෝඛිනි නාමය.... ගෝඛිනො. (ලොභිනෙ මච්ඡ- හෙදෙ වෙච මිග නතරො)	Blood; a species of fish; a sort of deer.
ගෝඛින නාමය....		

කුමාර ශබ්දය—සුවරප, කදකුමරු, තරුණ, යන මෙහි. (සුං)
 පවාල නාමය—පබඵ, අංකුර, යන මෙහි. (සුං)
 පණ ශබ්දය—වැටුප්, මිල, කුයවිකුය, වසතු, යන මෙහි. (සුං)
 පට්ඨගහ නාමය—ගැණිම්, භාජනවිශෙෂ, යන මෙහි. (සුං)
 භාග්ග නාමය—අසුණ්ඤ්ඤ, සුණ්ඤ්ඤ, ශුභාශුභ කමිචය, යන
 පිප්ඵල නාමය—වෘක්ඛවිශෙෂ, කඛිකතුරු, යන මෙහි. [මෙහි
 අපවග්ග නාමය—උර්තකග, අවසාන, නිවාණ, යන මෙහි. (සුං)
 ලිග නාමය—නිවිතන, සුනනසුංඝකඤ්ඤාදීය, විශ්වා, යන මෙහි.
 සග්ග නාමය—පරිතකග, ඝට්ඨාව, මැවිම්, පරිච්ඡේද, දෙවි
 ලෝ, යන මෙහි. (සුං)
 ගෝඛින නාමය—රක්ත, මනසාවිශෙෂ, මාගවිශෙෂ, යන මෙහි.

	912	
නිසා නාමය.....	නිසා ¹ (නිසානිතිය. වෙවා- වසානසම් ම ද ස්ස නො)	Accomplishment ; conclusion ; destruc- tion.
කණ්ඨක නාමය ..	කණ්ඨකො. (තු සපතනාසම්. රුකකගෙ ලොමහංසනො)	Enemy ; a thorn or prickle ; hair standing on end, horripilation.
	913	
මුඛ ශබ්දය.....	(මුඛෙක 2පායෙසු වදනෙ වාදිසම්.) මුඛ, 3(මිරිතං)	Chief ; a device ; the mouth or the face ; origin.
දබ්බ නාමය.....	දබ්බං, (හතෙබ්බ ගුණධාරෙ විතෙතා ව බුධ දු රා සු)	Fit ; object, mate- rial or substance ; wealth ; wise ; fuel.
	914	
මාණ ශබ්දය.....	මාණං, (පමාණෙ පඤ්ඤා) මාණො. (වුතෙතා විධාය ව)	Measure ; a prastha, śdhaka, drōga, &c. ; pride.
වාසාම නාමය.....	(අපො පරිසසමෙ වුතෙතා) වාසාමො. (විරියෙ පිච)	Toil ; perseverance.
	915	
සනපතන නාමය..	(සරොරුතෙ) සනපතනං, සනපතෙතො. (බගනතරෙ)	A lotus ; woodpecker.
සුසිර නාමය.....	(පිඤ්ඤා තු පිඤ්ඤවතො ව) සු සිරං, (තු රිය නත රෙ)	A hole or vacuity ; anything having a hollow ; a kind of musical instrument.
	916	
සමාන ශබ්දය.....	(එකසම් සදිසෙ සතෙතා) සමානං. (වාචි ලිහිකං)	An entire thing or whole ; likeness ; ex- isting.
සමනම නාමය.....	(අපො ගා ර ව හි තී සු සංවෙගෙ) සමනමො. (මනො)	Honour ; fear ; feel- ing of dislike.

නිසා නාමය—සිඬි, නිමා, විනාශ, යන මෙහි. (සුච්චි)
 කණ්ඨක නාමය—සතුරු, වෘක්කාවයව, රෙමහඪී, යන මෙහි.
 මුඛ ශබ්දය—මුඛකඪී, උපාය, මුඛ, ආදාසඪී යන මෙහි. (නසුං)
 දබ්බ නාමය—ගොගා, ගුණධාර, ධන, ප්‍රාඤ, කාෂඪී, යන මෙහි.
 මාණ ශබ්දය—ප්‍රමාණ, ප්‍රසාදි ආසික ප්‍රොණදිය, උනනතී. මෙහි.
 වාසාම නාමය—ආයාස, විසඪී, යන මෙහි. (සුං)
 සනපතන නාමය—පද්ම, (නසුං) කාරඪිත්, යන මෙහි. (සුං)
 සුසිර නාමය—සිදුරු, සිදුරුසුත් වසතු, තුයඪීවිගෙහ, යන මෙහි.
 සමාන ශබ්දය—අභිනනාඪී, සදාශ, විදාසමාන, යන මෙහි. (ච්චි)
 සමනම නාමය—ගොරව, හිතී, කලකිර්ඪී, යන මෙහි. (සුං)

	917	
ජුණ්භා නාමය.....	ජුණ්භා f (වතුපා හායවි න දු පෙ න නි සා ය ව)	Moonlight; moon- light night.
විමාන නාමය.....	විමානං, (දෙවතාවාසෙ ස තත හු ම ස ර ම්හි ව)	The palace or man- sion of any god; a house with seven floors.
	918	
ජෙස්ඨ නාමය.....	(මාසෙ) ජෙස්ඨා. 1(නිවුඩානි- පා ස තේ සු ව නි සු සො)	The month so called, or third month of Sin- halese year, m. f. n.; very old; very eminent.
සෙසා නාමය.....	(ධම්මෙ ව මගලෙ) සෙසො. (සො පසන් තරෙ නිසු)	Virtue or moral mer- it; happiness, joyful- ness, m. f. n.; very excellent.
	919	
ගහ නාමය.....	(ආදිව්වා දිග්හි ගහණේ නිබ්බෙවි ව සරෙ) ගහො.	A planet; seizure; violence; a house.
කාව නාමය.....	කාවො. (තු මතනිකා හෙදෙ සිකකායං නයනා ම යෙ)	A kind of clay; swing or anything suspend- ed; disease of the eye.
	920	
ගාමනී නාමය..	(නිසු) ගාමනී: (සෙසියම් මධිපෙ ගාම ජෙ සී කෙ)	Excellent; a chief; a superintendent of a village.
බිඞ්ඞ නාමය.....	බි ඞං, (තු ප වි බි ඞෙ ව ම ඞ ලෙ බි ඞි කා ඵලෙ)	Image; the disc of the sun or moon; the fruit of <i>Momordica monadelpha</i> .
	921	
භඩ්ඞ නාමය.....	(භාජනාදී ප රී කඩා රෙ) භ ඞං, (මු ල ධ නෙ පි ව)	Any vessel; capital or stock of money for trade.
මග්ග නාමය... ..	මග්ගො. (සුරිය මග්ගෙ ව ස මමා දී සී දී කෙ පථෙ)	The sublime path pursued by the virtu- ous; the true faith; any road.

ජුණ්භා නාමය—සදරුස්, එයින් යුත් රත්න, යන මෙහි. (සු)
විමාන නාමය—දෙවතාවන්ගේ ප්‍රාසාද, සත්මාල් ගෘහ, යන මෙහි
ජෙස්ඨ නාමය—ජෙස්ඨ මාස. අති වෘඪ: අති ප්‍රශංසා: යන මෙහි.
සෙසා නාමය—ධම්ම. ඉන්ධ්‍ය මගල. අතිශයින් ප්‍රශංසා වස්තු. මෙහි.
ගහ නාමය—සුය්‍යාදී ග්‍රහ. ගැණිම්. බලාත්කාර. ආගාර. මෙහි.
කාව නාමය—කදු මැණි, සාලල, නෙත්‍රගෙග, යන මෙහි. (සු)
ගාමනී නාමය—ප්‍රශංසා පදනම්. ප්‍රධානියා. ගම් දෙටු. යන මෙහි.
බිඞ්ඞ නාමය—ප්‍රතිමා, මඞල, එනම් ඵල, යන මෙහි. (නසු)
භඩ්ඞ නාමය—භාජනාදී උපකරණ, වෙළඳුම් මිල, යන මෙහි.
මග්ග නාමය—සමන්දාන් ආදී. ආයතී මාග්ග. මාවන්. මෙහි.

	922	
සමා ශබ්දය.....	සමා f (වසෙසා) සමො. (බෙද- සන්නිසු සො නිභෙ නිසු)	A year; weariness ; placidity of mind ; f. n. similar.
ඉසසාස නාමය	(වාපෙතව්) †සසාස, (මුසුතො) ඉසසාසො. (බෙපකමභි ව)	A bow, an archer.
	923	
බාල ශබ්දය.....	බාලො: (නිසොදිවයසා- ස ම හි නි අ ප භි තො)	A child not exceed- ing sixteen years ; norant man.
රතන නාමය	රතනං, (තු සොණිතෙ තඛා ‡නුරතන රංජිතෙ නිසු)	Blood; m. f. n. red; one whose heart is bent on any thing, any thing dyed.
	924	
හනු ශබ්දය.....	(නවෙ කායෙව) තනව් ‡(ඡී නිසව පෙප විරලෙ කිසෙ)	The skin; the body; m. f. n. insignificant; thin; fine.
සිසිර නාමය.....	(උතුභෙතෙද තු) සිසිරෙ. හිමෙ සො සීතලෙ නිසු)	Cold season; frost or snow; m. f. n. cold.
	925	
සකබරා ශබ්දය....	සකබරා (ගුලභෙතෙද ව ක ධ ලෙ පි ව දි සෙ නි අනුගහභෙ තු සංවෙ පෙ ගහණ) සහභො. (මතො)	Sugar; a potsherd.
සගහ නාමය.....		Compassion; abridg- ment, taking.
	926	
පටු ශබ්දය.....	(දුතක ව නිබිණේ වෘතන රෙගමුතෙත) පටු: (තනිසු)	Skilful; keen; learn- ed ; healthy.
රාජ ශබ්දය.....	රාජ. (තු බිතනියෙ වුතො නරනාලේ පභු මභි ව)	A man of the royal race; a chief among men; a lord.

සමා ශබ්දය—අවුරුදු, ශ්‍රම, සානනී, සදාශාසී, යනමෙහි. (නු)
 ඉසසාස නාමය—දුනු, දුනුවායන්, යන මෙහි. (නසුං)
 බාල ශබ්දය—උඵම වයසින් යුක්තයා, අඤ්ඤා, යනමෙහි, (නු)
 රතන නාමය—රැබිර, (නසුං) රතුවසතු, අනුරගවත්සු, රඳනලඳ
 වසතු, යන මෙහි. (නු)
 හනු ශබ්දය—වම්මි ශරීර් අලාසී: කීනි: සිහින: යනමෙහි.
 සිසිර නාමය—සෘතුවිභෙෂ, (නු) හිම, සීතල, යන මෙහි. (සු)
 සකබරා ශබ්දය—ඉඤ්ඤා, කැබලිනි, යන මෙහි. (සනු)
 සගහ නාමය—අනුකථා, සංකෙප, ගැණිම්, යන මෙහි. (සුං)
 පටු ශබ්දය—දඤ්ඤා: ජෙක: රෙගමුකකයන්: යනමෙහි.
 රාජ ශබ්දය—ඤ්ඤා: මනුෂ්‍යප්‍රධානියා, පොභොසතුන්. මෙහි.

සුකත නාමය.....	937 (කුසලෙ) සුකතං, (සුච්ඡි- කතෙ ව) සුකතො: (නිසු) නපසී. (චිත්ත කමා යා- රතෙ වුතො නපොධතෙ)	Virtue or moral merit; m. f. n. well executed. A man in distress deserving of compassion; an ascetic.
නපසී නාමය.....	938 (නිසු සු ර දි ලො ල සමා) සොමො: (හනී කරෙවිසු) (අසොදතෙ තු) ර ස නං, (ඒවහාය ම ධනි මහි ව)	One addicted to or immoderately fond of liquor; trunk of an elephant. Tasting; the tongue; sound.
සොඛ නාමය.....	939 පණිතො: (නිසු ම ධු රෙ උතතමෙ විහිතෙ පෑඵ) (අ ජ සෙ වි සි බා ය ම පනතියං) විථි f (නාරියං)	Sweet; excellent; a thing performed. A road; a street; a row.
රසන නාමය.....	940 (පාපසී. ගගතෙ උතෙකි වෘසතෙ වා) 2ස, (මුචිතො) (සමුභෙ) පටලං, (තෙතනා- රෙගෙ වුතං ජදිමහි ව)	Sin; the sky; pain; distress. A multitude; a film over the eye; a covering.
අස නාමය.....	941 සනයි. (සංඝටතෙ වුතො) සනයි f (ඤී පටි සනයි යං)	Junction; regeneration, according to the opinions of the Buddhists. Seventh; excellent; a very virtuous or well-disposed man.
සනයි ශබ්දය.....	සනනම ශබ්දය..... (සනනනනං පුරණෙ සෙභේ 3නිසතන) සනනමො: (නිසු)	

සුකත නාමය—කුසල්, මනාවකරණලද දෙය: යන මෙහි.
 නපසී නාමය—අනුකම්පාකටයුතු උතකිතයන්. ග්‍රමණ. මෙහි.
 සොඛ නාමය—සුරදියෙහි ලොල්අය: ඇත්සොඛ; යන මෙහි.
 රසන නාමය—ආසවාද, දිව, ශබ්ද, යන මෙහි. (නසුං)
 පණිතනාමය—මධුරවඤා: උතතමානී: කරණලද්ද: යන මෙහි.
 විථි ශබ්දය—මාගී. විථි, පෙල, යන මෙහි. (සනී)
 අස නාමය—අපුණ්‍ය, ආකාශ, උක්, විපනති, යන මෙහි. (නසුං)
 පටල ශබ්දය—රසි, අසනීරෙග, ජදන, යන මෙහි. (නසුං)
 සනයි ශබ්දය—ඝටන, (සුං) ප්‍රනිසනයි, යන මෙහි. (සනී)
 සනනම ශබ්දය—සත්වෙති වඤා: පුඤ්ඤායා: අභිඤ්ඤිත් සාධුඤා:

	942	
බජා නාමය.....	ඔජ f (නු යාපනාය ව) ඔජෙ. (දිනති බලෙසු ව)	Juice of the body ; splendour ; strength.
නිසාමන නාමය..	(අථො) නිසාමනං, (වුතනං) (දසසනෙ සවණෙ පි ව)	Seeing ; hearing.
	943	
ගබ්‍හ නාමය.....	ගබ්‍හො. (කුච්ඡ්ඵසතො ව කු ච්ඡ් ඔ ව ර කෙ සු ව)	A fœtus in the womb ; womb ; an inner apart- ment.
අපද්‍යන නාමය	(බබ්‍හෙන ති) ¹ පද්‍යනං, (ව ඉනිචුතො ව ක මි නි)	Separation ; a tale ; action.
	944	
නිලක නාමය.....	(චිතතකෙ රුකං ගෙදෙ ව) නිලකො. (නිලකාලකෙ)	Something applied on the forehead ; a species of tree ; a mole on the body.
පටිපනති නාමය.	(සීලාදෙ) පටිපනති f (නී බොධෙ පනති පවතනිසු)	An observance of the religious precepts ; in- tellect ; attainment ; practice.
	945	
පාණ නාමය.....	(අසුමිති ව බලෙ) පාණ. (සතො හදයගා නිලෙ)	Life ; power ; an animal ; breath of life.
ජන්ද නාමය.....	ජන්ද. (වසෙ අධිඤ්ඤායෙ වෙදෙ ² වජා ³ නුට්ඨකාදීසු)	Subjection or posses- sion ; agreeableness ; a Véda ; desire ; poetical metre.
	946	
බස නාමය.....	(කාමො සාදෙ සමුහසමි) බසො. (වෙගෙ ජ ලසස ව)	The floods of sensual pleasures, &c., multi- tude ; velocity ; a stream of water.
කපාල නාමය.....	ක පා ලං, (සිරස සී මිති ස වා දී ස ක ලෙ පි ව)	The skull ; a potsherd.

බජා නාමය—ශරීර යාපනයකරන් නාචුරසොජස්ස දීපති, ශකති
 නිසාමන නාමය—දඤ්ඤා, ශ්‍රවණ යන මෙහි. (නසුං) [යනමෙහි.
 ගබ්‍හ නාමය—මාතෘකුඤ්ඤායෙහි වසනසභ. කුඤ්ඤ. ගබ්‍හා. මෙහි.
 අපද්‍යන නාමය—තෙද, පුරුණවෘත්තවයනී, කමී, යන මෙහි.
 නිලක නාමය—නිලක, වෘක්ෂතෙද, තලකාලාල්, යන මෙහි.
 පටිපනති නාමය—සීලාදියේ ඤාණි ද්‍රාපනි ද්‍රවෘත්තිය යනමෙහි.
 පාණ නාමය—ජීවිත. ශකති. සභ. හෘදයගතවුවාන. යනමෙහි.
 ජන්ද නාමය—සනතකබව, රුචි, වේද, ඉච්චා, අනුචුල්වෘත්තී
 ආදී ජන්දස්, යන මෙහි. (සුං නසුං)
 බස නාමය—කාමොස හවොසාදිය. රුචි. වෙග. ජලද්‍රව්‍ය.
 කපාල නාමය—හිස්කබල්, කලකබල් ආදිය, යන මෙහි. (නසුං)

	947	
ජටා ශබ්දය	(වෙණුවාදී සාධා ජලයමි. ලග්ගතෙස) ජටා f1(ලග්ග)	The tangled branches of a clump of bambu trees; dishevelled hair; lust.
සරණ නාමය	සරණං, (තු වට්ඨෙ ගගෙස රකඛිතස්මි ච රකඛිණේ)	Killing; a house; a preserver, preservation.
	948	
කහනා නාමය.....	(ඵයං)කනනා f(ප්‍රියෙ)කනනා. (මනුසෙසු සො තී ලිභිතො)	A commendatory term descriptive of a woman; a commendatory term descriptive of a man, m. f. n.; beautiful.
ජාල නාමය.....	(ගවතෙකි තු සමුහෙ ච) ජලං, (මට්ඨාදී ඛකිතො)	A window; multitude; a net.
	949	
කිං ශබ්දය	(පුච්චායං භරතාය චා- 2නියමෙ) කිං : (නිලිභිකං)	What, interrogative; a particle indicating contempt, uncertainty or doubt.
සධා නාමය.....	(සසථෙ නිසු නිචාපෙ*) සධං, සධා f (ච පච්චයෙ)	A devout man; a charitable gift; religious belief.
	950	
බීජ නාමය.....	බීජං, (ගෙතුමහි අභීස්මි අගජතෙ ච දී ස්ස නි)	A cause; seed; the virile member.
පුබ්බ නාමය.....	පුථබ්බා. (පුථය ඤාතොආථෙ සො දීසාථෙ නිලිභිතො)	Pus, matter; presence; prior, east.
	951	
ඵල නාමය.....	(ඵලචිතෙත භෙතු කතෙ ලාගෙ ඛඤ්ඤදිතෙ) ඵලං,	Thought of rewards; result; fruits or corn.
ආගම ශබ්දය.....	(ආ ග ම තෙ තු දී සා දී නිකායස්මි ච) ආගමො.	Coming; the dīgha and other nikāyas, books containing the doctrines of Buddha.

ජටා ශබ්දය—භුණුගස් ආදීන්ගේ ශාඛා ජල, අවුල් හිසකේ, තෘෂ්ණ, යන මෙහි. (සු)

සරණ නාමය—හිංසා, ගෘහ, රක්ෂාකරත්තාහු, රක්ෂා, යන මෙහි.

කහනා නාමය—ප්‍රියාව f වලලභයා: මනොභරණී. යන මෙහි.

ජාල නාමය—ජලකවාට, රැඹි, මත්ස්‍ය මංගාදීන් බඳනා දූල්,

කිං ශබ්දය—පෘච්ඡා, ගහී, අනියම, යන මෙහි. (හ)

සධා නාමය—ශ්‍රධාසනිතයා: නිචාප. f භාදනිලල. f යන මෙහි.

බීජ නාමය—කාරණ, ආට, නිමිති, යන මෙහි. (නපු)

පුබ්බ නාමය—පුයා. අනිච්ච. ආදී. දීසාදීය: යන මෙහි.

ඵල නාමය—විපාකසින්, ගෙතුකෘත, ප්‍රයොජන, ධානකදිය,

ආගම ශබ්දය—ආගමන, දීඪී මධ්‍යමාදී නිකාය, යන මෙහි.

* “පෙකාදිතං කතබ්බ පුජදාගෙ” යනු විකාසි.

	952	
සහනාන ශබ්දය..	සනතානො. (දෙවරුනෙක ව වුනො සනතනිය මෑදු)	A celestial tree; race.
අනුනතර නාමය..	(උතර විපරිතෙ ව සෙසේ වා) ¹ නුතරං. : (නිසු)	Unable to answer ; excellent.
	953	
විකකම් නාමය...	(සනති සමනතියං වුනො කනති මනෙත ව) විකකමො.	Power, walking.
ජාසා නාමය... ..	ජා යා f (තු ආනපාභාවෙ ප වි බි බ්ව ප භා ය ව)	Shade ; image ; res- plendence.
	954	
සමම } නාමය. නිදස }	(ගිමො) සමමො. නිදසො. (ව උණන සෙදජලෙ පඵ)	The hot season ; heat ; perspiration.
කප්පන නාමය..	කප්පනං, (කනතො වුනිං විකපෙස සජ්ජනෙ තීයං)	Cutting ; thought or reflection ; caparison- ing an elephant or a horse.
	955	
අභ ශබ්දය.....	අභා. (දෙසෙ බහු මන) 2හං, (නථා 3වයව හෙ තු සු)	Name of a country ; a member or limb ; a cause.
වෙනිස නාමය....	(දෙවොලෙ ව ඵ්ඵසමිං) වෙනියං, (වෙනියඤ්ඤම)	A temple ; monu- ment ; a sacred tree.
	956	
සජ්ජන නාමය....	සජ්ජනො : (සාධු සුර්සෙ) සජ්ජනං, (කප්පනෙ ඵව)	Virtuous man ; or- namenting.
සුපින නාමය.....	සුපිනං, (සුපනෙ සුනි- විඤ්ඤනෙ ව මනිතීයං)	Sleep ; a dream.

සහනාන ශබ්දය - දිව්‍ය වෘක්ෂ, ප්‍රබන්ධ, යන මෙහි. (පුං)
 අනුනතර නාමය - උත්තරයට විරුඬ, ශ්‍රේෂ්ඨ, යන මෙහි. (නි)
 විකකම් නාමය - බලසමන්, පද විකෂේපමාත්‍ර, යන මෙහි (පුං)
 ජාසා නාමය - සෙවන, පිළිබිඹු, කානති, යන මෙහි. (සනි)
 සමම, නිදස නාමය - ග්‍රීෂ්ම සෘතු, උෂ්ණ, සම්මජල, යන මෙහි.
 කප්පන නාමය - කැපීම, විතකී අසොදිත් සැදීම යන මෙහි.
 අභ ශබ්දය - එනම් දෙශ, අවයව, කාරණ, යන මෙහි.
 වෙනිස නාමය - දෙවොල, වෛනස, පූජාවෘක්ෂ, යන මෙහි.
 සජ්ජන නාමය - සත්පුරුෂ, (නි) සැදීම, යන මෙහි. (නපුං)
 සුපින නාමය - නිද්‍රා, (නපුං) සව්පන, යන මෙහි (පුං නපුං)

	957	
සහනිධි ශබ්දය...	(පච්චිකෙඛ සනනි ධානෙච්ච) ස නනි ධි. (පර්නිතනිතො)	Presence; proximity.
හිසා නාමය.....	හිසෙක. (බහුතරතෙච්ච සො) (සුතරතෙච්ච චෑයං හතෙව)	Abundance; again.
	958	
දිබ නාමය.....	(විස ලිතන සතෙර) දිබො. දිබො : (ලිතන නිලිනිතො)	A poisoned arrow ; smeared or anointed.
අබ්වාස නාමය..	(වාසෙ ධුපාදි සංඛාතෙර) ² ධ්වාසො. (සමුප ච්චිතො)	An abode, adjusting with perfumes, acquiescence.
	959	
විසාරද නාමය...	වුතොතා විසාරදො : (නිසු) (සුභගතෙඛ ච පඛිතො)	Very bold or confident ; wise.
සිසු නාමය.....	(අඵ) සිසුං, (මධුච්චිතෙච්ච) වුතන මොදන සමතෙව)	Beeswax ; a grain of boiled rice.
	960	
කසාස නාමය...	(උචෙ වනෙණ රස තෙතෙද) කසාසො. (සුරහි මහි ච)	Exudation of a tree ; colour ; astringent taste ; perfume.
උගගමන නාමය...	(අඵඵ) උගගමනං, (වුතන- මු ප නත ඛ ග නි සු ච)	Birth ; rising up.
	961	
ඵරුස නාමය.....	(උචෙ නිච්චුර වාචායං) ඵ රු සං : (වාචු ලිනිකං)	Harsh ; rude.
පවාහ නාමය.....	පවාහො. (තඬු චෙචෙ ච ස නි සස නි ප ච තනි යං)	Stream of water ; tidings.

සහනිධි ශබ්දය—සමලුඛ, සනනිධාන, යන මෙහි. (සුං)
හිසා නාමය—අනිබහුලාභී, සුතරභී, යන මෙහි. (නි)
දිබ නාමය—විසපෙච්චි, (සුං) පර්නාචිතාභී : යන මෙහි. (නි)
අබ්වාස නාමය—නිවාස, සුවදදුම්කැවිම්ආදී සංසකාර, ගිවිසිම්,
යන මෙහි (සුං)
විසාරද නාමය—අනිසසිත් ප්‍රගලහයා, ප්‍රාඤ, යන මෙහි. (නි)
සිසු නාමය—මීඉටි, බත්සුල, යන මෙහි. (නසුං)
කසාස නාමය—උච, වනෙණ, කසාස රස, සුගඛ, යන මෙහි. සුං
උගගමන නාමය—උතපනි, උභිවගනි, යන මෙහි. (නසුං)
ඵරුස නාමය—රුඤ්චසනු, කනීඤ චචන, යන මෙහි. (නි)
පවාහ නාමය—ජලචෙග, ප්‍රවාහනි, යන මෙහි. (සුං)

	962	
පරයන ශබ්දය..	(නියසගෙ තපාගේ ඉගේ) ප ර යනු ¹ (පදං නිසු)	Attending upon; addicted to; agreeable.
කවුක නාමය.....	(කවවෙ වාරබාණේ ච නිමෙමාකෙපිව) කවුකො.	Armour, cuirass; the slough of snakes.
	963	
නඹ නාමය.....	(ලොභ හෙදෙ මනං) නඹං, නඹො: (රතෙන නිලිනිකො)	Copper, n.; red coloured, m. f. n.
අවසින නාමය ...	(නිසුච) ¹ වසිතං: (කුතෙ අවසානගතෙ මනං)	Understood; concluded.
	964	
පටිපාදන නාමය.	(බොධනෙ ච පදනෙ ච විසෙසුඤ්ඤං) පටිපාදනං,	Instruction, imparting.
මරු ශබ්දය.....	(සෙලෙ නිජුලදෙසෙ ච දෙවනාසු) මරු. ² (දිතො)	A rock; a region void of water; a deity.
	965	
සසු නාමය.....	සසු, ³ (මාසුධ ගනෙසු ලොකෙ) සනො. (ච සවයෙ)	A weapon; a science; metal; multitude.
චුනති නාමය.....	(ජීවිකායං වි ච ර තෙ චනනතෙ) චුනති f (නාර්යං)	Livelihood; exposition; tidings.
	966	
පරකකම නාමය...	(වි රී ගෙ සු ර භා වෙ ච කරීයති) ප ර කක මො.	Strength, valour.
කඹු නාමය.....	(අථ) කඹු. (මනො සංඛෙ සුවතෙණ චලගෙ පි ච)	A conch-shell; gold; a ring worn on the wrist or ankle.

පරයන ශබ්දය—ආශ්‍රය, තනපරයා, ප්‍රිය වසතු, යන මෙහි. (න)
 කවුක නාමය—සනනාග. අනි. සඵයන්ගේ සැව. යන මෙහි.
 නඹ නාමය—ලොභ විශෙස, (නසුං) රතන වසතු: මෙහි. (න)
 අවසින නාමය—නිඤ්චිත, නිජාප්‍රාපන, යන මෙහි. (න)
 පටිපාදන නාමය—භූතවිම, දීම, යන මෙහි. (නසුං)
 මරු ශබ්දය—ගල්, නිරුදක ප්‍රදෙශ, දෙවියන්, යන මෙහි. (සුං)
 සසු නාමය—ආසුධ, ශාසතු, (නසුං)ලොක, සමුහ, මෙහි. (සුං)
 චුනති නාමය—ජීවිකා, වකඛකන, ප්‍රවෘතති, යන මෙහි. (සනු)
 පරකකම නාමය—වීයනී, ගුරුච, යන මෙහි. (සුං)
 කඹු නාමය—සකි, රන්රන්, වලලු, යන මෙහි. (සුං)

	967	
සර නාමය	සරෙ; (කමෙ අකාරදෙ, සදෙද වාපිමහි නිකීයං)	An arrow; a vowel; a sound; a lake or pond.
බර නාමය.....	(උච්ඡෙසා ති බිණෙ නිසු) (ගද්‍රහෙ කකමෙ) බරෙ.	Rough; sharp-point- ed or edged; an ass; a saw.
	968	
ආසව නාමය	(සුරගො 1පද්දවෙ කාමා- 2සවාදිමහි ව) ආසවො.	Toddy or intoxicat- ing beverage; danger; sensual desires, or the desire of renewed ex- istence after death.
උපබ්බි නාමය.....	(දෙහෙ චුණො රථගෙ ව චතුරෙ පබ්බු) 3ප බි.	The body; a part of a carriage; any of the four kinds of bondage.
	969	
වනච්ඡි නාමය.....	වනච්චි, (තතං කාරණෙ දරෙබ්බි භුහෙදෙ රතනතතො)	Cause; substance; the site of a habita- tion; the three pre- cious things,—viz., Buddha, his doctrines, and his priests.
සකබ්බි නාමය.....	සකබ්බා. (දෙවෙ මහාරුපේ කුවෙර 4භුවරෙ නරෙ)	A demigod; any one of the four guardian deities of the four quarters of the world; any one of the attend- ants of Cūvera.
	970	
පීඨ නාමය.....	(දුර්බමෙ පීඨි කා යං ආපණෙ) පීඨි, 5(මාසනො)	A small wooden bench or stool; plat- form on which articles are exposed for sale; a shop; a seat.
පටිකබ්බාර නාමය.	(පර්වාරෙ) ප රී කබා රෙ. (සමනාරෙ ව විභුසණෙ)	Provisions, requisites, or jewels.

සර නාමය—සර, අකාරදී සවර, ශබ්ද, නවාක, යන මෙහි. පි.
බර නාමය—උච්ඡෙසපඨිආති වසතු, තිකුණ, කොටඵවන්, කියත
යන මෙහි. (භි)
ආසව නාමය—සුර, උපද්‍රව, කාමාදී ආශ්‍රව, යනමෙහි. (සුං)
උපබ්බි නාමය—ඔර්, රථාවයව, සතර උපබ්බි, යන මෙහි (සුං)
වනච්චි නාමය—හෙතු, ද්‍රව්‍ය, භූමිවිශෙෂ, නුනුරුවන්, යනමෙහි.
සකබ්බි නාමය—දෙවතාවන්, වරන් රජුන්, වෛශ්‍රවණයාගේ
සෙවකයන්, යන මෙහි. (සුං)
පීඨ නාමය—කොලොඹු, පුටු, සල්පිල්, ආසන, යනමෙහි. නසුං.
පටිකබ්බාරනාමය—පිරිවර, උපකරණ, අලංකාර, යන මෙහි. සුං.

	971	
පඤ්ඤානති නාමය	(වොහාරස්මි ච ධීපනෙ) පඤ්ඤානති f (ක්වීපකාසනෙ)	Usage; enactment ; publishing.
පටිභාන නාමය....	පටිභානං, (තු පඤ්ඤාය 1 මු පභීත ගිර ය ච)	Wisdom; a thing comprehended by pre- sence of mind.
	972	
හෙතු නාමය.....	(ච ච නා ච ය වෙ මු ලෙ කථිතො) හෙතු. (කාරණේ)	A part of speech ; root of evil, such as avarice, &c.; cause.
ගහණි නාමය..	(උදරෙ තු තථා පා චා- නලස්මි) ගහණි f (ක්වීයං)	The belly; the in- ternal fire which pro- motes digestion.
	973	
පිය නාමය.....	පියො. (හතාර් ජයා යං) පියා f (ඉථෙචි පියො නිසු)	A husband; a wife, m. f. n.; desired.
සම ශබ්දය.....	(යමරපෙ තු සු ග ලෙ සංයමෙ ච) යමො. (හවෙ)	Yama, the sovereign of the infernal regions or the judge of depart- ed souls; a pair or couple; abstaining from the indulgence of sensual gratification.
	974	
මධු නාමය.....	(මුද්දිකස්ස ච පු ථා ස්ස- රසෙ බුඤ්ඤ) මධු, 2(දිතං)	Wine obtained from grapes; nectar of flowers; honey.
විනාන නාමය.....	(උලොලෙ තු ච විනාතෙ විනානං; (සුනන පුංසතෙ)	A canopy; expansion.
	975	
අමන නාමය..	(අපවගො ච සලිලෙ සුධායම) 3මනං, (මනං)	Nirvána; water ; ambrosia.
නම නාමය.....	(මොහෙ තු නිමිතෙ සාමෘ- තූණේ) නම ; 4(මනික්වීයං)	Ignorance, darkness, or blackness.

පඤ්ඤානති නාමය—ව්‍යවහාරි පණවානිබ්බිච්චි ප්‍රකාශනිර්මි මෙති.
 පටිභාන නාමය—ඤ්ණ, ස්ථානොචිතව වැටහුනු වචන, මෙති.
 හෙතු නාමය—වාකතවයව. ලොභාදි මූල. ප්‍රත්‍යය. යන මෙති.
 ගහණි නාමය—කුණි, පාකාගනි, යන මෙති. (සත්‍රී)
 පිය නාමය—වලලහ, (පුං) ජායසී, (සත්‍රී) ඉඤ්(නි) යන මෙති.
 සම ශබ්දය—යමරප, සුග, වුත, යන මෙති. (පුං)
 මධු නාමය—මුද්දිකඵලරස, කුසුමරස, මී, යනමෙති. (හපුං)
 විනාන නාමය—විසන්, විසන්ඤ්ඤා, යන මෙති. (පුං හපුං)
 අමන නාමය—නිච්චාණ, ජල, දිව්‍ය භොජන, යන මෙති. (නපුං)
 නම නාමය—අඤ්ඤා, අකාමාර, සාමෘතූණ, යනමෙති. පුං හපුං

	976	
කමු ශබ්දය.....	(බර වා 1කාර්යෙ නිසු) රසමිති පුරි සෙ) කවු:	Austere; improper act; pungency.
පුසුසු නාමය.....	(පබිතෙ සුකතෙ) පුසුසු, (මනුසුසු පාවතෙ නිසු)	Virtue or merit; pleasing; pure.
	977	
රුකම නාමය.....	රුකො. (දුමමිති ඵරුසා 2සිතිබෙසු ව සො නිසු)	A tree; fierce; rough; coarse.
සමනව ශබ්දය.....	(උප්පතනිගනතු හෙතුමිති සගෙ සුතෙක ව) සමනවො.	Birth; cause; attachment; semen.
	978	
හිමිනන ශබ්දය.....	නිමිතන, (කාරණේ චුතනං අ හ ජ තෙ ව ල ජ තෙ)	Cause; membrum virile; a mark.
ආදි ශබ්දය.....	ආ දි. (සීමා පකා රෙසු ස මි පෙ 3වයවෙ මතො)	A limit or boundary; manner; vicinity; a limb or member or component part.
	979	
මහන නාමය.....	(වෙදෙව මනනණ) මනනා. මනනා f (පසුසුසු මුච්චිතෙ)	The Védas; secret counsel, wisdom.
අනස නාමය.....	අනසො. (වෘසතෙ වෙව ස ත්ඨ ස්ස ති වි ප තනි යං)	Calamity; loss of substance.
	980	
අරුණ නාමය.....	අ රු ණ. (රංසිගෙදෙවො වෘතන රගෙ ව ලොභිතෙ)	The dawn; dark red, redness.
අනුබ්ධි නාමය.....	අ නු බ් ඩි. (තු පතනා නිවතෙත නසනකබරෙ)	Constant pursuit of some laudable object; in grammar, an indicative or servile letter.

කමු ශබ්දය—කකීශ වසතු: අකතීවෘ: කවුකරස. යන මෙහි.
 පුසුසු නාමය—කුසල්, (නසු) සුසුර, පවිත්‍ර, යන මෙහි. (න)
 රුකම නාමය—වෘක්ෂ, පරුෂ: සිතිදුතොවන වසතු: යන මෙහි.
 සමනව ශබ්දය—උප්පතනි, හෙතු, ආල්ම, සුකල, යන මෙහි. පුං.
 හිමිනන ශබ්දය—හෙතු, වසතුගුණ, විශ්වා, යන මෙහි. (නසු)
 ආදි ශබ්දය—මයසාද, පුකාර, සමීප, අවයව, යන මෙහි. (සු)
 මහන නාමය—වෙද, මනතුණ, (පුං) පුඤ, f යන මෙහි. (සනු)
 අනස නාමය—උපලව, අනසී, යන මෙහි. (සු)
 අරුණ නාමය—රඤ්චිගෙෂ, මදක් රත, රත, යන මෙහි. පුං.
 අනුබ්ධි නාමය—පුසුතනාගේ අනිවෘතනි. නසනසුදු අසුර.

	981	
අඛනාර ශබ්දය..	අචනාරො. 1(චනරණේ නිසංසම්. විචරෙ පඤ්ච)	Descent (from above); a ferry or landing place; a fissure.
ආකාර ශබ්දය....	ආකාරො. (කාරණේ චුතොතො සංඝායානො ඉතිතො පි ච)	Cause; a sign; indication of sentiment by gesture, &c.
	982	
උග්ග නාමය.....	(සුද්දිඤ්ඤි නනගෙ ඛනතා) උගගො. (නිබ්බද්ධි සොනිසු)	The son of a man of a Sudra woman by a Kshatriya man; severe or fierce.
පධාන නාමය.....	පධානං, (නු මහාමනො පකතං ගගා ධි නිසු ච)	The king's prime minister; nature; supreme; steadiness.
	983	
කලල නාමය...	කලලං, (පහානො නිරොගො සජ්ජ දුතකඛසු නිසු නං)	Morning or early dawn before sunrise; healthy; performed; clever.
කුහණ නාමය.....	කුහණ f (කුච චර්යායං) කුහණො: (කුහකො නිසු)	Deceit; hypocritical.
	984	
කපොන නාමය...	කපොනො, (පකඛි තෙදෙ ච දිසො පාරපනෙ ඵ ච)	A species of bird; a pigeon.
සාරද නාමය	සාරදෙ. (සරද්ද ඛතො අප්පගගො මනො නිසු)	Produced at the autumnal season; unskilful.
	985	
කකකස නාමය...	(නිසු ඛරෙ ච කඨිතො) කකකසො: (සාහසප්පිගෙ)	Rough; hard; addicted to unmerciful acts.
කොපින නාමය...	(අකාරගෙ නු ගුයාගො විරෙ) කොපින, 2(මුච්චිතො)	Improper act; private part; a bark.

අඛනාර ශබ්දය—බැසීම, තොව, රඤ්ඤ, යන මෙහි. (සුං)
 ආකාර ශබ්දය—හෙතු, සංඝායන, ඉතිකිරීම්, යන මෙහි. (සුං)
 උග්ග නාමය—සුද්දිඤ්ඤියටද, ගුලසුඤ්ඤියගේ පුතා. නිවාඤ්ඤි: මෙහි.
 පධාන නාමය—මහාමාත්‍ය, ප්‍රකෘති, නායක වසතු, වීර්‍ය, මෙහි.
 කලල නාමය—ප්‍රකෘෂ්, නිරෝගීන්: සදනලදද: දඤ්ඤ: යන මෙහි.
 කුහණ නාමය—චමාත්‍රියා f සත්‍රී. කුහකයා: යන මෙහි. (නි)
 කපොන නාමය—පසි විගෙෂ, පරවි, යන මෙහි (සුං)
 සාරද නාමය—සරතකාලොතපනන, නුච්චුටින් යන මෙහි. සුං
 කකකස නාමය—රුඤ්ඤ: දුඤ්ඤ: දරුඤ්ඤ: කාමාත්‍රිකා:
 කොපින නාමය—අකාරීව්‍ය, ගුයාගෙදෙ, වැහැර, යන මෙහි.

	986	
කදලි නාමය.....	(මිගහෙතෙද පනාකායං මොවෙ ව) කදලි f (නීයං)	Sort of deer ; a flag or banner ; the plantain.
දකඛිණ නාමය....	දකඛිණ f (දුතහෙතෙද ව වාමනොඤ්ඤාමිති) දකඛිණ.	A gift or charitable donation ; right, not left.
	987	
දුතියා නාමය.....	දු ති යා f (භර්යාය ව විනන මුජුරණියං මනා)	A wife ; second.
ධුමකෙනු නාමය..	(අථුප්පාතෙද සියා) ධුම-කෙනු. (වෙසසා නරෙ පි ව)	A comet ; fire.
	988	
නිසසරණ නාමය	(භවනිගගමනෙ යානෙ වාර) නිසසරණං, (සියා)	Nirvāna or exemption from further transmigration ; journey ; the entrance, the passage in or out of a house ; the entrance through the house door.
නිසාමක නාමය .	නි යා ම නො: (පොනවාතෙ නිලිගො සො නියනාර)	The steersman or rower of a vessel ; a charioteer.
	989	
නිරොධ නාමය.....	(අපවිගෙග විනාසෙ ව) නිරොධො. (රොධනෙ පෘථ)	Nirvāna ; exemption from further transmigration ; annihilation, destruction ; shelter or protection.
පවිහස නාමය.....	(භයෙ) පවිහයං, (වුතන) නිලිගං නං භයංකර)	Horror, n. ; terrific or terrible.

කදලි නාමය—මිගවිශෙෂයක් f ධවජ f කෙසෙල් f යන මෙහි.

දකඛිණ නාමය—දුතවිශෙෂයක් (සත්‍ර) වාමභාගයෙන් අනෘ භාගය, යන මෙහි. (පුං)

දුතියා නාමය—භායනීච, දෙදෙනක් හුගේ පිරිම, යන මෙහි.

ධුමකෙනු නාමය—වතුග්‍රහාදිය, වැනි, යන මෙහි. (පුං)

නිසසරණ නාමය—සංසාරයෙන් නිෂක්‍රමණ, ගමන්, වාර. යන මෙහි. (නපුං)

නිසාමක නාමය—ඔරුපදනකු: රථපදනකු: යන මෙහි. (ත්‍රි)

නිරොධ නාමය—නිවිණ, විනාශ, ආවරණ, යන මෙහි. (පුං)

පවිහස නාමය—භය, (පුං) භයානක වක්‍ර: යන මෙහි. (ත්‍රි)

	990	
පිටක නාමය.....	පිටකං, (භාජනෙ වූතනං න චේ ව ප ර් ය නනි යං)	A vessel; the body of the doctrines.
වලී ශබ්දය.....	(ජරසීඵල ව ඔසමි. උ ද ර ගෙ ම නා) වලී f	Skin softened by old age; wrinklets appear- ing about the middle part of the body.
	991	
හිභන ශබ්දය.....	හිනනං: (විදුර්තන ඤ්ඤායමි. නිස්සිතෙ වාචි ලිහිතං)	Split; other or dif- ferent; connected.
හෙද ශබ්දය.....	(උපජපෙ මනො) හෙදො. (විසෙසෙ ව විදුරණ)	Putting friends at variance by slanders; tearing, breaking.
	992	
මඩල ශබ්දය.....	ම ඛ ලං, (ගාමසන්ධුගෙ බි බෙ ප ර් ධි ර සි සු)	A multitude or clus- ter of villages; the disc of the sun or moon; circumference; a mul- titude.
සාසන නාමය... ..	(ආණය මාගමෙ ලෙබෙ) සා ස නං, (අනුසාසන)	An order; religion; epistles; admonition.
	993	
සිඛර නාමය.....	(අග්ගො තු) සිඛරං. (වාගයා- මයවිජ්ඣන කණටතෙ)	The summit; iron instruments made for performing.
සමපනනී } නාම2 සමපද }	(ගුණකංසෙ ව විහවෙ) සමපනනී f (වෙව) සමපද f	Excellence; good qualities; abundance.
	994	
බම නාමය.....	(භුබනරිසු) බමා f (ගොග්ගා හිතෙ සුතන) බමො: (නිසු)	The earth; patience, m. f. n.; a fit person; benevolent; propriety.

පිටක නාමය—භාජන, පයඝීපනි, යන මෙහි. (නසුං)

වලී ශබ්දය—ජරවෙන් සිඵලවූවමී f බඩරලි f යන මෙහි. සත්ථි.

හිභන ශබ්දය—පලතලද්ද: අනකඝී: නිස්සිතාඝී: යන මෙහි.

හෙද ශබ්දය—තෙලාමිකියා බිදීම, විශෙෂ, පැලීම, යන මෙහි. සුං

මඩල ශබ්දය—ග්‍රාම සමූහ, වතුසුයඝීඝීන්ගේ බිඹ, පර්වෙස, සමූහ, යන මෙහි. (නසුං)

සාසන නාමය—ආඤ, ආගම, හසුන්පත්, අනුශාසන, යන මෙහි.

සිඛර නාමය—මුද්‍රන, යකඝීත්තල විදිනාකවූව, යන මෙහි.නසුං

සමපනනී සමපද නාමවය—ගුණන්කඝී, සමඝී, යන මෙහි.සත්ථි

බම නාමය—භූමි f ඤමො f සත්ථි ගොඝයා : හිතාඝී : සුතනාඝී,
යන මෙහි. (නු)

අඩ නාමය.....	995 අඩො. (භාගෙ පථේ කාලෙ එකං සෙ ඩා වෘය මහවෙ)	A half; road; time; certainty.
කජ්ඝ නාමය.....	(අථො) කර්සං, (වච්චසමි. වුච්චතෙ චතුරමමිතෙ)	Excrement; a measure of four amunu.
උසහ නාමය....	996 උසහො. 1(සධගො සෙඨේ-සු 2ස හං, චී ස ය ට්ඡී යං)	Usabha, a medicinal drug; a bull or an ox; eminent; a measure of length, an isba equal to 20 yattis, one yatti equal to seven cubits.
පාලී ශබ්දය.....	(සෙතුමිං තනනි පනති සු නාරියං) පාලී f (කථානො)	A ridge or bank generally in a paddy field; quotation or extracts; a line; the Pali language, so called from the regularity of its structure.
කම ශබ්දය.....	997 කටො. (ජයෙඤ්චි නිමිතොති ලෙඤ්චෙ සො කතො නිසු)	Conquest; pudendum muliebrem; a sort of mat, not woven but having the rushes sown together, m. f. n.; performed.
ජගති නාමය.....	(මහියං) ජ ග ති f (වුතො ම ඤ්ච ල ඤ්ච ව ඤ්ච නි)	The earth, the floor of a terrace near a house.
නිකක නාමය.....	998 (චිතකෙක මථිනො) තකෙකො. (තථා සුචි ඵලෙ මතො)	Reasoning in one's own mind; butter-milk mixed with water; date fruit.
සුදස්සන නාමය...	සු ද ස්ස නං, (සකකපුරෙ නිසු තං දුදද සෙ තරෙ)	The city of Sakra. m. f. n.; beautiful, pleasing to the sight.

අඩ නාමය—කොටස්, මාලී, කාල, එකානානාඤ්චි, යන මෙහි. (සුං)
 කජ්ඝ නාමය—වච්ච, සතරමුණ, යන මෙහි. (භසුං)
 උසහ නාමය—ඉෂඩ ව්ගෙෂයෙකි, ගොපදාඤ්චි, ග්‍රෙෂ්ඨි, (සුං) යඤ්චි විස්සකි, යන මෙහි. (භසුං)
 පාලී ශබ්දය—මියර, පාඨ, පනනි, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 කම ශබ්දය—ජය. සත්‍රී නිමිතො. කලාල. කරණලද්ද: යන මෙහි.
 ජගති නාමය—භූමි, ගාභාලිඤ්චියාගේ අඛණ්ඩාන, යන මෙහි. සත්‍රී
 නිකක නාමය—චිතකී, මොර, හිඳිඵල, යන මෙහි. (සුං)
 සුදස්සන නාමය—ශක්‍රපුර, (භසුං) දැරිනියවු වසනු, මෙහි. භි.

	999	
දීප ශබ්දය.....	දීපො. 1(නනරීප පඤ්ඡන පනිඨා නිබ්බුනිසු ච)	An island ; a lamp; support; Nirvána.
සීන ශබ්දය.....	(බඩනිසිඞ්ග සෙතෙසු නිසු නං මිහිතො) සීනං,	Bound; frequented for support; white; a smile.
	1000	
පජාපති නාමය.	(වීයං) පජපනි f (දුරෙ බුහෙම මාරෙ සුරෙ පුමෙ)	A wife; Brahma; the deity called Mára.
කණ්ණ නාමය.....	(වාසුදෙවෙනතතෙක)කණ්ණා. (සො පාපෙ අසිතෙ නිසු)	Vishnu, the deity so called; Mára, m. f. n. sin; black or dark blue.
	1001	
උපචාර නාමය.....	උපචාරෙ. (උපඨානෙ ආසනෙන 2සුඤ්ඤතරෙපනෙ)	Serving or waiting upon; vicinity; implication.
සකක නාමය.....	සකකා. (ඉඤ්ඤ ජනපදෙ සාකිඨෙ සො බමෙ නිසු)	Sakkra; province inhabited by the descendants of the Sákya race; a man of the Sákya race; a fit person.
	1002	
පටිහාර නාමය. .	(චජ්ජනෙ) පරිභාතෙ. (ච සකකාරෙ චෙච රකඛණේ)	Leaving; service; protection.
අජිස නාමය.....	(සොතාපනනාදිතෙ අභ්‍යො) අර්ඨො. (නිසු චිපෙ පුමෙ)	Those who have attained any one of the certain roads to Nirvána, of which there are four, viz., sotáputti, sakadágámi, anágámí and arahanta; eminent; a Brahman.

දීප ශබ්දය—දිවයින, ප්‍රදීප, ප්‍රතිෂ්ඨා, නිව්වාණ, යන මෙහි. (පුං)
 සීන ශබ්දය—බදනාලද්ද: ආශ්‍රිත: බව්ල: මදසිතා, යන මෙහි.
 පජාපති නාමය—ජයාව f බුහම, මාරදෙවතා, යන මෙහි. (පුං)
 කණ්ණ නාමය—ච්ඡණ්ණ, මාර,(පුං)පාප: කෘෂණ: යන මෙහි.(ත්‍රි)
 උපචාර නාමය—උපඨාන, සමීප, අන්‍ය බමීයක්කුගේ ආරෙ පනග, යන මෙහි.(පුං)
 සකක නාමය—ශක්‍රයා, ශාක්‍ය ජනපද, ශාක්‍ය වංශෝත්පන්න යා, (පුං) ඨොග්‍යයා: යන මෙහි.(ත්‍රි)
 පටිහාර නාමය—හැරීම, උපඨාන, රක්‍ෂා, යන මෙහි. (පුං)
 අජිස නාමය—සොතාපනනාදිත්: ශ්‍රේෂ්ඨයා: (ත්‍රි) බ්‍රාහ්මණ. යන මෙහි. (පුං)

	1003	
සුසුක නාමය.....	සුසුකො. (සුසුමාගර ව බාලකෙ ව උලුපිනි)	An alligator; an infant; a porpoise, but, according to some, another fish shaped like a porpoise. A blue water lily; <i>Cassia fistula</i> .
ඉදිවර නාමය.....	ඉ දි ව රං, (මතංනිලු-පාල උදුලපාදපෙ)	
	1004	
අසන නාමය.....	අසතො. (පියතෙ කතෙහි හකමණෙ බිපතො) †සතො,	The tree called in Sinhalese piyá-gaha, <i>Terminalia alata</i> ; the shaft of an arrow; food; throwing aside. A yoke; an office or employment; perseverance; principal; nearness or proximity. Black or dark blue; eaten; a sickle.
ධුර ශබ්දය	(සුගෙ 2ධිකාගර වර්ගය පධානෙවානනිකෙ) ධුරො.	
	1005	
අසිත නාමය	(කාලෙ ව හකමිතෙ නිසු ලවිතො) අසිතො. (සුමෙ)	Discontinuance; invitation.
පචාරණ නාමය	පචාරණ (පවිකෙකපෙ කපිතාලෙක සනාය ව)	
	1006	
ඉදුබිල නාමය	(උමු 1ගර එසිකා එමෙහ) ඉදුබිලො. (මණො එ ව)	A threshold; a post in the front of a city gate. A cloth made of a kind of fibre called niyada; a book; working in clay.
පොකක නාමය.	පොකකං, (මකවිවතෙ ගතෙ ලෙපකදී කමෙති)	
	1007	
ධකුකු නාමය.....	ධකුකු, (සාලකදිකෙ වුතනං) ධකුකු; (සු ආකුචනිතනිසු)	Corn, m. f. n.; blessed or happy. The hand; an animal or sentient being; wooden instrument for smoothing the ground, or a sort of trowel.
පාණි ශබ්දය.....	පාණි. (හතෙ ව සතො හු-ස ණා කරණිං මතො)	

සුසුක නාමය—කිඞුඵත්. බාල. මහාස විශෙෂයක්. යන මෙහි.
 ඉදිවර නාමය - නිලොත්පල, අසලගස්, යන මෙහි. (නසුං)
 අසන නාමය—පියාගස්, සැර, කැම, දුම්ම, යන මෙහි. (සුං)
 ධුර ශබ්දය—වියදඩු, ධුර, වියදී, ප්‍රධාන, සම්ප, යන මෙහි. (සුං)
 අසිත නාමය—කෘමණි, අනුහකන, දුකැත්ත, යන මෙහි. (සුං)
 පචාරණ නාමය—වැලකිම, ආරධනා, යන මෙහි. (සු)
 ඉදුබිල නාමය—එලිපතන, එසිකානාමහ, යන මෙහි. (සුං)
 පොකක නාමය—නියදිත්තල වසත්‍ර, ශාසත්‍ර, ලිපාමි ආදිත්‍රයා.
 ධකුකු නාමය—හැල් වීආදිය, (නසුං) පුණ්‍යවත්තු: යන මෙහි.
 පාණි ශබ්දය—හසා. සච. බිමසිලුධුකරණ දුරුවමහසා. මෙහි.

	1008	
පීන ශබ්දය.....	(නිසු) පීතං: (හලිදාහන හඬේ ව පාසිතෙ සියා)	Yellow; pleased; drunk.
ව්‍යුහ නාමය.....	ව්‍යුහො. ¹ (නිබ්බිබරව්‍යායං බලනකසෙ ගණ මනො)	A road or street through which there is no thoroughfare; array of troops; a multitude.
	1009	
රුග ශබ්දය.....	(ලොහිතාදිමහි ලොහෙ ව රුගො. ව රජතෙ මනො)	Colour; desire; dyeing with some colour.
පදර නාමය.....	පදරෙ. (ඵලකෙ ඝගෙ ප වු ඩ ද ර ය ම පි ව)	A plank, breaking or separation; a large chasm in the earth.
	1010	
සිංසාවක නාමය..	සිංසාවකං, (කසෙරුසස-ඵලෙ මගග සමාගමෙ)	The fruit of a certain water flower called in Sinhalese <i>kohafia</i> ; the meeting of two or more roads.
ඵලා නාමය.....	(බචුලායං ව බෙ ල මහි) ඵලා f (දෙසෙ) 2ල, (මීරිතං)	Cardamom; saliva; fault.
	1011	
ආධාර ශබ්දය.....	ආ ධා රෙ. (වාධි කරණෙ පතතාධාරෙ ලවාලකෙ)	Locative case; the stand or supporter of a cup or other vessel; a moist and fertile plot of ground.
කාර ශබ්දය.....	කාරෙ. ³ (ගහෙදෙ සකකාරෙ සො පුමෙ බක්කාලසෙ)	A sort of tree; a benefit conferred; a prison.
	1012	
කරකා ශබ්දය....	කරකා f (මෙස පාසාණෙ) කරකො. (කුඛිකාය ව	Hail; a vessel for holding water, a water pot.
පනහි නාමය.....	පා පනෙ ව ප ද නි.සම. ගමනෙ) පනහි f (නාර්යං)	Attainment; infantry or foot soldier; marching.

පීන ශබ්දය—රත්වත්: සනතුඤ්චයා: බොනලද්ද: යන මෙහි නී ව්‍යුහ නාමය—විනිවිද නොගිය විදී. සෙනා වනකස. සමුහ. රුග ශබ්දය—රතතාදිවු වණන්, තෘෂණ, රුදීම, යන මෙහි. (පුං) පදර නාමය—පෝරු, බිදීම, මහත්වූ භූමිවිවර, යන මෙහි පුං. සිංසාවක නාමය—කොකටිය ඵල, මාගීනසනධි, යන මෙහි. ඵලා නාමය—ඵත්සාල f කෙල f (සනී) දෙස, යන මෙහි. (නපුං) ආධාර ශබ්දය—අධිකරණ කාරක. පාත්‍රාධාර. තොතෑනි. මෙහි. කාර ශබ්දය—කරගස්, සත්කාර, බක්කාලාධාර, යන මෙහි. (පුං) කරකා ශබ්දය—පාණවෑසි f (සනී) කෙණ්ඩිය, යන මෙහි. (පුං) පනහි නාමය—ප්‍රාපණි f පාබලසෙනග f ගමන් f යන මෙහි. සනී

ජීද, රක්ඛ, විවර යන නාමත්‍රය.....	1013 ජීදො, රක්ඛො, (ව) විවරො, (සුසිරෙර දුසනමහි ව) මුතනා f (තු මුතතිකො)මුතනො, (පසාසාවෙ මුචිතො තිසු)	A hole or vacancy; fault or defect. A pearl; urine, m. f. n.; released.
මුතන නාමය.....	1014 (නිසෙසෙ) වාරණො, (භජී ලිභ භජීසු) වාරණො.	Prohibition; a bird of prey, rather resem- bling an elephant; ele- phant.
වාරණ ශබ්දය.....	දුනො, (වාගෙ මදෙ සුමෙ බබනෙ ලවනෙ බගෙ)	Gift or donation; the temporal juice of an elephant which exudes when the elephant is in rut; purity; divi- sion; cutting.
දුන ශබ්දය.....	1015 (මනොනොසෙ ච නිබ්බානෙ ච්ඡායමෙ) නිබ්බුති f (ජීයො)	Mental gratification; exemption from trans- migration; destruct- tion.
නිබ්බුති නාමය ...	නෙගමො. (නිගමුබ්බුතො තථා පණෙක පජීවිති)	Produce of a large village; a trader.
නෙගම නාමය.....	1016 (භරිතස්මි ච පණෙණ ච) පලාසො. (කංසුකඤ්ඤමෙ) පකාසො: (පාකවෙ තිසු ආලොකස්මි. සුමෙ මනො)	Green; leaf; a tree called <i>kēla-gaha</i> in Siphaese.
පලාස නාමය.....	පකාසො: (පාකවෙ තිසු ආලොකස්මි. සුමෙ මනො)	Public or known; lustre or light.
පකාස නාමය.....	1017 පකකො, (ඵලමහි තා නාසු- මුමෙ පරිණතො තිසු)	Fruit; m. f. n.; des- tructible or perish- able; mature or ripe.
පකක නාමය.....	පිඛො. (ආජීවනෙ දෙගෙ පිඛනෙ ගොලකො මනො)	Livelihood; body; forming into a lump; a lump.
පිඛ නාමය.....		

ජීද, රක්ඛ, විවර, යන නාමත්‍රය—සීදුරා, දෙප, යනමෙහි. නසු-
මුතන නාමය—මුතු f මුතුපල, බසන මුතනවසනු: යන මෙහි.
වාරණ ශබ්දය—වැලකිම, ආත්භිජුලිතිණිත්. ආතුත්. මෙහි.
දුන ශබ්දය—පරිතකග, මද, දුඛ, හෙද, ජේදනු, යන මෙහි.
නිබ්බුති නාමය—සිත් සතුටු f නිවන් f විනාස f යන මෙහි (සනු)
නෙගම නාමය—නිගමොත්තපනන වසනු, ව්‍යවහාරයෙන් ජීවත්
වන්නසු, යන මෙහි (සු)
පලාස නාමය—නිල, පතු, කැලගස්, යන මෙහි. (සු)
පකාස නාමය—ප්‍රකවසනු: (නු) ආලොක, යන මෙහි. (සු)
පකක නාමය—ඵල, විනාශොත්මුඛ වසනු: මුහුකලදෙය: මෙහි.
පිඛ නාමය—ජීවිතවෘත්ති, ශරීර, පිඬුකිරීම, පිඬ, යන මෙහි. සු

	1018	
වට්ට නාමය	වට්ටො. (පුර්වකයෙ කමුච්චා- දිකෙ සො වට්ටුලෙ තිසු)	Expenditure; fate, or the supposed conse- quence of acts com- mitted in a former state of existence, m. f. n.; circular or glo- bular. Carrying back; a door; a porter.
පටිහාර නාමය.....	(පච්චාසාරෙ) පටිහාරෙ. (වාරෙ ව වාර පාලකෙ)	
	1019	
හිරු නාමය.....	(නාරියං) හිරු f (කච්චා හිරුකෙ සා තිලිහිකා)	A woman, m. f. n.; timid.
විකට නාමය	විකටං, (ගුඵ මුත්තාදෙ) විකටො: (විකතෙ තිසු)	- Excrement; m. f. n.; changed in form.
	1020	
වාම නාමය.....	වාමං: (සව්ච්චි නං වාරු විපරිතෙසු තිසව් ඵ)	The left-hand side, m. f. n ; pleasing; con- trary.
ලකඩ නාමය	(සංඛත හෙදෙ සරවෙත ව විහණෙ) ලකඩ, 1(මුච්චිතෙ)	A hundred thousand; a mark of shooting; mark.
	1021	
සෙනි නාමය.....	සෙනි f (නී සමසිප්පිතං. ගණෙ වා වලියච්ච ව)	A company of fellow artists; row or range.
චූණණ නාමය	(සුධායං ධූලියං) චූණණො. චූණණං, (ව වාසචූණණකෙ)	Plaster, mortar; dust; aromatic powder.
	1022	
ජෙසස නාමය.....	(ජෙතතෙඛෙ 2තිප්පසතේ ති- චුචෙ) ජෙසසං: (තිසුදිතං)	Fit for conquest; very celebrated; very aged.
මුච්ච නාමය.....	(භතෙක තු) මුච්චං, (හොතක 3ලොලිතෙ) මුච්චො. (තිසු)	Butter; milk without water, m. f. n.; stirred up or agitated.

වට්ට නාමය—වැටුප්. කම්විපාක වෘතාදිය. වටදෙය. යන මෙහි.
 පටිහාර නාමය—නැවත ගෙණයාම. වාර. දෙරටුපාල. මෙහි.
 හිරු නාමය—සුත් f (සු) හිරුකයා: යන මෙහි. (හ)
 විකට නාමය—මල මුත්තාදිය, (හසුං) විකාරප්‍රාප්ත: යන මෙහි.
 වාම නාමය—වාමනාග, සුඤ්ඤා: වරුඛාසී: යන මෙහි. (හ)
 ලකඩ නාමය—සංඛත විශෙෂ, ලක්, විහත, යන මෙහි. (හසුං)
 සෙනි නාමය—සමානසිල්පිත්ගේ සමූහ f පටිපාටි f යන මෙහි.
 චූණණ නාමය—සුඤ්ඤ, ධූලි, (සුං) වත්සුඤ්ඤ, යන මෙහි. (හසුං)
 ජෙසස නාමය—දීනිය යුක්ත: අතෘතියෙන් ප්‍රශංසා: අති වෘඩ.
 මුච්ච නාමය—මොරු, (හසුං) අලලතලද්ද: යන මෙහි. (හ)

	1023	
අබ්භුත නාමය....	අබ්භුතො: (විජ්ජිතෙ නිසු පණ්ණෙවො)¹ බ්භුතො. (සුමෙ)	Surprising; wager.
මෙවක නාමය...	මෙවකො: (සුච්ඡුලමභි කණ්ණපි මෙවකො නිසු)	The root of the tail; m. f. n.; black or dark blue.
	1024	
වසවනති නාමය.	වසවනති. (සුමෙ මාරෙ වස වනතාපකෙ නිසු)	Wasawarti, the deity who presides over the sixth or the highest of the déwalokas, m. f. n.; capable of subduing or bringing into subjection.
අසුචි නාමය.....	(සච්චවෙ චා) ²සුචි. (සුමෙ අමෙඤ්ඤ නිසු ඒසුනි)	Semen genitale; m. f. n.; faeces, ordure.
	1025	
අවජ නාමය.....	අවජො. (ඉතෙක සුමෙ වුතො පසනනමභි නි ලිනිකො)	A bear, m. f. n.; clear or transparent.
වංක නාමය	(බලිභෙ සෙල භෙදෙ ව) වංකො. (සො කුටිලෙ නිසු)	A fishing hook; an over-hanging rock, m. f. n.; crooked.
	1026	
ජව නාමය.....	(කුණ්ණමභි) ජවො. (ඤ්ඤෙක ලාමකෙ සො නිලිනිකො)	A dead body; m, f. n.; vile.
සකල නාමය.....	(සබ්බස්මිං) සකලො: (නිසු අභි මභි සු රි සෙ සි යා)	All; a part.
	1027	
උසාද නාමය	(චතුර්භාසාදිකෙ වෙවො) ³සාදො. (උසනතංගමි ව)	An omen of ill, such as eclipses of the sun or moon; birth; origin.
පදෙස නාමය.....	(පදසුසනෙ) පදෙසො. (ච කථි නො සං ව රී වු බෙ)	Exciting to anger; evening, or the beginning of night.

අබ්භුත නාමය—ආචාර්ය: (නි) පරදුරිබිම, යන මෙහි. (සුං)
 මෙවක නාමය—වාලුභියමුල: කෘෂණ වසනු: යන මෙහි. (නි)
 වසවනති නාමය—මාරයා, වසගයෙහි පවත්වන්නා: යන මෙහි.
 අසුචි නාමය—සුකල, (සුං) අමෙඤ්ඤ: යන මෙහි. (නි)
 අවජ නාමය—වලසුන්, (සුං) ප්‍රසන්න: යන මෙහි. (නි)
 වංක නාමය—බලිය, පච්ච විශෙෂ, කුටිල, යන මෙහි. (නි)
 ජව නාමය—මෘත සිරුර, (සුං) හීන: යන මෙහි. (නි)
 සකල නාමය—සියල්ල: (නි) අභි, යන මෙහි. (සුං)
 උසාද නාමය—චතුර් සුයනී ග්‍රහණදීය. උතපනතං. යන මෙහි.
 පදෙස නාමය—වෙෂොතපනති, රුත්‍රිවුබ, යන මෙහි. (සුං)

	1028	
ලොහිත නාමය	(රුබිර) ලොහිතං, (වුතං (රතනමහි) ලොහිතං: (නිසු)	Blood; red.
මුඛ නාමය.....	(උතනමහෙ සුමෙ) මුඛො. මුඛො: (මුලො නිලිහිතො)	The head, m. f. n.; stupid.
	1029	
විජිත නාමය.....	(රකිමහි) විජිතං, (වුතං විජිතො) විජිතො: (නිසු)	A realm or kingdom, m. f. n.; conquered.
පපිතන නාමය..	පරිතනං, (තු පරිතනාහො) පරිතනො: (නිසු අභකො)	Avoiding any dan- ger, m. f. n.; little.
	1030	
කුමහඛ නාමය.....	කුමහඛො. (දෙවහෙදෙ ව ද් ඩස නි ව ලෙ ජි නි යං)	One of a class of deities; a species of creeping plant, called in Siphalese <i>pusul</i> .
පාදනාමය.....	(චතුභංසෙ පදෙ) පාදෙ. (පච්චිනන සෙල රංසිසු)	A quarter or fourth part; a foot; hill near a mountain; a ray of light.
	1031	
වංග නාමය.....	වංගො. (ලෝහනනරෙ වහා- දෙ සෙ සු ම බ සු මහි ව)	A species of disease; m. pl.; name of a coun- try.
මුසි නාමය.....	(කමොරහඛහෙදෙ ව බටහෙ) මුසි. f (ව විසු)	A smith's hammer; the fist.
	1032	
අමමණ නාමය.....	අමමණං, (දෙභියං වෙකා- දස දෙණ්ඨ මාණකො)	A canoe; a trough; a measure holding eleven drópas.
අබ්ධාන නාමය.....	(අබ් ට්ඨි නි ය මා ධා රෙ ඨානො) 1ධ්ඨාන, 2(මුච්චො)	Fixing; a resolve; a support; stay.

ලොහිත නාමය—ලොහිත, (නසුං) රත: යන මෙහි. (නු)
 මුඛ නාමය—උතනමහ, (සුං) මුඛ: යන මෙහි. (නු)
 විජිත නාමය—රව, (නසුං) ජිතන ලද්ද: යන මෙහි. (නු)
 පපිතන නාමය—රකන, (නසුං) අභකා: යන මෙහි. (නු)
 කුමහඛ නාමය—දෙව විශෙෂ, ලොහනනරෙ, යන මෙහි. (සුං)
 පාද නාමය—චතුභංසාග, පාද, පුතනනන පච්චි, රංසි. මෙහි.
 වංග නාමය—ලෝහ විශෙෂයෙක්, එනම් දෙයෙ, යන මෙහි.
 මුසි නාමය—කමුරනගේ හාණි විශෙෂයෙක්. f මිටය f මෙහි. මි
 අමමණ නාමය—ඔරු, එකලොස් දොණ්ඨයක්, යන මෙහි. නසුං
 අබ්ධාන නාමය—ඉවිම්, අධාර, සිටිම්, යන මෙහි. (නසුං)

	1033	
මහෙසී නාමය.....	(පුමෙ) මහෙසී. (සුගතො දෙව්‍යං නාර්යං මනා)	An epithet of Bud- dha; a queen or em- press.
උපසග්ග නාමය ..	(උපඤ්චෙ) උපසග්ගො. (දිසුනි පා දිකෙපි ච)	Danger, cause of alarm; a preposition, as <i>pa</i> , &c.
	1034	
වකක නාමය.....	වකකං, (කොඨාස හෙදසමිං) වකෙකා: (වංකෙ නිසු චිතො)	The kidney, m. f. n.; crooked; bent.
විජ්ජා නාමය.....	විජ්ජා f (වෙදෙ ච සිලෙ ච නි වි ජ්ජා දෙ ච චු ඩි යං)	The Vēda, the sacred writings of the Brah- mans; an art; the three sorts of knowledge with which a Buddha is endued; wisdom.
	1035	
එකග්ග නාමය ...	(සමාවිසමිං පුමෙ) 1කග්ගො. (2නාකුලෙ වාචි ලිහිතො)	Internal tranquillity; peace of mind, m. f. n.; unembarrassed; unen- tangled.
පජ්ජ නාමය.....	පජ්ජං, (සිලොකෙ) පජ්ජං. (මෙ) පජ්ජ : (පාදහිතෙ නිසු)	Verse; a road, path or way, m. f. n.; things grateful to the feet, as water for ablution.
	1036	
කනක නාමය	කනකො. (රුකං හෙදසමිං) කනකො : (කිතං මෙ නිසු)	Name of a tree called in Siphalese <i>ingini</i> , the seed of which is used for clearing water, and for medi- cal purposes, m. f. n.; artificial.
අසුච නාමය.. ...	(විධෙයෙත) අසුචො : (නිසු පුබ්බති පු රි සෙ සි යා)	Obedient; pus; matter.
	1037	
බෙම නාමය.....	(කලානෙ කථිතං) බෙමං, (නිසු ලබිත රකිණෙ)	Well-being; m. f. n.; preservation of what one has acquired.
පසොජන නාමය	(අපො නියොජනෙ වුතං. කාර්යෙ පි) පසොජනං,	Decree; that which is to be accomplished.

මහෙසී නාමය—නථාගත, (පු) අගමෙහෙසී, යන මෙහි. (සු)
 උපසග්ග නාමය—උපද්‍රව්, ප-අද් උපසගී, යන මෙහි. (පු)
 වකක නාමය—වකුගඬු, (පු) කුටිල: යන මෙහි. (නු)
 විජ්ජා නාමය—වෙද, සිල, ත්‍රිවිද්‍යා, ප්‍රඥ, යන මෙහි. (සු)
 එකග්ග නාමය—සමාවි, (පු) අනාකුලාභී: යන මෙහි. (නු)
 පජ්ජ නාමය—ලොක, මාඨී. පයවහිත ද්‍රව්‍ය: යන මෙහි (නු)
 කනක නාමය—හිහිනිගස්. කරණයෙන් නිවෘත්තවූදෙය: මෙහි.
 අසුච නාමය—කිකරුවා: (නු) පුයා. යන මෙහි. (පු)
 බෙම නාමය—සුභ, (නපු) ලබ්ධිවසුරුඤ්ඤා, යන මෙහි. (නු)
 පසොජන නාමය—නියොග, සාධ්‍ය, යන මෙහි. (නපු)

	1038	
අසසකුඩ නාමය.....	අසසතෝ : (නිසු අසසාස පාතනි බොධිද්දුමෙ සුමෙ)	Consoled; comforted; the tree called in Sinhalese "esatu bô," (<i>Ficus religiosa</i>). Cruel; a hunter.
ලුද්දු නාමය.....	(නිසු) ලුද්දු : (කුරුරෙ ව නෙසාදමි සුමෙ සියා)	
	1039	
විලගන නාමය.....	විලගොයා : (නිසු ලගනසමි. සුමෙ මජ්ඣමි දිසානි)	Stuck; fastened; the waist.
අධිසි නාමය.....	අධිසා; (නිනිකියං භාගෙ ධනිසමි. වාචු ලිහිතො)	m. or n., a part, half. m. f. n.; affluent; opulent.
	1040	
කාසි නාමය.....	කාසි, (දුරුමි තං කිලෙච් ගහණෙ කසිනෙ නිසු)	Wood; timber, &c.; bodily pain; an imper- vious forest; m. f. n.; ploughed.
අජ්ඣිනන නාමය	(ස සනනානෙ ව වි ස ගෙ ගොවරෙ) ¹ ජ්ඣිනන, ² (මුච්චනෙ)	The seat of the un- derstanding; an object of sense, as form, &c.; an approved object of sense, one to which a strong attachment is formed.
	1041	
ලොක ශබ්දය.	(හුවනෙ ව ජනෙ) ලොකො.	A world; people.
සිඛි නාමය.....	(මොරෙ ච ³ ගර්මි සො)සිඛි.	A peacock; fire.
සිලොකනාමය...	සිලොකො. (හු යසෙ පජ්ජ)	Glory; verse.
ධම නාමය.....	(රුතෙකි තු සාමිතෙ) ධමවා.	A sort of tree, <i>Lyt- thrum fruticosum</i> ; a husband.

අසසකුඩ නාමය—අස්වසව පැමිණියාහු; බොධිවෘක්ෂ. යන මෙහි.
 ලුද්දු නාමය—කකිශ: (නි) වැදි, යන මෙහි. (සුං)
 විලගන නාමය—ලගන වසතු: (නි) මධ්‍ය ප්‍රදේශ, යන මෙහි. සුං
 අධිසි නාමය—භාග; (සුං නසුං) ධනවත්හු: යන මෙහි. (නි)
 කාසි නාමය—කාසි, දුක්, දුගීචන: සානනාන: යන මෙහි. නි
 අජ්ඣිනන නාමය—ආරම්භ සනනාන, රූපාදිවිෂය, ආලම්බන විෂය, යන මෙහි. (නසුං)
 ලොක ශබ්දය—ජගත්, සඤ්ඤා, යන මෙහි. (සුං)
 සිඛි නාමය—මඤ්ඤ, ගිනි, යන මෙහි. (සුං)
 සිලොක නාමය—යසස, පද්‍ය, යන මෙහි. (සුං)
 ධම නාමය—වෘක්ෂවිශේෂයක්, වලලන, යන මෙහි. (සුං)

	1042	
නිග්‍රොධ නාමය .	(චට්චක්‍ෂමෙසු) නිග්‍රොධො.	The Indian fig-tree; in Sinhalese "nuga gaha;" fathom.
ධංක නාමය.....	ධංකො. (නු වායසෙ ඛකෙ)	A crow; a crane.
චාර නාමය.....	චාරො. (භ් 1වසර 2හෙසු)	Occasion; a day of the week.
පඤ්ඤාධර නාමය ..	(කුචෙ භ්ඛෙහ) පඤ්ඤාධරො.	A woman's breast; cloud.
	1043	
අංක නාමය.....	(උච්ඡගෙ ලකඛණෙ වා)3කො.	The groin or hip; a mark or token.
රසමි නාමය.....	රසමි f (භ්චි ජුති රජ්ජුසු)	A ray of light; a rope or cord.
ආලොක නාමය...	(දිඨො 4භාසෙසු) ආලොකො.	Sight; seeing; looking; splendour.
බ්‍රිඛ ශබ්දය.....	බ්‍රිඛො. (නු පඛිතෙ ජිතෙ)	A wise or learned man; a Jina or Buddha.
	1044	
භානු ශබ්දය.....	(සුරං ඝසුසු සුමෙ) භා නු.	The sun; a ray of light.
දඬු නාමය.....	දඬො. (නු මුග්ගරෙ දමෙ)	A staff or club; chastisement or punishment.
අනිමිස නාමය....	(දෙව මචෙච්ඡව) 5නිමිසො.	A god; a fish.
පඤ්ඤා නාමය.....	පඤ්ඤා (නු මාණ සානුසු)	A measure of capacity; a table-land on the top of a hill.
	1045	
ආනංක නාමය.....	ආනංකො. (රොග නාපෙසු)	Disease; penance.
මානග නාමය.....	මානගො. (සපචෙ ගපෙ)	A Chandála; an elephant.
මිග නාමය.....	මි ගො. (පසු කුරගෙසු)	An ox or any quadruped; a deer or antelope.
කොසිස නාමය.....	(උලුකි 6දෙසු) කොසිසො.	An owl; Indra.

- නිග්‍රොධ නාමය—නුග වෘක්‍ෂ, වක්‍රම, යන මෙහි. (සුං)
- ධංක නාමය—කපුටු, කොක්, යන මෙහි. (සුං)
- චාර නාමය—අවසර, දින, යන මෙහි. (සුං)
- පඤ්ඤාධර නාමය—තන, මෙස, යන මෙහි. (සුං)
- අංක නාමය—අක, විංක, යන මෙහි. (සුං)
- රසමි නාමය—කාන්ති f රැහැණ f යන මෙහි. (සුං)
- ආලොක නාමය—දැකීම, අවබෝධය, යන මෙහි.
- බ්‍රිඛ ශබ්දය—ප්‍රාඥ, තථාගත, යන මෙහි. (සුං)
- භානු ශබ්දය—සූර්ය, රසමි, යන මෙහි. (සුං)
- දඬු නාමය—මුගුරු, දමනය, යන මෙහි. (සුං)
- අනිමිස නාමය—දෙවතා, මනස, යන මෙහි. (සුං)
- පඤ්ඤා නාමය—මානසික, පච්චේදන දෙය, යන මෙහි. (සුං)
- ආනංක නාමය—රොග, සන්තප, යන මෙහි. (සුං)
- මානග නාමය—වඩාල, හස්ති, යන මෙහි. (සුං)
- මිග නාමය—පසුපත, වෘගපත, යන මෙහි. (සුං)
- කොසිස නාමය—බකවුනුකු, ශක්‍ර, යන මෙහි. (සුං)

	1046	
විගහන නාමය.....	විගහනො. (කලුගෙ කාගෙය)	Strife; contention; the body.
සුඛිස නාමය.....	සුර්භො. (මාණව 1නන සු)	Man or male; the soul.
දුශාද නාමය.....	දුශාදෙ. (බකිවෙ පුතො)	Kinsman; son.
සීස නාමය.....	(සිර) සීසං, (නිසුමහි ව)	The head; lead.
	1047	
කර ශබ්දය.....	(බලිහනාං 2සුසු) කරණ.	Royal revenue; tax; hand; a ray of light.
විජ නාමය.....	(දනන විපෙ 3බිපෙ) විජෙ.	A tooth; a Brahman; a bird; in general, an oviparous animal.
වනන නාමය.....	වනනං, (පජ් 4නනා 5වාර)	Verse; the face or countenance, meritorious act; performance of any duty imposed by the rules of religion.
කණ ශබ්දය... ..	(බසුසුගෙ සුමුමෙ) කණෙ.	Inner coat of corn; a small particle or atom.
	1048	
ඵමන නාමය.....	ඵමනා. (පුණ ජලනන සු)	Post or pillar; insensibility.
සුප නාමය.....	සුපො. (කුමමාස වෘජන)	Meat, and other species of aliment used with rice; dish consisting of half-boiled rice with pulse, or half boiled barley, &c.
ගඹ නාමය.....	ගඹො. (ඵවෙ කපොලමහි)	A blister on the skin, the cheeks, the temples.
අභ්‍ය නාමය.....	අභ්‍යො. (මුලෙ ව පුජන)	Price; mode of adoration or of showing respect.

- විගහන නාමය--බිර, ශරීර, යන මෙහි. (සුං)
- සුඛිස නාමය--මනුෂ්‍ය, ආතම, යන මෙහි. (සුං)
- දුශාද නාමය--බකු, දරුවන්, යන මෙහි. (සුං)
- සීස නාමය--හිස, රයම්, යන මෙහි. (නසුං)
- කර ශබ්දය--කරවිවර, අත, රශම්, යන මෙහි. (නසුං)
- විජ නාමය--දන්, බ්‍රාහ්මණ, පක්ෂී, යන මෙහි. (සුං)
- වනන නාමය--පද්‍ය, මුඛ, ආචාර, යන මෙහි. (නසුං)
- කණ ශබ්දය--ධානකවයව, සියුම් වසතු, යන මෙහි. (සුං)
- ඵමන නාමය--ඵම්, ජබබැව්, යන මෙහි. (සුං)
- සුප නාමය--කොමු, වෘජන, යන මෙහි. (සුං)
- ගඹ නාමය--පොල, කපොල, යන මෙහි. (සුං)
- අභ්‍ය නාමය--මිල, සත්කාර, යන මෙහි. (සුං)

	1049	
පකාර නාමය.....	පකාරෙ. (තුලස හෙදෙසු)	Similitude; sort ; kind.
සකුගන නාමය...	සකුගනා. (භාස පකඛිසු)	The Indian vulture; cock; a bird.
විධි නාමය.....	(භාගොස) විධි. (විධානෙ ච)	Good destiny or luck, rule, form.
සාසක නාමය.....	(සරෙ ඛගොස ච) සායකො.	An arrow; a sword.
	1050	
සාරග නාමය.....	සාරගො. (වාතකෙ එණ)	A sort of bird called in Sinhalese kēndattā supposed to drink no water but rain-water; a deer.
සනති නාමය.....	ස නති. (තු සර පකඛිසු)	An iron spear, a bird.
පාක නාමය.....	(සෙදෙ) පාකො. (විපාකෙ ඵ)	Sweat; reward; recompense.
ගණ ශබ්දය.....	(භිකඛුහෙදෙ චයෙ) ගණ.	A body or company of priests; a flock or multitude.
	1051	
රුසි නාමය.....	රුසි. (පුලෙ ච මෙසාදෙ)	A heap, as of grain, &c.; any sign of the zodiac.
සිකුච නාමය.....	(අසසු ලොණෙ ච) සිකුචො.	A horse; rock salt.
පලස නාමය.....	(සංචට්ට) පලසො. (නාසෙ)	A destruction of the world; disappearance.
සුග නාමය.....	සු ගො. (කමුක රු සි සු)	The areca tree or its nut; a heap or multitude.

- පකාර නාමය—සාදුශ්‍ය, ප්‍රහෙද, යන මෙහි. (සුං)
- සකුගන නාමය—සොභා කුකකුච පක්ෂි, යන මෙහි. (සුං)
- විධි නාමය—සුභකම්මාදිය, ක්‍රියා, යන මෙහි. (සුං)
- සාසක නාමය—ශර, කඩු, යන මෙහි. (සුං)
- සාරග නාමය—සියොත්, මෘග, යන මෙහි. (සුං)
- සනති නාමය—ශර, පක්ෂි, යන මෙහි. (සුං)
- පාක නාමය—පාකහෝ සිදීම, විපාක, යන මෙහි. (සුං)
- ගණ ශබ්දය—භික්ෂු හෙදයක්, රුසි, යන මෙහි.
- රුසි නාමය—සමුහ, මෙහ වෘෂභාදිය, යන මෙහි. (සුං)
- සිකුච නාමය—අශ්ව, ලුණු, යන මෙහි. (සුං)
- පලස නාමය—කලප විනාශ, අදඤ්ච, යන මෙහි. (සුං)
- සුග නාමය—සුවක්, සමුහ, යන මෙහි. (සුං)

	1052	
සුධා නාමය.....	(අමනෙ තු) සුධා f (ලෙපෙ)	Ambrosia and nectar; plaster; cement.
අහිබ්ඞ නාමය....	අහිබ්ඞ f (නාම රංසිසු)	Name; ray of light.
සනනී නාමය.....	සනී f (සාමනීයෙ සතෝ)	Strength; vigour; an iron spear.
මහී නාමය.....	මහී f (නප්පනතරෙ හුවි)	Name of a river; the earth.
	1053	
උපලඬි නාමය.....	(ඤ්ඤේ ලාභෙ) උපලඬි f	Understanding; gain.
පවෙණී නාමය..	පවෙණී f (කුඵ වෙණිසු)	Anything spread; a woman's hair tied in a knot.
පවනනී නාමය....	පවනනී f (චුතනි වානනාසු)	Story; intelligence.
හනී නාමය.....	(වෙනනෙ හරණේ) හනී f	Wages; maintenance.
	1054	
මගිසාද නාමය....	(ආචාරෙවා පි) මරියාද f	Good conduct; boundary.
හුනි ශබ්දය.....	හුනි f (සතනා සම්ඬි සු)	Existence; abundance.
නඤ්ඤි නාමය.....	සොපෙප පමාදෙ) නඤ්ඤි f (ච)	Drowsiness; sloth.
සාත්‍රා ශබ්දය.....	යා ත්‍රා f (ගමන චුතනිසු)	March or expedition; livelihood.
	1055	
නිඤ්ඤ ශබ්දය.....	නිඤ්ඤ f (කුඵලා පවාදෙසු)	Contempt; blame.
කභු නාමය.....	කභු f (බඤ්ඤ පියභුසු)	Panic seed; a tree called puangu.
සනනි නාමය.....	(මොකෙකි සිවෙ සමෙ) සනනි f	Nirwána; happiness.
හනනි නාමය.....	(විභාගෙ) හනනි f (සෙවනෙ)	Division; reverence; devotion.

සුධා නාමය—අමන, ලෙප, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 අහිබ්ඞ නාමය—නාම, රඤ්ඤ, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 සනනී නාමය—සනනී, සෙසු විශෙෂයක්, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 මහී නාමය—නඤ්ඤ විශෙෂයක්, හුවි, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 උපලඬි නාමය—ඤ්ඤ, ප්‍රාප්ත, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 පවෙණී නාමය—ආනන්ද, කෙසකලාප, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 පවනනී නාමය—ප්‍රවෘත්තී, වෘත්තානන, යන මෙහි.
 හනී නාමය—බල, පොෂණ, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 මගිසාද නාමය—චාරිත්‍ර, සීමා, යන මෙහි.
 හුනි ශබ්දය—උත්පත්තී, සඤ්ඤානන, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 නඤ්ඤ නාමය—නිද්‍රා, ප්‍රමාද, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 සාත්‍රා ශබ්දය—ගමන්, ප්‍රවෘත්තී, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 නිඤ්ඤ ශබ්දය—ගතී, දෙශාරොපණ, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 කභු නාමය—ධාතූ, පොභුගස්, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 සනනි නාමය—නිච්චාණ, කලකණ, යන මෙහි. (සත්‍රී)
 හනනි නාමය—විභාග, සෙවන, යන මෙහි.

	1056	
කහනි නාමය.....	(ඉච්චායං ජුනිඨං) කහනි f	Wish; splendour.
රනි ශබ්දය.....	(රජ්ජනෙ සුරතෙ) රනි f	Attachment; copulation.
වසනි ශබ්දය.....	(ගෙගෙ) වසනි f (වාසෙ ඵ)	A house; abode.
වාහිණී ශබ්දය ...	(නදී සෙනාසු) වාහිණී f	River; army.
	1057	
නාලි නාමය ..	(පණ්ණාලෙ ව) නාලි f (ඞ්ඞි)	A measure; stalk of a water lily.
සමිනි ශබ්දය.....	(ගණ) සමිනි f (සගමෙ)	Company; assembly.
නණ්ණා නාමය...	නණ්ණා f (ලොභෙ පිපාසායං)	Desire; thirst.
වහනනි නාමය.	(මගා වුහනිසු) වහනනි f	Road; living.
	1058	
නාහි ශබ්දය ..	(පාණ්ණගෙ) නාහි f (වකකතන)	The navel; rim or periphery of a wheel.
විඤ්ඤානනි නාමය	(යාචෙ) විඤ්ඤානනි f (ඤ්ඤපණ)	Entreaty; intimidation.
විනනි ශබ්දය.....	විනනි (නොසෙ වෙදනායං)	Joy; sensation.
හීනි නාමය.....	(ධානෙ කු ජීවිතෙ) හීනි f	Continuance; existence.
	1059	
විවි නාමය.....	(නරගෙ වා නනරෙ) විවි f	A wave; interval.
ධිනි නාමය.....	(ධීරතෙහා ධාරණෙ) ධිනි f	Fortitude; holding.
භූ ශබ්දය.....	භූ f (භූමිය ච හමුතෙ)	Earth; eyebrow.
සුනි නාමය.....	(සදෙද වෙදෙ සචෙ) සුනි f	Voice; the Vedas; falling of drops of water.

- කහනි නාමය—රෑවි, රසී, යන මෙහි. (සනු)
- රනි ශබ්දය—ආලීම්, මෙවුන, යන මෙහි. (සනු)
- වසනි ශබ්දය—ගාග, විසීම්, යන මෙහි. (සනු)
- වාහිණී ශබ්දය—ගගා, සෙනා, යන මෙහි. (සනු)
- නාලි නාමය—නාලිය, නළ, යන මෙහි. (සනු)
- සමිනි ශබ්දය—සමුහ, සමාගම, යන මෙහි. (සනු)
- නණ්ණා නාමය—අභිධක, පිපාස, යන මෙහි. (සනු)
- වහනනි නාමය—මාග්ග, ප්‍රවාහනි, යන මෙහි. (සනු)
- නාහි ශබ්දය—පෙකනිය, නිම්වලල්ල, යන මෙහි. (සනු)
- විඤ්ඤානනි නාමය—යාචිඤ, හැගවිම්, යන මෙහි. (සනු)
- විනනි ශබ්දය—සනෙහාන, වෙදනා, යන මෙහි. (සනු)
- හීනි නාමය—සිවිම්, ජීවිත, යන මෙහි. (සනු)
- විවි නාමය—රල, ජිල, යන මෙහි. (සනු)
- ධිනි නාමය—මෙධෙහි, දුර්ම, යන මෙහි. (සනු)
- භූ ශබ්දය—භූමි, බැම, යන මෙහි. (සනු)
- සුනි නාමය—ශබ්ද, වෙද, වැහිම, යන මෙහි. (සනු)

1060		
ගෞතන නාමය .	ගෞතනං, (නාමෙ ච වංසෙඵ)	Name; lineage.
පුර නාමය	(නගරෙ ච සරෙ) පුරං,	A town; a house.
ඔක නාමය.....	ඔකං, (තු නිසංසයෙ ගෙගෙක)	Asylum; house.
කුල ශබ්දය.....	කුලං, (තු ගෞතන රුසිසු)	Lineage; multitude.
1061		
හිරඤ්ඤ නාමය...	(හෙමෙ විතෙන) හිරඤ්ඤං, (ච)	Gold; wealth.
පඤ්ඤාණි නාමය.	පඤ්ඤාණං, (චංක ඉධිසු)	A mark; knowledge.
අඹිර ශබ්දය.....	(අථා) ¹ ඹිරං, (ච ඛෙ වතෙ)	Sky; raiment.
ගුසන නාමය.....	ගුසං, (ලිගෙ රහසංචි)	Pudendum; a secret.
1062		
නාස නාමය.....	නපො, (ධම්මෙ වතෙ චෙච)	Virtue; austerity.
කිබ්බිස නාමය....	(පාපෙචා ² ගුමහි) කිබ්බිසං,	Sin; transgression.
රතන නාමය.....	රතනං, (මණිසෙසෙච සු)	Gem; excellence.
වසංස නාමය.....	වසංසං, (භායන චුච්චිසු)	A year; rain.
1063		
වන නාමය.....	ව නං, (අරඤ්ඤ චාරිසු)	Forest; water.
පස නාමය.....	(බිරමහි තු ජලෙ) පයො,	Milk; water.
අකඛරනාමය.....	අකඛරං, (ලිපි මොකෙක සු)	A letter of the al-
මෙච්චන නාමය....	මෙච්චනං, (සහමෙ රතෙ)	phabet; Nirwána. Copulation; desire.

- ගෞතන නාමය—නාම, අනුය, යන මෙහි. (නපුං)
- පුර නාමය—නුවර, ගෘහ, යන මෙහි. (පුං සත්වි)
- ඔක නාමය—ආධාර, ගෘහ, යන මෙහි. (නපුං)
- කුල ශබ්දය—ගොත්‍ර, සමූහ, යන මෙහි. (නපුං)
- හිරඤ්ඤ නාමය—සවණි, ධන, යන මෙහි. (නපුං)
- පඤ්ඤාණි නාමය—විණා, ඉධි, යන මෙහි. (නපුං)
- අඹිර ශබ්දය—ආකාශ, වසත්‍ර, යන මෙහි. (නපුං)
- ගුසන නාමය—නිමිති, රහස්, යන මෙහි. (නපුං)
- නාස නාමය—ධම්ම, වෘත, යන මෙහි. (නපුං)
- කිබ්බිස නාමය—අපුණ්ණ, අපරාධ, යන මෙහි. (නපුං)
- රතන නාමය—මාණිකා, ශ්‍රේෂ්ඨාකී, යන මෙහි. (නපුං)
- වසංස නාමය—සංවත්සර. වෛ, යන මෙහි. (නපුං)
- වන නාමය—ආරණ්ණ, ජල, යන මෙහි. (නපුං)
- පස නාමය—කිරි, ජල, යන මෙහි. (නපුං)
- අකඛර නාමය—අක්ෂර, නිවිණ, යන මෙහි. (නපුං)
- මෙච්චන නාමය—සහනි, රනි, යන මෙහි. (නපුං)

	1064	
සොන නාමය	සොනං, (කණ්ණ පයොවගො)	The ear; rapid stream.
පිඩි නාමය	රීඨං, (පාපා ¹ සුහෙසු ච)	Sin; misfortune.
ආගු නාමය	ආගු, (පාපා ² පරවෙසු)	Sin; transgression.
ධජ නාමය.	(කෙතුමහි විනො) ධජේ.	A flag; a mark.
	1065	
ගොපුර ශබ්දය	ගොපුරං, (වාරමනෙතපි)	A town-gate; the towers over a town-gate.
මජ්ඣිර ශබ්දය	ම ඡී රං, (නගරෙ ඝරෙ) (වාසි ලිගො පරමිතො*)	A town; a house.
වෘත්ත නාමය	වෘත්තො: (තු පඛිතෙ පුච්ච)	Wise; evident.
	1066	
වලලහ ශබ්දය	වලලහො: (දසිතො ³ ජකිකෙඛ)	Beloved; superintendent.
දුල නාමය	(ජලෙ) දුලො: (මහතඝ පි)	Stupid; bulky.
හිම ශබ්දය	(කුරුරෙ හෙරවෙ) හිමො:	Cruel; terrible.
ලොල ශබ්දය	ලොලො: (තු ලොලුපෙ චලෙ)	Eager; shaking.
	1067	
බිහව්ජ නාමය	බිහව්ජො: (විකතෙ හිමෙ)	Disguised; terrible.
මුදු නාමය	(කොමලා ⁴ නිඛිණේ) මුදු:	Soft; gentle.
සාදු නාමය	(ඉඨෙ ච මධුරෙ) සා දු:	Desired; sweet.
මධු නාමය	(සාදුමහි ච පියෙ) ම ධු:	Sweet; pleasing.

සොන නාමය—කණී, ජලප්‍රවාහ, යන මෙහි. (නසුං)

පිඩි නාමය—පාප, අනිඤා, යන මෙහි. (නසුං)

ආගු නාමය—පාප, අපරධ, යන මෙහි. (නසුං)

ධජ නාමය—පනාක, විශ්වා, යන මෙහි. (සුං)

ගොපුර ශබ්දය—වාර, වාරකොඤා, යන මෙහි. (නසුං)

මජ්ඣිර ශබ්දය—පුර, ගෘහ, යන මෙහි. (නසුං)

* “මෙසින් මන්තෙහි(“වෘත්ත”නාමයෙහි පවත් “බාලිස” නාමය අනන්තකාච අෆුති ශබ්දයෝ) අභිධෙය්‍ය ලිහිකයෝය.”
(අභිධෙය්‍ය ලිහිකබවට මේ මුදු : ලකුණයි.)

වෘත්ත නාමය—ප්‍රාඤා: විසුඤා: යන මෙහි.

වලලහ ශබ්දය—ප්‍රියයා: ආවිකාතයා: යන මෙහි.

දුල නාමය—ජඛියා: සුලලපදුඤී: යන මෙහි.

හිම ශබ්දය—කාකිශයා: හයංකාර: යන මෙහි.

ලොල ශබ්දය—ලොලඤා: චලයා: යන මෙහි.

බිහව්ජ නාමය—විකාර ප්‍රාප්ත: හයංකාර: යන මෙහි.

මුදු නාමය—සුඛුම වසනු: අකාකිසයා: යන මෙහි.

සාදු නාමය—ප්‍රිය වසනු: ප්‍රණීත: යන මෙහි.

මධු නාමය—මධුර: ඉඤා: යන මෙහි.

	1068	
ඔදුන නාමය.....	(සිතෙ තු සුඵල) ඔදුතො:	White; clean.
විජ්චන නාමය.....	විජ්චෙකා: (සුවකා 1කිසු)	Slanderer; a serpent.
සමසථ නාමය.....	(සකෙක) සමජෝ: (සඞ්චෙඛ)	Powerful; connected.
සමනනනාමය.....	සමනනං: (නිකිතා 2ඛිලෙ)	Completed; all.
	1069	
සුඛ නාමය..	සුඛො: (කෙවල පුතෙසු)	Simple; pure.
ජිසඤ්ඤ නාමය...	ජිසඤ්ඤ: 3(නාගා 4බමෙසු ච)	Final; vile.
පොණ්නාමය.....	පොණ්ණො: (පණ්ණනිතොසු)	Sloping; deep.
ඉතර ශබ්දය.....	(අඤ්ඤනිවෙසු වෙ) ඉතරො:	Other; vile.
	1070	
සුචි නාමය.	සුචි: (සුඵල සිතෙ පුතෙ)	Clear; white; pure.
පෙසල නාමය...	පෙසලො: (දකඛ වාරසු)	Dexterous; beautiful.
අධම ශබ්දය.....	අධමො: (කුච්ඡිතෙ උාතෙ)	Vile; incomplete.
අලික ශබ්දය.....	(අපච්චෙයප්ප) 6ලිකො: (භවෙ)	Displeasing; false.
	1071	
සංකිණ්ණ නාමය	(බකපෙ අසුඵල) සංකිණ්ණො:	Diffused; miscellane-
හබ්බ නාමය.....	හබ්බං: (යොගො ච භාවිති)	ous; mixed.
සුඛුම නාමය.....	සුඛුමො: (අප්පකා 7ණු සු)	Suitable; future.
චුඛ නාමය.....	චුඛො: (චෙරෙ ච පභිතෙ)	Little; minute.
		Old; learned.

ඔදුන නාමය—සුදු: නිඡිමල වසත්ත: යන මෙහි. (නු)
 විජ්චන නාමය—කෝලාමි කියත්තා: සච්චා: යන මෙහි.
 සමසථ නාමය—සොග්ගසා: සංගොජ්ඣී: යන මෙහි.
 සමනන නාමය—නිජ්ඣාප්පා: සීයලු: යන මෙහි.
 සුඛ නාමය—අමිත්ත: පචිත්ත: යන මෙහි.
 ජිසඤ්ඤ නාමය—අච්චාන: ලාමක: යන මෙහි.
 පොණ්ණ නාමය—අච්චන: ගමිතීර: යන මෙහි.
 ඉතර ශබ්දය—අනාකජ්ඣී: හිතාජ්ඣී: යන මෙහි.
 සුචි නාමය—නිඡිමල: ධවල: පචිත්ත: යන මෙහි.
 පෙසල නාමය—දකඛ: සුඤ්ඤාජ්ඣී: යන මෙහි.
 අධම ශබ්දය—නිඤ්ඤ: අසමුප්පණ්ණි: යන මෙහි.
 අලික ශබ්දය—අප්පි: මුභවා: යන මෙහි.
 සංකිණ්ණ නාමය—පකල: මිත්ත: යන මෙහි.
 හබ්බ නාමය—සොග්ගසා: මතුවනදෙය: යන මෙහි.
 සුඛුම නාමය—අප්පාජ්ඣී: සීයුමි දෙය: යන මෙහි.
 චුඛ නාමය—චාඛ: ප්පාඤ්ඤ: යන මෙහි.

	1072	
සඳු නාමය.....	(සුභ සාධුවිති) හඳදො: (ඵ)	Happy ; right.
බහු ශබ්දය.....	තක්දො*ච විපුලෙ) බහු:	Much; many; large; ample.
බිර ශබ්දය.....	බිරො: (බුධෙ බිරිමනො)	Wise; possessed of fortitude.
බෙලලින නාමය..	බෙලලිනො: (කුටිලෙ ධුනො)	Crooked; shaken.
	1073	
විසද නාමය..	විසදො: (වන්තා ජසනොසු)	Evident; white.
නරුණ නාමය..	නරුණො: (නු සුචෙ නචෙ)	Young; new.
සොගහ නාමය,..	(සොගහො, සානෙ බමෙ) සොගෙයො.	Any vehicle; fit.
පිඛින නාමය.....	පිඛිනො: (ගණිතො සනො)	Counted; thick.
	1074	
අභිජාන නාමය..	(බුධෙ) චිච්චනො: (කුලචො)	Learned; noble.
මහලලක නාමය	(චුචෙ රුසු) මහලලකො:	Aged; spacious.
කලකණ නාමය ..	කලකණො: (සුඤ්ජෙ චාපි)	Good; fortunate.
හිම ශබ්දය.....	හිමො: (නු සිතලෙ පි ච)	Cold; dew.

සඳු නාමය—ඉෂ්ච: සුඤ්ජර: යන මෙහි.

බහු ශබ්දය—ත්‍රුකදීසංඛත: බහුලාභී: යන මෙහි.

* “බහුසඳුදො එකස්මිං චිසු ච නප්ඵචතනති තක්දීසු යෙව පචන්තනති මසුදුමොනො තක්දොති වදති එකචනබහුචනනති චුන්තනනා පන චිසුචි බහුසඳුදො චන්තනෙච ආචරියෙන පරසමය චචනාති මනසි කතා තක්දොති චුන්තො, නිවිධං හි තත්චචනං. එකචනං චිචචනං බහුචනනති, සබ්බපාරිසදන්තා බතකරණස්ස සබ්බෙසං වාදො කත්චි කථීයනො” යනු විකාසී.

“බහු (සකත් ත්‍රුකදීසංඛතසු විපුලෙපහභිධෙයචත්”) යනු මෙහි.

බිර ශබ්දය—ප්‍රාඤ: ජෙධෙය්භිමත්: යන මෙහි.

බෙලලින නාමය—කුටිල චසනු: කමපිතාභී: යන මෙහි.

විසද නාමය—පරිච්ඡන්ත: ධවල: යන මෙහි.

නරුණ නාමය—ලදරු: අභිනච: යන මෙහි.

සොගහ නාමය—වාහණ. (නපුං) සමභී. යන මෙහි. (පුං)

පිඛින නාමය—සුඛිගණන: හැසුනුදෙය: යන මෙහි.

අභිජාන නාමය—ප්‍රාඤ: කුලිත: යන මෙහි.

මහලලක නාමය—චාඨ: විසාල: යන මෙහි.

කලකණ නාමය—සුඤ්ජභී: ඉෂ්ච: යන මෙහි.

හිම ශබ්දය—සිතල: හිම: යන මෙහි.

	1075	
වපල ශබ්දය.....	(ලොලෙ තු සීනෙ) වපලො:	Fickle; rapid.
උදින ශබ්දය.....	(වුතො); උදිත: ¹ (මුගහතො)	Discourse; starting up.
දිනන නාමය.....	(ආදිතො ගබ්බිතො) දිතො:	Resplendent; arrogant.
පිඬු නාමය.....	පිඬු: (තු වුණුණිතො පි ච)	Pulverized.
	1076	
වීන ශබ්දය.....	(විගතො වායතො) වීනො:	Deprived; woven.
භාවින ශබ්දය.....	භාවිනො: (වඩ්ඪිතො පි ච)	Increased; accustomed.
හඬු නාමය.....	(හජ්ජිතො පනිතො) හඬො:	Roasted; fallen.
පුඬු නාමය.....	පුඬො: (පුච්ඡිතො පොසිතො)	Questioned; nourished.
	1077	
ජන ශබ්දය.....	ජනො. (භූතො චයො) ජනං,	Born; assembled.
පටිභාග ශබ්දය..	පටිභාගො: (සමා 2ර්භු)	Resembling; enemies.
සුර ශබ්දය.....	සුරො: (විරො රජි සුරො)	Persevering; the sun.
දුඬු නාමය.....	දුඬො: (කුමෙ ච දුසිතො)	Angry; corrupted.
	1078	
දිඬු නාමය.....	දිඬො: ³ (ර්මිති ⁴ කබ්බිතො දිඬො)	Enemy; visible.
බාලිස නාමය.....	(මුලෙහ පොතො ච) බාලිසො:	Dunce; young.
බෙස නාමය.....	(නිනද්ධං චෙපතො)බෙපො.	Derision; throwing.
නිසම ශබ්දය.....	නිසමො. (නිච්ඡයෙ චතො)	Certainty; ascertainment; any religious observance.

වපල ශබ්දය—වචල: සීඝ්‍ර: යන මෙහි.
 උදින ශබ්දය—කිසනලද්ද: උදගතානී: යන මෙහි.
 දිනන නාමය—දිලියෙනලද්ද: ගච්ඡන්තන්: යන මෙහි.
 පිඬු නාමය—සුණුකරණලද්ද: පිටි: යන මෙහි.
 වීන ශබ්දය—විගතානී: විශමන්: යන මෙහි.
 භාවින ශබ්දය—වෘඪිතානී: පරිභාවිතානී: යන මෙහි.
 හඬු නාමය—බදිනලද්ද: ගලිත: යන මෙහි.
 පුඬු නාමය—විචාරණලද්ද: පොෂණයකරණලද්ද: යන මෙහි.
 ජන ශබ්දය—උතපනන, (සුං) රාශි, යන මෙහි. (නසුං)
 පටිභාග ශබ්දය—සමානානී: සතුරන්: යන මෙහි.
 සුර ශබ්දය—විශ්විච්ඡා: ආදිතා: යන මෙහි.
 දුඬු නාමය—කිපියහු: විකාරප්‍රාපන: යන මෙහි.
 දිඬු නාමය—සතුරන්: දක්නාලද්ද: යන මෙහි.
 බාලිස නාමය—මුඬු: බාල: යන මෙහි.
 බෙස නාමය—නිනද්ධ, දුමිම්, යන මෙහි. (සුං)
 නිසම ශබ්දය—නිශ්චය, මුන, යන මෙහි. (සුං)

1079		
කුස නාමය.....	(සලාකායං) කුසො. (දබො)	A blade of grass ; grass named "kusa."
වස නාමය.....	(බාලකඳො නු ඛයො) වයො.,	Age ; destruction.
අවලෙප ශබ්දය....	(ලෙප ගබ්බි ජා) වලෙපො.	Anointing ; pride.
අඛිජ ශබ්දය.....	අ ඛි ජේ. (මීන පකඛිසු)	Birds ; fishes.
1080		
බබ්බු නාමය.....	(බ්බාලො නකුලො) බබ්බු.	Cat ; mungoose.
මනථ නාමය	මනේ. (මනේ න සනතුසු)	A churn ; a kind of cake.
වාල නාමය.....	වාලො.(කෙසෙ සසාදී ලොමම)	Hair of the head ; horse hair.
සංඝාන නාමය....	ඝං ඝා නො. (ඝාන රු සී සු)	Punishment ; multi- tude.
1081		
ශොස නාමය.....	(ගොපගාමෙ රවෙ) ශොසො.	A village of herds- men ; sound.
සුන නාමය.....	සුනො. (සා ර ඵී ව න්දි සු)	Charioteer ; poet lau- reate.
මාලා ශබ්දය	මාලං, (නු සුපඨි තද්දිමෙ)	Flowers ; a wreath of flowers.
වාහ ශබ්දය.....	වාහො. (නු සකථෙ භයෙ)	Conveyance ; a horse.
1082		
අපවස ශබ්දය....	(ඛයෙච්චිනෙවා) වපවයො.	Destruction ; an of- fering.
කාල ශබ්දය.....	කා ලො. (සමය මච්චිසු)	Time ; death.
නාරකා ශබ්දය...	(හෙ)නාරකා(නෙතත) මෙදෙකි)	A star ; pupil of the eye.
සීමා ශබ්දය.....	සී මා f 3(ව ධි ථු ති සු ව)	A border ; praise.

- කුස නාමය - කුසපත්, දබො තෘණ, යන මෙහි. (සුං)
- වස නාමය - වයස්, විනාශ, යන මෙහි. (සුං නසුං)
- අවලෙප ශබ්දය - ලෙප, ගච්චි, යන මෙහි. (සුං)
- අඛිජ ශබ්දය - මනඝ්, පකඛි, යන මෙහි. (සුං)
- බබ්බු නාමය - බලල්, මුගට්චි, යන මෙහි. (සුං)
- මනථ නාමය - මෝරු අලලනමන, හත්සුකු, යන මෙහි. (සුං)
- වාල නාමය - කෙස, අශවාදීන්ගේ ලොම්, යන මෙහි. (සුං)
- සංඝාන නාමය - වධ, සමුහ, යන මෙහි. (සුං)
- ශොස නාමය - ගොපලගම, බවනි, යන මෙහි. (සුං)
- සුන නාමය - රසසාර, වන්දිච්චි, යන මෙහි. (සුං)
- මාලා ශබ්දය - මල්, මල්දම්, යන මෙහි. (නසුං)
- වාහ ශබ්දය - ගාල, අඛි, යන මෙහි. (සුං)
- අපවස ශබ්දය - විනාශ, පුජ, යන මෙහි. (සුං)
- කාල ශබ්දය - කාල, මරණ, යන මෙහි. (සුං)
- නාරකා ශබ්දය - නක්කු, විහිනි, යන මෙහි. (සුං)
- සීමා ශබ්දය - අවධි, සකුනි, යන මෙහි. (සුං)

	1083	
ආහොග ශබ්දය...	ආහොගො. (පුණ්ණනාවලේ-	Completion; perfec- tion; repeated reflec- tion.
ආලී ශබ්දය.....	සාවා) ¹ ලී f (ඡ්ඡී සබ් සෙතුවු)	Female friends ; mound, embankment ; bridge.
දලහ නාමය.....	(සතෙත ධූලෙ නිසු) දලහො:	Strong; large.
ලනා ශබ්දය.....	ලනා f (සාධාය වලලියං)	A branch ; creeper.
	1084	
මුනති නාමය.....	මුනති f (ඡ්ඡී මොවනො මොහෙක)	Redemption; deli- verance; Nirwána.
කාස ශබ්දය.....	කාසො. (තු දෙස රසිසු)	The body ; a multi- tude.
සුප්ප්ඡන නාමය .	(නිවෙ) සුප්ප්ඡනො. (මුලෙහ)	Vile person; fool.
හනතු නාමය.....	හනතා. (සාමිනි ධාරකො)	Husband; a bringer up.
	1085	
සිබඩ නාමය.....	(සිබා පිඤ්ඤ) සිබඩො.	A tuft of hair; a pea- cock's tail.
සුගහල නාමය....	(සතෙත චිත්තනි) සුගහලො.	Animal ; the soul or life.
සමාධ ශබ්දය.....	සමාධො. (සංකථෙ ගුහො)	Narrow ; the parts of generation.
පහනච ශබ්දය.....	(නාසෙ බෙපෙ) පහනචො.	Destruction ; con- tempt; derision.
	1086	
චච නාමය.....	චචො. (රූපෙ කර්සෙ ඵ)	Beauty; excrement.
ජුති නාමය.....	ජුති f (ඡ්ඡී කතනි රංසිසු)	Desire; beams; splen- dour.
ලබහ නාමය.....	ලබහං. (සුතෙත ව ලබබෙබ)	Propriety ; things proper to be received.
දල ශබ්දය.....	(බචෙ පඤ්ඤ) දලං, (මනං)	A part; a leaf.

- ආහොග ශබ්දය—පර්පුණ්ණො, ආවඡ්ඡනා, යන මෙහි. (සුං)
- ආලී ශබ්දය—සෙතෙලිය, මියර, යන මෙහි. (සු)
- දලහ නාමය—ශක්තවත්තුව: සුලච්ඡතුව: යන මෙහි. (න)
- ලනා ශබ්දය—සාධා, වැල්, යන මෙහි. (සු)
- මුනති නාමය—මිදීම, නිවීම, යන මෙහි. (සු)
- කාස ශබ්දය—කර්, සමුහ, යන මෙහි. (සු)
- සුප්ප්ඡන නාමය—නිවයා, මුසියා, යන මෙහි. (සු)
- හනතු නාමය—සෑමියා, ධරන්තා, යන මෙහි. (සු)
- සිබඩ නාමය—චුඩා, මසුර පිඡ, යන මෙහි. (සු)
- සුගහල නාමය—සච, ආනම, යන මෙහි. (සු)
- සමාධ ශබ්දය—නිරවකාස, ගුහා ප්‍රදෙශ, යන මෙහි. (සු)
- පහනච ශබ්දය—චිතාශ, නිනද, යන මෙහි. (සු)
- චච නාමය—රූප, අමෙච්ඡ, යන මෙහි (සු)
- ජුති නාමය—රූචි, රඡ්ඡී, යන මෙහි. (සු)
- ලබහ නාමය—සුකතාඡී, ලැබියසුකත, යන මෙහි. (නසු)
- දල ශබ්දය—හාග, පතුව, යන මෙහි. (නසු)

	1087	
සලල නාමය.....	සලලං, (කමඩ ස. ලාකායං)	An arrow; stake.
ධාවන නාමය.....	(සුචිතො) ධාවනං, (ගතො)	Purity; a journey.
විබිභම නාමය.....	(භයනනො) විබිභමො. (භාවො)	Agitation; amorous dalliance.
මොහ නාමය.....	මොහො. 1(විජුරය මුච්ඡනො)	Ignorance; a swoon.
	1088	
සෙද නාමය...	සෙදො, (සමු ජලෙ පාතො)	Perspiration; a boiling.
ගුල නාමය.....	(ගොලෙ උච්ඡු මගෙ) ගුලො.	A ball; sugar.
සබ්බ ශබ්දය.....	(මිතොන සභාගෙ ව) සබ්බා.	Friend; associate.
විභු ශබ්දය.....	විභු. (නිච්චස භුසු සො)	Perpetual; rich people.
	1089	
නෙතනිංස නාමය	(බගගො කුරුරො)නෙතනිංසො.	Sword; cruel.
අමු ශබ්දය.....	(පරසමි මාත්ත නිසව) 2මු:	Absent; present.
කලංක නාමය.....	කලංකො. 3(ඛනා පවාදෙසු)	Scar; flaw; blame.
ජනපද නාමය....	(දෙදස) ජනපදො, (ජනො)	Country; people.
	1090	
ගාථා ශබ්දය.....	(පඤ්ඤ) ගාථා f (වචිතොදෙ)	A verse; a kind of speaking.
වංස නාමය.....	වංසො. (චු නිග වෙණුසු)	A generation; race; a bambu.
යාන ශබ්දය.....	යානං, (රථාදො ගමනො)	Any travelling conveyance; journey.
නල ශබ්දය.....	(සරුපසමි මධො) නලං,	Form; image; bottom; base.

- සලල නාමය—ශර, උල්, යන මෙහි. (නසුං)
- ධාවන නාමය—පවිත්‍ර, ගමන්, යන මෙහි. (නසුං)
- විබිභම නාමය—භ්‍රාන්ති, ලීලා, යන මෙහි. (සුං)
- මොහ නාමය—අඤ්ඤා, මුච්ඡා, යන මෙහි. (සුං)
- සෙද නාමය—බහදිය, ඉවිම්, යන මෙහි. (සුං)
- ගුල නාමය—ගුලිකා, ඉඤ්චිකාර, යන මෙහි. (සුං)
- සබ්බ ශබ්දය—මිත්‍ර, විශ්වස්තූ, යන මෙහි. (සුං)
- විභු ශබ්දය—නිතකඤ්ඤ, පොභොසත්තූ, යන මෙහි. (සුං)
- නෙතනිංස නාමය—බඩ්ඩ, කකීශ, යන මෙහි. (සුං)
- අමු ශබ්දය—අසමමුඛාඤ්ඤ: සමමුඛාඤ්ඤ: යන මෙහි. (නු)
- කලංක නාමය—විංසා, දොස, යන මෙහි. (සුං)
- ජනපද නාමය—දොස, ජන, යන මෙහි. (සුං)
- ගාථා ශබ්දය—දොලාක, වාගොහද, යන මෙහි. (සනු)
- වංස නාමය—කුල, වෙණු, යන මෙහි. (සුං)
- යාන ශබ්දය—රථාදිය, ගමන්, යන මෙහි. (නසුං)
- නල ශබ්දය—සරුප, යව, යන මෙහි. (නසුං)

	1091	
මජ්ඣ නාමය.....	මජ්ඣො, (වලගො වෙමජ්ඣො)	A tail ; the middle.
සුළු නාමය.....	සුළු, (තු කුසුමො ! තුසු)	Flowers; the menses.
සීල නාමය.....	සීලො, (සහාවෙ සුඛිතො)	Condition; well-being.
සුගව ශබ්දය.....	සුගවො. (උපතෙ වරෙ)	A bullock ; distinguished person.
	1092	
අඬු ශබ්දය.....	(තොසෙ බගාදී බිජෙ) ඩං,	Testicles; eggs of birds, &c.
කුහර ශබ්දය.....	කුහරං, (ගබ්ගරෙ බිලෙ)	A cavern; a hollow.
බගන නාමය.....	(නෙතනිංසෙ ගබ්ගෙ)බගගො.	A sword; a unicorn.
කදම්බ නාමය.....	කදම්බො. (තු දුමෙ වරෙ)	A tree (<i>Naualea</i>); a multitude.
	1093	
රෝහිණී නාමය...	(නෙ බෙහුයං) රෝහිණී (නී)	A star; one of the 27 lunar constellations; a cow.
වරග නාමය.....	ව ර ගං, (සොනියං සිරෙ)	Female parts of generation; the head.
සාප නාමය.....	අතෙකාසෙ සපථෙ) සාපො.	Abuse; imprecation.
පංක නාමය.....	පංකං, (පාපෙ ව කදදුමෙ)	Sin; mud.
	1094	
ගොභී නාමය.....	(නොගවනසු රගෙ) නොභී.	A rich man ; snakes.
ඉසසර නාමය.....	ඉසස රො. (තු සිව සාමසු)	I'swara; chief.
විජිස නාමය.....	(බලෙ පහාවෙ) විජියො.	Bodily strength; influence.
බෙජ නාමය.....	නෙජෙ. (නෙසු ව දිනනියං)	Bodily strength ; splendour; glory.

- මජ්ඣ නාමය—වලග , මධ්‍ය, යන මෙහි. (සුං)
- සුළු නාමය—කුසුම, ඔසප්, යන මෙහි. (නසුං)
- සීල නාමය—සවිභාව, සුවිචාරනී, යන මෙහි (නසුං)
- සුගව ශබ්දය—වෘෂභ, ග්‍රෙහි, යන මෙහි. (සුං)
- අඬු ශබ්දය—අඬුකොස, පඤ්ඤාදීන්ගේ බිජ, යන මෙහි. (නසුං)
- කුහර ශබ්දය—පච්චිවර, ජීල, යන මෙහි. (නසුං)
- බගන නාමය—බඩග, කගවෙනා, යන මෙහි. (සුං)
- කදම්බ නාමය—වෘක්ෂ විශෙෂයෙක්, රාශි, යන මෙහි. (සුං)
- රෝහිණී නාමය—රෙහෙණ, දෙන, යන මෙහි. (සනී)
- වරග නාමය--සොනිමානී, උතනමාන, යන මෙහි. (නසුං)
- සාප නාමය—ආක්‍රොශ, දිවර්ම, යන මෙහි. (සුං)
- පංක නාමය—අසුණ, මඩ, යන මෙහි. (නසුං)
- ගොභී නාමය—නොගවන්සු, සඵ, යන මෙහි. (සුං)
- ඉසසර නාමය—මහදෙව, නායක, යන මෙහි. (සුං)
- විජිස නාමය—ශක්ති, ආනුභාව, යන මෙහි. (සුං)
- බෙජ නාමය—ශක්ති, ආනුභාව, දීපනි, යන මෙහි.

	1095	
ධාග්‍ර්‍හය.....	ධාග්‍ර්‍හ f (සන්නති බග්ගගෙ)	A stream; a shower;
වාන යෙදිය.....	වානං, (භාණ්‍යාය සිබ්බනෙ)	the edge of a sword.
බන්ධු නාමය.....	බන්ධා. (සුතන පටිභාගර)	Desire; stitching.
වෙදනා යෙදිය.....	(චිතනි පිලාසු) වෙදනා f	Charioteer; a porter.
	1096	
මනි යෙදිය.....	(චියං) මනි f 1(විජා පඤ්ඤසු)	Satisfaction; pain.
රණ යෙදිය.....	(පාපෙ සුඛෙ රචෙ) රණං.	Will; wisdom.
ලව යෙදිය.....	ලවො. (තු බිඤ්ඤ 2වෙච්ඡෙදසු)	Sin; war; sound.
භුස නාමය.....	(පලාපෙ 3නිසගෙ) භුසං,	Drop; a cutting.
	1097	
බාධා යෙදිය.....	බාධා f (දුග්ගෙ නිසෙධෙ ව)	Chaff; exceedingly.
මානිකා නාමය.....	මුල පදෙ පි මානිකා f *	Sorrow; hindrance.
සෙනහ යෙදිය.....	සෙනහො.(තෙලෙ ධිකතෙසෙ)	A text; a stream.
ආලස යෙදිය.....	(සර 4පෙකාසු) ආලසො.	Oil; great affection; love.
	1098	
කෙනන යෙදිය.....	(කෙනුසම්)කෙනනං,(ගෙගෙ)	House; desire.
භූමි යෙදිය.....	(ධානෙ) භූමි f (සීයං භූවි)	A banner; a house.
ලෙඛ යෙදිය.....	ලෙඛො.(ලෙඛෙරුජ්)ලෙඛා f	A place; the earth.
හගවනතු යෙදිය.....	(පුජෙඤ්ඤ) හගවා. (ජනෙ)	A writing; a line or row.
		Object of religious adoration; a Buddha.

- ධාග්‍ර්‍හය—ප්‍රබන්ධ, කඩුමුවහන්, යන මෙහි. (සු)
- වාන යෙදිය—තෘෂණ, ගෙනතමිකිරීම, යන මෙහි. (නසු)
- බන්ධු නාමය—රථාවර, වාරපාල, යන මෙහි. (සු)
- වෙදනා යෙදිය—තුණි, පීඩා, යන මෙහි. (සු)
- මනි යෙදිය—ඉච්ඡා, ප්‍රඥ, යන මෙහි. (සු)
- රණ යෙදිය—පව්, සංග්‍රාම, යෙදිය, යන මෙහි. (සු)
- ලව යෙදිය—කණිකා, ජේදන, යන මෙහි. (සු)
- භුස නාමය—බොල්, අනිශ්‍යාසී, යන මෙහි. (නසු)
- බාධා යෙදිය—දුක, වැලකීම, යන මෙහි. (සු)
- මානිකා නාමය—මාතෘකා වචන, ආල, යන මෙහි. (සු)
- සෙනහ යෙදිය—තෙල්, අධික ප්‍රේම, යන මෙහි. (සු)
- ආලස යෙදිය—ගෘහ, අපෙක්ෂා, යන මෙහි. (සු)
- කෙනන යෙදිය—ධවජ, ගෘහ, යන මෙහි. (නසු)
- භූමි යෙදිය—ස්ථාන, පෘථිවි, යන මෙහි. (සු)
- ලෙඛ යෙදිය—ලිවිම්, ඉර, යන මෙහි. (සු)
- හගවනතු යෙදිය—පුජනී, තථාගත, යන මෙහි. (සු)

* ජනම්,—විභාග කරණ පිණිස ආදියෙහි නඩනලද කොට වචන.

	1099	
ගදු ශබ්දය.....	ගදු f(සන්ධි) ගදු. (රෝග)	A club; sickness.
ආසන ශබ්දය.....	(නිසඤ්ඤා පිටිකා) 1සනං,	Sitting; a seat.
නථාගන ශබ්දය..	නථාගනො. (ජිනෙ සනෙත)	A Buddha; sentient being.
සමුස්සස ශබ්දය...	(වයෙ දෙහෙ) සමුස්සයො.	A multitude; the body.
	1100	
බිල ශබ්දය.....	බිලං, (කොඨාස ජ්ඤාසු)	A part; an opening.
වජ්ජ නාමය.....	වජ්ජං, (දෙසෙ ව හෙරියං)	Guilt; mistake; drums.
අධාන නාමය.....	(කාලෙ දිස්සෙ) 2ධානං,	Time; a long road.
සෙත්තු ශබ්දය.....	(ආලියං) සෙත්තු. (කාරණ)	A dam; a bridge; cause.
	1101	
ධකාස නාමය.. .	ධකාසො. (කාරණෙ දෙසෙ)	A cause; a place.
සහා ශබ්දය.. . . .	සහා f (ගෙහෙ ව සංසදෙ)	A hall; an assembly.
සුස නාමය.....	සුසො. (ඵලො ව පාසාදෙ)	Pillar; palace or mansion.
අසන ශබ්දය ...	(ථා) 3යනං, (ගමනෙ පථෙ)	A journey; a road.
	1102	
අකක නාමය	අකකා. (රුකිනිතරෙ සුරෙ)	The wará tree; the sun.
අසස නාමය.....	අසසා. (කොණෙ හයෙ පථ)	A corner; horse.
අංස නාමය.....	අංසො. (බනෙ ව කොඨාසෙ)	Shoulder; a part.
අච්චි නාමය.....	(ඡලං 4සුසෙ) 5ච්චි f, (නොසුමෙ)	Flame; the sun-beams.

- ගදු ශබ්දය - ආසුධ ව්‍යෛෂ්‍යයෙක් (සත්‍රි), රෝග, යන මෙහි (සුං)
- ආසන ශබ්දය - නිසදු, පිටි, යන මෙහි. (නසුං)
- නථාගන ශබ්දය - සඵඤ, සඵ, යන මෙහි. (සුං)
- සමුස්සස ශබ්දය - රුහි, ශරීර, යන මෙහි. (සුං)
- බිල ශබ්දය - හාග, විවර, යන මෙහි. (නසුං)
- වජ්ජ නාමය - දෙස, බෙර, යන මෙහි. (නසුං)
- අධාන නාමය - කාල, දිස්සි මාගී, යන මෙහි. (නසුං)
- සෙත්තු ශබ්දය - මියර, හෙතු, යන මෙහි. (සුං)
- ධකාස නාමය - ගෙතු, සොන, යන මෙහි. (සුං)
- සහා ශබ්දය - ශාලා, පිරිස්, යන මෙහි. (සත්‍රි)
- සුස නාමය - වැම්, පාසාද, යන මෙහි. (සුං)
- අසන ශබ්දය - ගමන්, මාගී, යන මෙහි. (නසුං)
- අකක නාමය - වරගස්, සුය්භියා, යන මෙහි. (සුං)
- අසස නාමය - කොණ, අඤ, යන මෙහි. (සුං)
- අංස නාමය - දසරුව, හාග, යන මෙහි. (සුං)
- අච්චි නාමය - වහනිච්චල, රඤ්ච, යන මෙහි. (සත්‍රි නසුං)

1103		
අභාව ශබ්දය.....	(නාසා ¹ සතනසච) ² භාවො.(ඵ)	Destruction; non-existence.
අහන ශබ්දය.....	අහන, ³ (මොදන භුතනිසු)	Food; eating.
ජීව ශබ්දය.....	ජීවො, (පාණේ ජනෙ) ජීවො.	Life; people.
ඝාස ශබ්දය.....	ඝාසො.(චුතෙනව භකඛණේ)	Food; eating.
1104		
අවජාදන නාමය..	(ජදනෙ) ⁴ වජාදනො, (වණේ)	Covering; clothes.
නිකාස ශබ්දය....	නිකාසො. (ගෙහ රුසිසු)	A house; a multitude.
ආමිස නාමය.....	(අහනාදෙ) ආමිසො, (මංසෙ)	Food, &c.; flesh.
දික්ඛා නාමය.....	දික්ඛා f (තු යජනෙ ⁵ චිවනෙ)	A sacrifice; an offering.
1105		
කාරිකා ශබ්දය....	(ක්‍රියායො) කාරිකා f (පජ්ජේ)	An action; a verse.
කෙතු ශබ්දය.....	කෙතු. (තු විහණේ ධජේ)	Mark; banner.
කුසුම ශබ්දය.....	කුසුමො, (ඵ රජේ පුජෙඵ)	The menses; a flower.
කම්බි ශබ්දය.....	(මානරෙ තු ඛුමෙ) කම්බි.	A monkey; wise men.
1106		
ඔසි නාමය.....	(අධරෙකුරණ) ඔසො.	The lips; a camel.
ලුඛ නාමය.....	ලුඛො. (තු ලුඤ්ජකෙ පි ච)	Archers; desirous.
කලස නාමය.....	කලසො, (සො ⁶ විලෙ පාපෙ)	Turbid; sin.
කලී ශබ්දය.....	(පාපෙ) කලී. (පරාජයෙ)	Sin; or defeat.

අභාව ශබ්දය—විනාශ, අවිද්‍යමාන, යන මෙහි. (සුං)
 අහන ශබ්දය—ආහාර, අනුභව, යන මෙහි. (හසුං)
 ජීව ශබ්දය—ප්‍රාණ (හසුං), ජනායා, යන මෙහි. (සුං)
 ඝාස ශබ්දය—ආහාර, අනුභව, යන මෙහි (සුං)
 අවජාදන නාමය—ප්‍රවජාදන, වසත්‍ර, යන මෙහි. (හසුං)
 නිකාස ශබ්දය—ගෘහ, රාශි, යන මෙහි. (සුං)
 ආමිස නාමය—ආහාරාදිය, මංසය, යන මෙහි. (හසුං)
 දික්ඛා නාමය—යාග, පූජ, යන මෙහි. (හසුං)
 කාරිකා ශබ්දය—ක්‍රියා, ශ්‍රේණික, යන මෙහි. (සත්‍රි)
 කෙතු ශබ්දය—විණහ, පතාකා, යන මෙහි. (සුං)
 කුසුම ශබ්දය—ඔසප්, මල්, යන මෙහි. (හසුං)
 කම්බි ශබ්දය—වදුරන්, ප්‍රාඤ, යන මෙහි. (සුං)
 ඔසි නාමය—දහනාවරණ, ඔටුවෝ, යන මෙහි. (සුං)
 ලුඛ නාමය—වැදී, ලොල, යන මෙහි. (සුං)
 කලස නාමය—කැලඹුණුදේ, අකුසල, යන මෙහි. (හසුං)
 කලී ශබ්දය—අකුසල, පරාජය, යන මෙහි. (සුං)

	1107	
කහනාර නාමය...	කහනාරෙ. (වනදුරගොසු)	A wilderness; desert road.
වර ශබ්දය.....	වරෙ (වාරමිනි වච්චලෙ)	A spy; wanderer.
ගාම නාමය.....	(ජනාවාසෙ ගණේ) ගාමො.	A village; multitude.
වමම නාමය.....	වමමි, (තු ඵලකෙ තවෙ)	A shield; skin.
	1108	
ආමොද ශබ්දය....	ආමොදෙ. (භාස ගන්ධසු)	Joy; perfume.
වාරු ශබ්දය.....	වාරු. (තු කනකෙ පි ව)	Gold; fair.
භවන ශබ්දය.....	(සත්තාය.) භවනං, (ගෙහෙ)	Existence; a residence.
ජල ශබ්දය.....	(ලෙසෙ තු බලිතෙ) ජලං,	Pretext; stumbling.
	1109	
වෙර නාමය.....	වෙරං, (පාපෙ ව පටිසෙ)	Sin; anger.
නව නාමය.....	තවො. (වමමනි වකකලෙ)	Skin; bark of trees.
ආරෝහ නාමය...	(උච්චි 1ධිරෙහෙ)ආරෙහො.	Height; ascending.
හෙනන නාමය...	තෙතනං, (වන්තනර් 2කකිසු)	A kind of painted cloth; the eye.
	1110	
වාර ශබ්දය.....	(පටිභාරෙ මු වෙ) වාරං,	Door; entrance.
මන ශබ්දය.....	(පෙතෙ කුතෙ) මතො:(නිසු)	The dead; known.
මාස ශබ්දය.....	මාසො. 3(පරනන කාලෙසු)	Kidney bean; a month.
නග්ග නාමය.....	තග්ගො. (නිවෙලකෙ පිව)	Naked; naked ascetics.

කහනාර නාමය—ආරණ්‍ය, දුර්ග මාගීග, යන මෙහි. (සුං)
 වර ශබ්දය—වරයෝ, ජගමයෝ, යන මෙහි. (සුං)
 ගාම නාමය—ග්‍රාම, සමුහ, යන මෙහි. (සුං)
 වමම නාමය—පලිහ, වච්ච, යන මෙහි. (නසුං)
 ආමොද ශබ්දය—සන්තොෂ, සුවඳ, යන මෙහි. (සුං)
 වාරු ශබ්දය—සවණ්ණ, සුඤ්ජර, යන මෙහි. (සුං)
 භවන ශබ්දය—විද්‍යාමානඤ්ච, ගෘහ, යන මෙහි. (නසුං)
 ජල ශබ්දය—වකජ, පැකිලිමි, යන මෙහි. (නසුං)
 වෙර නාමය—අකුසල, වෙෂ, යන මෙහි. (නසුං)
 නව නාමය—වමිම, සුච්චි, යන මෙහි. (සුං)
 ආරෝහ නාමය—උස, ආරෙහණ, යන මෙහි. (සුං)
 හෙනන නාමය—වසන්ත විශෙෂයක්, අූඪ, යන මෙහි. (නසුං)
 වාර ශබ්දය—වාර, මුඛ, යන මෙහි. (නසුං)
 මන ශබ්දය—මලවුත්: දන්තාලද්ද: යන මෙහි. (නි)
 මාස ශබ්දය—මාසධානි, කාල විශෙෂ, යන මෙහි. (සුං)
 නග්ග නාමය—අවෙලක, ආජිවක, යන මෙහි. (සුං)

1111		
පවිස නාමය.....	(දෙසෙ කානෙ ව) පටිසො.	Anger; injury.
පසු නාමය	(මිගාදෙ ජකලෙ) පසු.	Quadrupeds; a goat.
නාම ශබ්දය.....	(අරුපෙ වාවහසෙ) නාමං,	Immaterial objects ;
දර ශබ්දය.	ද රො. (දරථ නි ති සු)	name. Bodily pain; fear.
1112		
හිකබා නාමය.....	(යාවනෙ හොජනෙ)හිකබා	Request; food.
හර ශබ්දය.....	(හාරෙ ඩව තිසසෙ) හරො.	Weight; much.
සුජා නාමය.....	(දබ්බි ඤ ජයාසු) සු ජා	Spoon; a wife of
අබ්බ නාමය.....	(මෙසෙ ඤ)බ්බං, (විහාසසෙ)	Sakkraya. A cloud; sky.
1113		
මොදක ශබ්දය...	මොදකො. (ධජ්ජ හෙදෙපි)	A preparation of flour
මණි ශබ්දය.....	(මණිකෙ රතනෙ) මණි.	for food; things producing
මලස ශබ්දය.... ..	(සෙලා ජරමෙසු) මලසො.	fermentation. Vessels for containing
ලකබණි නාමය...	(සහාවංකෙසු) ලකබණං,	liquids; jewels. A mountain; a flower
1114		
ගවි නාමය.....	ගවි. (සපීඨෙ) ගොනෙබ්බි)	garden, &c. Condition; mark.
සිර නාමය.....	සිරො, (සෙසෙ ව මුඩනි)	Clarified butter ;
විවෙක නාමය....	(විවාරෙ පි) විවෙකො. (ථ)	things proper to be
සිබ්බි නාමය.....	සිබ්බි. (පබ්බනෙ දුමෙ)	offered. Superiority; the

- පවිස නාමය—වෙෂ, හිංසන, යන මෙහි. (සුං)
- පසු නාමය—චතුස්පදයන්, එඵවන්, යන මෙහි. (සුං)
- නාම ශබ්දය—අරුප ධර්ම, අභිධාන, යන මෙහි. (නසුං)
- දර ශබ්දය—ශරීරපිඩා, හය, යන මෙහි. (සුං)
- හිකබා නාමය—යාවකු, ආහාර, යන මෙහි. (සනු)
- හර ශබ්දය—බර, අනියොජ්ඣ, යන මෙහි. (සුං)
- සුජා නාමය—සාදු, ශක්‍රයාගේ හයඝාතක, යන මෙහි. (සනු)
- අබ්බ නාමය—මෙස, ආකාශ, යන මෙහි. (නසුං)
- මොදක ශබ්දය—බාදුන් විශෙෂයෙක්, සුරබීජ, යන මෙහි. (සුං)
- මණි ශබ්දය—හාජන විශෙෂයෙක්, රුවන්, යන මෙහි. (සුං)
- මලස ශබ්දය—පචිත විශෙෂයක්, පුෂ්පාරාමාදිය, යන මෙහි. (සුං)
- ලකබණි නාමය—සවිභාව, විෂ්ණ, යන මෙහි. (නසුං)
- ගවි නාමය—සපීඨ, යාගද්‍රව්‍ය, යන මෙහි. (සුං)
- සිර නාමය—ශ්‍රෙෂ්ඨ, මුද්‍රන, යන මෙහි. (නසුං)
- විවෙක නාමය—පරික්ෂා, කාය විවෙක, යන මෙහි. (සුං)
- සිබ්බි නාමය—පචිත, වෘක්ෂ, යන මෙහි. (සුං)

	1115	
වේග ශබ්දය.....	වේගො. (ජවේ පවාහෙ ව)	Swiftness ; a flood.
සංකු නාමය.....	සංකු. (තු බිල ගෙනිසු)	Pillar; a stake or stump; a javelin.
බිඳු ශබ්දය.....	(නිගහනිතෙ කණේ) බිඳු.	Name of c; a little.
වර්ග ශබ්දය.....	වර්ගො. (සුකරෙ ගජ)	Hog; elephant.
	1116	
අපාග නාමය.....	(තෙතනතොන විතනතො) පාගො,	Corner of the eye; a circle marked on the forehead.
සිබන් නාමය.....	සිබන්තො. (සාසපෙ ජිනො)	Mustard seed; Gautama Buddha.
හාර ශබ්දය.....	හාරො. (මුතනා ගුණ ගාහො)	A pearl necklace ; taking.
බාරක ශබ්දය.....	බාරතො. (මුතුලො ර සො)	A bud ; alkali.
	1117	
අවිවස නාමය.....	අවිවසො. 2 (නිකකමෙ දෙසො)	Disregarding a command ; fault.
අග-නග ශබ්දය.....	(සෙල රුතකසව) 3 ගො. නගො.	Mountain ; a tree.
මනන නාමය.....	(සවපො වධාරණ) මනනො,	Very few ; only, mere ; as soon as ; emphasis.
අපවිති ශබ්දය.....	අපවිතන. 4 (විනො බගො)	An offering ; destruction.
	1118	
බහාර නාමය.....	(පීඤ්ච තාරසො) 5 තාරො.	A hole ; descent.
පිතු නාමය.....	(බුහෙම ව ජනතො) පිතො.	Brahma ; father.
පිතාමග ශබ්දය.....	පිතාමතො. (යතො බුහෙම)	Grandfather ; Brahma.
පොන ශබ්දය.....	පොතො. (නාවාය බාලතො)	Ship ; a young one.

- වේග ශබ්දය—ජව, පවාහ, යන මෙහි. (සුං)
- සංකු නාමය—කණු, ආසුධ විශෙස, යන මෙහි. (සුං)
- බිඳු ශබ්දය—අනුසාර, සවල, යන මෙහි. (සුං)
- වර්ග ශබ්දය—උරන්, ඇතුන්, යන මෙහි. (සුං)
- අපාග නාමය—තෙතනනා, නිලක, යන මෙහි. (නසුං)
- සිබන් නාමය—අබ, තථාගන, යන මෙහි. (සුං)
- හාර ශබ්දය—මුතුදම්, ගුහණ, යන මෙහි. (සුං)
- බාරක ශබ්දය—කැකුළු, රස, යන මෙහි. (සුං)
- අවිවස නාමය—අනිකුම, අපරධ, යන මෙහි. (සුං)
- අග-නග ශබ්දය—පච්ච, වෘක්ක, යන මෙහි. (සුං)
- මනන නාමය—අනිසවල, නියම, යන මෙහි. (නසුං)
- අපවිති ශබ්දය—පුජ, විනාශ, යන මෙහි. (සුං)
- බහාර නාමය—පීඤ්ච, අවතරණ, යන මෙහි. (සුං)
- පිතු නාමය—බුහම, පිතා, යන මෙහි. (සුං)
- පිතාමග ශබ්දය—මුත්තා, බුහෙයා, යන මෙහි. (සුං)
- පොන ශබ්දය—නැව්, බාල, යන මෙහි. (සුං)

1119		
සොණ නාමය.....	(රුකෙඛව්චණ්ණසුණ) සොණො	Name of a tree; red; dog.
දිව ශබ්දය.....	(සඟ්ගො තු ග ගණ) දිවො.	Heaven; the sky.
වාස ශබ්දය.....	(චණ්ඨ ගණො සඟ්ව) වාසො.	Clothes; perfume; a house.
චුල ශබ්දය.....	චුලො. (චුලො ච උච්චන)	Small; an oven.
1120		
කණ්ණ නාමය....	කණ්ණො. (කොණ්ච සච්චණ)	Corner; the ear.
මාලා ශබ්දය.....	මාලා f (පුළුඵ ච පනිතිය)	Flowers; a row.
භාග ශබ්දය.....	භාගො. (භාගො ¹ කදෙසෙසු)	Moral merit; part.
කුඨී නාමය.....	කුඨී, (රෙගෙ ² ජපාලක)	Leprosy; <i>Costus speciosus</i> .
1121		
සෙසඤ නාමය....	සෙසඤ f (සෙනාසනෙ සෙන)	A dwelling; sleep.
භම නාමය.....	(චුඤ්ඤ භඛච්චි ච ඛි) භමො.	A lathe; turning round.
අංසු නාමය.....	(චනාදිලොමෙපඤ) ³ ංසු. (කර)	A small point or end of thread; sunbeams.
නිපාන ශබ්දය....	නිපානො. (පනනෙ වඤ්ඤ)	A falling; an indeclinable particle.
1122		
විටප නාමය.....	(සාධායං) විටපො. (ඵචෙන)	Branch; a bush.
සනතු නාමය.....	සනතු. (ඛජ්ජනනෙර දිසෙ)	A cake made of meal; enemy.
සාමික නාමය....	සාමිකො. (පනි අධිරෙසු)	A lord; a husband.
පඨාන නාමය....	පඨානං, (ගනි හෙ තු සු)	Setting out; a cause.

- සොණ නාමය—වෘක්ෂ, රකතවණ්ණ, බල්ලන්, යන මෙහි. (සුං)
- දිව ශබ්දය—සවර්ණ, ආකාශ, යන මෙහි. (සුං)
- වාස ශබ්දය—චස්ත්‍ර, ගණ්ඩ, ගෘහ, යන මෙහි. (සුං)
- චුල ශබ්දය—සුලු, උදුන, යන මෙහි. (සුං)
- කණ්ණ නාමය—කොට්, ග්‍රොත්‍ර, යන මෙහි. (සුං)
- මාලා ශබ්දය—පුළුප, පනි, යන මෙහි. (සු)
- භාග ශබ්දය—පුණ්ණ, කොටස්, යන මෙහි. (සුං)
- කුඨී නාමය—කුඨීරොග, උපුල්කොල, යන මෙහි. (නසුං)
- සෙසඤ නාමය—සෙනාසන, සඤ්ඤා, යන මෙහි. (සු)
- භම නාමය—චුඤ්ඤකාරයින්ගේ බඩුවිලෙසයෙක්. ත්‍රාහා. මෙහි.
- අංසු නාමය—වස්ත්‍රාදීන්ගේ රල්, රඹේ, යන මෙහි. (සුං)
- නිපාන ශබ්දය—භිම, නිපානොපසර්ණ, යන මෙහි. (සුං)
- විටප නාමය—සාධා, පඤ්ඤ, යන මෙහි. (සුං)
- සනතු නාමය—අත්ගලා, අමිත්‍ර, යන මෙහි. (සුං)
- සාමික නාමය—චලෙභ, සාමි, යන මෙහි. (නසුං)
- පඨාන නාමය—ගමන්, කාරණ, යන මෙහි. (නසුං)

	1123	
රඟ ශබ්දය.....	(රඟ) රඟො. (නච්චිසානෙ)	A dyeing; place for dancing.
පාන නාමය.....	පානො, (පෙයෙස ච පීතියො)	A drinkable; drinking.
උඩාර නාමය	(ඉණ්ණකෙඛ පෙසු) උඩාරො.	A debt; plucking up.
ඵලක නාමය.....	(උමමාර) ඵලකො. (අඡෙ)	A threshold; a wild goat.
	1124	
පහාර නාමය.....	පහාරො. (පොඨනෙ යාමෙ)	A beating; a watch.
සරද නාමය.....	සරදො. (සායනො තු සු)	A year; one of the 6 seasons, namely, September and October.
තුඹ නාමය.....	(කුඹිකායා 1 ලහකෙ) තුඹො.	Spouted pot; small basket for measuring grain.
පලාප නාමය.....	පලාපො. (තු හුසමිචි ච)	Chaff; unprofitable words.
	1125	
කාසු නාමය.....	(මනා වානෙ චයෙ) කාසු f	A pit; a multitude.
උපනිසා නාමය...	2පනිසා. (කාරණේ රඟො)	Cause; secret.
කාස නාමය.....	කාසො. (පොච කිලෙ රොගෙ)	The grass, <i>Sachcharum spontaneum</i> ; a cough.
දෙස නාමය.....	දෙසො. (කොමෙ ගුණේ තර)	Anger; fault.
	1126	
අවච නාමය.....	(සුතතාචාල චිතෙසව) 3චො	A case; a watch tower; hurt.
දව ශබ්දය.....	(කිලායං කාතනෙ) දවො.	A play; wilderness.
උප්පනන නාමය..	(උප්පනනියවො) 4ප්පනනො,	Birth; rising up.
උප්පනන නාමය. ...	උප්පනනො, (ගමනෙ වනෙ)	A journey; a wilderness.

- රඟ ශබ්දය—රජන, නෘතයෝන, යන මෙහි. (සුං)
- පාන නාමය—පෙයෙසලව්‍ය, පානකියා, යන මෙහි. (නසුං)
- උඩාර නාමය—සෘණ, උඩරණ, යන මෙහි. (සුං)
- ඵලක නාමය—ඵලිපත්, ඵඵචත්, යන මෙහි. (සුං)
- පහාර නාමය—ගෙඛිද්මි, යාමය, යන මෙහි. (සුං)
- සරද නාමය—සංචත්සර, සෘතුව, යන මෙහි. (සුං)
- තුඹ නාමය—කෙඹි, ලාස්, යන මෙහි. (සුං)
- පලාප නාමය—බොල් වී, බොල් වචන, යන මෙහි. (සුං)
- කාසු නාමය—වළ, රාභි, යන මෙහි. (සුං)
- උපනිසා නාමය—හෙතු, රහස්, යන මෙහි. (සුං)
- කාස නාමය—වැලුක්, රොග විඡෂයෙක්, යන මෙහි. (සුං)
- දෙස නාමය—කොට, කුඟුණ, යන මෙහි. (සුං)
- අවච නාමය—සුකති, අචාල, පීඛින, යන මෙහි. (සුං)
- දව ශබ්දය—ක්‍රීඩා, වනාන්තර, යන මෙහි. (සුං)
- උප්පනන නාමය—උනිපනි, උඤ්චන, යන මෙහි. (නසුං)
- උප්පනන නාමය—ගමන්, වන, යන මෙහි. (නසුං)

<p>වොකාර නාමය . වොකාරෙ. (ලාමතෙක ඛතෙකි) පාහන නාමය..... (මුලෙලා ප.දසු) පාහනං, දසා නාමය..... දසා f¹(වන්භා පවතනකසු) කාරණ නාමය.... කාරණං, (සාන ගෙනුසු)</p>	<p>1127 වොකාරෙ. (ලාමතෙක ඛතෙකි) (මුලෙලා ප.දසු) පාහනං, දසා f¹(වන්භා පවතනකසු) කාරණං, (සාන ගෙනුසු)</p>	<p>Vileness; the five essential elements of a sentient being. Money; presents. Condition; the border of a garment. Injury; a cause.</p>
<p>මද ශබ්දය..... (හත්ථිදුනෙ) මදෙ. (ගලෙඛ) සවා ශබ්දය..... ස වා f (සවන ර සි සු) උපහාර ශබ්දය.... උපහාරෙ. (ඒහිහාරෙ පි) වස ශබ්දය..... වසො. (බන්ධන ර සි සු)</p>	<p>1128 (හත්ථිදුනෙ) මදෙ. (ගලෙඛ) ස වා f (සවන ර සි සු) උපහාරෙ. (ඒහිහාරෙ පි) වසො. (බන්ධන ර සි සු)</p>	<p>Temporal juice of the elephant; pride. Grinding; a multitude. An approaching; an offering. Binding; a multitude.</p>
<p>ගැබ් නාමය ගතො. (ඵොතෙක සායනිඨෙය) වාග නාමය වාගො. (තු දුන භානිසු) පීනි නාමය..... (පානෙ පමොදෙ; පීනි f(ත්ථි) ගීවා නාමය (ඉණේ) ගීවා f (ගලෙ පි ව)</p>	<p>1129 ගතො. (ඵොතෙක සායනිඨෙය) වාගො. (තු දුන භානිසු) (පානෙ පමොදෙ; පීනි f(ත්ථි) (ඉණේ) ගීවා f (ගලෙ පි ව)</p>	<p>A very little; perfumes; smell. Donation; a destitute state. Drinking; joy. Debt; the throat.</p>
<p>පනිඨා නාමය..... පනිඨා f (නිසසගෙය ධානෙ) සාහස ශබ්දය (බලකකාරෙ පි) සාහසං, හග ශබ්දය හගො. (හෙදෙ පවෙ) හගං, ජනන නාමය..... ජනනං, (තු ජවතෙ පි ව)</p>	<p>1130 පනිඨා f (නිසසගෙය ධානෙ) (බලකකාරෙ පි) සාහසං, හගො. (හෙදෙ පවෙ) හගං, ජනනං, (තු ජවතෙ පි ව)</p>	<p>Resting place; help. Force; fine. Breaking; dress. The body; umbrella.</p>

වොකාර නාමය—හීන, රූපාදී සකංක, යන මෙහි. (සුං)
පාහන නාමය—මිල, පඬුරු, යන මෙහි. (නසුං)
දසා නාමය—අවච්ඡා, වසන්තන, යන මෙහි (සත්ථි)
කාරණ නාමය—හිංසා, ගෙනු, යන මෙහි. (නසුං)
මද ශබ්දය—හත්ථිත්තේ මද, ගඵී, යන මෙහි. (සුං)
සවා ශබ්දය—සවන, සමුහ, යන මෙහි. (සත්ථි)
උපහාර ශබ්දය—අභිමුඛයව ඵලච්ඡිමි, පූජ, යන මෙහි. (සුං)
වස ශබ්දය—බන්ධන, රාහි, යන මෙහි. (සුං)
ගැබ් නාමය—අලොකී, ආක්ඛාණකවසුත්ත, යන මෙහි. (සුං)
වාග නාමය—දුන, ප්‍රභාණි, යන මෙහි. (සුං)
පීනි නාමය—පීමි, සනෙත්තාඡ, යන මෙහි. (සත්ථි)
ගීවා නාමය—සාණ, කණ්ඨ, යන මෙහි. (සත්ථි)
පනිඨා නාමය—ආශ්‍රය, ආධාර, යන මෙහි. (සත්ථි)
සාහස ශබ්දය—බලාත්කාර, දඩ, යන මෙහි. (නසුං)
හග ශබ්දය—හෙදන (සුං), වසන්ත, යන මෙහි. (නසුං)
ජනන නාමය—ශරීර, ජන්ත, යන මෙහි. (නසුං)

	1131	
භූමි ශබ්දය.....	(කෞතේහ් භූච්ච) භූර් f (ජී)	Wisdom; earth.
මදන ශබ්දය.....	(අනගේ) මදනො. (උමේ)	Cupid; a medicinal plant <i>Vanguiera spinosa</i> .
මානු ශබ්දය.....	(පමානරි පි) මානා. (ඵ)	Mother; or mother's mother.
වෙඨන නාමය....	(වෙඨනිනි සෙසු) වෙඨනා,	Tying round; a turban.
	1132	
මායිස නාමය	මාර්සො. (නඹුලියේ ¹ යෙත)	The plant <i>Amaran</i> —thus <i>Polygamus</i> ; a chief.
මොකානි නාමය...	මොකො. (නිර්බාන මුනනිසු)	Nirwāna; deliverance.
ඉසද නාමය.....	ඉනෙද. ² (ධිපති සකෙකසචා)	A chief; Sakkra (Indra).
ආරමමණ නාමය..	³ රමමණො, (ගෙනු ගොචරේ)	Cause; objects of sense.
	1133	
සණ්ඨාන නාමය..	(අංකො) සණ්ඨාන, ⁴ (මාකාගර)	Mark; mode.
චප්ප නාමය.....	(චප්පෙ) චප්පො. (නවෙ පිච්)	Sowing; the bank of a river.
සමමුච්චි නාමය....	සමමුච්චා ⁵ (නුඤ්ඤ වොභාගර)	Permission; custom.
අකාචන නාමය....	(සච්ච ලාච්ඤ ච) ⁶ කචනා,	Fried corn; imperishable.
	1134	
සත්‍ර නාමය.....	සත්‍රො, (යාගෙ සද්ද දුනෙ)	An offering to the gods; continual almsgiving.
සොම නාමය.....	සොමො. (තු ඔසබ් කුසු)	A kind of medicinal drug; the moon.
සංඝාම නාමය....	සංඝාමො. (සුග ගෙහගෙ)	A pair; the principal upright timber of a house.
ධාර නාමය.....	ධාරො. (ඌසෙ ච හසචනි)	Salt ground; ashes.

භූමි ශබ්දය—ප්‍රඥ, භූමි, යන මෙහි. (සත්‍ර)
 මදන ශබ්දය—අනංගයා, කුකුරු මුත්, යන මෙහි. (සුං)
 මානු ශබ්දය—මවගේමව, සවකිය මව, යන මෙහි. (සුං)
 වෙඨන නාමය—වෙච්ච, නලල්පව, යන මෙහි. (නසුං)
 මායිස නාමය—සුච්ඡුර, ශ්‍රෙණි, යන මෙහි. (සුං)
 මොකානි නාමය—නිච්චාන, මිදිම්, යන මෙහි. (සුං)
 ඉසද නාමය—අධිපතියන්, ශක්‍ය, යන මෙහි. (සුං)
 ආරමමණ නාමය—කාරණ, අරමුණු, යන මෙහි. (නසුං)
 සණ්ඨාන නාමය—චිකා, ආකානි, යන මෙහි. (නසුං)
 චප්ප නාමය—බිජ් නිකෙප්ප, නව, යන මෙහි. (සුං)
 සමමුච්චි නාමය—අනුදුනිම්, චෛච්චාර, යන මෙහි. (සත්‍ර)
 අකාචන නාමය—චිලද, අනඤා, යන මෙහි. (නසුං)
 සත්‍ර නාමය—දෙවපුත්, නිරන්තරදුන, යන මෙහි. (නසුං)
 සොම නාමය—ඔෂධි විශෙෂයෙක්, චන්ද්‍රයා, යන මෙහි (සුං)
 සංඝාම නාමය—සුගම, ගාභාවසවයෙක්, යන මෙහි. (සුං)
 ධාර නාමය—කරමැටි, හඵ, යන මෙහි. (සුං)

	1135	
ආනාප නාමය.....	ආනාපො. (චිරයෙ නාපෙ)	Exertion ; heating.
බධි නාමය.....	(හාගෙ සීමාය) ඔධි.(ච)	A part ; a border.

අනෙකක් වගෙයා III.—3.

අවයය වගෙයා.

	1136	
චිරකාලා } 4.....	(අවයයං චුචුතො දුනි) චිරසං, (තු) චිරං, (නථා) චිරෙණ, චිර රතතාය,	A long period.
සහා නීයෙහි 4....	සහ, සධිං, සමං, අමා,	With.
	1137	
නැවත නැවත } යනානී යෙහි 5 }	පුනපුනං, අභිණ්ණං, (චා) 1 සනිං, (චා) 2 හිකිණං, මුඤ්ඤ	Repeatedly.
වජ්ජනානී } යෙහි 5 }	(වජ්ජනෙ තු) විනා, නානා, අනාගරෙණ, රිතො, පුච්ච,	Except.
	1138	
අතිශයානී } යෙහි 6 }	බලවං, සුච්ච, (චා) 3 නිවා, 4 (නිසයෙ) කිමුත, ජච, 5 නි,	Exceedingly.
පරිචිතනීයෙහි 6...	අද්දහා, (තු) කිං, කිමු, 6 දඤ්ඤ, (විකප්පෙ) කිමුතො, 7 ද, (ච)	Or.
	1139	
ආමනක්රණයෙහි 10	(අවහානො)හො, අරෙ, අමොහා හමොහා, රෙ, ජෙ, 8 හ, ආචුසො,	Oh.
ප්‍රකාශයෙහි 6.....	හෙ, හරෙ, (ථ) කථං, නිංසු, නනු, කච්චි, නු, නිං, (සමා)	How.

ආනාප නාමය—වීයනී, සනතාප, යන මෙහි. (සුං)

බධි නාමය—අංස, මය්නාද, යන මෙහි. (සුං)

වත්මන්කල 4....	<p style="text-align: center;">1140</p> <p>අඩුනො, 1නරභි, දුනි, සමානි,] අඤ්ඤ දන්ති, (නු) නනො, 2(කංභෙ)සසකකං,(වා) 3ඛා, කාමං, ජනු, වෙ, භවෙ,</p>	<p>Now.</p> <p>Certainly.</p>
එකානා භිසෙති 8 }.....	<p style="text-align: center;">1141</p> <p>යාවනා, නාවනා, යාව, නාව, නිනාවනා, (තථා) එනාවනා, (ච) නිවෙ, 4(නි පරිවේඡ දන් වාවකා)</p>	<p>Until ; as long as ; how far, so far.</p>
පරිවේඡ භිසෙති 7 }.....	<p style="text-align: center;">1142</p> <p>යථා, තථා, යථෙ වෙ, 5වං, යථානාම, යථා හි, (ච) සෙසථා පෙ, 6වමෙවං, (වා) නථෙව, (ච) යථාපි, (ච)</p>	<p>As, so.</p>
උපමාසෙති 17.....	<p style="text-align: center;">1143</p> <p>එවං පි, (ච) සෙසථාපි- නාම, යථර්වා, 7(පිච) (පටිභාගනෙ) ය ථා ව, චි ය, ත ථ ර් වා, 8(පිච)</p>	<p>By itself.</p> <p>Yes, assent.</p>
තථාවිසින් § 3..... ස්භාරසෙති 6.....	<p style="text-align: center;">1144</p> <p>සං, සාමං, (ච) සං, (වාථ) ආ ම, සා හු, ල හු, (පිච) ඔ පා පි කං, ප ති රු පං, සාධෙව, 9වං, (සමාධිවිඡන)</p>	<p>By itself.</p> <p>Yes, assent.</p>
ගෙභිසෙති 6...	<p style="text-align: center;">1145</p> <p>යං, තං, යනො, තනො, යෙන, නෙන, 10(නි කාරණෙ සිසුං) (අසාකලො නු) චන, චි, (නිසුලෙ නු) මුධා, (භවෙ)</p>	<p>Therefore.</p> <p>Some.</p> <p>In vain.</p>
අසච්ඡුභණ්සෙති 2 නිරසුකසෙති 1...	<p style="text-align: center;">1146</p> <p>කදුචි, ජනු, (නුලක ථ) සබ්බනො, (ච) සමන්තානො, පරිනො, (ච) සමන්තා, (පි) (අථ) මිච්ඡා, මුසා, (භවෙ)</p>	<p>Perhaps; sometimes.</p> <p>All around; entirely.</p> <p>Falsely.</p>

“සනාඨිසෙති” සහ වෙනුව මේ ඡේ § ලකුණයි.

	1147	
ප්‍රතිෂේධයෙහි 6... අනියමාභීයෙහි 3 අනුකූලභවයෙහි 1 රත්‍රියෙහි 2..... දවල්හි § 1.....	(නිෂේධෙ)න, අ, නො, මා ¹ ලං, නහි,] වෙ, (තු) සවෙ, යදි, (ආනුකූලෙස තු) සධං, (ව) රතතං, දෙද්දසා, දිවා, (භවෙහ)	Negative and pro- hibitive. If. Agreeably. By night. By day.
	1148	
අලොභීයෙහි 3... නකීතයක් නැ නිව ප්‍රවෘත්ත } ... ක්‍රියායෙහි 1	ඊසං, කිච්චි, මනං, (අපෙස) සාහසා, (අනකකිනෙ)	A little. Suddenly.
අභිමුඛයෙහි 3..... අත්‍යභවයෙහි 2...	සුරෙ, ² ගහනො,(තු)සුරනො, පෙච්චා, ³ මුත්‍ර, (භවනනෙර)	In the presence of. In future.
	1149	
විඝ්නෙහි 2..... නොබිණිමෙහි 1.. ප්‍රාදුකීවයෙහි 2... එකෙණෙහි § 2... බලාත්කාරයෙහි 1	අ හො, හි, (විමහයෙ) තුණ්හි (තු මොනෙ)](ථා) ⁴ වි, පාතු,(ව) (තං බණ්) සජ්ජ, සපදි, (බලකකාරෙ) පසස්ස, (ව)	Ah, indicating sur- prise. In silence. Apparent. Instantly. Forcibly.
	1150	
පදපූරණයෙහි 6... අන්තරලයෙහි § 3 නිශ්චයෙහි 2.....	සුදං, ටො, අස්ස, යග්ගෙ, වෙ, හා, ⁵ (දයො පදපූරණ්) අන්තරෙණ්, ⁶ නාරා, අනනා, 7වස්සං, නුත, (ව නිච්ඡයෙ)	Expletive. Between. Truly.
	1151	
සන්තොෂයෙහි § 2 විරෝධප්‍රකාශයෙහි ඉච්චාප්‍රකාශයෙහි 1 ඊඡ්ඡි පුච්චංගම } උපගමනායෙහි 1 }	(ආනෙදු) සං, (ව) දීඨා,*(ථ) (විරෝධකථනෙ) නනු, (කාමප්‍රවේදනෙ) කදිච්චි, (උසුයො පගමෙ) ³ නුච්චි, (ව)	Joyfully. Expressive of con- trariety. Well. Be it so, indicating regret in the acquies- cence.
	1152	
අවධාරණභීයෙහි අවිපරිතාභීයෙහි 2 අලොභීයෙහි 1..... මහත්තතාභීයෙහි සුචාහතයෙහි 2.....	එවා, ⁹ (වධාරණ් ඥෙය්‍යං) යථතතං, (තු) යථා තථං, නිචං, (අපෙස), (මහනස්ස) ¹⁰ චිං, (අථ) පානො, පගෙ, (සමා)	Even. Just so. Little. Highly. Morning.

	1153	
සතතයෙහි 2.....	(නිච්ච) සද, සතං,	Always.
බාහුලයෙහි 1.....	පායො,	Abundantly.
බාහතනීයෙහි 4...	(බාහුලෙ) බාහිරං, බනි, බනිඛා, බාහිර, (බාහෙත)	Out.
ශීඝ්‍රානීයෙහි 1... ..	(සීහෙ තු) සනිකං, (හවෙ)	Quickly.
	1154	
විනාශයෙහි 1.....	අන්ඨං, (අදසුනෙ)	Disappearance.
නිත්‍යවෙහි 1.....	ද්‍රව්‍යං,	Reproach.
පුණ්‍රමයෙහි 1.....	(නිත්‍යයං)] (වතුනෙ) නමො,	Salutation.
භූතසායෙහි 2.....	සමිමා, සුච්චි, (පසංසායං)	Praise.
වදානානචයෙහි 1	(අචො සතතායම) 1ක්ඛී, (ච)	Existence.
	1155	
සවස්භි 1... ..	සායං, (සායෙ)	Evening.
අදදවස්භි 1... ..	2ජ්ඣ, (අනුතෙ)	To-day.
භවදවස්භි 2.....	සුචෙ, (තු) ජෙච, (අනාගතෙ)	To-morrow.
අනදද දවස්භි 1...	(තනො පරෙ) පරසුචෙ.	Day after to-morrow.
ඊයෙදවස්භි 1.....	හියෙත, (තු දිවසෙ ගතෙ)	Yesterday.
	1156	
යමෙක්ඛි § 3....	යන්ඨ, යත්‍ර, යනිං. (චාථ)	In which place.
එභිගනානීයෙහි 4	තන්ඨ, තත්‍ර, තනිං, තහං,	There.
මත්තෙහි § 2.....	(අචො) උඛං, (ච) උපරි,	Above.
යට යනානීයෙහි 2	හෙඨා, (තුච) අධො, (සමා)	Below.
	1157	
නියොගයෙහි 2. ...	(චොදනෙ) ඉංඝ, හන්දි, 3(ථ)	Order; command.
දුරානීයෙහි 3.....	භාර, දුර, (ච) භාරකා,	Distant.
අසමුච්චයෙහි 2	පරමුච්චා, (තුච) රහො,	Absent.
සමුච්චයෙහි 3..	සමුච්චා (යා) 4චි, පාතු, (ච)	Manifestly.
	1158	
සංශයෙහි 3.....	(සංසයන්චි) අඤ්ඤා, අඤ්ඤානාම, නු, (නි ච)	Perhaps.
නිදදිනෙහි 3....	(නිදසුනෙ) ඉනි, 5න්ඨං, (ච)	Thus.
දුක්ඛයෙහි 1.....	එවං,] (නිච්ච) කථචි, (ච)	Scarcely; with difficulty.
	1159	
අසහනෙහි 1....	හා, (බෙදෙ)	Ah.
ප්‍රභාසයෙහි 1...	සච්චි, (පච්චිකෙ)	In the presence of.
සරිතියමයෙහි 1.	ධුචං, (චිර වධාරණ)	Certainty.
සරස්භි 2.....	නිඤ, (තු) නිරිං, (චාථ)	Crookedly.
කුතසායෙහි 2.....	(කුච්චායං) ද්‍රව්‍යං, කු, (චිතෙ)	Reproach.

<p>ආසිංසනායෙහි 1... ගජායෙහි 1..... කොතැන්හි § 7...</p>	<p>1160 සු ව නී, (ආසිංස නී මහි) (නිනදියං තු) බි, (කථනතො) කුභිවනං, කුභිං, කුතු, කුභි, කභි, කභං, කු, (ඵ)</p>	<p>Prosperity. Reproach. Where.</p>
<p>මෙහි § 5..... සියලුතැන්හි § 2... කවර කලෙක්හි § එකල්හි § 2.....</p>	<p>1161 ඉහෙ, 1බා, 2තු, (තු)එනා,3නි (අඵ) සබ්බත්ත, සබ්බබ්බි, ක ද, කු ද ව නං, (චාඵ) තදනි, (ව) තද, (සමා)</p>	<p>Here. Everywhere. Whenever. Then.</p>
<p>ස-යන උපසඨිය</p>	<p>1162 (ආදිකමෙම භූසතෙ ව සමනවො නිණණ නිනතිසු, නියොහි 4සාර්යම් පී නි දන පුජ 5ගග සනතිසු) 1163 (දසසතෙ තප්පතෙ සගෙ ප සංසා ග නි සු බි සු, හිංසා පකාර 6නෙතාභාව විගොගා 7වයවෙසු ව) සො-8(පසගො දීසාගොගෙ ප නා හි නි ආ දී සු)</p>	<p>Prefix; expressive of origination; excess; birth; descent; reple- tion; command; glory; joy; gifts; offerings; excellence or great- ness; peace; percep- tion; devotion; affec- tion; praise; going; purity; injury; man- ner; internal; separa- tion; members; direc- tion; hope; situation.</p>
<p>සහ-උපසඨිය ..</p>	<p>1164 සහ-(සදදු පර්භාණි ප ර ජ ය ග නි සු ව භූසතෙ පටි ලොමතෙ විකමා 9මසනා දීසු)</p>	<p>Decreasing; defeat; going; exceeding; reverse; heroic valour; touching.</p>

ස-යන උපසඨිය—ආදික්‍රියා, අනිශය, ප්‍රභව, අවනිණි, තාපනි, නියොග, ඵෙඤ්චයනී, ප්‍රීති, දන්, පුද, උතුම්, ශාන්ති, දැන, තනපර, ආලය, ප්‍රශංසා, ගමන්, සුඛ, හිංසා, පකාර, අනනාභිතාව, විගොග, අවයව, දික්කොග, ප්‍රාණිතා, සනිති, යන මේ ආදී අනියොගිවැටේ.

සහ-යන උපසඨිය—පිරිහීම, පැරදීම, ගමන්, අනිශයාණී, ප්‍රති පක්‍ෂාණී, වික්‍රම, පරමයන, යන මේ ආදියෙහි.

නි-උපසභීය.....	<p>1165 (නිසෙසසා ¹භාව සනාස භුසන් මොකක රුසිසු ගෙහා ²දෙසො ³පමාහීණ පසාද නිගහනා ⁴විවෙය</p>	<p>Entire destruction; calamity; excessive; Nivana; crowd; house; command; comparison; inferior or becoming less; favour, departing, transgression, perception; conclusion; going out; below; determined; near; binding; conversant; interior; cessation; coming into being; separating; prohibition.</p>
නි-උපසභීය.....	<p>1166 දසසනො ⁵සානනිකකිනනා ⁶ධො භාගෙසා ⁷වධාරණ සාමපො ඛකිනෙ ජෙකා ⁸නොනාහාගො ⁹පරනිසු ව)</p>	<p>Removing; obstructing; covering.</p>
උ-උපසභීය.....	<p>1167 (පාතුභාවෙ වියොගෙ ව නිසෙධාදො) නි-(දීසසනි) (අථො නිහරණෙ වෙවා 10 ව ර ණ දො ව) නි-(සියා)</p> <p>1168 (උඛිතම වියොග ¹¹නි- ලාහ නිතති සම්භිසු පාතුභාව ¹²විවයා භාව පබලනෙත පකාසනෙ දකක ගහනාසු කථනෙ සනතිමොකකා දිකෙ) උ-(ව)</p>	<p>Above; separation; one's own gain; satisfied; abundance; coming to being; faultless; powerful; public; clever; noble; saying; strength; Nivan.</p>
ද-උපසභීය.....	<p>1169 දු-(කුච්ඡිනෙ ¹³සදෙත්ථසු විරූපනෙත පෘ ¹⁴සොහනෙ සියා ¹⁵භාවා ¹⁶සම්භිසු නිවෙඡවා ¹⁷නඤ්ඤාදිකෙ)</p>	<p>Baseness; a little; deformed, unlucky; void of; scarcity; with difficulty; unpleasant.</p>

නි-යන උපසභීය - නිසෙසස, අභාව, වෘසන, අනිශයානී, නිවන්, සමුහ, ගෘහ, නියොග, උපමා, හීන, ප්‍රසාද, නික්මීම, ඉක්මයන ලද්ද, දැන, අවසාන, නිෂක්‍රාන්ත, අධොභාග, අවධාරණ, සම්පය, බැඳුම, දක්‍ෂණ, අනනාසිකාග, උපරමන, ප්‍රාදුඝීතාව, විරහ, ප්‍රතිෂෙධ, මේ ආදියෙහි.

නි-යන උපසභීය - දුරුකිරීම, ආවරණ, යනාදියෙහි.

උ-යන උපසභීය - උච්චංගම, වියොග, ආනමලාහ, තෘණි, සමාධි, ප්‍රාදුඝීතාව, දෙශාභාව, පබලව, පකාස, දක්‍ෂණ, අග්‍රණ, කීම, ශක්ති, මොක්‍ෂ, යනාදියෙහි.

ද-යන උපසභීය - කුච්ඡිතානී, රූපදනී, විරූපණ, අයකපන, නොවීම, අසමාධි, දුක, අසන්තොෂ, යනාදියෙහි.

<p>සං-උපසඨිය..</p>	<p>1170 සං-(සමෝධාන සංඛෙප සමනනාඪී සමිඨිසු සමිඨා භූස සහ 1ඥාඪා 2හිමුඛණේසු සහනෙ පිධානෙ පහවෙ පුජ සු න ඥා න ක්‍රියා දී සු)</p>	<p>Combination; briefly; round about; exceeding; well, entirely; with; few; in the presence of; union; screen; origin; offerings; repeatedly.</p>
<p>මි-උපසඨිය</p>	<p>1171 (විවිධා 3තිසයා 4භාවෙ භූසඪී 5සසරියා 6විවෙය විසොගෙ කලුගෙ පානු-භාවෙ* භාගෙ ච කුච්ඡනෙ) 1172 (දුර 7නහි මුඛණේසු මොහා 8නවඪීහි සු ච පධාන දකඛනා ඛෙදෙ සහඪාදෙ) මි-(දීඤ්ඪි)</p>	<p>Diverse; excessive; non-existence, entire; prosperity; expiration; separation; contention; coming to being; saying; mean; afar; absent; folly; unsteady; chief; skilful; fatigue; together.</p>
<p>අව-උපසඨිය....</p>	<p>1173 (විගොගෙ ජනනෙ චාධො භාවා† 9නිච්ඡය සුඪිසු ඊ ස ද නො ප ර් භ වෙ දෙස ඛඤපන භාණීසු චලො ක්‍රියාය ඵෙයෙඤ ච ඤ්ඤාණප්පභාදිකො) අව-</p>	<p>Separation; understanding; down; uncertainty; pure; a little; disrespect; space; pervaded; loss; speaking; theft; knowledge.</p>

සං-යන උපසඨිය—සමෝධාන, සංඤ්ඤප, සමනනාඪී, සමාඪි, සමිඨාශබ්දඪී, භූස ශබ්දඪී, සභාඪී, අඤ්ඤාඪී, අහිමුඛාඪී, සහ නාඪී, සංචරණ, පුභව, පුජ, නැවත නැවතකිරීම යනාඪීයෙහි.

මි-යන උපසඨිය—විවිධාඪී, අනිශ්චය, අභාව, සමනනාඪී, ඵෙ ශ්වයඪී, අනිකුම, විරහ, ඛිඛර, ප්‍රාදුඪීනාව, කථන, කුභසාඪී, දුර, අනහිමුඛාඪී, මොහ, අනවසඪීහි, ප්‍රධානභ, දඤ්ඤ, පරිමුම, සභාඪී, යනාඪීයෙහි.

අව-යන උපසඨිය—විරහ, අවබෝධ, අධොභාව, අනිශ්චය, සුඪි, අඤ්ඤාඪී, නිනද, අවකාශ, වඤ්ඤ, භානි, වාක්ඪීයා, සොරකම්, ඤ්ඤාණප්‍රාප්ති, යනාඪීයෙහි.

* සන්තයෙහි “භාගෙ” කියාය.
 † මෙහිත් “නිච්ඡය, නිශ්චය” කියා සන්තයෙහි තිබේ.

අනු-උපසගීය...

1174

(පව්‍යා භූසත් සාදිසසා
1නුපව්‍යන්තා 2නුවනනිසු
හිණේ ව නනියන්වා බො-
හාවෙසව 3නුගනේ හිණේ
දෙසේ ලකකණ වීවේ 4නු-
මහුන භාගාදිකේ) අනු-

After; exceeding;
alike; regularly; si-
milar; mean; by; un-
der; following; salu-
tary; quarter; sign;
succession; character-
istic mark; parts.

Such.

පටි-උපසගීය....

1175

(සමනානේ පර්වේදද
පුජ ලිගන වජ්ජනේ
දෙසකකාණේ නිවාසනා
5වඤ්ඤ 6ධාමරසු හොජනේ
සොක බකපන නනේසු
ලකකණ දෙ සියා) පටි-

Around; section;
offering; embrace; for-
saking; blame; dress;
disrespect; help; eat-
ing; sorrow; pervad-
ed; disposition; sign.

අභි-උපසගීය ...

1176

(ආ හි මු බ විසි වසු බ-
කමම සාරූප්‍ය වුඩිසු
පුජ 8වි ක කු ලා 9ස වු
ලකකණ දිමයි වාප්‍ය) 10භි-

In the presence of;
excellent; above; fit;
prosperous; offering;
exceeding; family;
false; sign.

අධි-උපසගීය ...

1177

(අධික 11සසර පාඨාදි 12ධි
භාන පාසුණනේසව) 13ධි-
(නිව්‍යේය වොපර්නතා 14ධි-
නවනේ ව විසෙසනේ)

Exceeding; chief;
reading; determin-
ation; arrival; ascen-
tainment; above; sub-
jection; distinction.

අනු-යන උපසගීය—පඤ්ඤාදි, අනිශ්චය, සද්දඤ්ච, අනුපව්‍යන්ත, අනුචානනි, හින, තෘතීයාදී, අධොහාව, අනුගතාදී, හිතාදී, දෙශ, ලක්ෂණ, විපසා, ඉන්ධුන, කොටස්, යනාදීයන්හි.

පටි-යන උපසගීය—සමනනාදී, පර්වේද, පුජ, ආලිඛන, වජ්ජන, දෙසකක, භාදිම, අවමාන, ආධාර, හොජන, සොක, වකපන, සවහාව, ලක්ෂණ, යනාදීයන්හි.

අභි යන උපසගීය—අභිමුඛ, විසිඤ්චාදී, ප්‍රාඨවී ක්‍රියා, සාරූප්‍ය, වෘඪි, පුජ, අධික, කුල, අසනා, ලක්ෂණ, යනාදීයන්හි.

අධි යන උපසගීය—අධික, ප්‍රධාන, අධ්‍යයන, අධිෂ්ඨාන, පෑම, භිම, නිශ්චය, උපර්නාව, අභිභවන, වෙසෙසිම යනාදීයන්හි.

පති-උපසඨීය...

1178

(පතිදාන නිසෙධෙසු
වා මා 1 දා න නි ව නති සු
සාදිසෙස පටි නිව්වහි
ආ හි මු බස ග නි සු ව

Giving back again ; hindrance ; inverted order ; taking ; stopping ; like ; situation ; before ; going.

1179

පතිබොධෙ පතිගතෙ
ත වා සු න ක්‍ර යා ය ව
සමනාවතෙ පටිව්වතෙ)
පති-2(නි ලකඛණදිකෙ)

Awaking ; going back ; doing again ; honour ; for the purpose of ; sign.

සු-උපසඨීය.....

සු-(සොහණෙ සුඛෙ සමමා
භූස සුට්ඨ සම ඩි සු

Well ; easy ; unchanged ; much ; beautiful ; prosperous.

1180

ආ-උපසඨීය.....

(ආහිමුබස සමිපා දි-
කමමා 3 ලිගන පනතිසු
මර්යාදු 4 බකමමි 5 ව්චා
බකතා 6 නිව්විසු) ආ-

In the presence of ; vicinity ; beginning ; embracing ; approaching ; limit ; upwards ; desire ; bond ; limit.

1181

(නිවාස 7 වහාණ ගහණ
නිවෙප් 8 සස නිවනතිසු
අපස සා ද 9 සි සරණ
ප නි ඩා වි මහ යා දි සු)

Abode ; inviting ; taking ; sorrow ; little ; stopping ; unwillingness ; wishing for ; calling to mind ; help ; wonder.

1182

අති-උපසඨීය..

(අනෙතාභාව භූසභා 10 නි
ස ය පු ඡ් 11 සවතිකතමෙ
භූතභාවෙ පසංසාය.
දලනභාදෙ සියා) අති-

Within ; abundance ; excessiveness ; sacrifice ; transgression ; past ; praise ; hard.

පති යන උපසඨීය—ප්‍රතිදාන, නිවාරණ, ප්‍රතිලෝම, ගැණීම, නිවෘත්ති, සාදාස, ප්‍රතිෂ්ඨා, අහිමුබව, ගමන්, ප්‍රතිබොධ, ප්‍රතිගතානී, පඤචමක්‍රයා, ආදරකිරීම, පිණිස යනානී, ලක්‍ෂණ § සු යන උපසඨීය—සොහණ, සැප, අවිපරිත, භෞශානී, සුඤ්ඤානී, සමාධි, යනානීයන්හි.

ආ යන උපසඨීය—අහිමුබව, සමිප, ආරමන, ආලිඛගන, ප්‍රාපති, මය්‍යාද, 1෦ ධර්මකමි, ඉච්චා, බකත, අහිවිධි, ආවාස, ආමනත්‍රණ, ග්‍රහණ, දුක්ඛ, ජෂදනී, නිවෘත්ති, අප්‍රසාද, ආශිංසන, සමරණ, ප්‍රතිෂ්ඨා, විශ්වය යනානීයන්හි.

අති යන උපසඨීය—අනන්තභාව, භෞශානී, අතිශය, සුඡ, අතික්‍රමණ, අතිතච, ප්‍රසංසා, දුභාභි යනානීයන්හි.

අපි-උපසභීය ...	<p>1183 (සමනාවතො ච ගරභා 1පෙකකාසු ච සමුච්චියෙ පඤ්ඤා සංවරණේ චෙව ආසංසතේ) අපි-2(රිතං)</p>	<p>Honour ; contempt ; care ; addition ; ques- tioning ; covering ; praise.</p>
අප-උපසභීය ...	<p>1184 (නිදෙදසෙ වජ්ජනෙ පුජ 3පගතො වාරණේ පි ච පදුස්සනො ච ගරභා වොරිකාදෙ සීයා) අප-</p>	<p>Example ; leaving off ; offering ; without ; preventing ; displea- sure ; contempt ; stealth.</p>
උප-උපසභීය ...	<p>1185 (සමීප පුජ සාදිසෙස දෙසකකාණේ 4පපනතිසු භාසකා 5පගමා 6ධිකා පුබ්බකමම නිවනතිසු ගය්භාකාරෙ 7පරිනෙතසු) උප-(ඉත්තා නසනාදිතො)</p>	<p>Vicinity ; offering ; similarity ; accusing ; birth ; excess ; with- out ; abundance ; pri- ority ; stopping ; un- derstanding ; height ; fasting.</p>
ඵමා-යනනිපාතය	<p>1186 ඵමං-(නිදෙසනා 8කාරෙ 9පමාසු සමපතං සතො උපදෙසෙ ච චචන- පට්ඨගාහෙ 10වධාරණේ ගරභායෙ 11දමතේ ච පරිමාණේ ච පුච්ඡනො)</p>	<p>Example ; manner ; similarity ; wishing ; advice ; assent ; ap- pointment ; contempt ; thus ; quantity ; ques- tioning.</p>

අපි යන උපසභීය—ගෞරව, ගනී, අපෙක්ෂා, සමපිබන, ප්‍රශ්න, සංවරණ, ආශංසානී යනාදීයන්හි.

අප යන උපසභීය—නිදෙදස, පරිවර්ජන, පුජ, අපගනානී, වැලකීම, අප්‍රීති, ගනී, සොරකම්, යනාදීයන්හි.

උප යන උපසභීය—සමීප, පුජ, සාදූශ්‍ය, දෙසකඵන, උතපනති, භාශානී, අපගමන, අධිකච, පුච්ඡකම්, නිවෘතති, වැවහෙනාකාර, උපරිභාව, අභොජන යනාදීයන්හි.

ඵමං යන නිපාතය—නිදෙසන, ආකාර, උපමා, සමප්‍රහංසන, උපදෙස, චචන ප්‍රතිග්‍රහණ, නියම, නිනදු, ඉදං ශබ්දානී, ප්‍රමාණ, ප්‍රශ්න, යනාදීයන්හි.

ව-නිපාතය	<p style="text-align: center;">1187</p> <p>(සමුච්චයෙ සමා භාගර 1නුවාලයෙ වෙ 2තර්තර පදසුරණ මනෙක ව) ව-(සදෙදු අවධාරණ)</p>	<p>Addition; collection; also; either, or an expletive particle: a particle expressive of intensity.</p>
ඉති-නිපාතය....	<p style="text-align: center;">1188</p> <p>ඉති-(හෙතු පකාරෙසු ආදිමගි වාව ධාරණ නි ද සස නෙ ප ද නි සස විපලලාසෙ සමාපනෙ)</p>	<p>Cause; manner; after this manner; very; for example; mutation; end, &c.</p>
වා-නිපාතය	<p style="text-align: center;">1189</p> <p>(සමුච්චයෙ වො 3පමායං සංසයෙ පද සු ර ණේ ව ව නී න වි හා සා යං) වා-(වසසගෙග විකපනෙ)</p>	<p>A conjunction; likeness; doubt; expletive; fixed; alternative; certainty; indecision.</p>
අලං-නිපාතය... අලො, අඨ-නිපා තවය	<p style="text-align: center;">1190</p> <p>(භුසණ වාරණේ වා) 4ලං- (චුච්චනෙ පර්යනනියං) අලො-5ඨා-6(නනනර 7රමභ) පඤ්ඤ සු ප ද සු ර ණේ)</p>	<p>Ornament; hindrance; it is enough.</p>
අපිනාම-නිපාත	<p style="text-align: center;">1191</p> <p>(පසංසා ගරහා සඤ්ඤ සචිකාරුදො) 8පි නාම-(ථ)</p>	<p>A continuative particle; expressive of commencement; interrogation; sometimes it is a mere expletive.</p>
භූත- නිපාතය..	<p>(නිච්චයෙ වා 9භූමානසීම්. සීයා) භූත-(විතකකනෙ)</p>	<p>A term expressive of praise or dispraise; sign; promise. Surely, doubt, thinking.</p>

ව යන නිපාතය—සමුච්චන, සමාහාර, අනුවාලය; ඉතර්තර, පද සුරණ, අවධාරණය, යනාදියත්ති.

ඉති යන නිපාතය—හෙතු, ප්‍රකාර, ආදෘෂ්‍ය, අවධාරණ, නිදර්ශන, පදනුවිපසංඝාස, පරිසමාපනි, යනාදියත්ති.

වා යන නිපාතය—සමුච්චන, උපමා, සංදෙහ, පද සුරණ, ව්‍ය වසීන විහාෂා, නිශ්චය, විකල්ප යනාදියත්ති.

අලං යන නිපාතය—අලංකාර, නිසෙධ, පරිඝාපනි යනාදියත්ති.

අලො-අඨ යන නිපාතවය—අනනනරය, ප්‍රාරමභ, ප්‍රඤා, පද සුරණ, යනාදියත්ති.

අපි නාම යන නිපාතය—ප්‍රශංසා, ගතී, සංඤ, අධ්‍යක්ෂපගමාදිය, යනාදියත්ති,

භූත යන නිපාතය—නිශ්චය, අනුමාන, විතකීන යනාදියත්ති.

<p>හනු-නිපාතය...</p>	<p>1192 (පුළුල් 1වධාරණ 2නුඤ්ඤ සානායානා 3ලපතෙ) හනු-</p>	<p>Question ; certainty ; order ; soothing ; a vocative particle.</p>
<p>වන-නිපාතය...</p>	<p>වනෙ-4(කංස දයා භාස බෙදී 5ලපන ච්ඡායෙ)</p>	<p>Verily ; expressing tenderness ; laughter ; weariness ; a vocative particle ; admiration.</p>
<p>හඤ-නිපාතය .. ආව, නාව-යන නිපාතවය.....</p>	<p>1193 (වාකකරමහ විසාදෙසු) හඤ-(භාගෙ හෙකමපතෙ) ආව-(නතු) නාව-(සාකලෙ) මාණ 7වධෙ 8වධාරණ</p>	<p>Particle used at the commencement of a sentence ; dejection ; mirth ; compassion. Until ; as many as ; limit ; surely.</p>
<p>සුරඤා-නිපාතය</p>	<p>1194 (පාවි සුර 9ගගතො ජේසු) සුරඤා-(පටිමෙ පතඵ)</p>	<p>East ; long ago ; in front ; first.</p>
<p>සුරා-නිපාතය...</p>	<p>(පබෙඤ ච චිරනිතෙ නිකවා 10ගාමිකෙ) සුරා-</p>	<p>Connected narrative ; long past ; near ; future.</p>
<p>බල-නිපාතය.....</p>	<p>1195 (නිසෙට්ඨ වාකකලංකාර- 11වධාරණ පසිඨිසු)</p>	<p>Hindrance ; an expletive ; certainly ; fame.</p>
<p>අභිභෝ-නිපාත</p>	<p>බලවා-]12(සනොනතු)අභිභෝ (13හිමුට්ඨො 14භයතො දිකෙ)</p>	<p>Vicinity ; presence ; on both sides ; &c.</p>

හනු යන නිපාතය—ප්‍රශ්න, අවධාරණ, අනුඤ, නැලවිලල, ආමනත්‍රණ, යනාදියන්හි.

වන යන නිපාතය—ඵකානන, දයා, භාස, පරිශ්‍රම, ආමනත්‍රණ, විධවය යනාදියන්හි.

හඤ යන නිපාතය—වාකකරමහ, බැගැ, භාස, අනුකමා, යන අද්දියන්හි.

ආව-නාව යන නිපාතවය—සාකලෙ, ප්‍රමාණ, අවධි, අවධාරණ, යනාදියන්හි.

සුරඤා යන නිපාතය—පුච්ඡිත, සුරශබ්දානී, අභිමුඛානී, ප්‍රඵ මානී, යනාදියන්හි.

සුරා යන නිපාතය—ප්‍රබඤ, චිරනික්‍රානන, ආසනන, අනාගත කාල, යනාදියන්හි.

බල යන නිපාතය—ප්‍රතිෂෙඨ, වාකකලංකාර, අවධාරණ, ප්‍රසිඨි, යනාදියන්හි.

අභිභෝ යන නිපාතය—සමිප, අභිමුඛානී, උභයභාගාදි අනී, යනාදියන්හි.

	1196	
කාමං-නිපාතය.	කාමං-(යදූපි සදූතෙච්චිකංසතෙච්චිදිසසනි)	If; again; certainly; &c.
පන-නිපාතය....	(අථො) පන-(විසෙසයම්. නථො ච පද පුරතෙණ)	Difference; an expletive.
	1197	
භි-නිපාතය	භි-(කාරණ විසෙසා ච ධාරණ පද පුරතෙණ)	Cause; difference; indeed; an expletive.
තු-නිපාතය...	තු-(හෙතු වච්ඡ නනොථ)	Difference; certainly; an expletive.
කු-නිපාතය	කු-(පාපෙ 2සසී කුච්ඡතෙ)	Sin; little; contempt.
	1198	
භු-නිපාතය	භු-(සංසයෙ ච පඤ්ඤ ථ)	Doubt; question.
භානා-නිපාතය	භානා-(නෙකසී වච්ඡතෙ)	Variety; forsaking.
කිං-නිපාතය ...	කිං-(තු පුච්ඡා ජ්ඣෙච්ඡාසු)	Question; contempt.
කං-නිපාතය ...	කං-(තු වාර්ගි චුඛනි)	Water; top.
	1199	
අමා-නිපාතය....	අමා-(සභ සමිපෙ ථ)	With; near.
සුන-නිපාතය ...	(හෙදෙ අප්පඨමෙ) සුන-	Difference; again.
කිර-නිපාතය....	කිරා ³ -(නුසසවා 4රුචිසු)	By report; distasteful.
උද-නිපාතය.....	උද ⁵ -(පෑතෙච්චිකප්පතෙ)	Again; the other side of a proposition.

කාමං නිපාතය—යදී අපියන ශබ්දානී, එකානතානී යනානීයන්හි.
 පන යන නිපාතය—විශෙෂානී, පදපුරණය, යනානීයන්හි.
 භි යන නිපාතය—හෙතු, විශෙෂානී, අවධාරණ, පදපුරණ, යන අනීයන්හි.
 තු නිපාතය—විශෙෂානී, අවධාරණ, පදපුරණ, යනානීයන්හි.
 කු යන නිපාතය—පව්, ජෂදනී, කුතසානී, යනානීයන්හි.
 භු යන නිපාතය—සැක, ප්‍රශ්න, යනානීයන්හි.
 භානා යන නිපාතය—අනෙකානී, වච්ඡන, යනානීයන්හි.
 කිං යන නිපාතය—ප්‍රශ්න, නිත්‍ය, යනානීයන්හි.
 කං යන නිපාතය—ජල, හිස, යනානීයන්හි.
 අමා යන නිපාතය—සභානී, සමිප, යනානීයන්හි.
 සුන යන නිපාතය—විශෙෂ, නැවත, යනානීයන්හි.
 කිර යන නිපාතය—අනුග්‍රහි, අරුචි, යනානීයන්හි.
 උද යන නිපාතය—අපි ශබ්දානී. පක්ෂානාර, යනානීයන්හි.

	1200	
පව්‍ය-නිපාතය.	(පනිවි වර්මෙ) පව්‍ය-	West; after.
සාමි-නිපාතය...	සාමි-(කිචෙ ජිගුච්ඡනෙ)	Half; reproach.
පානු-නිපාතය...	(පකාසෙ සමනලෙ) පානු-	Publicity; coming to existence.
මිථො-නිපාතය.	(අඤ්ඤාඤ්ඤා තු රහො) මිථො	Mutual; private.
	1201	
හා-නිපාතය	හා-(බෙදෙද සොකා දුකෙකසු)	Alas; grief; affliction.
අහහ-නිපාතය.	(බෙදෙදච) 1හහ-(විමහගෙ)	Alas; surpise.
බි-නිපාතය	(හිංසාපනෙ) බි-(නිනුදයං)	Afflicting; disgrace.
නිරො-නිපාතය	(පිධානෙ තිරියං) නිරො-	Covering; across.
	1202	
	භූන-කාන-නමෙ-කා-නුං- බා-සො-ථා-කඛනනු-(මෙවච) නො-ථ-නු-හිමහං-හිං-හං- බි-හ-හි-බ-ධුනා-රහි-	Words ending with these affixes, 'නුන්' &c.—also words of the indeclinable class of Compounds,—and formed by the substitution of 'ය' for 'නුන්' &c., are called අව්‍යය or indeclinable particles.
	1203	
	දුහි-වො-දුමහං-දු-ජ්ජ- ථං-ථනනා-ජකි-ජ්ජ-(ආදගො සමාසො චා 2ව්‍යභි භාවො යාදෙසො චා 3ව්‍යයං භවෙ).	

අව්‍යය වග්ගො III.—4.

සාමඤ්ඤා කමො නතිසො. III.

අභිධානසද්ධිපිකා සමන්තා.

පව්‍ය යන නිපාතය—පඤ්චමදිග, පසුව, යනාදීයන්හි.
 සාමි යන නිපාතය—අභි, නිනුද, යනාදීයන්හි.
 පානු යන නිපාතය—ප්‍රකාශ, උත්පතනි, යනාදීයන්හි.
 මිථො යන නිපාතය—අනෙකනෙ, රහස්, යනාදීයන්හි.
 හා යන නිපාතය—විසාද, සොකා, දුක්, යනාදීයන්හි.
 අහහ යන නිපාතය—විසාද, විසමය, යනාදීයන්හි.
 බි යන නිපාතය—හිංසාපන, නිනුද, යනාදීයන්හි.
 නිරො යන නිපාතය—සංවරණ, සරස්, යනාදීයන්හි.
 භූන යනාදී මේ 30ප්‍රත්‍යයානරා ශබ්දද, අව්‍යයිභාව සමාසවූශබ්දද,
 භූන-යනාදී ප්‍රත්‍යයන්ට ස කාරාදෙශවූ ශබ්දද, අව්‍යය ගෙවත්
 නිපාතනම්වේ,

1.

සඟහකිබො ව භුකබො තථා සාමඤ්ඤ කඛච්චි,
කඛච්චායානිතා එසා අභිධාන ප්‍රදීපිකා.

2.

තිදිවෙ මහියං භුජගාවසථෙ සකලන්ත සමවහය දීපනියං,
ඉහ යො කුසලො මනිමා සනගෙ පටු ගොති මහාමුනිනො

3.

පරකකමභුජේ නාම භූපාලො ගුණ භූසණේ,
ලංකාය මාසි තෙජස්සී ජසී කෙසරී විකකමො.

[වචනො.

4.

විභින්නා චිර මහි කුචු සංඝ නිකාය,
නිකායමේව කාරෙසී සමමාසමගෙහ.
සදෙහං ව නිච්චා දගෙ දීඝකාලං,
මහගෙසහි රකෙඛසී යො පච්චියෙහි.

1. එසා අභිධානප්‍රදීපිකා, මේ අභිධාන ප්‍රදීපිකානොමෝ; සඟහ කබොව, සඟහකඛය; භුකබො, භුකඛය; තථා, එසේම; සාමඤ්ඤ කබො ඉති, සාමඤ්ඤකඛය යන; කඛච්චාය, කාඛච්චායකින්; අන් විතා, යුක්තවි.

2. අයං, මේ (අභිධානප්‍රදීපිකා) නොමෝ; තිදිවෙ, සවරියෙහිද; මහියං, භූමියෙහිද; භුජගාවසථෙ, නාගලොකයෙහිද; සකලන්ත සමවහයදීපනි, සකල වස්තූන්ගේ අභිධානයන් ප්‍රකාශකරන්නිය; ඉහ, මේ අභිධාන ප්‍රදීපිකාවෙහි; යො, යමෙක්තෙම; කුසලො, දඤ්ඤ; මනිමා, නුවනැත්තාටු; සොනගෙ, ඒ සතෙතෙම; මහා මුනිනො වචනො, බුඛවචනෙහි; පටුගොති, වෘත්තවේ.

3. ගුණභූසණේ, ගුණම අලංකාරකොටඇති; තෙජස්සී, (මහත්) තෙජස්ඇති; ජසී, දනන සුලුටු; කෙසරීවිකකමො, සිංහවික්‍රමඇති; පරකකමභුජේ නාම භූපාලො, පරත්‍රමබාහුනම් රජෙක්; ලංකායං, ලක්දිවැ; ආසී, වී.

4. යො, යමෙක්; නිකායනිකායමිං, තුන් නිකායෙහි; චිරං, බො හෝකාලයක්; විභින්නං, බිඳුනු; භිකුචුසංඝං, බික් සගුන්; සමමා, මනාකොට; සමගෙහව කාරෙසී, සමගිකරව්ද; නිච්චාදගෙ, සනත යෙන් ආදරඇත්තේ; දීඝකාලං, බොහෝකාලක්; සදෙහංව, තමා ගේ ආත්මයමෙන්; මහගෙසහි පච්චියෙහි, මහාසී (සීවී) පසයෙන්; රකෙඛසී, රක්‍ෂාකෙල්ද.

5.

යෙන ලංකා විහාරෙහි ගාමාගම පුරීහි ව,
කිත්තියා විස සඹාවි කතා බෙතෙතහි වාපිහි.

6.

යසසා සාධරණ චප්චා නුගහහං සබ්බකාමදං,
අහමපි ගජ්ජකාරතත චපතෙතා විබුධ ගොවරං.

7.

කාර්තෙ තෙන පාසාද ගොපුරාදී විභුසිතෙ,
සගගකඛෙව තතෙතායා සයසමිං පටිබ්බිතෙ.

8.

මහාජෙතවනාබ්බමහි විහාරෙ සාධුසමමතෙ,
සරෙගාම සමුහමහි වසතා සනනචුතතිතා.

9.

සඞ්මමසීති කාමෙන මොග්ගලලානෙන බීමතා,
ථෙරෙන රචිතා එසා අභිධාන ප්‍රදීපිකා.

5. යෙන, යමෙක් විසින්; ලංකා, ලක්දිව; විහාරෙහි, විහාර වලින්ද; ගාමා ගම පුරීහිව, ගම් උයන් නුවරවලින්ද; බෙතෙතහි, සෙසනුවලින්ද; වාපිහි, වැව්වලින්ද; කිත්තියාවිය, (තමාගේ) යස සිත්මෙන්; සඹාවිකතා, හැසවනලදද.

6. යසස, යමෙක්නුගේ; සබ්බකාමදං, කැමති සියල්ල දෙන; අසා ධාරණං. අනුගහහං, අසාධාරණවූ අනුග්‍රහයව; පච්චා, පැමිණ; අහමපි, මමද; විබුධගොවරං, පඞ්ච විෂයවූ; ගජ්ජකාරතං, ශාසන කාර්යයව; පතෙතා, පැමිණියෙමිද.

7. තෙන, ඒ රජහු විසින්; කාර්තෙ, කරවනලද; පාසාද ගොපු රාදී විභුසිතෙ, ප්‍රාසාද දෙරටුආදීන් හෙබියාවූ; තතෙතායාසයසමිං, ඔහුගේ තවාකයෙහි; පටිබ්බිතෙ, පිළිබිඹුහුණු; සගගකඛෙව, දෙවි ලොකඩක් වැනිවූ.

8. මහාජෙතවනාබ්බමහි, ජෙතවන නම් මහා විහාරයෙහි; (චු) සාධුසමමතෙ, සුජනසින් විසින් ප්‍රශස්තවූ; සරෙගාම සමුහමහි, විල් ගම්මුල සමාගමිහි; වසතා, වසන; සනනචුතතිතා, ශාන්තාවෑනති ඇති.

9. සඞ්මමසීතිකාමෙන, සදහම් සිටුවනුකැමතිවූ; බීමතා, නුව නැති; මොග්ගලලානෙන ථෙරෙන, මෞද්දලානන සචිරයන් (වහන්සේ) විසින්; එසා අභිධානප්‍රදීපිකා, මේ අභිධාන ප්‍රදීපිකා (නම්වූ නිසඤ්ඤාසත්‍ය) නොමේ රචිතා, රචනාකරණලදී.

ගාථාවල සකිපද වෙන්කිරීම.

ගාථාව. පදවෙන්කිරීම.

- 1 චක්කුමා-අහිරසො
- 2 ලොකනාථො-අනබ්විතො
- 5 ච-ආදි චිච්චනු
- 6 ලෙණං-අරුපං
- „ සච්චං-අනාලයං
- 7 සිවං-අමතං
- „ සරණං-අනිතිකං
- „ ධුමං-අනිදස්සනං
- „ —අකතං
- „ —අපලොකිතං
- „ නිපුණං-අනන්තං
- „ —අකකිරං
- 8 —අවකපජකිං
- 9 පාරං-අපි
- „ විමුක්ති-අසංඛතධාතු
- 10 තු-අසෙසකො
- „ තථා-අරහා
- 11 තු-අමරං
- „ —අමනපා
- 12 නිජ්ජරං-අනිමිසා
- 13 පිසාච-ආදි
- 16 චකකපාණි-අඵ
- „ පසුපති-අපි
- 19 භුතපති-අපි
- 20 සුජනා-අසස
- 21 වෙච-අමරවති
- 24 ච-අලක්ඛිසා
- 25 පියුසං-අමතං
- 27 තථා-ආකාසගහා
- 28 සන්තාන-ආදුසො
- 29 පතිච්ච-උද්චි
- „ දකඛිණ-අපාවි
- „ —අනුදිසා
- 30 —අජනො

ගාථාව. පදවෙන්කිරීම.

- 31 නාගාබිපති-ජර්ණො
- 32 —ආලකමන්දු
- 33 —අනලො
- 34 —අච්චිමා
- „ ධුමකොතු-අග්ගි
- 35 —අච්චි
- 36 භස්මස්මිං-අගාගො
- „ —අලාතං
- „ —උමමුකං
- „ ච-ඵධො
- „ තථා-ඉඤ්ඤා
- 37 අඵ-මහාසො
- „ ච-ආලොකො
- „ —උජ්ජන
- „ —ආනපා
- „ —අනිල
- 38 ජ්-උඛංගමො
- „ ච-අධොගමො
- 39 අසාස-අගානුසාරිනො
- 40 තුණ්ණං-අරං
- „ ච-අච්චිලිතං
- 41 නිච්චං-අචිරතං
- „ —අනාරතං
- „ සන්තතං-අනවරතං
- „ භුසං-අනිසයො
- „ නිබ්බ-ඵකන්ත
- „ —අනිමතත, බාලොති
- 45 බං-ආදි චිච්චපථො
- „ —අබ්භං
- „ ගගනං-අඹරං
- 46 ච-අනිලපථො
- 47 —අඹුධරො
- „ —අඹුදො

ගාථාව. පදලව්‍යද.

- 48 — අකඩණ
- ,, ච-අචිරප්පහා
- 49 රසිතං-ආදී
- 50 තු-අපධාරණං
- 51 නිගෙධාන-අනනරධාන
- ,, — අපිධාන
- ,, — ඡාදනානි
- 53 තු-අධො
- 54 — ඡවි
- 55 ලකඩං-අංගො
- ,, — අභිඤ්ඤාණං
- 56 හිමං-තුහිතං
- ,, — උස්සාවො
- 57 තාරකා-උඵ
- 58 මගසිරං-අදදු
- ,, --ච-අසිලොසා
- 59 විසාඛා-අනුරධා
- ,, — ආසාලො
- 60 පුබ්බ-උනාර, හඤ්ජපද
- ,, ගෙවනි-අපි, ඉති
- 64 ච-ආහා
- ,, හානු-අංසු
- 65 — අරුණේ
- 66 — අධා
- 68 කලලං-අපි, අඵ
- 73 (අ) පි—අමාවාසී
- 74 සට්ඨිකාසසී-අගොරනෙතා
- 75 ච-ආසාලො
- ,, පොඨිපාද-අසසුඡ්ඡා
- 78 සිසිරං-උතු
- 83 පන-අදීනි
- 84 වෙරං-අඝං
- ,, අපුඤ්ඤං-අකුසලං
- ,, දුර්තං-ආගු
- 85 ධම්මං-අනිසීයං
- ,, ච-ඉහලොකිකං

ගාථාව. පදලව්‍යද.

- 86 සද්දිසීකං-අලො
- ,, ච-උනාරකාලො
- 87 — අනමනතා
- ,, පමුද-ආමොද
- 88 ඵාසු-අඵ
- 90 විධි-ඡරිතො
- ,, ජනනං-උබහවො
- 92 — අතතා
- 94 ඡ-ආරමුණ
- ,, — ආලඹණානි
- 95 සිත-මදුතා
- 96 කණ්ඩා-අසීතා
- 100 නාවං-ඉදනතයං
- 101 — අභිනපො
- ,, — අභවිකෙඛපො
- 102 විර-අබ්බත
- 108 --සාමං
- 109 ච-අනීරසො
- 113 ආබකසීකා-උපලඛනා
- ,, දඛනිති-අභිසන්ඝිමං
- 114 — ආබක
- ,, — අචකා
- ,, — අභිධානං
- ,, නමං-අචහපො
- ,, නාමධෙයං-අධිචචනං
- ,, ච-උනාරං
- 115 නිසු-අනුගොගො
- ,, තවා-උදුභරණං
- 117 (තක)දී-අබ්හකඛානං
- 118 (අ)ඵ-උපඤ්ඤො
- 119 ච-උපනෙතාස
- ,, — අචණ්ණවාද
- ,, — අනුවාද
- ,, ජනවාද-අපවාද
- 121 පරිහාසනං-උච්චිතො
- 123 — අනුලොපො

ගාථාව. පදවෙජ්ජ.

- 212 සානං-අසසමො
- 215 — අනෙක පුරං
- 216 — ආරෙහණං
- „ — අධිරෙහිණී
- 217 — අගගලක්ඛෙහා
- 218 චචිරං-අගණං
- „ පසණ්-ආලිනදු
- 222 — ආවාපුරණං
- 224 — උකලාපො
- 225 හොගමච්චාදිහි-ඔධි
- 230 — අහනා
- „ — අධලා
- 232 — අහිසාර්කා
- 233 චරෙහසා-උතතමා
- 236 — ඉකකිණිකා
- 238 තු-ආලි
- „ වෙච-අතිවාර්ණී
- 239 — ආපනනසනතා
- 240 අඵ-උපපති
- „ (අ)ඵ-අපච්චං
- „ — අත්තෙ
- 241 තු-ඔරසො
- 244 — අඹා
- 252 අඵ-උතතානසයො
- „ — උතතානසෙය්‍යකො
- 254 — අත්තෙ
- 256 සීස-උතතමනානි
- „ — උතතමගරුහ
- 260 නෙතතජල-අසුනි
- „ ලපනං-ආනනං
- 262 දනනාවරණං-ඔසො
- „ හත්ත-ඉක්ඛී
- 264 පසං-අනික්ඛියං
- 265 කපොණි-අඵ
- 266 — අගුලි
- „ පච-අගුසො

ගාථාව. පදවෙජ්ජ.

- 266 — අනාමිකා
- 268 — අජලී
- 271 (ඉ)ක්ඛී-උදරං
- 273 ඵලං-ඵචච
- „ ලිගං-අඛං
- 275 මිලාං-උකකාගෙර
- „ මුතතං-උච්චිතො
- 276 උච්ඡගං-අංකා
- 278 තු-අවයවො
- „ ධාතු-ඉක්ඛී
- 279 ධමනි-අඵ
- 280 රසගරණී-අඵඵ
- „ උතතතතං-අඵ
- 283 ච-ආභරණං
- 284 වෙඨනං-උණිහිසං
- 286 අගුලියකං-අගුලකහරණං
- 287 — අගුලිමුදු
- „ කෙසුරං-අගදං
- 289 තථා-උණණනං
- 290 වෙලං-අච්ඡාදනං
- „ වසනං-අංසුකං
- 292 නිවාසනං-අනතරියානි
- „ — අනතරං
- „ — අනාරවාසකො
- „ තු-උතතරසගො
- „ උපසඹකතං-උතතරං
- 293 උතතරියං-අඵඵ
- 295 — ආරෙහො
- 297 ඛොම-ආදී
- 299 පුතනපුංසකං-උලලොචං
- „ (අ)ඵ-උඛඛට්ඨනං
- „ — උමමජ්ජනං
- 302 තු-අගරු
- „ ච-අගඵ
- 304 කොසඵලං-අඵඵ
- 306 — අජනං

- ගාථාව. පදලේඡද.**
- 307 වාසනං-උච්චිතෙ
 - 308 සෙධර-ආවෙලා
 - 309 තු-අවනි
 - 311 ච-උපධානං
 - ,, පීඨිං-ආසනං
 - ,, (අ)ඵ-ආසනේ
 - 313 හී-උදුලොමී
 - 316 තු-ආදුස, දප්පනා
 - 318 විවාහ-උපයමො
 - 322 චකධිත-ආතුරු
 - 323 ගෙලඤ්ඤං-අකලලං
 - ,, —ආධාමො
 - 324 තු-අරු
 - 327 සයථු-උදිතො
 - ,, චමථු-උදිතො
 - 330 ගොසජ්ජං-අගගෙ
 - ,, ච-ඔසධං
 - 331 කුසලං-අනාමයං
 - ,, —ආගෙග්ගං
 - 332 සනතාන-අභිජනා
 - ,, ගොතනං-අනුයො
 - ,, සනතනි-අථො
 - 340 —අමච්චො
 - 341 —අකඛදසෙසා
 - 343 —අධිකතො
 - 344 සපතන-අරුනි
 - ,, සනතු-අර්
 - ,, පටිපකඛ-අභිනා
 - 345 (අ)ඵ-අනුගෙගමො
 - ,, —අනුචතනං
 - 347 —අඛගු
 - 351 පභාව-උසොහමනනං
 - 353 තු-ඔපාධිකං
 - 354 ච-අනුසිඨි
 - ,, —අනුසාසනං
 - 355 චුතනං-අපරාමො

- ගාථාව. පදලේඡද.**
- 356 නතො-උපායනං
 - ,, —උතෙකාවො
 - ,, (අ)ඵ-ආගො
 - 357 සීභාසනං-අථො
 - 358 ඡතනං-උණ්ඨිසං
 - 360 හනී-අසාරඵ
 - 361 ගෙම-උපොසඵ
 - 364 ආලානං-ආලුතො
 - ,, —අනුතො
 - 369 තසො-ආජනියො
 - 371 —අසා
 - ,, සුච්ඡං-අනිඡී
 - 373 (අ)පි-අනං
 - 374 රඵගුනනි-අඵ
 - 375 තු-අකො
 - ,, —උපකර්ආදගො
 - 379 ජෙග්ගං-උච්චිතෙ
 - 380 —අනුචගෙ
 - 384 යා-අකොනි-ඤ්ඤි
 - 385 ච-ආපද
 - ,, අඵ-ආයුධං
 - 389 කඛං-උසු
 - ,, තෙජනං-අසනං
 - 390 තු-උපාසනං
 - 392 සතනි-අසිපුතනි
 - 394 සතනි-ආදී
 - ,, —අසො
 - 397 —ධජෙ
 - ,, —අහමහමිකා
 - 399 සුඛං-ආගොධනං
 - 402 පලායනං-අපකකමො
 - 404 ච-අච්චිගො
 - ,, —අතනා
 - 407 තු-අසු
 - 408 සිසො-අතනවාසිතො
 - 410 (අ)ඵ-ආචරියො

ගාථාව. සදබෙජද.

- 411 ව-ආවර්යො
- 412 පාරමර්යං-එනිභං
- ,, -උපදෙසො
- ,, නවා-ඉතිභා
- 413 වාජපෙය්‍යං-ඉති
- 419 තු-අරණී
- ,, ගාහපච්චො-ආහවණීයො
- 420 විහාසිතං-අපවජ්ජනං
- 423 (එ)තං-උඛදෙහිකං
- 424 -ආවෙසිකා
- ,, (අ)ඵ-අග්ගං
- ,, -අග්ගියං
- 425 අපචිති-අච්චනා
- ,, -උපහාගරණ
- 426 ව-අභිවජ්ජනං
- ,, ධි-ජර්තං
- 428 -අනෙසනා
- 429 මොණං-අභාසනං
- ,, අනුසුඛි-අසුමෙ
- 430 -අජකාමාගරණ
- 431 ආභිසමාවාරිකං-උච්චිතො
- 433 ඉසි-ජර්තො
- 434 -උපනිසෙසා
- ,, ධම්මසෙනාපති-ජර්තො
- 435 -අධිගතො
- ,, -අනර්යො
- 437 -අනාඵපිඛිකො
- 438 භිකුඤ්ඤ-අපි
- 439 පරිසොවනං-ඉච්චිතො
- 446 ගහභි-අගාරිකා
- 447 කෙදුරං-උච්චිතො
- ,, පී-අවදුරණං
- 448 ලච්චිතං-අසිතං
- 450 -අපරණණං
- 452 ඵමහකාරී-ජර්තො
- 453 නාලං-අඵ
- 455 සුප්පං-අනිසීයං

ගාථාව. සදබෙජද.

- 455 අඵ-උඛිතං
- 456 ඛලොපි-උඛිකලී
- ,, ථාලී-උඛා
- 457 (අ)ඵ-අමනිතං
- 458 කොඨං-උච්චිතො
- 460 ලොණං-උච්චිතො
- 463 -අකඛිතං
- ,, සුප-අසුපා
- 465 ව-අණණං
- ,, -අඵ
- ,, -අසනං
- 466 -ආවාමො
- 469 තු-ඉඨං
- ,, සත්වාහ-ආපණීක
- 470 -අධමණණ
- 472 -උපනිඛි
- ,, -ජර්තො
- 474 -පකොට්ඨො
- 475 චෙව-අට්ටං
- ,, සොගනඛිකං-උප්පලා
- 476 මහාකථානං-අසංඛෙය්‍යක
- 477 -අභිභිතිසො
- 479 ධරණං-අභිකං
- 485 වසු-අණො
- 489 සජ්ඣං-අථො
- 492 තු-අඛනකං
- 494 සිසුරං-අඵ
- ,, -ඤ්ඤං
- 499 දුමං-උච්චිතො
- 502 තු-අභේ
- 503 -අනනවණණො
- 506 ඵපති-අපි
- 510 -උසුචඛිඛිකී
- 517 කිග්ග-ආදී
- 521 ඡලං-උච්චිතො
- 522 ථේන-එකාගාරිකා

ගාථාව. පදවෙජ්ඣ.

- 527 මුස්-අධිකරණී
- 529 පටිනිධි-ජරිතො
- 530 ඔපමිම-උපමානං
- „ ව-උපමා
- 531 —අකඩධුතතො
- „ ජ්ඣකාර-අකඩදෙවිතො
- 532 —අසීපදං
- „ —අබ්බුතො
- 533 —ආසවො
- 536 තු-අරඤ්ඤති
- 537 තථා-උපවනං
- „ —උච්චිතො
- 538 රඤ්ඤං-උසකනං
- „ —උච්චිතො
- „ තදෙව-පමෙවනං
- „ —අතනපුරෙවිතං
- 539 ඵ්ඵි-ආවලී
- 541 මරති-ඔසධි
- „ —අඵලා
- 542 —අගගං
- 552 කතමාල-ඉඤ්චර්
- 555 තු-අතිවුතතො
- 557 තථා-අංතොලො
- 558 —අසමරී
- 562 —අසසකණණා
- 569 —ආමලකී
- 574 තසස-අගගිමජ්ඣා
- 577 —අසසමාරතො
- 578 මාසසං-උච්චිතො
- „ (අ)ථ-අමිලාතො
- 580 තු-අගගිසඤ්ඤිතො
- 581 තු-අලතෙකා
- 583 —ඉහපිඤ්චි
- 584 ගිරිකණ්ණි-අපරජිතා
- „ —ඝර්
- 586 තු-අතිවිසා
- 591 සෙලෙයං-අසමපුඤ්ච

ගාථාව. පදවෙජ්ඣ.

- 592 ජනිමනනවගි-ඔසධං
- 594 —අසමාරසො
- 596 තුඤ්ඤි-අලාචු
- 598 ඵගගව-ආදයො
- 599 තු-උච්චි
- 601 කාසං-ඉඤ්චි
- „ තු-උච්චරං
- 605 සෙලො-අඤ්චි
- „ නග-අචල
- „ (අ)ථ-අබ්බ
- „ පාසාණ-අසමා
- „ —උපලො
- 606 —ඉසිගිලී
- „ ව-උදයො
- „ —අපරසෙලො
- „ —අසො
- 609 නිකුඤ්-ඉඤ්චි, න
- 610 උචං-අධිච්චිකා
- „ (ආ)සනනාභුමි-උපච්චිකා
- „ තු-උපතනසෙලො
- 618 තු-ආචු
- 619 සරහ-ආච්චි
- 620 කදලිමග-ආච්චි
- 621 තු-ආච්චි
- 622 සතපච්චි-අථ
- 624 බග-අච්ච
- 626 සාතක-ආදයො
- 635 පිඤ්-අපි-අථ
- 638 තු-අර්ථො
- 645 චුඤ්ඤ-ආච්චි
- 647 —ආබ්බ
- 651 —අජගග
- 652 —අසසතග
- 653 භුජගො-අභි
- „ සස-අලගඤ්ච
- 656 කාලකුච-ආදයො
- „ වාලගාහි-අතිකුචිතො

ගාථාව. සදවඡද.

- 659 ජලනිධි-උදධි
- ,, බිරණණව-ආදයො
- 661 නොයං-අඹු
- ,, -උදකං
- 663 මරු-උරු
- 665 තු-අපාරං
- ,, -උච්චනෙ
- 668 පිය-ආදයො
- ,, තථා-අමමණං
- 669 (අ)ථ-උතතානං
- ,, තු-අතලමච්ඡයං
- ,, කථස-ආච්ච්චා
- 671 සුච්චලොමො-අඹුඡෙඡ
- 672 මකර-ආදයො
- 678 -අඹුඡකරෙ
- 680 ච-අධානං
- 682 -අචිරචනි
- 687 සඛං-අනිඡ්ඡියං
- 688 තු-ඉඡ්ඡවරං
- ,, සාලකං-උච්චනෙ
- 689 හිසිනි-අඹුඡ්ඡි
- 690 පණක-ආදයො
- 694 පමුඡධො-අනුතතරෙ
- 695 පරං-අගගඤ්ඤං
- ,, -උතතරං
- 696 විසිඡො-අර්යො
- ,, නාග-චක
- ,, -උසහ
- ,, -අග්ගා
- 697 ජිනිඡ්ඡනනං-අචකසෙකං
- ,, -අසෙචනං
- 698 සුඤ්ඤං-අථ
- ,, -අසාරං
- 699 ඉතතර-ආචඡ්ඡ
- 700 අධම-මමක
- 701 ගරු-උරු

ගාථාව. සදවඡද.

- ,, විඡ්ඡිණණං-අථො
- 702 සමතතං-අභිලං
- ,, කසිණං-අසෙසං
- 704 ථොකං-අඡ්ඡං
- 705 මතතා-ඉඡ්ඡියං
- ,, ලව-අඤ්ඤ
- ,, නිකචං-ආසනෙනා
- ,, -උපකඡො
- ,, -අභතසං
- 706 සනනිකඡා-උපනනිකං
- ,, ච-අනනිකං
- 707 අථ-ආයතං
- ,, දිසං-අථො
- 711 චඛං-උග්ගං
- 712 තථා-අධිකො
- 713 -අභිනඡො
- 714 අනිඡ්ඡි-අතතතා
- ,, පච්ඡිම-අනනිමා
- 715 තු-අග්ගං
- ,, පඨමං-ආදි
- ,, -අනුච්ඡිඡිකං
- ,, -අථ
- 716 පච්ඡිකං-ඉඡ්ඡිග්ගායකං
- ,, -අපච්ඡිකං
- ,, -අනිඡ්ඡියං
- 717 ඉතර-අඤ්ඤතරෙ
- 718 අථ-චකානි
- 719 තු-අපසච්ඡං
- 720 සංකිණණං-ආකිණණං
- ,, පච්ඡින-අභිඤ්ඤ
- 721 -අච්ඡඤ්ඤ
- 724 -අභිඤ්ඤතා
- 725 පති-ඡස
- ,, -අධිපති
- ,, අග්ග-අධිපො
- ,, -අධිභු

ගාථාව. පදවෛර්ෂ්ඨ.

- 725 තු-අමෙඛා
- 732 තු-අච්චි නතකොධනො
- 734 දිගමඛර-අවනො
- 735 දුමුමුමො-අබමුමුමො
- 736 —අච්චරිය
- „ —අබහුතා
- 737 සඨො-අනුජු
- 740 කාකතාලියං-උච්චිතො
- 741 තු-ඔපපාතිකා
- 742 පර්යාපණණං-අනොගධ
- „ —මගධා
- 743 තු-අවසො
- 744 නුතන-අතන: ඛිතනා
- „ ච-ඊරිත
- „ —ආච්චා
- 745 ගමමං-ආසජ්ජං
- „ සංචතං-ආචුතං
- 749 ආහතං-ආනිතා
- 750 ජුජිත-අරහිත
- „ —අච්චිතා
- „ ච-අපච්චිතො
- 751 ච-උපච්චිතො
- 753 තිනොතා-අලල
- „ —අඤ්ඤ
- „ නිලිනන-උනනා
- „ පතනං-උච්චිතො
- 754 ගොපාසිතං-ආචිතා
- „ පාලිතං-අථ
- 755 චුතන-අභිහිත
- „ —ආබකත
- „ හණිත-උදිතා
- 756 අවඤ්ඤිත-අචගණිතා
- „ පරිහුත-අචමානිතා
- 757 චිදිතං-අචගතං
- „ හනඛිත-අචකොභව
- „ —අසිතා

ගාථාව. පදවෛර්ෂ්ඨ.

- 759 අනෙකාසනං-අනිසසගො
- „ යාචනා-අනිතා
- 760 (අ)ථ-ආසුච්චන
- „ —ආනඤ්ඤානි
- „ සහාජනං-අථො
- 761 තු-අනිසයො
- 762 වෙදනං-ඉනිචා
- 763 —පමා
- „ තු-අපචයො
- 764 තු-ඉහිතං
- 765 විකති-අපි
- „ උපවෙසනං-ආසනං
- 766 ච-අභිසන්ති
- „ —අධිචුතනි
- 767 වෙමජ්ඣං-උච්චිතො
- 770 —අභිලාමො
- „ —අචසගෙ
- 771 —අනිසයො
- „ අථ-අබනනාරං
- „ —අනාරං
- 772 පාටිහාරියං-උච්චිතො
- 774 —අසුමෙ
- 776 —අඤ්ඤථාහාමො
- „ —අනිකකමො
- „ තු-අනිපාතො
- 780 පණණතනියං-උපොසථො
- 781 ධමම-උරචකෙකසු
- „ —ඉරියාපථෙ
- 782 ආණියං-ආසුමෙ
- „ ඛුචචරියං-අපමඤ්ඤසු
- 783 මෙථුන-අරනියං
- „ පචසිල-අරියමගො
- „ —උපොසථග
- 784 ගුණ-ආචාර
- „ —ආපතනිසු
- 785 සඤ-අනිමෙගො

ගාථාව. සදූච්ඡද.

- 786 — අවිකම්මෙසසු
- „ — අනතිරෙකෙ
- „ ච-අනවසෙසමභි
- 788 ච-අරහතෙන
- „ මහාභූත-අමනුසෙසසු
- 790 ච-ආයාවතෙ
- „ සාධු-අභිධෙය්‍යලිහිකා.
- 791 — අනිඤ්ඤි
- „ ච-අවසාතෙ
- 793 ගති-ඡරතා
- 795 මුසායං-උකතා
- 796 චූතනං-අපි
- 797 ච-අවධාර්ත
- „ — උපචිතෙසු
- „ — අභිධෙය්‍යලිහිකො
- 799 — අනතරකප්ප
- „ — ආදිකෙ
- 800 ච-අර්ඨසම්මුඛි
- „ සමමං-ඡර්තං.
- 801 ච-ආයතනං.
- „ ඛණ්-මකාස
- „ — මට්ඨි
- 805 — අර්ඨමෙහෙග
- 807 සත්තායං-අට්ඨපාය
- 808 ඛන්ධවෙ-අත්තනි
- „ — අත්තනිතෙය
- 811 කොසං-අනිඤ්ඤි.
- 814 මුලස්මිං-අනුපමභි
- 818 පකති-ඡර්තා
- 821 බුද්ධං-අප්පකෙ
- 822 අර්ඨං-අසුතෙ
- 826 ච-අනුඤ්ඤායං.
- „ කාමං-අව්‍යයං.
- 828 දමහං-අසව්චසු
- „ — අයොසගණ
- „ කුටං-අනිඤ්ඤි.

ගාථාව. සදූච්ඡද.

- 830 පටිවාකා-උත්තරසගෙසු
- „ — උත්තරං.
- „ පරස්මිං-උපර්
- „ — ඡර්තො
- 832 සංඛාරදී-අභිසංඛරගණසු
- 838 චිත්තං-උච්චිතො
- 840 උප්පර-අලකුකෙසු
- 841 — අභිධෙය්‍යලිහිකො
- 843 — අග්ගං
- „ පච්චිනික-උත්තමෙසු
- „ — අඤ්ඤා
- 846 ධානං-ඉස්සර්ඨ
- „ — මකාස
- 849 තු-උරග
- „ තථා-උත්තමෙ
- 850 තුලෙසසු-ඵකො
- „ චිත්ත-අරහතෙනසු
- 851 රූපාදී-අංස
- 853 පච්චාතාප-අනුබ්බෙසු
- „ — අනුසමො
- 855 තු-අභිජ්ජනො
- 857 ගෙතුව-ආධාරෙසු
- 858 චිත්ත-ඵකග්ගතායං.
- „ කුතා-උපායෙසු
- 859 ච-අගණං.
- „ — උච්චිතො
- 860 පඤ්ඤායං-අභිමානො
- 862 — අග්ගතාකුල්ඨයං.
- 864 තු-අනිඤ්ඤි.
- 865 — අණ්ණවෙ
- 866 භන්තිකයං-ඉඤ්ඤි.
- „ — ඉඤ්ඤිතෙසු
- 868 — අධිකරණං.
- 869 භර්-ඡර්තො
- 870 තු-අචතං-සො
- 871 වෙච-අසනි

ගාථාව. සදවෙස්ද.
 871 සංඛතවිසෙසසමිං-උකකංසෙස
 872 පධාන-අග්ගා
 „ සප්පදාධායං-ආසිත්ති
 875 මනා-ආයති
 878 පමානෙණ-ඉසසර්ගෙය
 „ — අප්පකෙ
 879 රාජලිග-උසභගෙසු
 „ — අකඛරසුපෙසු
 880 ඛෙතනං-ඊර්තං
 881 (අ)පි-උපාසනං
 883 නිසකතනං-උදිර්තං
 884 — උපාය
 „ — අවතාරෙසු
 885 — අනිත්ති
 „ ව-අවසරෙ
 886 තු-ඉර්ණං
 „ — උප්පරෙ
 887 පිගං-උච්චිතෙ
 889 පබ්බං-උච්චිතෙ
 891 — අභිසිතෙත
 892 ව-අප්පකෙ
 „ මුග්ගා-අපවුසු-අපි
 „ ව-උසසිතා
 893 — අනෙඛා
 „ අකඛං-ඉඤ්චිගෙය
 897 ව-අසුරතනෙර
 898 පඤ්ඤාන-ආයතනතා
 „ — ආයතන
 „ — අභිලාසෙසු
 899 පර්ණාසනං-අනෙකාසෙස
 900 ව-ආදි-උපලබ්ධියං
 „ අථ-උතු
 904 — අකඛමපෙසු
 910 පර්ච්චාග-අවසානෙසු
 911 — අපකාසෙය
 912 චෙව-අවසානසමිං

ගාථාව. සදවෙස්ද.
 913 මුඛ-උපාගෙසු
 „ මුඛං-ඊර්තං
 918 — අනිච්චි-
 „ — අනිප්පකෙසු
 922 තු-ඉසසාසං-උසුතො
 923 නඛ-අනුරතන
 924 තනු-ඉත්ති
 929 අනි-අප්පා
 „ — අනිසුච
 „ නිසාර-අගරුසු
 937 තු-අනුකථාය-
 „ — අරගෙ
 940 ව-අසං-උච්චිතෙ
 941 — අනිසතනා
 943 තු-අපදානං
 945 චෙද-ඉච්චා
 „ — අනුච්චිතාදිසු
 947 — ආලගෙය
 949 ව-අනිසමෙ
 952 ව-අනුතාරං
 955 බහුංගි-අනං
 „ — අවසව
 957 — අව්භයං
 958 — අධිවාසො
 963 තු-අවසිතං
 964 මරු-උදිතො
 965 සන්ධං-ආසුඛං, ගනෙසු
 968 සුරාය-උපදෙවෙ
 „ කාම-ආසවාදිමිති
 „ චතුරෙපවිසු-උපවි
 969 කුචෙර-අනුචෙර
 „ — අනෙර
 970 පීඨං-ආසතන
 971 පඤ්ඤායං-උපසිභගිරාය
 974 මධු-උදිතං
 975 සුධායං-අමතං

ගාථාව. පදවෛෂ්ඨ.

- 975 තමං-අනිකීයං
- 976 ඛරෙව-අකාර්යෙ
- 977 එරූස-අසිනිවෙසු
- 978 -අවංචෙ
- 981 -අවතරණේ
- 985 කොපිනං-උච්චතෙ
- 986 -අඤ්ඤාචිති
- 996 උසහ-ඔසධගො
- ,, සෙසේසු-උසහං
- 999 -අනාර්ථ
- 1001 -අඤ්ඤතරෙපනෙ
- 1004 -අසනං
- ,, -අබ්බිකාරෙ
- 1008 -අනිබ්බිධරච්චායං
- 1011 -අගහෙදෙ
- 1015 -අනිගමෙ
- 1020 ලකං-උච්චතෙ
- 1022 හොති-ආලොලිතෙ
- 1023 වෙච-අබ්බුතො
- 1024 ච-අසුචි
- 1027 වෙච-උප්පාදෙ
- 1032 -අධිසානං
- ,, -උච්චතෙ
- 1035 -එකගො
- ,, -අනාකුලෙ
- 1040 -අජ්ඣන්තං
- ,, -උච්චතෙ
- 1041 තු-අගච්චිති
- 1042 තු-අචසර
- ,, -අගෙසු
- 1043 ච-අංකො
- ,, දිසි-ඔහාසෙසු
- 1044 මවෙඡ්සු-අනිමිසො
- 1045 උලුක-ඉඤ්ඤ
- 1046 මාණ්ච-අනතාසු
- 1047 ගණ්-අංසුසු

ගාථාව. පදවෛෂ්ඨ.

- 1047 - අඛපෙ
- ,, පජ්-ආනත
- ,, -ආචාරෙ
- 1055 කුච්චා-අපවාදෙසු
- 1057 -ඉඤ්ඤ
- 1059 ච-අනතරෙ
- 1061 තු-අංක, චුච්චිසු
- ,, අච්-අචරං
- ,, රහසි-අපි
- 1062 තු-ආගුච්චි
- 1064 පාප-අසුතෙසු
- ,, පාප-අපරධෙසු
- 1065 පරං-ඉතො
- 1066 දසිතෙ-අජ්ඣකෙඛ
- ,, මහති-අපි
- 1067 කොමල-අනිඛණේ
- 1068 සුචක-අභිසු
- ,, නිඤ්ඤ-අඛිලෙ
- 1069 -අනත
- ,, -අධමෙසු
- ,, ච-ඉතරෙ
- 1070 පි-අලුකො
- 1071 අප්පක-අඤ්ඤ
- 1074 -අභිජ්ඣො
- ,, චුච්ච-උරුසු
- 1075 උදිතං-උග්ගතෙ
- 1077 සම-අර්සු
- 1078 -අර්චි
- ,, -ඉකඛිතෙ
- 1079 ගඛෙඛසු-අචලෙපො
- 1080 -අසාදිලොමෙ
- 1082 ච-අපචයො
- ,, සීමා-අච්චි
- 1083 සුඤ්ඤතා-ආචරෙඡ්සු
- ,, -ආලි
- 1085 තු-අනතති

ගාථාව. පදවෛෂ්ඨ.

- 1087 —අවිජ්ජය
 1089 නිසු-අමු
 „ —අධික-අපවාදෙසු
 1091 කුසුම-උතුසු
 1092 —අඩ.
 1094 —ඉසසරෙ
 1096 —ඉච්ඡා
 „ —ජේදෙසු
 „ —අනිසයෙ
 1097 සර-අපෙකධාසු
 1099 පිඨෙසු-ආසන.
 1100 —අධාන.
 1101 අඵ-අයන.
 1102 ජල-අංසුසු
 „ —අච්චි
 1103 නාස-අසතෙතසු
 „ —අකාලො
 „ අනනං-ඔදන
 1104 —අච්ඡාදනං
 „ —අච්චනෙ
 1106 තු-ආච්චෙ
 1109 —අධිරෙතෙ
 „ වජ්ජනාර-අකිසු
 1110 —අපරනන
 1112 තු-අබ්භං.
 1113 සෙල-ආරමෙසු
 1116 —අපාගං.
 1117 —අනිකකමෙ
 „ රුකෙකිසු-අගො
 „ අපච්චිති-අච්චනෙ
 1118 සු-ඔතාරෙ
 1120 භාග්‍ය-එකදෙසෙසු
 „ —අප්පාලකෙ
 1121 (අ)පි-අංසු
 1124 කුඞ්කාය-ආලොකෙ
 1125 —උපනිසා

ගාථාව. පදවෛෂ්ඨ.

- 1126 (අ) චිතොසු-අටො
 „ ච-උපපතනං
 1127 —අවචා
 1128 —අභිසාරෙපි
 1132 —අග්‍ය
 „ —අධිපති
 „ සතෙකසු-ආරමණ.
 1133 සණ්ඨානං-ආකාර
 „ සමමුති-අනුසුසු
 „ ච-අකඛතං.
 1137 ච-අසකි.
 „ ච-අභිකඛණං.
 1138 ච-අනිච
 „ —අනිසයෙ
 „ සු-අනි
 „ කිං-උද්භු
 „ —උද
 1139 —අභ
 1140 අධුනා-එතාරති-ඉදුති
 „ තග්‍ය-එකංසෙ
 „ ච-අධා
 1141 කිච්-ඉති
 1142 යථෙච-එච.
 „ සෙය්‍යවාපි-එචමෙච.
 1143 යථර්ච-අපිච
 „ තථර්ච-අපිච
 1144 සාධු-එචං
 1145 නෙන-ඉති
 1147 මා-අලං
 1148 සුරෙ-අග්‍යතො
 „ පෙච්චි-අමුතු
 „ (අ) ඵ-ආච්චි
 1150 ගෙ-ආදගො
 „ —අනතාර
 „ —අචස්සං.
 1151 —අනුච්චි

ගාථාව. සදරච්ඡද.

- 1152 එව-අවධාරණ
- " මහති-උච්චං
- 1154 සත්තායං-අත්ථි
- 1155 — අජ්ජ
- 1157 හතු-අච්ච
- " තු-ආච්ච
- 1158 — ඉත්ථං
- 1161 ඉහ-ඉධ
- " — අත්ථ
- " එත්ථ-අත්ථ
- 1162 නිශොග-ඉසසරියං
- " පුජ්-අග්ගාසනතිසු
- 1163 — අනනාහාව
- " විශොග-අච්චයවෙසු
- " ප-උපසග්ගො
- 1164 විකකම-ආමසනාදිසු
- 1165 නිසෙසස-අභාව
- " ගෙන-ආදෙස
- " — උපමා
- " නිග්ගත-අච්චියෙ
- 1166 දසසන-ඔසාන
- " නිකඛනන-අධො-
- " භාගෙසු-අවධාරණ
- " ඡේක-අනතා
- " භාග-උපරතිසු
- 1167 වෙව-ආවරණදෙව
- 1168 විශොග-අත්තලාහ
- " පාතුභාව-අච්චියාභාව
- 1169 කුච්ඡිත-ඡසදත්ථසු
- " (අ) පි-අසොහතෙ
- " — අභාව
- " — අසමිධිසු
- " ව-අනතුනාදිකෙ
- 1170 — අප්පත්ථ
- " — අභිමුඛත්ථසු
- 1171 විවිධ-අනිසයෙ

ගාථාව. සදරච්ඡද.

- 1171 — අභාවෙ
- " භුසත්ථ-ඉසසරියෙ
- " — අච්චියෙ
- 1172 දුර-අනභිමුඛ
- " මොහ-අනවච්ඡිතිසු
- 1173 භාව-අනිච්චිය
- 1174 සාදිසං-අනුපච්ඡිතන
- " — අනුචතතිසු
- " අධොභාවෙසු-අනුගතෙ
- " විච්ඡා-ඉත්ථමකුත
- 1175 නිවාසන-අවඤ්ඤ
- " — ආධාරෙසු
- 1176 විසිඨි-උඛකමම
- " පුජ්-අධික
- " කුල-අසච්ච
- 1177 අධික-ඉසසර
- " පාඨ-අධිඨාන
- " පාපුණනෙසු-අධි
- " උපරිත-අධිකවතෙ
- 1178 වාම-ආදුත
- 1179 පති-ඉති
- 1180 ආදිකමම-ආලිගණ
- " මරියාද-උඛකමම
- " — ඉච්ඡා
- " ඛකන-අභිවිධිසු
- 1181 නිවාස-අවභාණ
- " කිච්ඡ-ඡසත්ථ
- " අප්පසාද-ආසි
- 1182 භුසත්ථ-අනිසය
- " පුජ්සු-අනිකතම
- 1183 ගරභා-අපෙකඛාසු
- " අපි-ඡරිතං
- 1184 පුජ්-අපගතෙ
- 1185 දෙසකඛාණ-උපපතතිසු
- " භුසත්ථ-අපගම-
- " — ආධික

ගාථාව.	පදවෙජ්ඣ.
1185	කාර-උපර්තෙතසු
1186	නිදසුන-ආකාර
”	— උපමාසු
”	— අවධාරණේ
”	ගරභාය-ඉදමනේ
1187	— අනාවයේ
”	ව-ඉතර්තරේ
1189	ව-උපමාය.
1190	ව-අලං
”	— අඵ
”	— අනනාර
”	— ආරමහ
1191	— අපිනාම
”	ව-අනුමානසේ.
1192	සුචර්-අවධාරණ
”	— අනුඤ්ඤ
”	යාන-ආලපනේ
”	වන-ඵකංස

ගාථාව.	පදවෙජ්ඣ.
1192	බෙද-ආලපනේ
1193	— අනුකම්පනේ
”	මාණ-අවධි
”	— අවධාරණේ
1194	— අගනතො
”	නිකට-ආගාමිකේ
1195	කාර-අවධාරණ
”	බලු-ආසනෙන
”	— අභිමුඛ
”	— උභයතො
1197	විසෙස-අවධාරණේ
”	— රසනි
1199	කිර-අනුසාව
”	— අරුචිසු
”	උද-අපි, අනේ
1201	තු-අභහ
1203	ව-අව්‍යාසිභාවෝ
”	ව-අව්‍යයං

අනෙකැයි වගිසව අසිති සිසුලම අනෙකැයි නාම.

අංක 1043
 අංස 1102
 අංසු 1121
 අකක 1102
 අකක 893
 අකකින 1133
 අකකිර 1063
 අග 1117
 අගග 843
 අගස 1048
 අස 940
 අග 955
 අගණ 859
 අභිය 1117
 අච්චි 1102
 අච්ඡ 1025
 අච්ඡාදන 1104
 අච්ඡානන 1040
 අච්ච 1126
 අච්ච්ච 1039
 අච්ච 1092
 අච්ච්ච 1079
 අච්ච 861
 අච්ච්ච 785
 අච්ච 995
 අච්චාන 1100
 අච්චම 1070
 අච්චර 930
 අච්චකරණ 868
 අච්චාන 1032
 අච්චාස 958
 අච්චය 979
 අච්චිස 1044
 අච්ච්ච්ච 952

අච්චක 980
 අච්චසය 153
 අච්චන 791
 අච්චාර 802
 අච්චන 1103
 අච්චවය 1082
 අච්චිති 1117
 අච්චදන 943
 අච්චදෙස 860
 අච්චගග 910
 අච්චාග 1116
 අච්ච 1112
 අච්ච්ච්ච 1023
 අච්චාච 1103
 අච්චිකකනන 836
 අච්චික 1052
 අච්ච්ච්ච 855
 අච්ච්ච්ච 1074
 අච්චාන 860
 අච්ච්ච 975
 අච්ච 1089
 අච්ච 1061
 අච්ච්ච්ච 1032
 අච්ච්ච 1101
 අච්ච්ච 822
 අච්ච්ච 1002
 අච්ච්ච්ච 980
 අච්ච්ච 1070
 අච්ච්ච්ච 870
 අච්ච්චාර 991
 අච්ච්ච්ච්ච 1079
 අච්ච්ච්ච 963
 අච්ච්ච 1004
 අච්ච්ච්ච 871

අච්ච්ච 1005
 අච්ච්ච්ච 1024
 අච්ච්ච්ච 1102
 අච්ච්ච්ච්ච 1038
 අච්ච්ච්ච 928
 අච්ච්ච්ච 1036

අච්ච්ච්ච්ච
 අච්ච්චාර 981
 අච්ච්ච්ච 951
 අච්ච්ච 1064
 අච්ච්ච්ච 1045
 අච්ච්ච්ච 1135
 අච්ච්ච්ච 978
 අච්ච්චාර 1101
 අච්ච්ච්ච්ච 1083
 අච්ච්ච්ච 1140
 අච්ච්ච්ච්ච 1108
 අච්ච්ච්ච්ච 801
 අච්ච්ච්ච්ච 875
 අච්ච්ච්ච්ච 852
 අච්ච්ච්ච්ච්ච 1123
 අච්ච්ච්ච්ච 887
 අච්ච්ච්ච්ච 1109
 අච්ච්ච්ච්ච 854
 අච්ච්ච්ච්ච 1097
 අච්ච්ච්ච 1083
 අච්ච්ච්ච්ච 1043
 අච්ච්ච්ච්ච්ච 906
 අච්ච්ච්ච 1099
 අච්ච්ච්ච 936
 අච්ච්ච්ච 968
 අච්ච්ච්ච 872
 අච්ච්ච්ච 856

ඉ
ඉතර 1069
ඉඤ 1132
ඉඤබිල 1006
ඉඤ්චර 1003
ඉර්ණ 886
ඉසාර 1094
ඉසසාස 922

උ
උතකා 795
උගග 982
උගගමන 960
උභාන 886
උණණා 876
උණ්ඪිස 862
උතු 900
උතතංස 870
උතතර 830
උද්දිත 1075
උඛාර 1123
උපචාර 1001
උපධි 968
උපනිසා 1125
උපපතන 1126
උපලඪි 1053
උපසගග 1033
උපභාර 1128
උපාසන 881
උපොසඵ 780
උප්පාද 1027
උයකන 1126
උසස 996
උසසිත 892
උප්පාර 844

ඵ
ඵක 850
ඵකගග 1035
ඵලක 1123

ඵ
ඵලා 1010
ඹ
ඹක 1060
ඹකාස 1101
ඹස 746
ඹජ 942
ඹද්දිත 1068
ඹධි 1135
ඹතාර 1118
ඹඪි 1106

ක
කංස 905
කකුධ 878
කකක 998
කකකස 985
කඟු 1055
කච්ඡ 813
කචුක 962
කච 997
කචු 976
කඪි 1040
කණ 1047
කණ්ණිකා 875
කණ්ණරු 866
කණ්චක 912
කඛ 885
කණ්ණ 1120
කණ්ඪා 1000
කතක 1036
කනිඪි 929
කතතා 948
කතතාර 1107
කතති 1056
කදඹ 1092
කදලි 986
කපාල 946
කපොත 984

ක
කප්ප 798
කප්පන 954
කචු 966
කර 1047
කරකා 1012
කරණ 901
කර්ස 995
කලංක 1089
කලා 874
කලාප 863
කලි 1106
කලුස 1106
කලුතන 1074
කලල 983
කච්චි 1105
කසාය 960
කාච 919
කාම 826
කාය 1084
කාර 1011
කාරණ 1127
කාරිකා 1105
කාල 1082
කාස 1125
කාසු 1125
කිං 949
කිඛබ්බස 1602
කුඪි 1120
කුමාර 907
කුමභ 853
කුමභඛ 1030
කුරුරු 928
කුල 1060
කුස 1079
කුසල 803
කුසුම 1105
කුහණ 983

කුහර 1092
 කුට 828
 කුප 931
 කේතන 1098
 කේතු 1105
 කේවල 786
 කොට් 871
 කොඪ 862
 කොණ 867
 කොපින 985
 කොස 811
 කොසිය 1045
 ක්‍රියා 877

ක

කඟ 1092
 කණ 855
 කතනා 1095
 කන 851
 කම 994
 කය 934
 කර 967
 කල 927
 කර 1134
 කරක 1116
 කුඳු 821
 කේතන 880
 කේප 1078
 කේම 1037

ක

කණ 1050
 කඛ 1048
 කනි 793
 කදු 1099
 කන 1129
 කනක 902
 කක 943
 කර 840
 කව් 1114

ග 919
 ගහණි 972
 ගාථා 1090
 ගාම 1107
 ගාමනි 920
 ගීවා 1129
 ගුණ 787
 ගුඹ 861
 ගුණ 1061
 ගුල 1088
 ගො 869
 ගොතන 1060
 ගොපුර 1065

ක

කවා 1128
 කණ 820
 කමම 954
 කාස 1103
 කොස 1081

ච

චකක 781
 චකු 835
 චපල 1075
 චමම 1107
 චය 1128
 චර 1107
 චාග 1129
 චාර 1108
 චිතන 838
 චුණණ 1021
 චුල 1114
 චුලා 864
 චේතිය 955

ඡ

ඡතන 1130
 ඡතු 945
 ඡතන 834

ඡ 1108
 ඡව 1026
 ඡඳු 1023

ඡ

ඡගනි 997
 ඡවා 947
 ඡතපද 1089
 ඡත 1077
 ඡනි 792
 ඡයා 953
 ඡල 948
 ඡසඤ්ඤ 1069
 ඡව 1103
 ඡනි 1086
 ඡණ්ණා 917
 ඡෙඪ 918
 ඡෙය් 1022
 ඡේනි 884

ඡ

ඡණ්ඳසන 744

ඨ

ඨාන 846
 ඨිනි 8058

න

නව 1109
 නණ්ණා 1057
 නථාගත 1099
 නකු 924
 නනනි 882
 නඤ්ඤ 1054
 නප 1062
 නපසසි 937
 නම 975
 නඹ 963
 නරුණ 1073
 නල 1090
 නාරකා 1082

න

නාර 904
 නාල 901
 නිසි 884
 නිලක 944
 තුඹ 1142
 තුලා 823
 නෙජ 1094

ඵ

ඵමන 1048
 ඵල 1066

ද

දකිණි 986
 දඹ 1044
 දබ්බ 913
 දම 847
 දර 1111
 දල 1086
 දව 1126
 දසා 1127
 දසසන 888
 දලා 1083
 දන 1014
 දය 898
 දයාද 1046
 දිකඛා 1104
 දිඨ 1078
 දිනන 1075
 දිඞ 958
 දිව 1114
 දිප 999
 දුඨ 1077
 දුනියා 987
 දෙව 842
 දෙවන 880
 දෙස 1125

ච

චාර 1110

ච

ච්ජ 1047
 ච්ජිචක 1008

ච

චංක 1042
 චජ 1064
 චඤ්ඤ 1007
 චමම 784
 චව 1041
 චාතු 817
 චාර 1095
 චාවන 8107
 චිති 1059
 චිර 1072
 චුර 1004
 චුච 893
 චුමකොතු 987

න

නාග 1110
 නාග 849
 නාභි 1058
 නාම 1111
 නාලි 1057
 නිකාය 1104
 නිකඛ 888
 නිගම 868
 නිග්‍රොධ 1042
 නිඨා 912
 නිදුඤ 954
 නිනුද 1055
 නිපාන 1121
 නිබ්බාන 896
 නිබ්බුති 1015
 නිමිනන 978
 නියම 1078
 නියාමක 988
 නියතනන 883
 නියුග 863

න

නිරොධ 989
 නිසාමන 942
 නිසාරණ 988
 නෙගම 1015
 නෙනනිංස 1089
 නෙකඛමම 831
 නෙතන 1109

ප

පංක 1093
 පකති 818
 පකාර 1049
 පකාස 1016
 පකක 1017
 පකඛ 865
 පච්චය 857
 පජ්ජනි 1000
 පජ්ජ 1035
 පඤ්ඤානි 971
 පඤ්ඤණ 1061
 පටල 940
 පටිඤාන 908
 පටිඤ 1111
 පටිපනති 944
 පටිපාදන 964
 පටිභය 989
 පටිභාග 1077
 පටිභාන 971
 පටිභාර 1018
 පටු 926
 පඨාන 1122
 පඨම 932
 පණ 908
 පණය 856
 පණින 939
 පනිඨා 1130
 පනින 935
 පනන 936

පනති 1012
 පණි 1044
 පද 819
 පදර 1009
 පදුම 845
 පදෙස 1027
 පධාන 982
 පබ්බ 889
 පභව 900
 පමාණ 805
 පමුඛ 932
 පය 1063
 පයෝජන 1037
 පයෝධර 1042
 පර 843
 පරකකම 966
 පරභව 1085
 පරයණ 662
 පරිකාර 970
 පරිඥාන 870
 පරිත්ත 1029
 පරිභාසණ 899
 පරියාය 837
 පරිවාර 854
 පරිහාර 1002
 පරෙත 935
 පලය 1051
 පලාප 1124
 පලාස 1016
 පවනති 1053
 පවාරණ 1005
 පවාහ 961
 පවාල 907
 පවෙණි 1053
 පසව 902
 පසු 1111
 පහාර 1124

පාක 1050
 පාණ 945
 පාණි 1007
 පාතාල 889
 පාද 1030
 පාන 1123
 පාහන 1127
 පාලි 996
 පාස 904
 පිටක 990
 පිඨ 1075
 පිඛ 1017
 පිභිත 1073
 පිනාමක 1113
 පිතු 1118
 පිඤ්ඤ 909
 පිය 973
 පිඨ 970
 පිත 1008
 පිති 1129
 පුංචව 1091
 පුඤ්ඤ 1085
 පුඤ්ඤ 976
 පුඨ 1076
 පුඬරික 896
 පුඬුජ්ජන 1084
 පුඤ්ඤ 1091
 පුබ්බ 950
 පුර 1060
 පුරකඛන 891
 පුරිස 1046
 පුග 1105
 පෙන 935
 පෙසල 1070
 පොකඛර 827
 පොණ 1069
 පොන 1118

පොකක 1006
 පොරිස 885
 ඵ
 ඵරුස 961
 ඵල 951
 බ
 බබ්බු 1080
 බල 894
 බලි 897
 බසු 1072
 බාධා 1097
 බාල 923
 බාලිස 1078
 බිඤ්ඤ 1115
 බිඛ 920
 බිල 1100
 බිජ 950
 බිභව්ඪ 1067
 බුඛ 1043
 බොධි 805
 බුභ 812
 බුභවරිය 782
 භ
 භග 844
 භගවනතු 198
 භග 1130
 භඨ 1076
 භඬ 921
 භති 1053
 භනති 1055
 භනතු 1084
 භද්ද 1072
 භබ්බ 1071
 භම 1121
 භර 1112
 භව 829
 භවන 1108

භාග 1120
 භාග්‍ය 909
 භානු 1044
 භාර 933
 භාව 807
 භාවිත 1076
 භික්ඛා 1112
 භින්න 991
 භිම 1066
 භිය 957
 භිරු 1019
 භුස 1096
 භු 1059
 භුත 788
 භුති 105
 භුමි 1098
 භුරි 1131
 භෙද 991
 භොග 859
 භොගි 1094
 ම
 මග්‍ය 921
 මජ්ඣ 1091
 මජ්ඣිම 905
 මණි 1113
 මඛල 992
 මත 1110
 මති 1096
 මතන 1117
 මතතා 878
 මජිත 1022
 මද 1121
 මදන 1131
 මධු 974, 1067
 මනන 979
 මජ්ඣ 180
 මජු 892

ම
 මජ්ඣ 1065
 මරියාද 1054
 මරු 964
 මලය 1113
 මහලලක 1074
 මහී 1052
 මහෙසි 1033
 මාණ 914
 මානන 1045
 මානිකා 1097
 මානු 1131
 මාණව 842
 මානස 850
 මාර්ස 1132
 මාලා 1120
 මාලා 1081
 මාස 1110
 මග 1045
 මුඛ 913
 මුඛි 1031
 මුනිත 1013
 මුනිති 1084
 මුදු 1067
 මුඛ 1028
 මුල 851
 මෙවක 1023
 මෙජුත 1063
 මොක්ඛ 1132
 මොදක 1113
 මොග 1087
 ය
 යකඩ 969
 යම 973
 යාත්‍රා 1054
 යාන 1090
 යුග 882
 යුජ 1101
 යොග 858

යොග්‍ය 1073
 යොති 848
 ර
 රග 1123
 රජ 883
 රණ 1096
 රතන 1062
 රති 1056
 රතන 923
 රක 1013
 රස 804
 රසන 938
 රසමි 1043
 රග 1009
 රජ 926
 රසි 1051
 රච් 1064
 රුක්ඛ 977
 රුවි 873
 රූප 825
 රූපිය 903
 රොහිණි 1093
 රොහිත 911
 ල
 ලක්ඛ 1020
 ලක්ඛණ 1113
 ලක්ඛි 906
 ලො 1083
 ලො 1086
 ලව 1096
 ලහු 929
 ලිග 910
 ලුඤ්ඤ 1106
 ලුඤ්ඤ 1038
 ලොඛ 1098
 ලොක 1041
 ලොල 1066
 ලොහිත 1028

ව

වංක 1025
 වංග 1031
 වංස 1090
 වකක 1034
 වසු 1086
 වජ්ජ 866
 වජ්ජ 1100
 වට 1018
 වණණ 779
 වතන 1047
 වතනනි 1057
 වක්ඛු 966
 වදකුකු 891
 වඩු 877
 වන 1063
 වනපනි 903
 වප 1133
 වස 1079
 වර 810
 වරග 1093
 වරග 1115
 වලි 990
 වලල 1066
 වස 898
 වසනි 1056
 වසවනි 1024
 වසා 873
 වසු 895
 වසස 1062
 වාන 1095
 වාම 1020
 වායාම 914
 වාර 1042
 වාරණ 1014
 වාරුණි 876
 වාල 1080
 වාල 934
 වාස 1119

ව

වාක 1081
 වානිණි 1056
 විකට 1019
 විකකම 953
 විගග 1046
 විජ්ජ 1029
 විජ්ජ 1034
 විකුකුනි 1058
 විටප 1122
 විතන 932
 විතන 974
 විතන 1058
 විධ 846
 විධි 1049
 විධනම 1087
 විභු 1088
 විමාන 917
 විරස 1094
 විලග 1039
 විවර 1013
 විවේක 1114
 විසද 1073
 විසස 806
 විසාණ 867
 විසාරද 959
 විසාර 857
 විත 1076
 විච්චි 939
 වුතන 796
 වුතනි 965
 වුච 1071
 වෙග 1115
 වෙච්චන 1131
 වෙද 847
 වෙදනා 1095
 වෙර 1109
 වෙලා 848

ව

වෙලවිත 1072
 වොකාර 1127
 වොකාර 849
 වෘජන 849
 වෘතන 1065
 වෘසන 890
 වුසුත 1008
 ස
 සංකිණණ 1071
 සංකු 1115
 සංඛා 845
 සංඛාර 832
 සංඝාට 1134
 සංඝාන 1080
 සකල 1026
 සකුතන 1049
 සකක 1001
 සකඛර 925
 සඛ 1088
 සග 911
 සගර 824
 සගස 925
 සච්ච 800
 සජ්ජන 956
 සකුකු 874
 සණ්ඨාන 1133
 සනපතන 915
 සතන 816
 සතනම 941
 සතනි 1050
 සතනු 1122
 සත් 965
 සත්ථි 1052
 සත්ථු 1134
 සඛා 949
 සතන 841
 සතනාන 952

ස
සනති 1055
සනධි 941
සනතිධි 957
සභා 1101
සමනන 1068
සමන් 1068
සමය 778
සමා 922
සමාවි 858
සමාන 916
සමිති 1057
සමුදය 927
සමුසාය 1099
සමානති 993
සමපද 993
සමානන 845
සමබාධ 1085
සමනම 916
සමනව 977
සමමුති 1133
සර 967
සරණ 947
සරද 1124
සලල 1087
සවණ 934
සහගන 833
සාදු 1067
සාධන 890
සාධු 790
සාප 1093
සාම 839
සාමික 1122
සායක 1049

ස
සාර 933
සාරභ 1050
සාරද 984
සාල 934
සාසන 992
සාහස 1130
සිංසාටක 109
සිබබ 1085
සිබර 993
සිබරී 1114
සිබා 872
සිබි 1041
සිග 887
සින 999
සිනු 959
සිබස 1116
සිනව 1051
සිනු 865
සිර 1114
සිර 906
සිලොක 1041
සිව 894
සිසිර 924
සිමා 1082
සිල 1091
සීස 1046
සුකන 937
සුකක 897
සුමුම 1071
සුචි 1070
සුඡ් 1112
සුන 797
සුති 1059

ස
සුනන 878
සුදසන 998
සුඛ 1069
සුඛා 1052
සුපින 956
සුවණණ 809
සුසිර 915
සුසුක 1003
සුසුසා 930
සුන 1081
සුප 1048
සුර 1077
සුල 881
සෙනු 1100
සෙද 1088
සෙති 1021
සෙය 918
සෙයක 1121
සෙලන 899
සො 808
සොණ 1119
සොඛ 938
සොන 1064
සොම 1134
සොහ 1097
හ
හන් 931
හදය 852
හර 869
හාර 1116
හිම 1074
හිරසු 1061
හෙනු 972

අව්‍යය වගිතව අබිනි සියලුම උපසගි නිපාන.

අ 1147
 අග්ගතො 1148
 අග 1139
 අජ් 1155
 අඤ්ඤදත්ථි 1140
 අනි 1138, 1182
 අනිච 1138
 අජී. 1154
 අජ් 1161
 අජී 1154
 අත්ථි 1151
 අත්‍ර 1161
 අථ 1190
 අථො 1190
 අත්‍ර 1174
 අනතර 1150
 අනතරෙණ 1137,
 1150
 අනො 1150
 අධා 1140
 අධි 1177
 අධුනා 1140
 අධො 1156
 අප 1184
 අපි 1183
 අපිනාම 1191
 අප්පෙව 1158
 අප්පෙවනාම ,,
 අභි 1176
 අභිකඛණ. 1137
 අභිණන. ,,
 අභිතො 1195
 අමා 1136, 1199
 අමුත්‍ර 1148

අ
 අමොනා 1139
 අරෙ ,,
 අලං 1147, 1190
 අච 1173
 අචස්සං 1150
 අසකිං 1137
 අස්සු 1150
 අහහ 1201
 අකො 1138, 1149
 අ
 අභා 1180
 අම 1144
 අරකා 1157
 අරු ,,
 අච්චි 1157
 අච්චො 1139
 අ
 අංස 1157
 අනි 1158, 1188
 අභී. 1158
 අදුනි 1140
 අධ 1161
 අභ 1161
 අ
 අසං 1148
 අ
 අ 1168
 අච්චං. 1152
 අද 1138, 1199
 අදුත්‍ර 1138
 අධං. 1156
 අප 1185
 අපරි 1156

ඵ
 ඵතරහි 1140
 ඵතතාවනා 1141
 ඵත්‍ර 1161
 ඵච 1152
 ඵචං. 1142, 1144,
 1158, 1186
 ඵචංපි 1143
 ඵචමෙචං. 1142
 ඹ
 ඹපාසිකං 1144
 ක
 කං. 1198
 කච්චි 1139, 1151
 කච්චි 1160
 කථං. 1139
 කථච්චි 1158
 කදු 1161
 කදුච්චි 1146
 කභං. 1160
 කාමං. 1140, 1196
 කිං. 1138, 1139,
 1189
 කිංසු 1139
 කිච්චි 1148
 කිත්තාවනා 1141
 කිමු 1138
 කිමුත්‍ර ,,
 කිමුතො ,,
 කිර 1199
 කිච 1141
 කු 1159
 කුත්‍ර 1160
 කුත්‍ර ,,
 කුදුච්චං. 1161

කු 1160
 කුභිලතං,,
 කුභි ,,
 කුභි 1195
 කුභි 1150
 කුභි 1187
 කුභි 1145
 කුභි ,,
 කුභි 1136
 කුභි රතනාය ,,
 කුභි රතනාය ,,
 කුභි රතනාය ,,
 කුභි 1147
 කුභි 1140, 1146
 කුභි 1139
 කුභි 1145
 කුභි 1140
 කුභි 1145
 කුභි 1156
 කුභි 1156
 කුභි 1143
 කුභි 1142
 කුභි 1142
 කුභි 1161
 කුභි ,,
 කුභි 1156
 කුභි ,,
 කුභි 1141, 1193
 කුභි 1141
 කුභි 1159
 කුභි ,, 1201
 කුභි 1197
 කුභි 1149

කුභි 1145
 කුභි 1161
 කුභි 1147
 කුභි 1169
 කුභි 1154, 1159
 කුභි 1157
 කුභි 1147
 කුභි 1160, 1201
 කුභි 1159
 කුභි 1147
 කුභි 1151, 1139
 කුභි 1192
 කුභි 1154
 කුභි 1147
 කුභි 1137, 1198,
 කුභි 1165
 කුභි 1167
 කුභි 1152
 කුභි 1139, 1158, 1198
 කුභි 1150, 1191
 කුභි 1147
 කුභි 1162
 කුභි 1152
 කුභි 1200
 කුභි 1178
 කුභි 1144
 කුභි 1196
 කුභි 1157
 කුභි 1155
 කුභි 1164
 කුභි 1175
 කුභි 1146
 කුභි 1149

කුභි 1149, 1157,
 කුභි 1200
 කුභි 1152
 කුභි 1153
 කුභි 1137
 කුභි 1199
 කුභි 1137
 කුභි 1148
 කුභි 1194
 කුභි ,,
 කුභි 1148
 කුභි ,,
 කුභි 1138
 කුභි 1153
 කුභි ,,
 කුභි ,,
 කුභි ,,
 කුභි 1139
 කුභි 1148
 කුභි 1147
 කුභි 1146
 කුභි 1200
 කුභි 1145
 කුභි 1146
 කුභි 1137
 කුභි 1145
 කුභි 1150
 කුභි 1145
 කුභි 1156
 කුභි ,,
 කුභි 1152
 කුභි 1143
 කුභි 1142

ස
 යථාච 1143
 යථානවං 1152
 යථානාම 1142
 යථාපි ”
 යථාහි ”
 යථෙව ”
 යදී 1147
 යහිං 1156
 යාව 1141, 1193
 යාවනා 1141
 යෙන 1145
 ර
 රනනා 1147
 රතො 1157
 රිතෙ 1137
 රෙ 1139
 උ
 ලඝු 1144
 ච
 චන 1192
 චා 1189
 චි 1171
 චිනා 1137
 චිස 1143
 චෙ 1140, 1150

ස
 සං 1144, 1151
 සං- 1170
 සචෙ 1147
 සච්ඡි 1159
 සච්ඡු 1149
 සදු 1153
 සඛං 1147
 සඬිං 1136
 සනා 1153
 සනිකං ,,
 සපදී 1149
 සබ්බතො 1146
 සබ්බිකු 1161
 සබ්බධි ”
 සමං 1136
 සමනනතො 1146
 සමනනා ”
 සමපති 1140
 සමමා 1154
 සමමු 1157
 සයං 1144
 සසනකං 1140
 සස 1136
 සාධු 1144
 සාම ”

ස
 සාමි 1200
 සායං 1155
 සාහසා 1148
 සාඝු 1144
 සු 1138, 1179
 සුච්ඡු 1138, 1154
 සුදං 1150
 සුච්ඡි 1160
 සුචෙ 1155
 සෙය්‍යථාපි 1142
 සෙය්‍යථා }
 පි නාම } 1143
 සෙව 1155
 හ
 හ 1150
 හඤු 1157, 1193
 හචො 1139
 හරෙ ”
 හචෙ 1140
 හා 1159, 1201
 හි 1149, 1197
 හියෙක 1155
 හෙ 1139
 හෙඨා 1156

ಶಿ ಕ ಕಿ ರ ಕೊ ಜ.

එකකබර කොස.

හ මො බු බා ස.

1.

එකනනසාරදං සෙසං, වනෙකනනගුණකරං,
එකකබරදිනා බමමං, දෙසිනාරං ජනබුබිං.

2.

විමුනෙතකරසං බමමං, වනෙක කජ්නසමභවං,
එකනනපුජ්නං තෙන, මුනිනා දිව්වබ්බනුනා.

3.

එකනනපුඤ්ඤකෙබ්බතභයං, එකනනසාරසමභවං,
එකනන විචිනං සංඝං, වනෙක කගුණසාහරං.

4.

සභිතා වණ්ණිතා කතා, ගඤ්ඤනරදී චකතිකා,
ආරුලනා පොත්ථකං යෙපි, ගාරවො ගරවො ච මෙ.

5.

වනදුභං සිරසා සෙසෙඨි, සඛමමවංස පාලකෙ,
යාවජ්ජ සොපකාතෙ තෙ, සාධුජ්ජන මමාසිනෙ.

6.

ඉච්චිකනන විහිතසස, පණමසසා නුභාවතො,
ගත නතරයො සබ්බජු, සුඤ්ඤාභං සුඛවේතසා.

7.

පුබ්බිඤ්ඤාය මලිනාය, සකකතාය නිරුතනියා,
පොරගණි කකබරකොසෙ, රචිනං කිච්චතකං.

8.

පාළියඨි කථාදිනං, වණ්ණනෙ වාවකෙ පි සො,
සාසනෙ ගරු සෙසානං, නඤ්ඤං සාධෙති සබ්බසො.

9.

භාසනාරං නතො හිඛා, පාලියුතත කතාදීය,
ජනපාඨාදිකෙ සනතං, විචිතො කකඛරං තථා.

10.

සමුදුණේණකකඛරකොසං, සුඛසජ්ජන ගොචරං,
සුඛසුමති දුතාරං, කුමති ධංසකං වරං.

11.

සාසනෙ බෙ රවිඤ්ච, ඤාණලොකකරං පරං,
විරචිසං මහං දුනි, සාසනස්මිමුගෙහසීනො.

12.

නිසංසාය ගරුවරුතං, මනං විබුඬි වණ්ණිතං,
ජනපාඨාදිකෙ සාධුං, ඔගාගෙඛා යථාබලං,

13.

අ යනු..... වුඛසී තඛභාව සදිස, නිසෙධ ඤාදු පාතෙ රපෙ,
නිනුදු වරුඛ, වීරග, සුඤ්ඤ අ පදපුරණේ.

14.

ආ යනු..... ඊසානුසන්තයෙන් කොටෙ, මුදලි පදපුරණේ,
නිපාතභුතො ආ සපදු, භවනිති පනිතනිතො.

15.

අභිමුඛ සම්පාදි, කමො ලිගන පනතිසු,
මරියාපු ඔගමි ච්ඡා, බඤ්ඤා හිවිඬිසු ආ,
නිවාස වහාන ගහණ, පෙසනාදෙ ව දිසසති.

16.

ඉ යනු..... ඉ කාමෙ අතිකකමෙ ව, අපේකිසනෙව දිසසති,
පවතනා ගමනෙ පතන, ආගනෙ ව සජ්ඣායනෙ.

17.

ජ යනු..... ජ ලකඛි පෙම වාකොසු, [උ සිවෙ පුකඛලාභකෙ,
උ යනු..... නිසෙධෙ රෙගමුතන ව, පඨානෙ සමභවුගහනෙ.

18.

උඛගම විශොගතන, ලාභ නිතති සම්ඬිසු,
පාතුභාව ච්චයාභාව, පබලුතන පකාසනෙ,
දකඛ ගහනාසු කථනෙ, සතතිමොකඛාදිකෙසුච.

19.

ඌ-එ-යනු..... ඌ පුච්ඡායං පුඤ්ඤාධිතෙ, එ කාගෙ භු අපෙ භවෙ,
ඹ යනු ඹ පණ්ඨෙව නුමතයෙන්, වුභම විසඤු මභිසුරෙ.

20.

ක යනු..... කො බුහවතතා නිලකකගහි, මොරසුමෙසු භූමිය,
කං සුබෙව ජලෙ සීසෙ, කො පකාසෙ නිලීගිකො.

21.

කිං යනු..... නිනදු නියම සුච්ඡාසු, නිඤ්ලෙ සමපවිච්ඡෙන,
සබ්බනාමික පදං කිං, ජලපෙ සදීසෙ තු කිං.

22.

කි යනු..... කි තු හිංසාවිනිණේසු, [කු කෙ සදෙදු පකිතනිතා,
කු-කෙ-යනු..... කු භූමි පාප සතේසු, කුච්ඡෙන අඤ්ඤෙ බසයං.

23.

බ යනු..... බ මිඤ්චයෙ සුබෙ සග්ගහ, සුඤ්ඤ කාසෙව විවරෙ,
නිගගහිතනතං පණ්ඩක, ලීගං බංති පදං මතං.

24.

ගො යනු..... ගො ගොණේ ඵීසුමෙ සෙසෙ, සුමිඤ්චයෙ ජලෙකරෙ,
සග්ගහ වජ්ර වාචායං, භූමසං ඤ්ඤණේ ච සුර්යෙ.

25.

ගීතර් බච්ඤෙ ගන්ඤ්ඤෙබ්බ, චඤ්ඤ දුකෙබ්බ සගායනෙ,
සුරසසනි දීසායම, ගො සදෙදු සමුදිරතො.

26.

ගු-ගෙ-යනු. ගු සද්දග්ගමෙ කරීස, උසෙග්ගහ ගෙ නුවාරණේ,
ස-සා යනු..... සො සණ්ඨි සා පච්චයෙසු, සා නිංකිණිය මුච්චතො.

27.

ස-සා-බා සො කාර සහණේ රත්ථ, සායන වදනෙසු සා,
සී-සු-යනු..... සී ගතසකම්පනෙ සුත්තු, සදෙදු හිගමනෙ හවෙ,

28.

වුනෙතපෙසකකබ්බරකොසෙ, පොරණේ බසස තේ නිබ,
වුතතා සනතා පාලීයඪ, කථාදීසු ත්ථ හෙදකා.

29.

කවග්ගමොලී අලිතං, සෙවිත පාද පංකජං,
කිනදුනිකිතු කිතුසස, මුනිසෙසඪසස සාසතො.

30.

කවග්ගපච්චිකණ්ණානං, නිච්ඡයං සාරසමභවං,
සඛාඤ්ඤණදයොපෙතා, සජ්ජනා මොදයනතු තො.

කවග්ගං නිඤ්ඤං.

31.

ම යනු..... වඤ්ඤ චොර නිමමලෙසු, මො තනිමෙසු මං මතං,
කාර්යෙ කාර්යො තාසස, පදීසසනි පයොගතො.

32.

වි යනු.....	වි වගෙ වියනෙ ධංසෙ, පතුරු චිතනෙ තථා,
මු යනු.....	මුඛිඛනෙ මුතු වචනෙ, පදිසසති පයොගනො.

33.

ම-නිපාතය	සමුච්චගෙ බැතිරෙතෙ, විකප්පාභි වධාරණේ,
මෙ-හි.....	මාකකරමහා නුකඛිඛනෙ, පදපුරෙ ව දිසසති,
	සංසයණෙවනිපාතො, මෙකාරෙති පකිතතිතො.

34.

ජ යනු.....	ජො පච්චගෙ කාරිගෙව, ජෙදනෙ ආහු රුළුතියා,
ජා-ජී-යනු.....	ජා තු මුදු පිපාසාසු, ජී දිතති සිත නිව්ඡගෙ.
ජු යනු.....	පටිව්ඡනෙත ජෙදනෙව, ජුතිතන භිණ ජෙදනෙ,

35.

ජ-ජී-යනු.....	ජො ජෙතරි කාරිගෙව, චෙගිනෙ ජ්ඣාභිවෙජ්නෙ,
ජු යනු.....	ජගෙ පරජගෙ ජුතු, ජේයස දිතති ගතිසු ව.

36.

ජෙ යනු.....	ජෙ ධගෙ ජෙතු සාමිතං, දුසිනාමනනනෙ භවෙ,
කො යනු.....	සජ්ඣායම කො වාතාසථ, නගෙ ගිතරි වාපරෙ.

37.

කො යනු.....	කො තු උජ්ඣානඛයානෙ, කුණදිතතිවිනතාසුච,
	සජ්ඣායොපනිජ්ඣානෙසු, වෙදිතබ්බා විභාවිතා.

38.

කද යනු.....	කදකාරෙ ජොරරවෙසී, පච්චගෙ ණසස කාරිගෙ,
කද යනු.....	කදවාචධාරණේ කදණේ, සකදකදණෙව විජනනෙ.
	මාරණේ තොසනෙ වාපි, නිසෙ නිසාමනෙ තථා.

39.

වකකාතිවකක වකකිකු, වකකරජ සමගිනො,
 වකකසෙගෙ වචගාසථ, නිව්ඡයං සාරසමභාවං,
 සධාකුණදගොපෙනා, සජ්ජනා මොදයනතු තො.

වචගනං නිඝිනං.

40.

ම යනු.....	මො රවෙ මංතු පුඵබ්බං, කුරකොටෙ පකිතතිතං.
මි යනු.....	මි තු පකඛකුතෙ රජථ, ගමනෙ තිකඛණේ තථා.

41.

මු යනු.....	කමමකෙකුචු සියා දකෙකඛ,බැතෙතආච්ඡාදනෙපිච,
මු යනු.....	මු චාභිපිළුනෙ ධංසෙ, විරුගෙ ව පකිතතිතා.

42.

සී යනු..... මහාරවෙ හරෙ සුඤ්ඤ, චතුබ්බේච සො සීයා,
සා යනු..... සාමභි ධාතුමභිච නසස, කාර්යෙ සා පකිනතිනා

43.

සා-ධාතු. සා තු රූපජ්ජනෙ සානු, සානු පසාන සනතිසු,
ධායනෙ ගතෘණෙ සෙවෙ, හවතිති පකිනතිනා.

44.

ධ යනු..... සංකරෙ නාස සද්දෙසු, ඛකාගෙ සමුදිරිතො,
ඛි යනු..... ඛි තු පච්ඡනා කාස, ගමනෙ චතනනෙ තථා.

45.

සී යනු..... උපභාසෙ සීයා හිංසෙ, ආදුනෙ ච යථාරහං,
සීකක නිගහුණ සද්දෙසු, සී කාගෙ සමුදිරිතො.

46.

සී යනු.... සී තු මුඤ්ඤානෙණෙ හොති, ජනිතබ්බා විභාවිනා,
ණ යනු..... ඤ්ඤාණසමි. නිගහනමභිච, ඤ්ඤාගෙ සමුදිරිතො.

47.

තිලොක මුඛි භුතසස, මුති මුඛිඤ මුඛිතො,
මුතිතො සාසනෙ සෙයෙෂ, වාදිචගග මුධාජනං.

48.

නානත් නිච්ඡයං සාරං, සඛමම සාරමෙසිතො,
පසනනචිතනා සතෙබ පි, නිසාමයථ සාධවො.

ම මගහං නිසීනං.

49.

හ යනු..... මොර සීභාල වාලෙසු, පච්චයෙ සබ්බනාමිකෙ,
හා යනු..... හාකාගෙ] හාතු ධාතුමභි, පච්චයෙ සබ්බනාමිකෙ.

50.

ති යනු..... තිතු ධාතුමභි පච්චයෙ, සංඛකයච පකිනතිතො,
තු යනු..... තුකාගෙ පච්චයෙ බෂයෙ, පච්චනති යථාරහං.

51.

කෙ යනු..... පච්චනෙත උපයොගෙ ච, කරුණෙ සමපදනියෙ,
සාමිමභි වාති කෙ සද්දෙ, පච්චයෙණෙසු දිසසති.

52.

කො යනු..... පච්චමෂණෙ පච්චයමභි, කොකාගෙ සමුදිරිතො,
කං යනු..... උපයොගෙච කංසද්දෙ, චයජෙති පකිනතිතො.

53.

හා-ති-ධා..... හාතු පාලනණෙ තිතු, ජේදනණෙ පකිනතිතො,
තු-ති හෙදුචධාරණෙකංසෙ, සුරණණෙ බෂයං තු තු.

54.

එ යනු..... මගලෙ භය නාණෙ ව, ගිරිමහි පච්චයමහි ව,
චතුසෙවනෙසු අණෙසු, එකාගෙ සමුදිරිතො.

55.

එ යනු..... එ පච්චයෙ පකාගෙ වා, කාගෙ කොඨාසචෙ රපි,
පී-ඵ-යනු..... පීතවිකීයං ඵකාගෙ තු, නිබ්බතන පච්චයෙ රපි.

56.

එ යනු..... එ පච්චයෙ තනියණෙ, පකාරණෙ ව දීඝසනි,
ඵ-චෙ-ධා..... ඵතු ධාතුමහි ඵුනිමහි, චෙ සඤ්ඤ සංඝාගෙ රපි.

57.

ද යනු..... ද කලතනමහි ධාතුමහි, [දනා දුනෙව බබනෙ,
ද-ධා සමාදුනෙ භබ්‍යදුනෙ, කුගනෙ නිද්ද සුජකිනෙ.

58.

දී-ද-යනු දීතු බයෙ දුකකවමහි, දුතු ගනිමහි පීලනෙ,
දෙ යනු..... දෙ තු පාලනණෙ ජොනි, චෙදිතබ්බා විභාවිතා.

59.

දු-ඵ දු කුච්ඡිනිසප්පණෙසු, විරුපණෙ ප්‍යඤ්ඤාගනෙ,
සීලාභාවා සමධීසු කිලෙජ වා නඤ්ඤාදිකෙ.

60.

ධා යනු..... බකිනෙ ව බනෙසෙ ව, ධානර් ධා පකිතනිතා,
ධි-ධු-බෙ-යනු.... ධි මතං ධුතු භාගරහු, බෙ වෙසෙ විනනනෙ සීයා.

61.

ධා-ධා..... ධා ධාරණෙ කිර භාස, නාසාගෙපන සනධීසු,
පිදහනෙ නිදුනෙ ව, සඤ්ඤානු ද්දීසෙ සීයා.

62.

ධු-ධා..... ධු තු ගනි චෙරියෙසු, කමපනෙ ව නිබ්බනෙ,
පඤ්ඤාචෙ ධංසනෙ ධොචෙ, ආතුරරචනෙ රපි,

බෙ-ධා-ධි-නි..... බෙ පානෙ ධි නිපානොතු, ගරහණෙ පකිතනිතො.

63.

න යනු..... නකාගෙ සුගනෙ බකෙ,සමුඤ්ඤානෙ නසස කාර්යෙ,
නා යනු..... නා පච්චයෙ විභතනිමහි, සුමෙ [නි තෙතර්භවෙ.

64.

නි යනු..... නි ධාතුමහි උපසගෙය, පදීඝසනි පයොගනො,
නු යනු..... නුඵතං [නොතු නාචායං, නොසඤ්ඤාඅමහණෙපන.

65.

නො යනු..... පච්චනෙත උපයොගෙ ව, කරණෙ සමුපදුනියෙ,
තථා නිපාතමතනමහි, නොසඤ්ඤ සමචතනනි.

66.

හි-ධා හි නගේ දමනේ නාසෙ, කසසනේ පවනේතරපි,
නිදසසනේ නමනෙපි, පවනනිකි යථාරහං.

67.

හු-ධා-නි..... හුතු චූනිය මධ්‍යං, පඤ්ඤා සංසයේ රිතං,
හ-නි පවිසෙධො පමාණේ ච, නිපානො සමුදිරිතො.

68.

හං-නි නාමණේ හංති නිපානො, පදිසසනි පයොගනො,
හි-උ නිසෙසසා භාවසනකස, භුසන් මොකක රසිසු.

69.

ගෙභා දෙසො පමාහිණි, පසාද නිගගන ච්චයෙ,
දසසනොසානනිකකනනා, ධොභාගෙසච්චධාරණේ.

70.

හියහු..... සමිපෙ බඤ්ඤාණේකා, නොධාභාගොපරනිසු ච,
පානුභාවෙ වියොගෙ ච, නිසෙධා දිවහි දිසසනි,
අථො නිහරණේ චෙචා, වරණදෙ ච හි සියා.

71.

දනනාති දනනිදු විරජිතසස, තාදිදු තාදි ගුණ මභිතසස,
ඉනදුනිඉන්දු මුනිසසරසස, චකකාතිචකකිදුචරෙසු සොභෙ.

72.

මුනිදු දනනාවරසමභවානං, නොසාන නාදිනමෙ කකකිරිතං,
හෙදුන්දිපො ජලිතො මයෙචං; ධිරකකිනිකකනතු තද්දිපසාරි.

නවගනං හිසීනං.

73.

ප යහු..... වානුණො පරමණේ සො,රෙගෙ විසෙ අපායකෙ,
පා යහු..... හිරි කොපින පංකෙසු, [පාතු වානෙ ච පිතරි.

74.

පි-පු යහු..... පි හතරිති කලතනමහි, පු කරිසමහි නිරයෙ,
පා-පි-ධා..... පා තු පානාවනෙ පනෙත, සුරණේ පිතු තප්පනෙ.

75.

පු-ධා කනතුනනනමහි]පුධාතු, සොධනොනනගමනෙ,
පෙ යහු..... පෙ තු ගති සොසනමහි, චුඛිසීයච පදිසසනි.

76.

ප-උ දසසනේ තප්පරෙ සගෙ, පසංසා ගති සුඛිසු,
හිංසා පකාරනෙතා භාගෙ, වියොගාවයචෙසු සො,
භුසන් පභවෙ සුඤ්ඤා, පසනන පන්තාදිසු.

77.

එ යනු..... යඤ්ඤ සාධනවානෙසු, නිකේධානෙතථුකකතෙවච්චො
එ යනු..... නිඤ්ඤවචනෙ පසස, කාර්යෙ] එ තු ධාතුයං.

78.

චී යනු..... එ චාලෙ චිකිතෙ] චීතු උණ්ණතෙ ගමනෙ තථා,
චී යනු..... චී තු චොචෙ පදිසසනි, තත් තත් පයොගතො.

79.

බ යනු..... නාග සත් වනෙදු වසස, හසසාපි කාර්යෙ සචෙ,
බා-බු යනු..... බො] බාතු කාර්යෙ විසස, බු-බුරුධාතුමහි බන්තනියං.

80.

හ යනු-හො..... හො හිගෙ ජ්ඤගණෙව, සමේධාධෙ [හාතු ජ්ඤියං,
හා යනු-හං..... ධාතු දිනතිමහි බායතෙ, හංතාරෙ [හි තු ධාතුයං.

81.

හි යනු..... හායතෙ [හුතු ධාතුමහි, පනෙන හ සත් වකිතෙ,
හු යනු..... පාතුහාවෙ නිඤ්ඤනවා, හිමදෙදු නුහවෙ රපි.

82.

ම යනු..... පරිසා පරය සිවෙසු, විහනති පච්චයෙසු ව,
ජ්ඤගණෙ අඤකාරෙ, නිගාහිතසස කාර්යෙ.

83.

මා යනු..... මකාරබන්ජනෙ වෙව, මකාරෙ සමුදිරිතො,
මා ඉඤු මාස ධාතුසු, මාමාතු හිග සිරිසු.

84.

මානතෙ අබන්ජෙ වාසු, පටිසෙධෙ නදු බන්යං,
මං යනු..... මංතු මානසස කාර්යෙ, මං අමහ ජනති සමමනං.

85.

මි යනු..... මිතු ධාතු විහනතිසු, පච්චයෙ හි.සතෙ තථා,
අනෙනා පකඛිපනෙ වෙව, පවනනති යථාරහං.

86.

මෙ යනු..... අමහණෙමෙසදෙදෙසෙයහ, විඤ්ඤානානායදසසිනා,
මු යනු..... මුධාතුයං. බහිතෙ ව, ජනතෙ සමමනෙ රපි,
මෙ-ධා මෙධාතු පටිඤ්ඤෙ ව, ආදුතෙ ව යථාරහං.

87.

පාමොකඛ ධාතාදී නග් නර්ඤ, මොලිඨිපාදමුජ්ජෙන චකේක,
මොසාන පාදින බරන මත්, නානත්ඤිපො රචිතොමයෙවං.

88.

මොහඤකාර විධිමං කචිසෙඨි පෙයහං,
සොනුන මත් විසුලපහවං සුබිරං,
ඤ්ණති ඤ්ණ පටුභාවකරං සුචිරං,
ධාරෙඨි නං චුචිරනං සහිනං සුබිරං.

89.

අත්තෙදං ජනමෙනං, ඤාණවක්ඛු විසොධනං,
මොහකති පටලුධාරිං, අනුසුථේ සද්ද සතො.

පවගගං හිසීනං.

90.

පව පමකඛරවනන, වගගානං දසසිතො නයො,
හෙදත්තො චුච්චිතො සාධුං, අවගගානං නයොධුතා.

91.

ස යනු යානො යාතරි වාසුමහි, කිතතිසඤ්ඤ ච ථොමනො,
පච්චිගෙ ආගමෙ ඤොහු, එදනනසසාපි කාරිගෙ.

92.

සායනු..... සබ්බනාමෙ බ්‍රහ්මනෙ ච, ජඤ්ඤාණෙ යථාරහං,
සාතූ ධාතූමහි නාදීනං, කාරිගෙ සබ්බනාමිතො.

93.

සු යනු..... යාත්‍රාය වාහු වාගෙ ච, ගති පාපුණ්ණෙසු ච,
සුතූ ධාතූමහි පච්චිගෙ, ගතියං මිසසනමහි ච,
ඤොයනු..... විහතතියනතූ ඤො කාගෙ, පවභතති යථාරහං.

94.

ර යනු..... කාමානනො අගගිමහි ඤො, ජඤ්ඤාණෙපි පච්චිගෙ,
ආගමෙ බ්‍රහ්මනෙ ථෙව, පදිසසති පගොගතො.

95.

ග යනු..... ගතූ සොණ්ණෙ ධනෙ සඤ්ඤ, ආදනො ධාතූයං පිච,
දි යනු..... දිතු ගති ධාතූයම, එවාදිකාරිගෙ හමෙ.

96.

රු-රු-යනු..... රු ධාතූයං ගති සඤ්ඤ, රු සඤ්ඤ හය පච්චිගෙ,
රෙ යනු..... රෙ සඤ්ඤ ධාතූයං ලගෙග, විහතතිය මුදිරිතං,
ඤො යනු..... ඤොකාගෙ පච්චිගෙ මනො, පදිසසති පගොගතො.

97.

ල යනු..... පච්චිගෙ ආගමෙ ලොතූ, නිගගහිනිසස කාරිගෙ,
රකාර දකාරනම, කාරිගෙ දෙවරුජිති.

98.

ලායනු... ජඤ්ඤාණෙ බ්‍රහ්මනෙ ච, ලකාර මාචනෙසු ච,
ලාධාතූයං ආදනෙව, පවනන ගතියං රපි.

99.

ලී යනු..... ලීච්ඡනනා ලීගනෙ නාසෙ, රජනා ලෙගනෙ [ලුතු,
ලී යනු..... ජේදනෙ වායනෙ වාපි, පවනති සමුදිරිතො.

100.

ව යනු..... විහිත මාඵත නාගෙසු, පච්චයෙ බෂථතෙව වො,
කාර්යෙ මුදු දනනානං, මාන මාකාර්යෙ රපි,
ලෙකාර්යා ගමෙවොපි, පදීසුනි පයොගතො.

101.

වා යනු..... වාතු ධාතු නිපානෙසු, චඛිමහි පසු කාර්යෙ,
ගති ගකින සමෙසු, ආදුතෙ පවතෙත රපි.

102.

සමුච්චයෙ වොපමායං, සංසයෙ පදසුරණේ,
චචනීත විහාසායං, වසුගෙග ව විකප්පතො.

103.

වි යනු..... විතු ධාතු පසගෙගසු, පකඛි පකඛිකුතෙසුච,
වි-ධා..... සංසිබ්බතෙ විනාසායං, පදීසුනි පයොගතො.

104.

වි-උ විවිධා නිසයා භාවෙ, භුසනී සුර්යා ච්චයෙ,
විසොගෙ කලෙහ පාතු, භාවෙ භාසෙච කුච්ඡතො.

105.

දුර නභිමුඛතෙසු, මොහානවසීනිසු ව,
පධාන දකඛනා බෙදු, සහජාදෙ ව දීසුනි.

106.

මු යනු..... මු ධාතුයං නිබ්බුනිමහි, සංචරෙ [මෙතු ධාතුයං,
මෙ යනු..... තනනුවාගෙ වහගෙ කංසෙ, පදසුරෙ බෂයං මතං.

107.

මො යනු..... පච්චතෙත උපයොගෙච, කරණේ සමපදනිගෙ,
සාමිසු චචතෙ චෙච, තථෙච පදසුරණේ.

මෙහ-මෙහා මෙ මොතු කාර්යෙ යොසා] මෙහ මෙහා ඛතන
[විහතනිගං.

108.

ස යනු..... සහ සමාන පසඤ්ඤ, සනත නමානං කාර්යෙ,
පච්චයෙ බෂථතෙ අනතනිගෙ සො තතනි බකිචෙ.

109.

සා යනු..... බෙතෙතච රකඛසෙ]සාතු,සොණේ සඤ්ඤ ධාතුයං,
ආදෙස සීර් විහතනි, හර්යායං පකිතනිතො.

110.

සා-ධා..... සාමතෙඤ්ඤ නසුකරණේ, පාතෙක [සීතු විහතනිගං,
සී යනු පච්චයෙ ධාතුයං සෙචෙ, සය බකින ඡෙදතො.

111.

සු යනු..... ගතිගං රුහණේ සීනි, සදෙද පචතතතෙ රපි,
සු ධාතුයං විහතනිමහි, නිපාතු පසගෙගසුච.

112.

සු-ධා..... සවණ් භිසවෙ පාතො, හිංසෙ ගබ්භවිමොචනො,
ගතිසඤ්ඤා නිනොතා ප, චිත විසුඤ්ඤා යොජනො.

113.

සොතවිඤ්ඤාණ නචාරා, නුසාර විඤ්ඤාණෙ රපි,
නුසාද්දුණෙ ච සීඝ්ඤෙ, සීයා සුඤ්ඤෙ රපි.

114.

සු-උ..... සොහනො ච සුබො සමමො, භුභ සුච්ඡ සම්භිසු,
සෙ යනු..... සෙචාගමෙ විහතතිමගි, ධාතුයං ගතියං පචෙ.

115.

සො යනු..... සොත පච්චයෙ නාසමානං, කාර්යෙ භාගතස්සණෙ,
සං යනු..... සං තු හිත සුබෙ සාධු, ජනෙ ආර්ය සුගගලෙ.

116.

කාර්යෙ නංසමිතංසමගි, නිබ්බානෙති පතිතතිනො,
සං සමොධාන සංබෙප, සමනතඤ්ඤ සම්භිසු,

117.

සමමා භුභ සහස්සා, හිමුබ්භෙඤ්ඤ සංගතො.
පිධානෙ පහවෙ චෙච, පුජයං පුත පුත කුයං.

118.

ගයනු ගකාරො පච්චයෙ ධස්ස, තස්සාපි කාර්යෙ භවෙ,
නිපාත මනෙතා බ්ඤ්ඤො, උමුමනෙසු සිවෙ රපි.

119.

භා-ධා විසාදෙ හමණේ] භා තු, භායනෙ චජනෙ රපි,
භා යනු..... නිපාතෙ ධාතුයං ඛෙදෙ, සොක දුක්ඛ මුදෙර්තො.

120.

හි යනු..... හි පච්චයෙ බ්ඤ්ඤෙ ධාතු, විහතති [ගති වුබ්භීයං,
හි-ධා පච්චනනෙ පතිභායං, හිංසනෙ නාසනෙ රපි.

121.

හි-නි..... හෙඤා චධාරණෙ පද, පුරණෙ බ්භුත කමමනි,
විසෙස දුක්ඛ හචෙචසු, තකකගෙ ච පතිතතිනො.

122.

හු-ධා හු දුනෙ හබ්ඤ්ඤෙ තු, පභොනෙ සමණෙ රපි,
හු යනු..... පචුරෙ විඤ්ඤෙ සනතා, යා දුනෙ] ධාතුයං පිච,
හෙ-හං යනු..... හෙ නිවාමනනණෙ හං තු, පච්චයෙ සමුදිර්තො.

123.

ල යනු..... ල කාරො බ්ඤ්ඤෙ ධාතු, ආදුනෙ [ආංතු මාධවෙ,
ආ යනු..... බිඤ්ඤා නාම විහතතිසු, නිගගහිතස්ස කාර්යෙ.

ඉති සබ්බමකිකති නාම මහාථෙරෙන සක්කතභාසානො පරිවංහනානා
චිරචිතං එකකබරකොසං නාම සද්දප්පකරණං පරිසමන්තං.

විහනසතාව.

නමො බ්‍රහ්මය.

1.

විහජ්ජවාදී සඬ්ඛං, ධම්මං සුජන සෙවිතං,
සංඝච චජ්ඣා කස්සං, විහනසතීං සුදුලලහං.

2.

විජ්ජමානොපි සුකකාදී, යථා දීපාදිකො සති,
බ්‍යභත්තමායාති කතතාදී, අනො ඵලං විහතතීයා.

3.

පඨමෙකා දසත්ඛනී, දසඛනී දුතියා හවෙ,
තතීයා සොලසත්ඛනී, චතුස්සී වුදුසිරිතා.

4.

පචම් වුදුදු සත්ඛනී, ජස් ඵකාදසිරිතා,
සතතමොසකාද සත්ඛනී, විසතත සතතාසිරියං.

කතමො පඨමා ඵකාදසසො.

5.

ප්‍රථමා..... ලිභ හෙතු කතතු කමම, කරණේ සමපදුනසේ,
සාමකචධි භුමෙම දීසා, ලපනෙ පඨමා හවෙ.

6.

බ්‍රහ්මො දසධලොතකදී, ලිභසොති තනො කමා,
යො බොධිරුකඛං ගෙපෙනි, යොච පබ්බජ්නො නගෙ.

7.

සත්ථාර දෙසිතො ධම්මො, ථෙය්‍ය විතත මදිනනච,
කාරකො දෙති විපාකො, සබ්බෙ බ්‍රහ්මා තු තකදී ච.

8.

ලොභාදයො ඉමෙ ධම්මො, බ්‍රහ්මො දුරතගෙ හවෙ,
හචලා විතත මිස්සගෙ, දීසා යොගෙන සො තදු,
කො රජලපනෙ වෙච, පයොගාති යථාරහං.

පඨමා විහතසො සමහතා.

කතමො දුතියා දසසො.

9.

මතීයා..... කමමයොගෙන කමමසු චචනියෙසු කරණේ,
චිත්තයොගෙ සමපදුනෙ, අචධි භුමි සාමසසේ,
කාලසේ වෙච ඵනෙසු, අසේසු දුතියා මතා.

10.

රථං කරොති සුඛේඛන, ගාමං රමණීයං හිතං,
පඛිඛජ්ජං අනුපඛිඛජ්ජං, සචේ මං නාලපිඤ්ඤාති.

11.

සන්තාහං භොජනං භුඤ්ජේ, යොජනං චන්රජ්ඣති,
පටිභාතු මං භගවා, මනුඤ්ඤා මංසං විරමං.

12.

අගාරං අජ්ඣාචසනා, හික්ඛුසංඝම පිඡීතො,
සුඛිණ්ණසමයං නක්ඛී, පයොගානි යථාරහං.

දුතියා විභන්‍යාඤ්ඤා සමබ්‍හංගා.

නතිසා සොලසඤ්ඤා කතමො.

13.

නාතිසා... කරණේ කතතු කමෙමච, ක්‍රියා පචගග ලකඛණේ,
කාලධාන පචචතේන, සචචධි භෙතු නිමිත්තණේ.

14.

සහන්‍යා දුග්ගසඛිතෙඤ්ඤා, විසෙසණදිකො භුමෙමච,
නතිසා වාචකා ගොනති, සොලසන්‍යාදිකොසචපී.

15.

රුක්ඛං ජීඤ්ඤාති ඛගෙගන, ඛමෙමො ඛුඛෙඛන දෙසිතො,
තිලෙහි ඛෙතෙන චපති, එකාගෙගනච පාපුණී.

16.

කාලි හිනෙතන සීසෙන, ඤාපෙති පටිසෙචකො,
කාලෙන ඛමෙමසචණං, යොජනෙනානි ඛාචති.

17.

අත්තනා සමන්‍ය තතානං, තෙන මුත්තාමගෙ මයං,
ඛමෙමන චසති හික්ඛු, නාගො දතෙනන භඤ්ඤාතො.

18.

සුතෙනන සභ තුලෙඤ්ඤා සො, කානං පස්සති චක්ඛුතා,
සුචණ්ණෙන අභිරුපො, ජ්ඣතියා සත්ත චසසිකො,
තෙන ඛො පන සමයෙන, පයොගානි යථාරහං

නතිසා විභන්‍යාඤ්ඤා සමබ්‍හංගා.

චතුර්තී චූද්දසරේථා කතාමො.

19.

චතුර්තී ... සමුදානෙ තනියනේ, යොගෙ කමෙමච ආරාමෙ,
අනුතතා නාදරනේසු, තුං තදන්තල සාමි ච,
භූමෙමච දසුනනේ ච, චූද්දස චතුර්තී මතා.

20.

භික්ඛුසු දෙනි යො පරි, කඛිණ්ණස අඤ්ඤං පිභයං,
නමො තෙ බුධි විරන්ඪු, සගගසු ගමනෙන චා.

21.

ආරාමො මෙ රජ් හොති, ආසුණන්ති බුධිසු තෙ,
කභිසු තං අහං මඤ්ඤා, බුධිසුං ජීවිතං චජි.

22.

අනුකමාය දෙසෙනතු, අලමෙම රතනතතයං,
අලමෙම තෙන ධනෙන, අන්තය මෙ භවං දිනෙනා.

23.

තුයහ මසු ආවිකරෙ, දසුනං කාමනා තච,
තෙසු තෙසු සුචරිතෙනාසු, සුචරිං ගණෙනයං පඛිතො.

චතුර්තී විහංගරේථා සමබෙතා.

පචමී චූද්දසරේථා කතාමො.

24.

පචමී..... අචධි භූමි සමුතෙකි, කමම හෙනු තනියා ච,
ගුණධාන විචිතතතනේ, මරෙකක පභව රකකිණි,
යොගනේ කාලසෙච, චතුර්දස සනේ පචමී භවෙ.

25.

පාපා විතතං නිවාරයෙ, යස්මා ඛෙමං තතො භයං,
සුරිසස්මා පාද ඵලි, සුවණ්ණස්මා පච්චදදු.

26.

කස්මා හෙනු නම්යන්ති, සනස්මා ඛතෙකා නරෙ,
පඤ්ඤය සුගතිං යන්ති, ඉතො චතුසු යොජනෙ.

27.

විචිතතො පාපකා ධමො, කොසා විජකිති කුජරං,
භිමචතා පභවන්ති, කාතෙ රකකිනති තඬුලා.

28.

කීචදුරෙ ඉතො ගාමො, ඉතො එක නචුති ච,
පකඛිපෙචෙත්ථ අඤ්ඤසං, ඤෙය්‍යං පයොගවිඤ්ඤානා

පංචමී විහංගරේථා සමබෙතා.

ජනිතකාදසො කතමො.

29.

සජ්ජි සාමාසේ ගෙනුයොගසේ, කතතු කමම ව කරණේ,
අවධකනාදරණේසු, නිඛාරණ හුමම පි ව,
තදසේ කාදසස්මහි, ජට්ඨි වාවකා විඤ්ඤයක.

30.

හිකඛුසස විවරං කිසස, ගෙනු ගොණන බිපති,
සො බිගෙ පුජ්තො රඤ්ඤො, පාපසස අකරණං සුඛ.

31.

සපපිසස පතතං පුරෙඨා, හිතො දුකඛසසගං සද්,
රුදනො දුරකසස ව, පබ්බජි බුඛසසගෙන.

32.

පමකලකණ නාරිතං, සාමා දසසනියතමා,
කුසලා නච්චගිතසස, සුවණණං කුඛලසස ව.

ජනි විහරාසො සමගෙසා.

සතතමොකාදසො කතමො.

33.

සපනම්..... හුමම් කමමනිමිතතසේ, කරණේ පඨමාවධි,
චතුසී යොගනාදර, නිඛාරණෙපි කාලෙ ව,
භාවසේ කාදසස්මහි, සතතම් වාවකා මතා.

34.

ගමහිතෙ ඔදකනනිකෙ, අහිවාදෙනහි හිකඛුසු,
දෙනහසු ගඤ්ඤතෙ නාගො, පතතන පිඛාය ගොචතෙර.

35.

සුරියෙ උගගතෙ ගපජ, රකඛනහි කදලිසු ව,
මහපච්චං සංඝෙ දිනතං, රුදනකසමිච දුරකෙ.

36.

පච්චිකසු ව ධාවනෙතා, බාලො කාලෙ පමුජ්ජති,
හුතතසු ආගතො චෙච, සතතම් විහරති මතා.

37.

නිසීතො ව විහරාසො, යථා සබ්බපි පාණිතො,
තථාව සමමා සංකප්පා, සීසං හිජ්ඣනතු පඨිතා.

විහරාසංඝ පකරණං නිසීතං.

ERRATA.

ශාඨාවල වරද හරිවැස්සීම.

ශාඨාව.	වරද.	හරි.
32	ආලකා -	අලකා -
50	(ඃව) -	(ඃව) -
75	වෙසාඛ -	වෙසාඛ -
78	ච්ඡු -	ච්ඡු -
79	මුතු -	මුතු -
85	දීඨි- -	[දීඨි- -
86	පච්චරසිකං -	සච්චරසිකං -
94	(නෙජ) -	(නෙජ) -
96	කණ්ණා ² සිතා -	කණ්ණා ² සිතා -
101	(සුච්චිසුචනං) -	(සුච්චිසුචනං §) -
104	(සච්චො...ගොති) -	සච්චොගො...ගොති -
111	සුර -	(සුර -
116	භාසනං -	භාසණං -
139	ඝණං* -	ඝනං -
151	කලෙඛරං -	කලෙඛරං -
183	(වා) ¹ පර -	(වා) ¹ [පර -
194	රථරෙණු] -	රථරෙණු [-
202	චුතතා -	(චුතතා) -
217	නිබ්බං, -	නිබ්බං, (භු) -
221	දුරුමභි -	දුරුමභි § -
254	ජිණ්ණකො -	ජිණ්ණකො -
258	චූළා -	චූළා -
282	(වෙව) -	(වෙව) -
292 ³	² පලච්චරං -	පලච්චරං -
297	ගොනියා -	ගොනියො -
306	වාසචුණණං -	වාසචුණණං -
313	දසාහසුද්ද- -	දසාහසුද්ද- -
318	පාණිඤාගො -	පාණිඤාගො -
319	ජිණ්ණිරියාපථො -	ජිණ්ණිරියාපථො -
322	සුනිහිතො -	සුනිහිතො -
327	සොථො -	සොථො -

ශ්‍රී ලංකාව.	වරද.	භර.
330	සලලවෙප්ප් -	සලලවෙප්ප් -
334	දිසමපති -	දිසමපති -
372	වෙයෑගෙසා -	වෙයෑගෙසා -
417	සාවනී -	සාවනී -
425	නිතිසු -	නිසු -
452	ඵලොකරී -	ඵලොකරී -
485	තුසො -	(තු) සො -
537	දුරසමි. -	දුරසමි. -
640	නඹවුලො -	නඹවුලො -
644	කාලකණටකා -	කාලකණටකො -
693	සොහන. -	සොහණ. -
701	විනීණණ -	විනීණණ -
737	සීසවෙප්ප්වනි‡ -	සීසවෙප්ප්වනි‡ -
738	‡අනිසමම -	අනිසමම -
741	නාරදී -	නරදී -
753	නිනොනා -	නිනොනා -
790	සාධව -	සාධව -
797	චාව -	චාව -
*899	පරිහාසන -	පරිහාසණ -
934	සාලො -	සාලො -
936	අධිපායෙ -	අධිපායෙ -
962	පරායන -	පරායණ -
983	කුහණ) -	කුහණ -
985	කසීන -	කසීන -
1006	ඉදුබිලො -	ඉදුබිලො -
1007	පුඤ්ඤවනි -	පුඤ්ඤවනි -
1064	චිණ්ඨා -	චිහණ -
1087	සාලොකාය. -	සලොකාය. -

* 933 වෙනි ශ්‍රී ලංකාව ලකට මේ ශ්‍රී ලංකාවද සැලකිය යුතුයි.

බයනාමය--(ගුහය, රොග විශේෂයන්, විනාශයන් මෙහි පු.)

(මන්දිර රොගහෙදෙ ව) බයො. (අපවයමනි ව)

Khaya—a house; a kind of disease, destruction.

චාලනාමය—(වඩිමාග, සජී, කකීශයන්, යන මෙහි පු.)

චාලො. (තු සාපදෙ සලොකුරුරෙ සො නි ලිඛිකො)

Vāla—furious beast, serpent, and violent or cruel (person).

ගාථාවලට පෙරටුව එන සිංහල වචනවල වරද හරිගැස්සීම.

ගාථාව.	වරද.	හරි.
80	පිළිවෙළින් - -	පිළිවෙළින් - -
147	තුරකතෙල් - -	තුරුක්තෙල් - -
149	සපයිය - -	සපයිය - -
267	ගත්කල - -	ගත්කල - -
284	කණ්ණිකරණය - -	කණ්ණිකරණය - -
408	ශිෂ්‍යයෝ - -	ශිෂ්‍යයෝ - -
772	සුවදකැවීමට - -	සුවදකැවීම - -
782	බ්‍රහ්මවරිය - -	බ්‍රහ්මවරිය - -
866	වජිර - -	වජිර - -
872	දුඨිය - -	දුඨිය - -
893	සසසතෙ - -	සසසතෙ - -
919	ගහනාම - -	ගහනාමය - -
985	කොපින - -	කොපින - -
1032	අධිසා - -	අධිසාන - -

නෝට්ටුවල වරද හරිගැස්සීම.

පිට.	පෙළ.	වරද.	හරි.
10	13	තමකණණි - -	තමකණ්ණි - -
14	8	චූතව - -	චූතව - -
18	11	අනුරු - -	අනුරු - -
19	10	අභවානි - -	අභවානි - -
20	15	ප්‍රහාර - -	ප්‍රහාර - -
22	1	සුලච්ඡෙසහි - -	සුලච්ඡෙසහි - -
30	14	සමෙහාගො - -	සමෙහාගො - -
37	23	ජච්ඡ - -	ජච්ඡ - -
38	8	මසුරුදයෝ - -	මසුරුදයෝ - -
40	15	හිඳුවන - -	හිඳුවන - -
„	16	ගාමනියකීර්ති - -	ගාමනියකීර්ති - -
44	5	අමලසනි, තනි... - -	අමලසනිතනි... - -
55	9	විකාස - -	විකාස - -
56	1	(වතුසුයස - -	වතුසුයසී (- -
58	1	භූමිවගො - -	සුරවගො - -
„	2	වජේජනා - -	වජේජනා - -

පිට.	පෙළ.	වරද.	සරි.
58	3	සුරලමනී	සුරමනී
60	10	තාරණනී.	තාරණනී.
61	1	මඛප	මඛප
66	18	සුවසීතලා	සුවසීතලා
70	14	වචනිජායනතු	වචනිජායනතු
75	12	පුමාන්	පුමාන්
82	18	ඵලං	ඵලං
85	16	වේයනුසී	වේනුසී
89	3	දසාහි	දසාහි
”	1314	යකඛහනි	යකඛහනි
99	1	අනනතර	අනනතර
101	17	පචච්ඛං	පචච්ඛං
108	1	ඉධානගතා	ඉධානගතා
109	3	රඵසා	රඵසා
135	2	ඵඛො	ඵඛො
141	3	කුඛො	කුඛො
”	10	මපාච	මකුපාච
154	4	තංසනිකාසෙ	තංසනිකාසො
162	2	මොර	මොර
163	7	අසනිකුල	අසනිකුල
179	11	කදලිනී	තථා
186	10	නිච්චිසප්ප	නිච්චිසප්ප
190	6	චිමලනිකා	චිමලනිකා
199	4	සංඛෙකයානාං	සංඛෙකයානාං
200	4	ආචග්ග	අචාග්ග
207	14	පච	පච
213	4	ප්‍රියචචනස්	ප්‍රියචචනස්
257	2	අහි	
”	5	දිම	දිම
262	9	සමනනිසමපද	සමනනිසමපද
295	3	උඛරණ	උඛරණ

ERRATA.

ශාඨාවල වරද හරිවැස්සීම.

ශාඨාව.	වරද.	හරි.
32	ආලකා -	අලකා -
50	(ංව) -	(ං)
75	වෙසාඛ -	වෙසාඛ -
78	ච්ඡු -	ච්ඡු -
79	මුතු -	මුතු -
85	දිඨි- -	[දිඨි- -
86	පමපරසිකං -	සමපරසිකං -
94	(නෙඡ) -	(නෙඡා -
96	කත න්හා ² සිතා -	ක න්හා ² සිතා -
101	(සුච්චසුචනං) -	(සුච්චසුචනං §) -
104	(සමෙහා...ගොති) -	සමෙහාගො...ගොති -
111	පුර -	(පුර -
116	භාසනං -	භාසණං -
139	ඝණං* -	ඝනං -
151	කලෙඛරං -	කලෙඛරං -
183	(චා) ¹ පර -	(චා) ¹ [පර -
194	රථරෙණු] -	රථරෙණු [-
202	චුතතා -	(චුතතා) -
217	නිඛං, -	නිඛං, (තු) -
221	දුරුමහි -	දුරුමහි § -
254	ඡිණණකො -	ඡිණණකො -
258	චුලා -	චුලා -
282	(වෙව) -	(වෙව) -
292	² පලච්චරං -	පලච්චරං -
297	ගොනියා -	ගොනියො -
306	වාසචුණණං -	වාසචුණණං -
313	දසාහස්ථද්දි- -	දසාහස්ථද්දි- -
318	පාණිගගතොභ -	පාණිගගතොභා -
319	ඡිණණි රියාපථො -	ඡිනනිරියාපථො -
322	සුනිහිතො -	සුනිහිතො -
327	සෙථො -	සොථො -

ශ්‍රී ලංකාව.	වරද.	සරි.
330	සලලවෙජන් -	සලලවෙජන් -
334	දිසමපති -	දිසමපති -
372	වෙයෑගොසා -	වෙයෑගොසා -
417	සාවතී -	සාවතී -
425	නිනිසු -	නිසු -
452	ඵමහකරී -	ඵමහකරී -
485	තුසො -	(තු) සො -
537	දුරසී. -	දුරසී. -
640	නම්බුලො -	නම්බුලො -
644	කාලකණ්ටකා -	කාලකණ්ටකො -
693	සොහන. -	සොහණ. -
701	විනිණණ -	විනිණණ -
737	සිසවෙල්ජ්ච්චි‡	සිසවෙල්ජ්ච්චි‡
738	අනිසමම -	අනිසමම -
741	නාගදී -	නාගදී -
753	නිනොනා -	නිනොනා -
790	සාධව -	සාධව -
797	චාව -	චාව -
*899	පර්භාසන -	පර්භාසණ -
934	සාලො -	සාලො -
936	අධිපායෙ -	අධිපායෙ -
962	පරායන -	පරායණ -
983	කුහණ) -	කුහණ -
985	කයීනෙ -	කයීනෙ -
1006	ඉඤ්චිලො -	ඉඤ්චිලො -
1007	පුඤ්ඤචනි -	පුඤ්ඤචනි -
1064	විණොසා -	විහණ -
1087	සාලාකායං -	සලාකායං -

* 933 වෙනි ශ්‍රී ලංකාව ලෙසට මේ ශ්‍රී ලංකාවද සැලකිය යුතුයි.

බසනාමය--(ග්‍රහය, රොග විශේෂයන්, විනාශයන් මෙහි පුං)

(මන්දිර රොගහෙදෙ ව) බසො. (අපවසමනි ව)

වාලනාමය—(වඩ්ඛාග, සද්ධි, කනීශයන්, යන මෙහි පුං)

වාලො. (කු සාපදෙ සපො කුරුරෙ සො කි ලීඨිකො)

Khaya—a house; a kind of disease, destruction.

Vāla—furious beast, serpent, and violent or cruel (person).

ගාථාවලව පෙරවුව එන සිංහල වචනවල වරද හරිගැස්සීම.

ගාථාව.	වරද.	හරි.
80	පිළිවෙලින් -	පිළිවෙලින් -
147	තුරකතෙලේ -	තුරුක්තෙලේ -
149	සපයිය -	සපයිය -
267	ගත්කල -	ගත්කල -
284	කණ්ණිහරණය -	කණ්ණිහරණය -
408	ශිෂ්‍යයෝ -	ශිෂ්‍යයෝ -
772	සුවදකැවීම -	සුවදකැවීම -
782	බ්‍රහ්මවරිය -	බ්‍රහ්මවරිය -
866	වජිර -	වජිර -
872	දුඨය -	දුඨය -
893	සසසන -	සසසන -
919	ගහනාම -	ගහනාමය -
985	කොපින -	කොපින -
1032	අධිසා -	අධිසාන -

නෝවචල වරද හරිගැස්සීම.

පෙළ.	වරද.	හරි.
10	තමකණණි -	තමකණ්ණි -
14	වූතව -	වූතව -
18	අනුරු -	අනුරු -
19	අභවානි -	අභවානි -
20	ප්‍රහාර -	ප්‍රහාර -
22	සුලිඟුසෙහි -	සුලිඟුසෙහි -
30	සමෙහාගො -	සමෙහාගො -
37	ජර්ජ -	ජර්ජ -
38	මසුරුදයෝ -	මසුරුදයෝ -
40	හිදුවන -	හිදුවන -
„	16 ගාමිහිසාදිං -	ගාමිහිසාදිං -
44	5 අමලසනි, තනි... -	අමලසනිතනි... -
55	9 විකික -	විකික -
56	1 (ව්‍යුසුයා -	ව්‍යුසුයා (-
58	1 භුවවගො -	සුවවගො -
2	වජේජනා -	වජේජනා -

පිට.	පෙළ.	වරද.	සරි.
—	—	—	—
58	3	සුරලමනී	සුරමනී
60	10	තාරණනී.	තාරණනී.
61	1	මඛප	මඛප
66	18	සුවසීතලා	සුවසීතලා
70	14	වචනිජායනකු	වචනිජායනකු
75	12	ප්‍රමාන්	සුමාන්
82	18	එලං	එලං
85	16	වේසකුසී	වේකුසී
89	3	දසාහි	දසාහි
”	13	යකබහනි	යකබහනි
99	1	අනනාර	අනනාර
101	17	පවවිධං.	පවවිධං.
108	1	ඉධානාගතා	ඉධානාගතා
109	3	රථසා	රථසා
135	2	එඛො	එඛො
141	3	කුචො	කුචො
”	10	මජ්ඣම	මකුජ්ඣම
154	4	තංසනිකාසො	තංසනිකාසො
162	2	මොර	මොර
163	7	අසනිකුල	අසනිකුල
179	11	කදලිකා	තථා
186	10	නිවුසිසප්පො	නිවුසිසප්පො
190	6	විමලනා	විමලනා
199	4	සංඛෙතයානාං.	සංඛෙතයානාං.
200	4	ආවග්‍රො	අවාග්‍රො
207	14	පච්ච	පච්ච
213	4	ප්‍රියවචනං	ප්‍රියවචනං
257	2	අහි	අහි
”	5	දිම	දිම
262	9	සමනනිසමපදි	සමනනිසමපදි
295	3	උඛරණ	උඛරණ